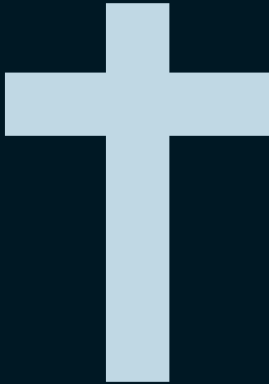

GINITAĀO VARIĀUNA

The New Testament in the Sinaugoro Language of Papua New
Guinea

GINITAĠO VARIĠUNA
The New Testament in the Sinaugoro Language of
Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Sinaugoro long Niugini

Copyright © 1995 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sinaugoro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

a998e4ce-f2f7-5577-968e-5d2feef358f1

Contents

MATAIO	1
MAREKO	80
LUKA	128
IOANE	209
APOSTOLO	272
ROMA	350
1 KORINTO	389
2 KORINTO	427
GALATIA	455
EFESO	470
FILIPI	484
KOLOSE	493
1 TESALONIKA	503
2 TESALONIKA	510
1 TIMOTEO	515
2 TIMOTEO	525
TITO	532
FILEMONA	538
HEBERU	541
IAKOBO	568
1 PETERO	577
2 PETERO	587
1 IOANE	594
2 IOANE	603
3 IOANE	605
IUDAS	607
APOKALUPO	610

VARI NAMONA MATAIO NA ETOREATO

Mataio vaġa-foforina guruġari

Mataio arana ta tu Levi. Ġia tovotovonai tu takesi gogo tarimana, senaġi Iesu na ekeaiato, benamo ġena mero ai eiaġoto.

Ġia tu Iuda tarimana, ma mai Vari Namona tu Iuda tarimari ġeri etoreato.

Ġia na Iuda tarimari ekirarito, Iesu tu moġoni Barau na ekiraġi-toreato Kerisona o vevaġa-maġuri verena. Ginitaġo Guinena o Old Testament ai Keriso beiaġomani guruġana ġetoreato tu varau bema moġoni. Barau ġena guruġa tauri mabarari tu beġe vetoreni veġata (Mataio 5:17). Mataio na ġena Vari Namona nuġanai Keriso varina Old Testament ai ġekiraġi-toreato guruġari ġutuma ma ema torerito anina tu moġea.

Mataio na mai buka tu laġani 58 ema 70 fakari ai etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mataio ġena toretore tu maiġesina eboioġaiato:

1. Iesu aiġesina eiaġomato besena ema ġena maġuri varina - karoa 1-2
2. Ġena vetuġunaġi ġauveina bene sinaia ġana tauġena everovinato varina - karoa 3-4:11
3. Ġena ġauvei esinaiato, evevaġa-ribato, eġobatato, e keve evaġa-namorito variri - karoa 4:12-25:46
4. Ġena midigumidigu varina - karoa 26-27
5. Mase na evariġisi-ġenoġoito ema ġena mero etuġurito variri - karoa 28

Iesu eiaġomato besena

¹ Iesu Keriso emaġurito, tubuna ġatana ġerina eiaġomato varina tu maiġa: Iesu tu Davida garakana, Davida tu Aberahamo garakana.

² Aberahamo tu Isako tamana; Isako tu Iakobo tamana; Iakobo tu Iuda ma kakana ema tarina merori ġesi tamari; ³ Iuda tu Perese e Sera tamari, sinari tu Tamar; Perese tu Hesron tamana; Hesron tu Ram tamana; ⁴ Ram tu Aminadab tamana; Aminadab tu Nasona tamana; Nasona tu Salmon tamana; ⁵ Salmon tu Boas tamana, Boas sinana tu Rahaba; Boas tu Obed tamana, Obed sinana tu Ruta; Obed tu Iese tamana; ⁶ Iese tu Kini Davida tamana.

Davida tu Solomona tamana. Solomona tu Uria ġaraġona ġenana emaġurito, (Uria ġaraġona etava-verariato murinai); ⁷ Solomona tu Rehoboam tamana; Rehoboam tu Abia

tamana; Abia tu Asa tamana; ⁸ Asa tu Iehosafat tamana; Iehosafat tu Ioram tamana; Ioram tu Usia tamana; ⁹ Usia tu Iotam tamana; Iotam tu Ahasa tamana; Ahasa tu Hesekia tamana; ¹⁰ Hesekia tu Manase tamana; Manase tu Amon tamana; Amon tu Iosia tamana; ¹¹ Iosia tu Iekonia ma tarina merori ġesi tamari. Mo ġaro ai Babulona tarimari na Isaraela tarimari ġeġabi-iaġorito Babulona ġana.

¹² Babulona ġana ġeġabi-iaġorito murinai, Iesu eiaġomato besena ema ġemaġurito varina tu maġa: Iekonia tu Sealtiele tamana; Sealtiele tu Serubabele tamana; ¹³ Serubabele tu Abiud tamana; Abiud tu Eliakim tamana; Eliakim tu Asoro tamana; ¹⁴ Asoro tu Sadok tamana; Sadok tu Akim tamana; Akim tu Eliud tamana; ¹⁵ Eliud tu Eleasara tamana; Eleasara tu Matan tamana; Matan tu Iakobo tamana; ¹⁶ Iakobo tu Iosefa tamana, Iosefa ġaraġona tu Maria. Maria ġenana Iesu emaġurito; Iesu arana ġekiraġiani Keriso ġetoni. (Keriso anina tu Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna).

¹⁷ Ġuru mabarari Aberahamo ġenana eiaġomato mo Kini Davida tu ġuru gabanana vasivasi (14), e Davida ġenana eiaġomato mo Babulona ġana ġeġabi-iaġorito tu ġuru gabanana vasivasi (14), ema Babulona ġana ġeġabi-iaġorito negana na eiaġomato mo Keriso tu ġuru gabanana vasivasi (14).

Iesu eġorato

Luka 2:1-7

¹⁸ Iesu Keriso tu maġesi eġorato: Ġia sinana Maria tu Iosefa kirakauna, senaġi ġia tauri ruarua tu roġosi roġo beġene veġaraġo nuġanai, Iauka Veaġa na mero evaġa-ġoraiato Maria diana nuġanai. ¹⁹ Iosefa, Maria ġaraġona, tu vei iobukaiobuka tarimana, ema asi eurato, tarimarima ġoirari ai Maria bene vaġa-maiakaia. Moġesina naima ġena ura tu, vekure-toġai vau Maria bene dobi-kwanea etato. ²⁰ Ġia moġesi etuġamaġito-ġoi nuġanai, Vereġauka ġena aneru ta nuvi ai efoforito, benamo ekiraiato, ekirato, "Iosefa, Davida natuna, kirakaumu Maria ġabiraġena garina asi bono vei, korana ġia tu Iauka Veaġa na mero bevaġa-ġoraia ġia diana nuġanai. ²¹ Ġia na mero ta beġabiani, arana bono vatoa Iesu, (Iesu anina tu vevaġa-maġuri tauna); korana ġia na ġena tarimarima ġeri rakava ġerina bevaġa-maġuririni."

²² Maiġeri dagara mabarari ġeġorato tu, Vereġauka na peroveta tarimana muruna na ekiraġirito guruġari bene vaġa-moġoniri ġana, ekirato,

²³ "Ġoġitaia, ġuiato ta bekuġani, mero ta beġabiani, mo mero keina arana beġe vatoani Emanuela."

Emanuela anina tu 'Barau tu ġita sevisevirai.'

²⁴ Iosefa gena na etataġato nai tu, Vereġauka ġena aneru na ekiraiato veiġari eveirito. Maria eġabi-raġeato, benamo eġaraġoato. ²⁵ Senaġi ġia ġesi asi ġegenasebonato mo, natuna eġabiato. Benamo mero arana evatoato, Iesu.

2

Iaunega tarimari ġaro-raġeraġena rekena na ġeiaġomato

¹ Iesu tu Iudea tanonai vanuġa ta arana Betelehema ai emaġurito. Mo tu Kini Heroda na Iudea tanona eġitaġauatoġoi neganai. Iesu emaġurito murinai, iaunega tarimari tu ġaro eraġeni rekena na ġeiaġomato, Ierusalemaj ġemaraġasito. ² Benamo ġevedanaġito, ġekirato, “Iuda tarimari ġeri kini ta bemaġuri ġetoni tu ainai? Ġia ġena visiġu baġa ġitaia ġaro eraġeni rekenai. Ġai tu ġia toma-rakarigo vinina baġa iaġoma.”

³ Kini Heroda na mo guruġa eseġaġiato nai, nuġana eketo-bokoto, ema Ieruselema tarimari mabarari maki. ⁴ Benamo ġia na Rubu Veaġa vereri baregori e taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari mabarari evaġa-vegogorito, benamo edanaġirito, ekirato, “Peroveta tarimari tu kara ġetato, Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), tu ainai bemaġurini?” ⁵ Ġia na ġevaġa-veseato, ġekirato, “Betelehema vanuġana, mo tu Iudea tanonai, korana peroveta tarimana Mika na maġesi etoreato,

⁶ ‘Betelehema o, Iudea tanonai otanuni vanuġana, Iuda vanuġari vekaravari ai ġoi tu dia vanuġa misina, asi arana vanuġana ta, korana tu veġorikau tauna ta ġoi ġemuna beiaġomani, ġia na au ġegu Isaraela tarimari beguine-iaġirini.’ ”

⁷ Benamo Heroda na iaunega tarimari vekuretoġai ekearito, benamo edanaġi-ginikau ginikaurito, ekirato, kamara ġaro korikori ai visiġu efoforito. ⁸ Benamo etuġurito Betelehema ġana, ekirato, “Ġoiġo, mero misina boġonoa vetau-ginikaua, boġo doġariani neganai, boġonoma vaġa-ribagu, be au maki bana iaġo, bana toma-rakarigo vinia.”

⁹ Heroda ġena guruġa ġeseġaġiato murinai, ma ġerakato dabara na. Dabara na ġeiaġoto-ġoi nuġanai, mo visiġu, ġaro eraġeni rekenai ġeġitaiato visiġuna, na eguine-iaġirito mo, mero misina ġena gena gabuna iatanai eruġa-tarito. ¹⁰ Ġia na mo visiġu ġeġitaiato nai, ġeiaġu-rakavato. ¹¹ Mo numai ġeraka-toġato nai, mero misina ma sinana Maria ġesi ġeġitarito, benamo ġevetui-tarito, ġetoma-rakarigoato. Moġa murinai ġeri farefare ġeġurarito dagarari ġekeorito, bena ġevarevare-viniato. Ġevarevare-viniato dagarari tu

golo, e muramura arana frenkinsens, mai tu goḡuna ma bonana namona muramurana, ema vedau muramurana arana muro. ¹² Benamo Barau na nuvi ai evaḡa-ribarito, ekirato, “Heroda ḡenai asi boḡono ḡenoḡoi.” Moḡa lorinai dabara boruna na ḡeri tanobara e vanuḡa ḡana ḡeḡenoḡoito.

Iesu Aigupito ḡana ḡeḡwa-iaḡoato

¹³ Ġia ḡerakato murinai, Vereḡauka ḡena aneru nuvi ai Iosefa ḡenai efororito, ekirato, “Novaisiraḡe, mero misina ma sinana ḡesi Aigupito ḡana noraga-ḡori iaḡori. Monai boḡono tanu mo, au na ma bavaḡa-guruḡamuni, korana Heroda na mero misina evetauani, bene vaḡi-masea etoni.” ¹⁴ Benamo Iosefa evariḡisito, mero misina ma sinana ḡesi eḡabirito, boḡi nuḡanai Aigupito ḡana ḡeiaḡoto. ¹⁵ Monai ḡetanuto mo, Heroda emaseto. Moḡesina Vereḡauka na peroveta tarimana muruna na ekiraḡiato guruḡana ema moḡonito, ekirato, “Aigupito na natugu akea-rosiato.”

Heroda ḡena guruḡa lorinai mero misiri ḡutuma ḡevaḡi-maserito

¹⁶ Heroda eriba-maoroto, mo iaunega tarimari na ḡia tu ḡeḡofaiato nai, ebaru-rakava rakavato. Benamo vetari tarimari o soldia etuḡurito, Betelehema e rikina tanori ai mero misiri ḡeri maḡuri laḡaniri ruarua e gabivau ma ḡemaḡurito mabarari ḡevaḡi-maserito. Mo mero misiri ḡeri maḡuri laḡanina ruarua ma murinai ḡevaḡi-maserito anina tu, iaunega tarimari na visiḡu ḡeḡitaiato ḡarona na, eiaḡoto mo, Heroda eribato ḡarona tu laḡani ruarua kavana. ¹⁷ Mo ḡaro ai Barau na peroveta tarimana Ieremia muruna na kara ekiraḡiato guruḡana tu ema moḡonito, ekirato,

¹⁸ “Garō ta Rama vanuḡanai ḡeseḡaḡiato, taḡi-koḡokoḡo e taḡi-vanorovanoro tu barego, Rahela natuna taḡiri eveini, e asi eurani beḡene vaḡa-magoa, korana natuna tu beḡe mase.”

Nasareta ḡana ḡeḡenoḡoito

¹⁹ Heroda emaseto murinai, Vereḡauka ḡena aneru Iosefa ḡenai nuvi ai ma efororito Aigupito ai. ²⁰ Benamo mo aneru Iosefa ekiraiato, ekirato, “Novaisiraḡe, mero misina ma sinana ḡesi noḡabiri, Isaraela tanona ḡana ḡoiaḡo. Korana tu mero misina beḡene vaḡi-masea ḡetato-ḡoi tarimari tu varau beḡe mase.” ²¹ Iosefa evariḡisito, benamo mero misina ma sinana ḡesi eḡoririto, Isaraela tanona ḡana ḡeiaḡoto.

²² Senaḡi Iosefa eseḡaḡito, Akelao na Iudea eḡitaḡauato-ḡoi tamana Heroda gabunai, benamo mo ḡana iaḡo tu egarito. A Barau na nuvi ai evaḡa-ribaiato ilailanai eraka-vanaḡito, eiaḡoto Galilea tanona rekena ḡana. ²³ Galilea tanonai

vanuġa ta arana Nasaretai etanuto. Monana Barau na peroveta tarimari ġerina Iesu ekiraġiato guruġana emoġonito, ekirato, “Ġia tu Nasareta tarimanai beġe kiraġiani.”

3

Ioane BabatISO eġobataTO

Ioane 1:19-28

¹ Moġeri ġarori ai Ioane BabatISO eiaġomato, tano fakanai Iudea nuġanai eġobataTO-ġoi, ekirato, ² “Ġemi rakava ġerina ġovetuġamaġi-kure, ema ġoraka-kure Barau ġenai, korana Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ġena veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiani maiġa).” ³ Mai Ioane maiġa tu Isaia peroveta tarimana na ekiraġiato-ġoi, maiġesi ekirato,

“Tarima ta tano fakanai ekeani, ekirani, ‘Vereġauka ġena dabara ġoiarevaia, ġena iaġoma dabarana ġovaġa-maoromaoroa.’”

⁴ Ioane ġena dabuġa tu kamela ġuri na ġeveiato, ġena gabaġau tu nanigosi kefina. Ġana ġaniġani dagarari tu madudu e gode nanuri moġo. ⁵ Tarimarima Ierusalemna na e Iudea mabarana na ema Ioridana douka vanuġari mabarari na maki ġeiaġoto-ġoi Ioane ġenai. ⁶ Ġeri rakava ġekiraġi-foforirito-ġoi vau, ebatatISOrito-ġoi Ioridana ġarukanai.

⁷ Farisea e Sadukea tarimari ġutuma maki ġia ġenai ġeiaġoto bene babatISOri ġana. Ioane na eġitarito nai, ekirarito, ekirato, “Ġomi mota naturi, dei na bekirami, Barau ġena Kota baregona ġarona ġenana boġo raga-maġurini?

⁸ Ġemi rakava ġerina boġono vetuġamaġi-kure, benamo ġemi maġuri ai ġwaġwa namori boġono vaġa-ġwari. ⁹ Ema nuġami ai asi boġono kira, ‘Aberahamo tu ġai tamama, (be Barau na beġabi-raġemani).’ Korana akiramini, Barau tu ma seġukana, Aberahamo natuna tu mai fore ġerina bevaġa-ġorarini!” ¹⁰ Toma koko tu ġau korari ai varau beġe toreri; moġa lorinai ġwaġwa namori asi ġevaġa-ġorarini ġauri mabarari tu beġe basirini, karavai beġe fiu-raġerini.

¹¹ Deikara ġena rakava ġerina evetuġamaġi-kureni tarimana, au na tu nanu na ababatISOani. Senaġi au murigu na beiaġomani tarimana ġena seġuka tu lelevaġi, au ġegu seġuka maki evanaġiani, ema ġia ġena tamaka maki au na asi baġwa-rakaorakaoani riba. Ġia na tu Iauka Veaġa e karava na bebabatISOmini. ¹² Ġia ġimanai tu iareva-iareva dagarana, widi momona tu widi tauri ġenana bene iareva-ġitakauri ġana. Benamo widi tu ġena vaġa-vegogo numanai bevaġa-vegogorini, senaġi widi momona beġabuani asi ebuseni karavanai.”

*Ioane na Iesu ebabatisoato
Mareko 1:9-11; Luka 3:21-22*

¹³ Moġa neganai Iesu tu Galilea vanuġana na Ioridana ġarukana ġana eiaġoto, Ioane na bene babatisoa ġana. ¹⁴ Senaġi Ioane na ekiraġoiato, ekirato, “Bere namo ġoi na au boro babatisogu. Karase nai au ġegu ai boiaġoma?” ¹⁵ A Iesu na evaġa-veaseato, ekirato, “Veġana noveia, korana veġa iobukaiobuka o Barau ġena ura veġari mabarari bitana korana-iaġiri tu namo.” Benamo Ioane na Iesu ġena ura veġana eveiato.

¹⁶ Iesu ebabatisoato, nanu na eraka-raġasito nuġanai, guba evekeo-fakato, benamo ġia na Barau Iaukana eġitaiato, pune kavana emariġoto ġia iatanai. ¹⁷ Ema garo ta guba na ekea-riġoto, ekirato, “Mai tu au Natugu, aura-viniani; ema ġia ġenai aiaku-rakavani maki.”

4

Diabolo o Satani na Iesu eriba-ġaniato

¹ Moġa murinai Iauka Veaġa na Iesu tano fakana ġana eġori-iaġoato, Diabolo na bene riba-ġania ġana. ² Ġaro e boġi gabana vasivasi (40) nuġari ai asi eġaniġanito, eġani-veaġato; moġa lorinai vito na eġabi-rakavaiato. ³ Benamo Veribaġani Tarimana Diabolo ġia ġenai eiaġoto, ekiraiato, ekirato, “Bema ġoi Barau Natuna nai, mai fore nokirari, be ġaniġani ai ġeiaġo.” ⁴ A Iesu na evaġa-veaseato, ekirato, “Buka Veaġa nuġanai maġesi ekirani, ‘Tarimarima tu dia ġaniġani na moġo bemaġurini. Senaġi Barau ġena guruġa beġabi-raġerini e bekorana-iaġirini tarimana tu maġuri beġabiani.’ ”

⁵ Benamo Diabolo na Ierusalem, siti veaġana, ġana eġori-iaġoato, Rubu Veaġa tuġuna vanigerenai evaġa-ruġakauato. ⁶ Benamo ekirato, “Bema ġoi Barau Natuna, mainana noburi-firiġo, korana Buka Veaġa nuġanai maġesi ekirani, ‘Barau na ġena aneru bevaġa-naġirini, benamo ġimari na beġe ġobemuni, beġe ġabi-vaisimuni, kwakumu fore ai asi boraraiani.’ ”

⁷ Iesu na ma evaġa-veaseato, ekirato, “Buka Veaġa nuġanai maki ekirani, ‘Vereġauka ġoi ġemu Barau asi bono riba-ġania.’ ”

⁸ Benamo Diabolo na Iesu eġori-raġeato ġoro baregona e maukana ta tuġunai, tanobara basileiari mabarari ma marevari namori e ma seġukari ġesi evaġa-ġitaiato, ⁹ ekirato, “Bema ġoiragu ai bovetui-tarinini e au botoma-rakarioġo vini-guni nai tu, maġeri mabarari au na bavinimuni.” ¹⁰ Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Satani, au ġeguna noraka-veġita. Korana Buka Veaġa nuġanai ekirani, ‘Vereġauka ġoi ġemu

Barau bono toma-rakariḡo vinya, ḡia moḡo ḡereḡana ve-tuḡunaḡina bono iaḡo-vini! ”

¹¹ Benamo Diabolo na eraga-kwaneato. Aneru kotari Iesu ḡenai ḡeiaḡoto, ḡenariato.

Iesu ḡena ḡauvei esinaiato Galileai

Mareko 1:14-15; Luka 4:14-15

¹² Iesu eseḡaḡito, Ioane ḡe-diburaiato, benamo Galilea tanona ḡana ma eḡenoḡoi-iaḡoto. ¹³ Senaḡi Nasareta vanuḡana ma eragakwaneato, asi etanuto, eiaḡoto, Kaperanaumai ea tanuto. Kaperanaumai tu Genesareta kouna sevina vanuḡana ta, Sebulun e Naftali tanori nuḡanai. ¹⁴ Moḡa ḡenana Isaia, peroveta tarimana, ḡena guruḡa emoḡonito, ekirato,

¹⁵ “Sebulun e Naftali tanori ai ḡotanuni tarimami o, Galilea kouna rikinai ema Ioridana ḡarukana mo rekenai, irau bese tarimami, Barau asi ribami tarimami, ḡemi Galilea tu moḡa, ḡoseḡaḡi.

¹⁶ Mukunai ḡetanuto-ḡoi tarimari tu mama barana varau ḡeḡitaiani. E mo dei mukuna furufuru tanonai ḡetanuto-ḡoi tarimari iatari ai mama varau bema fofori.”

¹⁷ Mo negai vau Iesu na ḡena vari eḡobata-iaḡi-foforiato, ekirato, “Ḡemi rakava ḡerina ḡovetuḡamaḡi-kure, ema ḡoraka-kure Barau ḡenai, korana Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ḡena veḡitaḡau seḡukana evaḡa-ruḡaiani maiḡa).”

Iesu na tarima vasivasi (4) ekearito, ḡia murinai beḡene raka

Mareko 1:16-20; Luka 5:1-11

¹⁸ Iesu Galilea kouna kone rikina na eraka-iaḡoto-ḡoi nuḡanai, tarikaka ruarua, Simona, arana ta tu Petero, ma tarina Anduru ḡesi eḡitarito, ḡeri reke kou ai ḡefiuato, korana ḡia tauri ruarua tu maina tarimari. ¹⁹ Benamo Iesu na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Ḡoiaḡoma, murigu ai ḡoma raka, be au na tu tarimarima maina viniri bana vaḡa-ribami.”

²⁰ Benamo maoromaoro ḡeri reke ḡeraga-kwanerito, Iesu murinai ḡerakato.

²¹ Monana ḡeraka-iaḡoto-ḡoi nai, Iesu na tarikaka ruarua ma eḡitarito, Iakobo (o Iames) Sebedaio ma tarina Ioane ḡesi; ḡeri ḡasi ai tamari Sebedaio ḡesi ḡeri reke ḡwadareri ḡeturirito. Iesu na ekearito, ²² benamo maoromaoro ḡeri ḡasi e tamari ḡeraga-kwanerito, Iesu murinai ḡerakato.

Iesu evevaḡa-ribato ema keve tarimari evaḡa-namorito

Luka 6:17-19

²³ Iesu Galilea tanona mabarana erakaoto-ḡoi, Iuda tari-mari ḡeri rubu nuḡari ai evevaḡa-ribato-ḡoi, e Barau ḡena Basileia, (ḡena veḡitaḡau seḡukana evaḡa-ruḡaiani), varina namona eḡobata-iaḡiato-ḡoi. Ema tarimarima ḡeri keve e midigu irauirau mabarari evaḡa-namorito. ²⁴ Ḡia varina ḡefuato, Siria tanona mabarana eḡabiato, benamo tari-marima na ḡeri keve tarimari mabarari ḡia ḡenai ḡeḡwa-iaḡorito e ḡeḡori-iaḡorito: Midigu irauirau, iauka rakavari na ḡeboroḡirito tarimari, ḡue na evaḡiani kevena, tauḡani ḡeḡoḡoḡoni, e tauḡaniri tavi tari ḡemaseto tarimari, Iesu na mabarari evaḡa-namorito. ²⁵ Tarimarima ḡutuma-bara ḡia murinai ḡerakato, Galilea na, Vanuḡa Gabanana (10) na, Ieruselema na, Iudea na, ema Ioridana ḡarukana mo rekena na maki ḡia ḡekavaiato.

5

Iesu ḡoro tuḡunai eḡobato

¹ Iesu na tarima ḡutuma-bara eḡitarito, benamo ḡoro tai eraḡeto, iatanai etanu-tarito. Ḡena mero ḡia ḡenai ḡeiaḡoto. ² Benamo ḡia na evaḡa-riba matamarito, maiḡesina ekirato:

Iaku e verere korikorina

Luka 6:20-23

- ³ “Manau tarimari, Barau ḡenai moḡo ḡevetabekauni tari-mari, tu beḡene iaku, korana Barau ḡena Basileia tu ḡia ḡeri.
- ⁴ Deidei toma ḡenuḡa-midigu midiguni tarimari tu beḡene iaku, korana Barau na ḡeri nuḡa-midigumidigu bevaḡa-magorini.
- ⁵ Manau tarimari tu beḡene iaku, korana Barau na tanobara mabarana ḡia bevinirini.
- ⁶ Veiḡa iobukaiobuka vitona ḡevito-iaḡiani e nanumasena ḡenanumase-iaḡiani tarimari tu beḡene iaku, korana vau beḡe ḡani-maseni.
- ⁷ Vevetuḡaḡwa tarimari tu beḡene iaku, korana Barau na ḡia maki bevetuḡa-ḡwarini.
- ⁸ Deidei nuḡari namo vedaurea tarimari tu beḡene iaku, korana ḡia na Barau beḡe ḡitaiani.
- ⁹ Deidei na toma vevaḡa-maino veiḡari ḡeveirini tarimari tu beḡene iaku, korana Barau na ḡia natunai bekiraḡirini.
- ¹⁰ Deidei na toma veiḡa iobukaiobukari ḡeveirini ḡaramanai ḡevaḡa-midigu midigurini e ḡevaḡa-rakavarini tari-mari tu beḡene iaku, korana Guba Basileia tu ḡia ḡeri.
- ¹¹ Bema au murigu ai ḡorakani ḡaramanai ḡomi beḡe mugumugu-iaḡimini, beḡe vaḡa-midigu midigumini, e veiḡa

rakavari irauirau ġemi ai beġe kiraġirini beġe ġofaġofa-iaġimini nai, boġono iaku. ¹² Boġono iaku, boġono verere, korana Barau na voimi baregona bevinimini gubai. Maiġesina veiġa ilailana, ġomi murimi tarimari, peroveta tarimari guineri, na maki moġesi ġevaġa-rakavarito.”

Damena e mama

Mareko 9:50; Luka 14:34-35

¹³ “Ġomi tu tanobara damenana. Bema damena mamina korikorina bekorini nai, kamara dabarai mamina ma beġenoġoini? Mai tu varau berakava, asi ġena namo ta. Moġa lorinai beġe fitoġaiani, benamo tarimarima kwakuri na ma beġe fanafana-tariani.

¹⁴ Ġomi tu tanobara mamana. Ġoro tuġunai ġevaġaruġaiato vanuġana tu asi bevekuretoġani riba. ¹⁵ Lamefa beġe gabuani maki, ġuro gaburenai asi beġe toreani, senaġina lamefa toretorena fatana korikorinai beġe torekauani. Benamo ġia mamana na numa tarimari mabarari bevinirini. ¹⁶ Ilailana, ġomi ġemi mama tarimarima ġoirari ai moġesi boġono vaġa-foforiri, be ġemi veiġa namori beġene ġitari, benamo Tamami gubai etanuni tu beġene vaġaraġea.”

Iesu ema taravatu

¹⁷ “Maiġesina asi boġono tuġa-maġi, au aiaġomato tu, Mose ġena taravatu e peroveta tarimari ġeri guruġa asi aniri ai bana vaġa-iaġori ġana. Asiġina. Au tu asi aiaġomato moġeri guruġa asi tauri ai bana vaġa-iaġori ġana, senaġi bana vaġa-moġoniri e bana vaġa-kori ginikauri uranai aiaġomato. ¹⁸ Moġoni akira-mini, guba e tanobara roġo ġetanuni nuġanai, taravatu ġena leta misina korokorona ta o ġena koma ta asiġina ġinavaġi berekwa-rekwani, beiaġoni mo, taravatu mabarari tauri korikori beġea ġorani. ¹⁹ Moġa lorinai, tarima ta na taravatu misina korokorona ta bekira-sirivaġi viniani, ema ġena ura veiġanai tarima kotari mai veiġa ilailana ma bea vaġa-ribarini, ġia tu Guba Basileiai gabi tarimanai beġe kiraġiani. Senaġina tarima ta na taravatu bekorana-iaġirini ema tarima kotari ma bea vaġa-riba iaġirini, ġia tu guine tarimanai beġe kiraġiani Guba Basileia nuġanai. ²⁰ Akira-korikorimini, bema ġomi ġemi vei-iobukaiobuka na Farisea e taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari ġeri vei-iobukaiobuka asi bevanaġiani nai, ġomi tu Guba Basileia nuġanai asi boġo raka-toġani, asiġina ġinavaġi.”

Vaġivaġi

Luka 12:57-59

21 “Ĝomi ma ribami, tarima guineri na taravatu guruĝari ĝeĝabirito, ĝekirato, ‘Asi bono vaĝivaĝi! A deikara na tarima ta bevaĝiani nai, ĝia tu Kota gabuna ĝana beiaĝoni.’”²² Senaĝi toma au na akiramini: Tarima ta tarikakana bebaru-viniani nai, ĝia tu Kota gabunai beĝe danaĝiani. E dei na tarikakana beguruĝa-rakava viniani nai, ĝia tu Kota baranai beĝe vaĝaruĝaiani. Ema dei na tarikakana bekiraiani, ‘Ĝoi tu babo korikori’ betoni nai, ĝia tu asi ebuseni karavana ĝana beiaĝoni.

23 Moĝa lorinai, bema ĝemu varevare dagarana fata veaĝana iatanai bono torekaua, Barau bono vinia otoni nuĝanai, ĝoi tarikamu otuĝamaĝiani, ĝia ma ĝena meto ĝoi ĝemu ai,²⁴ benamo ĝemu varevare dagarana fata veaĝana ĝoiranai noraga-kwanea, noiaĝo, tarikakamu ĝesi maino boĝono ĝabia roĝo, gabivau bono ĝenoĝoi-iaĝo, ĝemu varevare dagarana fata veaĝanai bono torea Barau ĝena.

25 Ĝoi ebaru-vinimuni tarimana ĝesi maino boĝono raga-ĝabia, Kota gabuna ĝana roĝo mani ĝoraka-vegogoni nuĝanai. Korana ebaru-vinimuni tarimana na Kota eseĝaĝini tarimana ĝimanai bea tore-kaumuni ĝesi, ema Kota eseĝaĝini tarimana na dibura numana ĝitaĝauna tarimana ĝimanai betoremuni, benamo ĝia na dibura numana nuĝanai bebiri-ĝaumuni garina.²⁶ Au na akira-korikorimuni: Monana asi roĝo boraka-rosini, beiaĝoni mo, ĝemu meto voina bodava-ĝosiani.”

Veĝura-vanaĝi

27 “Ĝomi ma ribami, tarima guineri na taravatu guruĝari ĝeĝabirito, ĝekirato, ‘Asi bono veĝura-vanaĝi!’”²⁸ Senaĝi au na akiramini: Deikara na tarima ta ĝaraĝona beĝitakarakaiani ma eurani bene ĝabia ĝia ĝena, ĝia tu nuĝana tuĝamaĝina ĝenana varau beveĝura-vanaĝi mo vavine ĝenai.²⁹ Bema ĝoi matamu aroribana na evaĝa-rakavamuni nai, bono ĝibo-vaĝia, bono fitoĝaia! Korana tauĝanimu rakavana rekena berekwa-rekwani tu namo, a asi namo tauĝanimu mabarana karava asi ebuseni gabunai beĝe fiu-kauani.³⁰ Ma bema ĝoi ĝimamu aroribana na evaĝa-rakavamuni nai, bono basi-ĝutua, bono fitoĝaia. Veĝa namona tu, tauĝanimu rakavana rekena bono fitoĝa-guinea, be tauĝanimu mabarana karava eĝara-vanaĝi vanaĝini gabuna ĝana asi bene iaĝo.”

Vavine tuĝuraka

Mataio 19:9; Mareko 10:11-12; Luka 16:18

31 “Tarima guineri na taravatu guruĝari ĝeĝabirito, ĝekirato, ‘Tau ta ĝaraĝona betuĝu-rakaiani nai, ĝia na veĝaraĝo ruĝaruĝana fefana bene tore-vinia.’”³² Senaĝina au na akiramini: Bema tarima ta ĝaraĝona betuĝu-dobiani,

senāgi vavine tu veḡura-vanaḡi veigari asi eveini, mo tau na ḡaraḡona tu veḡuravanaḡi vavinenai evaḡa-iaḡoani. Ema deikara na etuḡu-rakaiato vavinena beḡaraḡoani tarimana tu, beveḡura-vanaḡini.”

Guruḡatore

³³ “Ĝita senera ḡevaḡa-ribarito guruḡari ḡomi tu ma ribami: ‘Ĝemi guruḡatore asi boḡono vaḡa-rakavaia, senāgi Vereḡauka ḡoiranai ḡokiraḡi-toreto dagarari boḡono veiri.’
³⁴ Senāgi au na akiramini: Asi boḡono guruḡatore veḡata! Ĝemi guruḡa vaḡa-gwaḡigiri ḡana guba asi boḡono kiraḡia, guba aranai asi boḡono guruḡatore, korana ḡia tu Barau ḡena terona; ³⁵ o tanobara aranai maki asiḡina, korana ḡia tu Barau kwakuna ḡena fanakau dagarana; o Ierusalemā aranai, korana ḡia tu Kini baregona ḡena siti. ³⁶ Ĝoi debamu, ḡemu maḡuri, maki asi bono kiraḡia ḡemu guruḡatore vaḡa-gwaḡiḡina ḡana, korana ḡoi na ḡuimu sebona ta asi bovaḡa-kurokuroani e asi bovaḡa-dubadubaiāni riba. ³⁷ Namona tu maḡa: Ĝemu guruḡa bono kiraḡia, ‘Oi’ bene oi e ‘Asiḡina’ bene asiḡina. Moḡa moḡo, a guruḡa tari ma okiraḡirini tu Tarima Rakavana, Satani, ḡenana eiaḡomani.”

Evaḡa-rakavamuni tarimana voina asi bono veia Luka 6:29-30

³⁸ “Tarima guineri ḡevaḡa-ribarito guruḡari ḡomi tu ma ribami, maḡesi ḡekirato: ‘Mata voina mata e doḡa voina doḡa.’
³⁹ Senāḡina au na akiramini, veigā rakavana evei-vinimuni tarimana asi bono veigā rakava-vinia. Bema tarima ta na taḡomu aroribana beforoani nai, taḡomu kaurina ma bono vinia maki. ⁴⁰ E bema tarima ta na Kotai betoremuni ḡemu sedi bene ḡabia ḡana nai, ḡemu koudi maki bono vinia. ⁴¹ Ema tarima ta na belau-naḡimuni, kilomita sebonai bono kavaia betoni nai, kilomita ruarua ai ma bono raka ḡia ḡesi. ⁴² Ema enoḡinoḡini tarimana bono vinia, e ḡemu ai bene ḡabitore etoni tarimana maki asi bono kira-sirivaḡi vinia.”

Ĝevaḡa-rakavamuni tarimari bono ura-viniri Luka 6:27-28; 6:32-36

⁴³ “Tarima guineri ḡevaḡa-ribarito taravaturi ma ribami, ḡekirato: ‘Ĝoi sevimu tarimana bono ura-vinia, a evaḡa-rakavamuni tarimana bono vaḡa-rakavaia.’ ⁴⁴ Senāḡina au na akiramini: Ĝebaru-vinimini tarimari boḡono ura-viniri, e dei na ḡevaḡa-rakavamini tarimari maki iatari ai boḡono ḡauḡau. ⁴⁵ Maḡa ḡenana boḡo vaḡa-foforiani, ḡomi tu Tamami gubai etanuni na natunai evaḡa-iaḡomito. Korana ḡia na ḡaro tu

veiġa rakava tarimari e veiġa namo tarimari iatari ai evaġa-raġekauani, ema ġura maki veiġa iobukaiobuka e veiġa ġeġeva-ġeġeva tarimari ġeri etuġu-riġoani. ⁴⁶ Bema ġouravirinini tarimari tu ġomi ġeura-vinimini tarimari moġo nai, kamara varevare namona boġo ġabiani? Takesi ġegogoni tarimari o ġofaġofa tarimari na maiġesina maki ġeveiani. ⁴⁷ Ema tarikakami moġo boġo vaġa-namorini, ġemi namo tu kara? Barau asi ribari tarimari na maki mai veiġa ġeveiani. ⁴⁸ Moġa lorinai ġomi tu asi vetoukaumi boġono tanu, ġomi Tamami gubai etanuni asi vetou-kauna kavana.”

6

Vini korikorina rabu tarimari ġeri ai

¹ “Rorimi boġono vetore, ġemi veiġa namori tarimarima ġoirari ai asi boġono vaġa-foforiri, ġia na beġene vaġa-raġemi ġana. Maiġeri boġo veirini nai, Tamami gubai etanuni ġenana voimi asi boġo ġabini.

² Moġesi nai, ġemu varevare rabu tarimari bovinirinini nai, asi bono ġobata-iaġia ma kibimu ġesi, ġofaġofa tarimari rubu ai e vanuġa ġatamanai ġeveini kavana, tarimarima na beġene vevato-iaġiri ġana. Akira-korikorimini, ġia tu tarimarima na ġevaġa-raġerini, be voiri tu varau ġeġabirito.

³ Sena-ġina ġoi ġemu varevare asi ġena-ġana tarimana novinia botoni nai, ġimamu kaurina asi bene riba, ġoi ġimamu aroribana na kara eveiani. ⁴ Be ġemu varevare vekuretoġai bono vini. Ema Tamamu na, kara eġorani vekure-toġai eġitarini, ġia na vau voimu bevinimuni.”

Vereġauka ġena ġauġau

Luka 11:2-4

⁵ “Bema boġo ġauġauni nai, ġofaġofa tarimari kavana asi boġono iaġo! Ġia ruġaruġari ai ma iakuri ġesi ġeġuriġurini, rubu nuġari ai e vanuġa ġatamanai ema dabarai maki, tarimarima na beġene ġitari ġana. Au na akira-korikorimini, ġia voiri varau ġeġabito. ⁶ A ġoi ourani bono ġauġau otoni nai, ġemu numa daiġutuna nuġanai bono rakatoġa, ġatama-boka bono biri-ġaua, monai vau Tamamu bono noġi-vinia, ġia tu vekuretoġai etanuni. Ema Tamamu na, kara eġorani vekuretoġai eġitarini, ġia na vau voimu bevinimuni.

⁷ Ġomi boġo ġauġauni nai, asi boġono kiraġi ġenoġoi-ġenoġoi guruġa asi aniri ġeri ai, Barau asi ribari tarimari ġeveini kavana. Ġia ġetuġamaġini, ġeri guruġa vovoka ġekiraġirini naima, Barau na beseġaġirini. ⁸ Ġia kavari asi boġono iaġo. Korana ġomi na kara ġoura-vinirini, Tamami na eriba-guineani, gabivau ġomi na ġonoġi-viniani.

- ⁹ Maiġesina boġono ġuriġuri:
 ‘Ġai Tamama o, gubai otanuni; ġoi aramu baġana vaġa-
 veaġaia;
¹⁰ ġemu Basileia bene iaġoma; ġemu ura tanobarai baġana
 veia, gubai ġeveiani kavana.
¹¹ Ġema-ġama toma bono vinima.
¹² Ġema rakava notuġamaġi-fitoġari, ġai ġevaġa-rakavamani
 tarimari ġeri rakava ġatuġamaġi-fitoġarini vaġa-
 ilailana.
¹³ Veribaġani ai asi bono ġori-kauma, a Rakava Tarimana,
 Satani, ġimana na bono vaġa-maġurima. [Korana
 Basileia tu ġoi ġemu, seġuka ġoi ġemu, mareva bareg-
 ona ġoi ġemu, toma bene iaġo mo vanaġivanāġi,
 Amen.]’
¹⁴ Bema ġomi na ġevaġa-rakavamini tarimari ġeri rakava
 boġo tuġamaġi-fitoġarini nai, Tamami gubai etanuni na
 ġemi rakava maki betuġamaġi-fitoġarini. ¹⁵ Senaġina, bema
 ġomi na ġevaġa-rakavamini tarimari ġeri rakava asi boġo
 tuġamaġi-fitoġarini nai, Tamami na ġemi rakava maki asi
 betuġamaġi-fitoġarini.”

Ġaniveaġa

¹⁶ “Boġo ġani-veaġani nai, asi boġono boġe-vetuġa,
 ġofaġofa tarimari ġeveini kavari. Ġoirari ai ġevevaġa-fofori
 ġofakauni, tarimarima na mataboru beġene kira, ‘Ġeġani-
 veaġani kika’ beġene si. Akira-korikorimini, ġia voiri tu
 varau ġeġabirito. ¹⁷ A ġoi, bema bono ġani-veaġa botoni
 nai, debamu ai deoro bono tore e ġoiramu bono ġuriġia,
¹⁸ be tarimarima na asi beġene ribamu, ġoi tu oġani-veaġani,
 senaġina Tamamu veġuni ai moġo bene riba. Ema Tamamu
 na, kara eġorani vekuretoġai eġitarini, ġia na vau voimu
 bevinimuni.”

Ġemi farefare gubai boġono vaġa-vegogo

Luka 12:33-34

¹⁹ “Ġemi farefare tu mai tanobarai asi boġono vaġa-
 vegogo! Korana faro ema lalalala o rasta na beġe vaġa-
 rakavarini ġesi, ema lema tarimari na numa beġe dareani
 ema beġe lemarini. ²⁰ Ġemi farefare gubai boġono vaġa-
 vegogo, faro e lalalala na asi beġe vaġa-rakavarini, ema
 lema tarimari na maki numa asi beġe dareani ema asi beġe
 lemarini riba. ²¹ Ġoi ġemu farefare ainai etanuni, ġoi nuġamu
 maki monai etanuni.”

Mata tu tauġani ġena mama

Luka 11:34-36

22 “Mata tu tauḡani ḡena lamefa kavana. Bema ḡoi matamu namo nai, tauḡanimu mabarana maki bemamani. 23 Senaḡina bema ḡoi matamu tu rakava nai, tauḡanimu mabarana maki bemukunani. A bema mama ḡoi nuḡamu ai tu mukuna nai, mai mukuna tu bebarego-vedaureani!”

*Tarima ta vere ruarua vetuḡuri asi beiaḡo-vinini riba
Luka 16:13*

24 “Tarima ta na vere ruarua vetuḡunaḡiri asi beiaḡo-vinirini riba. Korana ḡia na ta tu asi beura-viniani, a ta tu beura-viniani; ta bevaḡa-moḡoniani, a ta tu beḡofaḡofa-iaḡiani. Barau ema moni nega sebonai vetuḡunaḡiri asi boḡo iaḡo-vinirini riba.”

*Asi boḡono nuḡa-vekwarāḡi
Luka 12:22-31*

25 “Moḡesi naima akiramini, ḡemi maḡuri asi boḡono tuḡamaḡiri, kara boḡo ḡanini o boḡo niuni; o tauḡanimi kara na boḡo dabuḡarini. Aiḡa tu dagara barana, maḡuri ba ḡaniḡani? E aiḡa tu dagara barana, tauḡani ba dabuḡa? 26 Gubai ḡerovoni manuri ḡoḡitari! Ḗia tu asi ḡevarovaroni e asi ḡekwakwani, ema vamoka numari ai maki ḡaniḡani asi ḡevaḡa-vegogoni. Senaḡi Tamami gubai etanuni na eḡuburini. Gomi tu dagara baregomi, a manu tu kei! 27 Gomi deikara onuḡa-vekwarāḡini nai, ḡemu maḡuri kota ma bo-vaḡa-maukaiani riba ba?”

28 Karase dabuḡa urari ai ḡove-tuḡamaḡi-vekwarāḡini? Boḡa veraverari ḡoḡitari, aiḡesi ḡegarani. Asi ḡeḡauveini e dabuḡa asi ḡeturini. 29 Senaḡina akiramini, Kini Solomona ḡena vedabuḡa marevana maki ḡevanaḡiani. 30 Mai tu Barau na tano ḡauḡari evaḡa-dabuḡarini, ḡia tu toma ḡegarani, a boinani tu karavai beḡe fiu-raḡerini, Barau tu moḡesina evaḡa-dabuḡarini. Ḗia na ḡomi asi veḡatana bevaḡa-dabuḡamini, ei? Ḗomi veḡabidadama misimisi tarimami! 31 Moḡesi nai, asi boḡono nuḡa-vekwarāḡi, asi boḡono kira, ‘Kara toma taḡanini?’ O ‘Kara toma taniuni?’ O ‘Kara toma tariḡoni?’ 32 Barau asi ribari tarimari na maiḡeri dagara mabarari ḡeraga-vetaurini, a Tamami gubai etanuni tu ribana, ḡomi na maiḡeri ḡoura-vinirini. 33 Senaḡina giniguine ḡia ḡena Basileia ema ḡena vei-iobukaiobuka boḡono vetau-guineri, benamo manigeri dagara mabarari ḡomi bevinimini. 34 Moḡesina naima boinani ḡaro tuḡamaḡi-vekwarāḡina asi boḡono vei; boinani ḡaro ḡena vekwarāḡi tu Barau ḡimanai. Toma ḡaro ḡena vekwarāḡi iatanai meto ma boḡo torekauni nai, kamasi boḡo ḡwaiiani?”

7

Tarimarima asi boḡono vetau-viniri

¹ “Tarimarima asi boḡono vetau-viniri, be Barau na maki asi bene vetau vinimi. ² Korana tu ḡomi ḡemi vetauvini ilailanai, ḡomi maki moḡesina moḡo Barau na bevetau-vinimini; ema aiḡesi ḡovevaḡa-vetovo vinirini, Barau na maki moḡesi bevevaḡa-vetovo vinimini. ³ Karase nai tarikakamu matanai libika oḡitaiani, senaḡi ḡau tubina ḡoi matamu nuḡanai maniḡa tu asi otuḡamaḡiani? ⁴ Kamara dabarai ḡoi tarikakamu okiraiani, ‘Ḡata, au na roḡo matamu ai libika nakokia,’ senaḡina ḡoi tauḡemu matamu ai ḡau tubina ta etanuni? ⁵ Ḡoi ḡofaḡofa taumu, guine tu ḡoi matamu ai ḡau tubina nokoki-vaḡia roḡo, benamo boboḡeboḡe-ḡinikauni vau, tarikakamu matanai libika bono ḡabi-vaḡia.

⁶ Dagara veaḡari kwaiva (o kira-sirivaḡi tarimari) asi boḡono viniri, ema ḡemi aḡeva maki asi boḡono fiu-rosiri bai ḡoirari ai! Kwakuri na beḡe fana-taririni, benamo beḡe doḡe-kureni, ma beḡe dare-misi misimini garina.”

*Noḡinoḡi, vetauvetau, sekeseke o fidifidi**Luka 11:9-13*

⁷ “Noḡinoḡi ai Barau na bevini-mini, vetauvetau ai boḡo doḡarini, sekeseke ai ḡemi ḡatama boka bekeoani. ⁸ Korana benoḡi-noḡini tarimana tu beḡabini, bevetauni tarimana bedoḡarini, ema beseke-sekeni tarimana Barau na ḡena ḡatama-boka bekeoani.

⁹ Ḡomi dei bema natumu merona ḡaniḡani benoḡini nai, ḡoi na fore boviniani? ¹⁰ O maḡani-kone benoḡini nai, mota boviniani? ¹¹ Boḡono tuḡamaḡi, ḡomi tu rakava tarimami, senaḡi dagara namori natumi viniviniri ma ribami, moḡa lorinai ḡomi Tamami gubai etanuni, ḡia na dagara namori ḡenoḡi-viniani tarimari bevinirini veḡatana!

¹² Ḡomi kara ḡourani tarimarima na ḡemi ai beḡene veiri veiḡari, ḡia ḡeri ai maki moḡeri veiḡa boḡono veiri. Mose ḡena taravatu e peroveta ḡeri vevaḡa-riba guruḡari tauna korikorina tu moḡa.”

*Barau ḡena Basileia rakatoḡana**Luka 13:24*

¹³ “Ḡatama-boka kibobonai boḡono rakatoḡa. A mase gabuna ḡana eiaḡoni dabarana tu baḡaka, e ḡena ḡatama-boka tu barego rakava, ema ḡutuma maki monai ḡerakatoḡani. ¹⁴ Senaḡi maḡuri vanaḡivanaḡi ḡana eiaḡoni ḡatama bokana tu kibobo e dabara maki kei rakava, ema tarimarima viravira na moḡo ḡedoḡariani.”

*Peroveta tarimari ġofaġofari**Luka 6:43-44*

¹⁵ “Rorimi boġono vetore peroveta tarimari ġofaġofari ġerina. Ġia ġomi ġemi ai ġeiaġomani tu ma mamoe dabuġari ġesi, senaġina nuġari ai ġeri tuġamaġi tu boġa kwaivari rakavari kavari. ¹⁶ Ġia ġwaġwari ai vau boġo ribarini. Vine ġwari (o grapes) tu ġau ma giniri ġerina asi ġebokoni, ema figi ġwari maki ġauġa ġiniġiniri ġeri ai asi ġeġabini. ¹⁷ Ġau namona ġenana ġwaġwana namona bevaġa-ġoraiani, a ġau rakavana ġenana maki ġwaġwana rakavana bevaġa-ġoraiani. ¹⁸ Ġau namona na ġwaġwa rakavana asi beġwani riba, ilailana ġau rakavana na ġwaġwa namona asi beġwani riba. ¹⁹ Ġwaġwa namori asi ġeġwani ġauri tu beġe basirini, ma karavai beġe fiu-raġerini. ²⁰ Moġesina ilailanai peroveta tarimari ġofaġofari tu ġwaġwari ai boġo ribarini.

²¹ Dia ‘Vereġauka, Vereġauka,’ ġetoguni tarimari mabarari tu Guba Basileiai beġe raka-toġani. Asiġina. Deikara Tamagu gubai etanuni ekorana-iaġiani e ġena ura veiġari eveirini tarimana ġereġana moġo. ²² Kota baregona ġarona beraġasini nai, tarima ġutuma na beġe kiraguni, beġe kirani, ‘Vereġauka, Vereġauka, ġoi aramu ai ġaperovetato, e ġoi aramu ai iauka rakavari ġalai-vaġirito, ma ġoi aramu ai nuġa-farevaġi veiġa boruri ġutuma maki ġaveirito.’ ²³ Benamo au na bakirarini, bakirani, ‘Au asi ribagu ġomi. Ġeguna ġoraka-veġita, ġomi veiġa rakava tarimami!’ ”

*Numa ruarua ragaragari tauri**Luka 6:47-49*

²⁴ “Moġa lorinai, tarima ta na ġegu guruġa maiġeri eseġaġirini, ma veiġari eveirini tu, tarima iaunegana na ġena numa fore iatari ai evaġa-ruġaiato kavana. ²⁵ Ġura baregona eraguto, ġaruka mabarari ġeġabatarito, iavara asikeikeina eragato nai, mo numa edoriato; senaġina asi eġwa-lauato, korana ġia tu fore iatanai evaġa-ruaġaiato nai. ²⁶ A deikara na ġegu guruġa maiġeri eseġaġirini, senaġi veiġari tu asi eveirini, ġia tu tarima babona noġa, numa eragato nai, miri iatanai moġo evaġa-ruġaiato. ²⁷ Ġura baregona eraguto, ġaruka mabarari ġeġabatarito, iavara asikei eraġasito, mo numa edoriato nai, eġwa-lauato, benamo eġwa-rovorovoto.”

²⁸ Iesu na ġena ġobata guruġari maiġeri ekiraġi-ġosirito nai, mai vegogo tarimari ġutuma-bara na ġena vevaġa-riba guruġari ġeġaba-iaġirito. ²⁹ Korana ġena guruġa ma seġukana, dia ġeri taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ġeri guruġa kavana.

8

*Iesu na lepera tarimana evaḡa-namoato
Mareko 1:40-44; Luka 5:12-14*

¹ Iesu ḡoro tuḡuna na ma emariḡoto nai, tarima ḡutuma-
bara ḡia murina na ḡerakato. ² Benamo tarima ta ma
leperana Iesu ḡenai eiaḡoto, ḡoiranai evetui-tarito, ekirato,
“Vereḡauka, bema ḡoi ourani nai, moḡoni boiarevaguni,
bovaḡa-namoguni riba!” ³ Iesu na ḡimana eduḡi-roroḡotoato,
keve tarimana eḡabi-karaiato, ekirato, “Aurani, be non-
amo!” Benamo vaḡa-sebo lepera na enamoto. ⁴ Iesu na
evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Tarima ta asi bono kira-varaia.
Noiaḡo, Rubu Veaḡa verena na bene ḡitamu, ema veiareva
varevare dagarari Mose na ekiraḡiato ilailanai bono vinia;
be tarimarima beḡene riba, ḡoi tu bonamo.”

*Roma vetari verena ḡena vetuḡunaḡi merona
Luka 7:1-10*

⁵ Iesu Kaperanauma ai eraḡasito nai, Roma vetari verena
ta ḡia ḡenai eiaḡoto, Iesu enoḡiato, ⁶ ekirato, “Vereḡauka,
ḡegu vetuḡunaḡi merona tauḡanina asi eḡarevani, be numai
egena-taḡoni, ema midigu maki barego eḡanini.” ⁷ Iesu
na ekiraiato, ekirato, “Au aiaḡosini, be asi-vaḡa-namoani.”
⁸ Vetari verena na evaḡa-veseato, ekirato, “Vereḡauka, au tu
asi ilaila ḡoi ḡegu numai boraḡe-kauni; senaḡi ḡoi noguruḡa
moḡo, benamo au ḡegu vetuḡunaḡi merona benamoni. ⁹ Au
maki tarima kota ḡeri veḡitaḡau gabureri ai, ema vetari
tarimari o soldia tu au gaburegu ai. Au na ta bakiraiani,
‘Noraka!’, benamo berakani, ma ta bakiraiani, ‘Noiaḡoma!’,
benamo beiaḡomani. Ema au ḡegu vetuḡunaḡi merona
bakiraiani, ‘Maiḡa noveia!’, benamo beveiani.”

¹⁰ Iesu na ḡena guruḡa eseḡaḡiato nai, eḡaba-rakavato.
Benamo ḡia murinai ḡerakato tarimari evaḡa-guruḡarito,
ekirato, “Au na akira-korikorimini, Isaraela nuḡanai mai-
ḡesina veḡabidadama ta roḡosi bana doḡaria. ¹¹ Au na
akiramini maki, tarimarima ḡutuma ḡaro-raḡe e ḡaro-riḡo
rekeri na beḡe iaḡomani, Aberahamo, Isako, e Iakobo
ḡesi vereko baregonai beḡe ḡani-vegogoni Guba Basileiana
nuḡanai. ¹² Senaḡina tovtovonai Barau na eḡabi-viriḡirito
tarimari, Basileia nuḡanai beḡene tanu etato tarimari tu,
Barau na befiu-rosirini murikai, mukuna furufuru nuḡanai.
Monai beḡe taḡini, e gadikari maki beḡe veḡara-tarini.”

¹³ Benamo Iesu na vetari verena ekiraiato, ekirato,
“Noiaḡo, ḡemu numa ḡana! Boveḡabidadama lorinai, veiḡana
beḡorani.” Ḗena vetuḡunaḡi merona mo horai varau enamoto.

*Iesu na Simona ġena taġama evaġa-namoato
Mareko 1:29-31; Luka 4:38-39*

¹⁴ Iesu Petero ġena numai eraka-toġato. Monai Petero ġena taġama vavinena ekevento, tauġanina eseġukato, be egenataġoto-ġoi, Iesu na eġitaiato; ¹⁵ ġimanai eġabito, benamo ġena keve ekorito, evaisi-raġeto, benamo ġia eġubuato.

*Iesu na tarimarima ġutuma evaġa-namorito
Mareko 1:32-34; Luka 4:40-41*

¹⁶ Lavilavi ai iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari ġutuma Iesu ġenai ġeġori-iaġorito. Iesu na moġeri iauka rakavari ġena guruġa seġukana ġenana moġo elai-vaġirito, e keve tarimari mabarari maki evaġa-namorito. ¹⁷ Maiġeri veiġa vaġa-moġoniri tu Isaia, peroveta tarimana, na ekiraġiato kavana, ekirato, “Ġia na ġera midigumidigu eġabi-veġitarito, ema ġera keve irauirau eġwarito, evaġa-namorito.”

*Iesu murinai beġene raka ġetato tarimari
Luka 9:57-60*

¹⁸ Iesu na tarimarima ġutuma na ġevegogo-ġeġeraġiato eġitarito, benamo ġena mero ekirarito, ekirato, “Siveġasi-vanaġi, kou mo rekena ġana.” ¹⁹ Nuġanai taravatu evevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimana ta Iesu ġenai eiaġoto, ekirato, “Ve-vaġa-riba tarimamu, ġoi aiġana boiaġoni nai, au ġoi murimu ai moġo bana raka atoni.” ²⁰ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Boġa kwaivari ma ġeri kouġa, ema manu ma ġeri nuġi, senaġi Tarimarima Natuna tu asi ġena gena gabuna.”

²¹ Iesu ġena mero ta na maki evaġa-guruġaiato, ekirato, “Vereġauka, mani ġemu veiġa, naġenoġoi, be tamagu roġo naguria.” ²² Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Murigu ai noma raka, mani tu noiaġuiri; mase tarimari (o Barau asi ġekorana-iaġiani tarimari) na ġeri mase tauġeri na beġene guriri.”

*Iesu na iavara e geta o ureure ekira-ġoirito
Mareko 4:36-41; Luka 8:22-25*

²³ Iesu ġasi ai eraġeto nai, ġena mero maki ġia ġesi ġeraġe-sebonato. ²⁴ Geiaġoto-ġoi nai, asikauna iavara asikei kou ai eraġasito, benamo ureure tu ġasi nuġanai ġevebubu-ġurato. A Iesu tu egenato-ġoi. ²⁵ Benamo ġena mero ġeiaġoto ma ġevaġoato, ġekirato, “Vereġauka, novaġa-maġurima, ġita tu mai taburuni, dori tamaseni. ²⁶ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Karase nai ġogarini? Veġabidadama kei rakava tarimami!” Benamo Iesu evariġisito, iavara ma ureurena ġesi ekira-ġoirito, benamo ġedokoto, ġemeġomeġo-tarito. ²⁷ Tarimarima mabarari ġeġaba-rakavato, ġekirato, “Mai

tu kamara tarima se? Iavara e ureure na maki garona ġeseġaġiani!”

Iesu na tarima ruarua iauka rakavari na ġeboroġirito evaġa-namorito

Mareko 5:1-17; Luka 8:26-37

²⁸ Galilea kouna tavina rekenai, Gadara (o Gerasa) tari-mari ġeri tano ai, Iesu eraġasito, benamo iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari ruarua gara kouġari na ġeiaġomato-ġoi Iesu ġenai. Mai tarima ruarua tu ma gariri, moġa lorinai tarima ta mo dabara na asi eraka-vanaġito-ġoi. ²⁹ Benamo tauri ruarua Iesu ġeġaba-viniato, ġekirato, “Barau Natuna o, kara ġai ġemai noveia otoni? Ġoi boiaġoma maiġa tu, noma vaġa-midiguma ġana, ġaro korikorina roġosi roġo bene raġasi nuġanai, ei?”

³⁰ Monai, asi manaġa lelevaġi, bai serina ġedokadokato-ġoi. ³¹ Moġesina nai iauka rakavari na Iesu ġenoġiato, ġekirato, “Bema ġoi na ġai bolai-vaġimani nai, notuġuma bai ġeri ai, ġia nuġari ai ġaraka-toġa.” ³² Iesu na ekirarito, ekirato, “Be ġoi-ġo!” Benamo iauka rakavari mo tarima ruarua ġerina ġeraka-vaġito, ġeiaġoto, bai ġeri ai ġeraka-toġato. Benamo bai serina mabarana eġwa-bubu-lausiato, lalaġa na ġekokosi-firiġoto, kou ai ġeveġuġutu-maseto.

³³ Bai ġitaġauri tarimari ġeraga-kwareġato, vanuġa ġana ġeiaġoto, vari mabarana ġekiraġiato, ema iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari ġeri ai kara ġeġorato mabarari maki ġevaġa-foforirito. ³⁴ Benamo vanuġa tarimari mabarari ġeġoto-iaġoto, Iesu beġene ġitaia ġana. Iesu ġenai ġeraġasito nai, ġenoġiato, ġeri tano na bene raka-veġita.

9

Iesu na rakava etuġamaġi-fitoġarito

¹ Iesu ġasi tai eraġekauto, ma eġenoġoito, kou na evanaġito, ġena vanuġa korikori ġana eiaġoto. ² Monai tarima kotari na tauġanina tavi ta emaseto tarimana ta gedai genagenanai Iesu ġenai ġeġwa-iaġoato. Iesu na ġeri veġabidadama vetoġana aiġa barana eġitaiato, benamo keve rakava tarimana ekiraiato, ekirato, “Natugu, bono kokore, ġemu rakava batuġamaġi-fitoġari.”

³ Benamo taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari tauġeri maiġesina ġekirato, “Mai tarima na Barau ekira-fitoġaiani.”

⁴ Iesu ma ribana ġia kara ġetuġa-maġirito-ġoi nai evaġa-guruġarito, ekirato, “Karase nai maniġesina tuġamaġi rakavari ġoġabini? ⁵ Aiġesina baguruġani tu meraġa, ‘Ġemu

rakava batuḡamaḡi-fitoḡari' banasi, ba bara kira, 'Noruḡa-vaishi, noraka' barasi? ⁶ Au na navaḡa-ḡitami, Tarimarima Natuna tu ma ḡena maoro, rakava betuḡamaḡi-fitoḡarini tanobarai." Benamo Iesu na keve rakava tarimana evaḡa-guruḡaiato, ekirato, "Novariḡisi, ḡemu geda noḡabia, be numa ḡana noiaḡo!" ⁷ Benamo mo tarima evaisiraḡeto, ḡena numa ḡana eiaḡoto. ⁸ Tarimarima na mo veḡa ḡeḡitaiato nai, ḡegarito e Barau ḡevaḡa-raḡeato, korana seḡuka moḡesina tarimarima evinirito nai.

Iesu na Mataio ekeaiato

Mareko 2:13-17; Luka 5:27-32

⁹ Iesu monana eraka-vanaḡito nai, ḡia na tarima ta arana Mataio eḡitaiato, takesi moniri ḡeḡabito-ḡoi numanai etanutaḡoto-ḡoi nai eḡitaiato. Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, "Murigu ai noma raka." Benamo Mataio evaisiraḡeto, Iesu murina na eiaḡoto.

¹⁰ Iesu Mataio ḡena numai eḡaniḡanito-ḡoi nai, takesi gogo tarimari vovoka e vei-rakava tarimari ḡutuma maki ḡeiaḡomato, Iesu ma ḡena mero ḡesi ḡeḡaniḡani-vegogoto. ¹¹ Farisea tarimari kotari na ḡeḡitaiato nai, Iesu ḡena mero ḡedanaḡirito, ḡekirato, "Karase nai ḡomi ḡemi vevaḡa-riba tarimana tu takesi gogo e vei-rakava tarimari ḡesi ḡeḡaniḡani-vegogoni?"

¹² Iesu na mo guruḡa eseḡaḡiato, benamo evaḡa-veserito, ekirato, "Namo tarimari na doketa asi beḡe vetaurini, senaḡina keve tarimari na moḡo. ¹³ Ḗoiḡo, tauḡemi na Buka Veḡa na ekiraḡiani guruḡana ḡoa vetaua, maiḡesina ekirani, 'Au na dia ḡomi ḡemi ginitaḡo o boubou varevareri aura-vinirini. Au aurangi ḡomi na vevetuḡaḡwa e veiau-namo boḡono vaḡa-foforiri.' Au tu vei-iobukaiobuka tarimari keakeari asi aiaḡomato, senaḡi vei-rakava tarimari moḡo."

Ḗaniveaḡa

Mareko 2:18-22; Luka 5:33-39

¹⁴ Moḡa murinai Ioane Babatiso ḡena mero Iesu ḡenai ḡeiaḡoto, benamo ḡedanaḡiato, ḡekirato, "Karase nai ḡai e Farisea tarimari tu ḡaḡani-veaḡani, a ḡoi ḡemu mero tu asi ḡeḡani-veaḡani?"

¹⁵ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, "Ḗomi ḡotuḡamaḡini, veḡaraḡo varigu tarimana ḡatana seviri ai etanuni nuḡanai beḡe taḡini ba? Asiḡina! Ḗarona eiaḡomani, veḡaraḡo variḡu tarimana ḡatana ḡerina beḡe ḡabi-veḡitaiani, monai vau beḡe ḡani-veaḡani.

¹⁶ Tarima ta na dabuḡa variḡuna veseana dabuḡa guinena ḡesi asi bebani-vegogoni. Bema moḡesina beveini nai,

dabuġa variġuna na guinena bedareani, ema vedarena maki bebaregoni. ¹⁷ Tarima ta na maki vine nanuna variġuna nanigosi kefina guinenai asi besisiani. Bema moġesina beveini nai, nanigosi kefina guinena bevedareni, vine nanuna bebebubuni, ema kefi maki berakavani. Senaġina vine nanuna variġuna nanigosi kefina variġunai bebubu-ġuriaiani tu namo. Benamo ruarua, vine nanuna e kefi, beġe tanuni, asi beġe rakavani.”

*Iesu na kekeni ta ema vavine ta evaġa-namorito
Mareko 5:22-43; Luka 8:41-56*

¹⁸ Iesu na roġo ġena mero evaġa-ribarito-ġoi nuġanai, vere ta eraġasito, Iesu kwakuna koranai evetui-tarito, ekirato, “Au natugu kekenina inivau moġo bemase. Si-iaġo, ġimamu iatanai bono tore-kaua, benamo natugu bemaġurini.” ¹⁹ Iesu evaisi-raġeto, ġia ġesi ġeiaġoto. Ġena mero maki ġia ġesi ġeiaġo-sebonato.

²⁰ Ġeiaġoto-ġoi nuġanai, vavine ta, ġena keve tu rara kevena, laġani gabanana ruarua (12) ekeve-iaġiato, eiaġomato Iesu murina rekena na, ma ġena dabuġa dudunai eveġabikauto. ²¹ Korana tu ġia evetuġamaġito, “Ġena dabuġai moġo haveġabikauni nai, banamoni.” ²² Iesu eruġa-kureto, eġitaiato, ekirato, “Natugu, bono kokore! Ġemu veġabidadama na bevaġa-namomu.” Benamo vaġa-sebo ġena keve enamo-ġosito.

²³ Iesu tu mo vere ġena numai eraka-toġato. Ivirikou furufuru tarimari e taġitaġi tarimari ma gururi baregori ġesi eġitarito, ²⁴ benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġoraka-rosi. Kekeni tu asi bemase, ġia tu egenani moġo.” Senaġi tarimarima na ġerikiriki-iaġiato. ²⁵ Iesu na mo tarimarima ġutuma etuġu-rosirito murinai, ġia eraka-toġato numa nuġanai, kekeni ġimanai eġabito; benamo mo kekeni evaisi-raġeto. ²⁶ Mai veġa varina tu mo tano mabaranai ġevarifiu-iaġiato.

Iesu na mata-bubu tarimari ruarua evaġa-namorito

²⁷ Iesu na mo gabu ma eraga-kwaneato. Erakato-ġoi nai, mata-bubu tarimari ruarua murina na ġeiaġoto, ġekea-viniato, ġekirato, “Davida Natuna o, ġai novetuġama!” ²⁸ Iesu numai eraka-toġato nai, mo mata-bubu tauri ruarua maki ġeraġe-kauto. Benamo Iesu na edanaġirito, ekirato, “Ġomi na ġovaġa-moġoniguni, au na bavaġa-namomini riba?” Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Vereġauka, oi, ġavaġa-moġonimuni.” ²⁹ Benamo Iesu na matari eġabi-kararito, ekirato, “Ġemi veġabidadama lorinai, veġana tu bana veia ġemi.” ³⁰ Benamo matari ġefafato. Iesu na ma nuġana

mabarana ġesi evaġa-guruġa gwaġiġi-rito, ekirato, “Mai veiġa beġora maiġa varina tarima ta asi boġono kira-varaia!”
³¹ Senaġina tauri ruarua ġeraka-rosito, ġeiaġoto, Iesu varina mo tano mabaranaġi ġea varifiu-rovorovoato.

Iesu na muru-bubu tarimana ta evaġa-namoato

³² Tauri ruarua numa na ġeraka-rosito-ġoi nuġanai, tarima ta, iauka rakavana na eboroġiato nai asi eguruġato-ġoi, Iesu ġenai ġeġabi-iaġoato. ³³ Iesu na iauka rakavana elai-vaġiato murinai, mo muru-bubu tarimana varau eguruġato. Tarimarima mabarari na mai eġorato veiġana ġeġaba-iaġiato, ġekirato, “Maiġesina veiġana ta Isaraela nuġanai roġosi bene ġora!” ³⁴ A Farisea tarimari ġekirato, “Mai tu iauka rakavari ġeri vere ġena seġukana na iauka rakavari ġia na elai-vaġirini.”

Iesu na ġena mero Isaraela tarimari ġeri ai etuġurito

³⁵ Iesu na vanuġa baregori ema keiri mabarari eiaġo-vinirito: Ġeri rubu ai evevaġa-ribato-ġoi, Barau ġena Basileia varina namona eġobata-iaġiato-ġoi, ema keve e midigu-midigu tarimari mabarari evaġa-namorito. ³⁶ Iesu na mo tarimarima ġutuma-bara eġitarito nai evetuġarito, korana ġenuġa-vekwaraġito e asi ġeri veduru ġabi tarimari, vaġa-ilailana mamoe asi ġitaġauri tarimana ta kavana. ³⁷ Benamo Iesu na ġena mero ekirarito, ekirato, “Makora ġitaġitana tu barego, senaġina ġauvei-iaġina tarimari tu asi ġutuma. ³⁸ Vamoka ġaniġanina vinivinina Vereġaukana boġono noġia, be ġauvei tarimari bene tuġuri, ġena ġaniġani gogo vamokari ġana.”

10

Iesu na ġena apostolo merori gabanana ruarua (12) ekear-ito

¹ Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) ekearito, benamo seġuka evinirito, iauka rakavari beġene lai-vaġiri, e keve ema midigu-midigu mabarari beġene vaġa-namori ġana.

² Mai apostolo tarimari gabanana ruarua (12) arari tu maiġeri: Giniguinena tu Simona, arana ta tu Petero, e ġia tarina Anduru; Iakobo (o Iames), Sebedaio natuna, ma tarina Ioane ġesi; ³ Filippo e Batolomeo; Tomasi e takesi gogo tarimana Mataio; Iakobo (o Iames), Alfeo natuna, e Tadeo; ⁴ Simona, Selote tarimana, ema Iudas Isakariota, Iesu berevaiani tarimana.

*Iesu na apostolo tarimari ġeri ġauvei evinirito
 Mareko 6:7-13; Luka 9:1-5*

⁵ Mai tarima gabanana ruarua (12) Iesu na etuḡu-rosirito ema velaunaḡi sisibari maigēsina evinirito, ekirato, “Irau bese tarimari ḡeri ai asi boḡono iaḡo, e Samaria vanuḡari tai maki asi boḡono raka-toḡa; ⁶ senaḡina Isaraela besena ḡeri ai boḡono iaḡo, ḡia tu ḡerekwa-rekwato mamōeri kavana. ⁷ Goiḡo, ma maigēsi boḡono ḡobata, boḡono kira, ‘Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ḡena veḡitaḡau seḡukana evaḡaruḡaiani maigā)!’ ⁸ Keve tarimari boḡono vaḡa-namori, mase tarimari boḡono vaḡa-maḡuriri, lepera tarimari boḡono iarevari boḡono vaḡa-namori, e iauka rakavari boḡono lai-vaḡiri! Ḡomi na ḡoḡabiato asi voina, boḡono vini maki asi voina.

⁹ Ḡemi iaḡoiaḡo ai moni asi boḡono ḡabikau, golo o silva moniri o kopa moniri maki asi boḡono ḡwakau. ¹⁰ Dura asi boḡono ḡabikau, sedi ruarua, tamaka, ema togoi maki asi boḡono ḡabi. Korana ḡauvei tarimana ḡena-ḡana tu beḡene vinia veḡata.

¹¹ Vanuḡa baregona tai o vanuḡa keina tai boḡo raka-toḡani nai, deikara eurani ḡena numai bene ḡabi-raḡemi etoni tarimana boḡono vetaua. Mo numai moḡo boḡono tanu, bene iaḡo mo, vanuḡa ma boḡono raga-kwanea. ¹² Numai ḡoraka-toḡani nai, numa tarimari boḡono vaḡa-namori, boḡono kira, ‘Maino ḡomi ḡemi ai bene tanu!’ ¹³ Bema mo numa tarimari na beḡe ḡabi-raḡemini nai, Barau ḡena maino ḡeri ai betanuni. Senaḡina bema ḡia na asi beḡe ḡabi-raḡemini nai, Barau ḡena maino ḡeri ai asi betanuni, ḡemi ai ma beḡenoḡoini. ¹⁴ Kamara numai o vanuḡai tarimarima na asi beḡe ḡabi-raḡemini e ḡemi guruḡa asi beḡe seḡaḡirini nai, mo numa o vanuḡa boḡono iaḡuia, kwakumi kauri boḡono kwari-ketoketori, (ḡia ḡeri kira-sirivaḡi vaḡa-moḡoniri ḡana). ¹⁵ Au na akira-korikorimini, Barau ḡena Kota ḡaronai mo numa o vanuḡa ḡeri rakava voina metona tu barego lele-vaḡi beḡabiani, Sodoma e Gomora ḡeri rakava voina maki bevanaḡiani.”

Vanevane e midigumidigu ḡoirai

Mareko 13:9-13; Luka 21:12-17

¹⁶ “Ḡoseḡaḡi, au na mai atuḡumini mamōe kavana boḡa kwaivari rakavari vefakari ai. Moḡa lorinai, mota kavana boḡono iaunega ema boḡono manau pune kavana. ¹⁷ Lorimi boḡono vetore tarimarima ḡeri ai! Korana ḡia na beḡe ḡabimini ma beḡe tuḡu-iaḡomini Iuda ḡeri kanisoro tarimari ḡeri ai, ema ḡeri rubu nuḡari ai beḡe kwarimini. ¹⁸ Au ḡoḡabi-raḡeguni dainai, gavana e vere barari o kini ḡeri ai roḡo beḡe ḡabi-iaḡomini, ḡia ḡoirari ai au vaḡa-moḡonigu ai boḡono iaḡo, korana irau bese tarimari maki Vari Namona beḡene ribaia.

¹⁹ Bema Kota tarimari ġoirari ġana beġe ġabi-iaġomini nai, kara toma boġoa kiraġirini o kamasi boġo kiraġirini guruġari asi boġono nuġa-vekwaraġi-iaġiri. Korana mo ġaro ai kara boġo kiraġirini guruġari tu, Barau na vau bevinimini. ²⁰ Dia ġomi boġo guruġani, senaġina Barau Iaukana ġomi ġemina beguruġani.

²¹ Kakana na tarina berevaiani bene mase ġana, tamana na natuna maki moġesina beveiani. Naturi na tamari sinari beġe seġafore-vinirini ema mase ai maki beġe torerini. ²² Tarimarima mabarari na beġe iau-rakavamini, korana au ġoġabi-raġeguni nai. Senaġina deikara bevevaġa-gwaġiġini mo dokona tu bemaġurini. ²³ Vanuġa tai beġe vaġa-rakavamini e beġe laimini nai, vanuġa ta ġana ma boġono raga-iaġo. Boġono riba-maoro, ġegu ġauvei asi roġo boġo vaġa-koriani Isaraela vanuġari mabarari nuġari ai, beiaġoni mo, Tarimarima Natuna bema-raġasini.

²⁴ Riba evetauani merona na ġena vevaġa-riba tarimana asi bevanaġiani; vetuġunaġi tarimana na guine-iaġina tarimana maki asi bevanaġiani riba. ²⁵ Riba evetauani merona bevevaġa-iaġoni ġena vevaġa-riba tarimana ġesi beġe ilailani, ema vetuġunaġi tarimana guine-iaġina tarimana ġesi maki beġe ilailani tu namo. Boġono tuġamaġia, tarimarima kotari na au tu doġoro debana, Belsebul o Satani ġetoni, be ġomi, ġegu doġoro tarimami, maki moġesi beġe kiramini, ema beġe vaġa-metomini maki.”

Barau boġono gari-vinia
Luka 12:2-7

²⁶ “Moġa lorinai, tarimarima gariri asi boġono vei. Vekouġau dagarari mabarari beġea foforini, vekuretoġa guruġari mabarari beġea ribani. ²⁷ Au na kara dagara akiravaramini mukunai tu, ma boġono kiraġi-ġenoġoiri laġani matabarai, kara dagara ġereġami na boġo seġaġia tu, numa tuġuri na ma boġono kiraġi-foforia, (tarimarima mabarari na beġene seġaġia ġana). ²⁸ Tauġanina beġe vaġiani tarimari asi boġono gari-viniri, korana ġia na iauka asi beġe vaġiani. A Barau garina neġi boġono gari, korana ġia na ruarua bevaġirini riba, tauġanina e iauka, karava asi ebuseni gabunai.

²⁹ Bisini ruarua maki fene sebona na moġo ġevoirini, ene? Senaġina moġeri ta maki asi beketo-riġo kavani tano ai, bema Tamami asi beurani nai. ³⁰ A ġomi tu debami ġuiri maki mabarari Barau na eiavi-ginikaurito. ³¹ Be asi boġono gari; ġomi voimi tu varaġe lelevaġi, bisini ġutuma voiri maki ġovanaġirito.”

Iesu asi boḡono kira-ḡuniḡaua

Luka 12:8-9

³² “Deikara na au tarimarima ḡoirari ai bekiraḡi-foforiguni, ḡia maki au na bakiraḡi-foforiani Tamagu gubai etanuni ḡoiranai. ³³ Senaḡina au deikara na tarimarima ḡoirari ai beruḡaguni e bekira-ḡuniḡauguni, ḡia maki au na baruḡaiiani e bakira-ḡuniḡauani Tamagu gubai etanuni ḡoiranai.”

Dia maino, senaḡi vetari

Luka 12:51-53; 14:26-27

³⁴ “Asi boḡono tuḡamaḡi, au tu maino tanobara ḡana aḡwa-iaḡomaiato. Asiḡina, au tu dia maino aḡwa-iaḡomaiato, senaḡi vetari urana na aiaḡomato. ³⁵ Au aiaḡomato tu, maiḡeri nama vaḡa-ruḡari ḡana: Natu tauri na tamari beḡe vevaḡi-vinirini, natu vavineri na sinari beḡe vevaḡi-vinirini, taḡama vavine keiri na ḡeri taḡama vavine barari beḡe vevaḡi-vinirini. ³⁶ Numa biaguna tu tauḡena ḡena numa tarimari na moḡo beḡe iau-rakava viniani.

³⁷ Deikara tamana o sinana beuravini-baregoani, a au tu betuḡamaḡi-keiguni nai, ḡia tu asi ilaila au ḡegu tarimai beḡe kiraḡiani. Ema deikara na natuna merona o kekenina beuravini-baregoani, a au beuravini-keiguni nai, ḡia tu asi ilaila au ḡegu tarimai beḡe kiraḡiani. ³⁸ E deikara tauḡena ḡena satauro asi beḡwaiiani, ema murigu na asi berakani, ḡia tu asi ilaila au ḡegu tarimai beḡe kiraḡiani. ³⁹ Deikara ḡena maḡuri moḡo lorina etoreani tarimana, ḡena maḡuri befitoḡaiiani. A deikara au daigu ai ḡena maḡuri befitoḡaiiani tarimana, ḡena maḡuri asi bevei-rekwarekwaiani.”

Iesu ḡena mero beḡe ḡabi-raḡerini tarimari na voiri namori beḡe ḡabirini

Mareko 9:41; Luka 10:16

⁴⁰ “Dei na ḡomi eḡabi-raḡemini, au maki eḡabi-raḡeguni, ema au eḡabi-raḡeguni tarimana na au etuḡuguto Barauna maki eḡabi-raḡeani. ⁴¹ Dei na peroveta tarimana ta eḡabi-raḡeani, korana ḡia tu Barau ḡena guruḡa vaḡa-foforina tauna ta, ḡia na peroveta tauna davana tu beḡabiani. Ema dei na veiḡa iobukaiobuka tarimana eḡabi-raḡeani, korana ḡia tu Barau ḡena ura ekorana-iaḡiani tauna, ḡia na vei-iobukaiobuka tarimana davana beḡabiani. ⁴² E tarima ta na mai ḡegu mero ta nanu faraka kapusi sebona ta beviniani, korana ḡia tu au ḡegu vetuḡunaḡi tarimana, akira-korikori-mini, ḡia voina tu beḡabiani veḡata.”

11

Ioane na ḡena mero Iesu ḡenai etuḡu-iaḡorito

¹ Iesu na moġeri sisiba guruġari ġena mero gabanana ruarua (12) ġeri ekiraġi-ġosirito murinai, ġia monana Galilea vanuġari ġana eiaġoto, monai Barau ġena guruġa bene vevaġa-riba iaġia e bene ġobata-iaġia ġana.

² Ioane Babatiso dibura numanai etanuto-ġoi nai, Keriso ġena ġauvei veiġari varina eseġaġiato, benamo ġia na ġena mero Iesu ġenai etuġu-iaġorito. ³ Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Barau na ekiraġi-toreato beiaġomani tarimana tu ġoi, ba tarima boruna ta baġana vaġa-nogaia?”

⁴ Benamo Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġoġenoġoi, ġomi na boġo seġaġiri e boġo ġitari veiġari Ioane boġono kira-varaia: ⁵ Mata-bubu tarimari ġeboġeboġeni, kwaku rakava tarimari ġerakani, lepera tarimari ġenamoni, seġa-bubu tarimari ġeseġaġini, mase tarimari ġevariġisi-ġenoġoini, ema Vari Namona gara veġubu e asi ġeri-ġari tarimari ġeri eġobata-iaġiani. ⁶ Au ġegu ai asi ġena daradara tarimana tu eiakuni.”

⁷ Ioane ġena mero ġerakato vau, Iesu na ġevegogoto tarimari evaġa-guruġarito, Ioane varina ġeri ekiraġi-ato, ekirato, “Ioane ġenai ġoiaġoto nai, mo tano fakanai tu kara boġono ġitaia ġana? Gobu iavara na ekwari-ġareva ġarevaiani ġitaġitana ġoiaġoto? ⁸ Bema asiġina nai, kara boġono ġitaia ġana ġoiaġoto? Dabuġa namona eveiani tarimana ġitaġitana ġoiaġoto? Asiġina. Dabuġa namori ġeveirini tarimari tu kini ġeri numai ġetanuni. ⁹ Be, kara boġono ġitaia ġana ġoiaġoto? Peroveta tarimana dainai? Aba! Akiramini, ġoġitaiato tarimana tu peroveta tarimari mabarari evanaġirini. ¹⁰ Ioane varina Buka Veaġai maiġesi etoreato, Barau ekirato,

‘Au na ġegu vetuġunaġi

tarimana tu batuġu-guineani,

ġemu dabara ġoiramu ai vaġa-maġatana.’

¹¹ Moġoni akiramini, mai tanobarai beġe maġuri tarimari mabarari fakari ai Ioane Babatiso tu barego vedaurea, ta na asi bevanaġiani. Senaġina Guba Basileiana nuġanai gabi tarimana na Ioane tu evanaġiani. ¹² Ioane Babatiso ġena ġobata evari-fiurito-ġoi ġenana beiaġoma mo initoma, Barau na ġena Basileia o veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiani, senaġina tarima tari na ġevevaġi-viniani, ġeri ura tu tauġeri beġene veġitaġau, a deikara Barau ġena Basileiai nerakatoġa etoni tarimana, ġia na ġekouani. (Mataio23:13).

¹³ Peroveta tarimari mabarari e Mose ġena taravatu maki na Barau ġena Basileia o veġitaġau ġeġobata-iaġiato-ġoi, eiaġomato mo, Ioane ġena negai. ¹⁴ Ema ġomi na ġeri guruġa

boĝo ĝabi-raĝeani ba asiĝina, senaĝina Ioane tu moĝoni per-oveta tarimana Elia, ĝena iaĝoma tu ĝekiraĝiato-ĝoi. ¹⁵ Ma seĝana tarimana bene seĝaĝi.

¹⁶ Toma ĝuru tarimari tu deikara ĝesi bavaĝa-ilailarini? Ĝia tu noĝa mero keiri kavana, vanuĝa ĝatamanai ĝetanu-taĝoni, ĝeĝereni, tavi ta merori na tavi tai ĝekea-vinirini, ĝekirani,

¹⁷ ‘Ĝai tu veĝaraĝo vererenai gita ĝalauto-ĝoi ĝomi ĝemi, senaĝi ĝomi tu asi ĝobarato-ĝoi! Ĝai tu mase mariri ĝaĝabito-ĝoi, senaĝi ĝomi tu asi ĝotaĝito-ĝoi!’

¹⁸ Ioane eiaĝomato, eĝani-veaĝato ema vine nanuna asi eniuato. Benamo ĝekirani, ‘Ĝia tu iauka rakavana na eboroĝiato,’ ĝetoni. ¹⁹ A Tarimarima Natuna eiaĝomato, ĝia tu ĝaniĝani ta asi eruĝaiani. Benamo ĝekirani, ‘Ĝia tu boĝeka tarimana ema vine nanuna eniu-ĝutumani tarimana, takesi gogo tarimari e vei-rakava tarimari ĝatari!’ ĝetoni. Senaĝi Barau ĝena iaunega vaĝa-foforina e vaĝa-moĝonina tu ĝena vetoĝa namori ĝerina.”

Asi veĝabidadama vanuĝari

Luka 10:13-15

²⁰ Iesu na ĝena seĝuka ĝauveiri vanuĝa baregori tari nuĝari ai eveirito, senaĝi ĝeri rakava ĝerina asi ĝevetuĝamaĝi-kureto-ĝoi, naima Iesu na moĝeri vanuĝa tarimari evanerito.

²¹ Ekirato, “Korasini o, ĝoi ema Betesaida, vetuĝami kika! Korana nuĝa-farevaĝi veĝa boruri ĝemi ai ĝefoforito-ĝoi tu, Taia e Sidono nuĝari ai beĝere fofori, benamo ĝia tu irau laĝani ai ĝere vetuĝamaĝi-kure, fuse rakavari ai e tauĝaniri ma gurumari ai ĝeri vetuĝamaĝi-kure ĝere vaĝa-foforia.

²² Senaĝina akiramini, Barau na tarimarima bekota-vinirini ĝaronai, ĝomi na boĝo doĝariani metona tu Taia e Sidono ĝeri meto bevanaĝiani. ²³ Ĝoi maki, Kapera-nauma o, ĝoi ourani guba ĝana bono varaĝe otoni? Asiĝina, ĝoi tu mase gabuna ĝana boiaĝoni! Bema nuĝa-farevaĝi veĝa boruri ĝemi ai ĝefoforito-ĝoi tu Sodoma nuĝanai beĝere fofori nai, ĝia tu roĝo bere tanu mo initoma. ²⁴ Senaĝina akira-mini, Barau na tarimarima bekota-vinirini ĝaronai, ĝomi na boĝo doĝariani metona tu Sodoma ĝeri meto bevanaĝiani.”

Au ĝegu ai ĝoiĝoma, be ĝoiĝaraĝi

Luka 10:21-22

²⁵ Mo negai Iesu ekirato, “Tamagu o, guba ema tanobara Verena, avaaĝa-namomuni, korana ĝoi na ma iaunegari e riba tarimari ĝeri ai okure-toĝarini dagarari tu, asi ĝeri riba tarimari ĝeri ai ovaĝa-foforirini. ²⁶ Aba, Tamagu, ĝemu ura tu maĝesina bene vetore veĝata. ²⁷ Dagara mabarari Tamagu na eviniguto. Natuna tarima ta asi ribana, senaĝina Tamana

geregana moḡo ribana, ema Tamana tarima ta asi ribana, senaḡi Natuna geregana moḡo ribana, ema Natuna na bene vaḡa-fofori vinia etoni tarimana.

²⁸ Au gegu ai goiaḡoma, ḡomi deikara maruna metori ḡoḡwani e boḡo gau tarimami mabarami, au na iaḡaraḡi banama vinimi. ²⁹ Au gegu maruna, mai tu gegu veḡitaḡau namona, ḡoma ḡabi-raḡea, ma au gegu ai riba maki ḡoma ḡabia! Korana au na asi badori-naḡinaḡimini e asi baḡita-fitoḡamini. Au gegu ai iaḡaraḡi korikorina boḡo doḡariani. ³⁰ Auna maruna tu meraḡa e gegu ḡwaḡwa iatami ai batorekauani maki asi metona.”

12

Iesu tu Sabadi Verena

¹ Mo negai Iesu tu Sabadi ai widi vamokari na erakavanaḡito. Gena mero ḡevitorito nai, widi ḡwaḡwari ḡebukitoḡoi e ḡeganiritoḡoi. ² Farisea tarimari na ḡeḡitarito, benamo Iesu ḡekiraiato, ḡekirato, “Noḡitaia, ḡemu mero na ḡita ḡera taravatu asi ḡekorana-iaḡiani, Sabadi ai widi ḡebukini.” ³ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Davida na veiḡa ta eveiato, ḡia ma karona ḡesi ḡevitorito nai, ḡomi na mai veiḡa eḡorato tu roḡosi roḡo boḡono iavia? ⁴ Barau ḡena numai erakatoḡato, Barau ḡoiranai ḡetoreritoḡoi beredi ḡia ma karona ḡesi ḡeganito. Mo beredi tu veaḡa, Rubu Veaḡa vereri moḡo ḡari, taravatu. ⁵ Ema ḡomi na Mose ḡena taravatu nuḡanai mai guruḡa maki roḡosi roḡo boḡono iavia, ekirani, Sabadi ai Rubu Veaḡa vereri tu Rubu Veaḡai ḡeḡauveini. Moḡesina nai Sabadi taravatuna ḡevaḡa-rakavaiani, senaḡi ḡia tu asi ḡeri kerere? ⁶ Au na akiramini, mainai tarima ta, ḡia na Rubu Veaḡa evanaḡiani. ⁷ Buka Veaḡa ekirani, ‘Vevetuḡaḡwa neḡi aurani, a varevare dagarana tu asiḡi.’ Bema mai guruḡa anina ḡoro riba nai, asi ḡeri kerere tarimari ḡomi na asi ḡoro vaḡa-bade-iaḡiri. ⁸ Korana Tarimarima Natuna tu Sabadi Verena.”

Iesu na ḡima boso tarimana evaḡa-namoato

Mareko 3:1-6; Luka 6:6-11

⁹ Iesu na mo gabu eiaḡuiato, ma eiaḡoto, Iuda tarimari ḡeri rubu ai erakatoḡato, ¹⁰ ḡimana ebosoto tarimana ta maki monai. Benamo Farisea tarimari na Iesu beḡene ḡofaḡofa-iaḡia ḡana ḡedanaḡiato, ḡekirato, “Sabadi ai keve bita vaḡa-namorini tu ma taravatuna ba?” ¹¹ Benamo Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ḳomi ta ḡena mamoe sebona kwariḡutu moḡo, Sabadi ai guri tai beketo-riḡoni nai, vaḡa-maḡurina ḡana ḡomi na asi boḡo inu-raḡeani? ¹² Boḡono tuḡamaḡi: Tarimarima tuḡamaḡi-iaḡina tu barego vedaurea, a mamoe

ġenai tu kei! Moġa lorinai Sabadi ai veiġa namona veiveina tu maoro vedaurea.”¹³ Benamo Iesu na mo ġima boso tarimana ekiraiato, ekirato, “Ġimamu noduġi-roroġotoa.” Ġia ġimana eduġi-roroġotoato, benamo mabarana enamo-ġosito, ġimana reke ta kavana.¹⁴ Senaġi Farisea tarimari ġeraka-rosito, benamo ġea boioġa-vegogoto, kamasi Iesu beġene vaġi-masea dabarana ġea vetauato.

Iesu tu Barau na eviriġiato tarimana

¹⁵ Farisea ġeri boioġa Iesu na varau eriba-guineato nai, ġia mo gabu na eraka-veġitato. Tarimarima ġutuma ġia murina na ma ġeiaġoto, ema keve tarimari mabarari evaġa-namorito.¹⁶ Senaġi eguruġa gwaġiġi-vinirito, ġia varina tarima ta maki asi beġene vaġa-ribaia.¹⁷ Maiġesi eguruġato, korana Isaia peroveta tarimana muruna na eraka-rosito guruġana bene moġoni ġana, ekirato,

¹⁸ “Mai tu au ġegu vetuġunaġi tarimana, aviriġiato. Au na ġia aura-viniani, e ġia ġenai maki aiakuni; Au Iaukagu ġia ġenai batoreani, e ġia na au ġegu guruġa e veiġa iobuka-iobukari beġobata-iaġirini bese mabarari ġeri ai.

¹⁹ Ġia asi bevanevaneni, ma asi befararani; ema ġatamai garona maki ta na asi beseġaġiani.

²⁰ Ġia na gobulefa moirana asi betau-koruani, ema irau mo emoreni lamefana maki asi bevei-buseani, beiaġoni mo, ġia na guruġa e veiġa iobukaiobukari bea vaġa-ruġarini, benamo beġe kokoreni.

²¹ Ġia ġenai tarimarima mabarari ġeri vetuġamaġikau beġe toreani.”

Iesu e Belsebul

Mareko 3:20-30; Luka 11:14-23; 12:10

²² Benamo kotari na iauka rakavana na eboroġiato tarimana Iesu ġenai ġeġabi-iaġoato. Mo tarima tu matana bubu e muruna bubu. Iesu na evaġa-namoato, benamo ma eguruġato e eboġeboġeto.²³ Tarimarima mabarari na mai veiġa eġorato ġeġaba-iaġiato, ġekirato, “Mai tu betaġu Davida Natuna banaġu, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna)?”²⁴ Senaġi Farisea tarimari na maiġa ġeseġaġiato nai, ġekirato, “Mai tu Belsebul, iauka rakavari ġeri vere, na seġuka eviniani nai, mai tarima na iauka rakavari elai-vaġirini.”

²⁵ Iesu na ġeri tuġamaġi varau eribarito nai, ekirarito, ekirato, “Gavamani bevetavini, tauġena bevevaġi-vinini nai, ġia tu berakavani; e vanuġa ta o doġoro ta bevetavini, tauġena bevevaġi-vinini nai, asi beruġani riba.²⁶ E diabol

ta na diabolo ta belai-vaġiani nai, Satani tu tauġena bevevaġini, moġa anina tu, doġoro tatai varau bevetavi nai, asi beruġani riba? ²⁷ Ġomi ġokirani, au tu Belsebul ġena seġuka na iauka rakavari alai-vaġirini, a ġomi murimi ai ġerakani tarimari na iauka rakavari aiġesi ġelai-vaġirini? Ġia na ġevaġa-moġoniani, ġomi ġemi guruġa tu kerere. ²⁸ Asiġina, dia Belsebul, senaġina Barau Iaukana ġena seġukai alai-vaġirini, naima boġono riba, Barau ġena Basileia tu ġomi ġemi ai varau beraġasi. ²⁹ Tarima ta gwada tarimana ġena numa asi bedareani riba, ma ġena farefare beġwa-rakarini, senaġi ġia na gwada tarimana varo na bebarubaruani, monai vau ġia na ġena numa farefareri beġabi-rakarini. ³⁰ Deikara na au asi evaġa-kavaguni, ġia na tu au eruġaguni, e deikara au ġesi asi etore-vegogoni, tarimana tu eveiari-lausilausini. ³¹ Moġa lorinai akiramini, tarimarima rakava beġe veini ema Barau beġe kira-rakava viniani tarimari, ġeri rakava mabarari Barau na betuġamaġi-fitoġarini riba, senaġi tarima ta na Iauka Veaġa bekira-rakava viniani tarimana, ġena rakava asi betuġamaġi-fitoġaiani. ³² Tarima ta na Tarimarima Natuna bekira-rakava viniani nai, ġena rakava tu betuġamaġi-fitoġaiani, senaġi tarima ta na Iauka Veaġa bekira-rakava viniani tarimana, ġena rakava asi betuġamaġi-fitoġaiani, toma mai maġuri ai ema maġuri gabinai maki asi betuġamaġi-fitoġaiani.”

Ġau e ġia ġwaġwana

Luka 6:43-45

³³ “Bema ġau namo nai tu, ġwaġwana maki namo, a bema ġau rakava nai, ġwaġwana maki rakava. Ġau tu ġwaġwana ġenana boribaiani. ³⁴ Ġomi mota naturi, ma rakavami ġesi ġotanuni, be guruġa namona ta tu kamasi boġo kiraġiani? Korana tarima tu nuġana na kara eiaġomani, murunai ekiraġirini. ³⁵ Tarima namona na dagara namori nuġanai evaġa-vegogorini dagarari bevaġa-raka-rosirini. Tarima rakavana na dagara asi namori nuġanai evaġa-vegogorini dagarari bevaġa-raka-rosirini.

³⁶ Senaġi au na akiramini, guruġa taġuitaġui mabarari, tarimarima na beġe kiraġirini tu, Barau ġena Kota baregona ġaronai voiri beġe ġabirini. ³⁷ Ġemu guruġa ġenana Barau na vei-iobukaiobuka tarimamu bekiraġi-muni, o vei-rakava tarimamu bekiraġimuni.”

Farisea tarimari na vetoġa ġevetauani Iesu ġenai

Mareko 8:11-12; Luka 11:29-32

³⁸ Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari e Farisea tarimari kotari na Iesu ġevaġa-guruġaiato, ġekirato, “Vevaġa-riba

tarimamu, ġai ġaurani vetoġa boruna ta ġoi ġemuna baġana ġitaia.”

³⁹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Toma ġuru rakavana ma veġura-vanaġina ġesi, (Barau ġenana ġeveġitato ġuruna), seġuka vetoġana ta ġeġita-vetauani, senaġi vetoġa ta asi beġe doġariani, Iona, peroveta tarimana, vetoġana moġo.

⁴⁰ Iona tu ġaro toitoi ema boġi toitoi maġani-kone barana, rakana donodono diana nuġanai etanuto, moġesina kavana Tarimarima Natuna maki ġaro toitoi ema boġi toitoi tano nuġanai betanuni. ⁴¹ Kota baregona ġaronai Nineva tarimari beġe ruġa-vaisini, toma ġuru tarimari beġe samanirini, ko-

rana Iona ġena ġobata ġeseġaġiato neganai, ġia ġeri rakava ġerina ġevetuġamaġi-kureto, ema ġeraka-kureto Barau ġenai. Senaġi ġoġitaia, tarima ta na Iona evanaġiani tu maiġa.

⁴² Kota baregona ġaronai maki, Seba vavine baregona o Kwin beruġa-vaisini, mai ġuru tarimari besamanirini, korana ġia tu ġena tanobara manaġana na eiaġomato, Solomona ġena iaunega guruġari bene seġaġiri ġana. Senaġi ġoġitaia, tarima ta na Solomona evanaġiani tu maiġa.”

Iauka rakavana ma eġenoġoito

Luka 11:24-26

⁴³ “Iauka rakavana ta tarima ta ġenana eraka-vaġito, benamo gabu kaukauri na eraka-vanaġito, iaġana bene ġania etato, senaġi iaġaraġi gabuna ta asi edoġariato. ⁴⁴ Benamo ġia tauġena ekirato, ‘Naġenoġoi, araga-kwaneato numana ġana.’ Eġenoġoi-iaġoto, numa edoġariato. Numana tu korina, veiareva ema ġitaġitana namo vedaurea. ⁴⁵ Benamo ġia na iauka rakava kwaikwairi imaima ruarua (7) ma eġori-iaġorito, mabarari ġeraka-toġato, monai ġetanuto. Moġa lorinai mo tarima tu guinenai ġena rakava tu kota misina, senaġi dokonai ġena rakava tu barego vedaurea. Maiġesina toma ġuru rakavana ġenai beġorani.”

Iesu sinana e tarina doġoro

Mareko 3:31-35; Luka 8:19-21

⁴⁶ Iesu tu tarimarima roġo evaġa-guruġarito-ġoi nai, ġia sinana e tarina doġoro ġeraġasito. Numa murikanai ġeruġa-tarito, ġeri ura tu Iesu beġene vaġa-guruġaia. ⁴⁷ Benamo tarima ta na ekiraiato, ekirato, “Ġoi sinamu e tarimu merori tu numa murikanai ġeruġa-taġoni, ġevaġa-guruġamu ġetoni.” ⁴⁸ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au sinagu tu dei, e au tarigu merori tu deikarari?” ⁴⁹ Benamo ġia ġimana na ġena mero eduġi-vinirito, ekirato, “Au sinagu e au tarigu merori tu maiġeri! ⁵⁰ Deikara na au Tamagu gubai etanuni

ġena ura veiġari eveirini tarimana tu, au tarigu tauna, e au tarigu vavinena, ema au sinagu.”

13

Barabore - Iaraġa tarimana na widi ġueri efiurito

¹ Mo ġaro sebonai moġo Iesu na numa eraga-kwaneato, eiaġoto, Galilea kouna rikinai etanu-tarito. ² Tarimarima ġutuma-bara na ġevegogo-ġeġeraġiato nai, ġia tu ġasi tai eraġekauto, benamo etanu-tarito, a tarima mabarari tu fenu ai ġeruġato. ³ Iesu na dagara ġutuma barabore ai evaġa-ribarito.

Ekirato, “Iaraġa tauna ta ġena widi ġueri varovarori eiaġoto. ⁴ Ġia na widi ġueri efiu-lausilausirito-ġoi nai, gabu irauirau ai ġeketoto. Kotari dabarai ġeketoto, benamo manu ġeiaġomato, ġeġani-ġosirito. ⁵ Kotari forefore gaburi ai ġeketokauto tano maġiġiri ai. Asikauna ġegarato, korana tano iatanai moġo. ⁶ Senaġi ġaro eraġekauto nai, etunurito, ema lamuri asi ġevariġo-ġinikauto nai, asikauna ġemaraito. ⁷ Kotari tu ġauġa ġiniġiniri vefakari ai ġeketoto. Mai ġauġa ġiniġiniri ġetubu-baregato nai, varovaro dagarari ġetubu-ġaurito. ⁸ A kotari tu tano namonai ġeketoto, ġwaġwari ġetaunato nai, kotari sinau ta (100), ma kotari gabana imaima ma gabanana (60), ema kotari tu gabana toitoi (30).” ⁹ Iesu ġena guruġa dokonai ekirato, “Ma seġana tarimana bene seġaġi!”

Kara dainai Iesu na barabore ekiraġirito

Mareko 4:10-12; Luka 8:9-10

¹⁰ Iesu ġena mero ġia ġenai ġe-iaġoto, benamo ġedanaġiato, ġekirato, “Kara dainai barabore ai tarimarima ovaġa-guruġarini?” ¹¹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Guba Basileia ġena riba vekuretoġari ġomi ġemi ai tu fofori, senaġi ġia ġeri ai tu asiġina. ¹² Ma ġena seġaġi tarimana Barau na tuġamaġi-faka beviniani, barego vedaurea bene doġari ġana. Asi ġena seġaġi tarimana, ġena tuġamaġi-faka misina maki beġabi-vaġiani. ¹³ Moġesi naima au na barabore ai avaġa-guruġarini. Korana matari na ġeboġe-boġeni, senaġi asi ġeġita-maġatani, seġari na ġeseġaġini, senaġi asi ġetuġamaġi-maoroni. ¹⁴ Ġia ġeri ai Isaia ġena peroveta guruġana bema moġoni, maġesi ekirato,
‘Ġomi tu boġo seġaġini,
ma boġo seġaġini,
senaġi asi boġo riba-maoroni.
Ġomi tu boġo ġitani,
ma boġo ġitani,

senāgi debami asi beḡe vekeoni.

¹⁵ Korana mai bese tarimari nuḡari tu gwaḡiḡi foroforo, seḡari maki bubu, matari maki ḡevекouto.

Matari na beḡe ḡitani garina, seḡari na beḡe seḡaḡini, e nuḡari na beḡe riba-maoroni garina, ma au ḡegu ai beḡe vetuḡamaḡi-kureni ḡeri Barau, benamo bavaḡa-maḡuririni garina.’

¹⁶ A ḡomi tu boḡono iaku, korana matami tu ḡeḡitani e seḡami tu ḡeseḡaḡini. ¹⁷ Au na akira-korikorimini: Peroveta tarimari vovoka ma Barau ḡena vei-iobukaiobuka tarimari ḡutuma kaiveḡata na ḡeri ura baregona tu, ḡomi na initoma kara ḡoḡitaiani beḡene ḡitaia, senaḡi asi ḡeḡitaiato, e ḡomi na kara ini ḡoseḡaḡiani beḡene seḡaḡia, senaḡi asi ḡeseḡaḡiato.”

*Widi ḡueri baraborena anina
Mareko 4:13-20; Luka 8:11-15*

¹⁸ “Ḡoseḡaḡi, widi fiu-rovorovona tarimana baraborena anina tu maḡa: ¹⁹ Tarima kotari na Barau ḡena Basileia varina ḡeseḡaḡiani, senaḡi asi ḡetuḡamaḡi-fakaiani. Benamo Satani eiaḡomani, ma mo kara ḡia nuḡari ai beḡe varo dagarari tu, ḡia na eḡabi-vaḡirini. Moḡeri tarima tu widi ḡuturi dabarai ḡeketoni kavana. ²⁰ Widi ḡueri kotari forefore ai ḡeketoto, mai tu tarima kotari na Barau ḡena Vari Namona ma iakuri ḡesi ḡeseḡaḡiani e ḡeḡabi-raḡeani. ²¹ Senaḡina ḡia nuḡari ai asi erakatoḡa-ginikauni nai, asi etanu-maukani. Barau ḡena guruḡa dainai nega rakavari ḡeḡoitaḡoni e ḡevaḡa-midigu midigurini ḡarori ai, ḡia ḡenana ḡeraka-veḡitani. ²² Widi ḡueri kotari tu ḡauḡa ḡiniḡiniri vekaravari ai ḡeketoto, mainana ekiraḡiani tu, tarima kotari na Barau ḡena guruḡa ḡeseḡaḡiani, senaḡi tauḡeri ḡeri maḡuri e farefare ḡutumari ḡetuḡamaḡi-baregorini ḡerina, Barau ḡena guruḡa ḡevекouni, e ḡwaḡwana maki asi evetoreni. ²³ A widi ḡueri kotari tu tano namonai ḡeketoto, mainana ekirarani tu, tarima kotari na Barau ḡena guruḡa ḡeseḡaḡiani, ma ḡeḡabi-raḡeani nuḡari mabarari ḡesi, ḡia ḡwaḡwari ḡevetoreni maki, kotari sinau ta (100), ma tari gabana imaima ma gabanana (60), ma kotari gabana toitoi (30).”

Barabore - Widi e ḡauḡa

²⁴ Iesu na barabore ta ḡeri ma ekiraḡiato, ekirato: Guba Basileia tu tarima ta kavana, ḡue ḡuturi namori ḡena vamokai evarorito. ²⁵ Benamo boḡi tai, tarimarima mabarari roḡo ḡegenato-ḡoi nai, ebaru-viniato-ḡoi tarimana eiaḡomato, ḡauḡa ḡuturi widi vekaravari ai efiurito, benamo

erakato. ²⁶ Widi ġetubu-foforito, ġegara-baregato e ġwaġwari ġeburito nai, ġauġa rakavari maki ġia vefakari na ġefoforito. ²⁷ Benamo vamoka biaguna ġena vetuġunaġi merori ġia ġenai ġeiaġomato, ġekirato, 'Vereġauka, ġoi ġemu vamokai ġue ġuturi namori ovarorito, nene? Senaġi mai ġauġa rakavari tu ainana beġe iaġoma?' ²⁸ Ġia na evaġa-veserito, ekirato, 'Ebaru-vinirani tarimana na mai veiġa bema veia.' Vetuġunaġi merori na ġedanaġiato, ġekirato, 'Bema ourani nai, ġaiāġo, be baġana lauri ba?' ²⁹ Ġia evaġa-veseto, ekirato, 'Asiġina, korana ġomi na ġauġa boġo laurini nai, widi maki lamuri ġesi boġo lau-sebonarini garina. ³⁰ Ġia ruarua beġene gara-sebona, ma beġene tanu mo, widi ġwaġwana basibasina ġarona bene raġasi. Mo ġaro ai au na basibasina tarimari maiġesina bakirarini, bakirani: Giniguine tu, ġauġa mabarari ġovaġa-vegogori, ġobaru-sebonari, be karava na bene ġarari, a widi ma boġono vaġa-vegogoa, be ġegu ġaniġani vaġa-vegogo gabunai boġono toreri.'"

Barabore - Mastadi ġauna ġutuna

Mareko 4:30-32; Luka 13:18-19

³¹ Iesu na barabore ta ma ekira-vararito, ekirato, "Guba Basileia tu mastadi ġauna ġutuna kavana, tarima ta na eġabiato, ġena vamokai evaroato. ³² Tanobarai varovaro dagarari ġueri mabarari fakari ai ġia ġereġana misina korokoro, senaġi etubuni nai, varovaro dagarari mabarari fakari ai ġia moġo barego vedaurea. Ġia tu ġau ai eiaġoni naima, rovo manuri ġeiaġomani, ma ġeri nuġi ġeveini ġia leganai."

Barabore - Farao vaġa-tubuna muramurana

Luka 13:20-21

³³ Iesu na barabore ta ġeri ma ekiraġiato, ekirato, "Guba Basileia tu farao vaġa-tubuna muramurana kavana, vavine ta na kotuna ta moġo eġabiato, benamo farao fuseri toitoi ġesi egiroato, eiaġoto mo, muramura na mabarana evaġa-tubu baregoato."

Barabore aniri

Mareko 4:33-34

³⁴ Iesu na mai dagara mabarari barabore ai tarimarima evaġa-riba iaġirito-ġoi. Ġena ġobatai barabore asi eraga-kwanerito-ġoi. ³⁵ Mai veiġa eveiato ġenana, peroveta tarimana ġena guruġa ema vaġa-moġoniato, ekirato, "Au na barabore ġerina ġia bavaġa-guruġarini; tanobara evesinato ġarona na beiaġoma mo initoma

veḡuni ḡetanuni dagarari,
au na ḡia ḡeri bakiraḡi-foforirini.”

Iesu na widi e ḡauḡa baraborena anina ekiraḡi-foforiato

³⁶ Iesu na mo tarimarima ḡutuma eraga-kwanerito, benamo numai eraka-toḡato. Ḡena mero ḡia ḡenai ḡeiaḡomato, bena ḡekiraiato, ḡekirato, “Ḡauḡa rakavari vamoka nuḡanai baraborena ḡai ḡemai nokiraḡi-maḡataia.”

³⁷ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Widi ḡueri namori evarorini tarimana tu Tarimarima Natuna. ³⁸ Vamoka tu tanobara, ḡue ḡuturi namori tu Barau ḡena Basileia o veḡitaḡau seḡukana gaburenai ḡetanuni tarimari; ḡauḡa rakavari tu Satani ḡena tarimarima doḡoro. ³⁹ E ḡauḡa varovarona tarimana tu Diabolo, ḡita ebaru-vinirani tarimana; kwakwa tu tanobara magona beraḡasini kavana. Ḡwaḡwana kwakwa e basibasina tu aneru na beḡe korana-iaḡiani. ⁴⁰ Vaḡa-ilailana ḡauḡa ḡevaḡa-vegogorini, ma karavai ḡegaburini, ḡeḡara-ḡosirini, tanobara bea korini nai, moḡesina kavana bevetoreni: ⁴¹ Tarimarima Natuna na ḡena aneru tu betuḡurini, benamo tarimarima ḡeḡori-kerererini tarimari, ema veḡa rakavari ḡeveirini tarimari mabarari, Barau ḡena Basileia ḡenana beḡe ḡabi-veḡitarini, ⁴² e karava seḡukana ma moremorena nuḡanai beḡe fiu-toḡarini, ema monai roḡo beḡe taḡini, gadikari maki beḡe veḡara-tarini. ⁴³ Moḡa ḡaronai maki Barau ḡena vei-iobukaiobuka tarimari tu, ḡaro kavana ma mamari ḡesi Tamari ḡena Basileia nuḡanai beḡe tanuni. Deikara ma seḡana tarimana, bene seḡaḡi.”

Barabore - Tarima ta na farefare namona ta ekure-toḡaiato

⁴⁴ “Guba Basileia tu farefare vekuretoḡana tanobarai kavana. Tarima ta na edoḡariato, benamo ma eguriguri-ḡauato. E ma iakuna ḡesi eiaḡoto, ḡena dagara mabarari ea voivoi-iaḡirito, benamo mo tano evoiato.”

Barabore - Galasi forena davana barego forena

⁴⁵ “Guba Basileia tu bisinesi tarimana kavana, galasi foreri davari barego dagarari evetaurini. ⁴⁶ Ḡia na voina barego lelevaḡina forena ta edoḡariato, benamo ḡena farefare mabarari evoivoi-iaḡi fitoḡarito roḡo, monai vau mo davana forena evoiato.”

Barabore - Reke

⁴⁷ “Guba Basileia tu reke kavana, davarai ḡefiu-riḡoani nai, maḡani-kone irauirau nuḡanai ḡetoḡani. ⁴⁸ Reke evonuni nai, ḡeinu-raḡeani tanobara ḡana, benamo reke tarimari ḡetanutarini vau, maḡani-kone reke nuḡanai moḡeri mabarari

ġeviriġirini, namori mabarari tu baketi ai ġeġurarini, a rakavari tu ġefitoġarini. ⁴⁹ Moġesi vetoġa bevetoreni, tano-bara magona beraġasini nai. Aneru beġe iaġomani nai, veiġa rakava tarimari tu beġe tore-veġitarini veiġa iobukaiobuka tarimari ġerina; ⁵⁰ e karava more-morena nuġanai beġe fiutoġarini. Monai beġe taġini, gadikari maki beġe veġaratarini.”

Guruġa moġoniri variġuri e guineri

⁵¹ Iesu na ġena mero edanaġirito, ekirato, “Mai guruġa mabarari nuġami ai boġo riba-ġitakauri ba?” Ġia na ġekiraiato, “Oi, Vereġauka.” ⁵² Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Moġesina nai, bema taravatu vaġa-ribana tarimana ta Guba Basileia ġena vevaġa-riba tarimanai beiaġoni neganai, ġia tu numa biaguna ta kavana, ġena farefare variġuri ema guineri eġabi-rosirini ġena farefare vaġa-vegogo numana na.”

Nasareta tarimari na Iesu asi ġeġabi-raġeato

Mareko 6:1-6; Luka 4:16-30

⁵³ Iesu na maiġeri barabore ekiraġi-ġosirito vau, mo gabu eraga-kwaneato. ⁵⁴ Monana vau ebaregoto vanuġanai eraġasito. Iuda tarimari ġeri rubu ai evevaġa-ribato-ġoi nai, ġia ġeseġaġiato-ġoi tarimari na ġena ġobata guruġari ġeġaba-iaġirito, ema maiġesi ġevedanaġito, ġekirato, “Mai tarima ġena riba tu ainana eġabito, e mai nuġa-farevaġi veiġari maki kamasi eveirini? ⁵⁵ Ġia tu kamuda tarimana natuna, ene? Ġia sinana arana Maria ġetoni, ene? E ġia tarina merori arari tu Iakobo (o Iames) e Iosefa, Simona e Iudas, ene? ⁵⁶ Ema ġia tarina vavineri mabarari maki ġita ġesi maiġeri. Senaġi mai riba ema seġuka mabarari ne ainana eġabito?” ⁵⁷ Moġesi ġetuġamaġi-ġutuma viniato nai, ġia na asi ġeġabi-raġeato. Iesu na maiġesi ekirarito, ekirato, “Peroveta tarimana tu gabu mabarari ai beġe gubakauani, senaġi ġena vanuġa korikori ema ġena numa tarimari na moġo asi beġe gubakauani.” ⁵⁸ Monai nuġa-farevaġi veiġa boruri viravira moġo eveirito, korana asi ġeri veġabidadama nai.

14

Ioane Babatiso ġena mase

¹ Mo negai Heroda, Galilea verena, Iesu varina eseġaġiato. ² Benamo ġia na ġena vetuġunaġi tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, “Mai tu Ioane Babatiso mase na bevaisiraġe-ġenoġoi nai, seġuka veiġari boruri eveirini.”

³ Heroda na Ioane eġabi-tariato ma ebarubaruato, dibura numai ekou-ġauato. Ġia na maiġesina evei-viniato, korana

ġia kakana Filipino ġaraġona, Herodia, ġaramanai. ⁴ Ioane Babatiso na Heroda evaġa-guruġaiato-ġoi, ekirato, “Ġoi na Herodia boġaraġo-veraria tu asi maoro.” ⁵ Heroda eura-rakavato, Ioane bene vaġia, senaġi tarimarima gariri eveito, korana ġia na Ioane ġetuġamaġiato-ġoi tu peroveta tarimana ta.

⁶ Senaġi Heroda ġena ġora ġaronai o betdei, Herodia natuna ġuiatona tu varivari tarimari ġoirari ai ebarato. Heroda maki mai bara na evaġa-iakuato. ⁷ Moġesina nai ġia ma nuġana mabarana ġesi guruġa gwaġiġinai maiġesina bara-ġuiatona ekiraġitore-viniato, ekirato, “Ġoi kara oura-viniani dagarana nokiraġia, benamo bavinimuni.” ⁸ Ġuiato tu sinana na varau evaġa-guruġa guineato ema elaunaġiato nai, ġia maiġesina ekirato, “Ioane Babatiso debana diġu ai mainai noma vinigu.”

⁹ Heroda nuġana emetoto, senaġi ġena guruġatore ġuiato ġenai varau eveiato e ġena varivari tarimari dairi ai ekirato, beġene vinia. ¹⁰ Benamo tarima debari ebasi-ġuturito-ġoi tarimana ta etuġuato dibura numai, Ioane debana ebasi-ġutuato. ¹¹ Ioane debana tu diġu ai ġeġuraiato vau, ġuiato ġeviniato, benamo sinana ġenai eġwa-iaġoato. ¹² Benamo Ioane ġena mero ġeiaġomato, tauġanina ġeġabiato, ġeguriato. Moġa murinaġi ġeiaġoto Iesu ġekiravaraiato.

*Iesu na tarimarima daġara imaima (5,000) eġuburito
Mareko 6:31-44; Luka 9:10-17; Ioane 6:1-13*

¹³ Iesu na Ioane ġena mase varina eseġaġiato nai, ġia monana eraka-ġerevaġito ġasi na, asi tarimarima gabuna ġana eiagoto. Senaġi tarimarima na ġeseġaġiato nai, ġeri vanuġa ġeiaġuirito, tano na kwakuri na ġerakato, Iesu murina na ġeiaġoto. ¹⁴ Iesu fenu ai edarokauto nai, ġia na tarimarima ġutuma-bara eġitarito, benamo evetuġa-rakavarito, ema ġeri keve tarimari evaġa-namorito.

¹⁵ Lavilavi rekenai Iesu ġena mero ġia ġenai ġeiaġoto, bena ġekirato, “Mai tu gabu fakana, asi tarima-rimana, ġaro varau bevariġo naima, mai tarimarima ġutuma-bara notuġuri, be vanuġai ġari ġaniġani beġenea voi.” ¹⁶ A Iesu ekirato, “Ġia asi beġene raka-veġita, ġomi na ġari boġono viniri, be beġene ġaniri.” ¹⁷ Ġia na ġekiraiato, ġekirato, “Ġai ġemai tu beredi imaima (5) e maġani-kone ruarua (2) moġo maiġeri.” ¹⁸ Iesu na ekirarito, ekirato, “Maiġana ġoġabi-iaġomari au ġegu ai.”

¹⁹ Benamo ġia na mai ġutuma-bara elaunaġirito, ġauġa iatari ai beġene tanutanu-tari etato, monai vau ġia na beredi imaima e maġani-kone ruarua eġabirito, gubai eboġe-raġeto, Barau evaġa-namoato vau, etavi-kirakirarito, ġena

mero evinirito, benamo ġia na vau mai tarimarima ġutuma-bara ġevinirito. ²⁰ Mabarari ġeġani-maseto; ġaniġani kwari ġevaġa-vegogorito, boseġa gabanana ruarua (12) ġevaġa-vonurito. ²¹ Ġeġaniġanito, tau moġo, mabarari tu 5,000 kavana, senaġi vavine ma naturi keikeiri ġesi tu asi ġeivirito.

*Iesu nanu iatanai erakato
Mareko 6:45-52; Ioane 6:16-21*

²² Moġa murinai Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ġasi ai beġene raġekau, beġene guine, kou reke ta ġana beġene iaġo etato. A ġia tu mo tarimarima ġutuma-bara roġo etuġu-rovorovorito. ²³ Mai tarimarima vovoka etuġu-rakarito vau, ġia ġereġana ġoro ġana evaraġeto, bene ġauġau ġana.

Varau eboġito nai, ġia tu roġo moġa, ġereġana. ²⁴ Ġasi tu kotuna ma fakana tanobara ġenana kou nuġanai, e ureure na edori-ġareva ġarevaiato, korana iavara na ġasi ġena raga ġoirana rekena na etoġato-ġoi nai. ²⁵ Horaġauna 3 ema 6 koloko vekaravari ai boġiboġi rekenai, Iesu ġia ġeri ai eiaġoto. ²⁶ Senaġi ġena mero na nanu iatana na erakato-ġoi ġeġitaiato, benamo nuġari maki ġefare-vaġito, ema ġegari-rakavato, ġekirato, “Mo tu murava ta!” Ġegarito nai ġeġabato maki. ²⁷ Iesu na asikauna evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġonuġa-gwaġiġi, mai tu au; asi ġogari.”

²⁸ Petero na evaġa-veaseato, ekirato, “Vereġauka, bema moġoni ġoi neganai, bono launaġigu, be nanu iatanai bana raka, ġemu ai bana iaġosi.” ²⁹ Iesu ekirato, “Noiaġoma!” Benamo Petero ġasi na eraka-riġoto, nanu iatanai erakato, Iesu ġenai eiaġoto. ³⁰ Senaġi Petero na iavara (e ureure) eġitaiato, benamo egarito, erei-riġoto nai eġabafouto, ekirato, “Vereġauka o, noma vaġa-maġurigu.” ³¹ Iesu asikauna ġimana etuġu-iaġoato, ġenai eveġabikauto, ekirato, “Veġabidadama kei tarimana, karase nai odaradarani?” ³² Tauri ruarua ġasi ai ġeraġekauto vau iavara edokoto. ³³ Ġasi tarimari tu ġia ġoiranai vau ġetoma-rakariġoto, ġekirato, “Moġoni veġata, ġoi tu Barau Natuna.”

*Iesu na keve tarimari Genesareta ai evaġa-namorito
Mareko 6:53-56*

³⁴ Ġia ġasi na ġevanaġito, Genesareta tanonai ġeraġasito. ³⁵ Mo gabu tarimari na Iesu ġea ġita-doġariato, benamo ġia varina mo gabu vanuġari mabarari ġevaġa-ribarito. Benamo keve tarimari ġia ġenai ġeġwa-iaġorito, ³⁶ e ġenoġiato, ġena dabuġa dudunai moġo maki beġene veġabikau. Gabivau, ġeveġabi-kauto tarimari mabarari varau ġenamoto.

15

Namo e rakava

1 Farisea tarimari e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari kotari Ierusalemna na Iesu ġenai ġeiaġoto, ġekirato, 2 “Karase nai ġoi ġemu mero na ġita senera vereri ġeri vevaġa-riba asi ġeseġaġirini? Ġia ġimari maki dabara korikoriri ai asi ġeġuriġirini vau ġeġaniġanini!” 3 Iesu na evaġaveserito, ekirato, “Be karase senemi vereri ġeri vevaġa-naġi boġono korana-iaġiri urari ai, Barau ġena taravatu guruġari ġoruġarini? 4 Barau ekirato, ‘Tamamu e sinamu bono gubakauri,’ ema ‘Deikara ta na tamana o sinana beguruġarakava viniani tarimana tu boġono vaġi-mase!’ 5 Senaġi ġomi ġokirani, tarima ta na tamana o sinana bevaġa-guruġaiani, bekirani, ‘Au na ġomi asi bavaġa-kavamini, korana bara vinimi dagarana tu Barau ġena dagara, naima ġia aviniani.’ 6 Moġesi veġai ġomi na tarima ġokouani, tamana e sinana asi bene vaġa-kavari e asi bene gubakauri ġana. Ġemi sene maġuriri maiġesiri ġerina Barau ġena taravatu guruġari asi aniri ai ġovaġa-iaġorini. 7 Ġofaġofa tarimami, Isaia na eperoveta-iaġimito tu moġoni, ekirato, 8 ‘Mai besena tu mururi koriri ai moġo au ġegubakauguni ġeri Barau, senaġina ġia nuġari tu manaġa rakava au ġegu ai. 9 Ġetoma-rakarigo vini-kavaguni, ġeri vevaġa-riba tu tarimarima ġeri vevaġa-naġi taravaturi, a dia au ġegu!’ ”

*Dagara kotari na tarima ġevaġa-rakavarini**Mareko 7:14-23*

10 Iesu na tarimarima ġutuma ġia ġenai ekea-iaġomarito, benamo ekirarito, ekirato, “Ġoseġaġi, ema boġono ribamaoro: 11 Murika na eraka-toġani tarima murunai dagarana na ġia asi evaġa-rakavaiani, senaġina kara ġia nuġana o loruna ġutuna na ma muruna na eraka-rosini dagarana na ġia evaġa-rakavaiani.”

12 Ġena mero ġia ġenai ġeiaġomato, benamo ġekiraiato, ġekirato, “Ġoi ribamu, Farisea tarimari tu ġoi ġemu guruġa beġe seġaġia nai, nuġari beġe midigu?” 13 Iesu evaġaveseto, ekirato, “Tamagu gubai etanuni na ġau asi evarorito mabarari tu beġe raġa-vaġirini. 14 Ġotuġamaġi-fitoġari! Ġia matari bubu, senaġi ġeurani mata-bubu tarimari beġene

gōri-kauri. Bema mata-bubu tarimana na mata-bubu tarimana ta beğori-kauani nai, tauri ruarua koufai beğe keto-riğoni.”

¹⁵ Petero na ekiraiato, ekirato, “Mai guruğa veabanağina tauna korikori novağa-ribama.” ¹⁶ Iesu na ekirarito, ekirato, “Ĝomi maki asi ĝotuğamaği-fakani tarima kotari kavana? ¹⁷ Asi ĝoribani maki? Dagara ta tarima muruna na erakatoğani, eiağoni sinağenai, monana eiağoni tauğanina ĝenana ea raka-rosini. ¹⁸ Senağina muruna na ĝeraka-rosini dagarari tu nuğana o loruna na ĝeiağomani naima, maiğeri dagara na tarima ĝevağa-rakavaiani. ¹⁹ Tarima nuğana o loruna ĝenana tuğamaği rakavari ĝerağeni nai, evağivağini, eveğuravanağini, emata-borağani, elemani, Kota gabunai ĝofağofa guruğari ekirağirini, ema tarima namori arari ĝofağofa veiğari ai evari-fiurini. ²⁰ Maiğeri dagara na tarima evağa-rakavaiani; senağina ĝimamu asi oğuriğiani vau oğaniğanini, monana tarima asi evağa-rakavaiani.”

Irau bese vavinena ta ĝena veğabidadama

Mareko 7:24-30

²¹ Iesu na mo gabu eraga-kwaneato, eraka-iağoto Taia e Sidono rekeri tanori ai erağasito. ²² Benamo monai etanutoğoi vau, Kanana vavinena ta Iesu ĝenai eiağomato, eğabafouto, ekirato, “Vereğauka, Davida Natuna o, au novetuğagu! Au natugu ĝuiatona tu iauka rakavana na beboroğia nai, ĝena midigu initoma tu barego rakava moğō.” ²³ Senağina Iesu na ĝia asi evağa-veseato. Benamo ĝena mero ĝia ĝenai ĝeiağomato, ĝenoğiato, ĝekirato, “Notuğu-rakaia! Gita murira na eiağomani ema guru baregona eveiani.”

²⁴ Iesu evağa-veseto, ekirato, “Barau na au etuğuguto tu, rekwarekwa mamōeri, Isaraela tarimari, ĝeri moğō.” ²⁵ Benamo mo vavine Iesu kwakuna koranai evetuitarito, ekirato, “Vereğauka, novağa-kavagu!” ²⁶ Iesu evağa-veseto, ekirato, “Mero misiri ĝari ĝaniğani bita ĝabirini, ma kwaiva bita fiu-vinirini tu asi maoro.” ²⁷ Vavine na evağa-veseato, ekirato, “Vereğauka, mani tu moğoni, senağina kwaiva na ĝaniğani kwari ĝeketo-firiğoni, biaguri ĝeri ĝaniğani fatari na, maki ĝeğanirini.” ²⁸ Benamo Iesu na evağa-veseato, ekirato, “Veğabidadama barego vavinemu! Kara oura-viniani veiğana beğorani.” Mo horai moğō ĝia natuna ĝuiatona enamoto.

Iesu na keve tarimari vovoka evağa-namorito

²⁹ Iesu na mo gabu eiağuiato, Galilea kouna sevina na eraka-vanağito. Benamo ĝoro tai erağeto, tuğunai etanutarito. ³⁰ Tarimarima ĝutuma-bara ĝia ĝenai ĝeiağomato,

keve irauirau tarimari ġeġabi-iaġomarito, kotari kwaku rakava, mata-bubu, kobari na ġedarato-ġoi tarimari, muru-bubu, ema keve irauirau ġutuma maki. Iesu kwakuna koranai ġema tore-taririto, benamo ġia na evaġa-namorito. ³¹ Tarimarima mabarari na mai vetoġa ġeġitaiato nai, ġeġaba-rakavato, korana mururi bubu tarimari ġeguruġato, ġedarato-ġoi tarimari tauġaniri vinuba gaburi ai ġevetoreto, kwaku rakava tarimari ġerakato, mata-bubu tarimari ġeboġe-boġeto. Benamo ġia na Israela ġeri Barau ġevaġa-raġeato.

Iesu na tarimarima daġara vasivasi (4,000) eġuburito

Mareko 8:1-10

³² Iesu ġena mero ġia ġenai ekea-iaġomarito, ekirato, “Au na mai tarimarima avetuġarini, korana ġaro toitoi veġatana au ġesi mainai beġe tanu, ma kara ta maki roġosi roġo beġene ġania. Ġaniġani ta roġosi roġo beġene ġani nuġanai, au na asi batuġu-rakarini, korana dabarai beġea borimarini garina.”

³³ Ġena mero na ġedanaġiato, ġekirato, “Mai tano fakanai ġaniġani vovoka tu kamasi bita doġarini vau, mai ġutuma-bara bita ġuburini?” ³⁴ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Gomi ġemi ai beredi tu vira maniġa?” Ġia ġekirato, “Beredi imaima ruarua (7) ġai ġemai maiġa, ema maġani-kone misiri kotari maki.”

³⁵ Benamo Iesu na mai tarimarima asisebo ekirarito, tano ai ġetanutanu-tari. ³⁶ Benamo beredi imaima ruarua (7) e maġani-kone eġabirito, Barau evaġa-namoato, ebuki-ġuturito, ġena mero evinirito, ġia na vegogo tarimari ma ġevinirito. ³⁷ Mabarari ġeġani-maseto murinai, Iesu ġena mero na ġaniġani kwari ġegogorito, boseġa imaima ruarua (7) ġevaġa-vonurito. ³⁸ Mo ġaniġani ġeġaniato ġenana tau moġo mabarana tu 4,000, senaġina vavine ma naturi ġesi tu asi ġeivirito. ³⁹ Benamo Iesu na mai ġutuma-bara etuġurovo rovorito, a ġia ġasi ai eraġeto, Magadan tanona ġana eiaġoto.

16

Farisea e Sadukea tarimari ġeri ura vetoġa ta guba na bene mariġo

¹ Farisea e Sadukea tarimari kotari Iesu ġenai ġeiaġoto, benamo ġedanaġi-ribaġaniato. Ġeri ura vetoġa ta guba na bene mariġo, beġene ġitaia, ġia tu moġoni Barau na etuġuato tarimana. ² Senaġi Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Lavilavi ai ġaro evariġoni nai, ġokirani, ‘Guba bekakakaka, be ġura asi beraguni, ġitaġitana tu nega namo.’ ³ A boġi-boġi rekenai ġokirani, ‘Toma tu ġura ma iavarana ġesi eiaġomani, korana

guba bekakakaka, ema ġitaġitana maki ma garina.’ Guba ġoġitaiani nai, kara boġo kiraġiani, nega namo o nega rakava ġeri ai tu lorinai, senaġina maitoma ġaro vetoġari tu asi ribami! ⁴ Maitoma ġuru rakavana ma veġura-vanaġina ġesi, (Barau ġenana ġeveġitato ġuruna), vetoġa ma evetauani, senaġina vetoġa ta asi bavinimini, a Iona, peroveta tauna, ġenai eġorato vetoġana moġo.” Benamo Iesu na eraga-kwanerito, ġerina eraka-veġitato.

Iesu ġena mero ġedaradarato

Mareko 8:14-21

⁵ Kou na ġeġasi-vanaġito reke ta kefo ai vau, Iesu ġena mero ġeribato, ġaniġani asi ġeġabikauto. ⁶ Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Lorimi boġono vetore, boġono boġeboġe, korana Farisea tarimari e Sadukea tarimari ġeri farao vaġa-tubuna mura-murana lorina boġono torea.” ⁷ Ġia tauġeri ġeguruġa-guruġa iaġi-vegogo-ato, ġekirato, “Ġia maiġesi eguruġani, korana beredi asi bita ġabikau nai.” ⁸ Iesu ribana ġia na kara ġekiraġiato naima, edanaġirito, ekirato, “Karase nai ġereġami na beredi asi boġo ġabikau ġoguruġa-guruġa iaġiani? Veġabidadama kei tarimami! ⁹ Ġomi roġosi roġo boġono riba-maoro? E asi ġotuġamaġiani beredi imaima (5) ġenana tarimarima 5,000 ġeġaniġanito, e beredi kwari ġogogorito tu boseġa vira ġovaġa-vonurito? ¹⁰ Ema ta maki, farao imaima ruarua (7) ġenana tarimarima 4,000 ġeġaniġanito, e beredi kwari ġogogorito tu boseġa vira ġovaġa-vonurito? ¹¹ Kamasi se nuġami asi ġevekeoni, ma asi ġoribani, au na tu dia beredi aguruġa-iaġiani? Ma nakira: Farisea tarimari e Sadukea tarimari ġeri farao vaġa-tubuna dagarana lorina boġono torea!” ¹² Benamo ġia nuġari ġevekeoto, ema ġeribato maki, Iesu na dia farao vaġa-tubuna muramurana eguruġa-iaġiato, senaġina Farisea e Sadukea tarimari ġeri vevaġa-riba guruġari ġofaġofari rekeri ai eguruġato.

Petero na Iesu ekiraġi-foforiato, Keriso

Mareko 8:27-30; Luka 9:18-21

¹³ Iesu eiaġoto, Kaisarea Filipi vanuġana tanona rekenai eraġasito. Monai vau ġia na ġena mero edanaġirito, ekirato, “Tarimarima tu kara ġetoni, Tarimarima Natuna tu deikara?” ¹⁴ Ġia ġekirato, “Kotari ġekirani, ġoi tu Ioane Babatiso, kotari ġekirani, Elia, ma tari ġekirani tu, Ieremia o peroveta tarimana ta.” ¹⁵ Iesu na ġia edanaġirito, ekirato, “A ġomi tu kara ġotoni au tu deikara?” ¹⁶ Simona Petero na evaġa-veŋato, ekirato, “Ġoi tu Keriso, maġuri Barauna Natuna.” ¹⁷ Iesu na evaġa-veŋe viniato, ekirato, “Simona,

Ioane natuna, bono iaku ema vevaḡa-namo iatamu ai bene tanu, korana mai vevaḡa-vese moḡonina bovinia, maiḡa tu dia tarima ta ḡenana beiaḡoma, senaḡina mai tu au Tamagu gubai etanuni na ḡoi bevinimu. ¹⁸ Moḡa lorinai akiramuni: Goi tu Petero, (anina tu fore), ema mai fore iatanai au ḡegu ekalesia bavaḡa-ruḡaiani. Mase ḡena seḡuka na maki asi bevaḡa-darereani. ¹⁹ Au na Guba Basileia kiri maki ḡoi baviniuni; tanobarai bobarurini dagarari mabarari gubai maki Barau na bebarurini; e tanobarai boruḡarini dagarari mabarari gubai maki Barau na beruḡarini.” ²⁰ Benamo Iesu na ḡena mero ekirarito, tarima ta asi beḡene vaḡa-ribaia ḡia tu Keriso, (Barau na ekiraḡi-toreato vevaḡa-maḡuri tauna).

*Iesu na ḡena mase e variḡisi-ḡenoḡoi eguruḡa-iaḡirito
Mareko 8:31-9:1; Luka 9:22-27*

²¹ Mo nega na veḡata Iesu na ḡena mero evaḡa-riba guinerito, ekirato, “Au tu Ieruselema ḡana aiaḡoni, be Iuda vereri, e Rubu Veaḡa vereri baregori, ema taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimari ḡerina roḡo amidigu-lelevaḡini; ema beḡe vaḡi-maseguni maki, senaḡina ḡaro vaḡa-toitoinai vau, mase na ma bavaisiraḡe-ḡenoḡoini.” ²² Petero na eḡori-veḡitaiato, benamo esisiba-viniato, ekirato, “Vereḡauka, dia maniḡesina; maniḡesina asi beḡe vei-vinimuni, ma asi beḡorani maki.” ²³ Benamo Iesu eboḡe-kureto, Petero ekiraiato, ekirato, “Ḡoi Satani, ḡeguna noraka-ḡerevaḡi! Au ḡegu iaḡoiaḡo ḡoi na odiu-ḡauani, korana mai ḡemu tuḡamaḡi guruḡana tu dia Barau ḡenana eiaḡomani, senaḡina tarimarima ḡerina.”

²⁴ Iesu na ḡena mero evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Bema tarima ta au murigu ai bene raka etoni nai, tauḡena bene veruḡa, ḡena satauro bene ḡwaia, ma murigu ai bene raka.” ²⁵ Moḡa lorinai deikara tauḡena moḡo ḡena maḡuri lorina etoreani tarimana, ḡena maḡuri befitoḡaiani. A deikara au daigu ai ḡena maḡuri befitoḡaiani tarimana, ḡena maḡuri asi bevei-rekwarekwaiani, senaḡi bedoḡariani. ²⁶ Tarima ta na tanobara mabarana uranai ḡena maḡuri befitoḡaiani, ḡena namo tu kara ḡia ḡenai? Korana tarima ta ḡena maḡuri efitoḡaiato nai, kara na vau ma bevoi-ḡenoḡoiani? ²⁷ Korana Tarimarima Natuna tu Tamana mamana marevana e seḡuka baregona e ma ḡena aneru mabarari ḡesi beḡe iaḡomani, benamo tarimarima tata ḡeri veḡa ilailanai voiri tu bevinirini. ²⁸ Moḡoni akiramini, mai kotari ini ḡeruḡa-taḡoni maiḡeri tu asi roḡo beḡe maseni, beiaḡoni mo, Tarimarima Natuna ḡena Basileia nuḡanai beiaḡomani beḡe ḡitaiani.

17

Iesu vetoġana eirauto

¹ Ġaro imaima sebona (6) ġekorito murinai, Iesu na Petero, e Iakobo (o Iames), ema tarina Ioane eġabirito, ġoro baregona ta tuġuna ġana ġevaraġeto, monai ġia ġereġari moġo. ² Ġia ġeboġe-taġoto-ġoi nuġanai, Iesu ġitaġitana varau eirauto: Ġia ġoirana ekimore-kimoreato ġaro noġa, ma ġena dabuġa ekuro-ġaroġaroto. ³ Benamo mai mero toitoi na Mose e Elia ġeġitarito, Iesu ġesi ġeguruġa guruġato-ġoi. ⁴ Monai Petero eguruġa-fouto, Iesu ekiraiato, ekirato, "Vereġauka, namo vedaurea ġita mainai maġera! Be, ourani nai, fouta toitoi naragari, ta ġoi ġemu, ta Mose ġena, ema ta Elia ġena." ⁵ Ġia roġo eguruġato-ġoi, magube kuro-ġaroġarona na ema ġabi-ġaurito vau, garo ta mai magube nuġana na ekea-rosito, ekirato, "Mai tu au Natugu, auravini-baregoani; ġia ġenai aiaku-rakavani. Ġia boġono seġaġivinia!" ⁶ Iesu ġena mero toitoi na mai garo ġeseġaġiato nai, tano ai ġeketo-tarito ġoirari maki tano ai, korana ġegari-rakavato nai. ⁷ Benamo Iesu tu ġia ġeri ai eiaġoto, tauġaniri eġabi-kararito, ekirato, "Ġovaisivaisi-raġe, asi ġogari." ⁸ Ġia ġeboġe-vaisito nai, ġia na tarima ta asi ġeġitaiato ġia ġesi, Iesu moġo ġereġana.

⁹ Mabarari ġoro na ġemariġoto-ġoi nai, Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, "Boġo ġita dagarari tarima ta asi boġono vaġa-ribaia, bene iaġo mo, Tarimarima Natuna mase na bene variġisi-ġenoġoi."

¹⁰ Benamo Iesu ġena mero na ġedanaġiato, ġekirato, "Kara dainai taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ġekirani, Elia tu beiaġoma-guineni?" ¹¹ Iesu evaġa-veseto, ekirato, "Moġoni veġata, Elia tu beiaġoma-guineni, dagara mabarari bevaġa-variġu ġenoġoirini. ¹² A au na akiramini, Elia tu varau eiaġomato, senaġi tarimarima tu asi ribari ġia tu deikara. Ġeri ura veġari ai moġo ġevei-viniato-ġoi. Moġa ilailanai Tarimarima Natuna maki beġe vaġa-midigu midiguani." ¹³ Mai guruġa ġerina Iesu ġena mero ġeribato, ġia na tu Ioane Babatiso ekiraġi-kara-viniato.

Iesu na iauka rakavana na eboroġiato merona evaġa-namoato

Mareko 9:14-29; Luka 9:37-42

¹⁴ Ġia ma ġeġenoġoito tarimarima ġutuma ġeri ai nai, tarima ta Iesu ġenai eiaġomato, ġoiranai ema vetui-tarito, ¹⁵ ekirato, "Vereġauka, au natugu merona novetuġaia! Ġia

tu ġue na evaġiani, ema tauġanina evaġa-ġoġo-ġogo rakavani. Nega ġutuma karvai eburi-raġeni e nanu ai eburi-reini. ¹⁶ Ġemu mero ġeri ai aġabi-iaġoato, senaġina vaġa-namona ġia tu asi ilaila.” ¹⁷ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Asi veġabidadamami e kira-sirivaġi ġuruna! Ġaro vira au tu sevimi ai bana tanu? Ġaro vira bana vevaġa-gwaġiġi vinimi? Mero ġegu ai ġoġori-iaġomaia!” ¹⁸ Iesu na mero tauġanina ġenai etanuto iauka rakavana ekira-ġoiato, benamo iauka rakavana eraka-vaġito, ma asikauna mero enamoto.

¹⁹ Gabivau Iesu ġena mero ġenai ġeiaġoto, vekuretoġai ġedanaġiato, ġekirato, “Karase nai ġai na iauka rakavana asi ilaila baġa lai-vaġia?” ²⁰ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Korana ġemi veġabidadama asi ilaila naima. Akira-korikorimini, bema ġemi veġabidadama mastadi ġutuna misina korokorona kavana nai, mai ġoro boġo kiraiani, boġo kirani, ‘Mainana noveġabi-vaishi, ma iomonai noa vetore!’, benamo beveġabi-vaishini ma beiaġoni. Veġa mabarari maki boġo veirini riba. [²¹ Iauka rakavari maġesina lailairi tu dabara irauna tai asiġina, senaġina ġauġau e ġaniveaġai ġereġana moġo.]”

*Iesu ġena mase ma ekiraġi-ġenoġoiato
Mareko 9:30-32; Luka 9:43-45*

²² Ġaro ta, Iesu ma ġena mero ġesi Galileai ġetanuto-ġoi nai, Iesu na ekirarito, ekirato, “Tarimarima Natuna tu beġe revaiani vau tarimarima ġimari ai beġe toreani. ²³ Benamo beġe vaġi-maseani, senaġi ġaro vaġa-toitoinai ma bevaisiraġe-ġenoġoini.” Ġena mero ġeseġaġiato nai, nuġari ġemeto-rakavato.

Rubu Veaġa takesi moniri vinina

²⁴ Iesu ma ġena mero ġesi Kaperanauma vanuġanai ġeraġasito, benamo Rubu Veaġa monina ġegogoato-ġoi tarimari ġeiaġomato, Petero ġedanaġiato, ġekirato, “Ġomi ġemi vevaġa-riba tauna Rubu Veaġa ġena takesi moniri tu evinini ba asiġina?” ²⁵ Petero na evaġa-veseato, ekirato, “Oi, evinini.” Petero numa ġana eġenoġoito nai, Iesu na edanaġiato, ekirato, “Simona, ġoi ġemu tuġamaġi tu kamasi? Tanobara vereri o kini ġeri takesi moniri tu deikara na beġene viniri? Ġia naturi na ba tarima boruri na beġene viniri?” ²⁶ Petero evaġa-veseto, ekirato, “Tarima boruri na.” Iesu na ekiraiato, ekirato, “Moġa anina, ġia naturi tu asi beġe vinini. ²⁷ Senaġina asi bitana vaġa-baruri ġana, naima noiaġo kou ġana. Kimai bono fiu-riġoa, maġani-kone giniguinena boinu-raġeani nai, bokana bono keo-baġakaia, silva monina

ta bodoġariani nuġanai. Bono ġabia, benamo bono viniri ġita taura ruarua ġera Rubu Veāġa takesi monina.”

18

Deikara tu barego vedaurea Guba Basileia nuġanai?

¹ Mo negai Iesu ġena mero ġenai ġeiaġoto, ġekirato, “Deikara tu barego vedaurea Guba Basileia nuġanai?”

² A Iesu na mero misina ta ekea-iaġomaiato, benamo vekaravari ai evaġa-ruġa-tariato, ³ ekirato, “Moġoni veġata, akiramini, ġomi asi boġo vetuġamaġi-kureni e mai mero misina kavana asi boġo iaġoni nai, ġomi tu Guba Basileia nuġanai asi boġo raka-toġani. ⁴ Tarima ta tauġena evevaġa-manauni mai mero misina kavana, ġia tu barego lellevaġi Guba Basileia nuġanai. ⁵ Ema deikara mero misina maiġesina kavana au aragu ai beġabi-raġeani tarimana na au maki eġabi-raġeguni.”

Tarima ta na mero misina ġena veġabidadama asi bene vaġa-rakavaia

Mareko 9:42-48; Luka 17:1-2

⁶ Senaġina bema tarima ta na au eġabidadama-viniguni mero misina ta ġena veġabidadama evaġa-rakavaiani, ġia tu bere namo fore barana ġaiġonai ġere baru-kaua, ma davara dodokunai bere vebora-mase. ⁷ Tanobara vetuġana kekei, korana veribaġani ġenana tarima ġeri veġabi-dadama evaġa-rakavaiani. Dagara moġesina vanaġivanaġi beġe ġorani veġata, senaġina veribaġani evaġa-ġoraiani tarimana neġi, vetuġana kekei.

⁸ Bema ġoi ġimamu o kwakumu na rakavai etoremuni nai, bono basi-ġutua, bena bono fitoġaia! Ġimamu sebonai o kwakumu sebonai maġuri vanaġivanaġi bono doġaria tu namo, a asi namo ġimamu ruarua ma kwakumu ruarua karava eġara-vanaġi vanaġini gabunai beġe fiu-kaumuni. ⁹ Bema ġoi matamu na rakavai etoremuni nai, bono ġibovaġia, bena bono fitoġa-kwareġaia. Matamu sebonai maġuri vanaġivanaġi bono doġaria tu namo, a asi namo matamu ruarua karava eġara-vanaġi vanaġini gabunai beġe fiu-kaumuni.”

Barabore - Rekwarkwa mamoenā

Luka 15:3-7

¹⁰ “Lorimi boġono vetore, mai mero misiri ta boġo ruġaiani ġesi. Korana akiramini: Ġia aneruri na au Tamagu gubai etanuni ġoirana nega vanaġivanaġi ġeġitaiani. [11 Tarimarima Natuna tu rekwarkwa tarimari vaġa-maġuriri ġana eiaġomato.]

12 Kamasi ġotuġamaġiani? Bema tarima ta ma ġena mamoe sinau ta (100), senaġina sebona berekwa-rekwani nai, ġia kara beveini? Ġia na tu 99 ġoro gabakanai beragkwane-rini, benamo beiaġoni, rekwa-rekwa mamoea bea vetauani. 13 Bedoġariani nai, moġoni akiramini, beiakurakavani moġo. A ġena mamoe 99, asi ġedobito dagarari, maki bevanaġirini. 14 Moġa ilailanai Tamami gubai etanuni asi ġena ura, mai mero misiri ta bene rekwerekwa.”

Tarikakamu ta na bevei-rakava vinimuni

15 “Bema ġoi tarikakamu ta na bevei-rakava vinimuni nai, bono iaġo, ġena veiġa rakavana bono vaġa-fofori vinia. Senaġina, vekuretoġai mai veiġa bono veia, ġia ma ġoi ġesi moġo. Bema ġia na ġoi beseġaġimuni ema beġabi-raġemuni nai, tarikakamu ġoi ġemu ai beġenoġoi. 16 Senaġina bema asi beġabi-raġemuni nai, tarima sebona o ruarua bono ġabiri, ġoi ġesi boġono iaġo ġenai, benamo ‘guruġa mabarari beġene vaġa-moġoniri, seġaġiseġaġi tarimari ruarua o toitoi ġerina,’ Buka Veaġa ekirani kavana. 17 Bema ġia asi beseġaġirini nai, beġe ġora dagarari mabarari tu rubu o ekalesia vegogona bono kira-varaia. Bema ekalesia vegogona garona asi beseġaġiani, ġoi na ġia tu Barau asi ribana tarimanai ema takesi gogo o vei-rakava tarimanai bono vaġa-iaġoa.

18 Moġoni akiramini: Tanobarai boġo barurini dagarari mabarari gubai maki Barau na bebarurini; e tanobarai boġo ruġarini dagarari mabarari gubai maki Barau na beruġarini.

19 Au na akira-ġenoġoimini: Tano-barai ġomi tarima ruarua dagara tai nuġami boġo tore-sebonaiani ema boġo ġauġau-iaġiani tu, Tamagu gubai etanuni na bevinimini. 20 Korana au aragu ai tarima ruarua o toitoi beġe tanu-vegogoni gaburi ai, au maki ġia ġesi monai.”

Barabore - Rakava asi etuġamaġi-fitoġaiiani tarimana

21 Benamo Petero tu Iesu ġenai eiaġoto, ekirato, “Vereġauka, au tari-kakagu bevaġa-rakava iaġoguni nai, ġena rakava tu nega vira kavana bana tuġamaġi-fitoġaia? Imaima ruarua (7) ba?” 22 Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Asiġina, dia 7 moġo, senaġina 70 ma vaġa-baregona 7, o 70 taims 7, (moġa anina tu vanaġivanaġi).

23 Ġoseġaġi, Guba Basileia tu vere ta kavana, ġia eurato, ġena vetuġu-naġi tarimari ġeri ġabitore bene vetauri ema bene vaġa-maorori. 24 Ġia na ġabitore dori evetaurito-ġoi nuġanai, vetuġunaġi tarimana ta ġema-ġabi-toġaiato, ġia ġena ġabitore ġenai vira milion kina, moni barego vedaurea, eveiato. 25 Mai vetuġunaġi tauna ġena moni asi ilaila ġena ġabitore voina vinivinina ġenai. Moġesina naima vere

na ġena vetuġu-naġi merori ekirarito, mai tarima beġene voivoi-iaġia, vere ta ġena vetuġunaġi meronai bene iaġo, ma ġaraġona e ma natuna ema ġena farefare mabarari ġesi maki, mo ġena ġabitore bene davaia ġana. ²⁶ Vetuġunaġi tauna vere kwakuna koranai evetui-tarito, enoġiato, ekirato, 'Au ġegu ai bono vevaġa-gwaġiġi. A au na ġemu dagara mabarari voiri bavinimuni.' ²⁷ Vere na evetuġaiato nai, vetuġunaġi tauna ġena ġabitore etuġamaġi-fitoġaiato, benamo etuġu-rakaiato.

²⁸ Mai vetuġunaġi tauna eraka-rosito, ġia ġatana vetuġunaġi tarimana ta edoġariato. Mai ġatana moni kotuna eġabi-toreato ġia ġenai. Eġabi-tariato, ma ġaiġona egigiatto, ekirato, 'Au ġegu ai oġabi-toreato monina voina novinigu!' ²⁹ Ġatana vetuġunaġi tarimana ġia kwakuna koranai evetui-tarito, enoġiato, ekirato, 'Nega kota novinigu roġo, be voina mabarana bana vinimu!' ³⁰ Senaġina ġia asi eurato, benamo dibura numai edori-toġaiato. Monai bene tanu, bene iaġo mo, ġena ġabitore voina bene dava-iaġia etato.

³¹ Benamo ġia ġesi vetuġunaġi ġeiaġo-vini vegogoato-ġoi tarimari na mo veġia ġeġitaiato nai, ġia nuġari ġemetoto, benamo ġeiaġoto vere ġenai, mo kara ġeġorato dagarari mabarari ġevaġa-ribaiato. ³² Moġesi nai ġia na vetuġunaġi tauna numai ekea-toġaiato, ekiraiato, ekirato, 'Ġoi vetuġunaġi tauna rakavana! Au na ġoi moni vira milion au ġegu ai oġabi-toreato dagarari mabarari atuġamaġi-fitoġarito, voina asi oviniguto, korana onoġiguto nai. ³³ Ilailana ġoi na maki karomu vetuġunaġi tauna boro vetuġa-ġwaia, au na ġoi avetuġa-ġwamuto kavana.' ³⁴ Mai vere ebaru-rakavato, benamo vetuġunaġi tauna dibura numai etoreato, monai metona bene ġwaia mo, ġena ġabitore voina mabarana ma bene vini-ġenoġoia.

³⁵ Iesu ġena guruġa magona rekenai maiġesina ekirato: Tamagu gubai etanuni na ġomi mabarami mai veġia sebonai moġo bevei-vinimini, bema ġoi tarikakamu ġena rakava nuġamu mabarana ġesi asi botuġamaġi-fitoġaiati nai."

19

Veġaraġo ruġaruġana

¹ Iesu na maiġeri dagara mabarari eguruġa-iaġi ġosirito murinai, Galilea eiaġuiato, Iudea tanona ġana eiaġoto, Ioridana ġarukana reke ta kefonai. ² Tarimarima ġutuma-bara ġia murinai ġeiaġomato, e monai ġeri keve evaġa-namorito.

³ Farisea tarimari kotari ġia ġenai ġeiaġoto, ġevedanaġi-veribaġaniato, ġekirato, "Tau ta ġena ura ġaraġona bene fitoġaia etoni nai, taravatu na beġabiani?"

⁴ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ĝomi na Buka Veaḡa asi ḡoiaviani? Maiḡesi ekirani, ‘Tovotovona na veḡata, Barau na dagara mabarari eveirito nai, ḡia na tarimarima maki eveirito tau e vavine.’ ⁵ Benamo Barau ekirato, ‘Moḡesina nai tau ta na tamana e sinana beraga-kwanerini, ḡaraḡona ḡesi beḡe tanuni, benamo ḡia tauri ruarua beḡe sebonani.’ ⁶ Moḡa lorinai ḡia tu dia ruarua, senaḡi sebona moḡo. Moḡesi nai Barau na etore-sebonarito tarimari tu, tarima ta na asi ma bene tore-kirari.”

⁷ Farisea tarimari na ḡekiraiato, ḡekirato, “Karase nai Mose na taravatu eveiato nai, ekirani, tau na veḡaraḡo ruḡaruḡana fefana betoreani vau, ḡaraḡona betuḡu-rakaiani?”

⁸ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Mose na maoro evinimito, ḡaraḡomi boḡono tuḡu-rakari ḡana, korana ḡomi vaḡa-ribami tu gwaḡiḡi rakava nai. Senaḡina Barau na dagara mabarari eveirito nai, maiḡesina tu asiḡina. ⁹ Akiramini: Deikara na ḡaraḡona, enabe asi eveḡura-vanaḡini, senaḡi efitoḡaiiani moḡo, vavine ta ma beḡaraḡoani, ḡia tu beveḡura-vanaḡini.”

¹⁰ Iesu ḡena mero na ḡekiraiato, ḡekirato, “Veḡaraḡo dabarana mo-ḡesina nai, tarimarima asi beḡene veḡaraḡo tu namo banaḡu.” ¹¹ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Mai vevaḡa-riba maiḡa tarimarima mabarari na asi beḡe tuḡamaḡi-fakaiani, senaḡi Barau na deikara tuḡamaḡi-faka evinirito tarimari moḡo. ¹² Tarimarima kotari asi ḡeveḡaraḡoni, korana moḡesi veḡatana ḡemaḡurito sinari ḡerina, be asi ilaila beḡe veḡaraḡoni; ma kotari tu eunuko tauri kavari, (tarimarima na seuri ḡefararini); ema kotari tu Guba Basileia o Barau vetuḡunaḡina beḡene iaḡo-vinia uranai asi ḡeveḡaraḡoni.”

Iesu na mero misiri evaḡa-namorito

Mareko 10:13-16; Luka 18:15-17

¹³ Tarima kotari na naturi Iesu ḡenai ḡeḡwa-iaḡorito, ḡimana ḡia iatari ai bene tore-kauri, ema bene ḡauḡau ḡana. Senaḡina ḡena mero na ḡekira-ḡoirito. ¹⁴ Iesu na ekirarito, ekirato, “Mani mero misiri ḡeiaḡoma au ḡegu ai, asi ḡokira-ḡoiri, korana Guba Basileia tu maniḡesina kavana tarimari ḡeri.” ¹⁵ Benamo Iesu ḡimana iatari ai etore-kaurito, evaḡa-namorito vau eiaḡuirito.

Tarima variḡuna ma ḡena farefare vovoka

Mareko 10:17-31; Luka 18:18-30

¹⁶ Ĝaro tai tau ta Iesu ḡenai eiaḡoto, ekirato, “Vevaḡa-riba tauna, kara dagara namona haveiani vau, maḡuri vanaḡivanaḡi baḡabiani?” ¹⁷ Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Karase nai au odanaḡiguni, aiḡa tu dagara namona? Sebona

moĝo namo, Barau. Bema ourani maĝuri vanaĝi-vanaĝi bono ĝabia nai, Barau ĝena taravatu bono korana-iaĝiri.”¹⁸ Ĝia na Iesu edanaĝiato, ekirato, “Kamara taravatu okiraĝirini?” Iesu ekirato, “Asi bono vaĝivaĝi, asi bono veĝura-vanaĝi, asi bono lema, asi bono vevaĝa-bade ĝofaĝofa,¹⁹ tamamu e sinamu bono gubakauri, e sevimu tarimana maki bono ura-vinia, ĝoi tauĝemu oveura-vinini kavana.”²⁰ Mai maraĝa variĝuna ekirato, “Au na mani taravatu mabarari akorana-iaĝirini. Kamara dagara tu au na ma bana veia?”

²¹ Iesu na ĝia evaĝa-veŝeato, ekirato, “Bema ĝoi ourani bono iobukaiobuka nai, giniguine tu noiaĝo, ĝemu farefare mabarari bono voivoi-iaĝiri, be moniri tu asi ĝeri-ĝari tarimari bono viniri, benamo gubai tu ma ĝemu farefare. Gabivau murigu ai bonoma raka.”²² Maraĝa variĝuna na maĝa eseĝaĝiato nai, nuĝana ma metona ĝesi eiaĝuiato, korana ĝia tu ma ĝena farefare ĝutuma tarimana.

²³ Iesu na ĝena mero ekirarito, ekirato, “Au na akira-korikorimini: Farefare vovoka tarimari ĝeri rakatoĝa Guba Basileia nuĝanai tu gwaĝiĝi rakava.”²⁴ Ma akiramini: Kamela tu nila kadarena na bevanaĝini kotuna gwaĝiĝi, senaĝi ĝena farefare vovoka tarimana Barau ĝena Basileiai ĝena rakatoĝa tu gwaĝiĝi rakava.”²⁵ Ĝena mero mai guruĝa ĝeseĝaĝiato nai, ĝeĝaba-rakavato moĝo. Benamo ĝevedanaĝito, ĝekirato, “Be deikara na maĝuri vanaĝivanaĝi bedoĝariani?”²⁶ A Iesu na eĝita-karakararito, benamo evaĝa-veserito, ekirato, “Tarimarima ĝeri ai tu asi ilaila, senaĝi Barau ĝenai dagara mabarari tu ilaila.”

²⁷ Benamo Petero eguruĝa-fouto, ekirato, “Ĝoi ribamu, ĝai ĝema dagara mabarari tu ĝaraga-kwanerito, benamo ĝoi murimu ai ĝarakani! Be ĝai kara baĝa ĝabini?”²⁸ Iesu na ekirarito, ekirato, “Moĝoni akiramini, tanobara variĝuna befororini nai, Tarimarima Natuna ĝena terona o vere seana kimorekimorenai betanu-kauni, ma ĝomi gabanana ruarua (12) au murigu ai ĝorakani tarimami maki vere seari gabanana ruarua (12) ai boĝo tanukauni, Isaraela ĝena doĝoro gabanana ruarua (12) boĝo ĝita-ĝaurini, ema boĝo ĝorikaaurini.”²⁹ Tarima ta na ĝena numa, kakana, tarina, tobana, tamana ma sinana e natuna, ema ĝena tano, au uragu ai beiaĝuirini nai, ĝia tu sinau-sinai ai dagara bedoĝarini, ema maĝuri vanaĝivanaĝi maki beĝabiani.”³⁰ Senaĝina tarimarima ĝutuma toma ĝeguineni tu beĝe gabini, ema ĝutuma maki initoma ĝegabini tu beĝe guineni.”

20

Barabore - Ĝauvei tarimari vine tavoĝanai

1 “Guba Basileia tu maiġesi kavana: Vine tavoġana tarimana ta boġiboġi iamoiamo ai numa na eraka-rosito, ġena vine tavoġana beġene ġauvei tarimari evetaurito. 2 Benamo ġauvei tarimari ġesi ġeguruġa-vegogoto ma ġevaġa-moġoniato, mo ġauvei tarimari ġaro sebona ta beġe ġauveini voiri silva monina sebona bevinirini ġetato. Benamo ġena vine tavoġana nuġana etuġu-iaġorito. 3 Boġiboġi 9 koloko kavana ġia ma eraka-rosito, maketi gabuna ġana eiaġoto, monai tarima kotari ġeruġa-reko rekoto-ġoi eġitarito. 4 Benamo ekirarito, ekirato, ‘Ġomi maki ġegu vine tavoġana ġana ġoiaġo, ġoa ġauvei, be voimi maorona bana vinimi.’ 5 Ġia maki ġeiaġoto. Ġaroġota 12 koloko ma 3 koloko kavana ġia numa na ma eraka-rosito, kotari ma edoġaririto, etuġurito. 6 Lavilavi rekenai 5 koloko kavana ma erakarosi-ġenoġoito, kotari roġo mo ġeruġa-taġoto-ġoi nai edoġaririto. Benamo edanaġirito, ekirato, ‘Karase nai mainai ġoruġa-kava ruġa-kavani mo, ġaro mo evariġoni?’ 7 Ġia na ġevaġa-veŋeato, ġekirato, ‘Korana tarima ta na ġauvei asi evinimani nai.’ Benamo ekirarito, ‘Ġomi maki ġegu vine tavoġana ġana ġoiaġo, ġoa ġauvei.’

8 Ġaro eboraiato-ġoi nai, tavoġa biaguna na ġauvei tarimari eġita-ġaurito-ġoi tauna ekiraiato, ekirato, ‘Ġauvei tarimari nokeari, be voiri noviniri, vau beġe ġauvei tarimari bono vini-guine, bene iaġo mo, bakea-guineri tarimari bono vini-raġasi. 9 Benamo mo lavilavi 5 koloko etuġurito tarimari ġeiaġoma-guineto, benamo silva moniri sebori-sebori ġeġabito. 10 Ġeiaġo-guineto tarimari ġeiaġomato nai, ġia matoru ġekirato tu, voiri kotari ma betore-kaurini, senaġi ġia maki silva moniri sebori-sebori moġo ġeġabito. 11 Geri moni ġeġabito nai, ġemuġu-muġuto tavoġa biaguna ġenai, 12 ġekirato, ‘Mai tarimarima gabivau ġeiaġomato maiġeri tu, hora sebonai moġo beġe ġauvei ma voiri, a ġai tu ġaro vinubana ġavekwarāġini, ma ġaro ġena seġuka na etunu-rakavamani, nuġana voima ġia ġeri ġesi bovini-sebonama.’

13 Tavoġa biaguna na ġia ta ekiraiato, ekirato, ‘Ġatagu, noseġaġi, au na ġoi asi baġofamu. Taguruġa-vegogoto nai, ġaro sebona voina tu silva monina sebona tatato, nene? 14 Mai moġo voimu noġabia, be noraka! Au aurani mai gabi tarimana bana vinia, ġoi bavinimu ilailanai. 15 Be, au ma ġegu maoro, mai ġegu moni tu ġegu ura ilailani bana vini. Ba ġoi obaruni, korana au tu nuġagu ma iakuna ġesi avinini nai?’

16 Iesu ġena guruġa evaġa-magoato nai ekirato, “Guine tarimari tu beġe gabini, ma gabi tarimari tu beġe guineni.”

Iesu ġena mase ma ekiraġi-foforiato
Mareko 10:32-34; Luka 18:31-33

17 Iesu Ierusalemata dabarana na evaraġeto-ġoi nai, ġia na ġena mero gabanana ruarua (12) eġabi-ġere-vaġirito, veġuni ai evaġa-guruġarito, ekirato, ¹⁸ “Ġoseġaġi, ġita tu Ierusalemata ġana tavarāġeni. Monai Tarimarima Natuna tu Rubu Veaġa vereri baregori ema taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ġimari ai beġe toreani. Ġia na ġena mase guruġana beġe vaġa-moġoniani, ¹⁹ benamo irau bese (o Roma) tarimari beġe vinirini, ġia na beġe vaseva-vaseva iaġiani, beġe kwariani e beġe vaġa-satauroani; senaġi ġaro vaġa-toitoinai vau ma bevaisiraġe-ġenoġoini.”

Sina ta ġena noġinoġi
Mareko 10:35-45

²⁰ Benamo Sebedaijo ġaraġona ma natuna ruarua Iakobo (o Iames) ema Ioane ġesi Iesu ġenai ġeiaġoto, ġoiranai ea vetuitarito, dagara ta nenoġia ġana. ²¹ Benamo Iesu na vavine edanaġiato, ekirato, “Ġoi kara ourani?” Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Nokira-varagu, au natugu tauri ruarua iniġeri, ġoi ġesi beġeneasi tanu, ta aroribamu ai, ma ta kaurimu ai ġemu Basileia nuġanai.” ²² A Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi tu asi ribami kara ġonoġiani. Au na midigu bedina banianuani ġomi maki boġo niuni riba?” Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Oi, baġa niuani.” ²³ Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Moġoni, au ġegu bedi na ġomi maki boġo niuni, senaġi au aroribagu rekenai o kaurigu ai boġono tanu ġotoni tu, dia au na bavaġa-moġoniani; a mai tu au Tamagu na eġabi-torerito tarimari ġeri.”

²⁴ Mero gabanana (10) na maġa ġeseġaġiato nai, tarikaka ruarua Iakobo (o Iames) ema Ioane ġebaru-vinirito. ²⁵ Benamo Iesu na mabarari ekea-vegogorito, benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi ribami, irau bese tarimari ġeri vere na tarimarima ġedori-naġinaġirini, ema ġeri veguine-iaġi tarimari baregori na tu ġeri maoro seġukari na ġelaunaġi-naġirini. ²⁶ Senaġi ġomi fakami ai moġesina tu asi boġono vei. Bema ta ġomi fakami ai bene barego etoni nai, ġia tu ġomi mabarami vetuġunaġimi bene iaġovini, ²⁷ ema dei bene guine etoni tarimana, ġia tu ġemi vetuġunaġi tarimanai bene iaġo. ²⁸ Tarimarima Natuna kavana, ġia eiaġomato tu, dia tarimarima na ġia vetuġunaġina beġene iaġovini ġana, senaġina ġia eiaġomato tu, tarimarima vetuġunaġiri bene iaġovini, ema ġena maġuri bene tore-taria, tarimarima ġutuma bene voi-ġenoġoiri e bene vaġa-maġuriri ġana.”

*Iesu na mata-bubu tarimari ruarua evaġa-namorito
Mareko 10:46-52; Luka 18:35-43*

²⁹ Iesu ma ġena mero ġesi Ieriko ġeraga-kwaneato, tarimarima ġutuma-bara ġia murina na ġeiaġoto. ³⁰ Mata-bubu tarimari ruarua dabara rikinai ġetanu-taġoto-ġoi, ġeseġaġito Iesu eraka-vanaġito, benamo ġekea-fouto, ġekirato, “Vereġauka o, Davida natuna, ġai novetuġama!” ³¹ Tarimarima na ġekira-ġoirito, asi beġene guruġa ġetato, senaġi ġia ġekea-ġiġiraġe ġiġiraġeto-ġoi, “Vereġauka, Davida Natuna o, ġai novetuġama!” ³² Iesu eruġa-tarito, benamo ekea-iaġomarito, ekirato, “Kara ġemi naveia ġotoni?” ³³ Ġia na ġekiraiato, ġekirato, “Vereġauka, ġai ġaurani tu, matama noma keo-fakari!” ³⁴ Benamo Iesu na evetuġa-ġwarito, matari eġabi-kararito, ma asikauna matari ġenamoto e ġeboġeboġe-ginikauto, benamo Iesu murina na ġeiaġoto.

21

*Iesu ġena rakatoġa Ierusalemaj ġevonevone-raġe viniato
Ioane 12:12-19*

¹ Iesu ma ġena mero ġesi ġeraka-iaġoto-ġoi, Ieruselema ġekavinaġiato-ġoi, ma Betefage ai ġeraġasito Olive Gorona rekenai, benamo Iesu na ġena mero ruarua etuġu-guinerito, ² ekirarito, ekirato, “Ġoiġo, ġoira vanuġana ġana. Monai doniki ta barutari ma natuna ġesi boġo doġaririni, boġono ruġari, benamo au ġegu ai boġono ġori-iaġomari. ³ Bema tarima ta na bedanaġimini nai, boġono kiraia, ‘Vereġauka na eura-vinirini, vau ma betuġu-iaġomarini, asi bekwai-boni.’” ⁴ Maiġa eġorato ġenana, peroveta tauna ġena guruġatore guruġana evaġa-moġoniani, ekirani, ⁵ “Siona natuna, (Ieruselema tarimari), nokirari, ‘Noġitaia, ġemu Vere mani eiaġomani, manau tarimana, doniki tuġunai eraġeni, mai tu doniki natuna doġenai betanukau.’”

⁶ Mai mero ruarua ġeiaġoto, Iesu na ekirarito veiġana ilailanai ġeveiato. ⁷ Ġia na doniki ma natuna ġesi Iesu ġenai ġeġori-iaġorito, ġeri dabuġa barari doniki doġeri ai ġeiavakaurito, benamo Iesu etanu-kauto. ⁸ Tarimarima ġutuma-bara ġeri dabuġa barari dabarai ġeiavarito, kotari tu ġau legari ma lauri ġesi ġebasito, benamo dabarai ġeiavato. ⁹ Tarimarima ġutuma-bara ġia ġoiranai ġerakato e murinai ġerakato, maiġesina ġevone-raġeto-ġoi, ġekirato, “Hosana, Davida natuna ġena! Vereġauka aranai eiaġomani tarimana sivaġa-namoa! Hosana guba tuġuna vanigerenai!”

10 Iesu Ierusalemi eraka-toĝato nai, vanuĝa tarimari-mari mabarari ĝeveraga veragato-ĝoi ema ĝevedanaĝi-vedanaĝito-ĝoi, ĝekirato, “Mai tu deikara?” 11 Iesu ĝesi ĝeraka-sebonato tarimari ĝevaĝa-veseto, ĝekirato, “Mai tu Iesu, peroveta tauna, Galilea vanuĝana Nasareta na eiaĝomani.”

Iesu na Rubu Veaĝa eiarevaiato

Mareko 11:15-19; Luka 19:45-48; Ioane 2:13-22

12 Iesu Rubu Veaĝa nuĝanai eraka-toĝato, benamo voivoi tarimari mabarari elai-rosirito. Moni ĝesenisito-ĝoi tarimari ĝeri fata e pune ĝeivoivoi iaĝirito-ĝoi tarimari ĝeri diĝoka eĝuke-vebuburito, 13 ema ekirarito, ekirato, “Buka Veaĝa nuĝanai tu maĝesi etoreato, Barau ekirato, ‘Au ĝegu numa tu bese iraurau ĝeri ĝuriĝuri numanai beĝe kiraĝiani,’ senaĝi ĝomi na tu lema tarimari ĝeri gumu gabunai boĝo vaĝa-iaĝoa.”

14 Mata-bubu e kwaku rakava tarimari Iesu ĝenai ĝeiaĝomato Rubu Veaĝa nuĝanai, benamo ĝia na evaĝa-namorito. 15 Rubu Veaĝa vereri baregori e taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari na ĝena nuĝa-farevaĝi veigari ĝegitarito, ema mero misiri garori ĝeseĝaĝirito, Rubu Veaĝa nuĝanai ĝevone-raĝeto-ĝoi, ĝekirato, “Hosana, Davida natuna ĝena,” benamo ĝia tu ĝebaru-rakavato, 16 benamo Iesu ĝedanagiato, ĝekirato, “Ĝia na ini kara ĝekiraĝirini ne oseĝaĝirini ba?” Iesu na evaĝa-veserito, ekirato, “Oi aseĝaĝini, senaĝi ĝomi na Buka Veaĝa nuĝanai asi ĝoiaviani, ‘Mero misiri ema sinari ratari roĝo ĝeniurini merori na maki ĝoi ĝevaĝa-raĝemuni!’?” 17 Benamo Iesu na eraga-kwanerito, vanuĝa barana na eraka-rosito, Betania ĝana eiaĝoto, monai ea ĝenato.

Iesu na figi ĝauna etovoĝaiato

Mareko 11:12-14; 11:20-24

18 Boĝiboĝi, Iesu vanuĝa barana ĝana ma eĝenoĝoito, eraka-iaĝoto-ĝoi nuĝanai, ĝia evitoato. 19 Ĝia na figi ĝauna ta dabara rikinai eĝitaiato, benamo eiaĝo-viniato, senaĝi asi ĝwaĝwana, a launa korina moĝo. Benamo Iesu na figi ĝauna ekiraiato, ekirato, “Ĝoi ĝemuna ĝwaĝwamu asi ma befofori-ĝenoĝoini!” Asikauna moĝo figi ĝauna emarai-ĝosito.

20 Ĝena mero na figi ĝauna emarai-ĝosito ĝeĝitaiato nai, ĝeĝaba-rakavato, ĝekirato, “Figi ĝauna tu kamasu se beragame moĝo?” 21 Iesu evaĝa-veseto, ekirato, “Moĝoni akiramini, bema ĝomi boĝo veĝabidadamani, ma asi boĝo daradarani nai, ĝomi na maki mai figi ĝauna ĝenai baveia kavana boĝo veiani riba; a dia moĝa moĝo, senaĝi mai

goro boĝo kiraiani, 'Noveĝabivaisi, be davarai noa vefiu-rei,' benamo mo veiĝa tu beĝorani. ²² Dagara mabarari ĝauĝau ai boĝo kiraĝirini ma veĝabidadamami ĝesi nai tu, boĝo doĝaririni."

Iesu ĝena seĝuka korana ĝevedanaĝi-iaĝiato
Mareko 11:27-33; Luka 20:1-8

²³ Iesu Rubu Veaĝa nuĝanai eraka-toĝato, evevaĝa-ribato-ĝoi nai, Rubu Veaĝa vereri baregori ema Iuda vereri ĝia ĝenai ĝeiaĝomato, benamo ĝedanaĝiato, ĝekirato, "Kamara seĝukai ĝoi na mai veiĝa oveirini? Dei na maoro evinimuto?"

²⁴ Iesu na evaĝa-veserito, ekirato, "Au na maki vedanaĝi sebona avinimini; bema boĝo vaĝa-veseani nai, au na kamara maoro ai mai veiĝa aveirini bakira-varamini. ²⁵ Ioane ĝena babatiso veiĝana tu ainana eiaĝomato? Guba na eiaĝomato, ba tarimarima ĝerina?" Ĝia fakari ai ĝeverorito, ĝekirato, "Bema ĝita bita kirani, 'Barau ĝenana' bita toni nai, ĝia bekirani 'Karase nai Ioane asi ĝovaĝa-moĝoniato?' betoni. ²⁶ Senaĝi bema ĝita bita kirani, 'Tarimarima ĝerina' bita toni nai, tarimarima gariri bitana vei, korana ĝia ribari, Ioane tu peroveta tarimana korikori." ²⁷ Moĝa lorinai ĝia na Iesu ĝevaĝa-veseato, ĝekirato, "Ĝai asi ribama." Benamo Iesu na ĝia ekirarito, "Au na maki kamara maoro ai mai veiĝa aveirini tu, asi bakira-varamini."

Barabore - Mero ruarua

²⁸ "Mai barabore tu kamasi ĝotuĝa-maĝiani? Tarima ta ma natuna ruarua. Tau-guinena ĝenai eiaĝoto, ekiraiato, ekirato, 'Natugu, toma noiaĝo, vine tavoĝanai noa ĝauvei!' ²⁹ Natuna na evaĝa-veseato, ekirato, 'Asi aurani,' senaĝina gabivau evetuĝa-maĝi-kureto, benamo eiaĝoto. ³⁰ Ĝia ma eiaĝoto natuna vaĝa-ruaruana ĝenai, tau-guinena evaĝa-guruĝaiato ilailanai ekiraiato. Mero evaĝa-veseto, ekirato, 'Aiaĝoni,' senaĝi asi eiaĝoto. ³¹ Ĝia tauri ruarua vekaravari ai dei na tu tamari ĝena ura eveiato?" Ĝia ĝevaĝa-veseto, ĝekirato, "Tau-guinena." Iesu na ekirarito, "Moĝoni veĝata akiramini, takesi gogo tarimari e mata-boraĝa vavineri na ĝeguine-iaĝimini Barau ĝena Basileia rakatoĝanai. ³² Ioane Babatiso ĝomi ĝemi ai eiaĝomato tu, vei-iobukaiobuka dabarana ĝemi ai evaĝa-foforiato, senaĝi asi ĝoseĝaĝi-viniato. A takesi gogo tarimari e mata-boraĝa vavineri na ĝevaĝa-moĝoniato. Ĝomi na maki ĝoĝitarito, senaĝi asi ĝovetuĝamaĝi-kureto, asi ĝovaĝa-moĝoniato."

Barabore - Tavoĝa narinarina tarimari rakavari
Mareko 12:1-12; Luka 20:9-19

³³ Iesu ekirato, “Barabore ta ma ġoseġaġia: Tano biaguna ta na vine tavoġana evaroato, maġuna eġabiato, tano ai vine gigi-gigina gurina ekwaiato, tavoġa narinarina numana maki evaġa-ruġaiato. Moġa murinai tavoġa ġitaġauna tarimari ġeri ai ġena tavoġa eraga-kwaneato, benamo erakato gabu ta ġana. ³⁴ Vine ġwari (o grapes) ġemaġeto, benamo ġia na ġena vetuġunaġi tauri etuġurito tavoġa narinarina tarimari ġeri ai, ġena vine ġwaġwari kota beġenea ġabi ġana. ³⁵ Senaġi tavoġa ġitaġauna tarimari na vetuġunaġi tauri ġeġabi-taririto, benamo ta ġekwariato, ma ta ġevaġiato, ema ta fore na ġetakiato. ³⁶ Tavoġa biaguna na ġena vetuġunaġi tauri vovoka kotari ma etuġurito, senaġi moġesina ma ġevei-vinirito. ³⁷ Dokonai ġia na natuna korikori ġeri ai etuġu-iaġoato, ekirato, ‘Natugu na-tuġua, ġia na beġene gubakaua.’ ³⁸ Senaġi tavoġa ġitaġauna tarimari natuna ġeġitaiano nai, tauġeri ġeveguruġa-vevinito, ġekirato, ‘Mani tu tavoġa beġaunaiani merona, be siġabia, sivaġi-masea, be ġena tavoġa bitana ġaunaia!’ ³⁹ Benamo ġeġabi-tariato, vine tavoġana murikanai ġeinu-iaġoato, ġevaġi-maseato.”

⁴⁰ Iesu evedanaġito, ekirato, “Tavoġa biaguna beiaġomani nai, mo tavoġa ġitaġauna tarimari kamasi beveirini?”

⁴¹ Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mo veiġa rakava tarimari ġia na bevaġirini veġata, ma vine tavoġana tu narinarina tarima boruri tari ma bevinirini, benamo ġeri ġwaġwa negari ai, ġwaġwari ġia ġenai beġene ġwa-iaġori.”

⁴² Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Ġomi na mai toretore Buka Veaġai asi ġoiaviani, iniġesi ekirani,

‘Fore numari ġeragarini tarimari na asi ġeura-viniato ma ġefitoġaiato forena tu duġu forenai eiaġoto.

Mai veiġa maiġa tu Vereġauka na eveiato, matara na taġitaiani, ġitaġitana irau veġata.’

⁴³ Moġesi naima akiramini, Barau ġena Basileia tu ġemina beġabi-vaġiani, ema ġwaġwa evaġa-ġorani besena beviniani. [⁴⁴ Deikara mo fore iatanai beketokauni tarimana tu, beġwa-kirakiraiani; ema mai fore tarima ta iatanai beketokauni nai, bevare-fatafataiani.]”

⁴⁵ Rubu Veaġa vereri baregori e Farisea tarimari na Iesu ġena barabore ġeseġaġirito nai, ġeribato, Iesu na tu ġia ekiraġirini, ⁴⁶ naima ġia ġeri ura tu beġene ġabi-taria. Senaġi tarimarima ġutuma ġevegogo taġoto-ġoi gariri ġeveito, korrana ġia na ġetuġamaġiato-ġoi, Iesu tu peroveta tauna ta.

22

Barabore - Veġaraġo verekona

¹ Iesu na Iuda vereri ġeri barabore ta ma ekiraġiato:
² “Guba Basileia tu noġa moġo vere ta, natuna ġena veġaraġo verekona evei-toreato kavana. ³ Benamo ġena vetuġunaġi tarimari etuġurito, ekea-kaurito tarimari keakeari, senaġi asi ġeurato nai, asi ġeiaġomato. ⁴ Moġa lorinai ġia na vetuġunaġi tarimari tari ma etuġurito, ekirarito, ‘Akea-kaurito tarimari ġoa kirari, “Au ġegu vereko tu badabara-ġosia, ġegu boromakau tauri ema boromakau naturi mona mase tu bavaġiri, dagara mabarari bavei-toreri, be ġoiaġoma vereko ġana.”’ ⁵ Senaġi ġia tu ġeġoiaġito, ġeri ura ġauveiri moġo ġeveito. Ta vamoka ġana eiaġoto, ma ta tu ġena sitoa ġana eiaġoto. ⁶ O tari tu vetuġunaġi tarimari ġeġabi-taririto, ġekwaririto, ema ġevaġi-maserito.

⁷ Vere tu ebaru-rakavato, ġena vetari doġorori etuġurito, mo vaġivaġi tarimari ġevaġi-maserito, ma ġeri vanuġa barana ġegabu-kauato. ⁸ Benamo ġia na ġena vetuġunaġi tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, ‘Au ġegu veġaraġo verekona tu bavei-torea, senaġi au na akea-kaurito tarimari tu asi ilaila beġe iaġomani. ⁹ Moġa lorinai mai moġo ġoiaġo, ġatama baregori rakaġutu dabarari ai boġo doġaririni tarimari mabarari boġono kirari, beġene iaġoma vereko ġana.’ ¹⁰ Benamo vetuġunaġi tarimari ġeiaġoto, ġatamai ema dabarai ġedoġaririto tarimari mabarari, namori, rakavari, ġegogo-iaġorito, veġaraġo numana maki ġevaġa-vonuato.

¹¹ Benamo vere eraka-toġato, ġeiaġomato tarimari ġitaġitari nuġanai, ġia na tarima ta monai eġitaiato, asi ġena veġaraġo dabuġana. ¹² Benamo edanaġiato, ekirato, ‘Ġata, ġoi tu ainana boraka-toġa, asi ġemu veġaraġo dabuġana?’ Senaġi mo tarima asi eguruġato. ¹³ Benamo vere na ġena vetuġunaġi tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, ‘Ġimana ema kwakuna ġobarubaruri, benamo ġofiu-rosia murika mukunanai. Monai bene taġi, gadikana maki bene vaġa-ġaratariri.’ ¹⁴ Korana tarima ġutuma Barau na ekearito, senaġi viravira moġo eġabi-torerito maġuri beġe ġabiani.”

Kaisara, Roma ġeri vere, ġena takesi moniri

Mareko 12:13-17; Luka 20:20-26

¹⁵ Farisea tarimari ġeraka-veġitato, ġeboioġa-vegogoto, Iesu beġene vaġa-vedaġa-raġea vedanaġiri ġea veito. ¹⁶ Benamo ġia na ġeri mero tari ema Heroda murinai ġerakato-ġoi tarimari tari ġetuġu-iaġorito, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, ġai ribama ġoi tu moġoni vei-iobukaiobuka tarimamu. Ġoi na moġoni ai Barau ġena

dabara ovevaḡa-riba iaḡi-ḡitakauani. Tarimarima gariri asi oveini, tarima ḡeri dagi maki asi otuḡamaḡirini. ¹⁷ Moḡa lorinai nokira-varama, kamasi otuḡa-maḡini: Kaisara, Roma ḡeri vere, ḡenai takesi baḡana vini ba asiḡi?”

¹⁸ Senaḡi Iesu ma ribana ḡeri boioḡa rakavari nai, ekirar-ito, “Gomi ḡofaḡofa tarimami! Karase nai au ḡoribaḡaniguni? ¹⁹ Takesi monina ta ḡovinigu, nama ḡitaia!” Benamo silva monina ta ḡeviniato. ²⁰ Benamo ḡia na edanaḡirito, ekirato, “Mai tu dei laulauna ema dei arana?” ²¹ Ḡia ḡevaḡa-veseto, “Kaisara ḡena.” Iesu na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Be, Kaisara ḡena dagara Kaisara boḡono vinia, Barau ḡena dagara Barau boḡono vinia.” ²² Mo guruḡa ḡeseḡaḡiatio nai, ḡeḡaba-rakavato, benamo ḡeraga-kwaneato, ḡerakato.

Variḡisi-ḡenoḡoi guruḡari

Mareko 12:18-27; Luka 20:27-40

²³ Mo ḡaro sebonai Sadukea tarimari kota Iesu ḡenai ḡeiaḡoto. Ḡia ḡeri tuḡamaḡi tu mase tarimari asi ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini. Benamo Iesu ḡedanaḡiatio, ḡekirato, ²⁴ “Vevaḡa-riba tarimamu, Mose maiḡesi ekirato, ‘Bema tau ta asi natuna bemaseni nai, ivana vabuna kakana o tarina ta na bene ḡaraḡoa, naturi beḡene maḡuri mase tauna ḡena.’ ²⁵ Mero mabarari tu imaima ruarua (7) mainai ḡetanuto-ḡoi. Mero guinena na eḡaraḡoato, ma emaseto asi natuna, benamo tarina na ma eḡaraḡoato. ²⁶ Mo veiḡa sebona tarina vaḡa-ruaruana ḡenai eḡorato, mero vaḡa-toitoina maki moḡesina moḡo mo vaḡa-imaima ruaruana (7). ²⁷ Dokonai mo vavine maki emaseto. ²⁸ Variḡisi-ḡenoḡoi ḡaronai mo vavine tu dei ḡaraḡona? Korana ḡia tu tauri 7 na ḡeḡaraḡoato.”

²⁹ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Gomi tu ḡokerereni, korana Buka Veḡa anina ema Barau ḡena seḡuka asi ribami. ³⁰ Mase na ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini tarimari tu asi ma beḡe veḡaraḡoni. Ḡia tu aneru kavana gubai. ³¹ A mase na ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini guruḡari Barau ḡena bukai asi ḡoiaviani? Ḡia ekirato, ³² ‘Au tu Aberahamo ḡena Barau, Isako ḡena Barau, ema Iakobo ḡena Barau.’ Ḡia tu maḡuri tarimari ḡeri Barau, dia mase tarimari ḡeri Barau!” ³³ Tarimarima ḡutuma na mo guruḡa ḡeseḡaḡiatio nai, nuḡari ḡefarevaḡito ḡena vevaḡa-riba guruḡari na.

Veuravini tu taravatu mabarari evanaḡirito

Mareko 12:28-31; Luka 10:25-28

³⁴ Farisea tarimari ḡeseḡaḡito, Iesu na Sadukea tarimari ḡeri guruḡa ekou-ḡaurito, benamo ḡeraka-vegogoto. ³⁵ Ḡia fakari ai ta tu taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimana. Ḡia

na Iesu edanaḡi-veribaḡaniato, ekirato, ³⁶ “Vevaḡa-riba tari-
mamu, taravatu nuḡanai kamara taravatu tu barego vedau-
rea?” ³⁷ Iesu na evaḡa-veaseato, ekirato, “Vereḡauka ḡoi
ḡemu Barau bono ura-vinia ma nuḡamu mabarana, ma
iaukamu mabarana, ma ḡemu tuḡamaḡi mabarana ḡesi.’
³⁸ Maiḡa tu taravatu giniguinena ema barego vedaureana.
³⁹ Taravatu barego vedaureari vaḡa-ruaruana ḡia ilailana
tu maiḡa: ‘Sevimu tarimana bono ura-vinia, ḡoi tauḡemu
oveura-vinini kavana!’ ⁴⁰ Maiḡeri taravatu ruarua na tara-
vatu mabarari ema peroveta tarimari ḡeri guruḡa mabarari
eḡabi-vegogorini.”

Keriso tu Davida natuna ba Barau Natuna?

Mareko 12:35-37; Luka 20:41-44

⁴¹ Farisea tarimari ḡevegogoto-ḡoi nai, Iesu na edanaḡirito,
ekirato, ⁴² “Ḗomi na Keriso tu aiḡesi ḡotuḡa-maḡiani? Ḗia tu
deikara natuna ḡotoni?” Ḗia ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, “Ḗia tu
Davida natuna.”

⁴³ Iesu na ma edanaḡirito, ekirato, “Davida tu kamasi nai
Keriso tu ‘Vereḡauka’ etoni? Korana Davida Iauka Veaḡa na
tuḡamaḡi-faka e riba eviniato, benamo ekirato,

⁴⁴ ‘Barau na au ḡegu Vereḡauka ekiraiato:

Au ḡimaḡu aroribana rekenai
noma tanu,

bene iaḡo mo, ḡoi ḡebaru-vinimuni tarimari ḡoi kwakumu
gaburenai batorerini.’

⁴⁵ Bema Davida na Keriso tu ‘Vereḡaukana’ ekiraḡito, kamasi
nai Keriso tu Davida natuna?” ⁴⁶ Ḗia mabarari ta na maki
asi evaḡa-veaseato, ema mo nega na eiaḡoto mo, tarima ta na
maki asi ma edanaḡiato, korana ḡegarito nai.

23

*Iesu na taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimari ema Farisea
tarimari evanerito*

Mareko 12:38-39; Luka 11:43; 11:46; 20:45-46

¹ Iesu na tarimarima ḡutuma-bara e ḡena mero evaḡa-
guruḡarito, ekirato, ² “Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimari
e Farisea tarimari na Mose ḡena taravatu ḡevevaḡa-riba
iaḡirini. ³ Moḡa lorinai ḡomi ḡevaḡa-ribamini guruḡari
mabarari boḡono korana-iaḡiri e boḡono veiri. A ḡeri veiḡa
asi boḡono tovotovori, korana kara ḡeḡobata-iaḡirini, tari-
marima na beḡene veiri veiḡari tu, tauḡeri na asi ḡekorana-
iaḡirini. ⁴ Ḗia na maruna metori tarimarima ḡevaḡa-
faḡarini, senaḡina ḡimari didiri na ta maki ḡeri marunai asi
ḡeveḡabikauni, asi ḡevaḡa-kavarini, maruna beḡene ḡwari
ḡana. ⁵ Geri veiḡa mabarari ḡeveirini tu, tarimarima na

beĝene ĝitari ĝana. Ĝia bakuri e ĝimari ai tu dagara veaĝari ĝebarubarurini, nuĝari ai Buka Veaĝa siriri ĝeĝurarini, moĝeri dagara ĝevaĝa-baregorini, ema ĝeri dabuĝa geveri maki ĝevaĝa-maukarini. ⁶ Ĝanivegogo gaburi ai e rubu nuĝari ai ĝeri ura tanutanu namori ai beĝene tanu. ⁷ Ĝia ĝeurani maketi gaburi ai beĝene rakaorakao, tarimarima na beĝene vaĝa-namori urari ai, ema tarimarima na 'Vevaĝa-riba Tarimari' beĝene kiraĝiri.

⁸ A ĝomi tu 'Vevaĝa-riba Tarimami' ai asi beĝene kiraĝimi, korana Barau ĝereĝana moĝo ĝemi Vevaĝa-riba Tauna, ema ĝomi mabarami tu tarikaka. ⁹ Ema tanobarai tarima ta 'Tama' asi boĝono kiraĝia, korana ĝomi Tamami tu sebona moĝo, ĝia tu gubai etanuni. ¹⁰ Ĝomi maki 'Veĝori-kau Tarimami' asi beĝene kiraĝimi, korana ĝemi Veĝorikau Tauna tu sebona moĝo, Keriso, (Barau na ekiraĝi-toreato vevaĝa-maĝuri tauna). ¹¹ Deikara barego vedaurea ĝomi fakami ai, ĝia tu ĝomi vetuĝunaĝimi beiaĝo-vinini. ¹² Tauĝena eveĝabivaisini tarimana tu Barau na bevaĝa-manauani, a tauĝena evevaĝa-manauani tarimana tu beĝabi-vaisiani."

Iesu na Farisea tarimari e taravatu vaĝa-riba-iaĝina tarimari ĝeri ĝofaĝofa ekiraĝirito

Mareko 12:40; Luka 11:39-52; 20:47

¹³ "Taravatu vaĝa-riba-iaĝina tarimami e Farisea tarimami, ĝofaĝofa tarimami, vetuĝami kika! Korana Guba Basileia ĝatama bokana tu tarimarima ĝoirari ai ĝokouĝauani. Ĝomi tauĝemi asi boĝo raka-toĝani, ema ĝerakatoĝa ĝetoni tarimari ĝeri dabara maki ĝomi na ĝokourini. [¹⁴ Taravatu ĝovevaĝa-riba iaĝiani tarimami e Farisea tarimami, ĝofaĝofa tarimami, vetuĝami kika! Ĝomi na vabu ĝeri nume e ĝeri farefare ĝovaĝa-koririni. Ĝemi ĝauĝau tu mauka kenene, ĝoĝofaĝofani. Moĝesi nai ĝomi tu meto barego vedaurea boĝo ĝabiani.]

¹⁵ Taravatu vaĝa-riba-iaĝina tarimami e Farisea tarimami, ĝofa-ĝofa tarimami! Ĝomi gabu mabarari ĝana ĝoiaĝoni, davarai e tanobarai, tarima sebona kwariĝutu ĝemi doĝoro ai bene raka-toĝa uranai. Ĝoĝabiani, benamo karava eĝaravanaĝi vanaĝini gabuna natunai ĝovaĝa-iaĝoani, ĝemi kira-sirivaĝi e seĝafore maki bevanaĝi-lelevaĝirini.

¹⁶ Veĝorikau taumi, matami bubuĝau, vetuĝami kika! Ĝemi vevaĝa-ribai ĝokirani, Rubu Veaĝa aranai bekiraĝi-toreni tarimana ĝena kiraĝitore tu asi anina ĝotoni, a Rubu Veaĝa golona (o gold-na) aranai bekiraĝi-toreni tauna tu, ĝena kiraĝitore roĝo bekorana-iaĝiani. ¹⁷ Babo e mata-bubu tarimami! Aiĝa tu barego, golo ba golo evaĝa-veaĝaiani Rubu

Veāgana? ¹⁸ Ma ġokirani, fata veāgana aranai bekiraġi-toreni tarimana ġena kiraġitore tu asi anina, a varevare dagarana fata veāgana iatanai ġetoreato dagarana aranai bekiraġi-toreni tarimana tu ġena kiraġitore roġo bekorana-iaġiani. ¹⁹ Mata-bubu taumi. Aiġa tu barego, varevare dagarana ba varevare dagarana evaġa-veaġaiani fata veāgana? ²⁰ Moġa lorinai fata veaġa aranai ekiraġi-toreni tarimana na fata veaġa e fata veaġa iatanai ġetorerito dagarari mabarari arari ai ekiraġi-toreni. ²¹ Ema Rubu Veāġa aranai ekiraġi-toreni tarimana na Rubu Veāġa ema nuġanai etanuni Barauna arari ai ekiraġi-toreni. ²² Ema guba aranai ekiraġi-toreni tarimana na Barau ġena terona e iatanai etanuni Barauna arari ai ekiraġi-toreni.

²³ Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimami e Farisea tarimami, ġofaġofa tarimami, vetuġami kika! Korana ġomi na Barau ġovarevare-viniani dagarari, ġemi ġaniġani ġailauri misimisiri maki, karava gabanana (10) ġoveirini, karava sebona boubou dagarana ġovaġa-iaġoani, senaġina taravatu ġena dagara baregori, vei-iobukaiobuka, vevetuġaġwa ema vetuġamaġikau tu ġolearini. Ġomi na tu maġeri veġa baregori ġoro veiri ema mo veġa keiri maki asi boġoro iaġuiri. ²⁴ Veġorikau tarimami, matami bubu! Gami nanu na nagama ġovei-vaġiani, senaġina kamela tu ġolauboġerini.

²⁵ Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimami e Farisea tarimami, ġofaġofa tarimami, vetuġamai kika! Ġomi ġemi kapusi e mereki muriri moġo ġoġuriġirini, senaġi nuġari tu lema e mata-ġaniġani ġoveini dagarari na beġe vonuvonu-raġe. ²⁶ Farisea tarimami, matami bubu! Kapusi e mereki nuġari ai ġotorerini dagarari boġono iareva-guineri, benamo murina rekena maki bene veiareva.

²⁷ Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimami e Farisea tarimami, ġofaġofa tarimami, vetuġami kika! Ġomi tu gara gaburi ġefeni-kuro-kurorito kavana, murikari ġitaġitari tu namo vedaurea, senaġina nuġari tu mase tarimari turiġari ema miro mabarari na ġevonuto. ²⁸ Ġomi maki moġesina, tarimarima na ġeġitamini veġa iobukaiobuka tarimari noġa, senaġina nuġami tu ġofaġofa e vei-rakava na ġevonuvonu-raġeto.”

Iesu na taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari e Farisea tarimari ġeri kerere voiri ekiraġirito

²⁹ “Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimami e Farisea tarimami, ġofaġofa tarimami, vetuġami kika! Ġomi na peroveta tarimari ġeri gara gaburi ġovei-ginikaurini, tuġamaġi-iaġina foreri ġovaġa-ruġarini, ema vei-iobukaiobuka tarimari ġeri

gara gaburi ġovaġa-vera verarini. ³⁰ Ġokirani, ‘Tubuma ġatama ġeri negai ġara maġuri nai, peroveta tarimari vaġivaġiri ai asi ġara vaġa-kavari.’ ³¹ Moġesi ġokirani nai, tauġemi ġovekiragġini, ġomi tu peroveta ġevaġirito tarimari naturi. ³² Oba, ġomi maki tubumi ġatami ġeveito-ġoi kavana ma ġovei-iaġoni, ġeri rakava ġomi na ġovaġa-ġuġururini.

³³ Ġomi mota! Mota naturi! Barau ġena Kota baregona ġarona beraġasini nai, karava eġara-vanaġi vanaġini gabuna na kamasi boġo raga-maġurini? ³⁴ Moġa lorinai akiramini, au na peroveta tarimari e iaunega tarimari ema vevaġa-riba tarimari batuġu-iaġorini. Benamo kota tu boġo vaġi-maserini, aba, boġo vaġa-sataurorini; ma kotari tu rubu nuġari ai boġo kwaririni, rarari maki beġe riġoni, ema vanuġa ta na boġo lairini ma vanuġa ta. ³⁵ Moġesina nai vei-iobukaiobuka tarimari ġevaġirito metori tu ġomi iatami ai, Abela ġevaġi-maseato, monana eiaġomato mo Sakaria, Barakia natuna, ġia tu fata veaġana ema numa veaġana fakari ai ġovaġi-maseato. ³⁶ Akira-korikorimini, mabarari metori tu toma ġuru tarimami iatami ai beġe ketokauni.”

Iesu Ierusalemata taġina eveito

Luka 13:34-35; 19:41-44

³⁷ “Ierusalemata, Ierusalemata o, ġoi na peroveta tarimari ovaġirini ema Barau na etuġu-iaġosirini tarimari fore na otaki-maserini. Nega ġutuma aurato, natumi bana gana-ġeġeraġiri, kokoroku vavinena na natuna egoru-taririni kavana, senaġi ġomi tu asi ġourato! ³⁸ Moġa lorinai ġemi vanuġa ema Rubu Veaġa tu korina betanuni. ³⁹ Korana au na akiramini, ġomi roġo au asi boġo ġitaguni, beiaġoni mo, ġaro ta beraġasini, monai vau boġo kirani, ‘Barau aranai eiaġomani tauna sivaġa-namoa.’ ”

24

Iesu na vau beġea ġorani dagarari ekiraġirito

¹ Iesu Rubu Veaġa na eraka-rosito, eraka-veġitato nuġanai, ġena mero ġia ġenai ġeiaġoto, ġeri ura Rubu Veaġa numari baregori beġene vaġa-ġitaia. ² Senaġi Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Mai dagara mabarari ġoġitarini? Au na moġoni akiramini: Mai fore ta fore ta iatanai asi beġe tanuni, mabarari beġe vare-bubu riġorini.”

³ Iesu Olive Ġoronai etanu-taġoto-ġoi, benamo ġena mero ġia ġenai ġeiaġoto, ġedanagi-ġairiato, ġekirato, “Nokiravarama, mai dagara tu aitoma beġe ġorani? E ġoi boġenoġoi-iaġomani ema tanobara dokona beġabiani maki kamara vetoġa na bevaġa-foforiani?”

⁴ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Ĝomi lorimi boḡono vetore, tarima ta na asi bene ḡofami. ⁵ Korana tarima ḡutuma au aragu ai beḡe iaḡomani, beḡe kirani, ‘Keriso tu au maiḡegu!’ Tarima vovoka beḡe ḡofarini. ⁶ Ĝomi na vetari gururi e tuari variri boḡo seḡaḡirini nai, nuḡami asi beḡene raḡe. Maniḡeri dagara tu beḡe ḡorani, senaḡi dokona tu asi roḡo. ⁷ Tanobara ta tanobara ta ḡesi beḡe vevaḡini, gavamani ta gavamani ta ḡesi beḡe vetarini. Gabu ḡutuma nuḡari ai doḡe beḡe ḡorani, tano maki beḡe iagani. ⁸ Mai tu midigu moḡo besinaiani, noḡa moḡo mero keina emaḡurini midiguna kavana.

⁹ Mo negai beḡe ḡabi-tarimini, beḡe vaḡa-midigu midigumini, beḡe vaḡi-masemini. Bese mabarari na beḡe baruvinimini, korana au ḡovaḡa-moḡoniguni dainai. ¹⁰ Benamo tarima ḡutuma ḡeri veḡabidadama beḡe raga-kwanerini, tata beḡe verevani e beḡe vebaru-vevinini. ¹¹ Peroveta ḡofaḡofa tarimari beḡe variḡisini, tarima ḡutuma beḡe ḡofarini. ¹² Veirakava maki beḡora-rovorovoni, benamo ḡutuma ḡeri veuravini maki beḡe farakani. ¹³ Senaḡina deikara bevevaḡa-gwaḡiḡini mo magona tu bemaḡurini. ¹⁴ Barau ḡena Basileia Varina Namona tu tanobara mabarana beḡe ḡobata-iaḡiani, bese mabarari na beḡene seḡaḡia ḡana, moḡa murinai vau magona beraḡasini.”

Vevaḡa-gari dagarana befoforini
Mareko 13:14-23; Luka 21:20-24

¹⁵ “Ĝomi na dagara rakava vedaureana, vevaḡa-gari dagarana, peroveta tarimana Daniela na ekiraḡiato dagarana, boḡo ḡitaiani gabu veaḡanai beruḡani.” Mai guruḡa beiaviani tarimana bene riba maoro anina tu kara. ¹⁶ “Benamo deidei Iudeai ḡetanuni tarimari ḡoro ḡana beḡene raga-iaḡo. ¹⁷ Deikara numa tuḡunai etanu-taḡoni tu, asi ma bene rakatoḡa numa nuḡana ḡana ḡena farefare ḡabiḡabiri. ¹⁸ Deikara vamoka nuḡanai maki asi ma bene ḡenoḡoi ḡena koudi ḡabiḡabina. ¹⁹ Mo negai vavine ma baniri e ḡabi-variḡu vavineri kika ma vetuḡari! ²⁰ Boḡono ḡauḡau Barau ḡenai, be ḡura e nagure negari ai o Sabadi ai asi boḡono raga-kwareḡa! ²¹ Korana mo negai midigumidigu tu asi keikeiri beḡe ḡorani, Barau na tanobara eveiato beiaḡoma maitoma, midigu moḡesina asi ḡeḡorani. Ma maiḡa murinai moḡesina kavana ta asi ma beḡora-ḡenoḡoini. ²² Bema Barau na mo ḡaro rakavari asi bere vaḡa-kubiri, tarimarima ta asi bere maḡuri riba, senaḡi eḡabi-hidirito tarimari dairi ai, ḡia na ḡarori bevaḡa-kubirini.

²³ Mo negai, bema tarima ta na bekiramini, ‘Ĝoḡitaia, Keriso tu maiḡa!’ o ‘Ḝia tu iomoḡa!’ betoni nai, asi

boĝono vaĝa-moĝonia. ²⁴ Korana tu Keriso ĝofaĝofari e peroveta tarimari ĝofaĝofari beĝe foforini, vetoĝa boruri e nuĝa-farevaĝi veĝari baregori beĝe veirini, Barau na eĝabiviriĝirito tarimari beĝene ĝofa-veĝonuri ĝana.

²⁵ Boĝono tuĝamaĝi-taĝoa, maĝeri dagara tu akiravara-guinemini, hora roĝosi bene raĝasi nai. ²⁶ Bema tarima ta na bekiramini, 'Ĝoĝitaia, ĝia tu tano fakanai moĝa,' moĝana asi boĝono iaĝo; o bekirani, 'Ĝoĝitaia, ĝia tu mo numa nuĝanai etanuni,' asi boĝono vaĝa-moĝonia. ²⁷ Korana Tarimarima Natuna beiaĝomani tu fofori-taĝo, noĝa moĝo kiriku ekimoreani gubai ĝaro raĝeraĝena na mo ĝaro riĝoriĝona kavana; ²⁸ ma mase tauĝanina etanuni gabunai gaio maki monai beĝe vegogoni, (be ĝia na beĝe vaĝa-foforiani)."

Tarimarima Natuna ĝena iaĝoma

Mareko 13:24-27; Luka 21:25-28

²⁹ "Mo rakava beĝe ĝorani murinai, ĝaro bemukunani e ĝue maki asi bemamani, visiĝu guba na beĝe ketoni e guba seĝukari beĝe iagaiagani. ³⁰ Benamo Tarimarima Natuna vetoĝana gubai befoforini. Mo ĝaro ai tanobara beseri mabarari beĝe taĝi-vanoro vanoroni, korana Tarimarima Natuna beĝe ĝitaiani, magube iatana na beiaĝomani ma seĝuka barana e ma marevana ĝesi. ³¹ Benamo ĝia na ĝena aneru betuĝurini ma kibi gururi baregori ĝesi, eĝabiviriĝirito tarimari beĝe vaĝa-vegogorini tanobara mabarari na."

Barabore - Vevaĝa-riba figi ĝauna ĝenana

Mareko 13:28-31; Luka 21:29-33

³² "Figi ĝauna ĝenana mai barabore boĝono ribaia: Kabona ĝefori-raĝeni e launa ĝefafani nai, ĝoribani, ĝaro ĝena tora taimina tu bekavinaĝi ĝotoni. ³³ Moĝa ilailanai, ĝomi maki bema mai dagara mabarari beĝe ĝorani boĝo ĝitarini nai, boĝono riba, Tarimarima Natuna tu bekavinaĝi ĝatama bokai. ³⁴ Moĝoni akiramini, mai ĝuru asi bekorini, beiaĝoni mo, mai dagara mabarari beĝe ĝorani. ³⁵ Guba e tanobara beĝe rekwa-rekwani, senaĝi au ĝegu guruĝa tu asi beĝe rekwa-rekwani, beĝe tanu-vanaĝi vanaĝini."

Ĝaro e hora tarima ta asi ribana

Mareko 13:32-37; Luka 17:26-30; 17:34-36

³⁶ "Senaĝi mo ĝaro e hora tu tarima ta asi ribana, aneru gubai asi ribari e Natuna maki asi ribana, senaĝi Tamana ĝereĝana moĝo ma ribana. ³⁷ Tarimarima Natuna ĝena iaĝoma tu noĝa moĝo Noa ĝena negai kara ĝeĝorato kavana. ³⁸ Ĝutuĝutu roĝosi bere raga nai, tarimarima tu ĝeveini kavana ĝeĝaniĝanito-ĝoi, ĝeniuniuto-ĝoi, ema tau e vavine

gēvegāragōto-gōi, eiaḡomato mo, Noa ḡena lagatoi ai erakatoḡato ḡaronai. ³⁹ Senaḡi matari asi ḡekanito, asi ḡeribato kara beḡorani mo, ḡutuḡutu eraḡasito, benamo mabarari eḡutu-masemaserito. Tarimarima Natuna beiaḡomani maki moḡesina beḡorani. ⁴⁰ Mo ḡaro ai tau ruarua vamokai beḡe ḡauveini, ta tu Barau na beḡabi-vaḡiani, a ta tu betanuni. ⁴¹ Vavine ruarua widi giro dagarana beḡe girovegogoani, ta tu beḡabi-vaḡiani, a ta tu betanuni. ⁴² Moḡesi nai tataḡa-taḡo boḡono tanu, korana ḡomi asi ribami ḡemi Vereḡauka tu aitoma beiaḡomani. ⁴³ Boḡono riba-maoro: Bema numa tarimana ma ribana kamara aoanai lema tarimana beiaḡomani nai, ḡia tu tataḡa-taḡo betanuni, benamo lema tauna na numa asi bedareani. ⁴⁴ Moḡa lorinai ḡomi maki boḡono verovina-tore, korana Tarimarima Natuna aitoma beraḡasini aoanai ḡomi asi boḡo ribani.”

Vetuḡunaḡi tarimana namona

Luka 12:42-46

⁴⁵ “Deikara tu mo farefare nari tarimari na guruḡa eseḡaḡini ema veiḡa roroḡotori eveini, ḡena vere na eḡabihidiato numa ema vetuḡunaḡi tarimari bene ḡita-ḡauri, ema ḡani-ḡani maki nega korikori ai bene viniri? ⁴⁶ Mo vetuḡunaḡi tarimana, ḡena vere na ekiraiato ilailanai eḡauveini, bema-ḡoitaḡoani tu namo. ⁴⁷ Moḡoni akiramini, ḡia tu ḡena vere ḡena farefare mabarari ḡitaḡauri tarimanai betoreani. ⁴⁸ Senaḡina bema ḡia vetuḡunaḡi tarimana rakavana, tauḡena nuḡana bekirani, ‘Au ḡegu vere ḡena ḡenoḡoi tu bekwaibo-rakava,’ ⁴⁹ benamo ḡia na karona bekwaririni, ma ḡia tu niuniu tarimari ḡesi beḡe ḡaniḡani-vegogoni e beḡe niuniu-vegogoni. ⁵⁰ Vetuḡu-naḡi tarimana ḡena vere ḡena ḡenoḡoi ḡarona tu asi etuḡamaḡiani ḡaronai, ma asi eribaiani aoanai beraḡasini. ⁵¹ Benamo ḡena vere na bea basi-ḡutuḡutuani, ma ḡofaḡofa tarimari ḡesi bea toreani. Monai beḡe taḡini, gadikari maki beḡe veḡara-tarini.”

25

Barabore - Ġuiato gabanana (10)

¹ “Mo ḡaro ai Guba Basileia tu noḡa moḡo ḡuiato gabanana (10) kavana, ḡeri lamefa ḡeḡabirito, ḡeraka-rosito, veḡaraḡo variḡu tauna ḡesi beḡene vedoḡari ḡetato. ² Ġuiato imaima (5) tu ma iaunegari, a imaima (5) tu babori. ³ Korana ḡuiato babori ḡeri lamefa moḡo ḡeḡabito, senaḡi keresini kota ma asi ḡeḡabikauto. ⁴ A iaunega ḡuiatori ḡeri lamefa ḡeḡabito nai, keresini maki kavabu ai ḡeḡabikauto. ⁵ Veḡaraḡo variḡu

tauna ekwaiboto dainai, gena na matari eġararito, benamo mabarari ġenato.

⁶ Boġi nuġanai ta ekoġoto, ekirato, 'Veġaraġo variġu tauna mani eiaġomani, be ġoiāġo, ġia ġesi boġono vedoġari!'

⁷ Benamo ġuiato 10 ġetataġato, ġeri lamefa ġeiarevarito.

⁸ Ġuiato babori na iaunega ġuiatori ġevaġa-guruġarito, ġekirato, 'Ġemi keresini kota ġovinima, korana ġai ġema lamefa mai ġebuseni.'

⁹ Senaġi iaunega ġuiatori ġevaġa-veseto, ġekirato, 'Asiġina, ġomi ema ġai tu asi beilailani. Namona tu sitoa ġana ġoiāġo, tauġemi ġemi ġoa voi.'

¹⁰ Keresini voi ġeiaġoto-ġoi nai, veġaraġo variġu tauna eraġasito. Benamo ġerovina-toreto ġuiatori tu ġia ġesi veġaraġo verekonai ġeraka-toġato. Benamo ġatama-boka ġekou-ġauato.

¹¹ Gabivau ġuiato tari maki ma ġevotuto, ġekirato, 'Vereġauka, Vereġauka o, ġema ġatama-boka noma keoa!'

¹² Senaġi veġaraġo variġu tauna evaġa-veseto, ekirato, 'Moġoni akiramini, au tu asi ribaġu ġomi.'

¹³ Moġa lorinai, boġono venari-taġo, korana ġemi Vereġauka beiaġomani ġarona e horana asi ribami."

Barabore - Vetuġunaġi tarimari moni ġenarito

Luka 19:11-27

¹⁴ "Guba Basileia tu noġa moġo tarimana ta, gabu manaġana ġana bene iaġo etato. Roġosi bere raka nai, ġena vetuġunaġi tarimari ekea-iaġomarito, ġena farefare evinirito, beġene ġauvei-iaġiri ġana.

¹⁵ Ġia na golo moniri ġia tata sebori sebori ġeri riba e kokore ilailari ai evinirito. (Golo monina ta tu tarima ta davana laġani toitoi nuġanai beġabini kavana).

Ta tu golo moniri imaima (5) eviniato, ma ta tu golo moniri ruarua (2), ma ta tu golo monina sebona eviniato. Benamo eraga-kwanerito, ġena iaġoiāġo eiaġoto.

¹⁶ Golo moniri imaima eġabirito tarimana maoromaoro eiaġoto, ġena moni eġauvei-iaġirito, golo moniri boruri imaima ma edoġaririto.

¹⁷ Moġesina kavana golo moniri ruarua eġabirito tarimana na maki moni boruri ruarua ma edoġaririto.

¹⁸ Senaġi golo monina sebona eġabiato tarimana eiaġoto, tano ai guri ekwaiato, biaguna ġena moni ekure-toġaiato.

¹⁹ Nega varau emanaġato nuġanai, mo vetuġunaġi tarimari ġeri vere ma eġenoġoi-iaġomato, ġena moni kamasi ġeġauvei-iaġirito beġene vevarifiu-iaġiri etato.

²⁰ Benamo golo moniri imaima eġabirito tarimana ema raka-toġato, moni boruri imaima eġabi-kaurito, ekirato, 'Verebara, ġoi na golo moniri imaima oviniguto nuġanai, au na tu moni boruri imaima ma badoġariri maġeri.'

²¹ Ġia na evaġa-namoato, ekirato, 'Namo baregona! Goi tu vetuġunaġi taumu namona, ma

vetuḡamaḡikaumu! Dagara misiri oḡau-vei-iaḡi ginikaurini nai, au na dagara ḡutuma avinimuni, ḡoi na boḡita-ḡaurini. Noma raka-toḡa, au ḡesi sima iaku-vegogo!’

²² Benamo golo moniri ruarua eviniato tarimana ma ema raka-toḡato, ekirato, ‘Verebara, ḡoi na golo moniri ruarua oviniguto nuḡanai, au na tu moni boruri ruarua ma badoḡariri, maiḡeri.’ ²³ Ġena vere na evaḡa-namoato, ekirato, ‘Namo vedaurea! Ġoi tu vetuḡunaḡi taumu namomu, ma vetuḡamaḡikaumu! Dagara misiri oḡauvei-iaḡi ginikaurini nai, au na dagara ḡutuma avinimuni, ḡoi na boḡita-ḡaurini. Noma raka-toḡa, au ḡesi sima iaku-vegogo!’

²⁴ Benamo golo monina sebona eḡabiato tarimana ema raka-toḡato, ekirato, ‘Verebara, au ribagu ḡoi tu asi vegubakau taumu, dia ḡoi na ovarorito dagarari okwarini, ema dia ḡoi na ḡue-ḡuturi ofiu-rovorovorito dagarari ovaḡa-vegogorini. ²⁵ Moḡesi naima agarito, aiaḡoto, ḡemu moni tano nuḡanai akure-toḡaiato. Noḡitaia, dagarana iniḡa, ḡemu noḡabia.’

²⁶ Ġena vere na ekiraiato, ekirato, ‘Ġoi vetuḡunaḡi taumu rakavamu ma ḡubulefimu. Ġoi ribamu, dia au na avarorito dagarari akwarini, ema dia au na afiu-rovorovorito dagarari avaḡa-vegogorini. ²⁷ Kamuto, bere namo ḡegu moni tu banikai boro torea, benamo au bara ḡenoḡoi-iaḡoma nai tu, ma toreakauna ḡesi bara doḡaria. ²⁸ Bevaitovo, ḡia na vetuḡunaḡi tarimari tari ekirarito, ekirato, ‘Mani moni sebona ḡenai maniḡa ḡoḡabia, moni gabanana (10) tarimana ḡovinia. ²⁹ Korana ma ḡena-ḡana tarimana tu ḡutumari ma baviniiani, be barego lelevaḡi beḡabini, a asi ḡena-ḡana tarimana tu ḡenai misina maki baḡabi-vaḡiani. ³⁰ Ma mai vetuḡunaḡi tarimana rakavana ḡofiu-rosia murika mukunana ḡana. Monai bene taḡi, gadikana maki bene vaḡa-ḡaratariri.’”

Kota baregona ḡarona

³¹ “Tarimarima Natuna tu ma mamana marevana e seḡuka baregona, ema ma ḡena aneru mabarari ḡesi beḡe iaḡomani, ḡena teronai betanu-kauni. ³² Bese mabarari ḡia ḡoiranai beḡe vaḡa-vegogorini, benamo ḡia na bevaḡa-farararini, noḡa moḡo mamoe narinariri tarimana na mamoe nanigosi ḡerina etore-ḡerevaḡirini kavana. ³³ Mamoe tu aroribana rekenai, ma nanigosi tu kaurina rekenai betorerini. ³⁴ Benamo Vere na aroribana tarimari bevaḡa-guruḡarini, bekirani, ‘Ġoiḡoma! Tamagu na evaḡa-namomini tarimami, ḡoiḡoma! Barau ḡena Basileia ḡoma ḡabia, guba tanobara eveirito neganai varau erovina-toreato ḡomi ḡemi. ³⁵ Korana au evitoguto nai, ḡoḡubuguto; bokagu ekoketo nai, nanu

gōviniguto; au vanuḡa boru tarimagu ḡomi fakami ai atanuto, senaḡi ḡoḡabi-raḡeguto; ³⁶ au asi ḡegu dabuḡa, ḡovaḡa-dabuḡaguto; akeveto nai, ḡonariguto; dibura numai atanuto nai, ḡoraka-ḡitaguto.'

³⁷ Benamo vei-iobukaiobuka tarimari na beḡe vaḡa-veseani, beḡe kirani, 'Vereḡauka, aitoma ḡaḡitamuto ovitoto, ḡaḡubumuto? O onanu-maseto, nanu ḡavinimuto? ³⁸ Aitoma ḡoi vanuḡa boru tarimamu ai ḡaḡitamuto, ḡaḡabi-raḡemuto ḡai ḡema numai, o asi ḡemu dabuḡa, ḡavaḡa-dabuḡamuto? ³⁹ Kamara ḡaro ai ḡaḡitamuto ḡoi okeveto, o diburai otanuto, ḡaraka-ḡitamuto?'

⁴⁰ Benamo Vere na bevaḡa-veserini, bekirani, 'Moḡoni akiramini, tarikakagu asi ḡeiavirini tarimari maiḡeri ta ḡovei-viniato ilailanai, au maki moḡesi ḡovei-viniguto.'

⁴¹ Benamo kaurina rekena tarimari bevaḡa-guruḡarini, bekirani, 'Au ḡegu na ḡoraka-veḡita, meto barego lele-vaḡina iatami ai etanuni tarimami, ḡoiāḡo, eḡara-vanaḡi vanaḡini karavana ḡana, Satani ma ḡena aneru ḡeri Barau na varau evei-toreato. ⁴² Korana evitoguto, senaḡi asi ḡoḡubuguto; nanu na emaseguto, senaḡi nanu asi ḡoviniguto; ⁴³ au tu vanuḡa boru tarimagu ḡomi fakami ai atanuto, senaḡi asi ḡoḡabi-raḡeguto ḡemi numai; asi ḡegu dabuḡa, senaḡi asi ḡovaḡa-dabuḡaguto; akeveto ema dibura numai atanuto, senaḡi asi ḡoraka-ḡitaguto.'

⁴⁴ Benamo ḡia maki beḡe vaḡa-veseani, beḡe kirani, 'Vereḡauka, kamara ḡaro ai ḡaḡitamuto, ovitoto o onanu-maseto, o vanuḡa boru tarimamu, o asi ḡemu dabuḡa, o okeveto, o diburai otanuto, ḡai na asi ḡavaḡa-kavamuto?'

⁴⁵ Benamo Vere na bevaḡa-veserini, bekirani, 'Moḡoni akiramini, ḡomi na mai tarikaka asi ḡeiavirini tarimari maiḡeri, ta asi ḡovaḡa-kaviaato nai, au maki moḡesi ḡovei-viniguto, asi ḡovaḡa-kavaguto.' ⁴⁶ Tauna moḡa, ḡia tu midigu vanaḡivanaḡi gabuna ḡana beḡe iaḡoni, a vei-iobukaiobuka tarimari tu maḡuri vanaḡivanaḡi gabuna ḡana beḡe iaḡoni."

26

*Iesu beḡene vaḡi-masea dabarana ḡevetauato
Ioane 11:45-53*

¹ Iesu na maiḡeri dagara mabarari evevaḡa-riba iaḡi-ḡosirito nai, ḡena mero evaḡa-guruḡarito, ekirato, ² "Ḳomi ma ribami, ḡaro ruarua moḡo, benamo Pasova beḡe veiani. (Moḡa tu Iuda tarimari mase aneruna na evanaḡirito moḡo, asi evaḡirito verekona). Mo ḡaro ai Tarimarima Natuna tarima tari ḡimari ai beḡe toreani, beḡene vaḡa-satauroa ḡana."

³ Benamo Rubu Veāga vereri baregori ema Iuda ġeri vere baregori ġesi ġevegogoto, Kaiafas, Rubu Veāga verena barana, ġena numai. ⁴ Ġeboioġato, Iesu beġene ġabi-lemma, benamo beġene vaġi-masea. ⁵ Senaġi ġekirato, “Dia vereko nuġanai bene ġora, korana vereko beġe iaġomani tarimari ġia iatana na beġe burini garina.”

Vavine ta na Iesu ediġaiato Betania ai

Mareko 14:3-9; Ioane 12:1-8

⁶ Iesu tu Betania ai, Simona, lepera tarimana, ġena numai. ⁷ Ġeġaniġanito-ġoi nuġanai, vavine ta ġia ġenai eiaġoto; kavabu namona ta, alabasta forena na ġeveiato kavabuna, eġabi-kauato, nuġanai tu muramura ma bonana namona, voina barego vedaurea; Iesu ġaniġani gabunai etanu-taġoto-ġoi nai, mo vavine na Iesu debanai ebubuato. ⁸ Ġena mero na ġeġitaiato, benamo ġebaruto, ġekirato, “Karase nai mai muramura efitoġa-kavaiani? ⁹ Mai muramura bere voivoi-iaġia, be moni baregona bere ġabia, benamo asi ġeri-ġari tarimari bere viniri!

¹⁰ Iesu ribana ġia tu kara ġekiraġiato, moġesina nai evaġa-guruġa-rito, ekirato, “Karase nai mai vavine ġomuġumuġu-iaġiani? Mai vavine na veiġa namona au ġegu ai beveia. ¹¹ Asi ġeri-ġari tarimari tu ġomi ġesi boġo tanu-vanaġi vanaġini. Senaġi au tu dia ġaro mabarari ġomi ġesi batanuni. ¹² Mai vavine na muramura au tauġanigu ai bebubu-guinea, gurigurigu ġana. ¹³ Moġoni akiramini, Vari Namona beġe ġobata-iaġiani tanobara mabarari nuġari ai, mai vavine na veiġa beveia veiġana maki beġea kiraġiani, ġia tuġamaġi-iaġina.”

Iudas na Iesu erevaiato

Mareko 14:10-11; Luka 22:3-6

¹⁴ Benamo gabanana ruarua (12) tarimari ta, arana Iudas Isakariota, Rubu Veāga vereri baregori ġeri ai eiaġoto, ¹⁵ edanaġirito, ekirato, “Kara boġo viniguni, bema Iesu ġimami ai batore-kauani nai? Ġia na silva moniri gabana toitoi (30) ġeiavirito, benamo ġeviniato. ¹⁶ Mo nega monana Iudas na ġimari ai betore-kauani dabarana evetauato-ġoi.

Iesu ma ġena mero ġesi ġinitaġo mamoea ġeġaniato

Mareko 14:12-21; Luka 22:7-14; 22:21-23; Ioane 13:21-30

¹⁷ Asi etubuni faraona verekona ġarona giniguenenai ġena mero Iesu ġenai ġeiaġoto, ġedanaġiato, ġekirato, “Ġai tu ainai Rubu Veāga verekona baġana vei-torea, bono ġania?” ¹⁸ Benamo Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġoiġo vanuġa barana nuġanai, mo bakiraġia tarimana ġenai, boġono vaġa-guruġaia, boġono kira, ‘Vevaġa-riba tauna ekirani: Ġegu hora

varau beraḡasi. Ġegu mero ḡesi ḡoi ḡemu numai ginitaḡo mamoenā baḡa ḡaniani.’ ”¹⁹ Benamo mero Iesu na ekirarito ilailanai vereko ḡevei-toreato.

²⁰ Lavilavi ai Iesu ma ḡena mero gabanana ruarua (12) ḡesi ḡetanu-tarito, vereko ḡeḡania ḡana. ²¹ Benamo ḡeḡaniḡanito-ḡoi nai, ekirarito, ekirato, “Moḡoni akiramini, ḡomi ta na au borevaguni.” ²² Ġia mabarari nuḡari ma metori ḡesi irau sebori irau sebori na ḡedanaḡiato, ḡekirato, “Vereḡauka, moḡoni dia au, ene?” ²³ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Au ḡesi diḡu sebonai ḡanaba-riḡoni tarimana na au berevaguni. ²⁴ Tarimarima Natuna bemaseni Buka Veaḡai ḡetoreato ilailanai. Senaḡi Tarimarima Natuna bereviani tarimana ḡenai tu vetuḡana kekei; asi bere maḡuri tu namo.” ²⁵ Benamo Iudas, reva tarimana, ekirato, “Vevaḡa-riba taumu, moḡoni dia au, ene?” Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Dagarana maniḡa, mani okiraḡiani.”

Vereḡauka ḡena ḡanivegogo veaḡana

Mareko 14:22-26; Luka 22:15-20; 1Korinto 11:23-25

²⁶ Ġeḡaniḡanito-ḡoi nuḡanai, Iesu na beredi eḡabiato, Barau evaḡa-namoato, etaviato, evinirito, benamo ekirato, “Ġoḡabia, ḡoḡania, mai tu au tauḡanigu.” ²⁷ Ġia na kapusi ma eḡabiato, evaḡa-namoato murinai, evinirito, ekirato, “Ġoniua, ḡomi mabarami. ²⁸ Korana mai tu au raragu, Ginitaḡo Variḡuna evaḡa-moḡoniani, bevebubuni, tarimarima ḡutuma ḡeri rakava tuḡamaḡi-fitoḡari ḡana. ²⁹ Akiramini, mai vine nanuna asi ma banu-ḡenoḡoiani, beiaḡoni mo, ḡaro beraḡasini vau, au ḡomi ḡesi ma bita niu-vegogoani au Tamagu ḡena Basileia nuḡanai.” ³⁰ Benamo mari ta ḡemariato murinai, ḡeraka-rosito, Olive Ġorona ḡana ḡeiaḡoto.

Iesu na Petero ḡena vekira-ḡuniḡau ekiraḡi-toreato

Mareko 14:27-31; Luka 22:31-34; Ioane 13:36-38

³¹ Benamo Iesu na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Toma boḡi ḡomi mabarami ḡemi veḡabidadama au ḡegu ai boḡo raga-kwaneani, korana Buka Veaḡai maḡesi ekirani, ‘Au na mamoe ḡitaḡauri tarimana bavaḡiani, benamo mamoe mabarari beḡe raga-lausini.’

³² Senaḡi au mase na ma bavariḡisi-ḡenoḡoini murinai, baraka-guineni Galilea ḡana. Monai vau bitana vedoḡari.”

³³ Petero eguruḡa-fouto, Iesu ekiraiato, ekirato, “Bema mabarari na ḡeri veḡabidadama ḡoi ḡemu ai beḡe raga-kwaneani, senaḡi au na tu asiḡina.” ³⁴ Iesu na Petero evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Moḡoni akiramuni, toma boḡi

kokoroku roḡosi bene goḡi nuḡanai, ḡoi na au vaḡa-toitoi bokira-ḡuniḡauguni.” ³⁵ Senaḡi Petero eguruḡa-ḡiḡiraḡeto, ekirato, “Bema ḡoi ḡesi bita mase-vegogoni maki, au na ḡoi tu asi veḡata bakira-ḡuniḡaumuni.” Ḣena mero mabarari maki moḡesi ḡekirato.

*Iesu eḡauḡauto Getesemane ai
Mareko 14:32-42; Luka 22:39-46*

³⁶ Iesu ma ḡena mero ḡesi ḡeiaḡoto gabu ta arana Getesemane, benamo ḡia na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Mainai ḡotanutaḡo, au tu iomo ḡana aiḡoni, naḡauḡau.” ³⁷ Benamo Petero ema Sebedaio natuna ruarua moḡo eḡoririto, ḡia ḡesi ḡeiaḡoto. Moḡa nuḡanai Iesu tau-ḡanina efarakaiato, egarito, nuḡana maki evekwarāḡito-ḡoi. ³⁸ Benamo ekirarito, ekirato, “Au nuḡagu na meto asikei eḡwaiyani, dori evaḡiguni. Mainai ḡotanu, boḡono vevaḡa-gwaḡiḡi au ḡesi.” ³⁹ Iesu kota ma eraka-naḡito, ḡoirana tano ai ekokofa-tarito, benamo eḡuriḡurito, ekirato, “Tamagu o, bema ma dabara ta, mai midigu bedina ḡeguna noma ḡabi-vaḡia. Senaḡi dia au ḡegu ura, ḡoi ḡemu ura moḡo.”

⁴⁰ Gena mero toitoi ḡeri ai eḡenoḡoito nuḡanai, ḡia tu genamaseri ai eḡoitaḡorito, benamo Petero ekiraiato, ekirato, “Kamasi nai ḡomi taumi toitoi au ḡesi aoa sebona ta kavana maki asi boḡo vevaḡa-gwaḡiḡini? ⁴¹ Boḡono vevaḡa-gwaḡiḡi, boḡono ḡauḡau, be veribaḡani beiaḡomani nai tu, asi boḡono moira. Iauka tu moḡoni eurani, senaḡi tau-ḡani tu emoirani.”

⁴² Iesu nega vaḡa-ruarua eraka-veḡitato, ea ḡuriḡurito, ekirato, “Tamagu o, bema asi dabara ta mai midigu bedina ḡeguna boḡabi-vaḡiani nai, ḡoi ḡemu ura bono veia moḡo.”

⁴³ Ma eḡenoḡoi-iaḡomato nuḡanai tu, ḡia asi ḡeri vevaḡa-gwaḡiḡi nai, genamaseri ai ma edoḡaririto, korana matari tu gena na eḡabi-rakavarito.

⁴⁴ Iesu na ma eiaḡuirito, ma eiaḡoto, vaḡa-toitoi ma eḡauḡauto, ḡena ḡuriḡuri guruḡari guineri ma ekiraḡi-ḡenoḡoirito. ⁴⁵ Benamo ḡena mero ḡeri ai ma eḡenoḡoi-iaḡomato, ekirarito, “Ḣomi tu roḡo ḡogenani e ḡoiḡaraḡini? Ḣoḡitaia! Aoana varau beraḡasi! Tarimarima Natuna tu beḡe revaia, rakava tarimari ḡimari ai beḡe torea. ⁴⁶ Ḣovariḡisi, be si-iaḡosi! Ḣoḡitaia, au revarevagu tarimana mai beraḡasi!”

*Iesu tuari tarimari na ḡeḡabiato
Mareko 14:43-50; Luka 22:47-53; Ioane 18:3-12*

⁴⁷ Iesu roḡo eguruḡato-ḡoi nuḡanai, Iudas, mero gabanana ruarua (12) tauna ta, eraḡasito. Tarimarima ḡutuma maki ḡia ḡesi ma ḡeri vetari baḡari e vevaḡi kwariri. Ḣia tu Rubu Veḡa

vereri baregori ema Iuda vereri na ġetuġurito. ⁴⁸ Reva tari-
mana na vetoġa ta ekiravara-torerito, ekirato, “Baverauani
tarimana tu moġa, boġono ġabi-taria.” ⁴⁹ Iudas eraġasito nai,
maoromaoro eiaġoto Iesu ġenai, benamo ekirato, “Vevaġa-
riba tarimamu, boġi namona!” benamo everauato. ⁵⁰ Iesu
na evaġa-veseato, ekirato, “Ġata, veiveina uranai boiaġoma
veiġana noraga-veia!” Benamo ġeiaġomato, ġimari na Iesu
ġeġabi-tariato, ġedegodegoato.

⁵¹ A Iesu ġena mero ta ġena vetari baġana einu-vaġiato,
edaveato, benamo Rubu Veaġa verena baregona ġena ve-
tuġunaġi tarimana seġana ebasi-vaġiato. ⁵² Benamo Iesu
na ekiraiato, ekirato, “Ġemu baġa tu ġuraġurana gabunai
noġura-ġenoġoia. Korana vetari baġari ġeġabini tarimari
mabarari tu vetari baġari na beġe maseni. ⁵³ Ġoi asi ribamu,
Tamagu ġena vevaġa-kava banoġiani, benamo ġia na aneru
vaġa-sebo au ġegu ai betuġurini, aneru doġorori gabanana
ruarua (12) o 70,000 ema tari maki betuġurini au vaġa-
kavagu? ⁵⁴ Moġesi bere vei, senaġi Buka Veaġai varau
ġetoreato guruġana tu kamasi bemoġonini? Be, maiġesi
moġo beġene vetore!”

⁵⁵ Iesu na monai mo tarima ġutuma evaġa-guruġarito,
ekirato, “Au tu seġafore doġorona ta aġori-kauani, be ġomi
boġo iaġoma au ġabiġabigu tu ma ġemi vetari baġari e vevaġi
kwariri ġesi? Ġaro mabarari ai au tu ġomi sevimi ai,
Rubu Veaġa nuġanai avevaġa-ribato-ġoi, senaġi asi ġoġabi-
tariguto. ⁵⁶ A mai dagara mabarari ġeġorani tu, peroveta
tarimari na Buka Veaġai ġetore-guinerito guruġari vaġa-
moġoniri ġana.” Benamo Iesu ġena mero mabarari na
ġeraga-kwaneato, ġeraga-rovorovoto.

Iesu kanisoro tarimari ġoirari ai

*Mareko 14:53-65; Luka 22:54-55; 22:63-71; Ioane 18:13-14;
18:19-24*

⁵⁷ Mo ġeġabi-tariato tarimari na Iesu ġeġori-iaġoato, Ka-
iafas, Rubu Veaġa verena baregona, ġena numa ġana. Monai
taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ema Iuda vereri
varau ġeraka-vegogoto. ⁵⁸ Petero na Iesu eraka-tuġuato-
ġoi, ma fakana eiaġoto mo, Rubu Veaġa verena baregona
ġena numa ġana. Eraka-toġato maġu nuġanai, benamo
veġitaġau tarimari fakari ai ea tanu-tarito, bene ġita, mo
veiġa magonai kara befoforini.

⁵⁹ Rubu Veaġa vereri baregori e Iuda ġeri kanisoro tarimari
mabarari na vevaġa-bade ġofaġofa tarimari ġevetaurito,
Iesu beġene ġofaġofa-iaġia, be beġene vaġia ġana. ⁶⁰ Vevaġa-
bade ġofaġofa tarimari ġutuma ġevariġisito, ġeġofaġofa-
iaġiato, senaġi ġeri guruġa tu asi ġesebonato-ġoi. Magonai

vau gōfaḡofa tarimari ruarua ḡevaisi-raḡeto, ⁶¹ ḡekirato, “Mai tarima ekirato, ‘Au tu ma seḡukagu mai Barau ḡena Rubu Veāḡa barovoani, ema ḡaro toitoi nuḡanai ma bavaḡaruḡa ḡenoḡoiani.’ ”

⁶² Benamo Rubu Veāḡa verena baregona eruḡa-vaesito, Iesu edanaḡiato, ekirato, “Ḡoi tu asi bovaḡa-veseni? Maḡeri na ḡoi ḡevarifiu-iaḡimuni guruḡari tu kamasi?” ⁶³ Senaḡi Iesu asi eguruḡato. Rubu Veāḡa verena baregona na ma edanaḡi-ḡenoḡoiato, ekirato, “Maḡuri Barauna aranai au na ḡoi akiramuni, nokira-varama: Ḡoi tu Keriso, Barau Natuna?” ⁶⁴ Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Dagarana okiraḡiani manīḡa! Ma au na ḡomi mabarami akiramini: Mai ḡaro maḡa, mo beiaḡoni ḡoirai, ḡomi na Tarimarima Natuna roḡo boḡo ḡitaiani, seḡuka Barauna ḡimana aroribanai betanuni, e guba maguberi iatari na beiaḡomani!”

⁶⁵ Benamo Rubu Veāḡa verena baregona tauḡena ḡena dabuḡa edareato, ekirato, “Barau vaḡa-rakavana guruḡana tu ekiraḡi-ḡosiatu! Karase vevaḡa-ḡita tarimari roḡo tave-taurini? Barau vaḡa-rakavana guruḡana bekiraḡia, varau boḡo seḡaḡia. ⁶⁶ Kara mani ḡotoni?” Ḡia mabarari ḡekirato, “Bene mase moḡo.” ⁶⁷ Benamo ḡoirana ḡekanunuato, ḡefaisiatu. Kotari na ḡeforoato, ⁶⁸ ḡekirato, “Keriso, ḡoi tu peroveta tarimana, be nokira-varama, deikara na bebotamu?”

Petero na Iesu ekira-ḡuniḡauto

⁶⁹ Petero roḡo numa maḡuna nuḡanai etanu-taḡoto-ḡoi, benamo vetuḡunaḡi ḡuiatona ta ḡia ḡenai eiaḡomato, ekirato, “Ḡoi maki Iesu, Galilea tauna, ḡesi orakaoto-ḡoi, okavaiato-ḡoi.” ⁷⁰ Senaḡi Petero evekira-ḡuniḡauto mabarari ḡoirari ai, ekirato, “Au asi ribagu ḡoi kara okiraḡiani.” ⁷¹ Benamo eraka-rosito, maḡu ḡatama bokana sevina ḡana eiaḡoto. Ma vetuḡunaḡi ḡuiatona ta na eḡitaiato, benamo sevina tarimari evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Ḡia maki Iesu, Nasareta tarimana, ekavaiato tarimana.” ⁷² Petero ma evekira-ḡuniḡauto, eguruḡa-gwaḡiḡito, ekirato, “Au asi ribagu mani tarima.” ⁷³ Nega kotuna evanaḡito nuḡanai, monai ḡeruḡa-taḡoto-ḡoi tarimari Petero ḡenai ḡeiaḡomato, ḡevaḡa-guruḡaiato, ḡekirato, “Moḡoni, ḡoi maki ḡia ḡesi tarimamu ta, korana garomu na evaḡa-foforimuni.” ⁷⁴ Benamo Petero na ekirar-ito, “Asiḡina ḡinavaḡi, akira-korikorimini, mani tarima au asi ribagu!”

Asikauna kokoroku egoḡito. ⁷⁵ Benamo Petero na Iesu ḡena guruḡa etuḡamaḡi-doḡariato, ekiraiato, “Kokoroku roḡosi bene goḡi nai, ḡoi na au vaḡa-toitoi bokira-

ġuniġauguni.” Benamo eraka-rosito murikai, etaġi-rakava rakavato.

27

Iesu ġeġori-iaġoato Pilato ġenai

¹ Boġiboġi ekini-mama mamaiato-ġoi, Rubu Veaġa vereri baregori mabarari ema Iuda vereri ġeboioġa-vegogoto, Iesu beġene vaġia ġana. ² Seini na ġebarbaruato, ġeġori-iaġoato, Pilato, Roma gavana, ġimanai ġetore-kauato.

Iudas Isakariota emaseto Apostolo 1:18-19

³ Iudas, reva tauna, na Iesu eġitaiato, vaġa-masena guruġana varau ġeveiato, benamo evetuġamaġi-kureto. Benamo silva moniri gabana toitoi (30) eġwa-ġenoġoirito Rubu Veaġa vereri barari e Iuda vereri ġeri ai. ⁴ Ekirato, “Au tu havei-rakava, korana asi ġena rakava tarimana barevaia, bemaseni.” Ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mani tu dia ġai ġema nuġa-vekwaraġi, mani tu ġoi tauġemu ġemu ġauvei moġo.” ⁵ Iudas na silva moniri Rubu Veaġa nuġanai efiu-toġarito, eraka-veġitato. Benamo eiaġoto, tauġena ea veborato.

⁶ Benamo Rubu Veaġa vereri baregori na mo silva moniri ġeġabirito, ġekirato, “Mai tu rara voina monina, be boubou mauġanai asi veġata bita ġuraiani, taravatu.” ⁷ Ġeguruġa-iaġiato, ġevaġa-moġoniato murinai, mo moni ġeġabiato, ġuro eveini tarimana ġena tano ġevoiato, tanobara boru tarimari ġeri gara gabunai ġevaġa-iaġoato. ⁸ Moġesina nai mo tano arana ġevatoani “Rara Tanona” beiaġoma mo maitoma.

⁹ Monana Ieremia peroveta tarimana ġena guruġa ema moġonito, ekirato, “Mo silva moniri gabanana toitoi (30) ġeġabirito, mo tu Isaraela tarimari na ġevaġa-moġoniato voina misina, mo tau beġene voia ġana. ¹⁰ Ma mo moni na ġuro eveini tarimana ġena tano ġevoiato, Vereġauka ekirato ilailanai.”

Iesu Pilato ġoiranai

Mareko 15:2-5; Luka 23:3-5; Ioane 18:33-38

¹¹ Iesu Roma gavanana ġoiranai eruġato, ġia na edanaġiato, ekirato, “Goj tu Iuda tarimari ġeri kini ba?” Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Oj, okiraġiani maniġa.”

¹² Benamo Rubu Veaġa vereri baregori ema Iuda vereri na Iesu ġeġofaġofa-iaġiato, senaġi guruġa ta asi ekiraġiato. ¹³ Moġa lorinai Pilato na evaġa-guruġaiato, ekirato, “Goj asi oseġaġini, iatamu ai tu meto ġutuma ġekiraġirini?” ¹⁴ Senaġi Iesu asi eġoiaġito, guruġa sebona tai maki asi evaġa-veserito. Monana gavana nuġana efarevaġi-rakavato.

Pilato na Iesu ġena mase ekiraġiato

Mareko 15:6-15; Luka 23:13-25; Ioane 18:38-19:16

¹⁵ Vanaġivanaġi Pasova verekona ġaronai tu gavana na ġia ġeri dibura numai etanuni beġe kiraġiani tarimana ta etuġu-rosiato-ġoi. ¹⁶ Mo laġani ai tarima rakava kwaikwaina ta dibura numai etanuto, arana tu Barabas. ¹⁷ Moġa lorinai tarima ġutuma ġevegogoto nuġanai, Pilato na edanaġirito, ekirato, “Deikara ġoura-viniani natuġu-rosia: Barabas ba Iesu, ġekiraġiani Keriso?” ¹⁸ Korana Pilato ribana ginikau, Iuda tarimari baregori ġeri mama dainai, Iesu ġia ġimanai ġetoreato.

¹⁹ Pilato na Kota eġorikauato-ġoi nuġanai, Pilato ġaraġona na ġena keakau ta etuġu-raġasiato, ekirato, “Mani vei-iobukaiobuka tarimana ġenai dagara ta asi bono veia, korana au tu boġi ai banuvi, ġegu nuvi ai midigumidigu baregona na beġabigu ġia dainai.”

²⁰ Senaġi Rubu Veaġa vereri baregori ema Iuda vereri na vegogo tarimari nuġari ġeġanirito, Pilato beġene kiraia, Barabas bene tuġu-rosia, a Iesu bene mase. ²¹ Senaġi gavana na vegogo tarimari ma edanaġirito, ekirato, “Ġia tauri ruarua dei tu ġomi ġemi natuġu-rosia?” Vegogo tarimari ġefararato, ġekirato, “Barabas!” ²² Benamo Pilato na edanaġirito, ekirato, “O mai Iesu, ġekiraġiani Keriso, tu kamasì bana veia?” Ġia mabarari ġevaġa-vese vegogoto, ġekirato, “Novaġa-satauroa!” ²³ Senaġi Pilato na ma edanaġirito, ekirato, “Kara dainai? Kamara veġa rakavana eveiato nai?” Senaġi mabarari ġefarara-gigitarito, ġekirato, “Novaġa-satauroa!”

²⁴ Pilato etuġamaġi-fakato, ġia ġena riba guruġari tu asi beġe ġabi-raġerini, ma tarimarima ġia iatana na beġe burini garina, benamo ġia tu nanu eġabito, ġimana eġuriġiato mo tarimarima ġutuma ġoirari ai, ema maġesi ekirato: “Au tu asi ġegu kerere mai vei-iobukaiobuka tarimana rarana ġenai; mai tu ġomi ġemi ġauvei moġo!” ²⁵ Vegogo tarimari mabarari ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mai tarima rarana o ġena mase metona tu ġai iatamai bene tanu ema ġai natuma iatari ai.” ²⁶ Benamo Pilato na Barabas etuġu-rosiato ġia ġeri, a Iesu tu ġekwaria etato vau soldia evinirito, beġene vaġa-satauroa ġana.

Iesu ġevaseva-vaseva iaġiato

Mareko 15:16-20; Ioane 19:2-3

²⁷ Benamo Pilato ġena vetari tarimari na Iesu ġeġori-iaġoato gavana ġena numa nuġanai, benamo karori mabarari ġekea-vegogorito, bena ġeruġa-ġeġeraġiato.

²⁸ Ĝena dabuĝa ĝeruĝa-vaĝirito, dabuĝa kakakakana ĝevaĝa-veiato, ²⁹ debana dagarana ĝau ma giniginina na ĝevatoato, korona noĝa ĝeveiato, benamo Iesu debanai ĝetore-kauato. Oro ta maki ĝimana aroribanai ĝevaĝa-ĝabiato, benamo ĝoiranai ĝevetui-tarito, ĝevaseva-vaseva iaĝiato, ĝekirato, “Iuda ĝeri Kini o, ĝaro namona!” ³⁰ Benamo ĝekanunu-kanunuato, mo oro ĝeĝabi-rariato, debana ĝekwari-ĝenoĝoi ĝenoĝoiato-ĝoi. ³¹ Ĝevaseva-vaseva iaĝi-ĝosiato murinai, dabuĝa kakakakana ĝeĝabi-vaĝiato, ĝena dabuĝa korikorina ma ĝevaĝa-veiato. Benamo ĝeĝori-rosiato, beĝenea vaĝa-satauroa ĝana.

Iesu ĝevaĝa-satauroato

Mareko 15:21-32; Luka 23:26-43; Ioane 19:17-27

³² Ĝeraka-rosito-ĝoi nai, Kurene tarimana ta ĝeĝoitaĝoato arana Simona. Vetari tarimari o soldia na ĝelaunaĝi-naĝiato, Iesu ĝena satauro neĝwaia. ³³ Benamo vanuĝa na ĝerakorosito, gabu tai ĝeraĝasito arana tu Golgota, anina tu ‘Deba Ĝavana Gabuna’. ³⁴ Monai vine nanuna midigu vaĝa-keina muramurana arana gal ĝesi ĝebubu-vegogoato dagarana, Iesu ĝeviniato; eiamuse-tovoato, senaĝi asi eniuato.

³⁵ Ĝevaĝa-satauroato murinai, ĝena dabuĝa ĝia fakarai ai ĝevarerito kasi ai. ³⁶ Moĝa murinai ĝetanutanu-tarito, benamo ĝenariato. ³⁷ Ĝia debana iatanai kara koranai ĝevaĝa-satauroato guruĝana ĝekafa-kauato, maiĝesi ĝetoreato, “MAI TU IESU, IUDA ĜERI VERE.” ³⁸ Seĝafore tarimari ruarua maki Iesu ĝesi ĝevaĝa-sataurorito, ta aroribana rekenai, ma ta kaurina rekenai.

³⁹ Ĝeraka-vanaĝito-ĝoi tarimari debari ĝekorakorarito-ĝoi, guruĝa rakavari Iesu ĝeviniato-ĝoi, ⁴⁰ ĝekirato-ĝoi, “O ĝoi okirato, Rubu Veaĝa borovoani, ĝaro toitoi nuĝanai ma bovaĝa-ruĝa ĝenoĝoiani otato, tauĝemu novevaĝa-maĝuri! Bema ĝoi Barau Natuna, satauro tuĝuna na noraka-riĝo.”

⁴¹ Rubu Veaĝa vereri baregori e taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari ema Iuda vereri na maki maiĝesi ĝevaseva-vaseva iaĝiato-ĝoi, ĝekirato, ⁴² “Ĝia na tarima boruri evaĝa-maĝuririto-ĝoi, kamuto ĝia tauĝena tu asi evevaĝa-maĝurini! Bema ĝia moĝoni Isaraela tarimari ĝeri vere nai, satauro na inimoĝo neraka-riĝo, be baĝana vaĝa-moĝonia. ⁴³ Ĝia na Barau eĝabidadama viniato-ĝoi, be sigitaia, Barau na maki betuĝamaĝi-kauani, bevaĝa-maĝuriani ba? Evekiraĝito-ĝoi, ‘Au tu Barau Natuna,’ nene?” ⁴⁴ Iesu ĝesi ĝevaĝa-satauro vegogorito seĝafore tarimari ruarua na maki moĝesi ĝeguruĝa-rakava viniato.

*Iesu ġena mase**Mareko 15:33-41; Luka 23:44-49; Ioane 19:28-30*

⁴⁵ Horaġauna 12 koloko ea ġabiato nai, tanobara mabarana mukuna na eġabi-ġauato, mukuna etanuto eiaġoto mo horaġauna 3 koloko. ⁴⁶ Horaġauna 3 koloko rekenai Iesu eġabato, ekirato, “Eloi, eloi, lama sabaktani?” anina tu, “Au ġegu Barau, au ġegu Barau, kara dainai au boragawanegu?” ⁴⁷ Tarimarima tari monai ġeruġa-taġoto-ġoi nai, ġeseġaġiato, benamo ġekirato, “Ġia tu Elia ekeaiani.” ⁴⁸ Benamo ġeri tarima ta eraga-iaġoto, nanu erimaiani dargarana ta eġabiato, vine nanuna mamakina nuġanai eduġifereiato, gobu lefai egwanu-kauato, benamo eduġi-raġeato, Iesu na neniua ġana. ⁴⁹ Senaġi kotari ġekirato, “Sivaġanoga roġo, siġitaia, Elia beiaġomani, bevaġa-maġuriani ba asiġina.” ⁵⁰ Iesu ma eġaba-fouto murinai emaseto.

⁵¹ Benamo mo negai moġo Rubu Veaġa nuġanai veaġa lelevaġi daiġutunai, kouġau dabuġana o ketin evedarekikimato, eruaruato, tuġuna na mo gabigabina. Tano eiaga-iagato, fore barari ġeġwa-kirarito. ⁵² Mase guriri ġevekeofakato, ma tarima ġutuma, Barau ġena ura ġeveirito-ġoi tarimari, mase na ma ġevaisiraġe-ġenoġoito, ⁵³ ġeri guri gaburi ġeiaġuirito. Iesu ġena variġisi-ġenoġoi murinai, Siti Veaġana ġana ġeiaġoto, monai tarimarima ġutuma ġoirari ai ġefoforito.

⁵⁴ Vetari verena ma ġena vetari tarimari ġesi, Iesu ġenariġauato-ġoi tarimari, na tano-iaga ema ġeġorato dargarari mabarari ġeġitarito nai, ġegari-rakavato, ġekirato, “Mai tarima tu moġoni Barau Natuna!”

⁵⁵ Vavine ġutuma maki monai, kotuna manaġai ġeruġato, ġemarereto-ġoi. Moġeri vavine Iesu murinai ġerakato Galilea na eiaġoto mo Ierusalemna ġana, ema ġia vetuġunaġina ġeiaġo-vinito-ġoi. ⁵⁶ Ġia fakari ai tu Maria, Magadala vavinena; Maria, Iakobo (o Iames) e Ioane sinari; ema Iakobo e Ioane Sebedaio sinari.

*Iesu ġeguriato**Mareko 15:42-47; Luka 23:50-55; Ioane 19:38-42*

⁵⁷ Mo lavilavi ai farefare ġutuma tarimana Arimatea vanuġa na eraġasito, arana tu Iosefa; ġia maki Iesu ġena mero ta. ⁵⁸ Ġia tu Pilato ġenai eiaġoto, benamo enoġiato, Iesu tauġanina bene ġabia etato. Benamo Pilato na ġena vetari tarimari ekirarito, Iesu tauġanina Iosefa beġene vinya. ⁵⁹ Moġa lorinai Iesu tauġanina eġabiato, dabuġa kurokurona namona na ekumuato, ⁶⁰ gara gabuna fore kouġanai ea tore-toġaiato. Mo gara tu fore gwaġiġinai kouġa ta ġekoroato,

ġia tauġena ġena guri gabuna variguna ta. Fore baregona na ġatama-boka ekure-ġauato, benamo eraga-kwaneato. ⁶¹ Maria, Magadala vavinena, ema Maria ta tu monai ġetanutaġoto-ġoi, guri ġetanu-ġoiraiato.

Vetari tarimari na gara gabuna ġenari-ġauato

⁶² Vereko ġevei-toreani ġarona ekorito vau, Sabadi varau beġabia, Rubu Veāa vereri baregori e Farisea tarimari Pilato ġenai ġeiaġoto, ⁶³ ġekirato, “Verebara, ġai ġatuġamaġini, mo ġofaġofa tarimana roġo maġuri nai, ekirato, ‘Ġaro toitoi murinai au tu mase na ma bavariġisi-ġenoġoini.’” ⁶⁴ Moġa lorinai gadi tauri bono kirari, be guri gabuna beġene nari-ginikaua, bene iaġo mo, ġaro toitoi murinai. Irau ġena mero beġe iaġoni, ma tauġanina beġe lemaiani, benamo tarimarima beġe ġofarini, beġe kirani, ‘Ġia tu mase na bevariġisi-ġenoġoi,’ beġe toni garina. Mai ġofaġofa maiġa na ġofaġofa guinena bevanaġiani.” ⁶⁵ Pilato na ekirarito, ekirato, “Gadi tarimari ġoġabiri, ġeiaġo, be guri gabuna beġene ruġaġau-ginikaua.” ⁶⁶ Benamo gara ġana ġeiaġoto, guri kouġana ekou-ġauato forena ġekada-ġauato, tabu vetoġana ta ġeveiato, benamo gadi tarimari ġetorerito, beġene rivigaua.

28

Iesu evariġisi-ġenoġoito Ioane 20:1-18

¹ Sabadi ekorito murinai, fura ġarona giniguenenai, boġiboġi iamoiamo, Maria, Magadala vavinena, Maria ta ġesi ġeiaġoto, gara gabuna ġea ġitaiato. ² Asikauna tu tanoiaġa baregona eġorato, korana Vereġauka ġena aneru ta guba na emariġoto, fore ekure-veġitaiato, benamo iatanai etanukauto. ³ Ġia vetoġana tu noġa moġo kiriku ekimoreani kavana, ema ġena dabuġa tu kuro-ġaroġaro kaufa o snou noġa. ⁴ Guri gabuna ġeġitaġauto tarimari tu ġegari-rakavato nai ġeġoġo-ġoġorito, benamo tano ai ġeketo-tarito mase tarimari kavana.

⁵ Aneru na mo vavine evaġa-guruġarito, ekirato, “Asi ġogari, au ribagu ġomi tu Iesu, ġevaġa-satauroato tauna, ġovetauani. ⁶ Ġia mainai tu asiġina; ġia tu bevariġisi-ġenoġoi, evaġa-guruġamito ilailanai. Ġetoreato gabuna ġoma ġitaia. ⁷ Be ġoiaġo-ġariġari, ġena mero boġonoa kira-varari, boġono kira, ‘Iesu tu mase na bevariġisi-ġenoġoi, ema beguineni Galilea ġana. Monai vau boġoa ġitaiani.’ Mai guruġa nakiravarami ġana baiaġoma.”

⁸ Benamo mo vavine na guri gabuna ġeragakwane-ġariġariato, ma gariri e ma verereri ġesi ġeragato ġena

mero ġeri ai, mo aneru ġena guruġa ġea vaġa-ribari ġana.
 9 Ġeragato-ġoi nai, asikauna Iesu tu ġia ġoirari ai eruġato, ekirato, “Maino ġomi ġesi bene tanu!” Benamo ġoiranai ġevetui-tarito, kwakuna ġeregorito, ġetoma-rakariġo viniato.
 10 Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Asi ġogari, ġoiāġo, au tarikakagu ġoa kirari, Galilea ġana beġene iaġo; monai vau au beġene ġitaġu.”

Guri gabuna ġenari-ġauato vetari tarimari ġeri ġofaġofa guruġana

11 Vavine ruarua dabara na ġeiaġoto-ġoi nuġanai, tu-ari tarimari tari, guri gabuna ġenari-ġauato tarimari, ġeġenoġoito vanuġa barana ġana, karakara ġeġorato daġarari mabarari Rubu Veaġa vereri baregori ġekira-vararito.
 12 Benamo mo Rubu Veaġa vereri barari tu Iuda vereri ġesi ġeboioġa-vegogoto, gadi tarimari moni baregona ġevinirito.
 13 Maiġesi ġekirarito, ġekirato, “Ġomi tu boġono kira, ‘Ġena mero boġi nuġanai beġe iaġoma, ġai tu genamai beġe lemaia.’
 14 Bema mai vari gavana na beseġaġiani nai tu, ġai na ġia nuġana baġa vei-magomagoani, be ġomi veiġa rakavana ta asi bevei-vinimini.”
 15 Gadi tarimari na moni ġeġabiato, ġevaġa-guruġarito ilailanai ġeguruġato. Mai vari tu Iuda tarimari fakari ai ġekiraġi-rakaorakaoato, ma maitoma maki roġo ġekiraġiani.

Iesu ġena mero ġeri ai efoforito

Mareko 16:14-18; Luka 24:36-49; Ioane 20:19-23

16 Ġena mero gabanana sebana (11) tu Galilea ġana ġeiaġoto, Iesu na ekiraġi-guineato ġorona ġana. 17 Monai ġeġitaiato nai, ġetoma-rakariġo viniato; senaġi tari tu ġedaradarato: ‘Mai tu moġoni Iesu ba?’ 18 Benamo Iesu eraka-kavito, evaġa-guruġarito, ekirato, “Barau na seġuka mabarana gubai ema tanobarai au varau bevinigu. 19 Moġa lorinai ġoiāġo tanobara mabarari ġana, bese mabarari ġegu mero ai boġono vaġa-iaġori. Ema Tamana, Natuna, Iauka Veaġa aranai boġono babatisori. 20 Boġono vaġa-ribari maki, avinimito vevaġa-naġiri mabarari beġene korana-iaġiri. Boġono riba, au tu ġaro mabarari ai ġomi ġesi bita tanuni, beiaġoni mo, tanobara magona!”

VARI NAMONA MAREKO NA ETOREATO

Mareko vaḡa-foforina guruḡari

Mareko arana ta tu Ioane. Ġia tu dia mo Iesu ḡena mero gabanana (12) vekaravari ai tarimana ta. Mai Vari Namona tu laḡani 64 beiḡo 68 fakari ai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai. Mai fefa tu Roma siti ai Petero ḡesi ḡeḡauvei-vegogoto nuḡanai etoreato. Iesu ḡekorana-iaḡiato-ḡoi tarimari Roma nuḡanai ḡetanuto-ḡoi tarimari Iesu Varina Namona ekiravara-ginikaurito.

Mareko na ḡia guruḡana baregona ekira-vararito tu eki-rarito, Iesu tu Barau ḡena vetuḡunaḡi-iaḡovinina tarimana namo vedaureana e ma ḡena vetuḡamaḡikau (Mareko 10:45). Korana Iesu tu Barau ḡena maoro baregona gaburenai eḡauveito-ḡoi ema ḡena guruḡa mabarari ekorana-iaḡirito-ḡoi. Moḡeri tu Iesu na ḡauvei e nuḡa-farevaḡi veiḡari eveirito-ḡoi moḡerina ḡeri ai evaḡa-foforirito ḡeri.

Mareko ḡena toretore tu maiḡesina eboioḡaiato:

1. Vetuḡunaḡi tarimana Iesu ḡena iaḡoma ema everovinato veiḡana - karoa 1:1-13
2. Vetuḡunaḡi tarimana ḡena ḡauvei - karoa 1:14-13:37
3. Vetuḡunaḡi tarimana ḡena mase - karoa 14-15
4. Vetuḡunaḡi tarimana ḡena variḡisi-ḡenoḡoi ema guba vanuḡana ḡana ma evaraḡeto - karoa 16

Ioane Babatiso ḡena ḡobata

¹ Iesu Keriso Barau Natuna Varina Namona maiḡesina evesinato. ² Peroveta tarimana arana Isaia na etoreato,

“Barau ekirato,

‘Au na ḡegu vetuḡunaḡi tarimana tu batuḡu-guineani, ḡemu dabara vaḡa-maḡatana.’

³ Tarima ta tano fakanai ekeani, ekirani,

‘Vereḡauka ḡena dabara ḡoiarevaia,

ḡena iaḡoma dabarana ḡovaḡa-maoromaoroa!’ ”

⁴ Moḡa lorinai Ioane eiaḡomato, tano fakanai tarimarima ebabatisorito-ḡoi e eḡobatato-ḡoi, tarimarima ḡeri rakava ḡerina beḡene vetuḡamaḡi-kure e beḡene raka-kure, ema babatiso beḡene ḡabia, Barau na ḡeri rakava bene tuḡamaḡi-fitoḡari ḡana. ⁵ Tarimarima mabarari Iudea vanuḡari na e Ierusalem na ḡeiaḡoto-ḡoi Ioane ḡenai. Ḡeri rakava ḡekiraḡi-foforirito-ḡoi vau, ebabatisorito-ḡoi Ioridana ḡarukanai.

⁶ Ioane ġena dabuġa tu kamela ġwiri na ġveviato, ġena gabaġau tu nanigosi kefina, ġana ġaniġani dagarari tu madudu e gode nanuri moġo. ⁷ Eġobatato-ġoi, ekirato, “Tarima ta au murigu na beiaġomani, ġia ġena seġuka na au ġegu seġuka tu evanaġiani. Au maki asi ilaila ġia ġena tamaka varona baruġaiani. ⁸ Au na ġomi tu nanu na ababatisomini, a ġia na tu Iauka Veaġa na bebabatisomini.”

Ioane na Iesu ebabatisoato
Mataio 3:13-17; Luka 3:21-22

⁹ Mo negai Iesu tu Nasareta, Galilea vanuġana ta, na eiaġomato, benamo Ioane na Ioridana ġarukanai ebabatisoato. ¹⁰ Iesu nanu na eraka-raġasito nuġanai, guba eġitaiato, evekeo-fakato, benamo Iauka Veaġa pune kavana emariġoto ġia ġenai. ¹¹ Benamo garo ta guba na ekea-riġoto, ekirato, “Ġoi tu au Natugu, aura-vinimuni; ema ġemu ai aiaku-rakavani maki.”

Satani na Iesu eribaġaniato
Mataio 4:1-11; Luka 4:1-13

¹² Moġa murinai Iauka Veaġa na Iesu tano fakana ġana etuġu-iaġoato. ¹³ Monai ġaro e boġi gabana vasivasi (40) etanuto, Satani na eriba ġaniato-ġoi. Ġia tu boġa bairi ġesi ġetanuto-ġoi, aneru na ġenariato-ġoi.

Iesu ġena ġauvei esinaiato Galileai
Mataio 4:12-17; Luka 4:14-15

¹⁴ Ioane ġediburaiato murinai, Iesu Galilea ġana eiaġoto, Barau Varina Namona ea ġobata iaġiato-ġoi. ¹⁵ Eġobatato, ekirato, “Barau ġena ġaro tu varau beraġasi, ġena Basileia bevotu, (ġena veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiani maiġa)! Ġemi rakava ġerina ġovetuġamaġi-kure, Vari Namona nuġami na ġovaġa-moġonia!”

Iesu na tarima vasivasi (4) ekearito, ġia murinai beġene raka

Mataio 4:18-22; Luka 5:1-11

¹⁶ Iesu Galilea kou rikina na eraka-iaġoto-ġoi nuġanai, Simona ma tarina Anduru ġesi eġitarito, ġeri reke kou ai ġefuato, korana ġia tu maina tarimari. ¹⁷ Benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġoiaġoma, murigu ai ġoma raka, be au na tu tarimarima maina viniri bana vaġa-ribami.” ¹⁸ Benamo maoromaoro ġeri reke ġeraga-kwanerito, Iesu murinai ġerakato.

¹⁹ Asi ġeraka-managato, benamo Iesu na Iakobo (o Iames) Sebedaio, tarina Ioane ġesi eġitarito, ġasi ai ġeri reke ġwadarerri ġeturirito-ġoi; ²⁰ ekearito, benamo ġia na tamari

Sebedaio ma ĝena ĝauvei tarimari ĝesi ĝasi ai ĝeraga-kwanerito, Iesu murinai ĝerakato.

Iauka rakavana na eboroĝiato tarimana

Luka 4:31-37

²¹ Ĝeraka-iaĝoto, Kaperanaumai ĝevotuto. Monai Sabadi ai Iesu Iuda tarimari ĝeri rubu ai eraka-toĝato, benamo evevaĝa-ribato. ²² Ĝia ĝena vevaĝa-riba guruĝari tarimarima na ĝeseĝaĝirito nai, ĝeĝaba-rakavato, korana tu ĝena guruĝa ma seĝukana, dia taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari ĝeri guruĝa kavana.

²³ Mo rubu ai tarima ta tu iauka rakavana na eboroĝiato tarimana. Ĝia ekeato, ekirato, ²⁴ “Iesu, Nasareta tarimamu o, kara ĝemai noveia otoni? Ĝoi tu ĝai vaĝa-rakavama uranai boiaĝoma? Au ribagu ĝoi tu deikara, ĝoi tu Barau ĝena Veaĝa Tarimamu!” ²⁵ Iesu na ekira-ĝoiato, “Gurumu! Ĝia ĝenana noraka-vaĝi!” ²⁶ Benamo iauka rakavana na mo tarima evaĝa-ĝoĝo-ĝoĝoato, benamo ma ĝabana ĝesi eraka-vaĝito. ²⁷ Tarimarima mabarari ĝeĝaba-rakava rakavato, benamo tauĝeri ĝevedanaĝi-vedanaĝito, ĝekirato, “Mai tu kara? Vevaĝa-riba variĝuna? Ĝia tu ma seĝukana na iauka rakavari evaĝa-guruĝarini, ema garona maki ĝeseĝaĝiani!” ²⁸ Benamo Iesu varina asikauna eraga-rovorovoto Galilea vanuĝari mabarari ai.

Iesu na keve tarimari vovoka evaĝa-namorito

Mataio 8:14-15; Luka 4:38-39

²⁹ Rubu na ĝeraka-rosito murinai, Iakobo (o Iames) ema Ioane ĝesi ĝeiaĝoto, Simona ema Anduru ĝeri numai ĝea raĝekauto. ³⁰ Simona ĝena taĝama vavinena tu ekeveto, tauĝanina eseĝukato, be egena-taĝoto-ĝoi, benamo Iesu ĝekira-varaiato. ³¹ Iesu eiaĝoto ĝenai, ĝimanai eĝabito, benamo evaĝa-tanu vaisiato. Mo keve ekorito, benamo ĝia eĝuburito.

³² Lavilavi, ĝaro eketoto murinai, tarimarima na keve tarimari e iauka rakavari na ĝeboroĝirito tarimari Iesu ĝenai ĝeĝori-iaĝorito. ³³ Vanuĝa tarimari mabarari numa ĝoiranai ĝevevogoto. ³⁴ Iesu na keve irauirau tarimari vovoka evaĝa-namorito e iauka rakavari ĝutuma elai-vaĝirito. Iauka rakavari mururi ekourito asi beĝene guruĝa, korana ĝia ribari Iesu.

Iesu Galilea vanuĝari ai eĝobatato

Luka 4:42-44

³⁵ Boĝiboĝi rekenai, roĝosi bene laĝani nai, Iesu evariĝisito, tano fakana ĝana eiaĝoto, ea ĝuriĝurito. ³⁶ Benamo Simona ma karona ĝesi Iesu ĝea vetauato, ³⁷ ĝea doĝariato nai,

gēkiraiato, gēkirato, “Tarimarima na tu gōi gēvetaumuni!”
³⁸ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Vanuḡa kavinaḡiri ḡana si-
 iaḡo. Moḡeri ai maki bana ḡobata, au ḡegu iaḡoma korana
 tu moḡa.” ³⁹ Benamo ḡia eiaḡoto Galilea vanuḡari mabarari
 ḡana. Rubu ai eḡobatato-ḡoi e iauka rakavari elai vaḡirito-
 ḡoi.

Lepera tarimana Iesu na evaḡa-namoato

Mataio 8:1-4; Luka 5:12-16

⁴⁰ Lepera tarimana ta Iesu ḡenai eiaḡoto, evetui-tarito, ben-
 amo enoḡiato, ekirato, “Bema ḡoi ourani nai, moḡoni boiare-
 vaguni, bovaḡa-namoguni riba.” ⁴¹ Iesu na evetuḡaiato,
 ḡimana etuḡu-iaḡoato, eḡabi-karaiato, benamo ekirato, “Au-
 rani, be nonamo!” ⁴² Benamo vaḡa-sebo lepera na eraga-
 kwaneato, enamoto. ⁴³ Iesu na evaḡa-guruḡa gwaḡiḡiato,
 ekirato, ⁴⁴ “Mai veḡa tarima ta asi bono kira-varaia. Noiaḡo,
 Rubu Veḡa verena na bene ḡitamu, ema veiareva varevare
 dagarari Mose na ekiraḡiato ilailanai bono vinia. Be tari-
 marima beḡene riba, ḡoi tu bonamo.”

⁴⁵ Senaḡi ḡia tu eiaḡoto, mo veḡa varina efiuato. Moḡesi
 nai Iesu tu vanuḡa tai asi ma eraka-toḡato, a tano fakari ai
 moḡo etanuto-ḡoi. Senaḡina tarimarima gabu irauirauri na
 Iesu tu roḡo ḡeiaḡo-viniato-ḡoi.

2

Iesu na rakava etuḡamaḡi-fitoḡarito

¹ Ḡaro kotari ḡevanaḡito vau, Iesu Kaperanauma ḡana
 eḡenoḡoito. Tarimarima na varina ḡeseḡaḡiato Iesu tu
 numai. ² Moḡa lorinai tarimarima ḡutuma ḡeḡaru-vegogoto,
 numa nuḡana ḡevaḡa-vonuato, eiaḡoto ḡatama-boka korana
 maki asi faka ta. Monai vau Iesu na Vari Namona eḡobata-
 vinirito, ³ nuḡanai tarima vasivasi (4) na tauḡanina tavi ta
 emaseto tarimana ta Iesu ḡenai ḡeḡwa-iaḡoato. ⁴ Tarimarima
 ḡutuma nai, asi ḡeri dabara Iesu sevina ḡana beḡe raka-kavi
 iaḡoni. Naima ḡia na Iesu eruḡato iatana ḡuduḡuna ḡeḡiu-
 vaḡiato vau, keve rakava tarimana ma gedana ḡesi ḡetuḡu-
 riḡoato Iesu ḡoirana ḡana. ⁵ Iesu na ḡeri veḡabidadama
 eḡitaiato nai, ḡia na keve rakava tarimana evaḡa-guruḡaiato,
 ekirato, “Natugu, ḡemu rakava batuḡamaḡi-fitoḡari.”

⁶ Taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari kotari monai
 tanutaḡori ai, nuḡari ai maiḡesi ḡetuḡamaḡito, ⁷ “Karase
 nai mai tarima moḡesina ekirani? Ḡia na Barau ekira-
 fitoḡaiani. Dei na rakava betuḡamaḡi-fitoḡarini? Barau moḡo
 ḡereḡana!” ⁸ Iesu ma ribana ḡia kara ḡetuḡamaḡirito-ḡoi
 nai edanaḡirito, ekirato, “Karase nai maniḡesi ḡotuḡamaḡini?”

⁹ Aiġesina baguruġani tu meraġa, keve rakava tarimana bavaġa-guruġaia, bakira, ‘Ġemu rakava batuġamaġi-fitoġari’ banasi, ba bara kiraia, ‘Noruġa-vaisi, ġemu geda noġabia, be noraka’ barasi? ¹⁰ Au na navaġa-ġitami, Tarimarima Natuna tu ma ġena maoro, rakava betuġa-maġi-fitoġarini mai tano-barai.” Ġia na keve rakava tarimana evaġa-guruġaiato, ekirato, ¹¹ “Akiramuni, noruġa-vaisi, ġemu geda noġabia, be numa ġana noiaġo!” ¹² Maoromaoro eruġa-vaisito, ġena geda eġabiato, tarimarima ġoirari ai eraka-rosito. Moġa lorinai mabarari ġeġaba-rakava rakavato, Barau ġevaġa-raġeato, ġekirato, “Maiġesina kavana ta roġosi tara ġitaia.”

*Iesu takesi gogo tarimari ġesi ġeġaniġani-vegogoto
Mataio 9:9-13; Luka 5:27-32*

¹³ Iesu ma eiaġoto kou rikinai. Tarimarima ġutuma ġia ġenai ġeiaġoto, benamo ġia na evaġa-ribarito. ¹⁴ Iesu eraka-iaġoto-ġoi nuġanai, ġia na Alfeo natuna arana Levi takesi moniri ġeġabito-ġoi numanai tanutaġo eġitaiato, benamo ekiraiato, ekirato, “Murigu ai noma raka.” Benamo Levi evariġisito, Iesu murinai erakato.

¹⁵ Iesu Levi ġena numai eġani-ġanito-ġoi nai, takesi gogo tarimari e vei-rakava tarimari ġutuma maki Iesu ma ġena mero ġesi ġeġaniġani-vegogoto, korana tarimarima vovoka ġia murinai ġerakato-ġoi. ¹⁶ Taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari, Farisea ġeri doġoro tarimari, na Iesu ġeġitaiato, takesi gogo tarimari e vei-rakava tarimari ġesi ġeġaniġani-vegogoto-ġoi, benamo ġia na Iesu ġena mero ġedanaġirito, ġekirato, “Ġia tu karase nai takesi gogo e vei-rakava tarimari ġesi ġeġaniġani-vegogoni?” ¹⁷ Iesu eseġaġito, benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Namo tarimari na doketa asi beġe vetaurini, senaġina keve tarimari na moġo. Au aiaġomato maki dia vei-iobukaiobuka tarimari keakeari, senaġi vei-rakava tarimari.”

*Ġaniveaġa
Mataio 9:14-17; Luka 5:33-39*

¹⁸ Ġaro ta Ioane Babatiso ġena mero e Farisea tarimari ġeġani-veaġato-ġoi nai, tarima kotari Iesu ġenai ġeiaġoto, benamo ġedanaġiato, ġekirato, “Kara dainai Ioane Babatiso ġena mero e Farisea tarimari ġeri mero tu ġeġani-veaġani, senaġi ġoi ġemu mero tu asiġi?”

¹⁹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi ġotuġamaġini, veġaraġo variġu tauna ġatana seviri ai etanuni nuġanai beġe ġani-veaġani ba? Asiġina! Veġaraġo variġu tauna ġatana seviri ai neganai, asi beġe ġani-veaġani. ²⁰ Ġarona eiaġomani

veḡaraḡo tauna ḡatana ḡerina beḡe ḡabi-veḡitaiani, monai vau beḡe ḡani-veaḡani.

²¹ Tarima ta na dabuḡa variḡuna veseana dabuḡa guinena ḡesi asi bebani-vegogoani. Bema moḡesina beveiani nai, dabuḡa variḡuna na guinena bedareani, ema vedarena maki bebaregoni. ²² Tarima ta na vine nanuna variḡuna nanigosi kefina guinenai asi besisiani. Bema moḡesina beveiani nai, vine nanuna variḡuna na nanigosi kefina guinena beveifakaiani. Vine nanuna e kefi beḡe rakavani. Senaḡi vine nanuna variḡuna nanigosi kefina variḡunai besisiani tu namo.”

*Iesu tu Sabadi Verena
Mataio 12:1-8; Luka 6:1-5*

²³ Sabadi tai Iesu ma ḡena mero ḡesi widi vamokari na ḡeraka-vanaḡito-ḡoi nai, ḡena mero tu rakarakari ai widi ḡebukito-ḡoi. ²⁴ Farisea tarimari na Iesu ḡekiraiato, ḡekirato, “Noḡitari, ḡia kara ḡeveini! Maniḡesi asi beḡene vei Sabadi ai, taravatu.”

²⁵ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Davida na kara eveiato guruḡari ḡoiaviato ba asiḡina, ḡia ma karona ḡesi ḡevitorito nai? ²⁶ Barau ḡena numai eraka-toḡato, Barau ḡoiranai ḡetorerito-ḡoi beredi eḡabito, eḡanito, karona maki evinirito. Mo beredi tu veaḡa veḡata, Rubu Veaḡa vereri ḡereḡari moḡo ḡari. Mo veḡa tu Abiata Rubu Veaḡa verena baregona ḡena negai eḡorato.”

²⁷ Benamo Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Barau na Sabadi eveiato tu tarimarima ḡeri, dia tarimarima eveirito Sabadi ḡena. ²⁸ Moḡesi nai Tarimarima Natuna tu Sabadi Verena.”

3

Ḡima boso tarimana

¹ Ḡaro tai Iesu rubu ai ma eraka-toḡato. Ḡima boso tarimana ta tu monai. ² Tarima kotari maki monai, Iesu ḡeḡita-taḡoato-ḡoi, Sabadi ai mo tarima bevaḡa-namoani ba, beḡene ḡita-kaua, be beḡene vaḡa-bade-iaḡia ḡetato-ḡoi nai. ³ Iesu na ḡima boso tarimana evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Noruḡa-vaishi, tarima mabarari ḡoirari ai noma ruḡa.” ⁴ Benamo Iesu na edanaḡirito, ekirato, “Aiḡa tu maoro, Sabadi ai veḡa namori veiveiri namo ba veḡa rakavari sini veiri? Tana vevaḡa-maḡuri ba tana vaḡivaḡi?”

Senaḡi ḡia asi ḡeguruḡato. ⁵ Iesu ma baruna e ma nuḡa-metona ḡesi eḡita-ḡeḡeraḡirito, korona tarimarima ḡenuḡa-bubuto nai. Benamo ḡima boso tarimana ekiraiato, ekirato, “Ḡimamu notuḡu-roroḡotoa.” Ḡimana etuḡu-roroḡotoato, benamo enamoto. ⁶ Moḡa murinai Farisea tarimari rubu na ḡeraka-rosito, Heroda murinai ḡerakato-ḡoi tarimari

ġesi ġeboioġa-vegogoto, Iesu kamasi beġe vaġiani dabarana ġevetauato.

Tarimarima ġutuma Galilea kouna rikinai

Luka 6:17-19

⁷ Iesu ma ġena mero ġesi ġeraka-veġitato, Galilea kouna ġana ġeiaġoto. Tarimarima ġutuma lelevaġi Galilea na ġia murina na ġeiaġoto, ema vovoka lelevaġi maki Iudea na, ⁸ Ierusalem na, Idumea na, Ioridana ġaruka mo reke na, Taia e Sidono rekeri na ġeiaġoto, korana Iesu varina ġeseġaġiato nai. ⁹ Tarimarima ġutuma nai, Iesu na ġena mero ekirarito, ġasi misina ta beġene ġabi-torea, tarimarima ġutuma be beġe ruġaruġa-ġauani garina. ¹⁰ Iesu na keve tarimari ġutuma evaġa-namorito dainai, keve tarimari mabarari maki ġeġoto-iaġoto, Iesu ġenai beġene veġabi-kau ġana. ¹¹ Iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari na ġia ġeġitaiato tu, ġoiranai ġeketo-tarito, ġekoġoto, ġekirato, “Ġoi tu Barau Natuna!”

¹² Iesu na evaġa-guruġa gwaġiġirito, asi beġene vaġa-foforia ġia tu deikara.

Iesu na tarima gabanana ruarua (12) eġabi-viriġirito

Mataio 10:1-4; Luka 6:12-16

¹³ Moġa murinai Iesu ġoro ġana evaraġeto, benamo eura-vinirito tauri ea kearito, benamo ġia ġenai ġeiaġoto. ¹⁴ Iesu na tarima gabanana ruarua (12) eġabi-viriġirito, arari apostolo evatorito, ġia beġene kavaia. Benamo ma bene tuġuri, beġene ġobata, ¹⁵ ema seġuka beġene ġabi, iauka rakavari beġene lai-vaġiri.

¹⁶ Eġabi-viriġirito tarimari tu maiġeri: Simona, arana variġuna evatoato Petero; ¹⁷ Iakobo (o Iames), Sebedaio natuna, ma tarina Ioane ġesi, arari variġuna evatoato, Boanere, anina tu guba eguruani natuna; ¹⁸ Anduru; Filipino; Batolomeo; Mataio; Tomasi; Iakobo (o Iames), Alfeo natuna; Tadeo; Simona, Selote tarimana; ¹⁹ ema Iudas Isakariota, ġia tu Iesu berevaiani tarimana.

Iesu ema Belsebul

Mataio 12:24-32; Luka 11:14-23; 12:10

²⁰ Iesu tu numai ma eraġekauto. Tarimarima ġutuma lelevaġi ma ġevegogo-ġenoġoito nai, ġia ma ġena mero ġesi asi ġeri ġaniġani dabarana. ²¹ Iesu garagarana na varina ġeseġaġiato, benamo ġabiġoina ġeiaġoto, korana tarimarima ġekirato, “Ġia tu bebabo!” ġetato nai.

²² Taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari Ierusalem na ġemariġoto, ġekirato, “Belsebul, (mai tu Satani), iauka rakavari ġeri vere, na ġia eboroġiato nai, iauka rakavari elai-vaġirini.”

²³ Benamo Iesu na ekea-iaḡoma-rito, barabore ai evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Satani na Satani kamasi belai-veḡitaiani?” ²⁴ Bema gavamani ta bevetavini, tauḡena bevevaḡi-vinini nai, mo gavamani asi beruḡani riba. ²⁵ Bema doḡoro ta bevetavini, tauḡena bevevaḡi-vinini, mo doḡoro maki asi beruḡani riba. ²⁶ Bema Satani bevetavini, tauḡena bevevaḡi-vinini, ḡia asi beruḡani, senaḡi bekorini.

²⁷ Tarima ta na gwada tarimana ḡena numai asi berakatoḡani riba, ḡena farefare asi beverariani riba, senaḡi mo gwada tarimana bebarubarugueani vau, ḡena numa farefareri beverariani.

²⁸ Moḡoni akiramini, tarimarima rakava beḡe veini ema Barau beḡe kira-fitoḡaiani tarimari ḡeri rakava mabarari Barau na betuḡamaḡi-fitoḡarini riba. ²⁹ Senaḡi tarima ta na Iauka Veaḡa bekira-fitoḡaiani tarimana, ḡena rakava asi betuḡamaḡi-fitoḡaiani, mo rakava tu betanu-vanaḡi vanaḡini.” ³⁰ Iesu moḡesi ekirato, korana tarima kota ḡekirato, “Ḗia tu iauka rakavana ḡia nuḡanai” ḡetato nai.

Iesu sinana ema tarina

Mataio 12:46-50; Luka 8:19-21

³¹ Benamo Iesu sinana ma tarina ḡeraḡasito. Numa murikanai ḡeruḡa-tarito, ḡevetuḡuto, Iesu ḡea kiraia, ḡema vaḡa-guruḡaia ḡana. ³² Ḗia tu tarimarima ḡutuma na ḡetanu-ḡeḡeraḡiato, benamo ḡekiraiato, ḡekirato, “Ḗoi sinamu e tarimu tu murikai, ḡoi ḡevetaumuni.” ³³ Iesu na evaḡaveserito, ekirato, “Au sinagu e au tarigu tu deiri?” ³⁴ Benamo ḡetanu-ḡeḡeraḡiato tarimari eḡitarito, ekirato, “Au sinagu e au tarigu tu maiḡeri!” ³⁵ Barau ḡena ura ḡeveirini tarimari tu au tarigu, e au tobagu, ema au sinagu.”

4

Barabore - Iaraḡa tarimana na widi ḡueri efiurito

¹ Iesu ma ea vevaḡa-riba ḡenoḡoito Galilea kouna rikinai. Tarimarima ḡutuma lelevaḡi na ma ḡea vegogo-ḡeḡeraḡiato nai, ḡasi ai ma eraḡekauto, benamo etanu-tarito. Ḗasi kota ḡelei-veḡitato, a tarimarima tu kou rikina na moḡo ḡevegogo-iaḡoto. ² Iesu na dagara vovoka evaḡa-ribarito barabore ai. Ḗia ḡena vevaḡa-riba nuḡanai ekirato,

³ “Ḗoseḡaḡi! Iaraḡa tarimana ta eiaḡoto, ḡena widi ḡueri benea fiuri ḡana. ⁴ Efiurito-ḡoi nai, kota tu dabarai ḡeketoto. Benamo manu ḡeiaḡomato, ḡeḡanirito. ⁵ Kotari tu forefore gaburi ai ḡeketokauto tano maḡiḡiri ai. Asikauna ḡetuburaḡeto, korana tano iatanai moḡo. ⁶ Benamo ḡaro eraḡekauto nai, ḡia ḡemaḡuḡuto, korana lamuri asi ḡevariḡo-ḡitakauto

lorinai, asikauna ġemaseto. ⁷ Kotari tu ġauġa ġiniġiniri nuġari ai ġeketoto. Benamo ġauġa ġiniġiniri ġetubu-baregato, varovaro dagarari ġetubu-ġaurito e ġetuturarito nai, asi ġeġwato. ⁸ Kotari tu tano namonai ġeketoto, benamo ġetubuginikauto, ġegara-baregato, ġeġwato kotari ġwari tu gabana toitoi (30), kotari tu gabana imaima ma gabanana (60), kotari tu sinau sebona (100).”

⁹ Benamo Iesu ekirato, “Ma seġana tarimana bene seġaġi!”

Kara dainai Iesu na barabore ekiraġirito

Mataio 13:10-17; Luka 8:9-10

¹⁰ Iesu ġereġana moġo ġaronai, ġena mero gabanana ruarua (12) ma ġia murinai ġerakato-ġoi tarimari kotari tu ġia sevinai ruġa-ġeġeraġi, benamo mo barabore anina ġevedanaġi-iaġiato. ¹¹ Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Barau ġena Basileia guruġari vekuretoġari ġomi ġemi ai tu fofori, senaġi murika tarimari tu barabore ai avaġa-guruġarini, korana tu,

¹² ‘beġene ġitaia,

senāġi anina asi beġene ribaia,

beġene seġaġia,

senāġi asi beġene tuġamaġi-maoroa,

beġe vetuġamaġi-kureni Barau ġenai,

benamo ġeri rakava betuġamaġi-fitoġarini garina.’ ”

Widi ġueri baraborena anina

Mataio 13:18-23; Luka 8:11-15

¹³ Benamo Iesu na ma evaġa-guruġarito, ekirato, “Mai barabore anina asi ġoribaiani nai, barabore tari tu kamasi boġo ribarini? ¹⁴ Iaraġa tarimana na Barau ġena guruġa efiuani. ¹⁵ Tarima kotari tu widi ġueri dabarai ġeketoni kavana. Guruġa ġeseġaġini nai, Satani na eġabivaġi-ġariġaririni.

¹⁶ Tarima kotari tu widi ġueri forefore ai ġeketoni kavana. Guruġa ġeseġaġini nai, ma iakuri ġesi ġeġabi-raġeani. ¹⁷ Senaġi guruġa tarima nuġari ai asi ġevetoreni nai, asi ġetanu-maukani. Barau ġena guruġa dainai, nega rakavari ġeġoitaġoni, e ġevanerini, o ġevaġa-midigu midigurini ġarori ai ġia ġenana ġeraka-veġitani. ¹⁸ Tarima kotari tu widi ġueri ġauġa ġiniġiniri nuġari ai ġefiurini kavana. Barau ġena guruġa ġeseġaġiani, ¹⁹ senaġi tanobara dagarari tuġamaġiri na, tanobara farefareri ġetuġamaġi-gogogogorini, ema ġeri ura dagarari kotari na Barau ġena guruġa ġelautariani, naima Barau ġena guruġa ġia ġeri ai asi ġwaġwari. ²⁰ Tarima kotari tu widi ġueri tano namonai ġefiurini kavana. Guruġa

geseḡaḡiani, ḡeḡabi-raḡeani, tauri ḡevetoreni kotari tu gabana toitoi (30), kotari tu gabana imaima ma gabanana (60), kotari tu sinau sebona (100).”

Lamefa betore-kauani

Luka 8:16-18

²¹ Iesu na ma evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Tarima ta lamefa begabuani nai, ḡuro na beḡoḡoi-tariani o fata gaburenai betoreani? Asiḡina, toretorena fatanai betore-kauani.

²² Vekuretoḡa dagarari mabarari beḡe foforini, ḡeseḡoḡaurito dagarari mabarari beḡe ḡabi-fakarini. ²³ Ma seḡana tarimana bene seḡaḡi!”

²⁴ Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Boḡo seḡaḡirini guruḡari boḡono tuḡamaḡi-ginikauri. Ġemi seḡaḡi ilailari ai Barau na riba e tuḡamaḡi-faka bevinimini. Tuḡamaḡi-faka kotari ma betore-kaurini. ²⁵ Ma ḡena seḡaḡi tarimana tu tuḡamaḡi-faka beviniani, asi ḡena seḡaḡi tarimana, ḡena tuḡamaḡi-faka misina maki beḡabi-vaḡiani.”

Barabore - Widi ḡueri tauḡeri ḡetubuni

²⁶ Iesu ma ekirato, “Barau ḡena Basileia tu noḡa moḡo tarima ta, widi ḡueri tano ai efiurini kavana. ²⁷ Ġia tu boḡi ai egenani, laḡani ai evariḡisini nuḡanai, mo widi ḡueri ḡetubuni, ḡegarani, senaḡina ḡia tu asi ribana kamasi ḡegarani. ²⁸ Tano tauḡena na tauna evaḡa-ḡoraiyani. Guine tu gwabena etoreani, gabivau fekana, moḡa murinai tauna etoreani feka nuḡanai. ²⁹ Tauna bekirini nai, bebasiani, korana basibasi ḡarona bevotu.”

Barabore - Mastadi ḡauna ḡutuna

Mataio 13:31-32; Luka 13:18-19

³⁰ Iesu evedanaḡito, ekirato, “Barau ḡena Basileia tu kara ḡesi bita vaḡa-ilailaiyani? Kamara barabore na bevaḡa-foforiani? ³¹ Ġia tu mastadi ḡauna ḡutuna ta noḡa, tanobarai varovaro dagarari ḡueri mabarari fakari ai ḡia ḡereḡana misina korokoro, tano ai ḡevaroani. ³² Senaḡi tano ai ḡevaroani nai, egara-varaḡeni, varovaro dagarari mabarari fakari ai ḡia moḡo barego vedaurea. Ġia legana maki baregori ḡetubuni. Monai rovo manuri ḡia legana iauḡanai ḡenuḡini.”

³³ Moḡesina kavana baraboreri asisebo ai Iesu na Barau ḡena guruḡa eḡobata-vinirito-ḡoi, ḡia ḡeri riba e tuḡamaḡi-faka ilailari ai. ³⁴ Ġena ḡobatai barabore asi eraga-kwanerito-ḡoi, senaḡi ḡena mero moḡo ḡereḡari ai vau, guruḡa aniri mabarari evaḡa-foforirito-ḡoi.

Iesu na iavara e geta o ureure ekira-ḡoirito

Mataio 8:23-27; Luka 8:22-25

³⁵ Mo lavilavi ai Iesu na ḡena mero ekirarito, ekirato, “Siveḡasi-vanaḡi, kou mo rekena ḡana.” ³⁶ Benamo mo tari-marima ḡutuma ḡeraga-kwanerito, ḡena mero na ḡekavaiato Iesu etanu-taḡoto-ḡoi ḡasinai, benamo ḡeḡura-rakaiato. Ḡasi kotari maki ḡia ḡesi. ³⁷ Iavara asi keikeina ta eraḡasito e ure-ure barego maki ḡasi ai evebubu-ḡurato-ḡoi, ḡasi maki dori evonuto-ḡoi. ³⁸ Iesu tu ḡasi gabinaḡi fila iatanai egenato-ḡoi. Ḡena mero na ḡevaḡoato, ḡekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu o, ḡoi tu asi ogarini? Ḡita tu mai taburuni!”

³⁹ Benamo Iesu evariḡisito, iavara ekira-ḡoiato e ureure ekiraiato, “Nodoko, asi noḡareva.” Benamo iavara edokoto e emeḡomeḡo-tarito, asi eḡareva-ḡarevato. ⁴⁰ Iesu na ḡena mero ekirarito, ekirato, “Karase nai ḡogarini? Ḡomi tu roḡo asi ḡemi veḡabidadama?”

⁴¹ Ḡia ḡegari-rakava rakavato, benamo tauḡeri ḡevedanaḡi-vedanaḡito, ḡekirato, “Mai tu kamara tarima? Iavara e ureure na maki garona ḡeseḡaḡiani!”

5

Iesu na iauka rakavari na ḡeboroḡiato tarimana evaḡa-namoato

¹ Kou tavi tai ḡea vanaḡito Gerasa (o Gadara) tarimari ḡeri gabu ai. ² Iesu ḡasi na eraka-riḡoto-ḡoi nai, iauka rakavana na eboroḡiato tarimana ta gara gabuna na eiaḡomato-ḡoi Iesu ḡenai. ³ Ḡia tu gara kouḡari ai etanuto-ḡoi. Tarimarima ḡia barutarinaḡi ḡeferauto, seini maki ḡia ḡenai asi gwaḡiḡi. ⁴ Nega ḡutuma kwakuna e ḡimana seini na ḡebarurito-ḡoi, senaḡi seini edabu-ḡuturito-ḡoi, ema kwakunaḡi auri dagarari maki elau-kirarito-ḡoi. Ḡia tu gwada rakava, tarima ta na maki asi bevaḡa-maranaḡiani riba. ⁵ Boḡi e laḡani ai ḡia tu garai e ḡoro tuḡuri ai ekoḡoto-ḡoi ema tauḡena maki fore na everamato-ḡoi.

⁶ Ḡia na Iesu manaḡai eḡitaiato, eraga-iaḡoto, ḡoiranaḡi eketo-tarito, ⁷ ekoḡoto edueto, ekirato, “Iesu o, Iaru-korokoro Barauna Natuna, kara au ḡegu ai noveia otoni? Barau aranai anoḡimuni, asi bono vaḡa-midigu midigugu.” ⁸ Ḡia moḡesi ekirato, korana Iesu na evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Iauka rakavamu, mani tarima ḡenana noraka-vaḡi!” ⁹ Benamo Iesu na edanaḡiato, ekirato, “Ḡoi aramu tu deikara?” Ḡia evaḡa-veseto, ekirato, “Au aragu tu ‘Vetari Tarimari Ḡutuma,’ korana ḡai tu vovoka.” ¹⁰ Ḡia na Iesu enoḡi-ḡiḡiraḡeato, mo gabu na asi bene lai-rosiri.

¹¹ Monai bai serina ġoro gabakanai ġedokadokato-ġoi. ¹² Moġesina nai iauka rakavari na Iesu ġenoġiato, ġekirato, “Notuġuma bai ġeri ai, ġia nuġari ai ġaraka-toġa.” ¹³ Iesu na etuġu-iaġorito. Benamo iauka rakavari mo tarima ġenana ġeraka-vaġito, bai nuġari ai ġeraka-toġato. Benamo lalaġa na ġekokosi-firiġoto, kou ai ġevebora-ġuġututo. Mo bai serina nuġanai bai mabarari 2,000 kavana.

¹⁴ Bai ġitaġauri tarimari ġeragato, mo vari ġea fiuato vanuġa barana nuġanai e vanuġa keiri ai. Tarimarima ġeraka-rosito, ġeiaġoto mo kara eġorato dagnarana ġitaġitana. ¹⁵ Iesu ġenai ġeraġasito nai, ġia na mo tarima iauka rakavari vovoka na ġeboroġiato tarimana ġeġitaiato, ma dabuġana e ġena tuġamaġi maki maoro etanu-taġoto-ġoi, benamo ġia mabarari ġegarito. ¹⁶ Mo veġa ġeġorato, ġeġitarito tarimari na iauka rakavari na ġeboroġiato tarimana varina, ema bai variri, tarimarima ġekira-vararito. ¹⁷ Benamo ġia na Iesu ġenoġiato, ġeri tano na bene raka-veġita.

¹⁸ Iesu ġasi ai eraġekauto-ġoi nai, iauka rakavari ġenana ġeraka-vaġito tarimana na enoġiato, Iesu ġesi bene iaġo etato. ¹⁹ Senaġi Iesu na ekiraiato, ekirato, “Noġenoġoi numa ġana e ġemu numa tarimari ġeri ai. Benamo bonoa kira-varari, Barau na ġemu ai kara beveia ema ġena vevetuġaġwa ġemu ai beġora dagnarana.” ²⁰ Benamo ġia eiaġoto Vanuġa Gabanana (10) tanori ai, ea vevari-fiuto, kara Iesu na ġia ġenai eveiato. Benamo tarimarima mabarari ġeġaba-rakavato.

Iesu na kekeni ta ema vavine ta evaġa-namorito

Mataio 9:18-26; Luka 8:40-56

²¹ Iesu ġasi na ma eġenoġoito kou tavi ta ġana maia. Mo kou rikinai tarimarima ġutuma lelevaġi na ma ġea ġaru-ġeġeraġiato. ²² Rubu ġitaġauna tarimana ta arana lairo eiaġoto, Iesu eġitaiato nai, kwakuna koranai evetui-tarito, ²³ ma nuġana mabarana ġesi enoġiato, ekirato, “Au natugu kekenina bekeve-rakava, dori emaseni. Mani ġemu veġa, noiaġoma, ġimamu iatanai bono tore-kaua, be natugu bene namo!”

²⁴ Benamo Iesu ġia ġesi ġeiaġoto-ġoi nai, tarimarima ġutuma lelevaġi maki ġeġotokauto, ġia na ġeraka-vebibi vebibiato-ġoi.

²⁵ Monai vavine ta, ġena keve tu rara kevena, laġani gabanana ruarua (12) ekeve-iaġiato. ²⁶ Doketa vovoka na muramura ġeviniato-ġoi, senaġi asi enamoto-ġoi. Ġena moni mabarari evaġa-koririto, nenamo ġana, senaġi asi enamoto-ġoi, ġena keve moġo emeto-iaġoto-ġoi. ²⁷ Ġia na Iesu varina eseġaġiato naima eiaġomato, tarimarima ġutuma nuġari na eraka-rokarokato mo Iesu murinai ea

raḡasito, benamo ḡena dabuḡai eveḡabikauto. ²⁸ Korana tu ḡia evetuḡamaḡito, “Ḡena dabuḡai moḡo haveḡabikauni nai banamoni.” ²⁹ Benamo rara kevena edokoto, tauḡaninai emami-raḡiato ḡena keve varau ekorito.

³⁰ Mo negai Iesu eribato, ḡia ḡenana seḡuka eraka-vaḡito. Benamo tarimarima ḡutuma nuḡari na eruḡa-kureto, evedanaḡito, ekirato, “Deikara na au ḡegu dabuḡa beḡabi-karaia?” ³¹ Ḡena mero ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, “Noboḡeboḡe, mai tarimarima tu ḡutuma na ḡebebesi-karamuni, kamasi tu ma ovedanaḡini, okirani, ‘Deikara na beḡabi-karagu?’” ³² Senaḡi Iesu tu roḡo eboḡeboḡeto-ḡoi, eḡabi-karaiato tarimana eḡita-vetauato-ḡoi. ³³ Mo vavine eriba-maoroto kara ḡenai eḡorato, benamo ma garina e ma ḡoḡo-ḡoḡona ḡesi Iesu kwakuna koranai ea vetui-tarito, benamo kara eḡorato mabarana ekiraḡi-foforirito. ³⁴ Iesu na mo vavine evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Natugu, ḡemu veḡabidadama na bevaḡa-namomu. Be, ma iakumu ḡesi noiaḡo, ḡemu keve bekori-moḡovaḡi.”

³⁵ Iesu roḡo eguruḡato-ḡoi nuḡanai, rubu ḡitaḡauna tauna Iairo ḡena numa na tarima kotari ḡeiaḡomato, Iairo ḡekiraiato, ḡekirato, “Natumu tu bemase. Vevaḡa-riba tarimana asi novaḡa-vekwaraḡia.” ³⁶ Iesu na mo guruḡa tu eseḡaḡi-ḡuiragaḡito moḡo, benamo rubu ḡitaḡauna tarimana evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Asi bono gari, bono veḡabidadama moḡo.” ³⁷ Benamo Iesu na mabarari ekiraḡoirito, murina na asi beḡene iaḡo, senaḡi Petero, e Iakobo (o Iames), ema tarina Ioane moḡo ḡia ḡesi beḡene iaḡo. ³⁸ Iairo ḡena numai ḡeraḡasito, benamo Iesu na tarimarima eḡitarito, ḡeguru-raḡeto-ḡoi e ḡetaḡi-guruḡa guruḡato-ḡoi. ³⁹ Benamo Iesu numai eraka-toḡato, evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Karase nai ḡoguru-raḡeni e ḡotaḡini? Kekeni tu asi bemase, ḡia tu egenani moḡo.” ⁴⁰ Senaḡina tarimarima na ḡerikiriki-iaḡiato. Benamo Iesu na etuḡu-rosirito, bena kekeni tamana sinana e ḡia ḡekavaiato tarimari toitoi ḡesi moḡo kekeni ḡevaḡa-genaiato gabunai ḡeraka-toḡato. ⁴¹ Benamo Iesu na kekeni ḡimanai eḡabito, evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Talita kumi!” Mo guruḡa anina tu “Kekeni, au na ḡoi akiramuni, novariḡisi!” ⁴² Benamo kekeni vaḡa-sebo evariḡisito, erakaorakaoto. Ḡia ḡena laḡani tu gabanana ruarua (12). Mai veḡa eḡorato nai, tarimarima ḡeḡabarakava rakavato. ⁴³ Iesu na evaḡa-guruḡarito, mai veḡa varina asiḡina ḡinavaḡi beḡene kiraḡia etato, ema ekirarito, mo kekeni beḡene ḡubua.

6

Iesu Nasareta tarimari na asi ġegubakauato

¹ Iesu na mo gabu eraga-kwaneato, benamo ġena vanuġa ġana eiaġoto; ġia ġena mero maki murina na ġeiaġoto.

² Sabadi ġaronai Iesu tu rubu ai ma ea vevaġa-ribato, tarimarima ġutuma na ġeseġaġiato tu, ġeġaba-rakavato, ġekirato, “Mai tarima mai riba tu ainana eġabito? Ġena iaunega maki dei na eviniato? Mai nuġa-farevaġi veġa boruri tu kamasi eveirini ġimana na? ³ Ġia tu kamuda tarimana, ene? Maria natuna; Iakobo (o Iames), e Iosefa, e Iudas, e Simona kakari, ema tobana maki sevira inġeri.” Benamo asi ma ġevaġa-moġoniato-ġoi.

⁴ Iesu na ekirarito, ekirato, “Peroveta tarimana tu gabu mabarari ai beġe gubakauani, senaġi ġena vanuġa korikori, garagarana, ema ġena numa tarimari, na moġo asi beġe gubakauani.”

⁵ Monai ġia na seġuka veġari boruri asi eveito, a keve tarimari tu sebosebo moġo iatari ai ġimana etore-kauato, evaġa-namorito. ⁶ Iesu edaradara-rakavato, korana asi ġeri veġabidadama nai.

*Iesu ġena mero gabanana ruarua (12) etuġurito
Mataio 10:5-15; Luka 9:1-6*

Benamo Iesu ma erakato, eiaġoto vanuġa kotari ai ma ea vevaġa-ribato-ġoi. ⁷ Benamo Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) ekearito, benamo ruari ruari etuġurito, ema seġuka evinirito, iauka rakavari beġene lai-vaġiri ġana. ⁸ Iesu na evaġa-naġirito, ekirato, “Kara ta asi boġono ġabi-kaua ġemi iaġoiaġo ai, togoi moġo. Dura, ġaniġani dagarari e moni maki asi boġono ġwakau. ⁹ Tamaka boġono vei, senaġi sedi ruarua asi boġono vei.” ¹⁰ Ma evaġa-guruġarito, ekirato, “Numa tai boġo raġekauni nai, mo numai moġo boġono tanu, bene iaġo mo, vanuġa boġono raga-kwanea. ¹¹ Bema vanuġa tai asi beġe ġabi-raġemini e garomi asi beġe seġaġirini nai, boġono raga-kwanea, kwakumi kauri moġo boġono kwari-ketoketori ġia ġeri kira-sirivaġi vaġa-moġoniri ġana.”

¹² Benamo ġeiaġoto, ġea ġobatato, tarimarima ġeri rakava na beġene vetuġamaġi-kure e beġene raka-kure ġana. ¹³ Iauka rakavari vovoka tarimarima ġerina ġelai-vaġirito, keve tarimari ġutuma maki diġa na ġedaurito, ġevaġa-namorito.

*Ioane Babatiso ġena mase
Mataio 14:1-12; Luka 3:19-20; 9:7-9*

14 Heroda, Galilea verena, na mai veīga variri ea segaḡirito, korana Iesu arana gabu mabarana eraga-rovorovoto. Tarima kotari ḡekirato, “Ioane Babatiso mase na ma bevariḡisi-ḡenoḡoi. Moḡa lorinai mai veīga baregori mabarari evaḡa-foforirini.” 15 Ma kota ḡekirato, “Mai tu Elia,” ma kota ḡekirato, “Mai tu Peroveta tarimana ta, peroveta tarimari guineri kavana.” 16 Senaḡi Heroda eseḡaḡito nai, ekirato, “Mai tu Ioane Babatiso, au na debana abasi-ḡutuato tarimana, mase na ma bevariḡisi-ḡenoḡoi!”

17 Korana Heroda tauḡena evetuḡuto, Ioane ḡea ḡabitariato, benamo dibura numai ḡebarubaruato, ḡebiri-ḡauato. Mo veīga eveiato, korana tu etava-rariato vavinena Herodia, ḡia kakana Filipino ḡaraḡona, bene vaḡa-iakua ḡana. 18 Ioane na Heroda evaḡa-guruḡaiato-ḡoi, ekirato, “Ḳoi na kakamu ḡaraḡona boḡaraḡo-veraria tu asi maoro!” 19 Moḡesina nai Herodia na Ioane ebaru-viniato, ḡena ura bene vaḡia, senaḡina asi ḡena dabara, 20 korana Heroda na Ioane egariviniato-ḡoi e eḡita-ḡauato-ḡoi. Heroda ribana Ioane tu vei-iobukaiobuka ema veaḡa tarimana. Ioane garona eseḡaḡiato nai, edaradarato-ḡoi, senaḡi eurato bene seḡaḡi-vinia.

21 Herodia ḡena ḡaro namona ta eraḡasito. Heroda ḡena ḡora ḡarona vetuḡamaḡi-iaḡina verekona o betdei pati eveiato, ḡena veguine-iaḡi tarimari baregori, e vetari ḡorikauri tarimari, ema Galilea vanuḡari ai veguine-iaḡi tarimari ekearito. 22 Herodia natuna ḡuiatona ema raka-toḡato, benamo ebarato nai, Heroda ma ḡena varivari tarimari mabarari ḡesi evaḡa-iakurito. Benamo Heroda na mo ḡuiato ekiraiato, ekirato, “Ḳoi kara oura-viniani dagarana noki-raḡia, benamo bavinimuni.” 23 Benamo ekiraiato, ekirato, “Kara bonoḡiguni dagarana bavinimuni, ḡegu Basileia tavina bonoḡiguni maki bavinimuni.”

24 Benamo eraka-rosito, sinana edanaḡiato, ekirato, “Kara banasi?” Sinana na evaḡa-veiato, ekirato, “Ioane Babatiso debana, bonosi!” 25 Benamo mo ḡuiato ma eraga-ḡenoḡoito, benamo vere barana Heroda enoḡiato, ekirato, “Au aurani inimoḡo Ioane Babatiso debana diḡu ai novinigu.”

26 Vere barana ma evetuḡamaḡi-ḡenoḡoito, senaḡi asi eurato bene kira-sirivaḡi, korana ḡena varivari tarimari ḡoirari ai ekiraḡi-toreato bene. 27 Maoromaoro vere barana Heroda na tarima debari ebasi-ḡuturito-ḡoi tarimana ta etuḡuato, Ioane debana bene ḡwa-iaḡomaia ḡana. Benamo ḡia eiaḡoto, Ioane Babatiso dibura numanai debana ebasi-ḡutuato. 28 Benamo diḡu ai eḡwa-ḡenoḡoiato, benamo mo ḡuiato ema viniato. Ḳia na sinana eviniato. 29 Ioane ḡena

mero na mo vari ġeseġaġiatio, benamo ġeiaġoto, tauġanina ġea ġabiatio, benamo gara gabunai ġea ġuriatio.

*Iesu na tarima daġara imaima (5,000) eġuburito
Mataio 14:13-21; Luka 9:10-17; Ioane 6:1-13*

³⁰ Apostolo tarimari ma ġeġenoġoito Iesu ġenai, benamo kara ġeveito e ġevevaġa-riba iaġirito dagarari mabarari ġekira-varaiatio. ³¹ Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Gabu fakana ta ġana si-iaġosi, ġoa iaġaraġi kotuna.” Korana tarimarima vovoka ġeiaġomato-ġoi ema mainana ġeiaġoto-ġoi, be ġia maki asi ilaila beġene iaġaraġi o beġene ġaniġani. ³² Benamo mabarari ġasi tai ġeraġeto, gabu fakana ta ġana ġeiaġoto.

³³ Senaġi tarimarima ġutuma na ġeġitarito, ġeribato aiġana ġeiaġoni. Benamo vanuġa tata tarimarimari mabarari kwakuri na ġeraka-ragaraga-iaġoto, mo gabu ai ġea raġasi-quineto. ³⁴ Iesu ġasi na eraka-riġoto nai, tarimarima vovoka lelevaġi eġitarito, benamo evetuġarito, korana ġia tu noġa moġo mamoe asi ġitaġauri tarimana ta noġa. Benamo ġia na dagara vovoka evaġa-ribarito. ³⁵ Elavilavito-ġoi nai, Iesu ġena mero ġia ġenai ġeiaġoto, benamo ġekirato, “Mai tu gabu fakana e ġaro maki mo evariġoni. ³⁶ Notuġu-rakari, vamoka vei tarimari ġeri tanu gaburi e vanuġa kavinaġiri ġana ġeiaġo, be ġari ġaniġani ġea voi.”

³⁷ Senaġi Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi na ġaniġani tari ġoviniri.” Benamo ġia na ġedanagiatio, ġekirato, “Ġoi ourani tu ġaiġo, beredi silva moniri sinau ruarua (200) na ġavoiri, benamo ġama-ġuburi otoni?” (Mai tu tarima ta davana ġue imaima toitoi (8) nuġanai beġabini kavana). ³⁸ Iesu na ekirarito, ekirato, “Ġomi ġemi ai beredi tu vira maniġeri? Ġoiġo, ġoa ġitari.” Ġea ġitarito, benamo ġekirato, “Beredi imaima, maġani-kone ruarua maki.”

³⁹ Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, tarimarima beġene vareri, doġoro doġoro ai ġauġa iatari ai beġene tanutanu-tari. ⁴⁰ Benamo doġoro loriri ai ġetanuto, tari sinau sebori (100), tari gabana imaimari (50). ⁴¹ Benamo Iesu na mo beredi imaima e maġani-kone ruarua eġabirito, eboġe-raġeto, gubai eġitaiatio, Barau evaġa-namoato vau, beredi etavi-kirakirarito, benamo ġena mero evinirito beġene vareri ġana. Maġani-kone ruarua maki moġesina edudu-ġutuġuturito. ⁴² Tarimarima mabarari ġeġani-maseto. ⁴³ Murinai vau Iesu ġena mero na beredi kwari e maġani-kone kwari mabarari ġevaġa-vegogo-rito, boseġa gabanana ruarua (12) ġevaġa-vonurito. ⁴⁴ Ġeġaniġanito tauri mabarari tu 5,000.

*Iesu nanu iatanai erakato**Mataio 14:22-33; Ioane 6:16-21*

⁴⁵ Maoromaoro Iesu na ġena mero ġasi ai evaġa-raġerito, benamo etuġu-guinerito kou tavi tai Betesaida ġana, ma ġia tu mo tarimarima ġutuma roġo etuġu-lausirito.

⁴⁶ Benamo etuġu-lausirito murinai, ġoro ġana evaraġeto ġuriġuri. ⁴⁷ Emukuna-mukunato-ġoi nai, ġasi tu kou nuġanai, a Iesu tu ġereġana tano ai. ⁴⁸ Benamo ġena mero eġitarito, ġevewaraġi rakavato-ġoi levai, korana iavara tu ġoirari na eiaġomato-ġoi. Benamo Iesu ġeri ai eraka-iaġoto nanu iatana na, ġasi bene raka-vanaġia etato. Mo tu horaġauna 3 ema 6 koloko vefakanai boġiboġi rekenai. ⁴⁹ Senaġi ġena mero na ġeġitaiao, nanu iatanai erakato-ġoi, ġetuġamaġito, ġekirato, “Murava ta!” ġetato. Benamo ġeġaba-fouto, ⁵⁰ korana mabarari na ġeġitaiao e ġegari-rakavato.

Senaġina Iesu na eraga-vaġa-guruġarito, ekirato, “Ġokokore, mai tu au, asi ġogari!” ⁵¹ Benamo ġasi ai eraġekauto, ema iavara maki edokoto. Ġena mero ġeġabarakavato, ⁵² korana tu mo beredi evaġa-ġutumarito nuġa-farevaġi veiġana anina roġosi ġere tuġamaġi-doġaria, nuġari roġo bubu nai.

Iesu na keve tarimari evaġa-namorito e evaġa-maġuririto Genesareta ai

Mataio 14:34-36

⁵³ Benamo ġasi ai kou na ġevanaġito, Genesareta tanonai ġeraġasito. Ġeri ġasi monai ġebaru-tariato. ⁵⁴ Benamo ġasi na ġeraka-vaġito nai, maoromaoro tarimarima na ġeġitaleiao, ġeribato mo tu Iesu. ⁵⁵ Benamo mo tano mabarana ġeraga-ġauato, benamo ġeri keve tarimari ma gedari ġesi Iesu ainai ġeseġaġiato-ġoi gaburi ġana ġeġwa-iaġorito-ġoi. ⁵⁶ Iesu na eiaġo-vinirito-ġoi gaburi mabarari ai, vanuġa barari ai, vanuġa keiri ai, vamoka vei tarimari ġeri tanu gaburi ai, ġeri keve tarimari maketi gaburi ai ġetorerito-ġoi, benamo ġenoġiato-ġoi, ġena dabuġa rikinai moġo maki beġene veġabikau. Ġeveġabikauto-ġoi tarimari tu ġenamoto-ġoi e ġemaġurito-ġoi.

7*Namo e rakava*

¹ Farisea tarimari e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari kota Ierusalemna na ġeiaġomato, Iesu ġevegogo-ġeġeraġiato. ² Benamo ġena mero ġeġitarito, ġeġaniġanito-ġoi kota ġimari ma “mirori” ġesi, ġimari asi ġeġuriġirito ġia seneri vereri ġeri vevaġa-naġi ilailanai. ³ Boġono riba, Farisea tarimari e Iuda tarimari mabarari tu asi roġo

beĝe ĝaniĝanini, senaĝi ĝimari roĝo beĝe ĝurigiĝirini murinai vau beĝe ĝaniĝanini. Mai tu ĝia seneri vereri na ĝevaĝa-moĝoniato ema ĝevei-iaĝomaiato-ĝoi veigana. ⁴ Maketi gaburi na beĝe iaĝomani maki asi roĝo beĝe ĝaniĝanini, senaĝi beĝe veĝurigiĝi-guineni vau. Seneri ĝeri vevaĝa-naĝi vovoka kotari maki ĝekorana-iaĝirito-ĝoi, kapusi ĝurigiĝi, ĝuro, ketolo [e geda maki] ĝeĝurigiĝirito-ĝoi.

⁵ Moĝesi nai Farisea tarimari e taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari na Iesu ĝedanaĝiato, ĝekirato, “Karase nai ĝemu mero na senera vereri ĝeri vevaĝa-naĝi asi ĝekorana-iaĝirini, ĝimari ma ‘mirori’ ĝesi ĝeĝaniĝanini?”

⁶ Iesu na evaĝa-veserito, ekirato, “Isaia na eperoveta-iaĝimito ĝofaĝofa tarimami tu moĝoni, maiĝesi etoreato, ‘Mai besena tu mururi koriri ai moĝo

au ĝegubakauguni ĝeri Barau, senaĝina ĝia nuĝari tu manaĝa rakava.

⁷ Ĝetoma-rakariĝo vini-kavaguni, ĝeri vevaĝa-riba tu tarimarima ĝeri vevaĝa-naĝi taravaturi, a dia au ĝegu!’

⁸ Ĝomi na Barau ĝena taravatu tu ĝoraga-kwanerini, benamo tarimarima ĝeri vevaĝa-naĝi ĝokorana-iaĝirini.”

⁹ Iesu na ma ekirarito, “Moĝoni, ĝomi na Barau ĝena taravatu ĝotuĝamaĝi-fitoĝarini, tauĝemi ĝemi vevaĝa-naĝi boĝono korana-iaĝiri ĝana. ¹⁰ Mose ekirato, ‘Tamami sinami boĝono gubakauri. Dei na tamana o sinana guruĝa rakavari eviniani tarimana tu boĝono vaĝi-masea.’ ¹¹ Senaĝi ĝomi ĝokirani, tarima ta na tamana o sinana bevaĝa-guruĝaiani, bekirani, ‘Au na ĝomi asi bavaĝa-kavamini, korana bara vinimi dagarana tu au na Koban aviniani nai.’ Koban anina tu Barau ĝena. ¹² Moĝesi veigai ĝomi na tarima ĝokouani, tamana e sinana asi bene vaĝa-kavari ĝana. ¹³ Gomi na senemi ĝeri vevaĝa-naĝi ĝerina Barau ĝena guruĝa asi tauri ai moĝo ĝovaĝa-iaĝorini. Dagara vovoka moĝesi ĝoveirini.”

Tarimarima ĝevaĝa-rakavarini dagarari

Mataio 15:10-20

¹⁴ Benamo Iesu na tarimarima ĝutuma ma ekea-vegogorito ĝenai, benamo ekirarito, ekirato, “Mabarami ĝoseĝaĝi ema boĝono riba-maoro. ¹⁵ Tarimarima murika na ĝeĝanirini, ĝevariĝoni tarima nuĝari ĝana, dagarari na tarima asi ĝevaĝa-rakavarini, senaĝi tarimarima nuĝari o loruri ĝuturi na ĝemaraĝeni dagarari na vau tarimarima ĝevaĝa-rakavarini. [¹⁶ Ma seĝana tarimana bene seĝaĝi!]”

¹⁷ Iesu na mai tarimarima ĝutuma eraga-kwanerito, numai eraĝekauto; benamo ĝena mero na mo barabore anina

ġevedanaġi-iaġiato. ¹⁸ Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi maki asi ġotuġamaġi-fakani? Asi ġoribani, murika na ġevarigoni dagarari na tarimarima asi ġevaġa-rakavarini? ¹⁹ Korana mo tu dia loruna na ġevarigoni, senaġina sinaġena na ġevarigoni, be ġeiaġoni moġo.” Moġa anina tu, ġia na ġaniġani mabarari evaġa-moġonirito, asi ġeri rakava.

²⁰ Benamo ma ekirato, “Kara tarimarima loruna na emaraġeni, monana tarimarima evaġa-rakavaiani, ²¹ korana tarima loruna na tuġamaġi rakavari, kima veiġari, lema, vaġivaġi, ²² veġura-vanaġi, mata-ġaniġani, veiġa rakavari mabarari, ġofaġofa, mata-boraġa, mama, vevaġa-bade, veiavi, vei-babobabo ġeiaġomani. ²³ Mabarari dagara rakavari, maiġeri loruna na ġemaraġeni, tarima ġevaġa-rakavarini.”

Vavine ta ġena veġabidadama

Mataio 15:21-28

²⁴ Iesu monana evariġisito, Taia e Sidono tanori ġana eiaġoto. Benamo numa tai ea raġekau-ġairito, ġia asi eurato tarima ta na bene ribaia ġia tu monai, senaġi asi ġena vekuretoġa dabarana. ²⁵ Vavine ta, natuna ġuiatona iauka rakavana na eboroġiato, Iesu varina eseġaġiato nai, eiaġoto, kwakuna korana evetui-tarito. ²⁶ Mo vavine tu Grik vavinena, Siriafonesia ai emaġurito. Benamo ġia na Iesu enoġiato, mo iauka rakavana natuna ġuiatona ġenana bene lai-vaġia. ²⁷ Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Mero misiri roġo beġene ġani-mase guine, korana asi maoro, mero misiri ġari ġaniġani bita ġabirini, kwaiva bita fiu-vinirini.”

²⁸ Vavine na ma evaġa-veſeato, ekirato, “Vereġauka, mani tu moġoni, senaġi kwaiva maki fata gaburenai mero misiri ġeġaniġanini momori tu ġeġanirini.”

²⁹ Benamo ġia na mo vavine ma evaġa-guruġaiato, ekirato, “Maniġesi bovaġa-veſe dainai, noġenoġoi, iauka rakavana tu natumu ġenana beraka-vaġi.” ³⁰ Benamo mo vavine eġenoġoito ġena numa ġana nuġanai, natuna ġuiatona ea doġariato, ġena gedai eġena-taġoto-ġoi eġitaiato, iauka rakavana tu moġoni eraka-vaġito.

Iesu na seġa-bubu e muru-bubu tarimana evaġa-namoato

³¹ Benamo Iesu Taia tanona eraga-kwaneato, Sidono e Vanuġa Gabanana (10) tanori eraka-vanaġirito, Galilea kou ai eraġasito. ³² Benamo tarima kotari na seġa-bubu e asi eguruġa-ginikauto-ġoi tarimana ta ġeġabi-iaġoato, benamo ġenoġiato, ġimana iatanai bene tore-kaua. ³³ Benamo Iesu na tarimarima ġutuma nuġari na eġori-veġitaiato, didina seġana

kouḡānai eduḡi-toḡarito, ekanunuto, benamo meana eḡabikaraiato. ³⁴ Gubai eboḡe-raḡeto, eiāḡa-raḡeto ma ḡabana ḡesi, ekirato, “Efata!” anina tu “Noḡwa-faka!”

³⁵ Benamo seḡana ḡeḡwa-fakarito, meana everuḡato, ero-roḡototo, benamo eguruḡa-ḡitakauto. ³⁶ Iesu na ekirarito, tarima ta asi beḡene kira-varaia, senaḡi ekirarito-ḡoi guruḡari tu asi ḡeseḡaḡiato-ḡoi, ḡia varina tu ḡefiu-rovorovoato-ḡoi. ³⁷ Tarimarima nuḡari ḡefarevaḡi-rakavato, ḡekirato, “Ḡia na dagara mabarari evei-ḡitakaurini, seḡa-bubu tarimari evaḡa-seḡaḡirini, muru-bubu tarimari evaḡa-guruḡarini.”

8

Iesu na tarimarima daḡara vasivasi (4,000) eḡuburito

¹ Mo negai tarimarima ḡutuma lelevaḡi ma ḡevegogo-ḡenoḡoito. Ḡia asi ḡari ḡaniḡani nai, Iesu na ḡena mero ekea-kavirito sevina ḡana, benamo evaḡa-guruḡarito, ekirato, ² “Au na mai tarimarima avetuḡarini, korana mai tu ḡaro toitoi veḡata au ḡesi maiḡeri, nuḡānai tu asi ḡari ḡaniḡani. ³ Bema au na batuḡu-ḡenoḡoirini ḡeri vanuḡa ḡana ma vitori ḡesi nai, dabarai beḡe borimarini, korana kotari tu gabu manaḡa na ḡeiaḡomato nai.” ⁴ Benamo ḡena mero na ḡevaḡa-veseato, ḡekirato, “Kamara dabarai tarima ta na mai tarimarima beredi na beḡuburini mai tano fakanai?” ⁵ Benamo Iesu na edanaḡirito, ekirato, “Ḡomi ḡemi ai beredi tu vira?” Ḡia ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, “Imaima ruarua (7).”

⁶ Iesu na vegogo tarimari evaḡa-guruḡarito, tano ai ḡetanutānu-tari. Benamo beredi imaima ruarua (7) eḡabirito, Barau evaḡa-namoato, ebuki-ḡuturito, ḡena mero evinirito, mo tarimarima ḡoirari ai beḡene toretore-tariri ḡana. Benamo moḡesi ḡeveirito. ⁷ Ḡia ḡeri ai maki maḡanikone misiri kotari. Iesu na Barau ma evaḡa-namoato, ḡena mero ekirarito, moḡeri maki ḡevareri. ⁸ Benamo tarimarima ḡeḡani-maseto murinai, Iesu ḡena mero na ḡaniḡani kwari ḡegogorito, boseḡa mabarari imaima ruarua (7) ḡevaḡa-vonurito. ⁹ Tarimarima mabarari tu 4,000 kavana. Benamo Iesu na etuḡu-rovorovorito, ¹⁰ ma ḡia ema ḡena mero ḡesi ḡasi ai ḡeraḡeto, Dalmanuta tanona ḡana ḡeiaḡoto.

Farisea tarimari ḡeri ura vetoḡa ta guba na bene mariḡo Mataio 16:1-4

¹¹ Farisea tarimari kota Iesu ḡenai ḡeiaḡoto, benamo ḡedanaḡi-ribaḡaniato. Ḡeri ura vetoḡa ta guba na bene mariḡo. ¹² Iesu iaḡana eḡaniato ma nuḡa metona ḡesi,

benamo ekirato, “Karase nai toma ġuru tarimari na vetoġa ġeġita-vetaurini? Moġoni akiramini, vetoġa ta asiġina ġinavaġi bavinimini!” ¹³ Benamo eraga-kwanerito, ġasi ai ma eraġeto, kou tavi ta ġana ea vanaġito.

*Farisea tarimari e Heroda
Mataio 16:5-12*

¹⁴ Iesu ġena mero ġevetuġa-rekwato, ġaniġani asi ġeġabikauto, beredi sebona moġo ġasi ai. ¹⁵ Benamo Iesu na esisiba-vinirito, ekirato, “Lorimi boġono vetore, Farisea tarimari e Heroda ġari farao evaġa-tubuani muramurana garina.”

¹⁶ Benamo mo guruġa tauġeri fakari ai ġeverori-iaġiato, ġekirato, “Moġesina bekira, korana ġita tu asi ġara beredi nai.”

¹⁷ Iesu na eribarito, benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Karase nai beredi ta sevimi ai asiġi guruġana ġoveini? Ġomi roġosi boġono riba, roġosi boġono tuġamaġi-faka? Nuġami maki roġo bubu? ¹⁸ Ma matami, senaġi asi ġoġitani? Ma seġami, senaġi asi ġoseġaġini? Asi ġovetuġamaġi-taġoni maki? ¹⁹ Au na beredi imaima abuki-ġutuġuturito tarimarima 5,000 ġari nai, beredi kwari ġogogorito tu, boseġa vira ġovaġa-vonurito?” Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Gabanana ruarua (12).”

²⁰ “Au na beredi imaima ruarua (7) abuki-ġutuġuturito tarimarima 4,000 ġari nai, beredi kwari ġogogorito tu boseġa vira ġovaġa-vonurito?” Ġia ġevaga-veseto, ġekirato, “Imaima ruarua (7).” ²¹ Benamo Iesu na ekirarito, “Ġomi roġosi boġono tuġamaġi-faka?”

Iesu na mata-bubu tauna matana evaġa-iaġaiato Betesaida ai

²² Ġia Betesaida ġana ġeiaġoto, benamo tarima kotari na mata-bubu tauna ta Iesu ġenai ġeġori-iaġoato, benamo ġenoġiato, bene ġabi-karaia. ²³ Benamo Iesu na mata-bubu tauna ġimanai eġabito, eġori-rosiato vanuġa na, benamo matana ekanunuato, ma ġimana ġenai etore-kaurito, edanaġiato, “Dagara tari oġitarini ba?”

²⁴ Mo tarima eboġe-vaisito, ekirato, “Oi, tarima tari aġitani, senaġina noġa moġo ġau noġa ġerakao-rakaoni.”

²⁵ Benamo Iesu ġimana matanai ma etore-kaurito, benamo eboġeboġe-ginikauto, dagara mabarari eġita-ginikaurito. ²⁶ Benamo Iesu na numa ġana etuġu-iaġoato, evaġa-guruġaiato, ekirato, “Vanuġa nuġana na asi bono iaġo.”

*Petero na Iesu tu Kerisona ekiraġito
Mataio 16:13-20; Luka 9:18-21*

²⁷ Iesu ma ġena mero ġesi Kaisarea Filipi tanona vanuġari ġana ġeiaġoto-ġoi nuġanai, dabarai Iesu na ġena mero edanaġirito, ekirato, “Tarimarima tu kara ġetoni au tu dei?”
²⁸ Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Kotari ġekirani tu Ioane Babatiso, ma kotari tu Elia, ma kotari tu peroveta tarimana ta.”
²⁹ Iesu na edanaġirito, ekirato, “Senaġi ġomi tu kara ġotoni au tu dei?” Petero na evaġa-veseato, ekirato, “Ġoi tu Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna).”
³⁰ Benamo Iesu na evaġa-guruġarito, tarima ta asi beġene kira-varaia.

*Iesu ġena mase e variġisi-ġenoġoi guruġari
 Mataio 16:21-28; Luka 9:22-27*

³¹ Benamo Iesu na ġena mero ma evaġa-ribarito, ekirato, “Tarimarima Natuna tu midigu vovoka roġo beġanini. Iuda vereri, e Rubu Veaġa vereri baregori, e taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari na beġe ruġaiani; ema beġe vaġi-maseani maki, senaġina ġaro toitoi murinai mase na ma be-variġisi-ġenoġoini.”
³² Mai guruġa ekiraġi-foforiato, benamo Petero na eġori-veġitaiaato, ekira-ġoiato.
³³ Senaġi Iesu eruġa-kureto, ġena mero eġitarito, ġia na Petero ekira-ġoiato, ekirato, “Satani, noraka-veġita, korana ġemu tuġamaġi tu dia Barau ġena, senaġi tarimarima ġeri moġo.”

³⁴ Iesu na tarimarima ġutuma ma ġena mero ġesi ekea-vegogorito, benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Bema tarima ta eurani au murigu ai bene raka etoni tarimana, tauġena bene veruġa, ġena satauro bene ġwaia, au murigu ai bene raka.”
³⁵ Korana deikara ġena maġuri moġo lorina etoreani tarimana, ġena maġuri befitoġaiiani. A deikara au daigu ai e Vari Namona dainai ġena maġuri befitoġaiiani tarimana, ġena maġuri asi bevei-rekwarekwaiani.
³⁶ Bema tarima ta na tanobara mabarana uranai ġena maġuri befitoġaiiani, ġena namo tu kara ġia ġenai?
³⁷ Korana tarima ta ġena maġuri efitoġaiato nai tu, kara na vau ma bevoi-ġenoġoiani?
³⁸ Deikara na au bemaia-kiniguni ema ġegu guruġa bemaia-kiniani mai veġura-vanaġi e veirakava tarimari ġoirari ai, ġia maki Tarimarima Natuna na bemaia-kiniani ġena iaġomai, ġia Tamana mamana marevana e seġuka baregona e ma ġena aneru veaġari ġesi beġe iaġomani ġaronai.”

9

¹ Benamo ekirarito, ekirato, “Moġoni akiramini: Tarima kotari mai ġeruġa-taġoni tu asi roġo beġe maseni, beiaġoni mo, Barau ġena Basileia ma seġukana ġesi beiaġomani beġe ġitaiani.”

*Iesu vetoġana eirauto**Mataio 17:1-13; Luka 9:28-36*

² Ġaro imaima sebona (6) ġevanaġito murinai, Iesu na Petero, e Iakobo (o Iames), ema Ioane eġabirito, benamo ġoro baregona tai eġori-raġerito. Monai ġia ġereġari moġo nuġanai Iesu ġeġitaiato, vetoġana eirauto, ³ema ġena dabuġa ekuro-ġaroġaroto, tanobarai tarima ta na asi ilaila moġesina bevaġa-kurokuroani. ⁴ Benamo ġia ġoirari ai Elia ma Mose ġefoforito, Iesu ġesi ġeguruġa guruġato-ġoi.

⁵ Benamo Petero na Iesu evaġa-guruġaiato, ekirato, “Vevaġa-riba tarimamu o, namo vedaurea ġita tu maiġera, be fouta toitoi ġaragari. Ta ġoi ġemu, ta Mose ġena, ta Elia ġena.” ⁶ Petero asi ribana kara bekiraġiani, korana ġia tu ġegari-rakavato. ⁷ Benamo magube na ema iauka-taririto, ekumu-ġaurito nuġanai, garo ta magube nuġana na ekearosito, ekirato, “Mai tu au Natugu, aura-viniani; ġia boġono seġaġi-vinia!” ⁸ Ġia na mo gabu ġeraga-ġita-ġeġeraġiato, senaġi ta asi ġeġitaiato ġia ġesi, Iesu moġo ġereġana.

⁹ Ġoro na ġemariġoto-ġoi nuġanai, Iesu na evaġa-guruġarito, kara ġeġitaiato dagarana tarima ta asi beġene kira-varaia, bene iaġo mo, Tarimarima Natuna mase na ma bene variġisi-ġenoġoi. ¹⁰ Moġa lorinai ġena guruġa fakari ai moġo etanuto, senaġi ġia fakari ai ġeverorito, mai mase na variġisi-ġenoġoi anina tu kara. ¹¹ Benamo ġia na Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Karase nai taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari ġekirani, Elia tu beiaġoma-guineni?”

¹² Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Moġoni, Elia tu beiaġoma-guineni, dagara mabarari bevaġa-variġurini. A Tarimarima Natuna guruġana kamasi ġetoreato midigu vovoka beġanini e beġe ġita-fitoġaiani? ¹³ Senaġi akiramini, Elia tu varau eiaġomato, ema ġeri ura veiġari ġia ġenai varau ġeveirito, ġia guruġana Buka Veaġai ġetore-guineato ilailanai.”

Iesu na iauka rakavana na eboroġiato merona evaġa-namoato

Mataio 17:14-21; Luka 9:37-43

¹⁴ Ġena mero ġeri ai ġevotuto tu, tarimarima ġutuma lel-evaġi na ġeruġa-ġeġeraġirito, ġeġitarito, taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari maki ġia ġesi ġeveġare veġareto-ġoi. ¹⁵ Tarimarima na Iesu ġeġitaiato nai, nuġari ġefarevaġito, benamo ġenai ġeraga-iaġoto, ġea vaġa-namoato. ¹⁶ Iesu na edanaġirito, ekirato, “Mai tarima ġesi tu kara veġare-veġarena ġoveini?”

¹⁷ Benamo tarima ta ġutuma nuġari na evaga-veseto, ekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, au natugu ġoi ġemu ai baġori-iaġomaia. Ġia tu muru-bubu iaukana na eboroġiato nai,

asi eguruḡani. ¹⁸ Ma mai iauka na eḡabiani ḡarori ai, tano ekwaraḡi-iaḡiani. Bokana na kaburoburo ḡeraka-rosini, gadikana eveḡara-tarini, tauḡanina egwaḡiḡini. Moḡa lorinai ḡoi ḡemu mero banogiri, mai iauka rakavana ḡelai-vaḡia basi, senaḡi beḡe lai-kavaia.”

¹⁹ Benamo Iesu ekirato, “Asi veḡabidadama tarimami! Ḡaro vira au ḡomi sevimi ai bana tanu? Ḡaro vira bana vevaḡa-gwaḡiḡi vinimi? Ḡogori-iaḡomaia!” ²⁰ Benamo mo mero Iesu sevina ḡana ḡeḡori-iaḡoato. Iauka rakavana na Iesu eḡitaiato nai, vaḡa-sebo mero evaḡa-ḡoḡo-ḡoḡoato, tano ai eketoto, egena-vebiro vebiroto, bokana na kaburoburo ḡeraka-rosito.

²¹ Iesu na mero tamana edanaḡiato, ekirato, “Aitoma mai keve edoḡariato?” Tamana evaḡa-veseto, ekirato, “Mai tu keina na veḡata! ²² Nega vovoka iauka rakavana na karavai efiu-kauani, ema nanu ai efiu-reiani bene vaḡia ḡana. Bema dagara ta boveiani riba nai, mani ḡemu veḡa, boro vetuḡa-ḡwama, boro vaḡa-kavama.” ²³ Benamo Iesu ekirato, “Bema dagara ta boveiani riba otoni? Barau ḡenai eveḡabi-dadamani tarimana dagara mabarari beveirini riba.” ²⁴ Benamo mero tamana asikauna eḡabafouto, ekirato, “Au aveḡabidadamani, senaḡi ḡegu tuḡamaḡi iauvoiauvo noma boroḡia.”

²⁵ Iesu na tarimarima ḡutuma ḡeraga-vegogoto-ḡoi eḡitarito nai, ḡia na mo iauka rakavana ekira-ḡoiato, ekirato, “Muru-bubu e seḡa-bubu iaukana, akiramuni, noraka-vaḡi, ma nuḡanai asi ma bono raka-toḡa ḡenoḡoi!” ²⁶ Benamo iauka rakavana eḡabafouto, ḡia na mero evaḡa-ḡoḡoḡoḡo rakavaiato, benamo eraka-vaḡito. Mero tu ḡitaḡitana noḡa emaseto, moḡa lorinai tarimarima ḡutuma ḡekirato, “Mai tu bemase.” ²⁷ Senaḡi Iesu na ḡimanai eḡabito, einu-vaisiato, benamo eruḡa-vaisito.

²⁸ Moḡa murinai Iesu numai eraḡekauto, ḡena mero na vekuretoḡai ḡedanaḡiato, ḡekirato, “Karase nai ḡai na iauka rakavana asi ilaila baḡa lai-vaḡia?” ²⁹ Benamo Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Iauka maiḡesina lailairi tu kara ta asiḡina, senaḡina ḡauḡau [e ḡaniveaḡa] ḡereḡana moḡo.”

*Iesu ḡena mase ma ekiraḡi-ḡenoḡoiato
Mataio 17:22-23; Luka 9:43-45*

³⁰ Mo gabu ḡeraga-kwaneato, Galilea tanona na ḡevanaḡito. Iesu asi ḡena ura tarima ta bene riba ḡia tu ainai, ³¹ korana ḡena mero evaḡa-ribarito, ekirato, “Tarimarima Natuna tu beḡe revaiiani vau, tarimarima ḡimari ai beḡe

toreani, benamo beḡe vaḡi-maseani, senaḡi beḡe vaḡiani nai, ḡaro toitoi murinaḡi tu ma bevariḡisi-ḡenoḡoini.”

³² Senaḡi ḡia tu asi ḡeriba-maoroto Iesu tu kara ekiraḡiato, senaḡi asi ma ḡedanḡiato, korana ḡegarito nai.

Deikara tu barego vedaurea

Mataio 18:1-5; Luka 9:46-48

³³ Kaperanaumai ḡeraḡasito, benamo Iesu na numa nuḡanai vau edanaḡirito, ekirato, “Ḡomi dabarai tu kara ḡokiraḡiani-ḡoi?” ³⁴ Senaḡi ḡia tu asi ḡevaḡa-veseto, korana dabarai tu, deikara barego vedaurea ḡekiraḡiato-ḡoi. ³⁵ Iesu etanu-tarito, ḡena mero gabanana ruarua (12) ekearito, benamo ekirarito, ekirato, “Dei bene guine etoni tarimana tu gabi taunai bene iaḡo, ema tarimarima mabarari vetuḡunaḡiri bene iaḡo-vini.” ³⁶ Benamo ḡia na mero keina ta eḡabiato, ḡia fakari ai evaḡa-ruḡa-tariato, efani-vaisiato, benamo ekirarito, ekirato, ³⁷ “Dei na mero keina maḡesina kavana beḡabi-raḡeani au aragu ai, ḡia na tu au beḡabi-raḡeguni. Bema tarima ta na au beḡabi-raḡeguni tu, dia au ḡereḡagu moḡo beḡabi-raḡeguni, senaḡi etuḡuguto Barauna maki beḡabi-raḡeani.”

Deikara na ḡita asi bevaḡa-rakavarani tarimana tu ḡita ḡesi
Luka 9:49-50

³⁸ Ioane na Iesu ekiraiato, ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu, tarima ta ḡaḡitaiato, ḡoi aramu ai iauka rakavari elai-vāḡirito-ḡoi, senaḡi ḡai na ḡakira-ḡoiato, korana ḡia tu dia ḡita ḡesi taraka-vegogoni.”

³⁹ Iesu na ekirarito, ekirato, “Asi boḡono kira-ḡoia, korana tarima ta au aragu ai nuḡa-farevaḡi veḡa boruri eveirini tarimana tu, au murigu ai au asi ma bekira-rakavaguni. ⁴⁰ Korana deikara na ḡita asi evaḡa-rakavarani tarimana tu ḡita ḡesi. ⁴¹ Moḡoni akiramini, tarima ta na nanu kapusina au aragu ai bevinimini, korana ḡomi tu Keriso ḡena tarima nai, ḡia voina tu beḡabiani veḡata.”

Tarima ta na mero misina ḡena veḡabidadama asi bene vaḡa-rakavaia

Mataio 18:6-9; Luka 17:1-2

⁴² “Bema tarima ta na au eḡabidadama-viniguni mero misina ta ḡena veḡabidadama evaḡa-rakavaiani, ḡia tu bere namo fore baregona ta ḡaiḡonai ḡere baru-kaua, davarai ḡere fiu-reia. ⁴³ Bema ḡoi ḡimamu na evaḡa-rakavamuni nai, bono basi-ḡutua. Ḡimamu sebonai maḡuri vanaḡivanaḡi bono doḡaria tu namo, a asi namo ḡimamu ruarua karava eḡaravanaḡi vanaḡini asi ebuseni gabuna ḡana boiaḡoni. [⁴⁴ Monai ‘dimo na beḡe ḡani-vanaḡi vanaḡimini, ema karava asi

ebuseni.] ⁴⁵ Bema ġoi kwakumu na evaġa-rakavamuni nai, bono basi-ġutua. Kwakumu sebonai maġuri vanaġivanāġi bono doġaria tu namo, a asi namo kwakumu ruarua karava eġara-vanaġi vanaġini gabunai beġe fiu-kaumuni. [⁴⁶ Monai ‘dimo na beġe ġani-vanaġi vanaġimini, ema karava asi ebuseni.] ⁴⁷ Bema ġoi matamu na evaġa-rakavamuni nai, bono ġibo-vaġia. Matamu sebonai Barau ġena Basileiai bono raka-toġa tu namo, a asi namo matamu ruarua karava eġara-vanaġi vanaġini gabunai beġe fiu-kaumuni. ⁴⁸ Monai ‘dimo na beġe ġani-vanaġi vanaġimini, ema karava asi ebuseni.’

⁴⁹ Mabarari karava na bedamenarini, beiarevarini.

⁵⁰ Damena tu namo, senaġi bema damena mamina bekorini nai, mamina kamasi ma bovaġa-mamina ġenoġoiani? Nuġami ai damena bene tanu, e ġomi tata karomi ġesi maino nuġanai boġono tanu.”

10

Veġaraġo ruġaruġana

¹ Iesu mo gabu eraga-kwaneato, benamo Iudea tanona ġana eiaġoto, Ioridana ġarukana tavi tai evanaġito. Tarimarima ġutuma lelevaġi ġia ġenai ma ġeiaġoto, benamo eveito-ġoi kavana ma evaġa-ribarito.

² Benamo Farisea tarimari ma ġeiaġoto, benamo ġea danaġi-ġofakauato, ġekirato, “Tau ta ġaraġona befitoġaiani nai, taravatu na beġabiani?” ³ Iesu na ma evaġa-veserito, ekirato, “Mose ġena taravatu nuġanai kara etoni?” ⁴ Ġekirato, “Mose ġena taravatu tu maiġesi ekirani, veġaraġo ruġaruġana fefana betoreani vau, ġaraġona betuġu-rakaiani.” ⁵ Iesu na ekirarito, ekirato, “Mose na mai taravatu etoreato, korana ġomi nuġami tu roġo bubu. ⁶ Senaġina Barau na dagara mabarari eveirito nai, ġia na tarimarima maki eveirito tau e vavine. ⁷ Moġesina nai tau ta na tamana e sinana beraga-kwanerini, ġaraġona ġesi beġe tanuni. ⁸ Benamo ġia tauri ruarua beġe sebonani, moġa lorinai ġia tu dia ruarua, senaġi sebona moġo. ⁹ Moġesi nai dei Barau na evaġa-sebonarito tu, tarima ta na asi ma bene tore-kirari.”

¹⁰ Ma ġeġenoġoito numai, ġena mero na ma ġedanaġiato mo guruġa anina tu kara. ¹¹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Deikara na ġaraġona betuġu-rakaiani, vavine ta ma beġaraġoani, ġia tu beveġura-vanaġini. ¹² Vavine maki moġesina, ġia ġaraġona beraga-kwaneani, tau ta na ma beġaraġoani, ġia maki beveġura-vanaġini.”

*Iesu na mero misiri evaḡa-namorito**Mataio 19:13-15; Luka 18:15-17*

¹³ Tarima kotari na naturi ḡeḡwa-iaḡorito-ḡoi Iesu ḡenai bene ḡabi-karari ḡana, senaḡi ḡena mero na ḡekira-ḡoirito. ¹⁴ Iesu na eḡitarito nai tu ebaruto. Benamo ḡena mero ekirarito, ekirato, “Mani mero misiri ḡeiaḡoma au ḡegu ai, asi ḡolai-ḡoiri, korana Barau ḡena Basileia tu manigesina kavana tarimari ḡeri. ¹⁵ Moḡoni akiramini, dei na Barau ḡena Basileia asi beḡabi-raḡeani mero misina na kavana, ḡia Basileiai tu asi beraka-toḡani.” ¹⁶ Benamo Iesu na mero misiri efaḡa-vaisirito, benamo ḡimana iatari ai etore-kaurito, evaḡa-namorito.

*Farefare vovoka tarimana**Mataio 19:16-30; Luka 18:18-30*

¹⁷ Iesu monana ma evaisi-raḡeto, benamo erakato nuḡanai, tarima ta ḡenai eraga-iaḡoto, benamo ḡoiranai ea vetui-tarito, edanaḡiato, ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu namona, au tu kara baveini vau maḡuri vanaḡivanagaḡi baḡabiani?” ¹⁸ Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Ḡoi tu karase nai au namogu okiraḡini? Tarima ta asi namo, Barau moḡo ḡereḡana. ¹⁹ Taravatu mabarari ma ribamu, ‘Asi bono vaḡivaḡi, asi bono veḡura-vanaḡi, asi bono lema, asi bono vevaḡa-daḡa ḡofaḡofa, asi bono ḡabi-kuretoḡa, tamamu sinamu bono gubakauri.’ ”

²⁰ Benamo mo tarima ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu, au tu keigu na beḡoma toma, mani taravatu mabarari akorana-iaḡirini.” ²¹ Iesu na eḡitaiato ma veuravinina ḡesi ekirato, “Dagara sebona moḡo orabuni, noiaḡo, ḡemu farefare mabarari noa voivoi-iaḡiri, rabu tarimari bono viniri, benamo gubai tu ma ḡemu farefare; ma bono iaḡoma, murigu ai bonoma raka.” ²² Mo tarima na mai guruḡa eseḡaḡiato nai, ḡoirana evaḡa-gwaḡiḡiato, nuḡana ma metona ḡesi eraka-veḡitato, korana ḡia ḡena farefare tu ḡutuma lelevaḡi.

²³ Benamo Iesu na ḡena mero eḡita-ḡeḡeraḡirito, benamo evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Ḡeri farefare vovoka tarimari Barau ḡena Basileiai ḡeri rakatoḡa tu gwaḡiḡi rakava.” ²⁴ Benamo Iesu ḡena mero na mo guruḡa ḡeseḡaḡiato nai, nuḡari ḡefarevaḡito, senaḡi Iesu na ma evaḡa-guruḡa ḡenoḡoirito, ekirato, “Natuḡore, Barau ḡena Basileia rakatoḡana tu gwaḡiḡi rakava. ²⁵ Kamela nila kadarena na bevanagaḡini tu kotuna gwaḡiḡi, senaḡi ḡena farefare vovoka tarimana Barau ḡena Basileiai ḡena rakatoḡa tu gwaḡiḡi rakava.” ²⁶ Benamo ḡena mero nuḡari ḡefarevaḡi-rakavato, benamo ḡevaḡa-guruḡaiato, ḡekirato, “Be deikarari vau maḡuri beḡe

gābiani?” ²⁷ Iesu na eġitarito, benamo ekirato, “Tarimarima ġeri ai tu asi ilaila, senaġi Barau ġenai tu ilaila, korana Barau ġenai dagara mabarari tu ilaila.”

²⁸ Petero na ekiraiato, ekirato, “Ġoi ribamu, ġai ġema dagara mabarari tu ġaraga-kwanerito, benamo ġoi murimu ai ġarakani.” ²⁹ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Moġoni akiramini, tarima ta ġena numa eraga-kwaneato, o tarikakana merori, tobana, sinana, tamana, natuna e ġena tano au daigu ai ema Vari Namona dainai, ³⁰ ġia mai maġuri nuġanai ġena numa, tarikakana merori, tobana, sinana, natuna e tano sinau-sinau beġoitagōni, ema midigumidigu maki; ema ġaro beiaġomani nai, maġuri vanaġivanaġi bedoġariani. ³¹ Senaġi tarimarima ġutuma toma ġeguineni tu beġe gabini, gabi tarimari tu beġe guineni.”

Iesu ġena mase ma ekiraġi-foforiato

Mataio 20:17-19; Luka 18:31-34

³² Iesu ma ġena mero ġesi Ierusalemata ġana ġevaraġeto-ġoi, dabara na ġeraka-iaġoto-ġoi, Iesu tu ġoirari ai erakato, benamo ġia ġeġaba-rakavato, ema muriri na ġerakato tarimari maki ġegarito. Benamo Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) ma eġori-veġitarito, benamo ġenai kara beġe ġorani dagarari ekira-vararito, ³³ ekirato, “Ġoseġaġi, ġita tu Ierusalemata ġana tavaragēni. Monai Tarimarima Natuna tu Rubu Veaġa vereri baregori e taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari ġimari ai beġe toreani. Ġia na ġena mase guruġana beġe vaġa-moġoniani, benamo irau bese (o Roma) tarimari ġimari ai beġe toreani. ³⁴ Ġia na beġe vaseva-vaseva iaġiani, beġe kanunuani, beġe kwariani e beġe vaġi-maseani. Senaġi ġaro toitoi murinai ma beviriġisi-ġenoġoini.”

Iakobo (o Iames) ma Ioane ġeri noġinoġi

Mataio 20:20-28

³⁵ Benamo Sebedaio natuna, Iakobo ma Ioane, Iesu ġenai ġeiaġoto, benamo ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, ġai ġaurani kara baġa noġimuni dagarana bono vinima.” ³⁶ Iesu na ekirarito, ekirato, “Kara ġemi ai bana veia ġotoni?” ³⁷ Benamo ġia na ġevaġa-guruġaiato, ġekirato, “Ġai ġaurani, ġai ta aroribamu rekenai, ma ta tu kaurimu rekenai baġana tanu ġoi ġemu Basileia marevana nuġanai.”

³⁸ Senaġi Iesu na ekirarito, ekirato, “Ġomi tu asi ribami kara ġonoġiani. Au na midigu bedina banuani ġomi maki boġo niuni riba? Au beġe babatisoguni babatisona ġomi na maki boġo gābiani riba?” ³⁹ Ma ġevaġa-veseto, ġekirato, “Oi.” Iesu na ekirarito, ekirato, “Moġoni, au banuani bedinai ġomi maki boġo niuni, ema au beġe babatisoguni babatisona

gomi maki beḡe babatisomini. ⁴⁰ Senaḡi aroribagu rekenai o kaurigu ai boḡono tanu ḡotoni tu, dia au na bavaḡa-moḡoniani, a mai tu Barau na eḡabi-torerito tarimari ḡeri.”

⁴¹ Mai guruḡa mero gabanana (10) ḡeseḡaḡiato nai, Iakobo e Ioane ḡebaru-vinirito. ⁴² Benamo Iesu na mabarari ekea-vegogorito, benamo evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Ḡomi rib-ami, irau bese tarimari ḡeri vere na tarimarima ḡedori-naḡinaḡirini, ema ḡeri veguine-iaḡi tarimari baregori na tu ḡeri maoro seḡukari na ḡelaunaḡi-naḡirini. ⁴³ Senaḡi ḡomi fakami ai moḡesina tu asi boḡono vei. Bema ta ḡomi fakami ai bene vere etoni nai tu, ḡomi mabarami vetuḡunaḡimi bene iaḡo-vini, ⁴⁴ ema dei bene guine etoni tarimana, ḡia tu mabarari ḡeri vetuḡunaḡi tarimanai bene iaḡo. ⁴⁵ Korana Tarimarima Natuna eiaḡomato tu, dia tarimarima na ḡia vetuḡunaḡina beḡene iaḡo-vini ḡana, senaḡina ḡia eiaḡomato tu, tarimarima vetuḡunaḡiri bene iaḡo-vini, ema ḡena maḡuri bene tore-taria, tarimarima ḡutuma bene voi-ḡenoḡoiri e bene vaḡa-maḡuriri ḡana.”

Iesu na mata-bubu tarimana Batimeo matana evaḡa-namoato

Mataio 20:29-34; Luka 18:35-43

⁴⁶ Ieriko ai ḡeraḡasito, monana Iesu ma ḡena mero e tarimarima ḡutuma lelevaḡi ḡesi Ieriko ma ḡeraga-kwaneato nuḡanai, Batimeo, mata-bubu e noḡivegame tarimana, Timeo natuna, dabara rikinai etanu-taḡoto-ḡoi. ⁴⁷ Ḡia eseḡaḡito Iesu, Nasareta tarimana, tu ḡia sevinai, benamo ekea-fouto, ekirato, “Iesu o, Davida natuna, au novetuḡa-ḡwagu!” ⁴⁸ Tarimarima ḡutuma na ḡekira-ḡoiato, asi bene guruḡa ḡetato, senaḡi ḡia ekea-ḡiḡiraḡe ḡiḡiraḡeto-ḡoi, “Davida Natuna o, au novetuḡa-ḡwagu!”

⁴⁹ Iesu eruḡa-tarito, benamo ekirato, “Ḡokeaia.” Benamo ḡia na mata-bubu tarimana ḡekeaiato, ḡekirato, “Asi bono gari, novariḡisi, Iesu na ekeamuni bene.” ⁵⁰ Benamo ḡena koudi efitoḡaiato, eburi-vaisito, Iesu sevina ḡana eiaḡoto. ⁵¹ Benamo Iesu na edanaḡiato, ekirato, “Kara ḡemu naveia otoni?” Mata-bubu tarimana evaḡa-veseto, ekirato, “Ve-vaḡa-riba tarimamu, matagu noma keo-fakaia.” ⁵² Benamo Iesu ekirato, “Noiaḡo, ḡemu veḡabidadama na bevaḡa-namomu.” Benamo asikauna matana enamoto e eboḡeboḡe-ginikauto, benamo Iesu murina na dabara na eraka-iaḡoto.

11

Iesu ḡena rakatoḡa Ieruselema ai ḡevonevone-raḡe viniato Ioane 12:12-19

¹ Ĝeraka-iaĝoto-ĝoi, Ierusalemema ĝekavinaĝiato-ĝoi, ma Betefage e Betania ai ĝeraĝasito Olive Ĝorona rekenai, benamo Iesu na ĝena mero ruarua etuĝu-guinerito, ² ekirarito, ekirato, “Ĝoiaĝo, ĝoira vanuĝana ĝana. Boĝo raĝasini nai, doniki natuna ta barutarinaĝi boĝo ĝitaiani, iatanai tarima ta roĝosi bene raĝe. Boĝono ruĝaia, benamo boĝono ĝori-iaĝomaia. ³ Bema tarima ta na bedanaĝimini, bekirani, ‘Ĝomi tu karase nai maniĝesi ĝoveiani?’ betoni nai, boĝono kiraia, ‘Vereĝauka na eura-viniani, vau ma betuĝu-ĝenoĝoiani.’ ”

⁴ Benamo ĝerakato, ĝeiaĝoto, doniki natuna ĝea ĝoitaĝoato numa ta ĝoiranai barutari. Ĝeruĝaĝiato-ĝoi nuĝanai, ⁵ monai ĝeruĝa-taĝoto-ĝoi tarimari na ĝedanaĝirito, ĝekirato, “Ĝomi tu karase nai mani doniki natuna ĝoruĝaiani?” ⁶ Benamo ĝevaĝa-veserito Iesu na ekirarito kavana, vau ĝetuĝu-rakarito.

⁷⁻⁸ Benamo doniki natuna Iesu ĝenai ĝeĝori-iaĝoato, ĝeri dabuĝa barari doniki doĝenai ĝeiava-kaurito, benamo Iesu etanukauto. ⁸ Tarimarima ĝutuma ĝeri dabuĝa barari dabarai ĝeivarito. Kota tu ĝau lauri boĝai ĝebasito, benamo dabarai ĝetorerito. ⁹ Ĝoirai e gabi ai ĝerakato tarimari mabarari na ĝevone-raĝeato-ĝoi, ĝekirato,

“Hosana, Vereĝauka aranai
eiaĝomani tarimana sivaĝa-namoa!

¹⁰ Davida ĝita Tamara
ĝena Basileia eiaĝomani,
sivaĝa-namoa!

Hosana guba tuĝunai!”

¹¹ Iesu Ierusalemaj eraĝasito nai, Rubu Veaĝa nuĝanai eraka-toĝato, dagara mabarari eĝita-vaĝa-ĝaurito. Senaĝi elavilavito nai, ĝia ma ĝena mero gabanana ruarua (12) ĝesi ĝeraka-rosito, Betania ĝana ma ĝeĝenoĝoito.

Iesu na figi ĝauna etovoĝaĝiato

Mataio 21:18-19

¹² Ma elaĝanito, ĝia na Betania ĝeraga-kwaneato, ĝeraka-iaĝoto-ĝoi nuĝanai, Iesu evitoato. ¹³ Eboĝeto, figi ĝauna ma launa ta eĝitaĝato fakana kota manaĝai, benamo eiaĝoto, nea ĝitaia ma tauna ba asiĝina. Monai ea raĝasito tu, ĝwana ta asi edoĝariato, launa korina moĝo, korana ĝena ĝwa ĝarona roĝo nai. ¹⁴ Benamo Iesu na figi ĝauna ekiraiato, ekirato, “Ĝoi ĝwaĝwamu tarima ta na asi ma beĝaniani, toma beiaĝoni vanaĝivanaĝi!” Mai guruĝa ĝena mero na ĝeseĝaĝiato.

Iesu na Rubu Veaĝa eiarevaiato

Mataio 21:12-17; Luka 19:45-48; Ioane 2:13-22

15 Ierusalem mai ġevotuto, Iesu Rubu Veaġa nuġanai eraka-toġato, benamo voivoi tarimari elai-rosirito. Moni ġesenisito-ġoi tarimari ġeri fata e pune ġevoivoi-iaġirito-ġoi tarimari ġeri diġoka eġuke-vebuburito. 16 Rubu Veaġa nuġana na ġeri farefare ġeġwa-iaġorito-ġoi tarimari maki ekira-ġoirito. 17 Benamo tarimarima evaġa-ribarito, ekirato, “Buka Veaġa nuġanai tu maiġesi etoreato, Barau ekirato, ‘Au ġegu numa tu bese iraurau ġeri ġuriġuri numanai beġe kiraġiani,’ senaġi ġomi na tu lema tarimari ġeri gumu gabunai boġo vaġa-iaġoa.”

18 Rubu Veaġa vereri baregori e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari na ġeseġaġiato nai, Iesu beġene vaġia dabarana ġevetauato. Iesu garina ġeveito-ġoi, korana tarimarima mabarari na ġena vevaġa-riba guruġari ai ġeġabararakavato-ġoi. 19 Elavilavito, benamo Iesu ma ġena mero ġesi vanuġa barana ġeraga-kwaneato.

Figi ġauna emaseto

Mataio 21:20-22

20 Boġiboġi ai dabara na ma ġeraka-vanaġito nuġanai, mo figi ġauna ġeġitaiato, emarai-ġosito, ġokana maki ġemaseto. 21 Petero na etuġamaġi-taġoato, benamo Iesu ekiraiato, ekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, noġitaia, ġoi na mo figi ġauna otovoġaiato dagarana tu varau bemase.”

22 Benamo Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Barau boġono ġabidadama-vinia. 23 Moġoni akiramini, tarima ta na mai ġoro bekiraiani, ‘Noveraġa-raġe, be davarai noa veflu-rei,’ benamo nuġana asi ma bedaradarani, senaġi bevaġa-moġoniani, kara bekiraġiani dagarana bemoġonini nai, mo veġa tu beġorani. 24 Moġa lorinai akiramini, kara boġo noġini ġauġau ai nai, boġo vaġa-moġonia, boġo doġaria, benamo boġo ġabiani. 25 Bema ġoruġa-tarini, benamo ġoġauġauni nai, rakava boġono tuġamaġi-fitoġari, bema tarima ta ġenai ma ġemi nuġa meto nai, benamo ġomi Tamami gubai etanuni na maki ġemi rakava betuġamaġi-fitoġarini. [26 Senaġi bema ġomi na tarima ġeri rakava asi boġo tuġamaġi-fitoġarini nai, ġomi Tamami gubai etanuni na maki ġemi rakava asi betuġamaġi-fitoġarini.]”

Iesu ġena seġuka korana ġedanaġiato

Mataio 21:23-27; Luka 20:1-8

27 Benamo ġia Ierusalem mai ma ġeraġasito. Monai Iesu Rubu Veaġa nuġanai erakato-ġoi nuġanai, Rubu Veaġa vereri baregori, e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari, ema Iuda vereri ġia ġenai ġeiaġoto. 28 Benamo ġedanaġiato,

ġekirato, “Kamara maoro ai ġoi na mai veigħa oveirini? Dei na maoro evinimuto?”

²⁹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au na vedanaġi sebona avinimini, boġo vaġa-veseani nai, au na kamara maoro ai mai veigħa aveirini bakira-varamini. ³⁰ Ioane ġena babatiso veigħana tu guba na eiaġomato, ba tarimarima ġerina?”

³¹ Ġia fakari ai ġeverorito, ġekirato, “Bema ġita bita kirani, ‘Barau ġenana’ bita toni nai, ġia bekirani, ‘Karase nai Ioane asi ġovaġa-moġoniato?’ betoni. ³² Senaġi bema ġita bita kirani, ‘Tarimarima ġerina’ bita toni nai maki asi ilaila.” Ġia tu tarimarima gariri ġegarito, korana ġia ribari, Ioane tu peroveta tarimana korikori.

³³ Moġa lorinai ġia na Iesu ġevaġa-veseato, ġekirato, “Ġai asi ribama.” Benamo Iesu na ġia maki ekirarito, ekirato, “Au na maki kamara maoro ai mai veigħa aveirini asi bakira-varamini.”

12

Barabore - Vine tavoġana ġitaġauna tarimari rakavari

¹ Iesu na barabore ai ma evaġa-guruġarito, ekirato, “Tarima ta vine tavoġana evaroato, maġuna eġabiato, tano ai vine gigi-gigina gurina ekwaiato, tavoġa ġitaġauna numana maki evaġa-ruġaiato. Moġa murinai tavoġa ġitaġauna tarimari ġeri ai ġena tavoġa eraga-kwaneato, benamo erakato gabu ta ġana. ² Vine ġwari (o grapes) ġemaġeto, benamo ġia na ġena vetuġunaġi tauna ta etuġuato tavoġa narinarina tarimari ġeri ai, vine ġwari kota benea ġabi ġana. ³ Senaġi ġeġabi-tariato, benamo ġekwariato vau, ġimana kori ġetuġu-ġenoġoiato. ⁴ Tavoġa biaguna na ġena vetuġunaġi tauna ta ma etuġuato, senaġi ġia tu debana ġekodo-fakaiato e ġevei-maiaka maiakaiato. ⁵ Benamo ta ma etuġuato, senaġi ġevaġi-maseato; ema vetuġunaġi tarimari ġutuma etuġurito, kota tu ġekwaririto, kota tu ġevaġirito. ⁶ Tarima sebona ta tu roġo ġia sevinai, ġia natuna korikori, ġena lalokau merona. Dokonai ġia etuġuato, ekirato, ‘Natugu natuġua, ġia na beġene gubakaua.’ ⁷ Senaġi tavoġa ġitaġauna tarimari tauġeri ġeveguruġa-vevinito, ġekirato, ‘Mani tu tavoġa beġaunaiani merona, be siġabia, sivaġia, benamo tavoġa tu ġita ġera.’ ⁸ Benamo ġeġabi-tariato, ġevaġiato, vine tavoġana murikanai ġefiu-rosiato.”

⁹ Iesu evedanaġito, ekirato, “Tavoġa biaguna na tu kara beveiani? Ġia beiaġomani, tavoġa narinarina tarimari bevaġi-ġosirini, benamo vine tavoġana tarima irauri tari ma bevinirini. ¹⁰ Ġomi na mai toretore Buka Veaġai asi ġoiaviani, iniġesi ekirani,

'Fore numari ġeragarini
tarimari na asi ġeura-viniato
ma ġefitoġaiato forena tu
duġu forenai eiaġoto.

¹¹ Mai veiġa maiġa tu
Vereġauka na eveiato,
matara na taġitaiani,
ġitaġitana irau veġata.' ”

¹² Benamo Iuda vereri na Iesu beġene ġabia dabarana
ġevetauato, korana ġia ribari, Iesu na mai barabore tu ġia
ekiraġirito-ġoi nai. Senaġi tarimarima ġutuma ġevegogo-
taġoto-ġoi gariri ġeveito naima ġeraġa-kwaneato, ġerakato.

*Kaisara, Roma ġeri vere, ġena takesi moniri
Mataio 22:15-22; Luka 20:20-26*

¹³ Gabivau Farisea tarimari e Heroda murinai ġerakato-
ġoi tarimari kotari Iesu ġenai ġetuġu-iaġorito, ġena gu-
ruġai beġene vaġa-vedaġa-raġea e beġene ġabia ġana.
¹⁴ Ġeiaġomato, benamo Iesu ġema ribaġaniato, ġekirato,
“Vevaġa-riba tarimamu, ġai ribama ġoi tu moġoni vei-
iobukaiobuka tarimamu, tarimarima gariri asi oveini.
Tarima ġeri dagi maki asi otuġamaġirini, senaġi ġoi na moġoni
ai Barau ġena dabara ovevaġa-riba iaġi-ġitakuani. Novaġa-
ribama, Kaisara, Roma ġeri vere, ġenai takesi baġana dava ba
asiġi? Baġana vinia ba asi baġana vinia?”

¹⁵ Senaġi Iesu na ġeri ġofaġofa eribaiato nai, ekirarito, eki-
rato, “Karase nai au ġoribaġaniguni? Silva monina ta ġoġwa-
iaġomaia, nama ġitaia.” ¹⁶ Benamo ta ġeġwa-iaġomaiato,
Iesu na edanaġirito, ekirato, “Mai tu dei laulauna e dei
arana?” Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Kaisara ġena.” ¹⁷ Iesu
na ekirarito, “Kaisara ġena dagara Kaisara boġono vinia,
Barau ġena dagara Barau boġono vinia.” Benamo ġeġaba-
rakavato ġia ġenai.

*Variġisi-ġenoġoi guruġari
Mataio 22:23-33; Luka 20:27-40*

¹⁸ Sadukea tarimari kota Iesu ġenai ġeiaġoto. Ġia ġeri
tuġamaġi tu, mase tarimari asi ma beġe variġisi-ġenoġoini.
Benamo Iesu ġedanaġiato, ġekirato, ¹⁹ “Vevaġa-riba tari-
mamu, Mose na taravatu ġai ġema maiġesina etoreato, 'Bema
tau ta kakana bemaseni, vabuna bemase-kwaneani, ma
asi naturi nai, mo tau na kakana vabuna bene ġaraġoa,
naturi beġene maġuri mase tauna ġena.' ²⁰ Mero mabarari
tu imaima ruarua (7). Mero guinena na eġaraġoato, ma
emaseto asi natuna. ²¹ Mero vaġa-ruaruana na vabuna
ma eġaraġoato, senaġi ġia maki emaseto asi natuna. Mero

vaḡa-toitoina maki moḡesina moḡo. ²² Moḡa nuḡanai ḡia mabarari tu imaima ruarua (7), naturi ta asi ḡevaḡa-ḡoraiato. Dokonai mo vavine maki emaseto. ²³ Variḡisi-ḡenoḡoi ḡaronai mo vavine tu dei ḡaraḡona? Korana ḡia tu tauri 7 na ḡeḡaraḡoato.”

²⁴ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ḡomi tu ḡokerereni, korana Buka Veḡa anina ema Barau ḡena seḡuka asi ribami. ²⁵ Mase na ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini tarimari tu asi ma beḡe veḡaraḡoni. Ḡia tu aneru kavana gubai. ²⁶ Mase na ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini guruḡari Mose ḡena bukai asi ḡoiaviani? Ḡau eḡaraiato varina nuḡanai Barau na Mose ekiraiato, ekirato, ‘Au tu Aberahamo ḡena Barau, Isako ḡena Barau, ema Iakobo ḡena Barau.’ ²⁷ Ḡia tu dia mase tarimari ḡeri Barau, senaḡi maḡuri tarimari ḡeri Barau. Ḡomi tu ḡokerere-rakava rakavani!”

*Veuravini tu taravatu mabarari evanaḡirito
Mataio 22:34-40; Luka 10:25-28*

²⁸ Taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimana ta eiaḡomato, ḡeri guruḡa-guruḡa eseḡaḡiato, benamo eḡitaiato, Iesu na evaḡa-vese ginikaurito nai, edanaḡiato, ekirato, “Taravatu mabarari nuḡari ai aiḡa tu barego vedaureana?” ²⁹ Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Barego vedaureana tu maiḡa: ‘Isaraela tarimami o, ḡoseḡaḡi, Vereḡauka ḡita ḡera Barau tu Vereḡauka sebona kwariḡutu. ³⁰ Vereḡauka ḡoi ḡemu Barau bono ura-vinia ma nuḡamu mabarana, ma iaukamu mabarana, ma ḡemu tuḡamaḡi mabarana, ma kokoremu mabarana ḡesi.’ ³¹ Vaḡa-ruaruana tu maiḡa: ‘Sevimu tarimana bono ura-vinia, ḡoi tauḡemu oveura-vinini kavana.’ Taravatu ta na mai taravatu ruarua asi bevanaḡirini.”

³² Taravatu evevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimana ma evaḡa-veseto, ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu, ḡoi ḡemu guruḡa tu moḡoni, Barau tu sebona moḡo, asi ta maia. ³³ Bono ura-vinia ma nuḡamu mabarana, ma ḡemu tuḡamaḡi mabarana, ma gwadamu mabarana, ema sevimu ai etanuni tarimana maki bono ura-vinia, ḡoi tauḡemu oveura-vinini kavana. Maiḡa tu barego vedaurea, ginitaḡo dagarari e boubou dagarari mabarari evanaḡirito.”

³⁴ Benamo Iesu na mo tarima ḡena vevaḡa-vese eḡitaiato ma iaunegana e ma tuḡamaḡi-fakana ḡesi, benamo ekiraiato, ekirato, “Ḡoi e Barau ḡena Basileia fakami tu asi manaḡa.”

Moḡa murinai tarima ta na asi ma edanaḡiato, korana ḡegarito nai.

Keriso tu Davida natuna ba Davida ġena Vereġauka?

Mataio 22:41-46; Luka 20:41-44

³⁵ Iesu Rubu Veaġa nuġanai evevaġa-ribato-ġoi nuġanai, ekirato, “Taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari tu kamasi nai Keriso tu Davida natuna ġetoni? ³⁶ Davida Iauka Veaġa na riba e tuġamaġi-faka eviniato, benamo eguruġa-foforito, ekirato,

‘Barau na au ġegu Vereġauka ekiraiato:

Au ġimagu aroribana rekenai
noma tanu,

bene iaġo mo, ġoi ġebaru-vinimuni tarimari ġoi kwakumu
gaburenai batorerini.’

³⁷ Davida na Keriso tu ‘Vereġaukana’ ekiraġito; kamasi nai Keriso tu Davida natuna?”

*Taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ġeri ġofaġofa
veiġari*

Mataio 23:1-36; Luka 11:37-54; 20:45-47

Tarimarima ġutuma lelevaġi Iesu ġena guruġa ma iakuri ġesi ġeseġaġiato. ³⁸ Ġena vevaġa-riba nuġanai ekirato, “Taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari boġono ġita-ginikauri. Ġia ġeurani dabuġa maukari beġene riġo, maketi gaburi ai beġene rakao-rakao, tarimarima na beġene vaġa-namori urari ai. ³⁹ Rubu nuġari ai e ġanivegogo gaburi ai ġeri ura sea namori ai beġene tanu. ⁴⁰ Ġia na vabu ġeri numa e farefare ġevaġa-koririni. Ġeri ġauġau tu mauka kenene, ġeġofaġofani. Ġia tu meto barego vedaurea beġe ġabini.”

Vabu ġena boubou monina

Luka 21:1-4

⁴¹ Iesu moni-tore mauġana ġoiranai etanu-tarito, benamo tarimarima moni ġeġurato-ġoi eġitarito. Farefare e moni vovoka tarimari ġutuma moni barari ġeġurato-ġoi. ⁴² Senaġi asi-ġena e asi-ġana vabuna ta eiaġomato, ġena moni misiri ruarua moġo eġura-riġorito, mai tu noġa moġo toea sebona kavana. ⁴³ Benamo Iesu na ġena mero ekearito ġia ġenai, benamo ekirarito, ekirato, “Moġoni akiramini, mai vabu na beġuraia monina na mabarari ġeri vini bevanaġiri. ⁴⁴ Korana ġia mabarari ġeri moni vovoka ġerina koturi moġo beġe vini, senaġi mai vabu tu asi ġena-ġana na nuġanai ġenai kara ġetanuni ġena maġuri ai bere vevaġa-kava-iaġiri dagarari mabarari beġurari.”

13

Iesu na vau beġea ġorani dagarari ekiraġirito

¹ Iesu Rubu Veāga na eraka-rosito-ḡoi nai, ḡena mero ta na ekiraiato, ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu, mai fore asikeikeiri noḡitari e mai numa baregori ma marevari maki noḡitari.” ² Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Mai numa baregori oḡitarini? Mai fore ta fore ta iatanai asi beḡe tanuni, mabarari beḡe vare-bubu-riḡorini.”

³ Iesu Olive Ġorona tuḡunai etanu-taḡoto-ḡoi, Rubu Veāga Ierusalemāi eḡita-iaḡoato-ḡoi nuḡanai, Petero, e Iakobo (o Iames), e Ioane, ema Anduru na ḡedanaḡi-ḡairiato, ḡekirato, ⁴ “Nokira-varama, mai dagara tu aitoma beḡe ḡorani, ema beḡe ḡorani nai, kamara vetoḡa na bevaḡa-foforiani, maniḡeri mabarari beḡe ḡorani?”

⁵ Benamo Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ġomi lorimi boḡono vetore, tarima ta na asi bene ḡofami. ⁶ Tarima vovoka au aragu ai beḡe iaḡomani, beḡe kirani, ‘Tarimana tu au maiḡegu!’ Tarima ḡutuma beḡe ḡofarini. ⁷ Bema ḡomi na vetari o tuari gururi e tuari variri boḡo seḡaḡirini nai, nuḡami asi beḡene raḡe. Maniḡeri dagara tu beḡe ḡorani, senaḡi dokona tu asi roḡo. ⁸ Tanobara ta tanobara ta ḡesi beḡe vevaḡini, gavamani ta gavamani ta ḡesi beḡe vetarini. Gabu ḡutuma nuḡari ai tano beḡe iaḡani, doḡe maki beḡe ḡorani. Mai tu midigu moḡo besinaiani, noḡa moḡo mero keina emaḡurini midiguna kavana.

⁹ Tauḡemi boḡono venari-ginikau, korana beḡe ḡabimini, Iuda ḡeri kanisoro tarimari ḡeri ai beḡe ḡori-iaḡomini e rubu nuḡari ai beḡe kwarimini. Au ḡoḡabi-raḡeguni dainai, gavana e vere barari o kini ḡoirari ai roḡo boḡo ruḡani, au vaḡa-moḡonigu ai boḡono iaḡo. ¹⁰ Vari Namona tu tanobara mabarari nuḡari ai beḡe ḡobata-iaḡi guineani. ¹¹ Bema Kota tarimari ḡoirari ḡana beḡe ḡori-iaḡomini nai, kara toma boḡoa kiraḡirini guruḡari asi boḡono nuḡa-vekwarāḡi-iaḡiri. Ġarona beraḡasini vau, Barau na kara bevaḡa-ribamini guruḡari boḡono kiraḡiri, korana dia ḡomi boḡo guruḡani, senaḡi Iauka Veāga beguruḡani. ¹² Kakana na tarina berevaiani bene mase ḡana, tamana na natuna maki moḡesina beveiani. Naturi na tamari sinari beḡe seḡafore-vinirini ema beḡe vaḡirini. ¹³ Tarimarima mabarari na beḡe iau-rakavamini, korana au ḡoḡabi-raḡeguni nai. Senaḡina deikara bevevaḡa-gwaḡiḡini mo dokona tu bemaḡurini.”

Vevaḡa-gari dagarana befoforini

Mataio 24:15-28; Luka 21:20-24

¹⁴ “Bema ḡomi na dagara rakava vedaureana, vevaḡa-gari dagarana, boḡo ḡitaiani, asi bene ruḡa gabunai beruḡani.” Mai guruḡa beiaviani tarimana bene riba maoro anina tu

kara. “Benamo deidei Iudeai ġetanuni tarimari ġoro ġana beġene raga-iaġo. ¹⁵ Deikara numa tuġunai etanu-taġoni tu, asi ma bene raka-toġa numa nuġana ġana ġena farefare ġabiġabiri. ¹⁶ Deikara vamoka nuġanai maki asi ma bene ġenoġoi ġena koudi ġabi-ġabiri. ¹⁷ Mo negai vavine ma baniri e ġabi-variġu vavineri kika ma vetuġari! ¹⁸ Boġono ġauġau, mai dagara asi bene ġora ġura e nagure ġarori ai! ¹⁹ Korana mo negai rakava e midigu barego beġe raġasini, Barau na tanobara eveiato beiaġoma maitoma, rakava e midigu moġesina asi ġeġorani. Ma maiġa murinai moġesina kavana ta asi ma beġorani. ²⁰ Bema Vereġauka na mo ġaro rakavari asi bere vaġa-kubiri, tarima ta asi bere maġuri riba, senaġi eġabi-hidirito tarimari dairi ai, ġia na ġarori evaġa-kubirito.

²¹ Mo negai, bema tarima ta na bekiramini, ‘Ġoġitaia, Keriso tu maiġa!’ o ‘Ġoġitaia, ġia tu iomoġa!’ betoni nai, asi boġono vaġa-moġonia. ²² Korana tu Keriso ġofaġofari e peroveta tarimari ġofaġofari beġe foforini, vetoġa boruri e nuġa-farevaġi veiġari beġe veirini, Barau na eġabi-virigiirito tarimari beġene ġofa-veġonuri ġana. ²³ Moġesi nai tauġemi boġono venari; dagara mabarari tu akiravara-guinemini, aoa roġosi bene raġasi nai.”

Tarimarima Natuna ġena iaġoma

Mataio 24:29-31; Luka 21:25-28

²⁴ “Senaġi mo negai, rakava beġe ġorani murinai, ġaro be-mukunani e ġue maki asi bemamani, ²⁵ visiġu guba na beġe ketoni e guba seġukari beġe iaġaiagani. ²⁶ Benamo tarima na Tarimarima Natuna beġe ġitaiani, magube na beiaġomani ma seġuka barana e ma marevana ġesi. ²⁷ Benamo ġia na aneru betuġurini, eġabi-virigiirito tarimari beġe vaġa-vegogorini tanobara mabarari na.”

Barabore - Vevaġa-riba figi ġauna ġenana

Mataio 24:32-35; Luka 21:29-33

²⁸ “Figi ġauna ġenana mai barabore boġono ribaia: Kabona ġefori-raġeni e launa ġefafani nai, ġoribani, ġaro ġena tora taimina tu bekavinaġi ġotoni. ²⁹ Moġa ilailanai, ġomi maki bema mai dagara beġe ġorani boġo ġitarini nai, boġono riba, Tarimarima Natuna tu bekavinaġi ġatama bokai. ³⁰ Moġoni akiramini, mai ġuru asi bekorini, beiaġoni mo, mai dagara mabarari beġe ġorani. ³¹ Guba e tanobara beġe rekwa-rekwani, senaġi au ġegu guruġa tu asi beġe rekwa-rekwani, beġe tanu-vanaġi vanaġini.”

Ġaro ema hora tarima ta asi ribana

Mataio 24:36-44

³² “Senaġi mo ġaro ema aoa tu tarima ta asi ribana, e aneru gubai asi ribari, ema Natuna maki asi ribana, senaġi Tamana ġereġana moġo ma ribana. ³³ Lorimi boġono vetore, boġono venari-ginikau, korana asi ribami, aitoma mo aoa beraġasini.

³⁴ Ġia tu maiġesina kavana, tarima ta eraka-ġerevaġito, ġena numa eraga-kwaneato, benamo ġena vetuġunaġi tari-mari maoro evinirito, tata ġeri ġauvei beġene vei. Ġatama-boka narinarina tarimana maki ekiraiato, bene rivigaua. ³⁵ Moġesi nai ġomi maki tataġa-taġo boġono tanu, korana numa biaguna beġenoġoini aoana tu asi ribami, lavilavi ai, ba boġi nuġanai, ba kokoroku begoġini ai, ba boġiboġi ai. ³⁶ Irau mai moġo beraġasini, benamo genami ai beġoitaġomini ġesi. ³⁷ Au na kara ġomi akira-varamini guruġana tu tarimarima mabarari maki akira-vararini, akirani, “Tataġa-taġo boġono tanu e boġono venari-ginikau!”

14

Iesu beġene vaġia dabarana ġevetauato Ioane 11:45-53

¹ Ġaro ruarua moġo, benamo Pasova verekona o Iuda tarimari mase aneruna na evanaġirito asi evaġirito verekona e asi etubuni faraona verekona beġe veiani nuġanai, Rubu Veaġa vereri baregori e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari na Iesu beġene ġabi-lemmaia, benamo beġene vaġi-masea dabarana ġevetauato-ġoi. ² Senaġi ġekirato, “Dia vereko nuġanai bene ġora, korana vereko beġe iaġoma tarimari ġia iatana na beġe burini garina.”

Vavine ta ġena veiġa namona

Mataio 26:6-13; Ioane 12:1-8

³ Iesu Betania ai Simona lepera tarimana ġena numai eġaniġanito-ġoi nuġanai, vavine ta eraka-toġato, kavabu namona ta, alabasta forena na ġeveiato kavabuna, eġabikauato, nuġanai tu muramura ma bonana namona. Mo muramura tu ġauġa arana nad ġokana na ġeveito-ġoi dargarana, ma voina tu varaġe rakava. Mo vavine na mo kavabu bokana ebota-fakaiato, benamo muramura Iesu debanai ebubuat. ⁴ Ġia sevinai tarimari kota tu ma nuġa-metori ġesi ġeveguruġa-vevinito, ġekirato, “Karase nai mai muramura bonana namona efitoġa-kavaiani? ⁵ Bere voivoi-iaġia, benamo silva moniri sinau toitoi (300) bere ġoitaġoa, (mai tu tarima ta davana laġani ta nuġanai kavana), benamo asi ġeri-ġari tarimari bere viniri.” Benamo ġia na mo vavine ġevaneato.

⁶ Senaḡi Iesu ekirato, “Ĝoraga-kwane! Kara dainai ḡomi na meto ḡoviniani? Mai vavine na tu veiḡa namona au ḡegu ai beveia. ⁷ Asi ḡeri-ḡari tarimari tu ḡomi ḡesi boḡo tanu-vanaḡi vanaḡini, be boḡo urani nai, boḡono vaḡa-kavari. Senaḡi au tu dia ḡaro mabarari ḡomi ḡesi batanuni. ⁸ Mai vavine na tu kara bere veia dagarana beveia, ḡia na au tauḡanigu ai mura-mura bebubu-guinea gurigurigu ḡana. ⁹ Moḡoni akiramini, Vari Namona beḡe ḡobata-iaḡiani tanobara mabarari nuḡari ai, mai vavine na veiḡa beveia veiḡana maki beḡea kiraḡiani, ḡia tuḡamaḡi-iaḡina.”

Iudas na Iesu erevaiato
Mataio 26:14-16; Luka 22:3-6

¹⁰ Benamo Iudas Isakariota, gabanana ruarua (12) tari-mana ta, Rubu Veaḡa vereri baregori ḡeri ai eiaḡoto, Iesu benea revaia ḡia ḡeri ai ḡana. ¹¹ Benamo ḡia na ḡeseḡaḡiato nai, ḡeiaku-rakavato, benamo ḡekira-toreato, moni beḡe viniani. Benamo Iudas na ḡimari ai betore-kauani dabarana ma evetauato-ḡoi.

Iesu ma ḡena mero ḡesi ginitaḡo mamoenā ḡeḡaniato
Mataio 26:17-25; Luka 22:7-14; 22:21-23; Ioane 13:21-30

¹² Ĝaro giniguenai, asi etubuni faraona verekona veiveina e ginitaḡo mamoenā vaḡivaḡina ḡaronai, Iesu ḡena mero ḡevedanaḡito, ḡekirato, “Gai tu ainai Pasova verekona baḡana vei-torea, bono ḡania?” ¹³ Benamo Iesu na ḡena mero ruarua etuḡurito, ekirarito, ekirato, “Vanuḡa baregonai boḡono raka-toḡa, benamo tarima ta nanu gwaḡutuna be-faḡaiani boḡo ḡoitaḡoani. Murina na boḡono iaḡo. ¹⁴ Benamo beraḡekauni numanai numa biaguna boḡono vaḡa-guruḡaia, boḡono kira, ‘Vevaḡa-riba tarimana ekirani: Au ḡegu varivari daiḡutuna tu aiḡa, ḡegu mero ḡesi monai ginitaḡo mamoenā baḡana ḡania?’ ¹⁵ Benamo ḡia na daiḡutu baregona ta numa tuḡunai bevaḡa-ḡitamini iarevatore. Monai boḡono dabaraia gita ḡara.”

¹⁶ Benamo mero ḡeiaḡoto, vanuḡa barana nuḡanai ḡeraka-toḡato, Iesu na ekiraḡirito ilailari ai ḡedoḡaririto. Monai vereko ḡeveiato.

¹⁷ Elavilavito, Iesu ma ḡena mero gabanana ruarua (12) ḡesi ma ḡeraḡasito. ¹⁸ Ĝeḡaniḡanito-ḡoi nuḡanai Iesu ekirato, “Moḡoni akiramini, ḡomi ta na au borevaguni, ta au ḡesi ini taḡaniḡani-vegogoni tarimamu ta na.” ¹⁹ Ĝia mabarari nuḡari ma metori ḡesi irau sebori irau sebori na ḡedanaḡiato, ḡekirato, “Moḡoni dia au, ene?”

²⁰ Iesu na ekirarito, ekirato, “Mai tu ḡomi gabanana ruarua (12) fakami ai ta dei au ḡesi diḡu sebonai ḡanaba-riḡoni

tarimana. ²¹ Tarimarima Natuna bemaseni, Buka Veāgai ġetoreato ilailanai. Senaġi Tarimarima Natuna berevaiani tarimana vetuġana kekei, asi bere maġuri tu namo.”

Vereġauka ġena ġanivegogo veaġana

Mataio 26:26-30; Luka 22:15-20; 1 Korinto 11:23-25

²² Ġia ġeġaniġanito-ġoi nuġanai, Iesu na beredi eġabiato, Barau evaġa-namoato, etaviato, evinirito, benamo ekirato, “Goġabia, mai tu au tauġanigu.”

²³ Ġia na kapusi ma eġabiato, evaġa-namoato murinai evinirito, benamo mabarari na ġeniuato. ²⁴ Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Mai tu au raragu, Ginitaġo Variġuna evaġa-moġoniani, bevebubuni, tarimarima ġutuma vaġa-maġuriri. ²⁵ Moġoni akiramini, vine nanuna asi ma banju-ġenoġoiani, beiaġoni mo, Barau ġena Basileiai vau ma banju-ġenoġoiani.”

²⁶ Benamo mari ta ġemariato murinai, ġeraka-rosito, Olive Ġorona ġana ġeiaġoto.

Iesu na Petero ġena vekira-ġuniġau ekiraġi-toreato

Mataio 26:31-35; Luka 22:31-34; Ioane 13:36-38

²⁷ Benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi mabarami ġemi veġabidadama au ġegu ai boġo raga-kwaneani, korana Buka Veāgai maiġesi etoreato,

‘Au na mamoe ġitaġauri

tarimana bavaġiani,

benamo mamoe mabarari

beġe raga-lausini.’

²⁸ Senaġi au mase na ma bavariġisi-ġenoġoini murinai, baraka-guineni Galilea ġana. Monai vau bitana vedoġari.”

²⁹ Petero ekirato, “Mabarari na ġeri veġabidadama ġoi ġemu ai beġe raga-kwaneani, senaġi au na tu asiġina.” ³⁰ Iesu na evaġa-veaseato, ekirato, “Moġoni akiramuni, toma boġi kokoroku vaġa-ruarua roġosi bene goġi nuġanai, ġoi na au vaġa-toitoi bokira-ġuniġauguni.” ³¹ Senaġi Petero eguruġa-ġiġiraġeto, ekirato, “Bema ġoi ġesi bita mase-vegogoni maki, au na ġoi tu asi veġata bakira-ġuniġaumuni.” Mabarari moġesi moġo ġekirato.

Iesu eġauġauto Getesemane ai

Mataio 26:36-46; Luka 22:39-46

³² Ġia gabu arana Getesemane ai ġea raġasito, benamo Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, “Mainai ġotanu, au tu naiāġo, naġuriġuri roġo.” ³³ Benamo Petero, e Iakobo (o Iames), ema Ioane moġo eġoririto, ġia ġesi ġeiaġoto. Moġa nuġanai Iesu tauġanina efarakaiato, egarito, nuġana maki evekwarāġito-ġoi. ³⁴ Benamo ekirarito, ekirato, “Au nuġagu

na meto asikei eḡwaiani, dori evaḡiguni; mainai ḡotanu, boḡono venari.”³⁵ Iesu kota ma eraka-naḡito, tano ai eketo-tarito, benamo Barau enoḡiato, ekirato, bema ma dabara ta moḡa neganai, mai aoa metona ḡenana bene vanāḡi.³⁶ Ekirato, “Tama, Tamagai o, dagara mabarari ḡoi ḡemu ai veiveiri tu ilaila. Mai midigu bedina ḡeguna noma ḡabi-vaḡia. Senaḡi dia au ḡegu ura, ḡoi ḡemu ura moḡo.”

³⁷ Benamo eḡenoḡoito nuḡanai tu, ḡena mero genamaseri ai eḡoitaḡo-rito, benamo Petero ekiraiato, ekirato, “Simona, ḡoi tu ogenani? Aoa sebona ta kavana maki asi bovevaḡa-gwaḡiḡini? ³⁸ Boḡono venari, boḡono ḡauḡau, be veribaḡani beiaḡomani nai, asi boḡono moira. Iauka tu moḡoni eurani, senaḡi tauḡani tu emoirani.”

³⁹ Benamo ma eraka-veḡitato, ea ḡuriḡurito, mo ḡauḡau guruḡari guineri ma ea kiraḡirito.⁴⁰ Ma eḡenoḡoi-iaḡomato nuḡanai tu, genamaseri ai ma edoḡaririto, korana matari tu gena na eḡabi-rakavarito. Ḡia asi ribari kamasi beḡe vaḡa-vealani.

⁴¹ Vaḡa-toitoina ma eḡenoḡoito, benamo ekirarito, ekirato, “Ḡomi tu roḡo ḡogenani e ḡoiaḡaraḡini? Bevaitovo! Aoana varau beraḡasi! Ḡoḡitaia, Tarimarima Natuna tu beḡe revaia, rakava tarimari ḡimari ai beḡe torea.⁴² Ḡovariḡisi, be si-iaḡosi! Ḡoḡitaia, au revarevagu tarimana mai beraḡasi!”

Iesu tuari tarimari o soldia na ḡeḡabiato

Mataio 26:47-56; Luka 22:47-53; Ioane 18:3-12

⁴³ Iesu roḡo eguruḡato-ḡoi nuḡanai, Iudas, mero gabanana ruarua (12) tauna ta, eraḡasito. Tarimarima ḡutuma maki ḡia ḡesi ma ḡeri vetari baḡari e vevaḡi kwariri. Ḡia tu Rubu Veaḡa vereri baregori, e taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari, ema Iuda vereri na ḡetuḡurito.⁴⁴ Reva tarimana na vetoḡa ta ekiravara-torerito, ekirato, “Baverauani tarimana tu moḡa. Boḡono ḡabi-taria, boḡono ḡori-iaḡoa ḡomi ḡemi veḡitaḡau gaburenai.”

⁴⁵ Iudas eraḡasito nai, maoromaoro eiaḡoto Iesu ḡenai, benamo ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu o!” benamo everauato.⁴⁶ Benamo tuari tarimari na ḡeḡabi-tariato, ḡedegodegoato.

⁴⁷ Senaḡi monai eruḡa-taḡoto-ḡoi tarimana ta, ḡena vetari baḡana einu-vaḡiato, edaveato, benamo Rubu Veaḡa verena baregona ḡena vetuḡunaḡi tarimana seḡana ebasi-vaḡiato.

⁴⁸ Iesu na ekirarito, ekirato, “Au tu seḡafore doḡorona ta aḡori-kauani? Be ḡomi boḡo iaḡoma au ḡabiḡabigu tu, ma ḡemi vetari baḡari e vevaḡi kwariri ḡesi? ⁴⁹ Ḡaro mabarari ai au tu ḡomi sevimi ai Rubu Veaḡa nuḡanai avevaḡa-ribato-ḡoi,

senāgi asi gōgābiguto. A mai tu Buka Veāgai gēto-re-guineato guruḡana vaḡa-moḡonina ḡana.”

⁵⁰ Ġena mero mabarari na ḡeraga-kwaneato, ḡeraka-rovorovoto.

⁵¹ Mero variḡuna ta tu kefina korina, senāgi dabuḡa ta na moḡo tauḡanina eriḡo-ḡauato, Iesu murinai erakato. Ġia maki ḡeḡabi-tariato, ⁵² senāgi ḡena dabuḡa ḡimari ai eraga-kwaneato, kefina kori moḡo eraga-kwaraḡato.

Iesu kanisoro tarimari ḡoirari ai

Mataio 26:57-68; Luka 22:54-55; 22:63-71; Ioane 18:13-14; 18:19-24

⁵³ Ġia na Iesu ḡeḡori-iaḡoato Rubu Veāḡa verena baregona ḡenai, ema Rubu Veāḡa vereri baregori, e Iuda vereri, ema taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari mabarari ḡeraka-vegogoto. ⁵⁴ Petero na Iesu eraka-ḡiuato, senāgi ma fakana eiaḡoto mo, Rubu Veāḡa verena baregona ḡena numa maḡuna nuḡanai eraka-toḡato. Monai gadi tarimari fakari ai ea tanuto, benamo karava na etunuato-ḡoi.

⁵⁵ Rubu Veāḡa vereri baregori e Iuda ḡeri kanisoro tarimari mabarari na tu Iesu vaḡa-masena korana ta ḡevetauato, senāgi ta tu asi ḡedoḡari-ato. ⁵⁶ Tarimarima ḡutuma ḡeri ḡofaḡofa guruḡari na ḡevaḡa-badeato-ḡoi, senāgi ḡeri guruḡa tu asi ḡesebonato-goi. ⁵⁷ Benamo tarima kota ḡeruḡa-vaesito, benamo mai ḡofaḡofa guruḡari ḡekiraḡirito, ḡekirato, ⁵⁸ “Ġai tu ḡia ḡena guruḡa baḡa seḡaḡia, bekira, ‘Au na mai tarimarima ḡimari na ḡeragaiato Rubu Veāḡana barovoani, ema ḡaro toitoi nuḡanai ta ma baragaiani dia ḡima veiveina rubuna.’ ” ⁵⁹ Senāgi ḡia ḡeri vevaḡa-bade guruḡari maki asi sebona.

⁶⁰ Benamo Rubu Veāḡa verena baregona ḡoirari ai eruḡa-vaesito, benamo Iesu edanaḡiato, ekirato, “Ġoi tu asi bo-vaḡa-veseni? Maḡeri na ḡoi ḡevarifiu-iaḡimuni guruḡari tu kamasi?” ⁶¹ Senāgi Iesu asi eguruḡato, ma asi evaḡa-veserito. Benamo Rubu Veāḡa verena baregona na ma edanaḡi-ḡenoḡoato, ekirato, “Ġoi tu Keriso, ḡevaḡa-namoani Barauna Natuna?” ⁶² Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Tari-mana au maiḡegu! Ġomi na Tarimarima Natuna roḡo boḡo ḡitaiani, Seḡuka Barauna ḡimana aroribanai betanuni, e guba maguberi iatari na beiaḡomani!”

⁶³ Benamo Rubu Veāḡa verena baregona na ḡena dabuḡa edareato, ekirato, “Karase vevaḡa-ḡita tarimari roḡo tave-taurini? ⁶⁴ Barau vaḡa-rakavana guruḡana boḡo seḡaḡia. Ġomi kara ḡotoni?” Ġia mabarari ḡekirato, “Bene mase moḡo.”

⁶⁵ Benamo kota na ġekanunuato, matana ġekumu-ġauato, ġefaisiato, ġekiraiato, ġekirato, “Ġoi tu peroveta tarimana, be nokiraġia, deikara na bekwarimu?” Benamo gadi tarimari na ġeġabiato, ġimari na ġeforoato.

Petero na Iesu ekira-ġuniġauato

Mataio 26:69-75; Luka 22:56-62; Ioane 18:15-18; 18:25-27

⁶⁶ Petero roġo numa maġuna nuġanai, Rubu Veaġa verena baregona ġena vetuġunaġi ġuiatori ta eiaġoto. ⁶⁷ Ġia na Petero karava na etunuato-ġoi eġitaiato, benamo eġitaginikauato, ekiraiato, ekirato, “Ġoi maki Iesu, Nasareta tauna, ġesi orakaoto-ġoi, okavaiato-ġoi.” ⁶⁸ Senaġi ġia evekira-ġuniġauto, ekirato, “Au asi ribagu ġoi kara okiraġiani,” benamo eraka-rosito maġu ġatama bokana ġana, benamo kokoroku egoġito.

⁶⁹ Mo vetuġunaġi ġuiatona na ma eġitaiato, benamo monai ġeruġa-taġoto tarimari ekirarito, ekirato, “Tarimana ta tu maniġa.” ⁷⁰ Petero ma evekira-ġuniġauto. Nega kotuna evanaġito nuġanai, ġia sevinai ġeruġa-taġoto-ġoi tarimari na ġekiraiato, ġekirato, “Moġoni, ġoi maki ġia ġesi ġorakaoto-ġoi tarimamu ta, korana ġoi tu Galilea taumu.” ⁷¹ Benamo Petero na ekirarito, ekirato, “Asiġina ġinavaġi, akira-korikorimini, ġomi na ġokiraġiani tarimana au tu asi ribagu.”

⁷² Kokoroku vaġa-ruaruana ma egoġito, benamo Petero na Iesu ġena guruġa etuġamaġi-doġariato, ekiraiato, “Kokoroku vaġa-ruaruana roġosi bene goġi nai, ġoi na au vaġa-toitoi bokira-ġuniġauguni.” Benamo etaġi-rakava rakavato.

15

Iesu Pilato ġoiranai

¹ Boġiboġi iamoiamo, Rubu Veaġa vereri baregori, e Iuda vereri, e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari, ema kanisoro tarimari mabarari na ġevaġa-moġoniato. Benamo Iesu ġebarubaruato, ġeġori-iaġoato, Roma Gavana Pilato ġea viniato. ² Pilato na edanaġiato, ekirato, “Ġoi tu Iuda tarimari ġeri vere o kini?” Iesu na evaġa-veaseato, ekirato, “Oi, okiraġiani maniġa.” ³ Benamo Rubu Veaġa vereri baregori na Iesu ġevaġa-badeato, guruġa ġutuma ġekiraġirito. ⁴ Pilato na ma edanaġi-ġenoġoiato, ekirato, “Ġoi tu asi bovaġa-veseni? Noġitaia, ġoi iatamu ai tu meto ġutuma ġekiraġirini.” ⁵ Senaġi Iesu asi eguruġato, benamo Pilato tu edaradarato.

Pilato na Iesu ġena mase ekiraġiato

Mataio 27:15-26; Luka 23:13-25; Ioane 18:38-19:16

⁶ Vanaġivanaġi Pasova verekona ġaronai tu Pilato na ġia ġeri dibura numanai etanuni, beġe kiraġiani tarimana ta,

etuḡu-rosiato-ḡoi. ⁷ Mo laḡani ai tarima ta arana Barabas, ḡia tu dibura numai etanuto tarima kota ḡesi, korana ḡevevaḡito nai, tarima ta ḡevaḡi-maseato. ⁸ Benamo ḡutuma monai ḡevevogoto tarimari Pilato ḡenoḡiato, eveini kavana ma bene vei ḡana. ⁹ Pilato na edanaḡirito, ekirato, “Ḡomi ḡourani au na Iuda tarimami ḡemi vere natuḡu-rosia ba?” ¹⁰ Ḡia ribana, Rubu Veaḡa vereri baregori ḡeri mama dainai, Iesu ḡia ḡimanai ḡetoreato.

¹¹ Senaḡi Rubu Veaḡa vereri baregori na tarimarima nuḡari ḡeḡanirito, Pilato na Barabas bene tuḡu-rosia. ¹² Benamo Pilato na ma edanaḡirito, ekirato, “O mai Iuda tarimami ḡemi vere ḡotoni tu kamasi bana veia?”

¹³ Ḡia ḡefararato, ḡekirato, “Novaḡa-satauroa!” ¹⁴ Pilato na edanaḡirito, ekirato, “Karase nai, kamara veiḡa rakavana eveiato nai?” Senaḡi mabarari ḡefarara-gigitarito, ḡekirato, “Novaḡa-satauroa!” ¹⁵ Pilato ḡena ura mo tarimarima ḡutuma nuḡari bene vaḡa-namori ḡana, ḡia na Barabas etuḡu-rosiato, senaḡi Iesu tu ḡekwariato murinai, evinirito beḡene vaḡa-satauroa ḡana.

Iesu ḡevaseva-vaseva iaḡiato

Mataio 27:27-31; Ioane 19:2-3

¹⁶ Vetari tarimari na Iesu ḡeḡori-iaḡoato gavana ḡena numa nuḡanai, benamo karori mabarari ḡekea-vegogorito. ¹⁷ Benamo dabuḡa kakakakana ḡevaḡa-veiato, debana da-garana ḡau ma giniginina na ḡevatoato, korona noḡa ḡeveiato, benamo Iesu debanai ḡetore-kauato. ¹⁸ Benamo ḡevaḡa-namoato, ḡekirato, “Iuda ḡeri Kini o, ḡaro namona!” ¹⁹ Benamo oro kwarina na debana ḡekwari-ḡenoḡoi ḡenoḡoiato-ḡoi, ḡekanunu-kanunuato, ḡevetui-tari viniato, ḡetoma-rakariḡo ḡofakau-viniato. ²⁰ Ḡevaseva-vaseva iaḡi-ḡosiatu murinai, dabuḡa kakakakana ḡekoki-vaḡiato, ḡena dabuḡa korikorina ma ḡevaḡa-veiato. Benamo ḡeḡori-rosiato beḡenea vaḡa-satauroa ḡana.

Iesu ḡevaḡa-satauroato

Mataio 27:32-44; Luka 23:26-43; Ioane 19:17-27

²¹ Kurene tarimana ta arana Simona, Alesanda e Rufo tamari, gunika vanuḡana ta na eiaḡomato-ḡoi, vetari tarimari na ḡelaunaḡi-naḡiato Iesu ḡena satauro neḡwaia.

²² Benamo Iesu ḡeḡori-iaḡoato gabu ta arana Golgota ḡana, anina tu “Deba Ḡavana Gabuna.” ²³ Benamo ḡia na vine nanuna, midigu vaḡa-keina muramurana arana muro ḡesi ḡebubu-vegogoato, ḡeviniato, senaḡi asi eniuato.

²⁴ Benamo ḡevaḡa-satauroato; ḡena dabuḡa dainai laki ḡerena ta ḡeveiato, benamo ḡevarerito fakari ai. ²⁵ Boḡibogḡi

ai horaġauna 9 koloko rekenai ġevaġa-satauroato. ²⁶ Kara koranai ġevaġa-satauroato guruġana satauro iatanai maiġesi ġetoreato, “IUDA TARIMARI ĠERI VERE.” ²⁷ Lema tarimari ruarua maki Iesu ġesi ġevaġa-sataurorito, ta aroribana rekenai, ma ta kaurina rekenai. [²⁸ Monana Buka Veāġai ġetore-guineato guruġana evaġa-moġoniato, ekirato, “Ġia vei-rakava tarimari ġesi ġeiavi-vegogoato.”]

²⁹ Ġeraka vanaġito-ġoi tarimari na guruġa rakavari Iesu ġeviniato-ġoi, debari ġekorakorarito, ġekirato, “Aha, be ġoi okirato Rubu Veāġa borovoani, ġaro toitoi nuġanai ma bovaġa-ruġa ġenoġoiani otato! ³⁰ Satauro tuġuna na noraka-riġo, tauġemu novevaġa-maġuri!”

³¹ Rubu Veāġa vereri baregori e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari na maki fakari ai maiġesi ġevaseva-vaseva iaġiato, ġekirato, “Ġia na tarima boruri evaġa-maġuririto, senaġi tauġena tu asi evevaġa-maġurini! ³² Keriso, Isaraela tarimari ġeri vere, satauro na inimoġo noraka-riġo ġai ġoiramai, be baġana vaġa-moġonimu!” Iesu ġesi ġevaġa-satauro vegogorito tarimari ruarua na maki ġeguruġa-rakava viniato.

Iesu ġena mase

Mataiō 27:45-56; Luka 23:44-49; Ioane 19:28-30

³³ Horaġauna 12 koloko ea ġabiato nai, tanobara mabarana mukuna na eġabi-ġauato; mukuna etanuto, eiaġoto mo, horaġauna 3 koloko. ³⁴ Horaġauna 3 koloko rekenai Iesu eġabato, ekirato, “Eloi, eloi, lama sabaktani?” anina tu, “Au ġegu Barau, au ġegu Barau, kara dainai au boraga-kwanegu?” ³⁵ Iesu sevinai ġeruġa-taġoto-ġoi tarimari kota ġeseġaġito, benamo ġekirato, “Ġoseġaġi, Elia ekeaiani.” ³⁶ Benamo tarima ta eragato, nanu erimaiani dagarana ta eġabiato, vine nanuna mamakina nuġanai efereiato, gobu lefai egwanu-kauato, benamo eduġi-raġeato Iesu na neniua ġana, ekirato, “Siġitaia, Elia beiaġomani, bema ġabi-riġoani ba?” ³⁷ Benamo Iesu eġaba-fouto murinai emaseto.

³⁸ Benamo Rubu Veāġa nuġanai veāġa lelevaġi daiġutuna kouġauna dabuġana o ketin evedare-kikimato, eruaruato, tuġuna na mo gabigabina. ³⁹ Roma vetari verena Iesu ġoiranai eruġa-taġoto-ġoi, ġena ġaba eseġaġiato e kamasi emaseto eġitaiato, benamo ekirato, “Moġoni veġata, mai tarima tu Barau Natuna!”

⁴⁰ Vavine kotari maki ġemarere-to-ġoi, kotuna manaġai ġeruġato, fakari ai tu Maria, Magadala vavinena; e Maria, mai tu Iakobo (o Iames) keina e Iosefa ġesi sinari; ema

Salome. ⁴¹ Galileai mai vavine tu Iesu murina na ġerakato-
 ġoi e ġia vetuġunaġina ġeiaġo-vinito-ġoi. Vavine vovoka ġia
 ġesi Ierusalemna ġana ġemaraġeto vavineri maki monai.

Iesu ġeguriato

Mataio 27:57-61; Luka 23:50-55; Ioane 19:38-42

⁴² Mo lavilavi ai vereko beġe vei-toreani, Sabadi ġarona
 roġosi bere ġabia nai. ⁴³ Iosefa, Arimatea vanuġa tari-
 mana, ġematauraiato-ġoi kanisoro fakari ai tarimana ta, Ba-
 rau ġena Basileia evaġa-nogaiato-ġoi tarimana, Pilato ġenai
 eiaġoto, benamo enoġi-ginikauato, Iesu tauġanina bene ġabia
 etato. ⁴⁴ Pilato eseġaġito Iesu tu varau emaseto nai, nuġana
 efarevaġito, benamo vetari verena ekeaiato, edanaġiato,
 ekirato, “Moġoni, Iesu tu bemase ba?” ⁴⁵ Benamo ve-
 tari verena na Iesu ġena mase evaġa-moġoniato vau, Iesu
 tauġanina Iosefa eviniato. ⁴⁶ Moġa murinai Iosefa na dabuġa
 kurokuro na namona ta evoiato, benamo Iesu eġabi-riġoato,
 dabuġa na ekumuato. Gara gabuna fore kouġanai ea tore-
 toġaiato murinai, fore baregona na ġatama-boka ekure-
 ġauato. ⁴⁷ Maria, Magadala vavinena, e Maria, Iosefa sinana,
 na etoreato gabuna ġeġita-kauato.

16

Iesu evariġisi-ġenoġoito

Ioane 20:1-10

¹ Iuda tarimari ġeri Sabadi ekorito murinai, Maria, Maga-
 dala vavinena, e Maria, Iakobo (o Iames) sinana, ema Salome
 muramura ma bonana namona ġevoito, beġene iaġo, Iesu
 tauġanina beġene daua ġana. ² Fura ġarona giniguinena o
 Sandei ai, boġiboġi ġaro eraġekauto nai, gara ġana ġeiaġoto.
³ Benamo tauġeri moġo ġeverorito-ġoi, ġekirato, “Deikara na
 mo fore barana gara ġekouġau-iaġiato tu, dei na toma ea
 kure-veġitaiani?” ⁴ Senaġi ġeboġe-iaġoto nuġanai, mo fore
 baregona tu irau ai vetore. ⁵ Ġia gara kouġana nuġanai
 ġeraka-toġato nai tu, mero variġuna ta ġeġitaiato, aroriba
 rekenai etanuto, ġena dabuġa tu kurokuro e mauka kenene,
 benamo nuġari ġefarevaġi-rakavato.

⁶ Ġia na ekirarito, ekirato, “Asi ġogari, au ribagu
 ġomi tu Iesu, Nasareta tauna, ġevaġa-satauroato tarimana
 ġovetauani. Ġia tu bevariġisi-ġenoġoi! Ġia mainai tu asiġina,
 ġetoreato gabuna ġoma ġitaia. ⁷ Be ġoiaġo, ġena mero e
 Petero boġonoa kira-varari, boġono kira, ‘Iesu tu beguineni
 Galilea ġana. Monai vau boġoa ġitaiani evaġa-guruġamito
 ilailanai.’ ”

⁸ Benamo mo vavine ġeraka-rosito gara nuġana na, korana nuġari ġefarevaġito e tauġaniri ġeġoġo-ġoġorito-ġoi nai. Tarima ta maki asi ġevaġa-guruġaiato, korana ġegarito nai.

Maria, Magadala vavinena, na Iesu eġitaiato

Mataio 28:9-10; Ioane 20:11-18

[⁹ Fura ġarona giniguinenai, boġi-boġi iamoiamonai, Iesu evariġisi-ġenoġoito, benamo Maria, Magadala vavinena, ġenai efofori-guinetu. Ġia ġenana tu iauka rakavari imaima ruarua (7) elai-vaġirito. ¹⁰ Ġia eiaġoto, benamo Iesu murina na ġerakato-ġoi tarimari ġeri nuġaraġe e taġitaġi nuġanai ekira-vararito. ¹¹ Ġeseġaġiato Iesu tu maġuri, Maria na eġitaiato, senaġi ġena guruġa asi ġevaġa-moġoniato.

Dabarai tarima ruarua na Iesu ġeġitaiato

Luka 24:13-35

¹² Moġa murinai ġia tauri ruarua gabu ta ġana ġeraka-iaġoto-ġoi nuġanai, Iesu ġeri ai efoforito, senaġi vetoġana tu eirauto. ¹³ Benamo tauri ruarua ġeġenoġoito, karori ġekira-vararito, senaġi ġeri guruġa asi ġevaġa-moġonirito.

Iesu ġena mero ġeri ai efoforito e ġia na seġuka evinirito

Mataio 28:16-20; Luka 24:36-49; Ioane 20:19-23

¹⁴ Moġa murinai ġena mero gabanana sebona (11) ġeġaniġanito-ġoi nuġanai, ġeri ai efoforito, evanerito, korana asi ġeri veġabidadama e ġeri nuġa-gwaġiġi dainai, korana mase na evariġisi-ġenoġoito murinai, ġeġitaiato tarimari ġeri guruġa asi ġevaġa-moġonirito. ¹⁵ Benamo ekirarito, ekirato, “Ġoiaġo, tanobara mabarari ai Vari Namona tarimarima mabarari ġoirari ai boġono ġobata-iaġia. ¹⁶ Deikara na mai Vari Namona bevaġa-moġoniani ema babatiso beġabiani tarimana tu bemaġurini, senaġi asi bevaġa-moġoniani tarimana Barau na rakava voina beviniani. ¹⁷ Ġeveġabi-dadamani tarimari ġesi mai vetoġa beġe iaġo-sebonani: Iauka rakavari au aragu ai beġe lai-vaġirini. Garo variġuri iraurau ai beġe guruġani. ¹⁸ Mota rakavari beġe ġabi-vaisini, mase ġarikiri beġe niurini, senaġi asi beġe vaġa-rakavarini. Ġimari keve tarimari iatari ai beġe tore-kaurini, benamo keve tarimari beġe namoni.”

Iesu tu Barau na eġabi-varaġeato guba ġana

Luka 24:50-53; Apostolo 1:9-11

¹⁹ Iesu Vereġauka na evaġa-guruġarito murinai, Barau na eġabi-vaisiato, guba ġana evaraġeto, benamo Barau aroribana rekenai etanu-tarito. ²⁰ Benamo Iesu ġena mero ġeraka-lausito, gabu mabarari ai ġea ġobatato. Vereġauka

maki ġia ġesi ġeġauvei-vegogoto-ġoi, ema ġeri guruġa evaġa-
moġonirito-ġoi nuġa-farevaġi veiġa boruri ai.]

VARI NAMONA LUKA NA ETOREATO

Luka vaḡa-foforina guruḡari

Luka tu doketa tarimana, ma ḡia tu irau bese tarimana. Ḡia tu dia mo Iesu ḡena mero 12 vekaravari ai tarimana ta, senaḡi ḡia tu Paulo ḡesi erakaorakaoto-ḡoi tauna.

Luka na mai Vari Namona tu Teofilo ḡena etoreato. Etoreato laḡanina tu 60 beiaḡo 65 fakanai ta, mo tu Iesu emaseto murinai.

Luka ḡena ura baregona Teofilo e Grik tarimari ema tarimarima mabarari maki beḡene riba, Iesu tu Barau na evaḡa-moḡoniato, e tarima namo vedaureana, e tarimarima na Barau ḡena vevaḡa-maḡuri beḡene ḡabia ḡana uranai eruḡa-boroḡirito, benamo ḡeri rakava eḡwaiato, satauro ai emaseto, ema Iesu ḡereḡana ḡenana moḡo Barau ḡena vevaḡa-maḡuri tarimarima na beḡe ḡabiani.

Luka ḡena toretore tu maiḡesina eboioḡaiato:

1. Iesu keina na beiaḡo mo etarimato varina - karoa 1:1-4:13
2. Iesu ḡena vetuḡunaḡi ḡauveiri eveirito variri - karoa 4:14-21:38
3. Iesu ḡena midigumidigu ema ḡena mase variri - karoa 22-23
4. Iesu ḡena variḡisi-ḡenoḡoi, e ḡena tarimarima ḡeri ai efoforito, ema guba vanuḡana evaraḡeto variri - karoa 24

Luka na Vari Namona etoreato Teofilo ḡena

¹ Vere taumu Teofilo, ḡoi atore-vinimuni. Tarimarima ḡutuma Iesu na eveirito veḡari ḡita fakarai variri varau ḡetorerito. ² Tovotovona na tarimarima na matari na ḡeḡitarito dagarari ema ḡeḡobata-iaḡirito variri ilailari ḡevaḡa-ribarato. ³ Moḡa lorinai au maki atuḡamaḡini, namona maḡa, Vere o, karakara ḡeḡorato dagarari sigana toḡana na bavetau-ḡitakauri, benamo ḡeḡorato ilailari ai ama torerini ḡoi ḡemu. ⁴ Benamo vau bono riba, ḡevaḡa-ribamuto-ḡoi guruḡari tu moḡoni veḡata.

Ioane Babatiso ḡena ḡora ḡekiraḡi-foforiato

⁵ Heroda, vere barana o kini, na Iudea tanona eḡitaḡauato-ḡoi nuḡanai, Rubu Veaḡa verena ta etanuto-ḡoi arana Sakaria, Abia ḡena doḡoro tarimana. Ḡaraḡona arana tu Elisabeta. Ḡia maki Arona senena, Rubu Veaḡa vereri doḡorori vavinena. ⁶ Ḡia tauri ruarua tu vei-iobukaiobuka tarimari Barau ḡoiranai. Vereḡauka ḡena taravatu ema vevaḡa-naḡi mabarabarari ḡekorana-iaḡirito-ḡoi ma nuḡari

mabarari ġesi. ⁷ Senaġi tauri ruarua asi naturi, korana Elisabeta tu gabani, ema ġia tauri ruarua tu varau ġeġaukato.

⁸ Ġaro ta Sakaria ġena vevaġa-veaġa ġauveiri eveirito Rubu Veaġai Barau ġoiranai, korana ġena doġoro ġeri nega dainai. ⁹ Benamo Rubu Veaġa vereri ġeri veiġa ilailanai Sakaria ġeġabi-hidiato, muramura ma bonana namona bene gabu ġana. Moġa lorinai eraka-toġato Vereġauka ġena Rubu Veaġa nuġanai, ¹⁰ a tarimarima mabarari tu murikai ġeġuriġurito-ġoi muramura egabuto-ġoi nuġanai.

¹¹ Benamo Vereġauka ġena aneru ta ġia ġenai eforito, muramura goġuna ma bonana fatana veaġana aroriba rekenai eruġataġoto-ġoi. ¹² Sakaria na eġitaiato nai, nuġana efarevaġito ema egarito. ¹³ Senaġi aneru na ekiraiato, ekirato, “Sakaria, asi nogari, korana ġemu ġauġau Barau na beseġaġia. Ġaraġomu Elisabeta na natumu ta beġabiani, arana bono vatoa Ioane. ¹⁴ Ġoi boiakuni, boverereni, tarimarima ġutuma maki ġia bemaġurini nai, beġe iakuni. ¹⁵ Korana Vereġauka ġoiranai ġia tu vere baregonai beiaġoni. Ġia tu vine nanuna asi bene niua ema niuniu dagarari gwaġiġiri maki asiġina moġo. Ġia roġo sinana dianai, Iauka Veaġa na bevaġa-vonuani. ¹⁶ Ġia na Isaraela tarimari vovoka beġori-kurerini Vereġauka, ġeri Barau, ġenai. ¹⁷ Vereġauka ġoiranai berakani Elia peroveta tarimana ġena kokore ema ġena seġuka kavana. Tama e natu ġia na ma bevaġa-tanu vegogorini. Kira-sirivaġi tarimari maki bevaġa-tanu kurerini, vei-iobukaiobuka tarimari ai beġe iaġoni; benamo ġia na tarimarima beġabi-torerini Vereġauka ġena.”

¹⁸ Sakaria na aneru ekiraiato, ekirato, “Au tu kamasi bari baiani? Au tu ġauka, ġaraġogu maki beġauka.”

¹⁹ Aneru evaġa-veseto, ekirato, “Au tu Gabriela, Barau ġoiranai aruġani. Barau na au betuġugu, bana vaġa-guruġamu ema mai vari namona bana kira-varamu. ²⁰ Senaġi au ġegu guruġa asi ovaġa-moġoniani nai, ġoi murumu bebubuni, asi boguruġani, beiaġoni mo, mai guruġa anina bea ġorani ġaronai. Akiraġirini dagarari ġeri nega korikori ai beġe ġorani.”

²¹ Mai veiġa eġorato-ġoi nuġanai, tarimarima na ġenari-kavaiato nai, ġeverorito karase nai Sakaria Rubu Veaġa nuġanai ea kwaibo-rakavato. ²² Eraka-rosito nai, asi evaġa-guruġarito, benamo ġeribato, ġia tu emata-vanaġito, kara ta eġitaiato Rubu Veaġa nuġanai. Benamo ġia na vetoġai moġo evaġa-ribarito, asi eguruġato, korana muruna ebubuto nai.

²³ Sakaria ġena ġauvei ġarori Rubu Veaġai evaġa-koririto murinai, eġenoġoito ġena vanuġa ġana. ²⁴ Moġa murinai ġia ġaraġona Elisabeta varau ekuġato, benamo ġue imaima

(5) etanu-vekuretoḡato numai. ²⁵ Ekirato, “Vereḡauka na bevetuḡagu, maiḡesina au ḡegu ai beveia. Ḡegu maiaka tarimarima ḡoirari ai beḡabi-vaḡia.”

Iesu ḡena ḡora aneru na ekiraḡiato

²⁶ Elisabeta ma banina ḡue imaima sebona (6) nuḡanai, Barau na aneru ta arana Gabriela etuḡuato vanuḡa ta Galilea nuḡanai arana Nasareta ḡana. ²⁷ Ḡuiato ta monai. Ḡia tu ma kirakauna arana Iosefa, Davida ḡena doḡoro tarimana. Mo ḡuiato arana tu Maria. ²⁸ Aneru ḡia ḡenai eiaḡoto, ekirato, “Ḡaro namona, Vereḡauka tu ḡoi ḡesi ema ḡena vevaḡa-namo bara ḡoi ḡemu ai.”

²⁹ Maria na mai guruḡa eseḡaḡiato nai, nuḡana evek-waraḡi-rakavato, etuḡamaḡito mai vevaḡa-namo anina tu kara. ³⁰ Benamo aneru na ma ekiraiato, ekirato, “Maria, asi nogari, Barau na ḡena namo e varevare-bara ḡoi iatamu ai betorea. ³¹ Ḡoi tu bokuḡani ema mero ta boḡabiani, arana bono vatoa Iesu. ³² Ḡia arana bevaraḡeni ema beḡe kiraḡiani Iaru-korokoro Barauna Natuna. Barau tuḡutuḡu na kini ai bevaḡa-iaḡoani, ḡia senena Davida kavana. ³³ Ḡia tu vere tuḡutuḡu ai beiaḡoni, vere betanu-vanaḡi vanaḡini Iakobo besena ḡeri, ḡena Basileia asi bekorini.”

³⁴ Maria na aneru ekiraiato, ekirato, “Mai tu kamasi beḡorani? Au tau ta ḡesi tu roḡosi baḡana gena-vegogo.”

³⁵ Aneru na evaḡa-veseato, ekirato, “Iauka Veaḡa ḡoi iatamu ai beforini, Barau ḡena seḡuka na beborogimuni. Moḡesina nai ḡoi ḡemuna bemaḡurini merona veaḡana tu Barau Natunai beḡe kiraḡiani. ³⁶ Bono riba, ḡoi garagaramu Elisabeta, ḡia varau beḡauka, senaḡi ma banina. Ribamu, tarimarima na ḡekiraḡiato-ḡoi, ḡia tu gabani vavinena ḡetato-ḡoi, senaḡi toma ḡena ḡue imaima sebona (6) maiḡa. ³⁷ Korana Barau tu dagara mabarari veiveiri ma ribana.”

³⁸ Maria ekirato, “Au tu Vereḡauka ḡena vetuḡunaḡi vavinegu, be bokira kavana au ḡegu ai bene ḡora.” Benamo aneru na eraga-kwaneato, erakato.

Maria Elisabeta ḡenai eiaḡoto

³⁹ Mo negai Maria evariḡisito, Iudea ḡorori vanuḡana ta ḡana eraga-iaḡoto. ⁴⁰ Monai Sakaria ḡena numai eraḡekauto, Elisabeta evaḡa-namoato. ⁴¹ Elisabeta na Maria ḡena vevaḡa-namo guruḡana eseḡaḡiato nai, natuna tu diana nuḡanai eḡarevato, benamo Elisabeta Iauka Veaḡa na evaḡa-vonuato, mamina eḡabiato. ⁴² Benamo eguruḡa-baregato, ekirato, “Vavine vefakari ai Barau ḡena vevaḡa-namo ḡoi iatamu ai tu barego vedaurea, ema boḡabiani merona iatanai maki! ⁴³ Senaḡi au ḡegu namo tu kara Vereḡauka sinana

ġegu ai beiaġoma? ⁴⁴ Ġemu vevaġa-namo guruġana baseġaġia nai, natugu tu nuġagu ai eiakuni nai eġarevani. ⁴⁵ Ġoi overeni, korana oveġabi-dadamato, Vereġauka ġena guruġa bemoġonini otato nai.”

Maria ġena iaku marina

⁴⁶ Benamo Maria ekirato,

“Au nuġagu na Vereġauka evaġa-raġeani.

⁴⁷ Au iaukagu na maki au vaġa-maġurigu Barauna eiakuviniani,

⁴⁸ korana tu au,

ġena vetuġunaġi vavinena,

ġegu tanu lealei roġo

etuġamaġi-taġoguni!

Mainana, beiaġoni mo,

ġuru mabarari beġe kirani,

Barau ġena vevaġa-namo tu

au iatagu ai beġe toni,

⁴⁹ korana tu veġa baregori

Seġuka Barauna na au ġegu ai beveiri.

Ġia arana tu veaġa.

⁵⁰ Ġena vetuġaġwa tu

ġia ġegari-viniani tarimari

iatari ai betoreani,

ġuru ta beiaġoni ġuru ta

iatari ai betanuni.

⁵¹ Ġia ġimana eġabi-vaisirito seġukana na ġeveiavini tarimari elai-karovorito.

⁵² Ġia na vere baregori

ġeri tanutanu gaburi na

edori-firiġorito,

a tanu lealea tarimari

ġia na eġabi-vaisirito.

⁵³ Vito tarimari maki dagara namori ai evaġa-vonurito,

a farefare vovoka tarimari

ġia na ġimari kori

evaġa-ġenoġorito.

⁵⁴ Ġena kiraġitore ġita tubura ġatara Isaraela tarimari ġesi asi etuġa-rekwarito,

ema ġia eiaġomato

ġena vetuġunaġi tarimari Isaraela bene vaġa-kavari ġana,

⁵⁵ senera ekiraġitore-vinirito ilailana.

Aberahamo ma besena ġesi roġo bevetuġa-ġwa vanaġi-vanaġirini, etato.”

⁵⁶ Maria monai tu Elisabeta ġesi ġetanuto ġue toitoi (3). Moġa murinai ġena vanuġa ġana ma eġenoġoi-iaġoto.

Ioane Babatiso emaḡurito

⁵⁷ Elisabeta ḡena ḡabi ḡarona varau eraḡasito nai, mero ta eḡabiato. ⁵⁸ Benamo sevinai ḡetanuto tarimari ema gara-garana na varina ḡeseḡaḡiato nai, ḡia ḡesi ḡeiaku-vegogoto, korana Vereḡauka ḡena namo e varevare-bara ḡia ḡenai eḡorato nai.

⁵⁹ Ġaro vaḡa-imaima toitoinei (8) mero tauḡanina kefina beḡene lama-vaḡia ḡana ḡevegogoto. Mai ḡaro sebonai maki arana beḡene vatoa Sakaria, tamana beḡene turaia ḡetato. ⁶⁰ Senaḡi sinana asi eurato nai ekirato, “Asiḡina! Ġia arana tu Ioane.” ⁶¹ Ġia ḡekirato, “Senaḡi ḡoi ḡemu bese nuḡanai mai ara tu asiḡina!” ⁶² Benamo ḡia na mero tamana ḡimari ai moḡo ḡedanḡiato, mero arana tu deikara beḡene si. ⁶³ Sakaria na toretore vetuḡuna ta ekiraḡiato, benamo maiḡesi etoreato, “Ġia arana tu Ioane.” Benamo mabarari nuḡari ḡefarevaḡito. ⁶⁴ Monai vau muruna evekeoto, meana maki eroroḡototo, benamo eguruḡato, Barau evaḡa-namoato.

⁶⁵ Moḡa lorinai seviri ai ḡetanuto tarimari mabarari ḡeḡaba-rakavato ema mo veḡa varina Iudea ḡoro vanuḡari mabarari nuḡari ai ḡevari-fiuato. ⁶⁶ Varina ḡeseḡaḡiato tarimari mabarari na ḡetuḡamaḡi-iaḡiato, ḡekirato, “Mai mero tu kamasi beveini?” Korana tu Vereḡauka ḡimana seḡukana tu ḡia iatanai.

Sakaria ḡena mari

⁶⁷ Ioane tamana Sakaria Iauka Veaḡa na evaḡa-vonuato, benamo Barau ḡena guruḡa evaḡa-foforiato, ekirato,

⁶⁸ “Vereḡauka,

Israela tarimari ḡeri Barau,

sivaḡa-namoa,

korana tu ḡia ḡena bese

tarimari eiaḡoma-vinirito

bene voi-ḡenoḡoiri ema

bene vaḡa-maḡuriri ḡana.

⁶⁹ Vevaḡa-maḡuri tauna ma seḡukana ḡesi etuḡuato ḡita ḡera, ḡia tu ḡena vetuḡunaḡi tauna

Davida garakana.

⁷⁰ Mai kiraḡitore tu

ḡena peroveta tarimari veaḡari na irau laḡani ai ḡekiraḡi-foforiato:

⁷¹ Ġita tu ḡia na ekira-ḡaurato,

ḡevetari-vinirani ema ḡebaru-vinirani tarimari ḡimari na ḡia na bevaḡa-maḡurirani etato.

⁷² Ekirato maki, ḡita tubura ḡatara bevetuḡa-ḡwarini, ema ḡena kiraḡitore veaḡana

asi betuḡa-rekwaiani.

⁷³ Ĝia na ĝita senera Aberahamo ekiraḡitore-viniato,

⁷⁴ benamo ekirato, ġevetari-vinirani tarimari ġimari na beḡabi-maḡurirani.

Benamo vetuḡunaḡina bisini iaḡo-vini asi garira ġesi.

⁷⁵ Ĝoiranai bisini raka ma veaḡara e ma iobukaiobukara ġesi ġera maḡuri ġarori mabarari ai.

⁷⁶ Natugu o, ġoi tu Iaru-korokoro Barauna ġena peroveta tarimana beḡe kiraḡimuni,

korana tu boraka-guineni Vereḡauka ġena dabara bono vaḡa-maḡataia ġana.

⁷⁷ Ĝena bese tarimari

bono vaḡa-ribari,

ġia na ġeri rakava bene tuḡamaḡi-fitoḡari ema bene vaḡa-maḡuriri.

⁷⁸ Korana ġita ġera Barau ġena vetuḡaḡwa tu barego ġita ġerai.

Ĝaro eraḡekauni mamana kavana vevaḡa-maḡuri ġita iatarai betanuni.

⁷⁹ Benamo mukunai e mase gari nuḡanai ġetanuni tarimari bevaḡa-mamarini,

ema maino dabaranai beḡori-kaurini.”

⁸⁰ Ioane ebaregoto ema iaukana egwadato. Tano fakanai etanuto-ḡoi, eiaḡomato mo, Isaraela tarimari ġeri ai efoforito ġarona.

2

Iesu ġena ġora

¹ Mo negai Kaisara Augusto, Roma ġeri vere, na ġena vevaḡa-naḡi etuḡuato, tanobara tarimari mabarari arari beḡene toreri, sensisi beḡene ġabia. ² Mai tu sensisi giniguinena, Kwirinio na Siria evereato-ḡoi neganai ġeḡabiato. ³ Moḡa lorinai tarimarima mabarari arari toretoreri uranai tata ġeri vanuḡa korikori ġana ġeḡenoḡoito.

⁴ Iosefa maki erakato. Nasareta, Galilea rekena vanuḡa ta na, Betelehema ġana eiaḡoto, Iudea rekena vanuḡa ta, Davida ġena vanuḡa. Mo ġana eiaḡoto, korana ġia tu Davida ġena doḡoro tarimana. ⁵ Monai arana beḡene torea ġana, ġia kirakauna Maria ġia ġesi ġeiaḡoto. Ĝia tu ma banina. ⁶ Tauri ruarua monai ġetanuto-ḡoi nuḡanai, ġena ġabi ġarona varau evotuto. ⁷ Ĝia eḡabito, mero guinena eḡabiato, dabuḡai eseḡoato, boromakau ġeri ġaniḡani fatanai evaḡa-genakauato, korana varivari tarimari ġeri numa asi faka ta dainai.

Mamoe narinari tarimari ma aneru ġesi

⁸ Mo tano monai mamoe ġenaririto-ġoi tarimari kota tu boġai ġetanuto-ġoi, boġi ai ġeri mamoe ġeġitaġaurito-ġoi. ⁹ Benamo Vereġauka ġena aneru ta ġia ġeri ai eforrito, Vereġauka mamana na emama-taririto; ġegari-rakavato, ¹⁰ senaġi aneru na ekirarito, ekirato, “Asi ġogari! Vari Namona au na baġwa-iaġomaia ġomi ġemi, tarimarima mabarari vaġa-iakuri ema vaġa-verereri ġana. ¹¹ Maitoma Davida ġena vanuġai ġemi vevaġa-maġuri tarimana be-maġuri, Keriso Vereġauka! ¹² Vetoġana tu maiġa, mero raraka-raraka boġo doġariani boromakau ġeri ġaniġani fatanai genakau, dabuġa na beseġoa.”

¹³ Benamo asikauna guba aneruri ġutuma mai aneru sebona ġesi ġefofori-barato, Barau ġevaġa-namoato, ġekirato, ¹⁴ “Guba tuġuna vanigerenai Barau beġene vonevone-raġe vinia, ema tanobarai maino ġia na eiaunamo-vinirini tarimari na beġene ġabia!”

¹⁵ Aneru mabarari na ġeraga-kwanerito, guba ġana ġeġenoġoito murinai, mamoe ġitaġauri tarimari ġeguruġa-vegogoto, ġekirato, “Ġita tu Betelehema ġana si-iaġo, Vereġauka na bevaġa-ribara dagarana sia ġitaia.”

¹⁶ Benamo ġeraga-iaġoto, Maria e Iosefa ġedoġaririto, mero keina maki boromakau ġeri ġaniġani fatanai genataġonai ġeġoitaġoato. ¹⁷ Mero ġeġitaiato, benamo aneru na ġevaġa-ribarito mero varina ġekiraġi-foforiato. ¹⁸ Benamo ġeseġaġito tarimari mabarari mamoe ġitataġori tarimari ġeri guruġa na nuġari ġefarevaġito. ¹⁹ Maria na mo guruġa mabarari nuġanai etorerito ema etuġamaġirito-ġoi. ²⁰ Mamoe ġeġitaġauto-ġoi tarimari ġeġenoġoito, Barau ġevevato-iaġiato, ġevaġa-raġeato, korana ġeseġaġirito ema ġeġitarito dagarari tu moġoni, aneru na ġia evaġa-ribarito ilailana.

Iesu arana ġevatoato

²¹ Ġaro vaġa-imaima toitoinei (8), mero tauġanina kefina beġe lama-vaġiani ġaronai, ġia arana ġevatoato, Iesu. Sinana na roġosi bene ġoitaġoa nuġanai, aneru na ekiraġiato arana ġeviniato.

Iesu Rubu Veaġai ġea vaġa-foforiato

²² Mero eġorato ġaro gabana vasivasi (40) murinai, ġia ġeri veiareva ġarona eraġasito, Mose ġena taravatu ekirani ilailanai. Benamo Iosefa e Maria na Iesu Ierusalemia ġana ġeġwa-iaġoato, Vereġauka ġoiranai ġea vaġa-foforia ġana. ²³ Korana Vereġauka ġena taravatu ekirani, “Ġora

guine merori mabarari tu veāga Veregāuka gēna.” ²⁴ Veregāuka gēna taravatu ilailana varevare dagarana begene vinia getato, pune ruarua o pune variguri ruarua.

²⁵ Tau ta Ierusalemāi etanuto-goi, arana tu Simeona. Ĝia tu vei-iobukaiobuka tarimana ema Barau gēna taravatu ekorana-iaġiato-goi tarimana. Ĝia na Isaraela ġeri vevaġa-maġuri enariato-goi ema Iauka Veāga na evaġa-vonuato.

²⁶ Iauka Veāga na maki evaġa-guruġaiato, ekirato, ġia asi roġo bemaseni mo, Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), roġo beġitaiani. ²⁷ Iauka Veāga na Rubu Veāga nuġanai Simeona eġori-toġaiato vau, Iesu tamana ema sinana na ġeġwa-toġaiato, taravatu ekirani veiġana begene veia ġana. ²⁸ Benamo Simeona na mero eġabiato, efaniato, Barau evaġa-namoato, ekirato,

²⁹ “Veregāuka, ġemu vetuġunaġi tauna mai vau bono tuġu-fitoġagu,

ma mainogu ġesi mai baiaġoni ġemu kiragiore vaġa-ilailana.

³⁰ Varau ġemu vevaġa-maġuri matagu na bama ġitaia,

³¹ goi na ovei-toreato tarimarima mabarari ġoirari ai.

³² Mamana maiġa, bese irauirau vaġa-mama-iaġiri, ma goi ġemu bese Isaraela vevato-iaġiri ġana.”

³³ Mero tamana e sinana na Simeona gēna guruġa ġeseġaġito nai, ġeġaba-rakavato. ³⁴ Benamo Simeona na tauri ruarua evaġa-namorito, Maria ekiraiato, ekirato, “Mai mero na Isaraela tarimari ġutuma vaġa-ketori ema ġutuma vaġa-vaisiraġeri ai beiaġoni. Ĝia tu vetoġa ta Barau ġenana, tarimarima ġutuma na beġe kiraġi-fitoġaiani, ³⁵ moġesi tarimarima nuġari vekuretoġari dagarari mabarari beġea foforini. Goi, Maria, maki midigumidigu asikei boġoitaġoni, noġa moġo lorumu kaia na beġe gwanu-toġaiani midiguna kavana.”

³⁶ Monai peroveta vavinena ta arana Ana. Ĝia tu Fanuela natuna, Asere gēna doġoro vavinena. Ĝia tu eveġaraġoto, laġani imaima ruarua (7) ġaraġona ġesi ġetanuto, ³⁷ benamo evabuto, laġani gabana imaima ma gabana toitoi vasivasi (84) etanuto, varau eġaukato. Rubu Veāga asi eragkwaneato, laġani e boġi ai Barau etoma-rakariġo viniato-goi, eġuriġurito-goi ema eġaniveaġato-goi. ³⁸ Mo hora sebonai ġia maki eraġasito, benamo Barau evaġa-namoato, Ierusalemā vaġa-maġurina ġenariato-goi tarimari ġoirari ai mai mero varina ekiraġiato.

Nasareta ġana ma ġeġenoġoito

³⁹ Iosefa ema Maria na Vereġauka ġena taravatu ekirani veiġari mabarari ġeveirito murinai, Galilea ġana ġeġenoġoito, ġeri vanuġa Nasareta ġana. ⁴⁰ Mai mero ebaregoto ma gwadana ġesi; Barau ġena iaunega na evonuvonu-raġeto ema ġena namo e varevare-bara tu ġia iatanai.

Iesu Rubu Veaġa nuġanai

⁴¹ Laġani mabarari nuġari ai Iesu tamana ema sinana tu Ierusalem ma ġana ġeiaġoto-ġoi, Pasova verekona dainai. (Moġa tu Iuda tarimari mase aneruna na evanaġirito moġo, asi evaġirito verekona). ⁴² Iesu ġena laġani gabanana rurarua (12) eġabiato nai, ġia maki tamana ema sinana ġesi vereko urana ġeiaġoto, ġeveito-ġoi kavana. ⁴³ Vereko ekorito murinai, ġeġenoġoito ġeri vanuġa ġana, senaġi ġia asi ribari, Iesu tu Ierusalem ma ġeraga-kwaneato. ⁴⁴ Ġia ġeri tuġamaġi Iesu tu ġia ġesi. Ġaro sebona ġerakato murinai, garagarari ema ġatari fakari ai ġevetauato. ⁴⁵ Ġevetauto nuġanai asi ġeġoitaġoato, moġa lorinai ma ġeġenoġoito Ierusalem ma ġana Iesu vetauvetauna. ⁴⁶ Ġaro toitoi murinai ġeġoitaġoato, Iesu tu Rubu Veaġa nuġanai Iuda tarimari ġeri vevaġa-riba tarimari ġesi. Barau ġena guruġa ġekiraġirito-ġoi eseġaġirito-ġoi ema ġia na maki edanaġirito-ġoi mai guruġa aniri tu kara. ⁴⁷ Mabarari na Iesu ġena vedanaġi ema evaġa-veseto guruġari ġeseġaġito nai, ġeġaba-rakavato. ⁴⁸ Iesu tamana ema sinana mainai ġeġoitaġoato nai, nuġari ġefarevaġi-rakavato, benamo sinana na ekiraiato, ekirato, “Natugu, karase nai ġoi na ġai maiġesi boveima? Ġoi tamamu ema au tu ġoi daimu ai dabarama maki beġe doko, kamasi ta mai bovei baġasi.”

⁴⁹ Iesu ekirato, “Karase nai au ġovetauguni? Ġomi asi ribami au tu Tamagu ġena numai?” ⁵⁰ Senaġi ġia asi ribari, Iesu karase maiġesina evevaġa-veseto.

⁵¹ Moġa murinai Iesu tamana ma sinana ġesi ġeġenoġoito Nasareta ġana. Ġeri guruġa mabarari eiāġo-vinirito-ġoi. Maiġeri dagara ġeġorato mabarari Maria na nuġanai etorerito ema etuġamaġi taġorito-ġoi. ⁵² Iesu efutuato ma iaunegana ġesi, Barau ema tarimarima na maki ġeuraviniato-ġoi.

3

Ioane Babatiso eġobatato

Ioane 1:19-28

¹ Tiberio Kaisara, Roma ġeri vere, evereto laġani gabanana imaima (15) nuġanai, Pontio Pilato tu Iudea ġeri

gavana, Heroda tu Galilea verena, tarina Filipo tu Iturea ma Trakoniti tanori ġeri vere, Lisania tu Abilene verena. ² Anas ma Kaiafas tu Rubu Veāga vereri baregori. Mo negai Barau na Ioane Sakaria evaġa-guruġaiato tano fakanai. ³ Benamo Ioane na Ioridana ġarukana tanona mabarana eraka-vaġa-ġauato, eġobatato-ġoi, tarimarima ġeri rakava ġerina beġene vetuġamaġi-kure e beġene raka-kure, ema babatise beġene ġabia, Barau na ġeri rakava bene tuġamaġi-fitoġari ġana. ⁴ Isaia, peroveta tarimana, ġena bukai etoreato ilailanai, ekirato,

“Tarima ta tano fakanai ekeani, ekirani,
‘Vereġauka ġena dabara ġoiarevaia,
ġena iaġoma dabarana ġovaġa-maoromaoroa.

⁵ Douka gaburi mabarari

boġono vaġa-vonuri,

ġoro baregori e ġoro keiri mabarari boġono vaġa-faiarari.

Dabara ġeġeva-ġeġevari

boġono vaġa-maoromaorori,

ema dabara koufakoufari maki boġono vaġa-vonuri.

⁶ Benamo tarimarima mabarari na Barau ġena vevaġa-maġuri beġe ġitaiani!’ ”

⁷ Tarimarima ġutuma Ioane ġenai ġeiaġoto, bene babatise ġena. Benamo Ioane na eġobatarito, ekirarito, “Ġomi mota naturi, dei na bekirami, Barau ġena vevaġa-maoro ġenana boġo raga-maġurini? ⁸ Ġemi rakava ġerina boġono vetuġamaġi-kure, ema boġono raka-kure Barau ġenai, benamo ġemi maġuri ai ġwaġwa namori boġono buri. Asi boġono kira, ‘Aberahamo tu ġai tamama, (be Barau na beġabi-raġemani).’ Korana boġono riba, Barau tu ma seġukana Aberahamo natuna tu mai fore ġerina bevaġa-ġorarini! ⁹ Koko tu ġau korari ai varau beġe toreri. Benamo ġwaġwa namori asi beġe ġwani ġauri mabarari tu beġe basirini, karavai beġe fiuraġerini.”

¹⁰ Vegogo tarimari na Ioane ġedanaġiato, ġekirato, “Be, ġai tu kara baġana vei?” ¹¹ Ġia na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi deidei ġemi sedi ruarua nai, ta tu asi ġena sedi tarimana bono vinia, e ma ġana ġaniġani tarimana na maki moġesi bene vei.”

¹² Takesi gogo tarimari maki babatise beġene ġabi ġana Ioane ġenai ġeiaġoto, ġedanaġiato, ġekirato, “Vevaġa-riba taumu, ġai tu kamasi baġana vei?” ¹³ Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Taravatu ekirani lorinai moġo boġono gogo.”

¹⁴ Vetari tarimari o soldia na maki ġedanaġiato, ġekirato, “Ġai maki kamasi baġana vei? Ġia evaġa-veseto, ekirato,

“Tarima ġeri moni asi boġono verariri ema asi boġono kira-rakavari. Ġomi davami dainai maki asi boġono mugumugu.”

¹⁵ Tarimarima nuġari ai maiġesi ġetuġamaġito, “Mai tarima tu Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), banaġu,” ġetato. ¹⁶ Benamo Ioane na mabarari evaġa-guruġarito, ekirato, “Au tu nanu na ababatisomini, senaġi tarima ta beiaġomani, ġia ġena seġuka na au ġegu seġuka tu evanaġiani. Au tu asi ilaila ġia ġena tamaka varona baruġaiani. Ġia na Iauka Veaġa ema karava na bebabatisomini. ¹⁷ Ġia ġimanai tu iareva-iareva dagarana, widi momona tu widi tauri ġenana bene iareva-ġitakauri ġana. Benamo widi tu ġena vaġa-vegogo numanai bevaġa-vegogorini, senaġi widi momona tu begabuani asi ebuseni karavanai.”

¹⁸ Ioane na mo guruġai ema guruġa ġutumai maki Barau ġena Vari Namona tarimarima eġobata-vinirito, ema enoġirito, ġeri rakava ġerina beġene vetuġamaġi-kure. ¹⁹ Ioane na maki Heroda, Galilea verena, evaneato, korana tu ġia kakana Filipo ġaraġona eġaraġoato nai, ema veiġa rakavari ġutuma eveirito nai. ²⁰ Heroda na mo rakava mabarari iatari ai ta ma etore-kauato, ġia na Ioane dibura numanai ma ekou-ġauato.

Ioane na Iesu ebabatisoato
Mataio 3:13-17; Mareko 1:9-11

²¹ Tarimarima mabarari Ioane na ebabatorito-ġoi nai, Iesu maki ebabatisoato. Benamo Iesu eġauġauto-ġoi nuġanai, guba evekeo-fakato, ²² Iauka Veaġa emariġoto ġia iatanai, vetoġana noġa pune kavana. Garo ta guba na ekea-riġoto, ekirato, “Ġoi tu au Natugu, aura-vinimuni; ema ġemu ai aiaku-rakavani maki.”

Iesu tubuna ġatana arari
Mataio 1:1-17

²³ Iesu na ġena ġauvei esinaiato nai, ġena laġani tu gabana toitoi (30) kavana. Tarimarima ġekirato-ġoi, ġia tu Iosefa natuna. Besena tu maiġeri: Iosefa tu Heli natuna, ²⁴ Heli tu Matat natuna, Matat tu Levi natuna. Levi tu Melki natuna. Melki tu Ianai natuna. Ianai tu Iosefa natuna. ²⁵ Iosefa tu Matatia natuna. Matatia tu Amosa natuna. Amosa tu Nahum natuna. Nahum tu Eseli natuna. Eseli tu Nagai natuna. ²⁶ Nagai tu Mahat natuna. Mahat tu Matatia natuna. Matatia tu Semein natuna. Semein tu Ioseka natuna. Ioseka tu Ioda natuna. ²⁷ Ioda tu Ioanan natuna. Ioanan tu Resa natuna. Resa tu Serubabele natuna. Serubabele tu Sealtiele natuna. Sealtiele tu Neri natuna. ²⁸ Neri tu Melki natuna. Melki tu Adi natuna. Adi tu Kosam natuna. Kosam tu Elmadam natuna. Elmadam tu Ere natuna. ²⁹ Ere tu Iosua

natuna. Iosua tu Eliesere natuna. Eliesere tu Iorim natuna. Iorim tu Matat natuna. Matat tu Levi natuna. ³⁰ Levi tu Simeona natuna. Simeona tu Iuda natuna. Iuda tu Iosefa natuna. Iosefa tu Ionam natuna. Ionam tu Eliakim natuna. ³¹ Eliakim tu Melea natuna. Melea tu Mena natuna. Mena tu Matata natuna. Matata tu Natan natuna. Natan tu Davida natuna. ³² Davida tu Iese natuna. Iese tu Obed natuna. Obed tu Boas natuna. Boas tu Salmone natuna. Salmone tu Nasona natuna. ³³ Nasona tu Aminadab natuna. Aminadab tu Admin natuna. Admin tu Areni natuna. Areni tu Hesron natuna. Hesron tu Perese natuna. Perese tu Iuda natuna. ³⁴ Iuda tu Iakobo natuna. Iakobo tu Isako natuna. Isako tu Aberahamo natuna. Aberahamo tu Tera natuna. Tera tu Nahoro natuna. ³⁵ Nahoro tu Serug natuna. Serug tu Reu natuna. Reu tu Peleg natuna. Peleg tu Ebere natuna. Ebere tu Sela natuna. ³⁶ Sela tu Kainana natuna. Kainana tu Afasada natuna. Afasada tu Sem natuna. Sem tu Noa natuna. Noa tu Lameka natuna. ³⁷ Lameka tu Metusela natuna. Metusela tu Enoka natuna. Enoka tu Iared natuna. Iared tu Mahalalel natuna. Mahalalel tu Kainana natuna. ³⁸ Kainana tu Enos natuna. Enos tu Seta natuna. Seta tu Adamu natuna. Adamu tu Barau natuna.

4

Satani na Iesu eriba-ġaniato

¹ Iesu Ioridana ġarukanai Iauka Veāġa na evaġa-vonuato vau, ea ġenoġoito, benamo Iauka na tano fakana ġana eġori-iaġoato. ² Monai ġaro e boġi gabana vasivasi (40) Diabolo na eribaġaniato-ġoi. Mo ġaro mabarari nuġari ai asi eġaniġanito-ġoi, moġa lorinai mo ġaro ġekorito murinai, ġia evito-rakavaiato.

³ Diabolo na ekiraiato, ekirato, “Bema ġoi Barau Natuna nai, mai fore nokiraia, be ġaniġani ai neiaġo.” ⁴ A Iesu na evaġa-veŋeato, ekirato, “Buka Veāġa nuġanai maiġesi ekirani, ‘Tarimarima tu dia ġaniġani na moġo bemaġurini.’ ”

⁵ Benamo Diabolo na Iesu eġori-raġeato gabu ta tuġunai, tanobara basileiari mabarari vaġa-sebo evaġa-ġitaiato. ⁶ Benamo Diabolo ekirato, “Au na seġuka bavinimuni, maiġeri dagara mabarari boġita-ġaurini, aramu maki be-baregoni. Mai dagara mabarari tu au ġegu, benamo auraviniani tarimana baviniani. ⁷ Moġa lorinai bema au botomarakariġo viniguni nai, maiġeri dagara mabarari boġabirini ġoi ġemu.”

⁸ Senaġi Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Buka Veāġi tu maiġesi ġetoreato, ‘Vereġauka, ġoi ġemu Barau bono tomarakariġo vinia, ġia moġo ġereġana vetuġunaġina bono iaġo-vini!’ ”

⁹ Benamo Satani na Ierusalemā gāna eḡori-iaḡoato, Rubu Veāḡa tuḡunai evaḡa-ruḡakauato, ekiraiato, “Bema ḡoi Barau Natuna, mainana noburi-firiḡo, ¹⁰ korana Buka Veāḡa nuḡanai maiḡesi ekirani, ‘Barau na ḡena aneru bekirarini, ḡoi beḡe narimuni.’ ¹¹ Ekirani maki, ‘Aneru na ḡimari na beḡe ḡobemuni, beḡe ḡabi-vaisimuni, kwakumu fore ai asi boraraiani.’ ”

¹² Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Buka Veāḡa nuḡanai maki ekirani, ‘Vereḡauka ḡoi ḡemu Barau asi bono riba-ḡania.’ ”

¹³ Satani ḡena veribaḡani mabarari evaḡa-koririto, benamo eraga-kwaneato, eiaḡoto mo, ḡaro ta.

Iesu ḡena ḡauvei esinaiato Galileai

Mataio 4:12-17; Mareko 1:14-15

¹⁴ Iesu ma eḡenoḡoito Galilea ḡana, Iauka Veāḡa seḡukana maki ḡia ḡesi. ḡia varina Galilea tano nuḡanai ḡefiu-rovorovoato. ¹⁵ Iesu tu ḡeri rubu nuḡari ai evevaḡa-ribato-ḡoi, mabarari na ḡevaḡa-raḡeato.

Nasareta tarimari na Iesu asi ḡeḡabi-raḡeato

Mataio 13:53-58; Mareko 6:1-6

¹⁶ Benamo Iesu Nasareta ḡana eiaḡoto. Mai tu ḡia ebare-goto vanuḡana. Vanaḡivanaḡi eveito-ḡoi kavana Sabadi ai ḡia rubu ai eraka-toḡato. Benamo Buka Veāḡa bene iavia ḡana evarigisito nai, ¹⁷ Isaiā peroveta tarimana ḡena buka rubu ḡitaḡauna tarimana na Iesu eviniato, benamo ḡia na erera-iato, ḡena iavi-iavi gabuna eḡoitaḡoato, maiḡesi ekirani,

¹⁸ “Vereḡauka Iaukana tu

au ḡegu ai maiḡa,

korana ḡia na tu

au eborogiguto,

ema evirigiguto,

Vari Namona gara veḡubu tarimari bana ḡobata-viniri ḡana.

Etuḡuguto, dibura tarimari ḡeri ai Barau na dibura na varau

eḡabi-vaḡirato varina bana varifua ḡana,

ema mata-bubu tarimari

matari maki beḡene fafa.

ḡevaḡa-rakavarini tarimari

bana vaḡa-maḡuriri,

¹⁹ ema Vereḡauka na tarimarima bevaḡa-maḡuririni laḡanina
bana ḡobata-iaḡia.”

²⁰ Benamo Iesu na buka ma eiokuato, rubu ḡitaḡauna tarimana ma evini-ḡenoḡoiato, benamo etanu-tarito. Mabarari rubu nuḡanai tarimari na ḡeḡita-karakaraiato. ²¹ Benamo Iesu na eḡobata-vinirito, ekirato, “Mai boḡo seḡaḡia gu-ruḡana tu toma ḡaro ai bemoḡoni.”

²² Benamo mabarari na ġevaġa-namoato e ġeġabato, korana guruġa namori ekiraġirito nai. Ġekirato, “Mai tu Iosefa natuna ba?”

²³ Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Au ribagu ġomi na mai sisiba guruġana au ġegu ai boġo kira-varaguni, boġo kirani, ‘Doketa tarimamu, tauġemu bono vevaġa-maġuri! Kaperanaumai oveirito veġari variri ġama seġaġirito, be mainai ġemu vanuġa korikori ai maki bono vei.’” ²⁴ Moġoni akiramini, peroveta tarimana tu ġena vanuġa korikori ai asi beġe ġabi-raġeani. ²⁵ Maiġa maki boġono seġaġi: Moġoni, Elia ġena negai vabu ġutuma Isaraelai ġetanuto-ġoi. Laġani toitoi (3) ma ġue imaima sebona (6) nuġanai ġura asi eraguto-ġoi, tanobara mabarana doġe na eġabi-ġauato. ²⁶ Senaġi mo Isaraela vaburi ġeri ai Barau na Elia asi etuġu-iaġoato. Irau gabu vanuġana ta arana Sarefata, Sidono tanonai, vabu ta ġenai etuġu-iaġoato. ²⁷ Elisa, peroveta tarimana, ġena negai lepera tarimari ġutuma Isaraelai ġetanuto-ġoi, senaġi sebona ta asi evaġa-namoato, Naman, Siria tarimana, moġo ġereġana.

²⁸ Rubu ai ġevegogoto tarimari mabarari mo guruġa ġeseġaġiato nai, ġebaru-rakavato. ²⁹ Benamo ġevariġisito, Iesu vanuġa na ġeinu-rosiato, ġeri vanuġa ġevaġa-ruġaiato ġorona tavi ta reke lofa asikeina na beġene fiu-riġoa ġetato. ³⁰ Senaġi Iesu tu ġia fakari na moġo eraka-vaġito, mo eiaġoto.

Iesu na iauka rakavana elai-vaġiato

Mareko 1:21-28

³¹ Iesu tu Kaperanauma, Galilea vanuġana ta, ġana evariġoto. Benamo Sabadi ai evevaġa-ribato. ³² Ġia ġena vevaġa-riba guruġari tarimarima na ġeseġaġiato nai, ġeġabarakavato, korana ġena guruġa ma seġukana.

³³ Rubu nuġanai iauka rakavana na eboroġiato tarimana ta etanu-taġoto-ġoi. Ġia ekoġo-gigitarito, ekirato, ³⁴ “Iesu, Nasareta taumu o, kara ġemai noveia otoni? Ġoi ġai vaġa-rakavama uranai boiaġoma, ene? Au ribagu, ġoi tu Barau ġena Veaġa Tarimamu.”

³⁵ Iesu na ekira-ġoiato, ekirato, “Gurumu, ġia ġenana noraka-vaġi!” Benamo mo iauka rakavana na tano eġidara-iaġiato tarimarima ġoirari ai, ġia ġenana eraka-vaġito, fau ta maki asi efororito ġia ġenai.

³⁶ Benamo tarimarima mabarari nuġari ġefarevaġi-rakavato, ġeveguruġa-vevinito, ġekirato, “Mainai kamasi eguruġani? Be, ma seġukana e ma gwadana ġesi iauka rakavari evaġa-guruġarini, benamo ġeraka-vaġini!” ³⁷ Benamo Iesu varina mo gabu mabaranai ġefiu-rovorovoato.

Iesu na Simona ġena taġama evaġa-namoato

Mataio 8:14-15; Mareko 1:29-31

³⁸ Iesu rubu eraga-kwaneato, benamo Simona ġena numa ġana eiaġoto. Simona ġena taġama vavinena ekevento, tauġanina eseġuka-rakavato; benamo Iesu ġenoġiato bene vaġa-kavaia. ³⁹ Benamo Iesu eiaġoto mo vavine sevinai eruġato, keve ekira-ġoġiato, benamo keve ekorito. Vavine maoromaoro evariġisito, benamo eġuburito.

Keve tarimari ġutuma Iesu na evaġa-namorito

Mataio 8:16-17; Mareko 1:32-34

⁴⁰ Ġaro ea keto-firiġoto-ġoi nai, tarimarima na keve irauirau tarimari mabarari Iesu ġenai ġeġori-iaġorito. Ġia ġimana tarima tata iatari ai etore-kaurito evaġa-namorito. ⁴¹ Iauka rakavari maki tarimarima ġutuma ġerina ġerakavaġito, benamo iauka rakavari ġekoġoto, ġekirato, “Ġoi tu Barau Natuna!” Senaġi Iesu na evaġa-guruġarito asi beġene guruġa, korana ġia ribari Iesu tu Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna).

Iesu rubu nuġari ai eġobatato-ġoi

Mareko 1:35-39

⁴² Elaġanito, Iesu evariġisito, tano fakana ġana eiaġoto. Tarimarima na ġea vetauato, ġedoġariato, ġeġabi-tariato asi ġeri ura ġia na bene raga-kwaneri ġetato. ⁴³ Senaġi Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Au tu vanuġa irauri ai maki bana ġobata, Barau ġena Basileia varina namona bana fiua, Barau na etuġuguto korana tu moġa.”

⁴⁴ Benamo Iudea tanona ruburi nuġari ai eġobatato-ġoi.

5

Iesu na ġena mero ekearito

¹ Ġaro ta Iesu tu Genesareta kouna rikinau eruġa-taġoto-ġoi, tarimarima na ġeraga-ġeġeraġiato, Barau ġena guruġa beġene seġaġia ġana. ² Ġia tu ġasi ruarua eġitarito, kou rikinau ġeinu-raġerito; maina tarimari na ġeraga-kwanerito, ġeri reke ġeġurigiirito-ġoi. ³ Benamo Iesu tu mo ġasi tai eraġeto, Simona ġena ġasi. Ġia na Simona ekiraiato, kota negini-rosia nanu ġana. Benamo ġasi ai etanu-tarito, tarimarima ġutuma evaġa-ribarito.

⁴ Eguruġa-ġosito vau, ġia na Simona ekiraiato, ekirato, “Ġemi ġasi dodoku rekena ġana ġogini-rosia, be ġemi reke boġono toreri, maġani-kone boġono vaġi ġana.” ⁵ Simona evaġa-veseto, ekirato, “Vevaġa-riba taumu, ġai tu baġa vekwaraġi-laġani, maġani-kone ta maki asi baġa doġaria, senaġi ġoi ġemu guruġa dainai reke atorerini.” ⁶ Benamo

ġetorerito, maġani-kone asisebo ġetoġato, ġeri reke maki dori ġevedareto. ⁷ Moġesi nai karori ġasi tai ġelau-iaverito, beġene iaġoma, be ġia beġenema vaġa-kavari ġetato. Ġeiaġomato, ġasi ruarua maġani-kone na ġevaġa-vonurito, dori ġeburuto-ġoi.

⁸ Simona Petero na mo veġa eġorato dagarana eġitaiato, benamo Iesu kwakuna koranai eketo-tarito vau ekiraiato, ekirato, “Vereġauka, noraka-veġita au ġeguna, au tu vei-rakava tarimagu!” ⁹ Korana tu ġia ma karonna mabarana ġesi nuġari ġefarevaġi-rakavato, mo maġani-kone asisebo ġevaġirito nai. ¹⁰ Simona ġesi ġemainna-vegogoto-ġoi tarimari maki Iakobo (o Iames) e Ioane, Sebedaio natuna, ġeġabarakavato. Iesu na Simona ekiraiato, ekirato, “Asi nogari; maitoma bevesina beiaġoni, ġoi tu tarimarima bomainavinirini.” ¹¹ Benamo ġasi ruarua tu kou rikinai ġeinuraġerito, ġeri dagara mabarari ġeraga-kwanerito, Iesu murinai ġerakato.

Iesu na lepera tarimana evaġa-namoato

Mataio 8:1-4; Mareko 1:40-45

¹² Ġaro ta Iesu tu vanuġa ta nuġanai, tarima ta monai kefina mabarana lepera moġo. Ġia na Iesu eġitaiato nai, ġoiranai evetui-tarito, enoġiato, ekirato, “Vereġauka, bema ġoi ourani nai, moġoni boiarevaguni, bovaġa-namoguni riba!” ¹³ Iesu ġimana etuġu-iaġoato, eġabi-karaiato, ekirato, “Aurani, be nonamo!” Benamo vaġa-sebo lepera na eragakwaneato.

¹⁴ Iesu na evaġa-guruġaiato, ekirato, “Tarima ta asi bono kira-varaia.” Ma ekirato, “Noiaġo, Rubu Veġa verena na bene ġitamu, ema veiareva varevare dagarari Mose na ekiraġiato ilailanai bono vinia, be tarimarima beġene riba, ġoi tu bonamo.”

¹⁵ Senaġi Iesu varina tarimarima na ġefiu-rovorovoato-ġoi vau, tarimarima ġutuma-bara ġevegogoto-ġoi, ġia ġena guruġa seġaġi-seġaġiri e ġeri keve vaġa-namori uranai. ¹⁶ Senaġi Iesu tu eraka-veġitato-ġoi tano fakana ġana, ea ġuriġurito-ġoi.

Iesu na rakava etuġamaġi-fitoġarito

Mataio 9:1-8; Mareko 2:1-12

¹⁷ Ġaro tai Iesu evevaġa-ribato-ġoi nuġanai, Farisea tarimari e taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari Galilea e Iudea vanuġari mabarari na, ema Ierusalemna na ġeiaġomato, ġia sevinai ġema tanu-tarito. Barau ġena seġuka Iesu ġenai evaġa-foforiato, keve tarimari bene vaġa-namori ġana.

¹⁸ Tarima kotari na tauġanina tavi ta emaseto tarimana ta

gedai genagenanai gēgwa-iaḡoato. Numa nuḡanai beḡene raka-toḡa dabarana ḡevetauato, Iesu ḡoiranai beḡene tore-taria ḡetato. ¹⁹ Senaḡi tarimarima ḡutuma naima, rakatoḡa dabara ta asi ḡedoḡariato. Moḡa lorinai keve rakava tarimana ma gedana ḡesi gēgwa-raḡeato numa tuḡunai, ḡuduḡu gēḡiu-fakaiato vau, ḡetuḡu-riḡoato tarimarima fakari ai Iesu ḡoiranai. ²⁰ Iesu na ḡeri veḡabidadama eḡitaiato, benamo keve rakava tarimana ekiraiato, ekirato, “Ġata, ḡoi ḡemu rakava batuḡamaḡi-fitoḡari.”

²¹ Farisea tarimari e taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari maiḡesi ḡetuḡamaḡito, “Mai tu deikara, ḡia na Barau ekira-fitoḡaiani? Barau ḡereḡana na moḡo rakava etuḡamaḡi-fitoḡarini!”

²² Iesu ma ribana ḡia kara ḡetuḡamaḡirito-ḡoi, benamo evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Karase nai nuḡami ai maniḡesi ḡotuḡamaḡini? ²³ Aiḡesina baguruḡani tu meraḡa, ‘Ġemu rakava batuḡamaḡi-fitoḡari’ banasi, ba bara kira, ‘Novariḡisi, be noraka’ barasi? ²⁴ Au na navaḡa-ḡitami, Tarimarima Natuna tu ma seḡukana rakava betuḡamaḡi-fitoḡarini tano-barai.” ḡia na keve rakava tarimana evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Novariḡisi, ḡemu geda noḡabia, be numa ḡana noiaḡo!”

²⁵ Benamo ḡia maoromaoro evariḡisito tarimarima ḡoirari ai, egena-iaḡirito dagarari eḡabirito, ḡena numa ḡana eiaḡoto, Barau evaḡa-raḡeato. ²⁶ Tarimarima mabarari nuḡari ḡefarevaḡito ema Barau ḡevaḡa-raḡeato. Gari na evaḡa-vonurito, benamo ḡekirato, “Veḡa boruri toma ḡaro ai bita ḡita!”

*Iesu na takesi gogo tarimana arana Levi ekeaiato
Mataio 9:9-13; Mareko 2:13-17*

²⁷ Moḡa murinai Iesu tu vanuḡa na eraka-rosito, benamo takesi gogo tarimana arana Levi takesi moniri gēḡabito-ḡoi numanai tanutaḡo eḡitaiato. Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Murigu ai noma raka.” ²⁸ Benamo Levi evariḡisito, ḡena dagara mabarari eraga-kwanerito, Iesu murinai erakato.

²⁹ Benamo Levi na ḡaniḡani baregona ḡena numai eveiatio Iesu ḡana. Varivari tarimari vefakari ai tarimarima ḡutuma takesi gogo tarimari ema tarima tari ḡia ḡesi gēḡaniḡanito. ³⁰ Farisea tarimari tari e taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari, ḡia ḡeri doḡoro tarimari, ḡevanevaneto Iesu ḡena

mero ġeri ai, ġekirato, “Karase nai ġomi tu takesi gogo tari-mari e vei-rakava tarimari ġesi ġoġaniġanini ema ġoniuniu-vegogoni?” ³¹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Namo tari-mari tu doketa asi beġe vetaurini, senaġi keve tarimari moġo. ³² Au maki vei iobukaiobuka tarimari keakeari asi aiaġomato, senaġi vei-rakava tarimari beġene vetuġamaġi-kure e beġene raka-kure ġana aiaġomato.”

Ġaniveaġa

Mataio 9:14-17; Mareko 2:18-22

³³ Farisea tarimari na Iesu ġevaġa-guruġaiato, ġekirato, “Ioane Babatiso ġena mero nega-ġutuma ġeġani-veaġani e ġeġuriġurini. Ġai ġema mero maki moġesi ġeveini, a ġoi ġemu mero tu ġeġaniġanini e ġeniuniuni moġo.”

³⁴ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi ġotuġamaġini veġaraġo variġu tarimana ġatana seviri ai etanuni nuġanai beġe ġani-veaġani ei? ³⁵ Ġarona eiaġomani, veġaraġo variġu tarimana ġia ġerina beġe ġabi-veġitaiani, monai vau beġe ġani-veaġani.”

³⁶ Iesu na ġeri barabore ta ma ekiraġiato, ekirato, “Tarima ta na dabuġa variġuna asi bedareani, dabuġa guinena bani-iaġina. Bema moġesi beveini nai, dabuġa variġuna bedare-ani, ema dabuġa variġuna veseana dabuġa guinena ġesi asi beġe ilailani. ³⁷ Tarima ta na vine nanuna variġuna nanigosi kefina guinenai asi besisiani. Bema moġesi beveini nai, vine nanuna variġuna na kefi guinena beġani-fakaiani. Vine nanuna bevebubuni e kefina berakavani. ³⁸ Senaġi vine nanuna variġuna nanigosi kefina variġunai besisiani tu namo! ³⁹ Ema tarima ta na vine nanuna guinena eniuani murinai vine nanuna variġuna asi beura-viniani, korana ġia bekirani, ‘Vine nanuna guinena tu namo vedaurea.’ ”

6

Iesu tu Sabadi Verena

¹ Sabadi tai Iesu widi vamokari nuġari na eraka-iaġoto-ġoi, benamo ġena mero widi ġebukito, ġimari ai ġemuturito-ġoi, benamo tauri tu ġeġanirito-ġoi. ² Farisea tarimari kotari na ġedanaġirito, ġekirato, “Ġomi tu kara dainai ġaina taravatu asi ġokorana-iaġiani, Sabadi ai widi ġobukini?”

³ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi Davida ma karona ġesi ġevitorito nai, Davida na veġa ta eveiato guruġana tu asi ġoiaviani? ⁴ Barau ġena numai eraka-toġato, Barau ġoiranai ġetorerito-ġoi beredi eġabito, eġanito ema karona maki evinirito. Mo beredi tu veaġa, Rubu Veaġa vereri moġo

gari, taravatu.”⁵ Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Tarimarima Natuna tu Sabadi Verena.”

*Gima boso tarimana
Mataio 12:9-14; Mareko 3:1-6*

⁶ Ma Sabadi tai Iesu rubu ai eraka-toġato, benamo evevaġa-ribato-ġoi. Monai tarima ta tu ġimana aroribana tu ebosoto. ⁷ Taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari e Farisea tarimari na tu ġia ġeġita-taġoato-ġoi, mai Sabadi ai bevevaġa-namoni ba asiġi, korana beġene samania ġana. ⁸ Senaġina Iesu na ġia kara ġetuġamaġiato-ġoi tu eribaiato, benamo mo tarima ġimana boso ekiraiato, ekirato, “Noruġa-vaishi, mainai noma ruġa.” Benamo eruġa-vaishito, ea ruġato. ⁹ Benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Nadanaġimi roġo, taravatu nuġanai aiġa tu namo, Sabadi ai veiša namori veiveiri namo ba veiša rakavari sini veiri? Tana vevaġa-maġuri ba tana vaġivaġi?” ¹⁰ Eboġe-ġeġeraġito, mabarari eġitarito, benamo mo tarima ekiraiato, ekirato, “Ġimamu notuġu-roroġotoa.” Ġimana etuġu-roroġotoato, benamo enamoto ġimana reke ta kavana.

¹¹ Senaġina ġia tu ġebaru-rakavato, benamo tauġeri fakari ai moġo ġeguruġa-vegogoto Iesu kamasi ta beġene veia ġana.

*Iesu na tarima gabanana ruarua (12) eġabi-hidirito
Mataio 10:1-4; Mareko 3:13-19*

¹² Mo ġaro tai Iesu ġoro ta tuġuna ġana evaraġeto ġuriġuri, benamo mo boġi vinubana Barau ġenai eġauġauto. ¹³ Elaġanito, ġena mero ekea-vegogorito, benamo gabanana ruarua (12) eġabi-viriġirito, arari evatorito, apostolo. ¹⁴ Simona, arana ta tu Petero, ma tarina Anduru; e Iakobo (o Iames), e Ioane, e Filippo, e Batolomeo, ¹⁵ e Mataio, e Tomasi; e Iakobo (o Iames), Alfeo natuna; e Simona, Selote tarimana; ¹⁶ e Iudas, Iakobo (o Iames) natuna; ema Iudas Isakariota, Iesu berevaiani tarimana.

*Iesu evevaġa-ribato e keve evaġa-namorito
Mataio 4:24-25; Mareko 3:7-12*

¹⁷ Ġia ġesi ġoro na ġeseiriġoto tano faiaranai, benamo Iesu ema ruġa-tarito. Ġia ġenai riba ġeġabito-ġoi tarimari ġutuma ema tarimarima ġutuma lelevaġiri maki Iudea ema Ierusalemna na ġeiaġomato, Taia konena na e Sidono konena na ġeiaġomato, ¹⁸ ġia beġene seġaġia uranai ema ġeri keve bene vaġa-namori ġana. Iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari maki evaġa-namorito. ¹⁹ Benamo tarimarima mabarari ġeurato-ġoi Iesu beġene ġabi-karaia, korana tu seġuka ġia ġenana eiaġomato-ġoi, benamo tarimarima mabarari ġeri keve ġenamoto-ġoi.

Deikara beḡene iaku e deikara ḡeri ai tu rakava

Mataio 5:1-12

²⁰ Iesu eboḡeboḡeto, benamo eboḡe-iaḡoto ḡena mero eḡitarito vau ekirato:

“Gara veḡubu tu ḡoiaku,

korana Barau ḡena Basileia tu ḡomi ḡemi.

²¹ Ḡomi deidei toma ḡevitomini tu boḡono iaku,

korana ḡomi roḡo boḡo ḡani-maseni bene.

Ḡomi deidei toma ḡotaḡi-taḡini tu boḡono iaku,

korana boḡo rikini bene.

²² Boḡono verere bema tarima na beḡe baru-vinimini, beḡe kira-fitoḡamini, beḡe rori-toremimi, ema arami beḡe vaḡa-rakavarini Tarimarima Natuna dainai. ²³ Moḡeri beḡe ḡorani ḡaronai boḡono iaku e boḡono buri-vaishi ma vereremi ḡesi, korana davami tu asikeikeina gubai. Korana ḡia seneri na maki peroveta tarimari moḡesi ḡevairito.

²⁴ Senaḡina ḡomi ma ḡemi

farefare ḡutuma tarimami

vetuḡami kika,

korana vaḡa-iakumi farefareri tu varau ḡoḡabito bene.

²⁵ Toma ḡoḡani-maseni tarimami,

vetuḡami,

korana beḡea vitomini.

Toma ḡorikini tarimami,

vetuḡami kika,

korana nuḡami beḡea metoni

e boḡoa taḡini.

²⁶ Tarimarima na ḡekiraḡi-varaḡe varaḡemini tarimami, vetuḡami, korana seneri na maki peroveta tarimari ḡofaḡofari tu maniḡesi ḡevaḡa-raḡerito.”

Ḡevaḡa-rakavamini tarimari boḡono ura-viniri

Mataio 5:38-48

²⁷ “Senaḡina au ḡoseḡaḡiguni tarimami akiramini: Ḡebaru-vinimini tarimari boḡono ura-viniri, ḡevaḡa-rakavamini tarimari veḡa namori boḡono vei-viniri. ²⁸ Ḡekira-rakavamini tarimari boḡono vaḡa-namori ema veḡa rakavari ḡevivini tarimari ḡeri boḡono ḡuriḡuri. ²⁹ Bema tarima ta na taḡomu tavi ta beforoani nai, taḡomu reke ta maki bono vinia. Tarima ta na ḡemu koudi beḡabiani nai, sedi maki asi bono ḡabi-taria, bene ḡabia. ³⁰ Ḡemu ai beḡe noḡinoḡini tarimari bono viniri ema deikara na ḡemu dagara ta beḡabi-rakaiani, ḡabiḡoina guruḡana asi bono vei. ³¹ Kara ourani tarimarima na ḡemu ai beḡene veia veḡana, ḡia ḡeri ai maki mo veḡa bono veia.

³² Bema ġoura-vinirini tarimari tu ġomi ġeura-vinimini tari-mari moġo nai, ġomi ġemi namo tu kara? Rakava tarimari maki ġeura-vinirini tarimari moġo ġeura-vinirini. ³³ O bema veiġa namori ġemi ai ġeveini tarimari moġo veiġa namori ġovei-vinirini, ġomi ġemi namo tu kara? Rakava tarimari maki mani veiġa sebona ġeveiani. ³⁴ O bema ma beġe vini-ġoimini tarimari moġo ġovinirini, ġomi ġemi namo tu kara? Rakava tarimari na maki tarima ġevinirini, murinai tu mabarari ma beġene dava-ġoiri ġetoni. ³⁵ Senaġina ġebaru-vinimini ema ġevaġa-rakavamini tarimari boġono ura-viniri, veiġa namori ġeri ai boġono vei, boġono viniri, a tuġu vaġa-voi tuġamaġina asi boġono vei. Benamo davami beġene barego, ema Iaru-korokoro Barauna natunai boġono iaġo, korana tu ġia na asi ġevaġa-namoani tarimari e vei-rakava tarimari evaġa-namorini. ³⁶ Boġono vevetuġa-ġwa, ġomi Tamami evevetuġa-ġwani kavana.”

Nuġami ai tarimarima asi boġono vaġa-rakavari

Mataio 7:1-5

³⁷ “Nuġami ai tarimarima asi boġono kira-kerereri. Moġesi tu Barau na maki asi bekiraġimini ġomi tu kerere. Rakava voina tarimarima ġeri ai asi boġono kiraġi-kaua, benamo Barau na rakava voina ġemi ai asi bekiraġi-kauani. Rakava boġono tuġamaġi-fitoġaia, be Barau na maki ġemi rakava bene tuġamaġi-fitoġari. ³⁸ Boġono vini, be Barau na maki bene vinimi, ġutumari bene dori-riġori, bene kora-vegogori, bene vonu-fokafoka, bene ġiġiġiġi-seġi, bene bubu-riġoa ġemi ai. Korana aiġesi ġomi ġovinini, Barau na maki moġesi bevinimini.”

³⁹ Iesu na barabore ta ma ekira-vararito, ekirato, “Mata-bubu tarimana na mata-bubu tarimana ta beġori-kauani riba ba? Ba tauri ruarua koufai beġea keto-ġurani? ⁴⁰ Riba vetau merona na evaġa-ribaiani tarimana asi bevanaġiani, senaġina ġena sikuli bevaġa-koriani vau, evaġa-ribaiani tari-mana ġesi beġe ilailani.

⁴¹ Kara dainai tarikakamu matanai libika oġitaiani, senaġi ġoi matamu ai ġau tubina tu asi otuġamaġiani. ⁴² Kamara dabarai ġoi tarikakamu okiraiani, okirani, ‘Ġata, au na roġo matamu ai libika nakokia,’ senaġina ġoi tauġemu matamu ai ġau tubina tu asi oġitaiani? Ġofaġofa tarimamu, guine tu ġoi matamu ai ġau tubina nokoki-vaġia roġo, benamo boboġeboġe-ġinikauni vau, tarikakamu matanai libika bono kokia.”

Ġau ta ġwaġwana

Mataio 7:16-20; 12:33-35

43 “Ĝau namona beĝwani ĝwaĝwana tu dia rakava, ema ĝau rakavana beĝwani ĝwaĝwana tu dia namo. 44 Ĝau mabarari tu ĝwari ai bita ribani. Figi ĝwari maki ĝau ma giniginiri ĝerina asi ĝebokoni, ema vine ĝwari (o grapes) ĝauĝa ĝiniĝiniri ĝeri ai asi ĝebokoni. 45 Tarima namona na dagara namori nuĝanai evaĝa-vegogorini dagarari bevaĝa-raka-rosirini. Tarima rakavana na dagara asi namori nuĝanai evaĝa-vegogorini dagarari bevaĝa-raka-rosirini. Korana tarima tu nuĝana na kara eiaĝomani murunai eki-raĝirini.”

Numa ĝeragani tarimari ruarua

Mataio 7:24-27

46 “Karase nai au ĝokiraĝiguni, ĝokirani, ‘Vereĝauka, Vereĝauka,’ nuĝanai au aguruĝani veĝari tu asi ĝoveirini? 47 Navaĝa-ribami, deikara au ĝegu ai eiaĝomani, au ĝegu guruĝa ema seĝaĝini ma veĝari eveirini tu kamasi. 48 Ĝia tu tarima ta ĝena numa eragaiato kavana. Guri ekwariĝo kwareĝaiato, ema fore iatanai evaĝa-ruĝaiato, benamo ĝabata baregona eragato, mo numa edoriato, senaĝi asi eketoto, korana fore iatanai eragaiato nai. 49 A tarima ta au ĝegu guruĝa eseĝaĝirini, senaĝi veĝari tu asi eveirini, ĝia tu numa eragaiato nai, tano moirana iatanai moĝo evaĝa-ruĝaiato, ĝabata na mo numa edoriato nai, eketo-tarito, benamo eĝwa-rovorovoato.”

7

Roma vetari verena ĝena vetuĝunaĝi merona

1 Iesu na moĝeri guruĝa mabarari tarimarima ĝoirari ai ekiraĝi-ĝosirito vau, Kaperanauma vanuĝanai eraka-toĝato. 2 Monai Roma vetari verena ta etanuto-ĝoi. Ĝena vetuĝunaĝi merona, euravini-baregoato-ĝoi merona, ekeve-rakavato, dori emaseto-ĝoi. 3 Vetari verena na Iesu varina eseĝaĝiato, benamo Iuda tarima baregori kota etuĝu-iaĝorito, Iesu beĝene noĝia, bene iaĝoma, ĝena vetuĝunaĝi merona benema vaĝa-namoa. 4 Benamo Iesu ĝenai ĝeiaĝoto, ma nuĝari mabarari ĝesi ĝenoĝiato, ĝekirato, “Mai vetari verena tu tarima namona naima bono vaĝa-kavaia. 5 Korana ĝia na ĝita besera eura-vinirini, ema ĝai ĝema rubu maki ĝia na eragaiato.”

6 Iesu ĝia ĝesi ĝeiaĝoto. Numa ĝeraka-kavinaĝiato-ĝoi nai, vetari verena na ĝatana kota etuĝu-iaĝorito Iesu ĝoirana ĝana, benamo vetari verena ĝena guruĝa Iesu ĝekiravaraiato, ĝekirato, “Vereĝauka, asi novekvaraĝi, au tu asi ilaila, ĝoi ĝegu numai boraĝekauni. 7 Au maki asi ilaila, ĝoi

gemu ai baiagosini. Senagi goi noguruḡa moḡo, benamo au gegu vetuḡunaḡi merona benamoni. ⁸ Au maki tarima kota geri veḡitaḡau gabureri ai ema vetari tarimari o soldia tu au gaburegu ai. Au na ta bakiraiani, 'Noraka!' benamo berakani, ma ta bakiraiani, 'Noiaḡoma!' benamo beiaḡomani. Ema au gegu vetuḡunaḡi merona bakiraiani, 'Maiḡa noveia!' benamo beveiani."

⁹ Iesu na mai guruḡa eseḡaḡiato nai, eḡaba-rakavato, eruḡa-kureto, ḡia murinai ḡerakato tarimari ḡutuma evaḡa-guruḡarito, ekirato, "Au na ḡomi akiramini, veḡabidadama maiḡesi kavana Isaraela nuḡanai asi adoḡariato."

¹⁰ Benamo vetari verena na etuḡurito tarimari ma ḡeḡenoḡoito ḡia ḡena numa ḡana. Keve merona ḡedoḡariato, ḡena keve varau ekorito.

Iesu na vabu ta natuna mase na evaḡa-maḡuri-ḡenoḡoiato

¹¹ Moḡa murinai Iesu tu vanuḡa ta ḡana eiaḡoto arana Nain. Ḗena mero ema tarimarima ḡutuma maki ḡia ḡesi ḡeiaḡoto. ¹² Vanuḡa nuḡanai roḡosi ḡene raka-toḡa nuḡanai, mase ta vanuḡa nuḡana na ḡeḡwa-roḡiato-ḡoi. Vabu ta natuna merona ḡora ḡereḡa emaseto. Vanuḡa tarimari ḡutuma na vabu ḡekavaiato. ¹³ Iesu na mo vabu eḡitaiato, benamo evetuḡaiato, ekiraiato, ekirato, "Asi no-taḡi." ¹⁴ Benamo Iesu eraka-kavi-iaḡoto, mase mauḡana eḡabi-karaiato. Mauḡa ḡeḡwaiato tarimari ḡeruḡa-tarito. Benamo Iesu ekirato, "Mero futua, akiramuni, novariḡisi!" ¹⁵ Benamo etanu-vaisito, eguruḡato. Moḡa murinai Iesu na ḡia sinana ma evini-ḡenoḡoiato.

¹⁶ Mabarari gari na evaḡa-vonurito. Barau ḡevaḡa-raḡeato, ḡekirato, "Peroveta tarimana barana ta ḡita fakarai bema fofori!" ema, "Barau na ḡena bese tarimari benema vaḡa-kavari ḡana beiaḡoma!"

¹⁷ Benamo mai veiḡa varina Iudea mabaranai ema Iudea sevina vanuḡari mabarari ai ḡefiu-rovorovoato.

Iesu ma Ioane Babatiso

Mataio 11:2-19

¹⁸ Ioane ḡena mero na mai dagara mabarari ḡeḡorato dagarari ḡekira-varaiato. Benamo Ioane na ḡena mero ruarua ekearito, ¹⁹ etuḡurito Vereḡauka ḡenai, ḡene danaḡia, "Ioane na ekiraḡiato, beiaḡomani tarimana tu ḡoi, ba tarima boruna ta baḡana vaḡa-nogaia?"

²⁰ Tauri ruarua Iesu ḡenai ḡeraḡasito, benamo ḡekirato, "Ioane Babatiso na betuḡuma, bekira, 'Ḗia na ekiraḡiato beiaḡomani tarimana tu ḡoi, ba tarima boruna ta baḡana vaḡa-nogaia?' "

21 Mo aoa ai Iesu na tarimarima ġutuma evaġa-namorito, keve tarimari, midigu ġeġanito-ġoi tarimari, iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari. Mata-bubu tarimari ġutuma maki matari evaġa-iaġarito. 22 Benamo Iesu na tauri ruarua evaġa-veserito, ekirato, “Ġoġenoġoi, ġomi na boġo ġitari e boġo seġaġiri veiġari Ioane boġono kira-varaia: Mata-bubu tarimari ġeboġeboġeni, kwaku rakava tarimari ġerakani, lep-era tarimari ġenamoni, seġa-bubu tarimari ġeseġaġini, mase tarimari ġevariġisi-ġenoġoini, ema asi ġeri-ġari tarimari ġeri ai Vari Namona eġobata-vinirini. 23 Ġena veġabidadama au ġegu ai asi beraga-kwaneani tarimana tu eiakuni!”

24 Ioane ġena vetuġunaġi tarimari ġerakato vau, Iesu na ġevegogoto tarimari evaġa-guruġarito, Ioane varina ġeri ekiraġiato, ekirato, “Kara boġono ġitaia ġana tano fakana ġana ġoiġoto? Gobu iavara na ekwari-ġareva ġarevaiani ġitaġitana ġoiġoto? 25 Kara boġono ġitaia ġana ġoiġoto? Dabuġa namona eveiani tarimana ġitaġitana ġoiġoto? Asiġina, dabuġa namori ġeveirini tarimari ema ġaniġani namori ġeġanirini tarimari tu vere tarimari ġeri numai ġetanuni! 26 Be, kara boġono ġitaia ġana ġoiġoto? Peroveta tarimana dainai? Aba! Akiramini, ġoġitaiato tarimana tu peroveta tarimari mabarari evanaġirini. 27 Ioane varina Buka Veaġai maiġesi etoreato, Barau ekirato, ‘Au na ġegu vetuġunaġi tarimana tu batuġu-guineani, ġemu dabara ġoiramu ai vaġa-maġatana.’ ”

28 Iesu ma ekirato, “Akiramini, mai tanobarai beġe maġuri tarimari mabarari fakari ai ta na Ioane asi bevanaġiani. Senaġi Barau ġena Basileia nuġanai gabi tarimana na Ioane tu evanaġiani.”

29 Tarimarima mabarari ema takesi gogo tarimari maki mai guruġa ġeseġaġiato nai, ġia na Barau ġena dabara ġevaġa-moġoniato, Ioane ġena babatiso ġeġabiato. 30 Senaġi Farisea tarimari e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari na Barau ġena vevaġa-maġuri dabarana ġia ġeri ai ġetuġamaġi-fitoġaiato. Ioane ġena babatiso ġia ġeri ai asi ġeġabi-raġeato.

31 “Toma ġuru tarimari tu deikarari ġesi bana vaġa-ilailari? Ġia tu kamasi? 32 Ġia tu noġa mero keiri kavana, vanuġa ġatamanai ġetanu-taġoni, ġeġereni, tavi ta merori na tavi tai ġekea-vinirini, ġekirani,

‘Ġai tu veġaraġo vererenai gita ġalauto-ġoi ġomi ġemi, senaġi ġomi tu asi ġobarato-ġoi! Ġai tu mase mariri ġaġabito-ġoi, senaġi ġomi tu asi ġotaġito-ġoi!’

³³ Korana tu Ioane Babatiso eiaġomato, eġani-veaġato ema vine nanuna asi eniuato. Benamo ġomi ġokirani, ‘Ġia tu iauka rakavana na eboroġiato,’ ġotoni. ³⁴ Tarimarima Natuna eiaġomato, ġia tu ġaniġani ta asi eruġaiani. Benamo ġomi ġokirani, ‘Ġia tu boġeka tarimana ema vine nanuna eniu-ġutumani tarimana, takesi gogo tarimari e vei-rakava tarimari ġatari,’ ġotoni. ³⁵ Senaġi Barau ġena iaunega ġeġabiraġeani tarimari na Barau ġena iaunega ġevaġa-moġoniani.”

Iesu tu Simona, Farisea tarimana, ġena numai

³⁶ Farisea tarimana ta na Iesu enoġiato, beġene ġaniġani-vegogo etato. Benamo Iesu eiaġoto ġena numa ġana, ġaniġani gabunai etanu-tarito. ³⁷ Mo vanuġai vavine ta etanuto-ġoi, ġia tu mata-boraġa vavinena. Ġia eseġaġito, Iesu tu Farisea tarimana ġena numai eġaniġanito-ġoi, benamo fore kavabuna namona, alabasta forena na ġeveiato kavabuna, nuġanai tu muramura ma bonana namona eġabi-kauato, ³⁸ eiaġoto Iesu murinai eritoġo-tarito, kwakuna koranai etaġi-rakavato, benamo matana nanuna na Iesu kwakuna evaġa-nufarito. Benamo ġwina na ma edau-kaukaurito, kwakuna everauato, muramura ma bonana namona kwakunai ebubuato.

³⁹ Farisea tarimana na, mo veiġa eġitaiato nai, ġia nuġanai maiġesi etuġamaġito, “Mai tau bema moġoni peroveta tarimana nai tu, ġia bere riba, ġia eġabi-karaiani vavinena tu deikara. Ġia bere riba, mo vavine tu mata-boraġa vavinena!”

⁴⁰ Benamo Iesu na ġia evaġa-guruġaiato, ekirato, “Simona, au tu ma ġegu guruġa ġoi ġemu ai.” Simona ekirato, “Vevaġa-riba taumu, noguruġa, be naseġaġi.”

⁴¹ Iesu ekirato, “Tarima ruarua na moni evinito-ġoi tarimana ġenai moni ġeġabi-toreto. Tarima ta na silva moniri sinau imaima (500) eġabi-torerito, ma ta na tu silva moniri gabana imaima (50) eġabi-torerito. ⁴² Senaġi mai tarima ruarua na ġeri ġabitore vaġa-ġenoġoina tu gwaġiġi rakava nai, moni evinito-ġoi tarimana na ġeri ġabitore etuġamaġi-fitoġaiato moġo. Dei na mo tarima euravini-baregoato?”

⁴³ Simona evaġa-veseto, ekirato, “Au atuġamaġini tu, eġabitore-baregoto tarimana.” Iesu ekirato, “Oi, ġemu vaġa-vese tu maoro.” ⁴⁴ Moġa murinai Iesu etanu-kureto, vavine eġoiraiato vau, Simona ekiraiato, ekirato, “Mai vavine oġitaiani? Au ġoi ġemu numai bama raġekau nai, kwakugu ġuriġi-ġuriġina nanuna ta asi boġwa-iaġomaia, a mai vavine na tu matana gorana na au kwakugu beġuriġia vau, ġwina na bedau-kaukauri. ⁴⁵ Ġoi na ġita ġera veġabiraġe veraunai au asi boġabi-raġegu, a mai vavine oġitaiani, roġosi bene doko

au kwakugu roḡo everauani. ⁴⁶ Āoi na debagu ai diḡa ta asi bobubua, a ḡia tu au kwakugu muramura ma bonana namona na bevaḡa-fari vekoraḡiri. ⁴⁷ Moḡa lorinai au na ḡoi akiramuni, ḡena rakava ḡutuma, senaḡi Barau na varau betuḡamaḡi-fitoḡari. Moḡa lorinai ḡena veuravini tu barego. A ḡena rakava koturi moḡo etuḡamaḡi-fitoḡarito tarimana tu ḡena veuravini maki asi barego.”

⁴⁸ Benamo Iesu na mai vavine ekiraiato, ekirato, “Āemu rakava varau bama tuḡamaḡi-fitoḡari.”

⁴⁹ Āia ḡesi ḡeḡaniḡani-vegogoto tarimari ḡevedanaḡi-vedanaḡito, ḡekirato, “Mai tu kamara tarima, be ḡia na tarima ḡeri rakava maki etuḡamaḡi-fitoḡarini etoni?”

⁵⁰ Senaḡi Iesu na vavine ma evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Āemu veḡabidadama na varau bevaḡa-maḡurimu. Maivau noiaḡo ma nuḡa namomu ḡesi.”

8

Vavine kota Iesu ḡesi ḡeiaḡoto

¹ Moḡa murinai Iesu na vanuḡa barari e vanuḡa keiri eiaḡo-vinirito-ḡoi, Barau ḡena Basileia Varina Namona eḡobata-iaḡiato-ḡoi. Āena mero gabanana ruarua (12) ḡia ḡekavaiato. ² Vavine kota maki ḡia ḡesi ḡeiaḡoto. Iesu na iauka rakavari mo vavine ḡerina elai-vaḡirito ema ḡeri keve evaḡa-namorito. Ta tu Maria, arana ḡevatoato Magadala vanuḡana vavinena. Mai tu iauka rakavari imaima ruarua (7) ḡia ḡenana elai-vaḡirito vavinena. ³ Ma ta tu Ioana, Kusa ḡaraḡona. Kusa tu Heroda ḡena farefare eḡita-ḡaurito-ḡoi tarimana ta. Ta tu Susana ema vavine vovoka maki. Moḡeri vavine na Iesu ma ḡena mero ḡeri farefare na ḡevaḡa-kavarito.

Barabore - Iaraḡa tarimana widi ḡueri evaroto Mataio 13:1-9; Mareko 4:1-9

⁴ Tarimarima ḡutuma bara ḡevegogoto, vanuḡa mabarari na Iesu ḡenai ḡeiaḡoto. Benamo ḡia na ḡeri barabore ta ekiraḡiato, ekirato,

⁵ “Iaraḡa tarimana vamoka ḡana eiaḡoto, ḡena widi ḡueri bene fiu-rovorovori ḡana. Efiurito-ḡoi nai, kota dabarai ḡeketoto. Benamo tarimarima na ḡefana-veḡonurito ema guba manuri na ḡeḡanirito. ⁶ Kotari tu fore tanonai ḡeketoto. Āetubuto, senaḡi asikauna ḡemaraite, korana tano tu asi nana nai. ⁷ Kotari tu ḡauḡa ḡiniḡiniri nuḡari ai ḡeketoto. Benamo ḡauḡa ḡiniḡiniri ḡesi ḡetubu-sebonato, senaḡi varovaro dagarari ḡetuturarito nai ḡemaseto. ⁸ Kotari tu tano namonai ḡeketoto. Benamo ḡetubu-ginikauto, ḡeḡwato, tata ḡwana

sinau ta (100).” Benamo Iesu garona evaḡa-baregoato, ekirato, “Ma seḡana tarimana bene seḡaḡi.”

*Kara dainai Iesu na barabore ekiraḡirito
Mataio 13:10-17; Mareko 4:10-12*

⁹ Ġena mero na Iesu ḡedanaḡiato mo barabore anina tu kara. ¹⁰ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Barau ḡena Basileia guruḡari vekuretoḡari ḡemi ai evaḡa-foforirini, senaḡi mabarari tu barabore ai avaḡa-guruḡarini, beḡene ḡita, senaḡi anina asi beḡene ribaia, beḡene seḡaḡi, senaḡi asi beḡene tuḡamaḡi-fakaia.”

*Widi ḡueri baraborena anina
Mataio 13:18-23; Mareko 4:13-20*

¹¹ Mai barabore anina tu maiḡa: Widi ḡueri tu Barau ḡena guruḡa. ¹² Dabarai ḡeketoto widi ḡueri tu tarimarima na Barau ḡena guruḡa ḡeseḡaḡiani. Senaḡi Satani eiaḡomani, Barau ḡena guruḡa ḡia nuḡari na eḡabi-vaḡirini, Vari Namona beḡe vaḡa-moḡoniani e beḡe maḡurini garina. ¹³ Tano ma forenai widi ḡueri ḡeketoto tu tarimarima na Barau ḡena guruḡa ḡeseḡaḡiani e ma iakuri ḡesi ḡeḡabi-raḡeani. Senaḡi ḡia tu noḡa tarima asi lamuri kavana. Nega-kotuna moḡo Barau ḡena guruḡa ḡekorana-iaḡiani, senaḡi veribaḡani beraḡasini nai, beḡe ketoni. ¹⁴ Ġauḡa ḡiniḡiniri nuḡari ai ḡeketoto widi ḡueri tu tarimarima na Barau ḡena guruḡa ḡeseḡaḡiani, senaḡi ḡetuḡamaḡi-ḡutumani, tanobara farefareri ḡetuḡamaḡi-gogo gogorini ema tanobara ḡena maḡuri iakuri na Vari Namona elau-tariani. Moḡa lorinai ḡwaḡwa namori asi ḡeḡorani. ¹⁵ Senaḡi tano namonai ḡeketoto widi ḡueri tu tarimarima na Barau ḡena guruḡa ḡeseḡaḡiani, ma nuḡari namori e ma manauri ḡesi ḡeḡabi-raḡeani, ḡeḡabitariani mo, ḡwaḡwa namori ḡeḡorani.

*Lamefa toretorena gabuna
Mareko 4:21-25*

¹⁶ “Tarima ta lamefa begabuani nai tu, dia ḡuro na beḡoḡoitariani o fata gaburenai betoreani. Asigina, ḡia tu lamefa toretorena fatanai betore-kauani. Benamo tarima beḡe raḡekauni nai, mabarari na mama beḡene ḡitaia ḡana.

¹⁷ Vekuretoḡa dagarari mabarari beḡe foforini, veḡuni guruḡari beḡe ribani e beḡe kiraḡi-foforirini.

¹⁸ Moḡa lorinai ḡoseḡaḡirini guruḡari loriri boḡono toreri. Korana ma ḡena seḡaḡi tarimana Barau na riba e tuḡamaḡi-faka beviniani, asi ḡena seḡaḡi tarimana, ḡia etuḡa-maḡini ma ḡena tuḡamaḡi-faka, senaḡi ḡena tuḡamaḡi-faka aiḡesi misina maki beḡabi-vaḡiani.”

*Iesu sinana ema tarina merori
Mataio 12:46-50; Mareko 3:31-35*

¹⁹ Iesu sinana ema tarina merori ġia ġenai ġeiaġoto, senaġi tarimarima ġutuma nai, asi ġeri dabara Iesu ġenai beġe raka-kavini. ²⁰ Tarima ta na Iesu ekira-varaiato, ekirato, “Ġoi sinamu ema tarimu tu murikai ġeruġa-taġoni, ġoi ġevetaumuni.” ²¹ Benamo Iesu na mabarari ekirarito, “Barau ġena guruġa ġeseġaġirini e ġeveirini tarimari tu au sinagu ema au tarigu.”

*Iesu na iavara e geta o ureure ekira-ġoirito
Mataio 8:23-27; Mareko 4:35-41*

²² Ġaro ta Iesu ma ġena mero ġesi ġasi ai ġeraġekauto, benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Siveġasi-vanaġi, kou mo rekena ġana.” Benamo ġeiaġoto. ²³ Ġeiaġoto-ġoi nuġanai, Iesu egena-maseto. Benamo iavara asikei kou ai eraġasito, benamo ureure ġasi nuġanai ġevebubu-ġurato nai, ġasi dori eburuto. ²⁴ Benamo ġena mero Iesu ġenai ġeiaġoto, ġevaġoato, ġekirato, “Vevaġa-riba taumu o, vevaġa-riba taumu o, ġita tu mai taburuni!” Iesu evariġisito, iavara e ureure ekira-ġoirito, benamo ġedokoto, ġemeġomeġo-tarito. ²⁵ Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi ġemi veġabidadama tu ainai?” Ġia ġegarito e ġeġaba-rakavato nai, tauġeri mo ġevedanaġi-vedanaġito, ġekirato, “Mai tarima tu dei? Ġia na iavara e ureure evaġa-guruġarito nai, garona ġeseġaġiani!”

*Iesu na iauka rakavari na ġeboroġiato tarimana evaġa-
namoato
Mataio 8:28-34; Mareko 5:1-20*

²⁶ Monana Iesu ma ġena mero ġeiaġoto, Gerasa (o Gadara) tarimari ġeri gabu ai ġeraġasito, Galilea tavi ta kefonai. ²⁷ Iesu ġasi na eraka-riġoto nuġanai, iauka rakavari na ġeboroġiato tarimana ta eiaġomato Iesu ġenai. Ġia tu mo vanuġa tarimana. Kai-veġata asi dabuġana etanuto-ġoi, dia numai, senaġi gara gabuna fore kouġari ai. ²⁸ Ġia na Iesu eġitaiato nai, ekoġo-fouto, benamo Iesu kwakuna koranai eketo-tarito, ekirato, “Iesu o, ġoi Iaru-korokoro Barauna Natuna, kara au ġegu ai noveia otoni? Anoġimuni, asi bono vaġa-midigu midigugu!” ²⁹ Ġia moġesi ekirato, korana Iesu na iauka rakavana evaġa-guruġaiato, mo tarima ġenana neraka-vaġi. Nega ġutuma iauka rakavana na eġabiato-ġoi, kwakuna e ġimana seini na ġebarurito-ġoi, senaġi seini edabu-ġuturito-ġoi, benamo iauka rakavana na tano fakana ġana eġwa-iaġoato-ġoi.

³⁰ Iesu na edanaġiato, ekirato, “Ġoi aramu tu deikara?” Ġia na evaġa-veſeato, ekirato, “Au aragu tu ‘Ġutuma,’ ” korana iauka rakavari vovoka na ġeboroġiato nai. ³¹ Benamo iauka rakavari na Iesu ġenoġiato-ġoi, guri variġo kwareġana ġana asi bene tuġu-iaġori. (Mo tu iauka rakavari ġeri dibura gabuna).

³² Monai bai serina tu ġoro gabakanai ġedokadokato-ġoi. Moġa lorinai iauka rakavari na Iesu ġenoġiato, bai nuġari ai ġeraka-toġa, ġetato. Benamo Iesu na ekirarito, “Be, ġoiāġo!” ³³ Benamo iauka rakavari mo tarima ġenana ġeraka-vaġito, bai ġeri ai ġeraka-toġato. Benamo moġeri bai ġeġwa-bubu-lausiato, lalaġa na ġekokosi-firiġoto, kou ai ġevebora-maseto.

³⁴ Bai ġitaġauri tarimari na kara eġorato dagarana ġeġitaiato, benamo ġeragato, mo vari ġea fiuato vanuġa baranai e vanuġa keiri ai. ³⁵ Tarima-rima ġeġoto-iaġoto, kara eġorato dagarana ġea ġitaia ġana. Iesu ġenai ġeraġasito nai, ġia na mo tarima, iauka rakavari vovoka ġia ġenana ġeraka-vaġito tarimana, ġedoġariato, Iesu kwakuna koranai etanu-taġoto-ġoi ma dabuġana e ġena tuġamaġi maki maoro. Benamo ġia mabarari ġegarito. ³⁶ Mo veiġa ġeġitaiato tarimari na iauka rakavari na ġeboroġiato tarimana kamasi enamoto varina tarimarima ġekira-vararito. ³⁷ Benamo Gerasa tano tarimari mabarari na Iesu ġenoġiato, neragawaneri ġetato, korana ġegari-rakavato nai. Moġa lorinai Iesu ġasi ai eraġekauto, ma eġenoġoito. ³⁸ Iauka rakavari ġia ġenana ġeraka-vaġito tarimana na enoġiato, Iesu ġesi bene iaġo etato. Senaġi Iesu na etuġu-ġenoġoiato, ekirato, ³⁹ “Noġenoġoi ġemu numa ġana. Barau na ġoi ġemu ai beveia veiġana tarimarima bono kira-varari.” Benamo ġia eiaġoto, ġena vanuġa tarimari mabarari Iesu ġena veiġa ġia ġenai ġeġorato eġobata-iaġirito.

Iesu na kekeni ta ema vavine ta evaġa-namorito

Mataio 9:18-26; Mareko 5:21-43

⁴⁰ Iesu kou mo reke na ma eġenoġoito nai, tarimarima ġutuma na ġeġabi-raġeato ma iakuri ġesi, korana mabarari na Iesu ġevaġa-nogaġiato-ġoi. ⁴¹ Benamo tau ta arana Iairo, rubu ġitaġauna tarimana, Iesu ġenai eiaġoto, kwakuna koranai evetui-tarito, enoġiato, ġena numa ġana ġeiaġo etato, ⁴² korana ġia natuna kekenina, ġora ġereġa, dori emaseto-ġoi nai. Ġena laġani tu gabanana ruarua (12).

Iesu eiaġoto-ġoi nuġanai, tarimarima ġutuma na ġerakavebibi vebibiato-ġoi. ⁴³ Moġa nuġanai vavine ta, ġena keve tu rara kevena; laġani gabanana ruarua (12) ekeve-iaġiato. Ġia na ġena farefare e moni mabarari evaġa-koririto doketa

geri ai ġena keve beġene vaġa-namoa ġana. Senaġi ta na asi evaġa-namoato. ⁴⁴ Tarimarima ġutuma muriri ai vau ebebibi-toġato, ma tavi ta na ea raka-rosito mo, Iesu sevinai ea raġasito. Iesu ġena dabuġa dudunai eveġabikauto. Benamo vaġa-sebo ġena rara kevena ekorito. ⁴⁵ Iesu evedanaġito, ekirato, “Dei na au beġabi-karagu?” Mabarari ġevékira-ġuniġauto, ġekirato, “Au tu asiġi.” Benamo Petero ekirato, “Vevaġa-riba taumu, tarimarima oġitarini, ġekou-ġeġeraġimuni ema ġeraka-vebebesi vebebesini.” ⁴⁶ Senaġi Iesu ekirato, “Ta na au beġabi-karagu, korana au ribagu, seġuka au ġeguna varau beraka-vaġi.” ⁴⁷ Mai vavine varau eribato, ġia asi ġena vekuretoġa dabarana, benamo ma ġoġo-ġoġona ġesi eiaġoto, Iesu kwakuna koranai evetui-tarito, Iesu kara dainai eġabi-karaiato ema ġena keve vaġa-sebo ekorito varina ekiraġi-foforirito tarimarima ġoirari ai. ⁴⁸ Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Natugu, ġemu veġabidadama na bevaġa-namomu. Be, ma nuġa namomu ġesi noiaġo.”

⁴⁹ Iesu roġo mo eguruġato-ġoi nuġanai, tarima ta rubu ġitaġauna tauna Iairo ġena numa na eiaġomato, ekirato, “Natumu varau bemase. Vevaġa-riba tauna asi novaġa-vekwaraġia.” ⁵⁰ Iesu na mo guruġa eseġaġiato nai, Iairo ekiraiato, ekirato, “Asi bono ġari, bono veġabidadama moġo, benamo ġia tu bemaġurini.” ⁵¹ Iairo ġena numai eraġasito, benamo Iesu na tarimarima ekirarito, numai asi beġene raġekau, Petero, e Iakobo (o Iames), e Ioane, ema kekeni tamana ma sinana moġo. ⁵² Mabarari tu ġetaġito-ġoi ema ġetaġi-guruġa guruġato-ġoi nuġanai, Iesu ekirato, “Asi ġotaġi, kekeni tu asi bemase, ġia tu egenani moġo.” ⁵³ Tarimarima na ġerikiriki-iaġiato, korana ġia ribari, kekeni tu emaseto. ⁵⁴ Senaġi Iesu na kekeni ġimanai eġabito, evaġa-guruġaiato, ekeato, “Natugu o, novariġisi!” ⁵⁵ Benamo iaukana eġenoġoito, ma emaġurito, vaġa-sebo evariġisito. Iesu na ekirarito, kekeni beġene ġubua. ⁵⁶ Ġia tamana sinana ġeġaba-rakavato, senaġi Iesu na evaġa-naġirito, mai veiġa varina tarima ta asi beġene kira-varaia.

9

Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) etuġurito

¹ Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) ekea-vegogorito, seġuka evinirito, iauka rakavari mabarari beġene lai-vaġiri, ema keve tarimari beġene vaġa-namori ġana. ² Benamo etuġurito, Barau ġena Basileia varina beġene ġobata-iaġia, ema keve tarimari beġene vaġa-namori. ³ Evaġa-guruġarito,

ekirato, “Ĝemi iaĝoiāgo ai kara ta asi boĝono ĝabi-kaua, togoi, dura, ĝaniĝani dagarari, moni, ema sedi ruarua maki asi boĝono ĝabi. ⁴ Beĝe ĝabi-raĝemini numanai boĝono tanu, bene iaĝo mo, vanuĝa boĝono raga-kwanea. ⁵ Bema vanuĝa tai asi beĝe ĝabi-raĝemini nai, mo vanuĝa boĝono raga-kwanea, kwakumi kauri boĝono kwari-ketoketori, ĝia ĝeri kira-sirivaĝi vaĝa-moĝoniri ĝana.”

⁶ Iesu ĝena mero ĝerakato, vanuĝa tata ĝana ĝeiaĝoto, Vari Namona ĝeĝobata-iaĝiato-ĝoi ema keve tarimari ĝevaĝa-namorito-ĝoi gabu mabarari ai.

Heroda ĝena daradara

Mataio 14:1-2; Mareko 6:14-16

⁷ Heroda, Galilea tanona verena, Iesu varina eseĝaĝiato, benamo edaradara-rakavato, korana tarima kota ĝekirato, Ioane Babatiso tu mase na ma evariĝisi-ĝenoĝoito. ⁸ Ma kota ĝekirato, Elia efoforito. Ma kota ĝekirato, peroveta tarimana guinena ta evariĝisi-ĝenoĝoito, ĝetato. ⁹ Senaĝi Heroda ekirato, “Ioane debana tu au na abasi-ĝutuato. Be, mai varina aseĝaĝiani tarimana tu dei?” Heroda eurato Iesu bene ĝitaia.

Iesu na tarimarima daĝara imaima (5,000) eĝuburito

Mataio 14:13-21; Mareko 6:30-44; Ioane 6:1-13

¹⁰ Iesu ĝena apostolo ma ĝeĝenoĝoito, karakara ĝeveirito veiĝari variri Iesu ĝekira-varaiato. Benamo Iesu na eĝori-ĝerevaĝirito, vanuĝa ta arana Betesaida ĝana eĝori-iaĝorito. ¹¹ Senaĝi tarimarima na ĝeseĝaĝirito nai, Iesu murina na ĝerakato. Benamo Iesu na eĝabi-raĝerito, Barau ĝena Basileia varina eĝobata-vinirito ema keve tarimari evaĝa-namorito. ¹² Garo evariĝoto-ĝoi nuĝanai, ĝena mero gabanana ruarua (12) Iesu ĝenai ĝeiaĝoto, ĝekirato, “Mai tarimarima notuĝuri, be kavinaĝi vanuĝari ai ema vamoka vei tarimari ĝeri tanu gaburi ai, ĝari ĝaniĝani e gena-gaburi ĝea vetau, korana mai tu tano fakana nai.” ¹³ Senaĝi Iesu na evaĝa-guruĝarito, ekirato, “Ĝomi na ĝaniĝani ĝoviniri.” Ĝia na ĝevaĝa-veseato, ĝekirato, “Ĝai ĝemai beredi tu imaima (5) ema maĝani-kone ruarua (2) moĝo. Ĝoi ourani ĝai baĝana iaĝo, ĝaniĝani baĝana voiri mai tarimarima ĝutuma ĝari?” ¹⁴ Korana tau mabarari tu 5,000 kavana.

Iesu na ĝena mero ekirarito, ekirato, “Tarimarima ĝovareri doĝoro ta gabana imaima (50), doĝoro ta gabana imaima (50), benamo ĝene tanutanu-tari.” ¹⁵ Iesu ekirato lorinai ĝeveiato, tarimarima mabarari ĝevaĝa-tanutanu-taririto. ¹⁶ Moĝa murinai Iesu na beredi imaima e maĝani-kone ruarua eĝabirito, gubai egaga-raĝeto, Barau evaĝa-namoato vau,

ebuki-ġutuġuturito ema ekini-misimisirito, benamo ġena mero evinirito beġene vareri. ¹⁷ Tarimarima na ġeġanirito nai, mabarari ġeġani-maseto. Gabivau Iesu ġena mero na ġaniġani kwari ġevaġa-vegogorito, boseġa gabanana ruarua (12) ġevaġa-vonurito.

Petero na Iesu tu Kerisona ekiraġito

Mataio 16:13-19; Mareko 8:27-29

¹⁸ Ġaro ta Iesu ġereġana eġuriġurito, ġena mero maki ġia ġesi. Benamo Iesu na edanaġirito, ekirato, “Tarimarima tu kara ġetoni au tu dei?” ¹⁹ Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Kota ġekirani ġoi tu Ioane Babatiso, ma kota tu Elia, ma kota tu peroveta tarimana guinena ta evariġisi-ġenoġoito.” ²⁰ Iesu na ekirarito, ekirato, “Senaġi ġomi tu kara ġotoni au tu dei?” Petero na evaġa-veaseato, ekirato, “Ġoi tu Barau ġena Keriso, ġia na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna.”

Iesu ġena mase ema variġisi-ġenoġoi ekiraġirito

Mataio 16:20-28; Mareko 8:30-9:1

²¹ Iesu na elaunaġirito, ġia varina tarima ta asi beġene kira-varaia. ²² Ġia ma ekirato, “Tarimarima Natuna midigu vovoka roġo beġanini. Iuda vereri, e Rubu Veaġa vereri baregori, e taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari na beġe ruġaiani; ema beġe vaġi-maseani maki, senaġina ġaro vaġa-toitoinai vau mase na ma bevariġisi-ġenoġoini.”

Maġuri guruġari o Iesu murinai raka

Mataio 10:33; 10:39; Ioane 12:25

²³ Iesu na ġia mabarari evaġa-guruġarito, ekirato, “Bema tarima ta eurani au murigu ai bene raka etoni tarimana, tauġena bene vekira-fitoġa, ġena satauro bene ġwaia ġaro mabarari ai, au murigu ai bene raka. ²⁴ Korana deikara ġena maġuri moġo lorina etoreani tarimana, ġena maġuri befitoġaiani. A deikara au daigu ai ġena maġuri befitoġaiani tarimana, ġena maġuri asi bevei-rekwarekwaiani. ²⁵ Bema tarima ta na tanobara mabarana uranai ġena maġuri befitoġaiani, a ġia tauġena ġena maġuri bevaġa-rakavaiani, ġena namo tu kara ġia ġenai? ²⁶ Bema tarima ta na au ema ġegu guruġa maiakari na bemaikaiani nai tu, Tarimarima Natuna na maki ġia bemaika-viniani ġena iaġomai, ma mana marevana e seġuka baregona ġesi, Tamana ma aneru veaġari ġesi beġe iaġomani ġaronai. ²⁷ Moġoni akiramini, mainai ġeruġa-taġoni tarimari kota asi roġo beġe maseni, Barau ġena Basileia beġe ġitaiani.”

Iesu vetoġana eirauto

Mataio 17:1-13; Mareko 9:2-13

28 Mai guruḡa ekiraḡi-ḡosiatō murinai, ḡaro imaima toitoi (8) kavana ḡevanaḡito vau, Iesu na Petero, e Ioane, ema Iakobo (o Iames) eḡabirito, ḡoro ta ḡana ḡevaraḡeto bene ḡuriḡuri ḡana. 29 Eḡauḡauto-ḡoi nuḡanai, ḡia ḡoirana vetoḡana eirauto, ema ḡena dabuḡa ekuro-ḡaroḡaroto. 30 Benamo tarima ruarua ḡefoforito, Mose ma Elia, Iesu ḡesi ḡeguruḡa guruḡato-ḡoi. 31 Tauri ruarua ma marevari e mamari ḡesi ḡefoforito, Iesu ḡesi ḡeguruḡato, Ierusalemi bemaseni ḡetato, Barau ḡena ura ilailanai. 32 Petero ma karona ḡegenamaseto, senaḡi ma ḡetataḡato nai, Iesu ma marevana e mamana ḡesi ḡeḡitaiato, ema ḡia ḡesi ḡeruḡa-taḡoto tarimari maki ḡeḡita-rito. 33 Tauri ruarua Iesu ḡeraga-kwaneana ḡana nuḡanai, Petero na Iesu ekiraiato, ekirato, “Vevaḡa-riba taumu, namo vedaurea ḡita tu maiḡera, be mainai fouta toitoi ḡaragari. Ta ḡoi ḡemu, ta Mose ḡena, ta Elia ḡena.” ḡia asi ribana kara ekiraḡiato.

34 ḡia roḡo eguruḡato-ḡoi nai, magube na ema iaukataririto. Magube na eḡabi-ḡaurito nai, ḡia ḡegarito. 35 Garo ta magube nuḡana na ekea-rosito, ekirato, “Mai tu au Natugu, aḡabi-hidiato tarimana, ḡia boḡono seḡaḡi-vinia!”

36 Mo garo ekorito nai, Iesu ḡereḡana ḡeḡitaiato. Mai veḡa ḡeḡitarito dagarari, tarima ta asi ḡekira-varaiato mo negai.

Iesu na iauka rakavana na eboroḡiato merona evaḡa-namoato

Mataio 17:14-21; Mareko 9:14-29

37 ḡaro ta ekorito murinai, ḡia tu ḡoro na ḡeraka-variḡoto-ḡoi nuḡanai, tarimarima ḡutuma lelevaḡi ḡesi ḡeraka-veḡoitaḡoto. 38 Benamo tau ta ḡutuma nuḡari na ekeafouto, ekirato, “Vevaḡa-riba taumu o, anoḡimuni, au natugu merona noma ḡitaia. Mai tu au natugu sebona, ḡora ḡereḡa. 39 Nega tari ai ḡia tu iauka rakavana na eḡabiani, benamo ekoḡo-founi; tauḡanina maki evaḡa-ḡoḡo-ḡoḡoani, benamo bokana na kaburoburo ḡeraka-rosini. Maiḡesina evaḡi-mase vanaḡi-vanaḡiani. 40 ḡoi ḡemu mero banoḡiri, ḡelai-vaḡia basi, senaḡi ḡia asi beḡe ilaila.”

41 Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Asi veḡabidadama ema kira-sirivaḡi ḡuruna o! ḡaro vira au tu sevimi ai bana tanu? ḡaro vira bana vevaḡa-gwaḡiḡi-vinimi?” Benamo Iesu na mo tau ekiraiato, ekirato, “Natumu noḡori-iaḡomaia.” 42 Mero eiaḡomato-ḡoi nai, iauka rakavana na tano ekwaraḡi-iaḡiato, tauḡanina evaḡaḡoḡo-ḡoḡoato. Senaḡi Iesu na iauka rakavana ekira-ḡoiato, mero evaḡa-namoato, benamo tamana ma evini-ḡenoḡiato. 43 Tarima mabarari ḡeḡaba-rakavato, korana Barau ḡena seḡuka ḡeḡitaiato nai.

Iesu ġena mase ma ekiraġi-ġenoġoiato

Mataio 17:22-23; Mareko 9:30-32

Tarimarima roġo Iesu ġena veiġa ġeġaba-iaġiato-ġoi nai, Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, ⁴⁴ “Au na guruġa ta ġemi nakiraġia, be ġoseġaġi ema asi boġono tuġa-
rekwaia. Tarimarima Natuna tu beġe revaiani vau tari-
marima ġimari ai beġe toreani.” ⁴⁵ Senaġi ġena mero na asi
ġetuġamaġi-doġariato, Iesu tu kara ekiraġiato. Mo guruġa
anina tu ġia ġeri ai vekuretoġa, asi beġene ribaia ġana, ema
Iesu maki asi ġedanaġiato, korana ġegarito nai.

Deikara tu barego vedaurea

Mataio 18:1-5; Mareko 9:33-37

⁴⁶ Iesu ġena mero fakari ai vevane eġorato, korana tu
ġekirato, dei tu barego vedaurea ġia fakari ai. ⁴⁷ Iesu varau
eribato kara ġetuġamaġiato, moġa lorinai mero keina ta
eġabiato, ġia sevinai evaġa-ruġa-tariato vau, ⁴⁸ ekirarito,
ekirato, “Dei na mai mero beġabi-raġeani au aragu ai, ġia na
au beġabi-raġeguni. Bema tarima ta na au beġabi-raġeguni,
etuġuguto Barauna maki beġabi-raġeani. Korana deikara
ġomi na ġokira-fitoġaiiani tarimana ġomi fakami ai, ġia tu
barego vedaurea.”

Iesu aranai nuġa-farevaġi veiġa boruri eveirito tarimana

Mareko 9:38-40

⁴⁹ Ioane na Iesu evaġa-guruġaiato, ekirato, “Vevaġa-riba
taumu, tarima ta ġaġitaiato, ġoi aramu ai iauka rakavari elai-
vaġirito-ġoi, senaġi ġai na ġakira-ġoiato, korana ġia tu dia
ġita ġesi taġauveini nai.”

⁵⁰ Iesu na ekirarito, ekirato, “Asi boġono kira-ġoia, korana
deikara na ġomi asi evaġa-rakavamini tarimana tu ġomi
evaġa-kavamini.”

Samaria tarimari kotari na Iesu asi ġeġabi-raġeato

⁵¹ Iesu guba ġana bevaraġeni ġarona ekavinaġiato-ġoi
nai, Ierusalem bene iaġo-vinia, etato. ⁵² Benamo Iesu na
vetuġunaġi tarimari etuġu-guinerito, Samaria vanuġana tai
ġeraġasito, Iesu ġena totoġa gabuna ġea vetauato. ⁵³ Senaġi
vanuġa tarimari na Iesu asi ġeġabi-raġeato, korana tu
Ierusalem eiaġo-viniato-ġoi nai. ⁵⁴ Iesu ġena mero Iakobo
(o James) e Ioane mo veiġa ġeġitaiato, benamo ġekirato,
“Vereġauka, ġoi ourani karava guba na baġana kiraġia, bene
mariġo, bene vaġa-rakavari?”

⁵⁵ Iesu eruġa-kureto, tauri ruarua ekira-ġoirito. ⁵⁶ Benamo
ġia ma ġerakato, vanuġa ta ġana ġeiaġoto.

Iesu murinai beḡene raka ḡetato tarimari

Mataio 8:19-22

⁵⁷ Ĝia dabara na ḡeiaḡoto-ḡoi nai, tarima ta na Iesu evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Ĝemu iaḡoiḡo gaburi mabarari ai bana kavamu.” ⁵⁸ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Boḡa kwaivari ma ḡeri kouḡa, ema manu ma ḡeri nuḡi, senaḡi Tarimarima Natuna tu asi ḡena gena-gabuna.”

⁵⁹ Iesu na tarima ta ma evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Murigu ai noma raka.” Senaḡi mo tarima evaḡa-veseto, ekirato, “Vereḡauka, asi roḡo, naḡenoḡoi, be tamagu roḡo naguria.”

⁶⁰ Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Mani tu noiaḡuiri, mase tarimari (o Barau asi ḡekorana-iaḡiani tarimari) na ḡeri mase tauḡeri na beḡene guriri. Senaḡi ḡoi tu noiaḡo, Barau ḡena Basileia varina noa vari-fiua.”

⁶¹ Tarima ta na ma ekiraiato, ekirato, “Vereḡauka, murimu ai naraka, senaḡi niaiḡo roḡo, ḡegu numa tarimari ḡesi ḡaveḡabi-tuḡu.” ⁶² Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Tarima ta efokafokani nai, murina ḡana ma eboḡe-ḡenoḡoini, ḡia tu asi ilaila Barau ḡena Basileia beḡebiani.”

10

Iesu na tarima gabana imaima ema gabana ruarua ma ruarua (72) etuḡurito

¹ Moḡa murinai Vereḡauka na tarima 72 eḡabi-virigirito, benamo ruari ruari etuḡu-guinerito, ḡia beiḡoni vanuḡari e gaburi mabarari ḡana. ² Evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Kwakwa ḡaniḡaniri tu ḡutuma lelevaḡi, senaḡi kwakwa tarimari tu viravira moḡo. Moḡa lorinai kwakwa Vereḡaukana ḡonoḡia, be kwakwa tarimari tari ma bene tuḡu-iaḡori, ḡaniḡani beḡenea kwari. ³ Ĝoiḡo, au na mamoe kavana atuḡumini, boḡa kwaivari rakavari fakari ai. ⁴ Moni fusefuseri, dura e tamaka asi boḡono ḡabikau; dabarai tarima ta asi boḡono vaḡa-guruḡaia. ⁵ Bema numa tai boḡo raḡekauni nai, boḡono kira, ‘Maino mai numai bene tanu.’ ⁶ Bema maino eura-viniani tarimana monai etanuni nai, ḡemi maino guruḡana ḡia iatanai bene tanu. Bema asiḡina nai, maino tu ḡemi ai ma bene ḡenoḡoi. ⁷ Karakara beḡe vinimini boḡono ḡaniri e boḡono niuri, korana eḡauveini tarimana davana bene ḡabia ḡana. Numa ta na ma numa ta ḡana asi boḡono iaḡo, senaḡi mo numa sebonai moḡo boḡono tanu.

⁸ Bema vanuḡa tai boḡo raḡasini, beḡe ḡabi-raḡemini, karakara ḡoirami ai beḡe tore-rosirini dagarari boḡono ḡaniri.

⁹ Mo vanuḡai keve tarimari boḡono vaḡa-namori e tarimarima boḡono vaḡa-guruḡari, boḡono kira, ‘Barau ḡena

Basileia, (ġena veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiani), tu sevimmi ai maiġa.’ ¹⁰ Senaġi bema vanuġai boġo raġasini, benamo asi beġe ġabi-raġemini nai, ġatamanai boġono raka-roso, boġono kira, ¹¹ ‘Ġemi vanuġa gagauri kwakumai beġe kafakau dagarari maki mai ġakora-vaġirini ġemi kira-sirivaġi vaġa-foforiri ġana. Senaġi boġono riba, Barau ġena Basileia tu bekavi-naġi.’ ¹² Au na akiramini, Kota baregona ġaronai mai vanuġa na meto beġwaiani tu, Sodoma ġena meto maki bevanaġiani.”

Asi veġabidadama vanuġari

Mataio 11:20-24

¹³ “Korasini o, ġoi ema Betesaida, vetuġami kika! Korana nuġa-farevaġi veġari ġemi ai ġefoforito-ġoi tu, Taia e Sidono nuġari ai beġere fofori, benamo ġia tu irau laġani ai ġere vetuġamaġi-kure, fuse rakavari ai e tauġaniri ma gulumari ai ġeri vetuġamaġi-kure ġere vaġa-foforia. ¹⁴ Barau na tarimarima bekota-vinirini ġarona baregonai, ġomi na boġo doġariani metona tu Taia e Sidono ġeri meto bevanaġiani. ¹⁵ Ġoi maki, Kaperanauma o, ġoi ourani guba ġana bono varaġe otoni? Asiġina, ġoi tu mase gabuna ġana boiaġoni!”

¹⁶ Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, “Dei na ġomi beseġaġi-vinimini, au maki beseġaġi-viniguni; dei na asi beġabi-raġemini, au maki asi beġabi-raġeguni; ema dei na asi beġabi-raġeguni, etuġuguto Barauna maki asi beġabi-raġeani.”

Iesu na etuġurito tarimari 72 ġeġenoġoito

¹⁷ Ġena mero 72 ma ġeġenoġoito ma iakuri ġesi, ġekirato, “Vereġauka o, iauka rakavari ġoi aramu ai ġavaġa-guruġarito, benamo garoma ġeseġaġirito-ġoi.” ¹⁸ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Satani aġitaiato, kiriku ekimoreani kavana guba na eketo-firiġoto. ¹⁹ Boġono riba, au na seġuka varau avinimito, mota ema kavikavi boġono fana-tariri, ema Satani ġena seġuka maki boġono vaġa-farakaia ġana; dagara ta na asi bevaġa-rakavamini. ²⁰ Senaġina, dia boġono iaku korana iauka rakavari ġomi ġemi seġuka nuġanai, asiġina, a ġomi tu boġono verere korana arami gubai etorerito nai.”

Iesu eiakuni

Mataio 11:25-27; 13:16-17

²¹ Mo tanu-vegogo nuġanai Iauka Veaġa na Iesu tu iaku na evaġa-vonuato, benamo ekirato, “Tamagu o, avaġa-namomuni, guba ema tanobara Verena! Korana ġoi na ma iaunegari e riba tarimari ġeri ai okure-toġarini dagarari tu, asi ġeri riba tarimari ġeri ai ovaġa-foforirini. Aba, Tamagu, mai tu ġoi ġemu veuravini korana evaġa-foforiani. ²² Dagara

mabarari Tamagu na eviniguto. Tarima ta asi ribana ġia Natuna, Tamana moġo ġereġana, ema ta asi ribana ġia Tamana, senaġi Natuna ġereġana moġo, ema Natuna na eura-vinirini tarimari ġeri ai vau evaġa-foforirini.”

²³ Benamo Iesu eboġe-kureto ġena mero ġeri ai, veġuni ai evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi tu boġono iaku, korana tu mai ġoġitarini dagarari dairi ai. ²⁴ Au na akiramini, peroveta tarimari e tanobara vereri baregori o kini vovoka ġeurato, mai ġoġitarini dagarari beġere ġitari, senaġi asi ġeġitarito, ema ġoseġaġirini dagarari beġere seġaġiri, senaġi asi ġeseġaġirito.”

Barabore - Samaria tarimana namona

²⁵ Taravatu evevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimana ta evariġisito, benamo Iesu eribaġaniato, ekirato, “Vevaġa-riba taumu, au tu kara haveini vau, maġuri vanaġivanaġi badoġariani?” ²⁶ Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Taravatu tu kara etoni? Ġoi na tu kamasi oiaviani?” ²⁷ Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Vereġauka ġoi ġemu Barau bono uravinia ma nuġamu mabarana, ma iaukamu mabarana, ma kokoremu mabarana, e ma tuġamaġimu mabarana’; ema ‘Sevimu tarimana maki bono ura-vinia ġoi tauġemu oveura-vinini kavana.’”

²⁸ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Bovaġa-veše maoro, maniġesi bono vei, be bono maġuri.”

²⁹ Senaġi taravatu evevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimana tu ma veiavina ġesi Iesu ma edanaġi-veribaġaniato, ekirato, “Au sevigu tarimana tu dei?”

³⁰ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Tau ta Ierusalemna na Ieriko evariġo-viniato-ġoi nuġanai, lema tarimari na dabarai ġeguru-viniato, ġena dabuġa ġekokirito, ġevaġa-vevaġiato, dori moġo ġevaġi-maseato, benamo monai ġeraga-kwaneato.

³¹ Moġa Rubu Veaġa verena ta mo dabara na evariġoto-ġoi nai, mo tau edoġariato, senaġi eraka-ġevi-raġiato moġo.

³² Levi doġorona tarimana ta, (Rubu Veaġai vetuġunaġi tauna), maki moġesi, mo tau ea doġariato nai, maki eraka-ġevi-raġiato moġo. ³³ Senaġina Samaria tarimana ta ġena iaġoi-aġo ai mo tau ea doġariato, eġitaiato nai, evetuġaiato.

³⁴ Sevina ġana eiaġoto, diġa e vine nanuna manuġanai ebubuto, ekumuato, benamo ġena doniki ai evaġa-tanukauato, vinitaġo numana ġana eġori-iaġoato, monai enaritato. ³⁵ Boġiboġi evariġisito nai, silva moniri ruarua numa ġitaġauna tarimana eviniato, ekirato, ‘Mai tau bono nariġau-ġitakaua. Bema moni asi beilailani nai, ġegu ġenoġoi ai vau ġemu moni davana bavinimuni.’”

³⁶ Iesu evedanaĝito, ekirato, “Ĝoi tu kara otoni? Mai tarima toitoi fakari ai deikara sevina tarimana tu mo lema tarimari na ĝevaĝa-vevaĝiato tauna ĝenai bita kiraĝiani?”
³⁷ Taravatu evevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimana evaĝa-veseto, ekirato, “Evetuĝaiato tarimana.” Benamo Iesu na ekiraiato, “Noiaĝo, ĝoi maki moĝesi bono vei.”

Mareta e Maria

³⁸ Iesu ma ĝena mero ĝesi ĝeri iaĝoiaĝo ai vanuĝa tai ĝea votuto. Monai vavine ta arana Mareta ĝena numai eĝabiraĝeato. ³⁹ Ĝia tu ma tarina arana Maria, benamo Maria tu eiaĝoto, Vereĝauka kwakuna koranai etanu-tarito, ĝena guruĝa eseĝaĝirito-ĝoi. ⁴⁰ Mareta tu veĝabiraĝe dagarari eveito-ĝoi, evekvaraĝito-ĝoi. Benamo eiaĝomato, ekirato, “Vereĝauka, ĝoi tu otuĝamaĝini ba? Tarigu na beragakwanegu, au ĝereĝagu moĝo avekvaraĝini. Nokiraia, be nema vaĝa-kavagu!”

⁴¹ Vereĝauka na evaĝa-veseato, ekirato, “Mareta! Mareta! Dagara ĝutumari na nuĝamu ĝevaĝa-veĝonuani e ĝevaĝa-vekvaraĝiani, ⁴² senaĝi dagara sebona moĝo ĝerevaĝi. Maria na tu namona beĝabi-viriĝia, ta na ĝia ĝenana asi ma beĝabi-vaĝiani.”

11

Iesu na ĝena mero ĝuriĝuri evaĝa-ribarito

¹ Ĝaro tai Iesu tu gabu tai eĝauĝauto. Ekorito nai, ĝena mero ta na evaĝa-guruĝaiato, ekirato, “Vereĝauka o, ĝuriĝuri novaĝa-ribama Ioane na ĝena mero evaĝa-ribarito ilailanai.”

² Iesu na ekirarito, ekirato, “Ĝoĝuriĝurini nai, boĝono kira:

‘Ĝai Tamama o,
 ĝoi aramu baĝana vaĝa-veaĝaia;
 ĝemu Basileia bene iaĝoma.

³ Ĝaro tata ĝai ĝema-ĝama bonoma vinima.

⁴ Ĝema rakava notuĝamaĝi-fitoĝari,

korana ĝai maki ĝevaĝa-rakavamani tarimari ĝeri rakava
 ĝatuĝamaĝi-fitoĝarini.

Ema veribaĝani ai asi bono ĝori-kauma.’ ”

⁵ Benamo Iesu na evaĝa-guruĝarito, ekirato, “Bema ĝomi ta boĝi nuĝanai ĝatana ĝenai bere iaĝo, bere noĝia, bere kira, ‘Ĝatagu o, ĝaniĝani dagarari kota naĝabi-toreri roĝo,

⁶ korana au ĝatagu ta tu ĝena iaĝoiaĝo ai ĝegu ai beiaĝoma, senaĝi au tu asi ĝegu ĝaniĝani ĝia haĝubuanai.’ ⁷ Benamo mo tarima na numa nuĝana na bere vaĝa-vesea, bere kira,

‘Asi novaĝa-vekvaraĝigu. Ĝatama-boka varau babiria, ema au tu natugu ĝesi ĝagenani. Au tu asi bavariĝisini, dagara

ta asi bavanimuni.’ ⁸ Akiramini, enabe ġia ġatana, senaġi asi bevariġisini, ġaniġani asi beviniani, senaġi ġena noġinoġi ġenoġoi-ġenoġoi dainai bevariġisini, eura-vinirini dagarari beviniani.

⁹ Moġa lorinai, au na ġomi akiramini, noġinoġi ai Barau na bevinimini, vetauvetau ai boġo doġarini, sekeseke o fidifidi ai ġemi ġatama-boka bekeoani. ¹⁰ Korana benoġinoġini tarimana tu beġabini, bevetauni tarimana bedoġarini, ema beseke-sekeni tarimana Barau na ġena ġatama boka bekeoani.

¹¹ Ġomi tama fakami ai deikara bema natumu merona maġani-kone benoġini nai, ġoi na tu mota boviniani? ¹² O ġatoi benoġini nai, kavikavi boviniani? ¹³ Boġono tuġamaġi, ġomi tu rakava tarimami, senaġi dagara namori natumi viniviniri ma ribami, moġa lorinai ġomi Tamami gubai etanuni, ġia na lauka Veaġa ġenoġi-viniani tarimari bevinirini veġatana!”

Iesu e Belsebul

Mataio 12:22-30; Mareko 3:20-27

¹⁴ Iesu na iauka rakavana, muru-bubu iaukana, elai-vaġiato, benamo mo muru-bubu tarimana eguruġato. Tarimarima ġutuma na ġevaġa-raġeato, ¹⁵ senaġi tarima kota ġekirato, “Mai tu Belsebul, iauka rakavari ġeri vere, ġena seġukai iauka rakavari elai-vaġirini.”

¹⁶ Tarima kotari na Iesu ġedanaġi-veribaġaniato, vetoġa ta guba na bene viniri ġetato. ¹⁷ Senaġi Iesu na ġia ġeri tuġamaġi eribarito, benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Gavamani ta beveġabi-kirani, ġia tu berakavani, ema doġoro ta beveġabi-kirani, ġia tu beketoni. ¹⁸ Moġa lorinai Satani tu tauġena moġo bevedere-kirani, ġena basileia tu kamasi beruġani? Maiġesi akiraġiani, korana tu ġomi ġokirani, au tu Belsebul ġena seġukai iauka rakavari alai-vaġirini. ¹⁹ Bema au iauka rakavari Belsebul ġena seġukai alai-vaġirini nai, ġomi murimi ai ġerakani tarimari na iauka rakavari aiġesi ġelai-vaġirini? Ġia na ġevaġa-moġoniani ġomi ġemi guruġa tu asi anina. ²⁰ Senaġi bema au iauka rakavari Barau ġena seġukai alai-vaġirini nai, boġono riba, Barau ġena Basileia, ġena veġitaġau seġukana, tu ġomi ġemi ai varau beraġasi.

²¹ Kokore tarimana ma ġena vaġivaġi dagarari ġesi ġena numa beġita-ġauani nai, ġena farefare tu roġo beġe tanuginikauni. ²² Senaġina kokore vedaurea tarimana ta ma

beiaḡomani, mai tarima bevaḡa-vevaḡiani, benamo bevaḡa-darereani, ḡia ḡena vaḡivaḡi dagarari, veḡabidadama dagarari, beberariani, benamo ḡena farefare mabarari bevare-rovorovorini.

²³ Deikara dia au ḡatagu tu, au ḡegu inai tarimana, ema deikara au ḡesi asi etore-vegogoni tu eveiari-lausilausini.”

Iauka rakavana ma eḡenoḡoito

Mataio 12:43-45

²⁴ “Iauka rakavana ta tarima ta ḡenana eraka-rosito, benamo gabu kaukauri na eraka-vanaḡito, iaḡana bene ḡania etato, senaḡi iaḡaraḡi gabuna ta asi edoḡariato. Benamo ḡia tauḡena ekirato, ‘Naḡenoḡoi, araga-kwaneato numana ḡana.’ ²⁵ Eḡenoḡoi-iaḡoto, numa edoḡariato. Numana tu veiareva ema ḡitaḡitana namo vedaurea. ²⁶ Benamo ḡia na iauka rakava kwaikwairi imaima ruarua (7) ma eḡori-iaḡorito, mabarari ḡeraka-toḡato, monai ḡetanuto. Moḡa lorinai mo tarima tu tovotovonai ḡena rakava tu kota misina, senaḡi dokonai ḡena rakava tu barego vedaurea.”

Verere moḡonina

²⁷ Mo guruḡa ekiraḡiato-ḡoi nai, vavine ta tarimarima ḡutuma fakari na eguruḡa-vaisito, ekirato, “Ḣoi evaḡa-maḡurimuto e evini-rurumuto vavinena tu namo!”

²⁸ Senaḡi Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Iniḡesi nokira, Barau ḡena ḡuruḡa ḡeseḡaḡiani ema ḡekorana-iaḡiani tarimari neḡi namo!”

Seḡuka vetoḡana ḡevetauato

Mataio 12:38-42; Mareko 8:12

²⁹ Tarimarima ḡutuma na Iesu ḡeruḡa-ḡeḡeraḡiato, benamo evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Toma ḡuru tu ḡuru rakavana! Seḡuka vetoḡana ḡevetauani, senaḡi vetoḡa ta asi beḡe doḡariani, Iona, peroveta tarimana, vetoḡana moḡo. ³⁰ Korana Iona tu vetoḡa ta Nineva tarimari ḡeri ai, moḡa ilailanai Tarimarima Natuna tu vetoḡai beiaḡoni mai ḡuru tarimari ḡeri ai. ³¹ Barau na tarimarima bekota-vinirini ḡaronai, Seba vavine baregona o Kwin beruḡa-vaisini, mai ḡuru tarimari besamanirini, korana ḡia tu ḡena tanobara manaḡana na eiaḡomato, Solomona ḡena iaunega guruḡari bene seḡaḡiri ḡana. Senaḡi ḡoḡitaia, tarima ta na Solomona evanaḡiani tu maiḡa. ³² Barau ḡena Kota baregona ḡaronai, Nineva tarimari beḡe ruḡa-vaisini, toma ḡuru tarimari beḡe samanirini, korana Iona ḡena ḡobata ḡeseḡaḡiato neganai, ḡia ḡeri rakava ḡerina ḡevetuḡamaḡi-kureto. Senaḡi tarima ta na Iona evanaḡiani tu maiḡa.”

*Tauḡani mamana**Mataio 5:15; 6:22-23*

³³ “Tarima ta na lamefa begabuani nai, asi bekure-toḡaiani, digu na asi beḡoḡoi-tariani, senaḡi lamefa toretorena gabuna korikorinai betoreani, beḡe raka-toḡani tarimari na mama beḡene ḡitaia ḡana. ³⁴ Ḡoi matamu tu ḡoi tauḡanimu ḡena lamefa kavana. Bema ḡoi matamu namo nai, tauḡanimu mabarana bemamani. Senaḡi ḡoi matamu rakava nai, tauḡanimu mabarana bemukunani. ³⁵ Moḡa lorinai, lorimu bono vetore, mama ḡoi nuḡamu ai bemukunani garina. ³⁶ Bema ḡoi tauḡanimu mabarana mama na bevonuvonu-raḡeni, mukuna kota maki asi betanuni, ḡia tu mama dikadika, lamefa emore-rovorovoni, ḡoi evaḡa-mamamuni kavana.”

Iesu na Farisea tarimari ema taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari evanerito

Mataio 23:1-36; Mareko 12:38-40; Luka 20:45-47

³⁷ Iesu eguruḡa-ḡosito nai, Farisea tarimana ta na ekeaiato, ḡia ḡesi beḡene ḡaniḡani-vegogo; benamo ḡena numa ḡana eiaḡoto, ḡaniḡani gabunai etanu-tarito. ³⁸ Mo Farisea tarimana na eḡitaiato nai, nuḡana efarevaḡi-rakavato, korana Iesu tu asi eveḡuriḡito, (ḡia seneri vereri ḡeri vevaḡa-naḡi ilailanai), senaḡi eḡani-ḡanito moḡo. ³⁹ Benamo Vereḡauka na evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Gomi Farisea tarimami na ḡemi kapusi ema disi muriri rekeri moḡo ḡoḡuriḡi-ginikaurini, senaḡi nuḡami tu verariverari ema vei-taḡuitaḡui na ḡevonufokafokato. ⁴⁰ Ḡomi tu babo! Ḡomi asi ḡoribani, murika rekena eveiatio Barauna na nuḡana rekena maki ḡia na eveiatio? ⁴¹ Senaḡi kapusi ema disi nuḡari dagarari tu asi ḡeri-ḡari tarimari boḡono viniri vau, dagara mabarari ḡemi ai beḡe veiarevani.

⁴² Farisea tarimami, vetuḡami kika! Korana ḡomi na Barau ḡovarevare-viniani dagarari misimisiri, ḡemi sivoḡa, kodukarava ema ḡaniḡani ḡailauri maki karava gabanana (10) ḡoveirini, karava sebona boubou dagaranaḡi ḡovaḡa-iaḡoani, senaḡina vei-iobukaiobuka ema Barau uravinina maḡurina tu ḡoleaiani. Ḡomi na tu maḡeri veiḡa baregori ḡoro veiri ema mo veiḡa keiri maki asi boḡoro iaḡuiri.

⁴³ Farisea tarimami, vetuḡami kika! Korana ḡemi ura rubu ai tu tanutanu namori ai boḡono tanu, ema ḡemi ura maki maketi gaburi ai beḡene vaḡa-namomi. ⁴⁴ Vetuḡami kika! Ḡomi tu asi ḡita vetoḡari gara gaburi kavana, tarimarima iatari na ḡeraka-vanaḡini nai ḡemirorini, ḡia asi ḡeribani mo tu gabu rakavana.”

⁴⁵ Taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimana ta na Iesu evaġa-guruġaiato, ekirato, “Vevaġa-riba taumu o, maiġesi okirani nai, ġai maki okira-fitoġamani!”

⁴⁶ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Ġomi taravatu ġovevaġa-riba iaġiani tarimami maki vetuġami kika! Ġomi na maruna metori tarimarima ġovaġa-faġarini, senaġi ġimami didina ta maki ġeri marunai asi ġoveġabikauni, asi ġovaġa-kavarini. ⁴⁷ Vetuġami kika! Ġomi tubumi ġatami na peroveta tarimari ġevaġi-maserito, ema ġomi na tu ġeri gara gaburi namori ġoveirini. ⁴⁸ Moġesi ġomi tauġemi tubumi ġatami ġeri veġa ġokiraġi-foforirini ema ġovaġa-moġonirini; moġoni veġata, tubumi ġatami na peroveta tarimari ġevaġi-maserito, ema ġomi na ġeri gara gaburi ġoveirini. ⁴⁹ Moġa lorinai Barau ġena Iaunega ekirani, ‘Au na peroveta tarimari ema apostolo tarimari batuġu-iaġorini ġeri ai, benamo tari tu beġe vaġi-maserini, ma tari tu beġe lai-lausilausirini.’ ⁵⁰ Moġesi nai, peroveta tarimari mabarari ġevaġi-maserito, Barau na tanobara eveiato veġata beiaġoma mo maitoma, metona tu toma ġuru tarimari na beġe ġabiani. ⁵¹ Abela ġevaġi-maseato, monana eiaġomato mo Sakaria, ġia tu fata veaġana ema Barau ġena numa veaġana fakari ai ġevaġi-maseato. Aba, au na akiramini, mabarari metori tu toma ġuru tarimari na beġe ġabiani!

⁵² Taravatu ġovevaġa-riba iaġiani tarimami, vetuġami kika! Riba numana keo-fakana ġatama-boka kina tu ġomi na ġoġabiato. Ġomi ġereġami asi boġo raka-toġani, ema ġerakatoġa ġetoni tarimari ġeri dabara ġomi na ġokourini!”

⁵³ Iesu mo gabu na eraka-rosito, benamo taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ema Farisea tarimari na ġekira-fitoġaiato, ema dagara vovoka ġevedanaġi-viniato, ⁵⁴ ġeribaġaniato, ġeri ura tu dagara ta bene kiraġi-kererea, be beġene samania ġana.

12

Ġeġofaġofani tarimari boġono nariri

¹ Mo faka nuġanai tarimarima ġutuma lelevaġi varau ġevevogoto, asi-iaġo asi-fana, benamo Iesu na ġena mero evaġa-guruġa guinerito, ekirato, “Boġono venari-ginikau Farisea tarimari ġeri farao evaġa-tubuani muramurana ġerina, korana mani tu ġia ġeri ġofaġofa veġana bene. ² Vekouġau dagarari mabarari beġea foforini, vekuretoġa guruġari mabarari beġea ribani. ³ Moġa lorinai kara dagara mukunai ġokiraġiato, mamai beġea seġaġiani, kara dagara

koutōgai seḡai ḡoguruḡa-ḡurato dagarana, beḡea kiraḡi-foforiani numa tuḡuna na, tarimarima mabarari na beḡene seḡaḡia ḡana.”

Barau bitana gari-vinia

Mataio 10:28-31

⁴ “Gatagu mabarami, akiramini, tauḡani beḡe vaḡiani, ma murinaḡi kara ta ma asi beḡe veiani tarimari gariri asi boḡono vei. ⁵ Senaḡi navaḡa-ribami, deikara garina boḡono vei: Barau boḡono gari-vinia. Tauḡani bevaḡiani murinaḡi ma ḡena seḡuka, ḡomi ma befiu-ḡuramini, karava eḡara-vanaḡi vanaḡini gabunai. Aba, au na akiramini, ḡia moḡo boḡono gari-vinia!

⁶ Bisini imaima (5) maki fene ruarua na moḡo ḡevoirini, ene? Senaḡina Barau na tu sebona ta maki asi etuḡa-rekwaiani. ⁷ Moḡoni veḡatana, ḡomi tu debami ḡuri maki mabarari Barau na eiavi-ginikaurito. Be asi boḡono gari; ḡomi voimi tu varaḡe lelevaḡi, bisini ḡutuma voiri maki ḡovanaḡirito!”

Iesu bekiraḡi-foforiani ema bekira-ḡuniḡauani

Mataio 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸ “Au na akiramini, deikara na au tarimarima ḡoirari ai bekiraḡi-foforiguni, ḡia maki Tarimarima Natuna na Barau ḡena aneru ḡoirari ai bekiraḡi-foforiani. ⁹ Senaḡina au deikara na tarimarima ḡoirari ai beruḡaḡuni e bekira-ḡuniḡauguni, ḡia maki Barau ḡena aneru ḡoirari ai baruḡaiani e bakira-ḡuniḡauani.

¹⁰ Tarimarima Natuna deikara na bekira-rakavaiani, Barau na ḡia ḡena rakava betuḡamaḡi-fitoḡaiani, senaḡina deikara na Iauka Veḡa bekira-rakavaiani, ḡia ḡena rakava tu asi betuḡamaḡi-fitoḡaiani.

¹¹ Iuda tarimari ḡeri rubu ai beḡe vaḡa-kotamini, ema vanuḡa vereri e Kota baregori ḡeseḡaḡini tarimari ḡoirari ḡana beḡe ḡori-iaḡomini nai, nuḡami asi beḡene vekwaraḡi, aiḡesi toma boḡo guruḡani o kara toma boḡo kiraḡirini. ¹² Korana Iauka Veḡa na mo ḡaro ai kara boḡo kiraḡirini guruḡari bevaḡa-ribamini.”

Barabore - Farefare vovoka tarimana

¹³ Tarimarima ḡutuma nuḡana na tarima ta na Iesu ekira-iato, ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu o, au kakagu nokiraia, ḡai tamama na eraga-kwanerito farefareri nevareri, be au tavi ta nevinigu.” ¹⁴ Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Ḡoi tau o, au tu deikara na ḡomi taumi ruarua ḡemi farefare-tore viriḡi-viriḡina ḡana etoreguto?” ¹⁵ Benamo evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Boḡono boḡeboḡe! Lorimi boḡono

vetore, farefare vovoka mata-ḡaniḡaniri boḡo veini garina; korana tarimarima ḡeri maḡuri korikori tu dia ḡeri farefare vovoka na ḡevaḡa-ḡorarini.”

¹⁶ Benamo mai barabore ekiraḡiato, ekirato, “Farefare vovoka tarimana ta ḡena tano na ḡaniḡani namori evaḡa-ḡorarito. ¹⁷ Ḡia etuḡa-maḡito, ekirato, ‘Kamasi toma haveini? Mai ḡaniḡani mabarari tu ainai bana vaḡa-vegogori?’ ¹⁸ Benamo ekirato, ‘Au tu maiḡesi navei. Ḡaniḡani atorerini numari guineri narovori, benamo numa baregori naragari. Mainai vau au ḡegu ḡaniḡani e farefare mabarari monai bana vaḡa-vegogori. ¹⁹ Benamo au tauḡegu bana vekira, ‘Goi ḡemu dagara namori tu ḡutuma gorogoro bovaḡa-vegogori laḡani vovoka ḡana. Be, noiḡaraḡi, noḡaniḡani, noniuniu e noverere.’ ²⁰ Senaḡina Barau na ekiraiato, ekirato, ‘Kamuto, ḡoi tu babo! Toma boḡi ḡoi ḡemu maḡuri aḡabi-vaḡiani ḡemuna, benamo mai ḡemu farefare bovaḡa-vegogorini tu deikara na beḡabirini?’

²¹ Maiḡesina mo deidei tauḡeri moḡo ḡeri farefare ḡevaḡa-vegogoni tarimari tu asi ḡeri farefare Barau ḡoiranai.”

Asi bono tuḡamaḡi-vekwaraḡi
Mataio 6:25-34

²² Benamo Iesu na ḡena mero evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Moḡa lorinai, akiramini, ḡemi maḡuri asi boḡono tuḡamaḡiri, kara boḡo ḡanini; o tauḡanimi kara na boḡo dabuḡarini. ²³ Maḡuri tu dagara baregona, a ḡaniḡani tu dagara keina, ema tauḡani tu dagara baregona, a dabuḡa tu dagara keina. ²⁴ Gaio ḡotuḡamaḡiri, asi ḡevarovaroni ema asi ḡekwa-kwani; asi ḡeri ḡaniḡani-tore numari, senaḡina Barau na eḡuburini! Ḡomi tu dagara baregomi, a manu tu kei! ²⁵ Ḡomi deikara otuḡamaḡi-vekwaraḡini nai, ḡemu maḡuri kota maia bovaḡa-maukaiani? ²⁶ Mai dagara misina asi boveiani riba, karase nai tu dagara tari maia urari ai ovetuḡamaḡini?

²⁷ Boḡa veraverari ḡoḡitari aiḡesi ḡegarani. Asi ḡeḡauveini ema dabuḡa asi ḡeturini. Senaḡina akiramini, Kini Solomona ḡena vedabuḡa marevana maki ḡevanaḡiani. ²⁸ Bema Barau na tanobara ḡauḡari moḡesi edabuḡarini, ḡia toma tu ḡegarani, ma boinani tu karavai beḡe fiu-raḡerini, Barau na ḡomi tu bevaḡa-dabuḡa ginikau-raḡemini. Ḡomi veḡabidadama misimisi tarimami! ²⁹ Moḡa lorinai asi boḡono boḡe vetau-vetau, kara toma ḡoḡanini e kara toma ḡoniuni; ema asi boḡono tuḡamaḡi-vekwaraḡi maki. ³⁰ Korana Barau asi ribari tarimari mabarari tu maniḡeri dagara ḡevetaurini,

a ġomi Tamami tu ma ribana maniġeri dagara tu ġouraviriniri. ³¹ Senaġina Barau ġena Basileia boġono vetaua, benamo maniġeri dagara mabarari bevinimini.”

Farefare boġono vaġa-vegogo gubai

Mataio 6:19-21

³² “Seri misina, asi boġono gari, korana Tamami ġena ura tu ma nuġa namona ġesi ġena Basileia bene vinimi. ³³ Ġemi farefare ġovoivoi-iaġiri, ma moni asi-ġeri e asi-ġari tarimari ġoviniri. Asi beġe rakavani moni fufuseri ġoġabiri, ġemi farefare gubai ġovaġa-vegogori, monai tu asi beġe korini, monai lema tarimari asi beġe raka-kavini ema faro na maki asi beġe vaġa-rakavarini. ³⁴ Korana tu ġomi ġemi farefare ainai, ġomi nuġami maki monai.”

Vetuġunaġi tarimari namori

Mataio 24:42-51

³⁵ “Ġauvei ġana boġono vedabuġa-tore ema ġemi lamefa beġene ġara-taġo. ³⁶ Vetuġunaġi tarimari na ġeri vere numai ġenari-taġoani kavana boġono tanu. Vevaġa-veġaraġo verekona na ma beġenoġoini, ġatama-bokai befidifidini nai, ġena ġatama beġene raga-keoa ġana. ³⁷ Vetuġunaġi tarimari roġo tataġa ġeri vere beġenoġoini tu namo. Moġoni akiramini, ġena rami beriġoani, ġaniġani gabunai bevaġa-tanurini, benamo ġaniġani bevinirini. ³⁸ Mo vetuġunaġi tarimari roġo naritaġo ġeri vere beġenoġoini tu namo, kamasi boġi nuġanai o boġiboġi rekenai beiaġomani.

³⁹ Senaġi boġono riba, bema numa tarimana ma ribana, kamara horai lema tarimana beiaġomani tu, numa benariani, be lema tarimana maki lema bevedaureani. ⁴⁰ Moġa lorinai ġomi maki boġono venari-taġo, korana Tarimarima Natuna tu asi ġotuġamaġiani aoanai beiaġomani.”

⁴¹ Benamo Petero na edanaġiato, ekirato, “Vereġauka, mai barabore tu ġai ġemai moġo okiraġiani, ba tarimarima mabarari ġeri ai maki?” ⁴² Vereġauka evaġa-veseto, ekirato, “Deikara tu mo farefare nari tarimari na guruġa eseġaġini ema veġa roroġotori eveini, ġena vere na eġabi-viriġiato, numa ema vetuġunaġi tarimari bene ġitaġauri, ema ġaniġani maki nega korikori ai bene viniri? ⁴³ Mo vetuġunaġi tarimana, ġena vere na ekiraiato ilailanai eġauveini, bemaġoitaġoani tu namo. ⁴⁴ Moġoni akiramini, ġia tu ġena vere ġena farefare mabarari ġitaġauri tarimanai bevaġa-iaġoani. ⁴⁵ Senaġina bema vetuġunaġi tarimana bekirani, ‘Au ġegu vere ġena ġenoġoi tu bekwaibo rakava,’ benamo vetuġunaġi tauri ema vavineri bekwaririni, ma beġanini e beniu-babobaboni. ⁴⁶ Vetuġunaġi tarimana ġena vere ġena

ġenoġoi ġarona tu asi etuġamaġiani ġaronai, ma asi eribaiani aoanai beraġasini. Ġena vere na bea basi-ġutuġutuani, ma asi ġevaġa-moġonini tarimari ġesi bea toreani.

⁴⁷ Mo vetuġunaġi tarimana ġena vere ġena ura tu ma ribana, senaġi asi eġabi-kavini ema ġena vere ġena ura asi eveiani tu, ribi baregona korikori beġabiani. ⁴⁸ A vetuġunaġi tarimana asi ribana ġena vere ġena ura, ma bea ġauveikavani, voina tu ribi, senaġi asi vovoka beġabini. Ġutumari eviniato tarimana ġenana tu ġutumari ma beura-viniani; vovoka lelevaġiri eviniato tarimana ġenana tu vovoka lelevaġiri ma bevetau-viniani.”

Dia maino, senaġi vetavi

Mataio 10:34-36

⁴⁹ “Au tu karava aġabi-iaġomaiato tanobara ġana, ema ġegu ura bere ġarakau guine tu namo! ⁵⁰ Senaġi au tu batabiso ta baġabiani, ema au tu anuġa-vekwarāġini, beiaġoni mo, bavaġa-koriani! ⁵¹ Ġomi ġotuġamaġini, au tu maino tanobara ġana aġabi-iaġomaiato? Asiġi, senaġi akiramini, vetavi-kirakira urana na aiaġomato. ⁵² Toma beiaġoni mo ġoira laġaniri ai, bese tai imaima tu beġe vetavi-kirani, toitoi beġe veġitani ruarua ġerina, ema ruarua beġe veġitani toitoi ġerina. ⁵³ Tamana natuna tauna ġenana beveġitani, natuna tauna tamana ġenana beveġitani; sinana natuna vavinena ġenana beveġitani, ma natuna vavinena sinana ġenana beveġitani; taġama vavine barana taġama vavine keina ġenana beveġitani, ma taġama vavine keina taġama vavine barana ġenana beveġitani.”

Aoa beraġasini vetoġana

Mataio 16:1-4

⁵⁴ Iesu na tarimarima ġutuma evaġa-guruġarito, eki-rato, “Bema ġaro eketoni rekenai magube dubadubari ġeraġekauni ġoġitarini nai tu, ġokirani, ‘Ġura beraguni,’ benamo eraguni. ⁵⁵ Ma gabina rekena (o south) na iavara eiaġomani nai ġokirani, ‘Ġaro beseġukani,’ benamo ġaro eseġukani. ⁵⁶ Ġofaġofa tarimami! Tanobara e guba vetoġari kiraġi-kiraġiri tu ma ribami; kamasi nai mai toma ġaro vetoġana tu asi ribami?

⁵⁷ Karase nai tauġemi na asi ġotuġamaġi-fakaiani kara tu maoro? ⁵⁸ Esanimimuto tarimana ġesi roġo ġoiaġoni Kota ġana nuġanai boġono maino. Bema asiġina nai, Kota eseġaġini tarimana ġimanai bea tore-kaumuni, ma Kota eseġaġini tarimana na folisi ġimanai bea tore-kaumuni, benamo folisi na dibura numanai bea fiu-toġamuni.

59 Akiramuni, asi boraka-vaḡini, beiaḡoni mo, moni mabarana boa vaḡa-voi-ḡosiani.”

13

Ĝemi rakava ḡerina boḡono vetuḡamaḡi-kure e boḡono raka-kure boḡo maseni ḡesi

¹ Mo negai tarima kota Iesu ḡenai ḡeiaḡoto, benamo Iesu ḡekira-varaiato, Galilea tarimari Pilato na evaḡirito, ḡeri gini-taḡo dagarari Barau ḡeviniato-ḡoi nuḡanai; ḡia rarari tu gini-taḡo dagarari rarari ḡesi ebubu-sebonarito. ² Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ĝomi ḡotuḡa-maḡini, mo Galilea tarimari moḡesi ḡevaḡirito-ḡoi nai, monana ḡevaḡa-moḡoniato, ḡeri rakava tu Galilea tarimari mabarari ḡeri rakava evanaḡirito? ³ Asiḡina! Au na akiramini, bema ḡemi rakava ḡerina asi boḡo vetuḡamaḡi-kureni, ḡomi mabarami moḡesi boḡo maseni ḡia ḡemaseto kavana. ⁴ A mo tarima gabanana imaima toitoi (18) Siloam kounai numa baregona eketoto ḡia iatari ai nai, evaḡirito tu kamasi? Ĝomi ḡotuḡamaḡini, mo tarima ḡeri rakava tu Ierusalemata tarimari mabarari ḡeri rakava evanaḡirito? ⁵ Asiḡina! Au na akiramini, bema ḡemi rakava ḡerina asi boḡo vetuḡamaḡi-kureni, ḡomi mabarami maki boḡo maseni ḡia ḡemaseto kavana.”

Barabore - Figi ḡauna asi ḡwana

⁶ Iesu na mai barabore ekira-vararito, ekirato, “Tarima ta ḡena vine tavoḡana nuḡanai figi ḡauna evaroato. Benamo eiaḡoto, figi ḡauna ḡwaḡwana ea vetauato, senaḡina ḡwana ta asi edoḡariato. ⁷ Moḡa lorinai ḡena vamoka narinarina tarimana evaḡa-guruḡaiato, ekirato, ‘Noḡitaia, laḡani toitoi beḡe iaḡo, au mai ḡau ḡitaḡitana aiaḡomani, senaḡina ḡwana ta asi adoḡariani. Nobasi-laua, korana asi tauna bene! Mai tano eḡauvei-iaḡi-taḡuiani.’ ⁸ Senaḡi vamoka ḡitaḡauna tarimana evaḡa-veseto, ekirato, ‘Vereḡauka, noraga-kwaneana, mai laḡani sebona moḡo bene tanu. Au na bakwa-ḡeḡeraḡiani ema tano namori ma babubuni. ⁹ Benamo ḡwaḡwana namori beḡe burini laḡani ḡoirai tu namo, bema asiḡi nai, vau bono basia.’ ”

Iesu na Sabadi ai asi erakato vavinena evaḡa-namoato

¹⁰ Sabadi tai Iesu tu evaḡa-ribatoḡoi rubu ta nuḡanai. ¹¹ Vavine ta monai iauka rakavana na eboroḡiato, evei-kevekeveato laḡani gabanana imaima toitoi (18). Ĝia doḡena eḡeḡevato, asi eruḡa-vaisito-ḡoi. ¹² Iesu na eḡitaiato, benamo ekea-iaḡomaḡiato, ekiraiato, “Vavine o, ḡoi tu mani keve manina na varau bofaka.” ¹³ Benamo Iesu ḡimana

mo vavine iatanai eveḡabikauto nai, vaḡa-sebo moḡo doḡena eroroḡototo, Barau evaḡa-raḡeato.

¹⁴ Rubu ḡitaḡauna tarimana ebaruto, korana Iesu na Sabadi ai evevaḡa-namoto nai. Moḡa lorinai ḡia na tarimarima evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Ḡaro imaima sebona tarimarima ḡeri ḡauvei ḡarori. Mo ḡaro ai vevaḡa-namo uranai boḡono iaḡoma, senaḡi Sabadi ai asi boḡono iaḡoma.”

¹⁵ Vereḡauka na evaḡa-veseato, ekirato, “Ḡofaḡofa tarimami! Sabadi ai ḡemi boromakau o doniki asi ḡoruḡarini, ḡeri numa na asi ḡoḡori-rosirini nanu niu? ¹⁶ A mai vavine, Aberahamo besena vavinena, Satani na laḡani gabanana imaima toitoi (18) ebarubaruato, au na Sabadi ai barubaru ḡenana asi baruḡaiani ba?” ¹⁷ Moḡesi ekirato nai, ḡebaru-viniato-ḡoi tarimari ḡemaiakarito, senaḡi tarimarima mabarari na Iesu ḡena veḡa boruri ḡeḡitarito nai, ḡeikurakavato.

*Barabore - Mastadi ḡauna ḡutuna
Mataio 13:31-32; Mareko 4:30-32*

¹⁸ Benamo Iesu na edanaḡirito, ekirato, “Barau ḡena Basileia tu aiḡesi? Kara ḡenai bavaḡa-ilailaiani? ¹⁹ Ḡia tu mastadi ḡauna ḡutuna kavana. Tarima ta na eḡabiato, ḡena vamokai evaroato. Mastadi ḡauna ḡutuna egarato, ḡau ai eiaḡoto, benamo guba manuri leganaḡi ḡesikokauto.”

*Farao evaḡa-tubuani muramurana
Mataio 13:33*

²⁰ Iesu na ma edanaḡirito, ekirato, “Barau ḡena Basileia tu kara ḡesi bavaḡa-ilailaiani? ²¹ Ḡia tu maiḡesi, vavine ta na farao evaḡa-tubuani muramurana kotuna ta moḡo eḡabiato, benamo farao fuseri toitoi ḡesi egiroato, eiaḡoto mo, muramura na mabarana evaḡa-tubu bareḡoato.”

*Barau ḡena Basileia rakatoḡana
Mataio 7:13-14; 7:21-23*

²² Iesu Ierusalemā dabaranai eiaḡoto-ḡoi nai, vanuḡa baregori ema keiri nuḡari ai evevaḡa-ribato-ḡoi. ²³ Tarima ta na edanaḡiato, ekirato, “Vereḡauka, tarima viravira moḡo beḡe maḡurini ba?” Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, ²⁴ “Boḡono vebibi-toḡa, ḡatama-boka kibobona boḡono raka-toḡa ḡana, korana au na akiramini, tarimarima ḡutuma ḡeraka-toḡa ḡetoni, senaḡi asi beḡe raka-toḡani. ²⁵ Numa tarimana bevariḡisini, ḡatama-boka bekouani murinai, ḡomi tu murikai boḡo ruḡa-taḡoni, ḡatama-bokai boḡo fidifidini, boḡo kirani, ‘Vereḡauka, ḡai ḡema ḡatama-boka nokeoa!’ senaḡi ḡia bekirani, ‘Au asi ribaḡu ḡomi ainana boḡo iaḡoma!’”

²⁶ Benamo ġomi boġo kirani, ‘Ġai tu ġoi ġesi taġaniġanito-ġoi ema taniuniu-vegogoto-ġoi; ema ġoi tu ġai ġema vanuġa ġatamanai ovevaġa-ribato-ġoi!’ ²⁷ Senaġina ġia ma bekirani, ‘Au asi ribagu ġomi ainana ġoiagomani. Au ġeguna ġoraka-veġita vei-rakava tarimami!’ ²⁸ Benamo Aberahamo, Isako, Iakobo, ema peroveta tarimari mabarari boġo ġitarini Barau ġena Basileia nuġanai, senaġi ġomi tu murikai beġe dori-rosimini; mo ġaro ai boġo taġini, gadikami beġe veġaratarini. ²⁹ Tarimarima ġaro eraġekauni ema ġaro evariġoni, e debana (o north) ema gabina (o south) rekena na beġe iaġomani, beġe tanu-tarini vereko ai Barau ġena Basileia nuġanai. ³⁰ Boġono riba, toma ġegabini tarimari tu beġe ġuineni, a ġeguineni tarimari tu beġe gabini.”

Iesu Ierusalemata taġina eveito

Mataio 23:37-39

³¹ Mo negai Farisea tarimari kota Iesu ġenai ġeiaġoto, ġevaġa-guruġaiato, ġekirato, “Mai gabu noraga-kwaneana, gabu ta ġana noiaġo, korana Heroda eurani ġoi bene vaġimu etoni.” ³² Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Ġoiagħo, mo boġa kwaivana ġoa kiraia, ‘Au tu iauka rakavari alai-vaġirini ema tarimarima avaġa-namorini toma, boinani, ema ġaro vaġa-toitoinai ġegu ġauvei bavaġa-kori ġinikauani.’ ³³ Senaġi toma, boinani, ilaġani ġegu iaġoiagħo ai roġo baiagħoni, korana peroveta tarimana tu irau gabu ai asi bemaseni, senaġi Ierusalemata moġo!

³⁴ Ierusalemata, Ierusalemata o, ġoi na peroveta tarimari ovaġirini ema Barau na etuġu-iaġosirini tarimari fore na otaki-maserini. Nega ġutuma aurato, natumi bana gana-ġeġeraġiri, kokoroku vavinena na natuna egoru-taririni kavana, senaġi ġomi tu asi ġourato! ³⁵ Moġa lorinai ġemi vanuġa e Rubu Veaġa korina betanuni. Au na akiramini, ġomi roġo au asi boġo ġitaguni, beiaġoni mo, ġaro ta beraġasini, monai vau boġo kirani, ‘Barau aranai eiaġomani tauna sivaġa-namoa.’”

14

Iesu na Sabadi ai keve tarimana evaġa-namoato

¹ Sabadi tai Iesu (ġekeaiato nai) eiaġoto, Farisea ġeri veġorikau tarimana ta ġena numai beġene ġaniġani ġana, benamo tarimarima na ġena veġa ġeġita-ġinikaurito-ġoi. ² Monai tarima ta ġia tauġanina eroro-roroto, Iesu ġoiranai etanu-taġoto. ³ Benamo Iesu na taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari e Farisea tarimari edanaġirito, ekirato, “Sabadi ai keve vaġa-namo tu maoro ba asiġina?” ⁴ Senaġi ġia asi ġeguruġato, ta na maki asi evaġa-veseato. Benamo

Iesu na mo keve tarimana eḡabiato, evaḡa-namoato murinai etuḡuato. ⁵ Benamo ekirarito, ekirato, “Ĝomi deikara natumu o ḡemu boromakau nanu gurina nuḡanai bere ketoḡura nai, ḡoi na Sabadi ai boro inu-raḡea ba asiḡina?” ⁶ Senaḡi ḡia na Iesu asi ḡevaḡa-veaseato.

Barabore - Veḡaraḡo verekona

⁷ Iesu na varivari tarimari eḡitarito, tanutanu namori moḡo ḡeḡaunarito, benamo ḡeri barabore ta ekiraḡiato, ekirato, ⁸ “Bema tarima ta na bekeamuni, veḡaraḡo verekona raka-vegogonai, gabu namonai asi bono tanu-tari, korana irau vereko ḡorikauna tauna na tarima barana ta bekeaiani ḡesi. ⁹ Benamo ekeamito tarimana beiaḡomani, bekiramuni, ‘Noveḡita, mai vere ḡena tanutanu novaḡa-fakaia.’ Ĝoi tu bemaiakamuni, benamo botanu-riḡoni. ¹⁰ Bema ḡoi ḡekeamuni nai, tanutanu tanonai bono tanu. Benamo vereko ḡorikauna tarimana beiaḡomani nai, bekirani, ‘Ĝata, tuḡuna ḡana novaraḡe.’ Benamo ḡoi tu beḡe vaḡa-raḡemuni vereko tarimari mabarari na. ¹¹ Korana tu tauḡena eveḡabi-vaisini tarimana tu, Barau na betore-riḡoani, a tauḡena evetore-riḡoni tarimana tu, beḡabi-vaisiani.”

¹² Iesu na vereko ḡorikauna tarimana ekiraiato, ekirato, “Bema ḡoi ḡaniḡani o vereko ta bodabaraiani nai, ḡatamu, tarikakamu, garagaramu o sevimu ai ḡetanuni taḡa tarimari asi bono keari, korana ḡia na ḡoi ma beḡe keamuni, ḡoina keakau beḡe vaḡa-voiani. ¹³ Senaḡi bema vereko ta bodabaraiani nai, gara veḡubu, tauḡaniri rakava, kwaku rakava, mata-bubu tarimari bono keari, ¹⁴ benamo ḡoi tu Barau ḡena vevaḡa-namo boḡoitaḡoani. Moḡoni, ḡia na asi beḡe vaḡa-voimuni, senaḡi veḡa iobuka-iobuka tarimari mase na ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini ḡaronai vau, voimu boa ḡoitaḡoani.”

Barabore - Vereko barana

Mataio 22:1-10

¹⁵ Iesu ḡesi ḡeḡaniḡani-vegogoto tarimana ta na mo guruḡa eseḡaḡiato nai, ekiraiato, ekirato, “Barau ḡena Basileiai vereko bea ḡaniani tarimana tu beiakuni.” ¹⁶ Iesu na evaḡa-veaseato, ekirato, “Tarima ta na vereko barana ta edabaraiato, benamo tarimarima ḡutuma ekearito. ¹⁷ Ĝani-vereko ḡaronai ḡena vetuḡunaḡi tarimana ta etuḡuato, ekearito tarimari nea kirari, ‘Ĝoiḡoma, dagara mabarari beḡe rovinatoreri.’ ¹⁸ Senaḡi ḡia mabarari ḡekira-sirivaḡito. Ta ekirato, ‘Au tu tano ta bavoia, be aurani bana ḡitaia nai, asi bono baru.’ ¹⁹ Ta ma ekirato, ‘Au tu boromakau gabanana (10) bavoiri nai, aiḡoni fokafokai atovo-naḡirini, be asi bono

baru.’ ²⁰ Ta ma ekirato, ‘Au tu inivau mo havegāraḡo nai, asi baiagōsini.’

²¹ Vetuḡunaḡi tarimana eḡenoḡoito, ḡena vere ekiravaraiato. Benamo numa tarimana ma baruna ḡesi ḡena vetuḡunaḡi tarimana ekiraiato, ekirato, ‘Noraga-iaḡo vanuḡai, gara veḡubu, tauḡaniri rakava, mata-bubu ema kwaku rakava tarimari bono ḡori-iaḡomari.’ ²² Benamo vetuḡunaḡi tarimana eḡenoḡoito, ekirato, ‘Vere o, mani ḡemu ura ḡauveina tu varau haveia, senaḡi numa roḡosi bene vonu.’ ²³ Benamo vere na vetuḡunaḡi tarimana ma ekiraiato, ekirato, ‘Noiaḡo dabara barai ema vamoka dabarari ai, tarimarima bono kirari, beḡene iaḡoma, be auna numa benema vonu. ²⁴ Au na akiramini, akearito tarimari ta na ḡegu vereko ḡaniḡanina misina ta asi bevaḡa-mamiani.’ ”

*Barabore - Iesu ḡena mero tu vevaḡa-gwaḡiḡi tarimari
Mataio 10:37-38*

²⁵ Tarimarima ḡutuma-bara Iesu ḡesi ḡeiaḡoto-ḡoi, benamo eruḡa-kureto, ekirarito, ekirato, ²⁶ “Bema tarima ta eurani, au ḡegu ai bene iaḡoma etoni, senaḡi ḡia tamana ema sinana, ḡaraḡona ema natuna, kakana tarina ema tauḡena ḡena maḡuri maki veuraviniri asi betuḡamaḡi-fitoḡaiiani nai, ḡia tu dia au ḡegu mero. ²⁷ Deikara tauḡena ḡena satauro asi beḡwaiiani, benamo au murigu na asi berakani, ḡia tu dia au ḡegu mero.

²⁸ Bema ḡomi ta eurani numa ta bene ragaia etoni nai, betanu-tari guineni, numa voina beribaiani, moni beilailani ba asiḡina, ene? ²⁹ Irau ḡauvei besinaiani, benamo asi bevaḡa-koriani, mabarari na beḡe ḡitaiani tarimari na beḡe rikiriki-iaḡiani, ³⁰ beḡe kirani, ‘Mai tarima na esinaiato, senaḡi asi evaḡa-koriato.’

³¹ O kamara vanuḡa verena, irau vanuḡa verena ta bene vetari-vinia etoni, benamo asi betanu-tari guineni, sisiba asi bevetauni, ḡena vetari tarimari mabarari 10,000, ema reke ta vere ḡena 20,000, ḡia ḡeiaḡoma-viniani nai, bevaḡa-darereani ba? ³² Bema ḡia asi ilaila nai, ḡia aranai ḡena tarima tari betuḡu-iaḡorini, mo doḡoro barana roḡo fakari manaḡa nuḡanai, maino beḡene ḡabia dabarana beḡea veiani. ³³ Moḡa ilailanai deikara ḡena dagara mabarari asi beiaḡuirini tu asi au ḡegu mero.”

*Barabore - Damena
Mataio 5:13; Mareko 9:50*

³⁴ “Damena tu namo, senaḡi bema damena mamina berekwa-rekwani nai, kamara dabarai mamina ma beḡenoḡoini? ³⁵ ḡia tu asi ilaila tano vaḡa-namona ema asi

namo varovaro dagarari ġesi vaġa-garari ġana; moġa lorinai tarima na beġe fitoġaiani. Ma seġana tarimana bene seġaġi!”

15

Barabore - Rekwarekwa mamoe

Mataio 18:12-14

¹ Takesi gogo tarimari ema vei-rakava tarimari ġutuma Iesu ġenai ġeiaġoto, ġena guruġa beġene seġaġiri ġana.

² Farisea tarimari ema taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ġemugumuguto, ġekirato, “Mai tarima tu rakava tarimari eġabi-raġerini ema ġia ġesi ġeġaniġani-vegogoni!”

³ Benamo Iesu na mai barabore ġeri ekiraġiato, ekirato,

⁴ “Bema ġomi ta ma ġena mamoe sinau ta (100), benamo sebona berekwa-rekwani nai, ġia tu kara beveini? Ġia na 99 tano fakanai beraga-kwanerini, edobito mamoe bevetauani mo beġoitaġoani. ⁵ Bedoġariani nai, ġabanai befaġa-gabagabaiani ma iakuna ġesi, ⁶ benamo numa ġana beiaġoni. Beraġasini nai, ġatana e sevina tarimari bekearini, bekirani, ‘Sima iaku-vegogo, korana ġegu mamoe, edobito dagarana, ma badoġaria.’ ⁷ Au na akiramini, moġa ilailanai rakava tarimana ta ġena rakava ġerina evetuġamaġi-kureni nai, gubai iaku ema verere tu barego lelevaġi, a vei-iobukaiobuka tarimari 99 ġeri vei-iobukaiobuka dairi ai asi beġe vetuġamaġi-kureni maki bevanaġirini.”

Barabore - Rekwarekwa monina

⁸ “Bema vavine ta ġena silva moniri mabarana gabanana (10), benamo sebona bevei-rekwa-rekwani nai, ġia tu kara beveini? Ġia na lamefa begabuani, numa bedaroani, mo moni sebona bevetau-ġitakauani mo bea ġoitaġoani.

⁹ Bedoġariani nai, ġia na ġatana e sevina tarimari bekearini, bekirani, ‘Sima iaku-vegogo, korana tu ġegu silva monina, erekwa-rekwato dagarana, varau badoġaria.’ ¹⁰ Au na akiramini, rakava tarimana ta ġena rakava ġerina evetuġamaġi-kureni nai, Barau ġena aneru moġesi beġe iakuni.”

Barabore - Rekwarekwa merona

¹¹ Iesu ma ekirato, “Tarima ta natuna ruarua. ¹² Tau muri-seina na tamana ekiraiato, ekirato, ‘Tama, ġitana farefare novareri, be au debagu farefareri tu novinigu.’ Benamo farefare mabarari natuna ruarua fakari ai evarerito. ¹³ Ġaro asi vovoka ġeiaġoto nuġanai, tau muriseina ġena farefare evaġa-vegogoto, benamo tano manaġa ġana erakato. Monai ġena farefare ea ġere-iaġirito. ¹⁴ Ġena farefare mabarari evaġa-koririto murinai, mo tano ai doġe barego eġorato. Ġia varau asi-ġena, asi-ġana. ¹⁵ Benamo eiaġoto, mo tanobara tarimana ta ġenai ġauvei ea vetauto, benamo ġia na etuġuato

gena tano ai bai bene ġitaġauri ġana. ¹⁶ Ġia evito-rakavaiato nai, bai ġari ġaniġani bene ġaniri etato, senaġi mo ġaniġani maki ta na asi eviniato. ¹⁷ Benamo ea vetuġamaġi-kureto, ekirato, 'Tamagu ġena ġauvei tarimari tu vovoka, ema ġari ġaniġani maki ġutuma, senaġi au tu mainai vitona evaġiguni. ¹⁸ Naġenoġoi, tamagu ġenai naiaġo, benamo bana kiraia: Tama, Barau ġoiranai ema ġoi ġoiramu ai avei-rakavato. ¹⁹ Au tu asi ilaila ġoi natumu ai ma bono kiraġigu; senaġi anoġimuni, ġemu vetuġunaġi tarimanai bono vaġa-iaġogou, banasi.' ²⁰ Benamo evariġisito, tamana ġenai eiaġoto.

Gabu manaġa na roġo eiaġomato-ġoi nai, tamana na varau eġita-doġariato, benamo evetuġa-rakavaiato, benamo eraga-iaġoto, ea faġa-maġuriato, everauato. ²¹ Benamo natuna na ekiraiato, ekirato, 'Tama, au tu Barau ġoiranai ema ġoi ġoiramu ai ma ġegu vei-rakava. Au tu asi ilaila ġoi natumu ai bono kiraġigu.' ²² Senaġi tamana na ġena vetuġunaġi tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, 'Ġoraga-vei! Dabuġa namo vedaureana ta ġoġwa-iaġomaia, ġoma vaġa-riġoa. Rini ta didinai ġoma dori-toġaia, ema tamaka maki kwakunai ġoma toreri. ²³ Ema boromakau natuna ma monana ġoġwa-iaġomaia, ġovaġia, benamo bisini ġania e bisini verere-vegogo. ²⁴ Korana natugu maiġa emaseto, senaġi ma be-maġuri-ġenoġoi; erekwa-rekwato, senaġi ma bama doġaria!' Benamo ġia ġeverere-vegogoto.

²⁵ Natuna tau guinena tu vamokai. Vamoka na eġenoġoito, numa eiaġo-viniato-ġoi nai, mari e bara gururi eseġaġirito. ²⁶ Benamo vetuġunaġi tarimana ta ekeaiato, mo guru korana evedanaġi-iaġiato. ²⁷ Vetuġunaġi tarimana na evaġa-veaseato, ekirato, 'Ġoi tarimu beġenoġoi, tamamu na ma namona e ma maġurina ġesi bema doġaria lorinai, ġia na vetuġunaġi tarimari bevaġa-guruġari, boromakau natuna ma monana ġesi beġe vaġia.'

²⁸ Tau guinena ebaru-rakavato, numai asi eraka-toġato, benamo tamana eraka-rosito, enoġiato neraka-toġa ġana. ²⁹ Senaġi ġia na tamana evaġa-veaseato, ekirato, 'Noġitaia, au tu laġani ġutuma ġoi rekemu ai atanuni, vetuġunaġimu aiaġo-vinini, ġemu ura mabarana akorana-iaġirini, ġemu vevaġa-naġi ta asi afitoġaiato, senaġi ġoi na nanigosi natuna ta maki asi oviniguni au ma ġatagu ġesi vaġa-iaku-iaġima ġana. ³⁰ A mai natumu mata-boraġa vavineri ġeri ai ġemu farefare mabarari bea vaġa-koriri; bea ġenoġoi nai tu, ġoi na tu boromakau natuna mona mase bovaġia ġia ġana!' ³¹ Tamana evaġa-veseto, ekirato, 'Natugu, ġoi tu au se-vigu ai otanu-vanaġi vanaġini, au ġegu dagara mabarari tu ġoi ġemu. ³² A toma ġita si-iaku, bisini verere, korana

tarimu emaseto, senaḡi bemaḡuri; erekwa-rekwato, senaḡi ma bitama doḡaria.’ ”

16

Vetuḡunaḡi tarimana ḡena tuḡamaḡi-iobuka

¹ Iesu na ḡena mero evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Farefare e moni vovoka tarimana ta etanuto-ḡoi. Benamo tarima kotari na farefare vovoka tarimana ḡekira-varaiato, ḡia ḡena farefare ḡitaḡauna tarimana na ḡena farefare eḡere-iaḡirini. ² Moḡa lorinai taḡa tarimana na ekea-toḡaiato, benamo ekirato, ‘Ḣoi varimu baseḡaḡia moḡoni ba? Au ḡegu ḡauvei oḡwa-ragaiato nai, novevarifu-iaḡia, korana initoma ḡoi tu dia au ḡegu farefare narinarina tarimana.’ ³ Benamo mo farefare ḡitaḡauna tarimana etuḡamaḡito, ekirato, ‘Au ḡegu baregona na toma evaḡa-dokoguni ḡegu ḡauvei na. Kara haveini? Au tu asi gwadagu baiaraḡani ema noḡinoḡi au ḡegu ai tu maiaka dagarana.’ ⁴ Etuḡamaḡito-ḡoi nuḡanai, ekirato, ‘Mai bama riba kara haveiani! Benamo bevaḡa-dokoguni nai, ḡatagu namori ḡutuma na beḡe ḡabi-raḡeguni ḡeri numai.’

⁵ Moḡa lorinai ḡena baregona ḡenai ḡeḡabi-toreto tari-mari mabarari ekea-vegogorito. Benamo ta edanaḡiato, ekirato, ‘Ḣoi ḡemu ḡabitore tu vira?’ ⁶ Evaḡa-veseto, ekirato, ‘Olive diḡana kavaburi sinau imaima toitoi (800).’ Benamo farefare ḡitaḡauna tarimana na ekiraiato, ‘Ḣemu ḡabitore fefana maiḡa, noraga-tanutari, benamo sinau vasivasi (400) notorea.’ ⁷ Benamo ta ma edanaḡiato, ekirato, ‘Ḣoi ḡemu ḡabitore tu vira?’ Ḣia ekirato, ‘Widi fuseri mabarari 1,000.’ Benamo farefare ḡitaḡauna tarimana na ekiraiato, ‘Ḣemu ḡabitore fefana maiḡa, noḡabia, benamo sinau imaima toitoi (800) notorea.’

⁸ Dokonai mo farefare narinarina tarimana rakavana ḡena baregona na evaḡa-raḡeato, korana ḡena tuḡamaḡi-iobuka dainai. Korana tanobara tarimari tu ḡeiaunega-lelevaḡito ḡeri tanu-vegogo ai, a mamai ḡetanuni tarimari tu asiḡina.

⁹ Au na akiramini, mai tanobara farefareri e moniri rakavari ḡerina tarimarima tu ḡomi ḡatami ai boḡono vaḡa-iaḡori, korana ḡemi moni bea korini nai, ḡomi tu beḡe tanu-vanaḡi vanaḡini numari ai beḡene ḡabi-raḡemi gubai.

¹⁰ Deikara dagara misina ḡauvei-iaḡina ma ribana nai, dagara baregona maki ḡauvei-iaḡina ma ribana; ema deikara dagara keinai beḡofaḡofani nai, dagara baregonai maki beḡofaḡofani. ¹¹ Bema ḡomi tanobara farefareri e moniri

ġauvei-iaġiri asi ribami nai, Barau na kamasi farefare korikoriri gubai bevinimini boġo ġauvei-iaġirini? ¹² Ema bema ġomi tarima ta ġena farefare asi boġo ġitaġau-ginikaurini nai, Barau na ġomi ġemi farefare maki asi bevinimini?

¹³ Vetuġunaġi tarimana na baregona ruarua vetuġunaġiri asi beiaġo-vinirini riba. Korana ġia na ta tu asi beura-viniani, a ta tu beura-viniani; ta bevaġa-moġoniani, a ta tu beġofaġofa-iaġiani. Ġomi maki Barau ema moni nega sebonai vetuġunaġiri asi boġo iaġo-vinirini, asiġina-ġinavaġi.”

Iesu ġena guruġa kota

¹⁴ Farisea tarimari tu moni ġeuravini-baregorito-ġoi. Iesu ġena guruġa mabarana ġeseġaġiato nai, ġerikiriki-iaġiato. ¹⁵ Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi tu tarimarima ġoirari ai ġovekiraġini, senaġi Barau tu nuġami ribana. Tarimarima na ġevaġa-raġerini dagarari Barau na tu asi eura-vinirini, etuġamaġi-fitoġarini.

¹⁶ Mose ġena taravatu ema peroveta tarimari ġeri guruġa ġetanuto-ġoi eiaġomato mo, Ioane Babatiso ġena negai. Monana Barau ġena Basileia varina ġeġobata-iaġiani nai, tarimarima mabarari ġevebibi-toġani beġene raka-toġa ġana. ¹⁷ Guba ema tanobara beġe rekwa-rekwani tu ma dabarana, senaġi taravatu ġena toutou ta maki asi berekwa-rekwani.

¹⁸ Tau ta na ġaraġona belaiani, benamo vavine ta ma beġaraġoani nai, ġia mo tu veġura-vanaġi veiġana beveiani; ma tarima boruna ta na mo tau na elaiato vavinena moġa ma beġaraġoani nai, ġia maki beveġura-vanaġini.”

Farefare e moni vovoka tarimana ema Lasaro

¹⁹ “Farefare e moni vovoka tarimana ta etanuto-ġoi. Ġia tu dabuġa namori moġo eveito-ġoi e ġaro mabarari ai everereto-ġoi ema ġaniġani namona moġo eġanito-ġoi. ²⁰ Ġena numa ġatama bokanai tarima ta asi-ġena ema asi-ġana arana Lasaro egena-taġoto-ġoi. Ġia tu keġina mabarana lakufodo. ²¹ Eura-baregoto-ġoi taġa tarimana ġana ġaniġani momori bene ġani. Kwaiva maki ġeiaġoto, ġia manuġana ġeiamuserito-ġoi.

²² Asi ġena-ġana tarimana emaseto, benamo aneru na Aberahamo sevina ġana ġeġwa-iaġoato. Farefare vovoka tarimana ma emaseto, benamo ġeguriato. ²³ Mase gabunai (o Hades) midigu eġanito-ġoi nai, eboġe-raġeto, manaġai Aberahamo eġitaiato, ema Lasaro maki ġia ġesi. ²⁴ Benamo ekeato, ekirato, ‘Aberahamo, tamagu o, novetuġagu, mani Lasaro notuġua, ġimana didina nanu ai nea duġi-reia, be meagu moġo nama vaġa-ġavea, korana tu au mai karava morenai midigu vovoka aġanini.’

²⁵ Senaġi Aberahamo ekirato, ‘Natugu o, notuġamaġia, ġoi omaġurito-ġoi ġarori ai dagara namori oġabito-ġoi, a Lasaro tu dagara rakavari eġabito-ġoi. Senaġi toma ġia tu everereni, a ġoi tu midigu oġanini. ²⁶ Ġita fakarai maki koufa bara ta etanuni, moġa lorinai maina na tarima ta maniġana asi beiaġosini, ema manina na maki ta maiġana asi beiaġomani.’

²⁷ Benamo farefare vovoka tarimana ekirato, ‘Tamagu o, anoġimuni, Lasaro notuġua tamagu ġena numa ġana. ²⁸ Au tarigu merori tu imaima. Ġia na bene vaġa-guruġari, mai midigu ġani gabuna ġana beġe iaġomani garina.’ ²⁹ Senaġi Aberahamo ekirato, ‘Mose ema peroveta tarimari tu ġia ġesi, be garori neġi beġene seġaġiri.’ ³⁰ Taġa tarimana ekirato, ‘Asiġi, tamagu! Senaġi bema emaseto tarimana ta beiaġoni nai, ġia tu ġeri rakava ġerina beġe vetuġamaġi-kureni.’

³¹ Aberahamo ekirato, ‘Bema Mose ġena taravatu ema peroveta tarimari ġeri ġuruġa asi beġe seġaġirini nai, mase na tarima ta bere variġisi-ġenoġoi maki asi ġere seġaġi-vinia.’ ”

17

Vei-rakava ema rakava tuġamaġi-fitoġari

¹ Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, “Tari-marima vaġa-ketori dagarari roġo beġe ġorani, senaġi be-vaġa-ġorarini tarimana tu vetuġana kekei. ² Ġia tu bere namo fore baregona ta ġaiġonai ġere baru-kaua, benamo davarai ġere fiu-reia, korana mai misimisiri ta rakavai beġofa-toġaiani garina.

³ Moġesi nai lorimi boġono vetore! Bema ġoi tarikakamu veġa rakavari eveini nai, bono kira-ġoia, ema ġena rakava ġerina bevetuġamaġi-kureni nai, ġena rakava bono tuġamaġi-fitoġari. ⁴ Bema ġia na ġaro ta vaġa-imaima ruarua (7) be-vaġa-rakavamuni, ema vaġa-imaima ruarua (7) beġenoġoini ġemu ai, bekirani, ‘Bavetuġamaġi-kure,’ betoni nai, ġoi na ġena rakava bono tuġamaġi-fitoġari.”

Veġabidadama

⁵ Iesu ġena apostolo na Vereġauka ġevaġa-guruġaiato, ġekirato, “Ġema veġabidadama novaġa-baregori!” ⁶ Vereġauka na evaġa-veserito, ekirato, “Bema ġomi ġemi veġabidadama tu mastadi ġauna ġutuna ġena barego kavana, misina korokoro moġo, senaġi ġomi na mai ġau baregona o malberi ġauna boġo kiraiani, ‘Noveraġa-vaġi, be davarai noa vevaro!’ boġo toni, benamo garomi tu beseġaġiani.”

Vetuġunaġi tarimana ġena ġauvei

⁷ “Bema ġomi ta ġemu vetuġunaġi tarimana tano befokani o mamoe beġita-ġaurini murinai, ġauvei gabuna na numa ġana beiaġomani nai, ġoi na bokiraiani, ‘Noraka-ġariġari, be noma ġaniġani,’ botoni ba? ⁸ Asiġina, senaġi ġoi bokirani, ‘Ġagu ġaniġani novei, ema bono vedabuġa, be bonoma nari-ġaugu; au bana ġaniġani ema bana niuniu-ġosi murinai vau, ġoi ma bono ġaniġani ema bono niuniu.’ ⁹ Ba vetuġunaġi tarimana ġena seġaġi ai dainai bevaġa-namoani? Asiġina. ¹⁰ Ġomi maki moġesi; bema Barau na bekiramini ġauveiri mabarari boġo veirini nai, boġo kirani, ‘Ġita vetuġunaġi tarimara ġera ġauvei.’”

Iesu na lepera tarimari gabanana (10) evaġa-namorito

¹¹ Iesu Ierusalemia eiaġo-viniato-ġoi nai, Samaria ema Galilea tanori vefakari na eraka-vanaġito. ¹² Vanuġa tai eraka-toġato, benamo lepera tarimari gabanana (10) ġesi ġevedoġarito. Roġo manaġai ġeruġa-tarito, ¹³ ġia ġekeato, ġekirato, “Iesu! Ġema Vereġauka! Novetuġama!”

¹⁴ Iesu na eġitarito, benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Rubu Veaġa vereri ġeri ai ġoiġo, be beġenea ġitami.” Benamo ġeiaġoto-ġoi nuġanai, tauġaniri ġeveiarevato, ġenamoto. ¹⁵ Tarima sebona moġo ġia fakari ai kefina eġitaiato enamoto, benamo eġenoġoi-iaġoto, Barau evonevone-raġe viniato. ¹⁶ Benamo Iesu kwakuna koranai evetui-tarito, evaġa-namato. Ġia tu Samaria tarimana. ¹⁷ Iesu ekirato, “Tarima mabarari tu gabanana (10) beġe namo. Imaima vasivasi (9) tu aiġeri? ¹⁸ Kara dainai mai irau gabu tarimana ġereġana moġo beġenoġoi-iaġoma, Barau bema vaġa-raġea?” ¹⁹ Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Novariġisi, noiaġo, ġemu veġabi-dadama na bevaġa-maġurimu.”

Barau ġena Basileia beiaġomani guruġari

Mataio 24:23-28; 24:37-41

²⁰ Farisea tarimari kota na Iesu ġedanaġiato, Barau ġena Basileia tu aitoma beiaġomani. Ġia na evaġa-veserito, ekirato, “Barau ġena Basileia beiaġomani tu asi boġo ġitaiani dagarana. ²¹ Tarima ta asi bekirani, ‘Noġitaia, iniġa!’ o ‘Iomoġa!’; korana Barau ġena Basileia tu ġomi fakami ai maniġa.”

²² Benamo ġia na ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġaro ta beraġasini nai, ġomi ġemi ura baregona tu Tarimarima Natuna ġena ġaro sebona ta moġo boġono ġitaia, senaġi asi boġo ġitaiani. ²³ Kotari na beġe kiramini, ‘Tarimana iomoġa!’ o ‘Tarimana maiġa!’ beġe toni. Senaġi asi boġono iaġo, murinai asi boġono raka. ²⁴ Korana kiriku eragani nai, morena gubai reketa-reketa ġana eiaġoni kavana,

Tarimarima Natuna ġena ġaro nuġanai maki moġesi beveini. ²⁵ Senaġi ġia midigumidigu vovoka roġo beġani-guineni, ema toma ġuru tarimari na roġo beġe kira-fitoġaiani.

²⁶ Tarimarima Natuna beiaġomani ġaronai tu Noa ġena negai kavana. ²⁷ Tarimarima mabarari ġeġaniġanito-ġoi, ġeniuniuto-ġoi, tau e vavine ġeveġaraġoto-ġoi, eiaġomato mo, Noa ġena lagatoi ai eraka-toġato ġaronai, benamo ġutuġutu na mabarari eġutu-maserito. ²⁸ Lota ġena negai maki moġesi moġo. Ġeġaniġanito-ġoi, ġeniuniuto-ġoi, ġevoivoito-ġoi, ġevaro-varoto-ġoi, numa ġeragato-ġoi. ²⁹ Senaġi Lota Sodoma eraga-kwaneato ġaronai, karava ma salfa o fore seġukari ġesi guba na ġeketo-firiġoto, mabarari evaġi-masemaserito. ³⁰ Tarimarima Natuna befoforini nai, maki moġesina beġorani.

³¹ Mo ġaro ai, bema tarima ta tu numa tuġunai etanu-taġoni, numai asi ma bene raka-toġa ġena farefare bene ġabiri. Ema bema tarima ta tu vamokai nai, ġia ġena numa ġana asi ma bene ġenoġoi ġena farefare ġabigabiri. ³² Lota ġaraġona boġono tuġamaġia! ³³ Deikara tauġena moġo ġena maġuri lorina etoreani tarimana, ġena maġuri beleaiani; a ġena maġuri eleaiani tarimana na maġuri bedoġariani.

³⁴ Akiramini, mo boġi ai tarima ruarua geda sebonai beġe genani nuġanai, ta tu Barau na beġabi-vaġiani, (korana beġabi-raġeani nai), a ta tu betanuni, (korana bekira-fitoġaiani nai). ³⁵ Vavine ruarua widi giro dagarana beġe giro-vegogoani nai, ta tu beġabi-vaġiani, a ta tu betanuni. [³⁶ Tarima ruarua vamokai beġe ġauveini nai, ta tu beġabi-vaġiani, a ta tu betanuni.]”

³⁷ Iesu ġena mero na ġedanaġiato, ġekirato, “Vereġauka o, ainai beġorani?” Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Mase tauġanina etanuni gabunai, gaio maki monai beġe vegogoni, (be ġia na beġe vaġa-foforiani).”

18

Barabore - Vabu ema Kota eseġaġini tarimana

¹ Benamo Iesu na ġena mero ġeri barabore ta ekiraġiato. Mo barabore na bene vaġa-ribari, be vanaġivanaġi beġene ġauġau ema asi beġene moiramaira ġana. ² Maiġesi ekirato, “Vanuġa tai Kota eseġaġini tarimana ta etanuto-ġoi. Ġia tu Barau garina asi eveito-ġoi, ema tarimarima maki asi egubakaurito-ġoi. ³ Mo vanuġa vabuna ta mai Kota eseġaġini tarimana ġenai eiaġo-ġenoġoi ġenoġoito-ġoi, ġena maoro evevaġa-doġe-gani viniato-ġoi ema ekirato-ġoi, ‘Novaġa-kavagu, be ġevaġa-rakavaguni tarimari davari noviniri!’

⁴ Nega emanaġato nuġanai, Kota eseġaġini tarimana na vabu ġena ura veiġana asi eveiato. Senaġi ġaro ta ġia tauġena evetuġamaġito, ekirato, ‘Au tu Barau garina asi aveini ema tarimarima maki asi agubakaurini, ⁵ senaġi dagara sebona tu, mai vabu na au evaġa-doġe-ganiguni nai, ġena ura veiġana naveia, korana vanaġivanaġi beiaġomani, benamo au bevaġa-doġe-gani iaġoguni ġesi.’

⁶ Vereġauka ma ekirato, “Mo Kota eseġaġini tarimana kara etato, ġoseġaġia. ⁷ Be kamasi? Barau na eviriġirito tarimari, ġia ġenai boġi ema laġani mabarari ai ġetaġitaġini ema ġenoġinoġi-viniani tarimari, vevaġa-maoro nuġanai tu asi bevaġa-kavarini? Nevaġa-kavari ġana nai tu bekwaiboni? ⁸ Au na akiramini, ġeri maoro ai ġia na bevaġa-kava ġariġaririni. Senaġi Tarimarima Natuna ma beiaġomani nai, ġia veġabidadama tanobarai bedoġariani ba asiġina?”

Farisea tarimana ema takesi gogo tarimana

⁹ Tarima kotari ġeri tuġamaġi ġia tu vei-iobukaiobuka, a tarimarima mabarari tu vei-rakava tarimari. Iesu na mai tarima ġeri barabore ekiraġiato, ekirato, ¹⁰ “Tarima ruarua Rubu Veaġa ġana ġeiaġoto, ġea ġuriġurito; ta tu Farisea tarimana, a ta tu takesi gogo tarimana. ¹¹ Farisea tarimana ġereġana reke tai eruġato, benamo eġauġauto, ekirato, ‘Barau o, avaġa-namomuni, korana au tu dia tarima mabarari kavana, be seġafore tarimari, vei ġeġeva-ġeġeva tarimari, veġura-vanaġi tarimari. Avaġa-namomuni, korana au tu dia iomo takesi gogo tarimana kavana. ¹² Fura o wiki ta nuġanai au tu ġaro ruarua aġani-veaġani, ema adoġarini dagarari karava ġabanana (10) aveirini, benamo karava sebona tu ġoi avinimuni.’

¹³ Senaġi takesi gogo tarimana tu manaġai eruġato, asi eboġe-raġeto gubai, kobana ebotaiato, ekirato, ‘Barau o, au tu rakava tarimagu, noma vetuġagu!’

¹⁴ Au na akiramini, takesi gogo tarimana tu Barau na evaġa-moġoniato, ma vei-iobukaiobukana ġesi vanuġa ġana eġenoġoito, a Farisea tarimana tu asiġina. Korana tauġena moġo eveġabi-varaġeni tarimana tu, Barau na bevaġa-variġoani, a tauġena evevaġa-variġoni tarimana tu, bevaġa-varaġeani.”

Iesu na mero misiri evaġa-namorito

Mataio 19:13-15; Mareko 10:13-16

¹⁵ Tarima kotari mero misimisiri Iesu ġenai ġeġwia-iaġorito, ġimana iatari ai bene toreri ġana. Ġena mero na ġeġitarito, benamo ġekira-ġoirito. ¹⁶ Senaġi Iesu na mero misiri ekea-iaġomarito, ġena mero ekirarito, ekirato,

“Mani mero misiri au ġegu ai ġeiaġoma, asi ġolairi, korana maniġesina kavana tu Barau ġena Basileia tarimari. ¹⁷ Moġoni au na ġomi akiramini, dei na Barau ġena Basileia asi beġabi-raġeani mero misina kavana, Basileiai asi beraka-tōani.”

Farefare vovoka tarimana

Mataio 19:16-30; Mareko 10:17-31

¹⁸ Iuda tarimari ġeri vere tauna ta na Iesu edanaġiato, ekirato, “Vevaġa-riba taumu namona, au kara baveini vau, maġuri vanaġivanaġi badoġariani?” ¹⁹ Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Ġoi karase nai au namogu okiraġini? Tarima ta asi namo, Barau moġo ġereġana. ²⁰ Taravatu ma ribamu, ‘Asi bono veġura-vanaġi, asi bono vaġivaġi, asi bono lema, asi bono vevaġa-daġa ġofaġofa, tamamu sinamu bono gubakauri.’” ²¹ Mo tarima ekirato, “Au keigu na beiaġoma toma mani taravatu mabarari akorana-iaġirini.” ²² Iesu na mo guruġa eseġaġiato, benamo ekiraiato, “Ġoi tu dagara sebonai moġo orabuni. Ġemu farefare mabarari novoivoi-iaġiri, moniri tu asi-ġeri ema asi-ġari tarimari bono viniri, benamo gubai ġoi ġemu farefare bodoġaririni. Moġesi boveini vau, au murigu ai bonoma raka.” ²³ Mo guruġa eseġaġiato nai, nuġana emeto-rakavato, korana ġia tu farefare ġutuma tarimana.

²⁴ Iesu na eġitaiato, benamo ekiraiato, ekirato, “Farefare vovoka tarimari Barau ġena Basileia ġeri rakatoġa tu gwaġiġi rakava! ²⁵ Kamela nila kadarena na ġena rakatoġa tu kotuna gwaġiġi, a farefare vovoka tarimana Barau ġena Basileia rakatoġana ġia ġenai tu gwaġiġi rakava.” ²⁶ Tarimarima na mai guruġa ġeseġaġiato, benamo Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Be, deikarari vau maġuri beġe doġariani?” ²⁷ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Tarimarima na asi beġe veirini riba dagarari tu Barau na beveirini riba.”

²⁸ Petero na ekiraiato, ekirato, “Ġoi ribamu, ġai tu ġema dagara mabarari ġaraga-kwanerito, murimu ai ġarakani.” ²⁹ Iesu na ekirarito, “Moġoni akiramini, tarima ta ġena numa eraga-kwaneato, o ġaraġona, kakana, tarina, tamana, sinana, natuna Barau ġena Basileia uranai, ³⁰ ġia na mai maġuri nuġanai dagara ġutuma beġoitaġoni, ema mo negai vau maġuri vanaġivanaġi bedoġariani.”

Iesu na ġena mase ma ekiraġi-foforiato

Mataio 20:17-19; Mareko 10:32-34

³¹ Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) eġori-veġitarito, benamo ekirarito, ekirato, “Ġoseġaġi! Ġita tu Ierusalem a ġana tavarageini. Monai peroveta tauri na

Tarimarima Natuna varina ġetore-guineto guruġari aniri mabarari beġe moġonini. ³² Irau bese (o Roma) tarimari ġimari ai beġe toreani. Ġia na beġe vaseva vaseva-iaġiani, beġe rikiriki-iaġiani e beġe kanunu-kanunuani. ³³ Beġe botaiani e beġe vaġi-maseani, senaġi ġaro vaġa-toitoinai vau ma bevariġisi-ġenoġoini.”

³⁴ Iesu ġena mero mo guruġa tauna asi ġeġoitaġoato. Guruġa anina ġia ġeri ai tu vekuretoġa. Ġia asi ribari Iesu na kara ekiraġiato.

Iesu na mata-bubu tauna evaġa-namoato

Mataio 20:29-34; Mareko 10:46-52

³⁵ Iesu tu Ieriko ekavinagiato nai, mata-bubu tauna ta dabara rikinai etanu-taġoto-ġoi, enoġinoġito-ġoi. ³⁶ Tarimarima ġutuma dabarai ġeraka-vanaġito eseġaġito, benamo evedanaġito, “Mai guru anina tu kara?” ³⁷ Ġekirato, “Iesu, Nasareta tauna, eraka-vanaġini.” ³⁸ Benamo ekea-fouto, ekirato, “Iesu o, Davida natuna, au novetuġagu!” ³⁹ Ġoirai ġerakato tarimari na ġekira-ġoiato, senaġi ġia ekea-ġiġiraġe ġiġiraġeto-ġoi, “Davida Natuna o, au novetuġagu!”

⁴⁰ Iesu eruġa-tarito, benamo ekirato, “Ġoġori-iaġomaia!” Ġia eiaġomato, benamo Iesu na edanaġiato, ekirato, ⁴¹ “Kara ourani ġemu ai naveia otoni?” Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Vereġauka o, matagu noma vaġa-iaġaia.” ⁴² Iesu ekirato, “Be, matamu nenamo, ġemu veġabidadama na bevaġa-namomu.” ⁴³ Vaġa-sebo matana enamoto, eboġeboġe-ġinikauto, Iesu murinai erakato, Barau evaġa-raġeato. Mo veġa ġeġitaiato tarimari mabarari na maki Barau ġevaġa-raġeato.

19

Iesu ema Sagaio

¹ Iesu Ieriko ai eraġasito, benamo vanuġa nuġana na eraka-iaġoto-ġoi. ² Monai tu takesi gogo tarimari ġeri vere ta arana Sagaio; ġia tu moni ema farefare vovoka tarimana. ³ Ġia ġena ura tu Iesu neġita-vetoġaia ġia tu dei, senaġi tarimarima ġutuma ema ġia tu tau kubina nai, neġitaia ġana egera-kavato. ⁴ Moġa lorinai eraga-guine-iaġoto, sikamoa ġauna tai eraġeto, Iesu monana beraka-vanaġini nai, bene ġitaia ġana.

⁵ Iesu mo gabu ai eraġasito, eboġe-raġeto, eġitaiato, benamo ekiraiato, “Sagaio, norakariġo-ragaraga, korana au toma tu ġoi ġemu numai batanuni bene.” ⁶ Benamo Sagaio eraga-rakariġoto, ma iakuna ġesi Iesu eġori-iaġoato ġena numa ġana. ⁷ Ġeġitaiato tarimari mabarari ġemugumuguto,

ġekirato, “Mai tau tu rakava tarimana, ġena numai ea tanuni.”

⁸ Sagaio eruġa-vaisito, Vereġauka evaġa-guruġaiato, ekirato, “Vereġauka, noseġaġi! Ġegu farefare reke-ta tu gara veġubu tarimari bavinirini, ema ġena farefare aġabi-kvaiato tarimana tu, nega vaġa-vasivasi bavini-ġenoġoiani.”

⁹ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Toma vevaġa-maġuri tu mai numai bema raġasi, korana mai tarima maki Aberahamo natuna. ¹⁰ Korana Tarimarima Natuna tu rekwarekwa tarimari vetauvetauri ema bene vaġa-maġuriri ġana eiaġomato.”

Barabore - Vetuġunaġi tarimari moni ġenarito

Mataio 25:14-30

¹¹ Mabarari ġeseġaġito-ġoi nuġanai, Iesu na ġeri barabore ta ekiraġiato. Korana ġia tu Ieruselema ekavi-naġiato nai, ġia matoru ġekirato, Barau ġena Basileia tu mo negai beforini. ¹² Benamo ġia ekirato, “Dagi baregona tarimana ta gabu manaġana ġana eiaġoto, kini o vere dagina bene ġabia vau, ma bene ġenoġoi ġana. ¹³ Roġosi bere raka nai, ġena vetuġunaġi tarimari gabanana (10) ekea-iaġomarito, golo moniri ġia tata sebori-sebori evinirito, benamo ekirarito, ekirato, ‘Au murigu ai boġono ġauvei-iaġiri, be moni boruri tari ma boġono doġari.’

¹⁴ Senaġi ġena tanobara tarimari na asi ġeura-viniato-ġoi nai, murina na guruġa ġetuġuto, ġekirato, ‘Ġai asi ġaurani mai tarima ġai ġema vere ai bene iaġo.’ ¹⁵ Senaġi mo tarima na kini dagina ġeviniato murinai, eġenoġoi-iaġomato. Benamo ġena vetuġunaġi tarimari ekea-iaġomarito, beġene vaġa-ribaia, moni boruri vira ġia tata ġedoġarito.

¹⁶ Tarima giniguinena eiaġomato, benamo ekirato, ‘Vereġauka, golo monina sebona oviniguto nuġanai, au na tu moni gabanana (10) ma adoġaririto.’ ¹⁷ Ġia na evaġa-namoato, ekirato, ‘Ġoi tu vetuġunaġi taumu namona! Dagara misiri oġauvei-iaġi ginikaurini nai, au na vanuġa mabarari gabanana (10) avinimuni, ġoi na boġita-ġaurini.’ ¹⁸ Vaġa-ruaruana eiaġomato, benamo ekirato, ‘Vereġauka, sebona oviniguto nuġanai, au na moni imaima ma adoġaririto.’ ¹⁹ Ġena vere na ekiraiato, ‘Ġoi tu vanuġa imaima boġita-ġaurini.’

²⁰ Vetuġunaġi tarimana ta ma eiaġomato, benamo ekirato, ‘Vereġauka o, ġoi ġemu moni sebona tu iniġa, au na muko ai akumuato, akure-toġaiato. ²¹ Au tu ġoi garimu aveito, korana ġoi tu asi vegubakau taumu. Tarima ġeri dagara oġabirini, ema dia ġoi na ovarorito dagarari obasirini e okwarini.’ ²² Ġena vere na ekiraiato, ‘Ġoi tu vetuġunaġi tarimana rakavana! Tauġemu ġemu guruġa na havevaġa-maoro vinimuni.

Ĝoi ribamu au tu asi vegubakau taugu, dia au ĝegu dagarari aĝabirini, ema dia avaroto dagarari abasirini. ²³ Be, karase nai ĝegu moni tu banikai asi otoreato? Benamo au bara ĝenoĝoi nai tu, ma torekauna o interestina ĝesi bara doĝaria.'

²⁴ Benamo monai ĝeruĝa-taĝoto-ĝoi tarimari ekirarito, ekirato, 'Mani moni sebona ĝenai maniĝa ĝoĝabia, moni gabanana (10) tarimana ĝovinia.'²⁵ Senaĝi ĝia na ĝekiraiato, 'Vereĝauka, ĝia ĝena moni tu varau 10 beĝabia.'²⁶ Ĝia evaĝa-veseto, ekirato, 'Au na akiramini, ma ĝena-ĝana tarimana tu ĝutumari ma baviniiani, a asi ĝena-ĝana tarimana tu, ĝenai misina maki baĝabi-vaĝiani.

²⁷ Senaĝi au ĝebaru-viniguni tarimari, asi ĝeurato au ĝia bana guine-iaĝiri ĝetato tarimari, ĝoĝori-iaĝomari, au ĝoiragu ai ĝoma vaĝi-maseri!''

*Iesu ĝena rakatoĝa Ierusalemaj ĝevonevone-raĝe viniato
Mataio 21:1-11; Mareko 11:1-11; Ioane 12:12-19*

²⁸ Eguruĝa-ĝosito vau, Iesu eraka-guineto, Ieruselema ĝana evaraĝeto. ²⁹ Betefage e Betania ekavinaĝirito-ĝoi nai, Olive Ĝorona rekenai, benamo Iesu na ĝena mero ruarua etuĝu-guinerito, ekirarito, ekirato, ³⁰ "Ĝoira vanuĝana ĝana ĝoiĝo. Boĝo raĝasini nai, doniki natuna ta barutari boĝo ĝitaiani, iatanai tarima ta roĝosi bene raĝe. Boĝono ruĝaia, benamo boĝono ĝori-iaĝomaia. ³¹ Bema tarima ta na bedanaĝimini, bekirani, 'Karase nai ĝoruĝaiani?' betoni nai, ĝomi boĝono kira, 'Vereĝauka na eura-viniani.'''

³² Benamo tauri ruarua ĝeiaĝoto, Iesu na ekira-vararito ilailanai ĝedoĝariato. ³³ Doniki natuna ĝeruĝaiato-ĝoi nuĝanai, doniki biaguri na ĝedanaĝirito, "Ĝomi tu karase mani doniki ĝoruĝaiani?" ³⁴ Ĝevaĝa-veseto, ĝekirato, "Vereĝauka na eura-viniani.''

³⁵ Benamo Iesu ĝenai ĝeĝori-iaĝoato. Ĝeri dabuĝa barari doniki doĝenai ĝeivarito vau, Iesu ĝevaĝa-tanu-kauato. ³⁶ Iesu eiaĝoto-ĝoi nai, tarimarima ĝeri dabuĝa barari dabarai ĝeivarito.

³⁷ Ieruselema varau ekavinaĝiato, Olive Ĝorona na evariĝoto-ĝoi, benamo Iesu ĝena mero ĝutuma lelevaĝi ĝeikuto, Barau ĝevonevone-raĝe viniato, korana nuĝa-farevaĝi veĝari ĝeĝitarito nai. ³⁸ Ĝekirato,

"Ĝera Vere baregona,
Vereĝauka aranai eiaĝomani Kinina,
sivaĝa-namoa!

Maino gubai bene barego ema vevaĝa-raĝe tu guba tuĝunai!"

³⁹ Benamo Farisea tarimari kota na tarimarima ĝutuma nuĝari na Iesu ĝekiraiato, ĝekirato, "Vevaĝa-riba taumu, ĝoi

ġemu mero nokira-ġoiri!”⁴⁰ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au na akiramini, bema ġia asi beġe koġoni nai, mai fore beġe koġoni.”

Iesu Ierusalemata taġina eveito

⁴¹ Iesu vanuġa barana Ierusalemata ġana eraka-kavinaġito, eġitaiato, benamo taġina eveito,⁴² ekirato, “Toma ġaro ai ġemu maino korana boro ribaia bere namo! Senaġi toma, ġoi na asi oġitaiani.⁴³ Ġarona beraġasini nai, ġebaru-vinimuni tarimari na tano beġe ragaiani, beġe kobe-ġeġeraġimuni, asi ġemu rakarosi dabarana.⁴⁴ Benamo ġoi ema nuġamu ai ġetanuni tarimari beġe fuki-bubu-riġomini tano ai; fore maki ta iatanai asi beġe iaġuiani, korana Barau ġena vevaġa-kava emariġoto asi oribaiani nai.”

Iesu na Rubu Veaġa eiarevaiato

Mataio 21:12-17; Mareko 11:15-19; Ioane 2:13-22

⁴⁵ Iesu Rubu Veaġa nuġanai eraka-toġato, voivoi tarimari elai-rosirito,⁴⁶ ekirarito, ekirato, “Buka Veaġa nuġanai tu maiġesi ekirani, ‘Ġegu numa tu ġuriġuri numana beġe kiraġiani,’ senaġi ġomi na tu lema tarimari ġeri gumu gabunai boġo vaġa-iaġoa.”

⁴⁷ Iesu tu ġaro mabarari ai Rubu Veaġa nuġanai evevaġa-ribato-ġoi. Rubu Veaġa vereri baregori, e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari, ema Iuda vereri na ġia beġene vaġia dabarana ġevetauato-ġoi.⁴⁸ Senaġi asi ġeri dabara, korana tu tarimarima mabarari ġeurato-ġoi, Iesu ġena guruġa ta maki asi beġene vei-ketoa.

20

Ierusalemata vereri na Iesu ġena seġuka korana ġevedanaġi-iaġiato

¹ Ġaro tai Iesu tu Rubu Veaġa nuġanai evevaġa-ribato-ġoi, Vari Namona tarimarima eġobata-vinirito-ġoi. Benamo Rubu Veaġa vereri baregori, e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari, ema Iuda vereri Iesu ġenai ġeiaġoto,² ġedanaġiato, ġekirato, “Kamara seġukai ġoi na mai dagara oveirini? Dei na mai seġuka evinimuto?”

³ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au na maki vedanaġi ta avinimuni. Ġokira-varagu,⁴ Ioane ġena babatiso veiġana tu Barau ġenana eiaġomato, ba tarimarima ġerina?”

⁵ Ġia fakari ai ġeverorito, ġekirato, “Bema ġita bita kirani, ‘Barau ġenana,’ bita toni nai, ġia bekirani, ‘Karase nai Ioane asi ġovaġa-moġoniato?’ betoni.⁶ Senaġi bema ġita bita kirani, ‘Tarimarima ġerina,’ bita toni nai, tarimarima mabarari na fore na beġe taki-maserani, korana ġia ġekirani,

Ioane tu peroveta tarimana, ġetoni.” ⁷ Iesu ġevaġa-veseato, ġekirato, “Ġai asi ribama,” ġetato.

⁸ Benamo Iesu na ġia maki ekirarito, ekirato, “Au na maki kamara seġukai mai dagara aveirini asi bakira-varamini.”

Barabore - Tavoġa ġitaġauna tarimari rakavari

Mataio 21:33-46; Mareko 12:1-12

⁹ Benamo Iesu na tarimarima mai barabore ekira-vararito, ekirato, “Tarima ta vine tavoġana evaroato vau, tavoġa ġitaġauna tarimari ġeri ai eraga-kwaneato. Benamo erakato gabu ta ġana. Monai ġaro ġutuma ea tanuto.

¹⁰ Vine ġwari (o grapes) ġemaġeto, benamo ġia na ġena vetuġunaġi tauna ta etuġuato tavoġa narinarina tarimari ġeri ai, vine ġwari kota benea ġabi ġana. Senaġi tavoġa ġitaġauna tarimari na ġekwariato vau, ġimana kori ġetuġu-ġenoġoiato. ¹¹ Benamo vetuġunaġi tauna ta ma etuġuato, senaġi ġia maki ġevaġa-vevaġiato, ġevei-maiaka maiakaiato, ġimana kori ġetuġu-ġenoġoiato. ¹² Vetuġunaġi tauna vaġa-toitoina maki etuġuato, senaġi ġevaġa-vevaġi rakavaiato, kefina maki ma fauri vau ġelai-rosiato. ¹³ Benamo tavoġa biaguna ekirato, ‘Au tu kara ma baveini? Au natugu, auravini-baregoani merona, na-tuġua, atuġamaġini ġia beġe gubakauani!’ ¹⁴ Senaġi tavoġa narinarina tarimari na ġeġitaiato nai, tauġeri ġeveguruġa-vevinito, ġekirato, ‘Mani tu tavoġa biaguna natuna, be sivaġia, benamo tavoġa tu ġita ġera.’ ¹⁵ Benamo tavoġa murikanai ġeinu-rosiato, ġevaġi-maseato.

Iesu evedanaġito, ekirato, “Tavoġa biaguna tu kara beveiani ġia ġeri ai? ¹⁶ Ġia beiaġomani, tavoġa ġitaġauna tarimari bevaġi-ġosirini, benamo tavoġa tu tarima irauri ma bevinirini.” Tarimarima na mai guruġa ġeseġaġiato nai, ġekirato, “Asiġi, maiġesi asi bene vetore!”

¹⁷ Iesu na eġitarito, benamo edanaġirito, ekirato, “Be, mai guruġa Buka Veaġa nuġanai anina tu kara? Maiġesi ekirato, ‘Fore numari ġeragarini

tarimari na asi ġeura-viniato

ma ġefitoġaiato forena tu

duġu forenai eiaġoto.’

¹⁸ Deikara mo fore iatanai beketokauni tarimana beġwakirakiraiani; ema mai fore tarima ta iatanai beketokauni nai, belau-fatafataiani.”

Kaisara, Roma ġeri vere, ġena takesi moniri

Mataio 22:15-22; Mareko 12:13-17

¹⁹ Taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari e Rubu Veaġa vereri baregori na Iesu inimoġo beġene ġabia dabarana ġevetauato-ġoi, korana ġia ribari, Iesu na mai

barabore tu ġia iatari ai ekiraġirito-ġoi nai. Senaġi tari-marima ġutuma vegogo-taġo naima ġegarito. ²⁰ Moġa lorinai ġeġita-taġoato moġo. Gabivau ġofaġofa tarimari ġetuġurito, ġia na beġene danaġia noġa vei-iobukaiobuka tarimari kavana; beġene danaġia, bema Iesu ġena guruġa beiaġo-irauni nai, Iesu beġene ġabia, Roma gavanana ġimana seġukanai beġene torea. ²¹ Mo ġofaġofa tarimari na Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Vevaġa-riba taumu o, ġai ribama, ġemu guruġa e ġemu vevaġa-riba tu maoromaoro. Tarimarima ġeri dagi asi otuġamaġirini, senaġi ġoi na Barau ġena dabara ovevaġa-riba-iaġi ġitakauani ma moġonimu ġesi. ²² Nokirama, Kaisara, Roma ġeri vere, takesi moniri bitana vinia tu namo ba asiġi?” ²³ Iesu na ġeri ġofaġofa varau eġitaiato, benamo ekirarito, ekirato, ²⁴ “Silva monina ta ġovaġa-ġitagu! Mai tu dei iouiouna e dei arana?” Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mai tu Kaisara laulauna e arana,” ġetato. ²⁵ Benamo Iesu na ekirarito, “Kaisara ġena, Kaisara boġono vinia, Barau ġena, Barau boġono vinia.”

²⁶ Iesu ġena guruġa tarimarima ġoirari ai tu maoro nai, asi ġeri dabara ġia beġe ġofa-darereani, senaġi ġena vevaġa-vese na nuġari ġefarevaġito, asi ma ġeguruġato.

Variġisi-ġenoġoi guruġari

Mataio 22:23-33; Mareko 12:18-27

²⁷ Sadukea tarimari kota Iesu ġenai ġeiaġoto. Ġeri tuġamaġi tu, mase tarimari asi ma beġe variġisi-ġenoġoini. Iesu ġedanaġiato, ġekirato, ²⁸ “Vevaġa-riba taumu o, Mose na taravatu ġai ġema maiġesi etoreato, ‘Bema tau ta kakana bemaseni, ma vabuna tu roġo maġuri, senaġi asi naturi nai tu, mo tau na kakana vabuna bene ġaraġoa. Korana tu ġia na naturi tari beġene vaġa-maġuriri mo mase tauna ġena.’ ²⁹ Tarikaka tau moġo korina mabarari tu imaima ruarua (7). Tau guinena na vavine ta eġaraġoato, ma emaseto, natuna ta asi evaġa-ġoraiato. ³⁰ Tau vaġa-ruaruana na vabu ma eġaraġoato, ³¹ tau vaġa-toitoina maki moġesina moġo. Moġa nuġanai ġia mabarari tu imaima ruarua (7), senaġi mabarari ġemaseto, naturi ta asi ġevaġa-ġoraiato. ³² Dokonai mo vavine maki emaseto. ³³ Variġisi-ġenoġoi ġaronai mo vavine tu dei ġaraġona, korana ġia tu tau imaima ruarua (7) na ġeġaraġoato nai?”

³⁴ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Mai tanobarai tau e vavine ġeveġaraġoni, ³⁵ senaġi roġo beiaġomani Basileianai, vei-iobukaiobuka tarimari beġe variġisi-ġenoġoini. Ġia tu asi beġe veġaraġoni. ³⁶ Ġia asi beġe maseni maki, senaġi aneru kavana beġe tanuni. Barau natunai beġe iaġoni, korana ġia

tu variġisi-ġenoġoi tarimari. ³⁷ Mose na evaġa-moġoniato, mase na ma beġe variġisi-ġenoġoini. Ġau eġaraiato-ġoi varina nuġanai, Mose na Vereġauka tu 'Aberahamo ġena Barau, Isako ġena Barau, Iakobo ġena Barau' ekiraġiato. ³⁸ Moġoni, ġia tu maġuri tarimari ġeri Barau, dia mase tarimari ġeri Barau. Korana Barau ġenai tu, tarimarima mabarari tu maġuri."

³⁹ Taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari kota ġekirato, "Vevaġa-riba taumu o, vevaġa-vese namona tu maniġa." ⁴⁰ Benamo moġa murina na asi ma ġedanagi-ġenoġoiato, ġegarito nai.

*Keriso tu Davida natuna ba Davida ġena Vereġauka?
Mataio 22:41-46; Mareko 12:35-37*

⁴¹ Iesu na ekirarito, ekirato, "Ġia tu kamasi nai Keriso tu Davida natuna ġetoni? ⁴² Davida tu Salamo nuġanai ekirato, 'Barau na ġegu Vereġauka ekiraiato:

Au ġimagu aroribana rekenai bono tanu,

⁴³ bene iaġo mo, ġoi ġebaru-vinimuni tarimari ġoi kwakumu gaburenai batorerini.'

⁴⁴ Davida na Keriso tu 'Vereġauka' etato. Kamasi nai Keriso tu Davida natuna?"

*Taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ġeri ġofaġofa
Mataio 23:1-36; Mareko 12:38-40; Luka 11:37-54*

⁴⁵ Tarimarima mabarari ġoirari ai Iesu na ġena mero ekirarito, ekirato, ⁴⁶ "Taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari ġerina lorimi boġono vetore. Ġia ġeurani dabuġa maukari beġene riġo, maketi gaburi ai beġene rakaorakao, tarimarima na beġene vaġa-namori urari ai. Rubu nuġari ai ema ġani-vegogo gaburi ai ġeri ura tanutanu namori ai beġene tanu. ⁴⁷ Ġia na vabu ġeri numa ma farefare ġevaġa-koririni. Ġeri ġauġau tu mauka kenene, senaġi ġeġofaġofani. Moġesi ġeveini tarimari meto barego vedaurea beġe ġabini."

21

Vabu ġena boubou monina

¹ Iesu eboġe-vaisito nai, moni vovoka tarimari ġeri boubou moni mauġai ġeġurato-ġoi eġitarito. ² Asi-ġena ema asi-ġana vabuna ta eiaġomato, eġitaiato, ġena moni misiri ruarua moġo eġura-riġorito, (mai tu noġa moġo toea sebona kavana). ³ Benamo Iesu ekirato, "Moġoni, au na akiramini, mai vabu na beġuraia monina tu mabarari ġeri vini bevanaġiri. ⁴ Korana mabarari ġeri moni vovoka ġerina koturi moġo beġe vini, senaġi mai vabu tu ġena moni misina ġenana moġo,

ġena maġuri ai bere vevaġa-kava-iaġiri dagarari mabarari beġurari.”

Iesu na vau beġea ġorani dagarari ekiraġirito

Mataio 24:1-14; Mareko 13:1-13

⁵ Iesu ġena mero kota na Rubu Veaġa ġeguruġa-iaġiato, ġitaġitana ma marevana, ma ġena fore namori ġesi ema Barau ġevarevare-viniato varevare dagarari namori na ġevaġa-veraiato, ġetato. Senaġi Iesu ekirato, ⁶ “Ġarona beraġasini, mainai ġoġitarini dagarari mabarari tarima tari na beġe vare bubu-riġorini, fore ta fore ta iatanai asi beġe tanuni.”

⁷ Benamo Iesu ġedanāġiato, ġekirato, “Vevaġa-riba taumu, aitoma beġorani? Ema beġorani nai, kamara vetoġa na bevaġa-moġoniani?” ⁸ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Gomi lorimi boġono vetore, beġe ġofamini ġesi. Korana tu tarimarima ġutuma au aragu ai beġe iaġomani, beġe kirani, ‘Tarimana tu au maiġegu!’ ema, ‘Ġarona beraġasi!’ beġe toni. Senaġi ġia muriri ai asi boġono raka. ⁹ Bema ġomi na vetari o tuari gururi e gururaġe boġo seġaġirini nai, nuġami asi beġene raġe. Mai dagara beġe ġora-guineni, senaġi dokona asi roġo beraġasini.”

¹⁰ Iesu ma ekirato, “Tanobara ta tanobara ta ġesi beġe vevaġini, gavamani ta gavamani ta ġesi beġe vetarini. ¹¹ Gabu ġutuma nuġari ai tano beġe iaġaiagani, doġe beġe ġorani, ema tarimarima ġutuma keve beġe doġarini ta ġenana bevanaġini ta ġenai. Vevaġa-gari vetoġari baregori guba na beġe fo-forini.

¹² Senaġi mo dagara roġosi beġene ġora nai, ġia na ġomi beġe ġabimini, beġe vaġa-midigumini. Rubu ai beġe vaġa-kotamini, dibura numari ai beġe tore-toġamini. Kini e gavana ġoirari ai beġe ġori-iaġomini, korana au ġoġabi-raġeguni nai. ¹³ Mai tu ġomi ġemi nega namona au vaġa-moġonigu ai boġo iaġoni. ¹⁴ Boġono vetuġamaġi, ġemi vevaġa-veve guruġari asi boġono tuġamaġi-guine guineri, ¹⁵ korana tu au na guruġa e iaunega bavinimini, beġe baru-vinimini tarimari na beġe kira-ġoimini, senaġi asi beġe kokoreni.

¹⁶ Tamami, sinami, kakami, tarimi, garagarami, e ġatami na tarimarima ġimari ai beġe revamini. Gomi kota maki beġe vaġi-masemini. ¹⁷ Tarimarima mabarari na beġe iau-rakavamini, korana au ġoġabi-raġeguni nai. ¹⁸ Senaġi debami ġuri sebna maki asi berekwa-rekwani. ¹⁹ Boġo vevaġa-gwaġiġini nai tu, boġo maġurini.”

Ierusalem beġe vaġa-rakavaiani

Mataio 24:15-21; Mareko 13:14-19

20 “Vetari o tuari doḡorori na Ierusalemā beḡe tanu-ḡeḡeraḡiani boḡo ḡitaiani, benamo boḡo ribani, Ierusalemā dori ḡevaḡa-rakavaiani. 21 Mo negai Iudeai ḡetanuni tarimari tu ḡoro ḡana beḡene raga-iaḡo. Vanuḡa barana Ierusalemā nuḡanai ḡetanuni tarimari tu, vanuḡa beḡene raga-kwaneā, ema gunikai ḡetanuni tarimari tu vanuḡa barana nuḡanai asi beḡene raka-toḡa. 22 Korana mo negai tu Barau na tarimarima ḡeri rakava voiri bevinirini Buka Veāḡai ḡetore-guineato vaḡa-moḡoniri. 23 Vavine ma baniri e ḡabi-variḡu vavineri kika ma vetuḡari! Midigu barego mai tano ai beḡe raḡasini, ema Barau na ḡena bese tarimari bevaḡa-maoro vinirini. 24 Tarima kota tu vetari baḡari na beḡe vaḡi-maserini, kota tu beḡe ḡabi-maḡuririni, tanobara mabarari ḡana beḡe ḡori-iaḡorini, beḡea diburarini; ema irau bese tarimari na Ierusalemā beḡe fana-tariani, beiaḡoni mo, ḡeri ḡaro bea korini.”

*Tarimarima Natuna ḡena iaḡoma
Mataio 24:29-31; Mareko 13:24-27*

25 “Ḡaro, ḡue, ema visiḡu nuḡari ai vetoḡa beḡe ḡorani. Tanobara beseri davara ema ureure gururi ai beḡe gari-rakavani. 26 Tarimarima beḡe keto-founi gari dainai, ḡeri tuḡamaḡi maki roḡo beḡe korini mo beḡe ḡorani dagarari dairi ai; korana tu guba seḡukari beḡe iagaiagani. 27 Mo negai Tarimarima Natuna beḡe ḡitaiani, magube nuḡana na beiaḡomani ma seḡukana e ma mamana baregona ḡesi. 28 Mo dagara beḡe ḡorani nai, boḡono variḡisi, boḡono boḡe-vaishi, korana vaḡa-maḡurimi tu varau bekavinaḡi.”

*Barabore - Vevaḡa-riba figi ḡauna ḡenana
Mataio 24:32-35; Mareko 13:28-31*

29 Iesu na ḡeri barabore ta ekiraḡiato, ekirato, “Figi ḡauna ema ḡau mabarari ḡoḡitari. 30 Lauri variḡuri ḡefafani ḡoḡitarini, ḡomi ḡoribani, ḡaro ḡena tora taimina varau bekavinaḡi. 31 Moḡa ilailanai, ḡomi maki bema boḡo ḡitarini, mai dagara beḡe ḡorani nai, boḡo ribani, Barau ḡena Basileia tu bekavinaḡi.

32 Moḡoni akiramini, mai ḡuru asi bekorini, beiaḡoni mo, mai dagara mabarari beḡe ḡorani. 33 Guba e tanobara beḡe rekwa-rekwani, senaḡi au ḡegu guruḡa tu asi beḡe rekwarekwani, beḡe tanu-vanaḡi vanaḡini.”

Boḡono venari

34 “Lorimi boḡono vetore, ḡaniḡani e niuniu ḡutuma, ema tanobara ḡena tuḡamaḡi dagarari na ḡomi nuḡami beḡe

vaḡa-metorini ḡesi. Benamo mo ḡaro na nuḡami bevaḡa-farevaḡirini. ³⁵ Korana mo ḡaro tu tanobarai ḡetanuni tari-mari mabarari ḡeri ai beraḡasini. ³⁶ Moḡa lorinai boḡono venari, boḡono ḡauḡau ḡaro mabarari ai, beḡe ḡorani da-garari mabarari ḡerina boḡono raga-maḡuri ḡana, korana Tarimarima Natuna ḡoiranai roḡo boḡo ruḡani.”

³⁷ Ḣaro mabarari ai Iesu tu Rubu Veaḡai evevaḡa-ribato-ḡoi, a lavilavi ai tu eraka-rosito-ḡoi, Olive Ḣorona tuḡunai ea genato-ḡoi. ³⁸ Boḡiboḡi iamoiamonai tarimarima mabarari Rubu Veaḡai ḡevegogoto-ḡoi ḡia ḡena guruḡa beḡene seḡaḡia ḡana.

22

Iesu beḡene vaḡia dabarana ḡevetauato

¹ Asi etubuni faraona verekona arana Pasova varau ekavi-naḡito. (Mo tu Iuda tarimari mase aneruna na evanaḡirito moḡo, asi evaḡirito verekona). ² Rubu Veaḡa vereri baregori ema taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari na Iesu beḡene ḡabia, benamo beḡene vaḡi-ḡairia dabarana ḡevetauato, korana tarimarima gariri ḡeveito.

Iudas na Iesu erevaiato

Mataio 26:14-16; Mareko 14:10-11

³ Mo negai Satani na Iudas Isakariota, tarima ta gabanana ruarua (12) fakari ai, eboroḡiato. ⁴ Benamo Iudas eiaḡoto Rubu Veaḡa vereri baregori ema Rubu Veaḡa narinarina tarimari ḡeri vere ḡeri ai, Iesu tu ḡia ḡimari ai kamasi bene tore-kaua dabarana ḡeboioḡa-vegogoato. ⁵ Ḣia ḡeiakurakavato, ḡekira-toreato, moni beḡe viniani, ḡetato. ⁶ Iudas na eḡabi-raḡeato, benamo Iesu ḡia ḡimari ai vekuretoḡai betore-kauani dabarana evetauato-ḡoi.

Ginitaḡo mamoenā ḡerovina-toreato

Mataio 26:17-25; Mareko 14:12-21

⁷ Ginitaḡo mamoeni beḡe vaḡirini ḡarona varau eraḡasito. ⁸ Benamo Iesu na Petero ma Ioane etuḡurito, ekirato, “Ḣoiḡo, Pasova verekona boḡono dabaraia, bitana ḡania.” ⁹ Gevaḡa-veseto, ḡekirato, “Ḣai tu ainai baḡana dabara-torea?” ¹⁰ Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Vanuḡa baregonai boḡo raka-toḡani nai, tarima ta nanu gwaḡutuna befaḡaiani boḡo ḡoitāḡoani. Murina na boḡono iaḡo, ḡia beraḡekauni numanai boḡono raḡekau. ¹¹ Benamo numa tarimana boḡono vaḡa-guruḡaia, boḡono kira, “Vevaḡa-riba tauna ekirani, ‘Varivari daiḡutuna tu aiḡa, au ema ḡegu mero ḡesi monai ginitaḡo mamoenā baḡana ḡania?’ ¹² Benamo ḡia na daiḡutu baregona ta numa tuḡunai bevaḡa-ḡitamini,

ġeiareva-toreato. Monai boġono dabara-torea.”¹³ Benamo ġeiaġoto, Iesu na ekiraġirito kavana ġedoġaririto. Monai vereko ġedabaraiato.

Ġani-vegogo veaġana

Mataio 16:26-30; Mareko 14:22-26; 1 Korinto 11:23-25

¹⁴ Ginitaġo mamoea beġe ġaniani aoana eraġasito. Iesu tu ġena apostolo tarimari ġesi ġaniġani gabunai ġetanutarito. ¹⁵ Benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Au ġegu ura baregona mai ginitaġo mamoea ġomi ġesi bitana ġani-vegogo-guinea vau, midigu bana ġani. ¹⁶ Korana tu akiramini, ginitaġo mamoea asi ma baġaniani, beiaġoni mo, ginitaġo anina korikorina bea foforini Barau ġena Basileia nuġanai.”

¹⁷ Benamo Iesu na kapusi ta eġabiato, evaġa-namoato, ekirato, “Maiġa tu ġoġabia, mabarami boġono niua. ¹⁸ Korana tu akiramini, vine nanuna asi ma baniau-ġenoġoiani, beiaġoni mo, Barau ġena Basileia beiaġomani vau.”

¹⁹ Benamo Iesu na beredi eġabiato, evaġa-namoato, ebuki-ġutuato, evinirito, ekirato, “Mai tu au tauġanigu, ġomi avinimini; maiġa boġono veia, au vetuġamaġi-iaġigu ġana.”

²⁰ Ġeġani-ġosito vau, kapusi ma eġabiato, ekirato, “Mai kapusi tu Ginitaġo Variġuna, au raragu na bevaġa-moġoniani, bevebubuni ġomi vaġa-maġurimi ġana. ²¹ Senaġi au berevagu tarimana tu mainai au ġesi taġani-vegogoni! ²² Moġoni, Tarimarima Natuna bemaseni, Barau na ekiraġi-guineato ilailanai, senaġi berevaiani tarimana vetuġana kekei!”
²³ Benamo tauġeri ġevedanaġi-vedanaġito, ġia deikara na moġesi beveiani.

Deikara tu barego vedaurea

Mataio 20:25-28; Mareko 10:42-45

²⁴ Benamo Iesu ġena mero tauġeri ġeveġare-veġareto, deikara ġia fakari ai barego lelevaġi. ²⁵ Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Irau bese tarimari ġeri vere na tarimarima ġedori-naġinaġirini, ema veguine-iaġi tarimari baregori na ġeri maoro seġukari na ġelaunaġi-naġirini, ema tarimarima na beġene vevato-iaġiri ġetoni. ²⁶ Senaġi ġomi tu dia moġesina. Ġomi fakami ai tau guinena tu tau muriseinai bene iaġo, ema vere tauna tu vetuġunaġi taunai bene iaġo. ²⁷ Dei tu barego, ġaniġani gabunai etanu-taġoni tarimana ba vetuġunaġi tarimana? Ġaniġani gabunai etanu-taġoni tarimana, ene? Senaġi au tu ġomi fakami ai vetuġunaġi tarimana noġa.

²⁸ Ġomi tu au ġeribaġaniguto-ġoi nai, ġotanu-gwaġiġito-ġoi tarimami. ²⁹ Moġa lorinai au Tamagu na maoro eviniguto,

Basileia ta au ġegu ekiraġiato ilailanai, au maki Basileia ta ġomi ġemi akiraġiani. ³⁰ Benamo ġomi maki au ġegu Basileiai bita ġaniġani-vegogoni e bita niuniu-vegogoni, ema ġomi teronai o vere seari ai boġo tanuni, Isaraela beseri gabanana ruarua (12) boġo vaġa-maoro vinirini.”

*Iesu na Petero ġena vekira-ġuniġau ekiraġi-toreato
Mataio 26:31-35; Mareko 14:27-31; Ioane 13:36-38*

³¹ “Simona, Simona o, noseġaġi! Au na akiramini, Barau na Satani maoro eviniato, ġomi bene ribaġanimi, namo e rakava bene tore-kirari ġana, noġa iaraġa tarimana na widi ema momo etore-kirarini kavana. ³² Senaġi au na ġemu varau aġuriġurito, ġemu veġabidadama asi bene keto ġana. Benamo ma bovetuġamaġi-ġenoġoini au ġegu ai nai, tarikakamu bono vaġa-kokoreri.”

³³ Petero evaġa-veseto, ekirato, “Vereġauka, au tu ġoi ġesi dibura numai beġe torerani ema bita mase-vegogoni!”

³⁴ Iesu ekirato, “Petero, au na akiramuni, toma kokoroku asi begoġini, beiaġoni mo, ġoi na au vaġa-toitoi bokira-ġuniġauguni, bokirani, ‘Au tu asi ribagu ġia,’ botoni.”

Nega rakavana

³⁵ Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, “Au na ġomi atuġumito nai, asi ġemi fusefuse, dura, o tamaka. Ġomi dagara tai ġorabuto ba? Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Asiġina!”

³⁶ Iesu na ma evaġa-guruġarito, ekirato, “Senaġi toma ġomi deikara ma ġena fusefuse ema dura, bene ġabiri; ema deikara asi ġena vetari baġana, ġena koudi bene voivoi-iaġia, benamo ta ma bene voia. ³⁷ Korana au na akiramini, Buka Veaġa nuġanai ekirani, ‘Seġafore tarimari ġesi beġe iavi-vegogoani.’ Mo guruġa au ġegu ai bemoġonini.” ³⁸ Iesu ġena mero ġevaġa-veseto, ġekirato, “Noġitaia, Vereġauka, vetari baġari ruarua maiġeri.” Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Benamo!”

Iesu eġuriġurito Getesemane ai

Mataio 26:36-46; Mareko 14:32-42

³⁹ Benamo Iesu tu vanuġa barana eraga-kwaneato, Olive Ġorona ġana eiaġoto eveito-ġoi kavana. Ġena mero ġia murinai ġerakato. ⁴⁰ Monai ġeraġasito, benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Boġono ġauġau, be veribaġani ai asi boġono moira.” ⁴¹ Benamo ġereġana eraka-ġerevaġito, fore tafiurini ġea keto-tarini ġena manaġa ilailanai, benamo evetui-tarito, eġuriġurito. ⁴² Ekirato, “Tamagu o, bema nuġamu ilaila nai, mai midigu bedina au ġeguna noma ġabi-vaġia; senaġi dia au ġegu ura, ġoi ġemu ura moġo.”

[⁴³ Benamo aneru ta guba na emariḡoto, Iesu kokore eviniato. ⁴⁴ Midigu barana na ḡia nuḡana evaḡa-vonuato, benamo eḡauḡauto ma nuḡana mabarana ḡesi, eiaḡoto mo, seḡurina tano ai eriḡoto rara kabudona noḡa.] ⁴⁵ Eḡauḡauḡosito vau, evariḡisito, ḡena mero ḡeri ai eḡenoḡoi-iaḡoto, genari ai eḡoitaḡorito, dabarari ḡedokoto nai. ⁴⁶ Benamo ḡia na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Karase nai ḡomi ḡogenani? Ḣovariḡisi, ḡoḡuriḡuri, be veribaḡani ai asi boḡono moira.”

Iesu tuari tarimari na ḡeḡabi-tariato

Mataio 26:47-56; Mareko 14:43-50; Ioane 18:3-11

⁴⁷ Iesu roḡo mo eguruḡato-ḡoi nuḡanai, tarimarima ḡutuma ḡeraḡasito, Iudas, mero ta gabanana ruarua (12) fakari ai, ḡia na eḡori-kaurito. Iesu eiaḡo-viniato bene veraua ḡana. ⁴⁸ Senaḡi Iesu na ekiraiato, ekirato, “Iudas o, Tarimarima Natuna verau na borevaiani ba?”

⁴⁹ Iesu sevinai ḡeruḡa-taḡoto merori na ḡeḡitaiato kara beḡorani, benamo ḡedanaḡiato, ḡekirato, “Vetari baḡana na baḡana basiri ba?” ⁵⁰ Benamo ḡia ta na Rubu Veaḡa verena baregona ḡena vetuḡunaḡi tarimana vetari baḡana na eiaḡo-viniato, benamo seḡana aroribana ebasi-vaḡiato. ⁵¹ Senaḡi Iesu ekirato, “Benamo, ḡovaḡa-dokoa!” Mo tarima seḡana eḡabi-karaiato, evaḡa-namoato.

⁵² Benamo Iesu ḡabiḡabina ḡeiaḡomato tarimari, Rubu Veaḡa vereri baregori e Rubu Veaḡa ḡitaḡauna tarimari ḡeri baregona ema Iuda vereri ḡia na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Ḣomi boḡo iaḡoma ma ḡemi vetari baḡari e ma ḡemi fato ḡesi, noḡa moḡo seḡafore tarimana ta ḡabiḡabina ḡoro iaḡoma kavana? ⁵³ Ḣaro mabarari ai au tu ḡomi sevimi ai Rubu Veaḡa nuḡanai, senaḡi asi ḡoḡabi-tariguto. Mai tu ḡomi ḡemi nega, mukuna (o Satani) ḡena seḡuka negana.”

Petero na Iesu ekira-ḡuniḡauato

Mataio 26:57-58; 26:69-75; Mareko 14:53-54; 14:66-72; Ioane 18:12-18; 18:25-27

⁵⁴ Benamo ḡia na Iesu ḡeḡabi-tariato, Rubu Veaḡa verena baregona ḡena numa ḡana ḡeḡori-iaḡoato. Petero maki ḡia murinai erakato, senaḡi ma fakana. ⁵⁵ Numa maḡuna nuḡanai tarima kota na karava ḡevaḡa-ḡaraiato, benamo ḡetanu-ḡeḡeraḡiato. Petero maki ḡia seviri ai etanu-tarito. ⁵⁶ Benamo vetuḡunaḡi ḡuiatona ta na karava mamanai eḡitaiato, eḡita-karakaraiato, ekirarito, ekirato, “Mai tarima maki Iesu ekavaiato-ḡoi!” ⁵⁷ Senaḡi ḡia evekira-ḡuniḡauto, ekirato, “Ḣoi vavine, au tu asi ribagu ḡia!”

58 Nega kotuna evanaĝito nuĝanai, tarima ta na Petero eĝitaiato, ekiraiato, “Ĝoi maki ĝia karori ta!” Senaĝi Petero evaĝa-veseto, ekirato, “Ĝoi tau, au tu asiĝi!” 59 Aoa ta evanaĝito vau, tarima ta ma eguruĝato ma nuĝana mabarana ĝesi, ekirato, “Moĝoni, ĝia maki Iesu ĝesi tarimana ta, korana ĝia maki Galilea tauna!” 60 Senaĝi Petero evaĝa-veseto, ekirato, “Ĝoi tau, au asi ribagu ĝoi kara okiraĝiani!” Ĝia roĝo mo eguruĝato-ĝoi nuĝanai, kokoroku egoĝito.

61 Benamo Vereĝauka eruĝa-kureto, ĝia na Petero eĝitaiato nai, Vereĝauka ĝena guruĝa etuĝamaĝi-doĝariato, ekiraiato, “Toma kokoroku asi begoĝini, beiaĝoni mo, ĝoi na au vaĝa-toitoi bokira-ĝuniĝauguni.” 62 Benamo Petero eraka-rosito, etaĝi-rakava rakavato.

Iesu ĝevaseva-vaseva iaĝiato

Mataio 26:67-68; Mareko 14:65

63 Iesu ĝenariĝauato tarimari na ĝevaseva vaseva-iaĝiato e ĝekwariato. 64 Matana ĝekumu-ĝauato, ĝekiraiato, ĝekirato, “Ĝoi tu peroveta tarimana, be nokiraĝia, dei na bekwarimu?” 65 Guruĝa rakavari ĝutuma ĝia ĝeviniato.

Iesu kanisoro tarimari ĝoirari ai

Mataio 26:59-66; Mareko 14:55-64; Ioane 18:19-24

66 Elaĝanito, Iuda vereri, e Rubu Veaĝa vereri baregori, ema taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari ĝerakavegogoto. Iesu ĝeĝori-iaĝoato Iuda kanisoro tarimari ĝoirari ai. 67 Benamo ĝekiraiato, ĝekirato, “Nokira-varama, ĝoi tu Keriso, (Barau na ekiraĝi-toreato vevaĝa-maĝuri tauna), ba?” Iesu na evaĝa-veserito, ekirato, “Bema au na bakiramini, ĝomi na asi boĝo vaĝa-moĝoniguni, 68 ema bema vedanaĝi ta havinimini, asi boĝo vaĝa-veseguni. 69 Senaĝi toma beiaĝoni mo ĝoira laĝaniri ai, Tarimarima Natuna tu Seĝuka Barauna ĝimana aroribanai betanu-taĝoni.”

70 Benamo mabarari ĝekirato, “Be, ĝoi tu Barau Natuna otoni?” Ĝia evaĝa-veseto, ekirato, “Ĝomi na ĝokiraĝiani maniĝa.” 71 Ĝia ĝekirato, “Karase vevaĝa-moĝoni tarimari tari roĝo tavetaurini? Ĝia tauĝena muruna na bekiraĝia bita seĝaĝia.”

23

Iesu Pilato ĝoiranai

Mareko 15:1-5; Ioane 18:28-38

1 Benamo vegogo tarimari mabarari ĝevariĝisito, Iesu ĝeĝori-iaĝoato gavana Pilato ĝenai. 2 Monai ĝeĝofaĝofa-iaĝiato, ĝekirato, “Mai tarima maiĝa baĝa doĝaria, ĝai ĝema

bese tarimari eḡorikau-kerererini, ekirani, Kaisara, Roma ḡeri vere, ḡena takesi moniri asi beḡene vinia etoni, ema tauḡena evekiraḡini, ḡia tu Keriso, Barau na ekiraḡi-toreato verena o kinina.”

³ Benamo Pilato na edanaḡiato, ekirato, “Ḡoi tu Iuda tarimari ḡeri vere ba?” Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Oi, okiraḡiani maniḡa.” ⁴ Benamo Pilato na Rubu Veaḡa vereri baregori e tarimarima ḡutuma ekirarito, ekirato, “Kerere ta asi badoḡaria mai tarima ḡenai.” ⁵ Senaḡi mo tarimarima roḡo ḡeḡiḡiraḡeto, ḡekirato, “Ḡia ḡena vevaḡa-riba guruḡari na Iudea tarimari mabarari nuḡari evei-veḡonurini. Galileai esinaiato mo beiaḡoma mai gabu ai.”

Iesu Heroda ḡoiranai

⁶ Mo guruḡa eseḡaḡiato nai, Pilato evedanaḡito, ekirato, “Mai tarima tu Galilea tarimana ba?” ⁷ Benamo Pilato eribato, Iesu tu Heroda ḡena seḡuka gaburenai nai, Iesu Heroda ḡenai ḡetuḡu-iaḡoato. Ḡia maki Ierusalem ai mo ḡaro ai. ⁸ Heroda eiaku-rakavato Iesu eḡitaiato nai, korana Heroda na Iesu varina eseḡaḡiato, ema kai-veḡata evaḡa-nogato Iesu bene ḡitaia ḡana. Ḡia eurato Iesu na nuḡa-farevaḡi veiḡari kota bene veiri bene ḡitari. ⁹ Moḡa lorinai vedanaḡi ḡutuma Iesu edanaḡiato, senaḡi ḡia asi evaḡa-veseto. ¹⁰ Rubu Veaḡa vereri baregori ema taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari monai ḡeruḡa-taḡoto-ḡoi, Iesu ḡeḡofaḡofa-iaḡi lelevaḡiato-ḡoi. ¹¹ Heroda ema ḡena vetari tarimari o soldia na Iesu ḡerikiriki-iaḡiato-ḡoi, ḡevei-veḡare veḡareato, ema dabuḡa namona ta ḡevaḡa-dabuḡa-iaḡiato, benamo ma ḡetuḡu-ḡenoḡoato Pilato ḡenai. ¹² Pilato ema Heroda ḡevebaru-vevinito-ḡoi, senaḡi mo ḡaro ai ḡeveḡata-ḡenoḡoito.

Iesu vaḡa-ruaruana Pilato ḡoiranai

Mataio 27:15-26; Mareko 15:6-15; Ioane 18:38-19:16

¹³ Pilato na Rubu Veaḡa vereri baregori, e Iuda vereri, ema tarimarima mabarari ekea-vegogorito, ¹⁴ ekirarito, ekirato, “Ḡomi na mai tarima boḡo ḡori-iaḡomaia au ḡegu ai, ḡokirani, ḡia na tarimarima eḡorikau-kerererini ḡotoni. Toma au na ḡomi ḡoirami ai ḡemi guruḡa bavetauri, senaḡi kerere ta asi badoḡaria. ¹⁵ Heroda maki kerere ta asi edoḡariato ḡia ḡenai nai, ma betuḡu-ḡenoḡoi iaḡomaia ḡita ḡerai. Ḡomi na ḡoḡitaiani, ḡia tu rakava ta asi eveiato bene mase ḡana. ¹⁶ Moḡa lorinai au na mai akwariani vau baruḡaiani.” [¹⁷ Vanaḡivanaḡi eveini kavana Pilato na Pasova verekona ḡaronai dibura numai etanuni tarimana ta beruḡaiani.]

¹⁸ Senaḡi tarimarima mabarari ḡekoḡo-vegogoto, ḡekirato, “Bono vaḡia! Barabas noruḡaia, novinima!” ¹⁹ Barabas tu

dibura numai ġekou-ġauato, korana vanuġa barana nuġanai ġevevaġito ema tarima ta ġevaġi-maseato nai.

²⁰ Pilato enuġa-vekwaraġito Iesu bene ruġaia, moġa lorinai tarimarima ma evaġa-guruġa ġenoġoirito, ²¹ senaġi ġia ma ġekoġo-ġenoġoi ġenoġoito-ġoi, ġekirato, “Novaġa-satauroa, novaġa-satauroa!”

²² Nega vaġa-toitoina evaġa-guruġarito, ekirato, “Karase nai, kamara rakava mai tarima na eveiato? Au na rakava ta asi aġoitaġoani eveiato bene mase ġana. Moġa lorinai au na mai akwariani vau baruġaiani.”

²³ Senaġi ġia ġekoġoto ma nuġari mabarari ġesi, ġekirato, novaġa-satauroa; benamo dokonai ġia ġeri ura ekwalimuto. ²⁴ Benamo Pilato na ġia ġeri ura eġabi-raġeato. ²⁵ Mo vevaġi ema vaġivaġi dainai dibura numanai etanuto tarimana, eruġa-fitoġaiato ġeri noġinoġi ilailanai, a Iesu tu evinirito ġeri ura veigana beġene veia.

Iesu ġevaġa-satauroato

Mataio 27:32-44; Mareko 15:21-32; Ioane 19:17-27

²⁶ Vetari tarimari na Iesu ġeġori-rosiato, benamo ġeġori-iaġoato-ġoi nai, tarima ta ġesi ġevedoġarito, Simona, Kurene tarimana, ġia tu gunika na ema raka-rosito vanuġa barana ġana eiaġoto-ġoi nai, tuari tarimari na ġeġabi-tariato, satauro ġia faġanai ġetore-kauato. Ġia na satauro efaġaiato, benamo Iesu murina na eiaġoto-ġoi.

²⁷ Tarimarima ġutuma tu Iesu murinai ġerakato. Ġia vefakari ai tari tu vavine, ġia tu Iesu taġina ġeveito-ġoi ema ġetaġi-guruġa guruġato-ġoi. ²⁸ Benamo Iesu eruġa-kureto, evaġa-guruġarito, ekirato, “Ierusalem vavinemi! Au taġigu asi ġotaġi, senaġi tauġemi taġimi ema natumi taġiri ġovei. ²⁹ Korana ġaro rakavari beġe iaġomani, tarimarima maġesi beġe kirani, ‘Sinaġe gabani vavineri ema ratari asi ġerururini vavineri beġene iaku!’ ³⁰ Benamo ġoro baregori beġe vaġa-guruġarini, beġe kirani, ‘Ġai iatamai ġoketokau!’ ema ġoro keiri beġe kirarini, ‘Ġai ġolautarima!’ ³¹ Bema au, ġau maġurigu, na maġesi beġe veiguni nai tu, ġomi, ġau matuġumi, kamasi beġe veimini?”

³² Seġafore tarimari ruarua maki Iesu ġesi ġeġori-rosirito ġia ġesi beġene vaġa-sataurori ġana. ³³ Gabu ta arana “Deba Ġavana” ai ġeraġasito. Monai seġafore tarimari ġesi ġevaġa-satauroato, ta aroribana rekenai, ma ta kaurina rekenai. ³⁴ Iesu ekirato, “Tamagu o, ġeri rakava bono tuġamaġi-fitoġari, korana kara ġeveiani ġia asi ribari.” Benamo laki ġerena ta ġeveiato vau, ġena dabuġa ġevarerito.

³⁵ Tarimarima ġeruġa-tarito, ġe-marereto-ġoi, ema Iuda tarima baregori na ġerikiriki-iaġiato-ġoi, ġekirato, “Ġia na tarima tari evaġa-maġuririto, a ġia tauġena tu asi bevevaġa-maġurini bema ġia Keriso, Barau na eġabi-viriġiato vevaġa-maġuri tauna.” ³⁶ Vetari tarimari na maki ġevaseva-vaseva-iaġiato, ġia ġenai ġeiaġoto, vine nanuna mamakina ġeduġi-viniato, ³⁷ benamo ġekirato, “Bema ġoi Iuda tarimari ġeri vere otoni, ġoi tauġemu novevaġa-maġuri.” ³⁸ Toretore ta maki ġia iatanai ġetoreato, ekirato: “MAI TU IUDA TARI-MARI ĠERI VERE.”

³⁹ Seġafore tarimana ta, ġia ġesi ġevaġa-satauro vegogoato tarimana, na evaneato, ekirato, “Ġoi tu dia Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna)? Ġoi tauġemu novevaġa-maġuri, ġai maki novaġa-maġurima!” ⁴⁰ Ġia karona na ekira-ġoiato, ekirato, “Ġoi Barau garina asi ogarini? Ġoi maki bomaseni ġia ilailanai. ⁴¹ Dagara sebona, ġita taura ruarua tamaseni ġera rakava voiri dainai, senaġi mai tarima tu asi ġena vei-rakava.” ⁴² Benamo ġia na Iesu enoġiato, ekirato, “Iesu, ġemu Basileia boġabiani nai, au maki bono tuġamaġigu.” ⁴³ Iesu na evaġa-veaseato, ekirato, “Moġoni akiramuni, toma ġaro ai ġoi tu au ġesi paradaiso ai.”

Iesu ġena mase

Mataio 27:45-56; Mareko 15:33-41; Ioane 19:28-30

⁴⁴ Ġaroġota, horaġauna 12 koloko varau eġabiato, ġaro ġena seġuka ekorito, tanobara mabarana mukuna na eġabi-ġauato, eiaġoto mo, horaġauna 3 koloko. ⁴⁵ Benamo Rubu Veaġa nuġanai veaġa lelevaġi daiġutuna kouġauna dabuġana o ketin evedare-kikimato.

⁴⁶ Iesu ekoġoto, ekirato, “Tamagu o, iaukagu tu ġoi ġimamu ai atoreani!” Eguruġa-ġosito vau emaseto.

⁴⁷ Vetari verena na mo veiġa eġitaiato, benamo Barau evaġa-raġeato, ekirato, “Moġoni veġata, mai tarima tu vei-iobukaiobuka tarimana!”

⁴⁸ Marere tarimari ġutuma na mo veiġa eġorato dargarana ġeġitaiato, benamo kobari ġeiafarito, ġevetuġamaġi-rakavato, ġeri numa ġana ġeġenoġoito.

⁴⁹ Senaġi Iesu ġeribaiato tarimari mabarari, Galilea na ġia murina na ġeiaġomato vavineri maki, manaġai ġeruġato, ġeġorato dargarari ġeġitarito.

Iesu ġeguriato

Mataio 27:57-61; Mareko 15:42-47; Ioane 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Tarima ta arana Iosefa etanuto-ġoi Iudea vanuġana Arimatea nuġanai. Ġia tu varina namo tarimana ta, Barau ġena Basileia evaġa-nogaġiato-ġoi. Ġia maki Iuda kanisoro

tarimana, senaġi ġevékira-toreto veġana asi eġabi-raġeato. ⁵² Benamo Pilato ġenai eiaġoto, Iesu tauġanina bene ġabi-riġoa etato. ⁵³ Moġa murinai Iesu tauġanina eġabi-riġoato, dabuġa kurokuro na mona na ekumuato, gara gabuna fore ġebasiato kouġanai etore-toġaiato. Mo gara tu variguna, nuġanai mase ta roġosi beġere torea. ⁵⁴ Mo veġa tu Fraidei lavilavi ai eġorato, Sabadi ġana ġevei-toreato-ġoi ġarona, Sabadi dori eraġasito nai.

⁵⁵ Galilea na Iesu ġesi ġeiaġomato vavineri, Iosefa murina na ġeiaġoto, gara kouġana ema Iesu tauġanina aiġesi etore-toġaiato ġeġitaiato. ⁵⁶ Benamo ġeġenoġoito Ierusalemata sitina ġana, muramura ma bonari ema daudau muramurari ġeġabi-torerito.

Sabadi ai ġeiaġaraġito taravatu ekirani lorinai.

24

Iesu evariġisi-ġenoġoito

Ioane 20:1-10

¹ Fura ġarona giniguenai o Sandei ai, vavine tu boġiboġi iamoiamonai gara ġana ġeiaġoto, muramura bonari namori ġerovina-torerito dagarari ġeġwa-iaġorito. ² Gara kouġana forena tu kure-veġita, irau ai vetore ġeġitaiato. ³ Gara kouġana na ġeraka-toġato, senaġi Iesu Vereġauka tauġanina tu asi ġedoġariato. ⁴ Ġia roġo mo ġedaradarato-ġoi nuġanai, tau ruarua ġia seviri ai ġeruġa-tarito, ġeri dabuġa tu kuroġaroġarori. ⁵ Vavine tu ġegari-rakavato, tano ai ġetutuġutarito, benamo mo tarima na ġevaġa-guruġarito, ġekirato, “Karase nai maġuri tarimana mase gabunai ġovetauani? ⁶ Ġia tu dia mainai; mase na ma bevariġisi-ġenoġoi. Galileai etanuto-ġoi nai, evaġa-guruġamito guruġana boġono tuġamaġia, ⁷ ekirato, “Tarimarima Natuna tu rakava tarimari ġeri ai beġe revaiani, beġe vaġa-satauroani, ġaro vaġa-toitoinai vau ma bevariġisi-ġenoġoini.”

⁸ Benamo vavine na mo guruġa ġetuġamaġi-doġariato. ⁹ Gara ġeraga-kwaneato, ġeġenoġoito, mo dagara eġorato dagarana varina mabarana Iesu ġena mero gabanana sebna (11) ma karori ġesi ġekira-vararito. ¹⁰ Vavineri tu maiġeri: Maria, Magadala vavinena, e Ioana, e Maria, Iakobo (o Iames) sinana, ema karori tari maki. Ġia na mai vari Iesu ġena apostolo tarimari ġeri ġekiraġito. ¹¹ Senaġi vavine ġeri guruġa asi ġevaġa-moġonirito, korana apostolo ġetuġamaġito, ġia noġa ġeguruġa-babobaboto-ġoi. ¹² Senaġi

Petero tu evariĝisito, eraga-iaĝoto, gara kouĝanai ea boĝetoĝato, senaĝi Iesu ĝekumuato dabuĝari moĝo eĝitarito. Benamo numa ĝana eĝenoĝoi-iaĝoto nuĝanai, ĝeĝorato dagarari etuĝamaĝirito nai, eĝaba-rakavato.

Iesu Emausa dabaranai efoforito

Mareko 16:12-13

¹³ Mo ĝaro sebonai Iesu ĝena mero ruarua tu Emausa vanuĝana ĝana ĝeiaĝoto; mo gabu ĝena manaĝa Ierusalemna tu 11 kilomita kavana. ¹⁴ Ĝerakato-ĝoi nuĝanai, ĝeĝorato dagarari ĝeguruĝa-guruĝa iaĝirito-ĝoi. ¹⁵ Ĝeri raka guruĝa-guruĝai Iesu maki eraka-kavi-iaĝoto, ĝia ĝesi ĝeraka-iaĝoto-ĝoi. ¹⁶ Senaĝi tauri ruarua asi ĝeribato ĝia tu dei.

¹⁷ Iesu na edanaĝirito, ekirato, “Ĝomi tu kara mai dabarai ĝoraka-guruĝa guruĝa-iaĝiani?” Benamo tauri ruarua ĝeruĝa-tarito, ĝeboĝe-vetuĝato. ¹⁸ Benamo ĝia ta, arana Kleopa, na evaĝa-veseato, ekirato, “Ierusalemna ĝana ĝeiaĝomato tarimari fakari ai betaĝu ĝoi moĝo ĝereĝamu mainai beĝe ĝora dagarari asi ribamu?” ¹⁹ Iesu evedanaĝito, ekirato, “Kamara dagara?” Ĝia ĝevaĝa-veseto, ĝekirato, “Iesu, Nasareta tarimana, ĝenai ĝeĝorato dagarari. Ĝia tu peroveta tarimana, Barau ĝoiranai e tarimarima mabarari ĝoirari ai ĝena veĝa ema ĝena guruĝa maki ma seĝukari. ²⁰ Ĝita ĝera Rubu Veaĝa vereri baregori ema ĝera veĝorikau tarimari na ĝerevaiato bene mase ĝana, ĝevaĝa-satauroato. ²¹ Senaĝi ĝai ĝatuĝamaĝito, ĝia na Isaraela tarimari bevaĝamaĝuririni.

Mai dagara eĝorato beiaĝoma toma tu varau ĝaro toitoi beĝe iaĝo. ²² Moĝa iatanai, ĝema vavine tari na ĝai nuĝama beĝe vaĝa-farevaĝiri. Ĝia tu boĝiboĝi iamoiamonai gara ĝana beĝe iaĝo. ²³ Senaĝi tauĝanina asi beĝe doĝaria. Benamo beĝe ĝenoĝoi-iaĝoma, beĝe kira tu, aneru beĝe ĝitari, mo aneru na beĝe kirari, ‘Ĝia tu varau bemaĝuri-ĝenoĝoi,’ beĝesi. ²⁴ Ĝai karoma tari maki gara ĝana beĝe iaĝo, vavine na beĝe kiraĝia kavana beĝe doĝaria, senaĝi Iesu asi beĝe ĝitaia.”

²⁵ Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Ĝomi tu babo, peroveta tarimari ĝeri guruĝa vaĝa-moĝoniri ai maki kwaibo rakava! ²⁶ Keriso tu moĝesi bene midigu-midigu murinai vau, mareva namonai bene raka-toĝa, ene?” ²⁷ Benamo ĝia varina Mose e peroveta tarimari ĝeri bukai ema Buka Veaĝa mabarana maki ĝetorerito guruĝari aniri evaĝa-ribarito.

²⁸ Ĝeiaĝo-viniato-ĝoi vanuĝana Emausa ĝekavinaĝiato, benamo ĝia tu bene raka-vanaĝi etato. ²⁹ Senaĝi ĝekira-ĝoiato, ĝekirato, “Ĝai ĝesi notanu, korana belavilavi ema ĝaro maki

mai emukunani bene.” Benamo ġia ġesi ġeraka-toġato, ġetanuto. ³⁰ Ġaniġani gabunai ġetanu-taġoto-ġoi nai, Iesu na beredi eġabiato, evaġa-namoato, edudu-ġutuato, tauri ruarua evinirito. ³¹ Benamo matari ġevekeoto, ġeribato mo tu ġia. Senaġi ġia tu ġoirari ai erekwa-rekwato.

³² Benamo tauri ruarua ġeveguruġa-vevinito, ġekirato, “Dabarai evaġa-guruġarani-ġoi nai, ema Buka Veaġai ġetorerito guruġari aniri ġera ekiraġi-maġatarini-ġoi nai, ġita nuġara tu ġeseġuseġuni-ġoi, noġa moġo karava na ġeġararini-ġoi, ene?”

³³ Benamo maoromaoro ġevariġisito, Ierusalemna ġana ma ġeġenoġoi-iaġoto, Iesu ġena mero gabanana sebona (11) ma karori ġesi vegogo-taġori ai ġedoġaririto. ³⁴ Ġia na tauri ruarua ġevaġa-guruġarito, ġekirato, “Moġoni veġata, Vereġauka tu bevariġisi-ġenoġoi ema Simona ġenai maki efoforito.” ³⁵ Benamo tauri ruarua na dabarai eġorato dagarana ema kamasi Iesu na beredi edudu-ġutuato vauro, Iesu ġia na ġeġita-leaiato ġeri ġekiraġito.

Iesu tu ġena mero ġeri ai efoforito

Mataio 28:16-20; Mareko 16:14-18; Ioane 20:19-23

³⁶ Mo tarima ruarua roġo ġeguruġato-ġoi nuġanai, Vereġauka ġia fakari ai eruġa-rosito, benamo ekirarito, ekirato, “Maino ġemi ai bene tanu.” ³⁷ Ġia tu nuġari maki ġefarevaġi-rakavato ema ġegarito, ġia matoru ġekirato, murava ta ġeġitaiato. ³⁸ Senaġi ġia ekirato, “Karase nai nuġami beġe vekwaraġi-rakava? Kara dainai ġodaradarani? ³⁹ Ġimagu ema kwakugu ġoma ġitari, benamo boġono riba mai tu au. Ġoma ġabi-karagu, benamo boġono riba, korana murava tu asi viriġona ema asi turiġana, ġoġitaguni au tu ma viriġogu e ma turiġagu.” ⁴⁰ Moġesi ekirato, benamo ġimana ema kwakuna evaġa-ġitarito. ⁴¹ Senaġi ġia tu roġo ġedaradarato-ġoi ġeri iaku ema ġeri nuġa-farevaġi dainai; benamo Iesu na edanaġirito, ekirato, “Ġaniġani tari maniġeri ba?” ⁴² Ġia na maġani-kone gabugabuna ta ġeviniato. ⁴³ Benamo Iesu na eġabiato, ġoirari ai eġaniato.

⁴⁴ Benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Au tu roġo ġomi ġesi tatanu-vegogoto-ġoi nai, akiramito-ġoi: Mose ġena taravatu e peroveta tarimari ġeri guruġa ema Salamo ai au varigu ġetorerito guruġari mabarari beġe moġonini.”

⁴⁵ Benamo Iesu na nuġari ekeorito, Buka Veaġa guruġari aniri beġene tuġamaġi-fakari ġana. ⁴⁶ Ma ekirarito, ekirato, “Maġesi ġetoreato: Keriso tu moġesi roġo bemidigu-midiguni, ema ġaro vaġa-toitoinai mase na ma bevariġisi-ġenoġoini. ⁴⁷ Ema ġia aranai vetuġamaġi-kure ema rakava

tuḡamaḡi-fitoḡari beḡene ḡobata-iaḡi-rovorovori tanobara mabarari ai, Ierusalemā na bene vematama. ⁴⁸ Mai dagara vaḡa-moḡoniri tarimami tu ḡomi. ⁴⁹ Au tauḡegu na tu Tamagu na ekiraḡi-toreato Iaukana batuḡuani, iatami ai befoforini. Ḡomi tu Ierusalemāi boḡono tanu, bene iaḡo mo, guba na bemaḡiḡoni seḡukana boḡo ḡabiani.”

Iesu Barau na eḡabi-varaḡeato guba ḡana

Mareko 16:19-20; Apostolo 1:9-12

⁵⁰ Moḡa murinai Iesu na Ierusalemā na eḡori-rosirito, ḡeiāḡoto mo, Betania ḡana, benamo ḡimana eḡabi-vaisirito, evaḡa-namorito. ⁵¹ Evaḡa-namorito-ḡoi nuḡanai, Iesu tu ḡia ḡerina eveḡitato, Barau na eḡabi-varaḡeato guba ḡana. ⁵² Ḡia na ḡetoma-rakariḡo viniato murinai, ma iakuri e ma verereri ḡesi Ierusalemā ḡana ma ḡeḡenoḡoi-iaḡoto. ⁵³ Benamo Rubu Veāḡai ḡetanuto-ḡoi, Barau ḡevaḡa-raḡeato-ḡoi.

VARI NAMONA IOANE NA ETOREATO

Ioane vaġa-foforina guruġari

Ioane tu Iesu ġena apostolo tarimari gabanana ruarua (12) nuġari ai tarimana ta. Ġia tamana tu Sebedaio, ma ġia tu kone ai maina tarimari.

Ioane ġena mai Vari Namona tu laġani 85 beiaġo 95 fakari ai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai. Ġia na mai Vari Namona tu tanobara tarimari mabarari, ġemaġuri-ġenoġoito ema asi ġemaġuri-ġenoġoito, ġeri etoreato.

Ġia ġena ura baregona tanobara tarimari mabarari bene vaġa-ribari, Iesu Nasareta tarimana tu moġoni Barau Natuna, e Iesu tu moġoni Barau na tanobara ġana etuġumariġoato, tanobara tarimari ġia ġenana maġuri beġene ġabia uranai, ema Barau vetoġana korikorina tu ġia ġenana ema vevaġa-foforiato tarimarima ġeri ai. Siri baregona Ioane ġena Vari Namona bukana nuġanai tu karoa 20:31, “Maiġeri guruġa atorerito, korana tu ġomi na Iesu boġono vaġa-moġonia, ġia tu moġoni Keriso, Barau Natuna. Ma bema ġomi na ġia boġo vaġa-moġoniani nai tu, ġia aranai maġuri vanaġivanaġi boġo ġabiani.”

Ioane ġena toretore tu maiġesina eboioġaiato:

1. Barau Natuna - karoa 1:1-18
2. Barau ġena vetuġunaġi Iuda tarimari fakari ai ema iaġo-vinito - karoa 1:19-12:50
3. Barau ġena vetuġunaġi Iesu tauġena ġena mero fakari ai ema iaġo-vinito - karoa 13-17
4. Barau vetuġunaġina ema iaġo-vinito tanobara vaġa-maġurina ġana - karoa 18-21

Maġuri guruġana

¹ Tovotovonai veġata Guruġa etanuto-ġoi. Mo Guruġa tu Barau ġesi ġetanuto-ġoi, ema mo Guruġa tu Barau. ² Ġia tu tovotovona na veġata Barau ġesi ġetanuto-ġoi. ³ Dagara mabarari tu Barau na ġia ġenana eveirito. Ma Barau na dagara sebona kwariġutu ta maki dabara borunai ta maki asi eveiato, asiġina ġinavaġi. ⁴ Maġuri tu ġia nuġanai etanuni; mo maġuri tu tarimarima ġeri mama. ⁵ Mama tu mukuna nuġanai emamani, senaġi mukuna na asi etuġamaġi-fakaiato e asi eġita-leaiato.

⁶ Barau na tarima ta etuġuato, arana tu Ioane. ⁷ Ġia tu guruġa moġonina kiraġi-kiraġina ema mama vaġa-foforina ġana eiaġomato. Be ġia ġenana tarimarima mabarari na vari

beĝene seĝaĝia e beĝene vaĝa-moĝonia ĝana. ⁸ Ĝia tauĝena tu dia mo mama, senaĝi ĝia eiaĝomato tu, mama benema kiragĝia ĝana. ⁹ Mo mama tu mama korikorina, tanobara ĝana eiaĝomato, tarimarima mabarari mama benema viniri ĝana.

¹⁰ Guruĝa tu tanobarai etanuto-ĝoi, ema mo guruĝa ĝenana Barau na tanobara eveiato, senaĝi tanobara na tu asi eriba-iato. ¹¹ Ĝia tu ĝena tanobara ĝana eiaĝomato, senaĝi ĝena tarimarima na asi ĝeĝabi-raĝeato. ¹² A tarimarima kotari na ĝeĝabi-raĝeato e ĝevaĝa-moĝoniato nai, ĝia na maoro evinirito, Barau natunai beĝene iaĝo. ¹³ Ĝia Barau natunai ĝeiaĝoto tu dia tauĝanina ĝenana. Mo tu dia sina tama rarari na o tauĝani ĝena urai o sina tama ĝeri urai. Asiĝi, tarimarima tu Barau tauĝena ĝereĝana na moĝo ĝia natunai evaĝa-iaĝorini.

¹⁴ Mo Guruĝa tu tarimarima tauĝaninai eiaĝoto, benamo ĝai fakamai ema tanuto. Ĝia marevana e seĝukana baregona ĝaĝitaiato. Moĝa tu Barau na Natuna sebona kwariĝutu eviniato marevana e seĝukana. Varevare-bara ema guruĝa e maĝuri moĝonina na evonuvonu-raĝeto.

¹⁵ Ioane na ĝia guruĝana ekiraĝi-foforiato, ekeato, ekirato, “Au na akiraĝiato tarimana tu maiĝa, akirato, ‘Au murigu na beiaĝomani tarimana na au evanaĝiguto. Korana tu au maki roĝosi roĝo bana maĝuri nuĝanai veĝata, ĝia tu etanuto-ĝoi.’”

¹⁶ Ĝia tu varevare-bara na evonuvonu-raĝeto. Mo ĝena varevare-bara lorinai ĝita mabarara vevaĝa-namo iatai-iatai maki evinirani. ¹⁷ Korana Barau na Mose ĝenana taravatu evinirato, a varevare-bara ema guruĝa e maĝuri moĝonina tu Iesu Keriso na eĝwa-iaĝomarito. ¹⁸ Tovotovona na veĝata beiaĝoma maitoma tarima ta na Barau asi eĝitaiato. Natuna ĝora ĝereĝa, Tamana sevinai etanuni tarimana, ĝia na Barau ema vaĝa-foforiato.

Ioane Babatiso ĝena guruĝa-fofori

Mataio 3:1-12; Mareko 1:7-8; Luka 3:15-17

¹⁹ Ioane ĝena guruĝa-fofori tu maiĝa. Iuda tarimari na Rubu Veaĝa vereri e Levi doĝorona tarimari, (mai tu Rubu Veaĝai vetuĝunaĝi tarimari), kotari Ieruselema na Ioane ĝenai ĝetuĝu-iaĝorito, beĝene danaĝia ĝana, beĝene kira, “Ĝia tu deikara?” ²⁰ Benamo Ioane asi evekira-ĝuniĝauto, senaĝi ĝoirari ai eguruĝa-foforito, ekirato, “Au tu dia Keriso, (Barau na ekiraĝi-toreato vevaĝa-maĝuri tauna).” ²¹ Ma ĝedanaĝiato, ĝekirato, “Ba ĝoi tu deikara? Ĝoi tu Elia ba?” Ĝia ekirato, “Au tu dia Elia.” Ma ĝekirato, “Ĝai na

peroveta tarimana ġanariani tarimana tu ġoi ba?” Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Asiġina!” ²² Benamo ġia na ma ġedanagi-ġenoġoiato, ġekirato, “Ba ġoi tu deikara? Ġemu vevaġa-vese novini-ginikauma, be beġe tuġuma tarimari ġeri ai baġana iaġo, baġana vaġa-ribari. Ġoi tauġemu varimu tu aiġesi?” ²³ Benamo Ioane tauġena evevari-fiuto, ekirato, “Au tu garo ta tano fakanai ekea-koġokoġoni, ekirani, ‘Vereġauka ġena dabara boġono iareva-toretorea.’” Isايا peroveta tarimana na ekiraġi-guineato ilailana.

²⁴ Mo vetuġu ġeiiaġo-viniato tarimari tu Farisea tarimari. ²⁵ Benamo Ioane ġedanagiato, ġekirato, “Bema ġoi tu dia Keriso, e dia Elia, e dia mo peroveta tarimana, karase nai ġoi tu ovevaġa-babatisoni?” ²⁶ Ioane evaġa-veseto, ekirato, “Au tu nanu na moġo ababatisoni, senaġina tarima ta tu ġomi fakami ai eruġa-taġoni, ma ġomi tu asi ribami ġia. ²⁷ Ġia tu au murigu na eiaġomani, ema au tu asi ilaila, ġia ġena tamaka varori baruġarini.” ²⁸ Mai dagara mabarari tu Betania, Ioridana ġarukana mo rekenai, ġeġorato, Ioane ebabatisoto-ġoi gabunai.

Barau ġena ginitaġo mamoen

²⁹ Ma elaġanito nuġanai, Ioane na Iesu eġitaiato, ġia ġenai eiaġomato-ġoi, benamo ekirato, “Ġoboġe, mani tu Barau ġena Mamoe Natuna, ġia na tanobara ġena rakava beġabi-vaġiani. ³⁰ Au na tu ġia akiraġiato, akirato, ‘Au murigu na eiaġomani tarimana na evanaġiguto, korana tu au roġosi roġo bara maġuri nuġanai veġata, ġia tu etanuto-ġoi.’” ³¹ Tovotvonai au tu asi ribagu ġia, senaġi au aiaġomato nanu na ababatisoni, korana tu Isaraela tarimari na Iesu beġene ribaia ġana.”

³² Benamo Ioane ma eguruġa-foforito, ekirato, “Iauka aġitaiato, guba na emariġoto pune noġa, ġia iatanai etanukauto. ³³ Tovotvonai au tu asi ribagu ġia, senaġi Barau na etuġuguto, bana iaġoma tu, tarimarima nanu na bana babatisori ġana. Ġia na evaġa-guruġaguto, ekirato, ‘Ġoi na tarima ta boġitaini, Iauka bemaġiġoni, iatanai betanukauni. Mo tau tu tarimarima Iauka Veaġa na bebabatisorini.’” ³⁴ Ioane ekirato, “Au na aġitaiato naima akiraġi-foforiani, ġia tu Barau Natuna.”

Iesu ġena mero giniguineri

³⁵ Ma elaġanito nai tu, Ioane e ġena mero ruarua ġesi monai ma ġeruġa-taġoto-ġoi. ³⁶ Ġeruġa-taġoto-ġoi nuġanai tu, Iesu eraka-vanaġito, eġitaiato, benamo ekirato, “Ġoboġe, Barauna Mamoe Natuna, (ġena ginitaġo mamoen), ġoġitaia.” ³⁷ Ma Ioane ġena mero ruarua na

mo guruḡa ḡeseḡaḡiato, benamo Iesu murina na ḡeiaḡoto. ³⁸ Iesu eruḡa-kureto, ma murinai ḡerakakauto tarimari ru-
 arua eḡitarito, benamo edanaḡirito, ekirato, “Ḡomi tu kara
 ḡourani?” Ḡia ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, “Rabi, ḡoi tu ainai
 otanuni?” Rabi anina tu vevaḡa-riba tarimana. ³⁹ Ḡia
 evaḡa-veseto, ekirato, “Ḡoiḡoma, ḡoma ḡitaia.” Benamo ḡia
 ḡesi ḡeiaḡoto, ma ḡena tanu gabuna ḡea ḡitaiato, mo ḡaro
 vinubana tu ḡia ḡesi ḡebukato. Mo tu horaḡauna 4 koloko
 lavilavi rekenai.

⁴⁰ Ioane ḡena guruḡa ḡeseḡaḡiato, benamo Iesu murinai
 ḡerakato tarimana ta tu Anduru, Simona Petero tarina.
⁴¹ Anduru na Iesu eraga-kwaneato. Asikauna kakana Si-
 mona edoḡariato, benamo ekiraiato, ekirato, “Ḡai na Mesia
 baḡa doḡaria.” Mesia anina tu Keriso, (Barau na ekiraḡi-
 toreto vevaḡa-maḡuri tarimana). ⁴² Benamo ḡia na Simona
 Iesu ḡenai eḡori-iaḡoato. Iesu na eḡitaiato, benamo ekirato,
 “Ḡoi aramu tu Simona, Ioane natuna, senaḡi ḡoi toma aramu
 beḡe kiraḡiani tu Kefas beḡe toni.” Mai ara “Kefas” ema
 “Petero” aniri tu sebona, garo ai anina tu “Fore”.

Iesu na Filipino e Natanaela ekearito

⁴³ Ma elaḡanito nai tu, Iesu tu Galilea tanona ḡana neiaḡo
 etato. Ḡia na Filipino edoḡariato, benamo ekiraiato, ekirato,
 “Murigu ai noma raka.” ⁴⁴ Filipino tu Betesaida tarimana,
 Anduru e Petero ḡesi vanuḡa sebona. ⁴⁵ Filipino na Natanaela
 edoḡariato, benamo ekiraiato, ekirato, “Mose ḡena taravatu
 ai ema peroveta tarimari ḡeri bukai varina ḡetoreto tari-
 mana tu baḡa doḡaria; ḡia tu Iesu, Nasareta tarimana, Iosefa
 natuna.” ⁴⁶ Natanaela evedanaḡito, ekirato, “Nasareta na
 dagara namona ta beiaḡomani?” Filipino ekirato, “Noiaḡoma,
 noma ḡitaia.”

⁴⁷ Iesu na Natanaela eḡitaiato, eiaḡomato-ḡoi, benamo
 ḡia ekiraḡiato, ekirato, “Ḡoboḡe, mani tarima tu Isaraela
 tarimana korikorina, ḡia ḡenai ḡofaḡofa ta tu asi etanuni.”
⁴⁸ Natanaela na edanaḡiato, ekirato, “Kamasi boribagu?”
 Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Filipo tu vau bekeamu.
 Au na ḡoi tu baḡita-guinemu figi ḡauna gaburenai roḡo
 otanuto-ḡoi nai.” ⁴⁹ Benamo Natanaela na evaḡa-veseato,
 ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu, ḡoi tu Barau Natuna; ḡoi
 tu Isaraela Verena.” ⁵⁰ Iesu na ma evaḡa-veseato, ekirato,
 “Ḡoi na au ovaḡa-moḡoniguni, korana au na bakira-varamu,
 ḡoi tu figi ḡauna gaburenai baḡita-guinemu, nene? Veḡa
 tari vau boḡitarini, mai veḡa maḡa maki beḡe vanaḡiani.”
⁵¹ Benamo ma ekirarito, ekirato, “Moḡoni veḡata, au na ḡomi
 akiramini, guba bevekeo-fakani boḡo ḡitaiani, ema Barau

ġena aneru beġe varaġeni e beġe mariġoni boġo ġitarini Tarimarima Natuna ġenai.”

2

Veġaraġo verekona Kana vanuġanai

¹ Ġaro ruarua ġekorito murinai, Kana vanuġana nuġanai veġaraġo verekona ta ġeveiato. Kana vanuġana tu Galilea tanona nuġanai. Mo veġaraġo verekona nuġanai tu Iesu sinana maki monai. ² Ema Iesu ma ġena mero ġesi maki ġeura-maġirito, be mo veġaraġo verekona nuġanai ġerakatoġato. ³ Vine nanuna o wain ekorito, benamo Iesu sinana na Iesu evaġa-guruġaiato, ekirato, “Ġia tu asi ġari vine nanuna.” ⁴ Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Vavine, karase nai au oma kira-varaguni? Mani tu ġomi ġemi ġauvei. Au ġegu ġaro tu roġosi bene votu. ⁵ Benamo sinana na vetuġunaġi tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, “Kara bekira-varamini veġana boġono veia.”

⁶ Monai tu fore gwaġuturi imaima sebona (6) vaġa-ruġa, Iuda tarimari ġeri veiareva veġari ġari ġeġauvei-iaġirito-ġoi. Mo fore gwaġuturi tata nuġari tauri galon gabana ruarua (20) o gabana toitoi (30) kavari. ⁷ Iesu na vetuġunaġi tarimari ekirarito, ekirato, “Mani gwaġutu nanu na ġovaġa-vonuri!” Benamo ġevaġa-vonu fokafokarito. ⁸ Moġa murinai ma ekirarito, ekirato, “Kota ġoġutu-vaġia, ġoġwa-iaġoa vereko ġorikauna tarimana ġenai.” Ġeġutu-vaġito, benamo ġeġwa-iaġoato, ⁹ vereko ġorikauna tarimana na mo nanu, vine nanunai evaġa-iaġoato moġa, eniu-tovoato. Ġia tu asi ribana mo vine nanuna tu ainana eiaġomato; a nanu ġesisiato merori ġereġari moġo ma ribari. Benamo vereko ġorikauna tarimana na veġaraġo variġu tauna ekea-iaġomaiato, benamo evaġa-guruġaiato, ekirato, ¹⁰ “Tarimarima mabarari na vine nanuna namo vedaureana tu ġetore-rosi guineani, benamo vereko tarimari ġeniu-maseni murinai vau, vine nanuna kota namo raġina ma ġetore-rosiani. Senaġina ġoi na tu vine nanuna namo vedaureana tu boġabi-taria mo maitoma.”

¹¹ Mai tu Iesu ġena vetoġa boruna giniguinena evaġa-foforiato Kana vanuġanai, Galilea tanona nuġanai. Monana ġia marevana e seġukana baregona evaġa-foforiato, ema ġena mero na ġevaġa-moġoniato.

¹² Moġa murinai Iesu ma sinana e tarina merori, ema ġena mero ġesi ġevariġoto Kaperanauma ġana. Ma monai ġaro viravira ta ġetanuto.

*Iesu na Rubu Veāga eiarevaiato**Mataio 21:12-13; Mareko 11:15-17; Luka 19:45-46*

¹³ Iuda tarimari ġeri Pasova o Iuda tarimari mase aneruna na evanaġirito moġo verekona ġoirai ekavinaġito naima, Iesu tu Ierusalemā ġana evaraġeto. ¹⁴ Rubu Veāga nuġanai tarimarima na boromakau, e mamoe, ema pune ġeivoivoi-iaġirito-ġoi, ema tarima kotari teibolo ai ġetanuto ma moni ġesenisito-ġoi edoġaririto. ¹⁵ Benamo varo kwarina ta evatoato. Monana Rubu Veāga na mamoe e boromakau mabarari ema lailai-rosirito. Moni ġesenisirito-ġoi tarimari ġeri fata eġuke-vebuburito, ġeri moni ebubu-lausilausirito. ¹⁶ Benamo pune ġevoito-ġoi tarimari ekira-ġoirito, ekirato, “Maiġeri dagara mainana ġoġabi-rosiri! Au Tamagu ġena numa tu voivoi numanai asi ġovaġa-iaġoa!” ¹⁷ Benamo ġena mero na Buka Veāgai evetoreto guruġana ġetuġamaġi-doġariato, ekirani, “Ġoi ġemu numa uravinina nuġagu ai tu karava noġa eġarani.”

¹⁸ Moġa murinai Iuda tarimari na ġevaġa-guruġaiato, ġekirato, “Maiġesi oveini anina tu kara? Kamara vetoġa na bevaġa-foforimuni ġai ġemai, ġoi tu ma ġemu maoro maiġeri boveirini?” ¹⁹ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Mai Rubu Veāga ġorovoa, benamo ġaro toitoi nuġanai au na ma bana vaġaruġa-vaisi ġenoġoia.” ²⁰ Ġia na ġekiraiato, ġekirato, “Mai Rubu Veāga tu laġani gabana vasivasi ma imaima sebona (46) nuġari ai ġeragaiaato. A ġoi na tu ġaro toitoi nuġanai ma boraga-ġenoġoiani otoni?”

²¹ Senaġi Iesu na tu ġia tauġanina Rubu Veāgai evaġa-ilailaiato. ²² Iesu mase na evaisi-raġeto murinai, ġena mero na mo guruġa ġetuġamaġi-doġariato, benamo ġia na Buka Veāga ema Iesu na evaġa-ribarito guruġari ġevaġa-moġonirito.

Iesu ribana tarimarima ġeri veiġa

²³ Iesu Pasova o Iuda tarimari mase aneruna na evanaġirito moġo verekona ġarori ai Ierusalemā etanuto-ġoi nai, tarima vovoka na ġevaġa-moġoniato, korana tu vetoġa boruri ġutuma eveirito ġeġitarito nai. ²⁴ Senaġi Iesu na ġia asi evaġa-moġonirito, korana tarimarima mabarari ġia tu ma ribana ginikau. ²⁵ Ema tarima ta tu asi ilaila ġia tarimarima ġeri maġuri dabarari bekira-varaiani, korana tarimarima mabarari nuġari tu ġia ma ribana.

3*Iesu e Nikodemo*

¹ Farisea tarimana ta etanuto-ġoi arana Nikodemo; ġia tu Iuda tarimari ġeri veġorikau tauna ta. ² Nega ta boġi ai

Iesu ġenai eiaġoto, benamo ekirato, “Rabi, ġai ribama, ġoi tu vevaġa-riba tarimamu, Barau ġenana oiaġomato, korana tu vetoġa boruri oveirini maiġeri tu Barau na asi evaġa-kavaiani tarimana na tu asiġina ġinavaġi beveirini riba.”

³ Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Moġoni veġata akiramuni, asi beġora-ġenoġoini tarimana na Barau ġena Basileia tu asiġina ġinavaġi beġitaiani.” ⁴ Benamo Nikodemo na edanaġiato, ekirato, “Tarima baregona ta tu kamasi ma beġora-ġenoġoini? Sinana nuġanai ma beraka-toġani, benamo ma beġora-ġenoġoini?”

⁵ Iesu ma evaġa-veseto, ekirato, “Au na akira-korikorimuni, tarima ta Barau ġena Basileia nuġanai asi berakatoġa-kavani, senaġina nanu ġenana beġorani ema Iauka ġenana maki beġorani tarimana vau beraka-toġani. ⁶ Tarimarima tauġanina ġenana eġorani tu tauġani, ma Barau Iaukana ġenana eġorani tu iauka. ⁷ Ġoi nuġamu asi bene farevaġi maiġesi akiramuni nai, korana au bakira, ‘Ġomi mabarami boġono ġora-ġenoġoi.’ ⁸ Iavara etoġani tu, eurani gaburi ġana eġau-iaġoni. Guruna tu ġoseġaġiani, senaġi ainana eiaġomani, ma aiġana eiaġoni tu asi ġoribaiani. Barau Iaukana ġenana ġeġorani tarimari mabarari maki moġesina, asi ġoribani kamasi ġeġorani.”

⁹ Nikodemo ma evedanaġito, ekirato, “Mai dagara tu kamasi beġe ġorani?” ¹⁰ Iesu ma evaġa-veseto, ekirato, “Ġoi tu Israela ġeri vevaġa-riba tarimamu, senaġi maiġeri dagara ġoi tu asi ribamu? ¹¹ Au na akira-korikorimuni, ġai tu ribama dagarari ġaguruġa-iaġirini, ema ġaġitarito dagarari ġakiraġi-foforirini, senaġina ġema guruġa tu asi ġoġabi-raġerini. ¹² Au na ġomi ġemi tu tanobara dagarari akiraġirini, senaġi asi ġovaġa-moġoniguni, a guba dagarari bakira-varamini nai tu, kamasi boġo vaġa-moġoniguni? ¹³ Tarima ta guba ġana asiġina ġinavaġi evaraġeto, senaġina guba na emariġoto tarimana ġereġana moġo, mo tu Tarimarima Natuna. ¹⁴ Mose na tano fakanai mota eġabi-vaisiato ilailanai, Tarimarima Natuna maki moġesi beġe ġabi-vaisiani. ¹⁵ Monana vau ġia ġenai beġe veġabidadamani tarimari mabarari na maġuri vanaġivanaġi beġe ġabiani.

¹⁶ Korana Barau na tanobara euravini-baregoato nai, Natuna ġora ġereġa evinirato, be ġia beġe ġabidadamaniani tarimari mabarari tu asi beġe maseni, a maġuri vanaġivanaġi beġe ġabiani. ¹⁷ Korana Barau na Natuna etuġu-mariġoato tanobara ġana tu, dia tanobara bene vaġa-kotaia ġana, senaġi tanobara ġia bakunai bene maġuri ġana. ¹⁸ Ġia ġenai eveġabidadamani tarimana tu meto asi beviniani,

senagi asi evegabidadamani tarimana tu varau meto eḡwataḡoani, korana ġia na tu Barau Natuna ġora ġereḡa asi eḡabidadama-viniani nai. ¹⁹ Mo meto korana tu maiḡesi: Mama tu tanobarai varau ema foforito, senagi tarimarima na mukuna ġeuravini-baregoato, korana ġeri veḡa tu rakava nai. ²⁰ Veḡa rakavari ġeveini tarimari mabarari na tu mama ġeruḡaiani, mama asi ġeiaḡo-viniani. Ġia tu ġegarini, korana ġeri veḡa rakavari beḡe foforini mamai garina. ²¹ Senagi deikara dabara moḡonina ekorana-iaḡiani tarimana na mama eiaḡo-viniani, benamo tarimarima na beḡe ġitaḡinikauani, ġena veḡa namori eveirito tu Barau ġenana eveirito.

Iesu ema Ioane

²² Moḡa murinai Iesu ma ġena mero ġesi Iudea tanona rekena ġana ġeiaḡoto. Monai Iesu tu ġena mero ġesi ġetanuto-ḡoi e ebatisoto-ḡoi. ²³ Ioane maki Aenon ai, Salim rekena, ebatisoto-ḡoi, korana nanu tu barego monai. Tarimarima mo ġana ġeiaḡoto-ḡoi, ea babatisorito-ḡoi. ²⁴ Mo tu Ioane dibura numanai roḡosi ġere kou-ḡaua nuḡanai.

²⁵ Moḡa ġaronai Ioane ġena mero Iuda tarimana ta ġesi ġeveḡare-veḡareto. Ġia ġeri guruḡa tu, kamara veḡuriḡi veḡanai tu tarimarima benamo-vedaureani. ²⁶ Ioane ġena mero Ioane ġenai ġeiaḡoto, benamo ġekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu, Ioridana ġarukana mo rekena, ġoi ġesi ġotanuto-ḡoi e ġoi na oguruḡa-iaḡiato tarimana tu ebatisoni, ema tarimarima vovoka ġia ġenai ġeiaḡoni.”

²⁷ Ioane evaḡa-veseto, ekirato, “Tarima ta na dagara ta asi beḡoitāḡo-kavaiani, senagi Barau na guba na bevini-riḡoani vau beḡoitāḡoni. ²⁸ Ġomi tauḡemi na ġoseḡaḡiguto, be ma ribami au akirato, ‘Au tu dia Keriso, (Barau na ekiraḡi-toreato vevaḡa-maḡuri tauna), senagi au tu etuḡu-guineguto ġia ġoirana ġana.’ ²⁹ Beveḡaraḡoni ġuiatona tu beḡaraḡoani futuana na beḡaraḡoani. A beveḡaraḡoni futuana ġatana tu eruḡa-taḡoni moḡo, (mai tu au, Ioane), ema ġatana eseḡaḡi-ḡauni, ma ġatana beveḡaraḡoni futuana garona beseḡaḡiani nai tu, beiakuni. Moḡesi naima au tu iaku na bama vonuvonu-raḡe. ³⁰ Ġia tu bene barego, a au tu bana kei.”

Iesu tu guba na eiaḡomato

³¹ “Tuḡuna na emariḡoto tarimana tu dagara mabarari iatari ai; tano na eiaḡomato tarimana tu tanobara tarimana ema tanobara guruḡari moḡo bekiraḡini. Guba na eiaḡomato tarimana dagara mabarari iatari ai. ³² Ġia tu monai eḡitato e eseḡaḡito dagarari ekiraḡi-foforirini, senagi tarima ta na ġena guruḡa asi eḡabi-raḡeani. ³³ Deikara na

ġia ġena guruġa eġabi-raġeani tarimana na evaġa-moġoni korikoriani, Barau tu moġoni veġata. ³⁴ Korana tu Barau na etuġuato tarimana na Barau ġena guruġa bekiraġiani, korana tu Barau na ġena Iauka Veaġa eviniato ema evaġa-vonuvonu-raġeani. ³⁵ Tamana na Natuna eura-viniani, ema dagara mabarari ġia ġimanai etore-kaurito. ³⁶ Deikara na Natuna evaġa-moġoniani tarimana na maġuri vanaġivanāġi beġabiani. A Natuna asi evaġa-moġoniani tarimana na maġuri asi beġabiani, senaġi Barau ġena baru tu ġia iatanai betanuni.”

4

Iesu ema Samaria vavinena

¹ Farisea tarimari tu varau ġeseġaġito, Iesu na tarima vovoka eġabirito, ġena mero ai evaġa-iaġorito e ebatatorito, ma Ioane na tu asi vovoka eġabirito. ² Senaġina Iesu tauġena na ta tu asi ebatatorito; mo tu ġena mero moġo ġebabatorito-ġoi. ³ Iesu eribato ġia varina Farisea tarimari na eseġaġiato, benamo Iudea eiaġuiato, Galilea ġana ma eġenoġoi-iaġoto. ⁴ Ġalilea ġana tu Samaria tanona na erakavanaġito.

⁵ Samaria vanuġana tai eraġasito. Mo vanuġa arana tu Sika. Mo vanuġa tu Iakobo na natuna Iosefa eviniato tanona sevina. ⁶ Iakobo ġena nanu gurina maki monai. Iesu tu eraka-iaġomato, be egaugau-raġeto, benamo mo nanu gurina sevina etanu-tarito. Mo tu horaġauna 12 koloko nuġanai ġaroġotai.

⁷ Etanu-taġoto-ġoi nuġanai, Samaria vavinena ta nanu ġutu eiaġoto, benamo Iesu na enoġiato, ekirato, “Nanu kota noma vinigu, be nama niu.” ⁸ Ġena mero tu vanuġa ġana, ġaniġani voi ġeiaġoto. ⁹ Samaria vavinena evaġa-veseto, ekirato, “Ġoi tu Iuda taumu, ma au tu Samaria vavinegu, karase nai au ġegu ai nanu onoġini?” Moġesi ekirato, korana Iuda tarimari tu Samaria tarimari ġesi asi ġevegara-garato-ġoi. ¹⁰ Benamo Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Bema Barau ġena varevare dagarana boro riba, ema boro riba maki, nanu kota ġemu ai enoġiani tarimana tu deikara nai tu, ġia boro noġia, benamo ġia na maġuri nanuna bere vinimu.” ¹¹ Vavine ekirato, “Vereġauka, ġoi tu asi ġemu tuġu-riġo dagarana e guri maki variġo. Mani maġuri nanuna tu ainana boġabiani? ¹² Ġoi tu varaġe lelevaġi, ma ġai senema Iakobo tu kei, ei? Mai nanu gurina tu ġia na evinimato, ema ġia tauġena na eniuato-ġoi, natuna mabarari na ema ġena boromakau e mamoe seriri na maki ġeniuato-ġoi.” ¹³ Iesu na ma evaġa-veseato, ekirato, “Mai nanu beġe niuani

tarimari mabarari bokari ma beḡe koke-ḡenoḡoini. ¹⁴ A au na baviniani nanuna beniuani tarimana tu, bokana asi ma bekoke-ḡenoḡoini. Korana au na baviniani nanuna tu ḡia nuḡanai nanu gurinai beiaḡoni, bevoneḡoi-voneḡoini ema maḡuri vanaḡivanāḡi beviniani.” ¹⁵ Mo vavine na enoḡiato, ekirato, “Vereḡauka, mani nanu novinigu, be bokagu asi ma bene koke-ḡenoḡoi, ema maiḡana nanu-ḡutu asi ma bana iaḡoma.”

¹⁶ Benamo Iesu na evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Noiaḡo, ḡaraḡomu noa keaia, benamo taumi ruarua boḡono iaḡoma.” ¹⁷ Mo vavine evaḡa-veseto, ekirato, “Au tu asi ḡaraḡogu.” Iesu ekirato, “Mani tu moḡoni okirani, ‘Au tu asi ḡaraḡogu’ otoni tuna. ¹⁸ Ġemu guruḡa tu moḡoni, korana ḡoi tu vaḡa-imaia veḡata oveḡaraḡoto, ema mani oḡabiato tarimana maniḡa tu dia ḡoi ḡaraḡomu. ¹⁹ Mo vavine ekirato, “Vereḡauka, au toma bama riba, ḡoi tu peroveta tarimamu. ²⁰ Ġai tubuma ḡatama na tu mai ḡoro ai Barau ḡetomarakariḡo viniato-ḡoi, a ḡomi Iuda tarimami ḡokirani, tomarakariḡo gabuna tu Ierusalemāi moḡa, be tarimarima tu monai beḡene toma-rakariḡo.”

²¹ Iesu ekirato, “Vavine, ḡegu guruḡa bono vaḡa-moḡonia, ḡaro ta eiaḡomani, mai ḡoro ai e Ierusalemāi maki Tamara asi boḡo toma-rakariḡo viniani. ²² Ġomi Samaria tarimami na ḡotoma-rakariḡo viniani Barauna tu asi ribami; a ḡai na ḡatoma-rakariḡo viniani Barauna tu ribama, korana vevaḡamaḡuri tu ḡai Iuda tarimama ḡemana eiaḡomani. ²³ Senaḡi ḡarona eiaḡomani ema varau beḡasi maiḡa, toma-rakariḡo tarimari moḡoniri na Tamara Barau tu iaukai e moḡoni ai beḡe toma-rakariḡo viniani. Korana Tamara na tu moḡesi beḡe toma-rakariḡo viniani tarimari evetaurini. ²⁴ Barau tu Iauka, ma beḡe toma-rakariḡo viniani tarimari na tu iaukai ema moḡoni ai beḡene toma-rakariḡo vinia.” ²⁵ Mo vavine na ekiraiato, ekirato, “Au ribagu, Mesia, ḡekiraḡiani Keriso ḡetoni, tu beiaḡomani. Ġia beiaḡomani ḡaronai, ḡia na dagara mabarari bekiraḡi-foforirini.” ²⁶ Benamo Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Tarimana tu au maiḡegu, ḡoi avaḡa-guruḡamuni.”

Iesu ḡena mero ḡeḡenoḡoito

²⁷ Iesu moḡesi eguruḡato-ḡoi nuḡanai, ḡena mero ḡeraḡasito. Ġia mabarari nuḡari ḡefarevaḡito, korana Iesu tu vavine ta ḡesi ḡeguruḡa guruḡato-ḡoi, senaḡi tarima ta asi ekirato, “Ḡoi tu kara ourani?” O “Karase nai mai vavine ḡesi ḡoguruḡa-guruḡani?” ²⁸ Benamo mo vavine na ḡena nanu gwaḡutuna eraga-kwaneato, eḡenoḡoi-iaḡoto vanuḡa ḡana,

benamo vanuġa tarimari ea kirarito. ²⁹ Ekirato, “Ġoiaġoma, tarima ta ġoma ġitaia. Ġia na au ġegu veiġa aveirito dagarari mabarabarari bekiraġi-fofori fororiri. Betaġu ġia tu Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), banaġu?” ³⁰ Benamo tarimarima na vanuġa ġeiaġuiato, ma Iesu ġenai ġeiaġoto.

³¹ Mo faka nuġanai ġena mero na Iesu ġekiraiato, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, noġaniġani.” ³² Senaġi ġia evaġa-veseto, ekirato, “Au tu ma ġagu ġaniġani, ġomi asi ribami ġaniġanina.” ³³ Moġesina naima ġena mero tauġeri ġevedanaġito, ġekirato, “Tarima ta na ġana ġaniġani beġw-iaġoma ba?” ³⁴ Iesu na ekirarito, ekirato, “Au ġagu ġaniġani tu etuġuguto Barauna ġena ura bana veia, ema evinuguto ġauveina bana vaġa-koria.

³⁵ Ġomi ma ġemi sisiba guruġana, ġokirani, ‘Ġue vasivasi murinai vau kwakwa ġarona beiaġomani.’ A au na akiramini, matami ġokeori, benamo vamoka ġoġita-ginikauri, tauri tu varau beġe gwaġiġi, kwakwa ġarona tu beraġasi. ³⁶ Kwakwa tarimana ġena ġauvei voina tu beġabiani, ema vamoka ġaniġanina bevaġa-vegogoani tu, maġuri vanaġivanaġi ġana. Tauna moġa, varovarona tarimana e kwakwa tarimana beġe iaku-vegogoni. ³⁷ Korana moġesi bevetoreni nai tu, iniġesina ġekiraġiani guruġana tu moġoni, ‘Tarima ta na tu evaroani, ma ta na tu ekwaiani.’ ³⁸ Au na ġomi atuġumito tu, asi ġovaro-vekwaraġito dagarari kwakwari. Varovarori vekwaraġiri tu tarima tari ġevewkaraġito, a ġomi na tu ġia ġeri vekwaraġi dagarari kwakwari boġo raka-toġa.”

Samaria tarimari ġutuma na Iesu ġevaġa-moġoniato

³⁹ Benamo Samaria tarimari vovoka mo vanuġa nuġanai Iesu ġevaġa-moġoniato, korana tu mo vavine ġena vevarifiu guruġana ġenana naima, ġia ekirato, “Au ġegu veiġa rakavari aveirito dagarari mabarabarari bekiraġi-fofori fororiri.” ⁴⁰ Moġesina naima Samaria tarimari Iesu ġenai ġeiaġomato nai tu, ġenoġiato, ġia ġesi roġo beġene tanu. Moġa lorinai Iesu mo vanuġai ġaro ruarua ma etanuto. ⁴¹ Ma tarimarima vovoka na Iesu ġevaġa-moġoniato, korana ġena vevarifiu guruġari na. ⁴² Benamo ġia na mo vavine ġekiraiato, ġekirato, “Ġai na maitoma Iesu ġavaġa-moġoniani, dia ġoi ġemu guruġa lorinai, senaġi ġai tauġema na ġia baġa seġaġia, ma baġama riba-ginikau, ġia tu moġoni Keriso, tanobara Vaġa-maġurina Tarimana.”

Vere ta natuna merona Iesu na keve na evaġa-maġuriato

⁴³ Iesu monai ġaro ruarua etanuto murinai, Galilea ġana ma eiaġoto. ⁴⁴ Iesu tauġena na ekiraġi-foforiato, ekirato,

“Peroveta tarimana tu ġena vanuġa korikorina tarimari na asi beġe gubakauani.” ⁴⁵ Benamo Galileai ea votuto nai tu, Galilea tarimari na ġeġabi-raġeato. Iesu ġeġabi-raġeato korana Ierusalemaj Pasova verekona nuġanai tu ġia maki monai, be Iesu na kara eveirito dagarari mabarari tu, matari na ġeġitarito.

⁴⁶ Benamo Iesu ma eġenoġoito Galilea vanuġana ta arana Kana ġana. Kana tu Iesu na nanu wain ai evaġa-iaġoato vanuġana. Monai kini ġena vere ta Kaperanaumaj etanuto-ġoi, ma ġia natuna merona tu ekeve-rakavato. ⁴⁷ Mo vere eseġaġito, Iesu tu Iudea na eiaġomato Galilea ġana, benamo eiaġoto ġia ġenai, benamo enoġiato, Kaperanauma ġana nevariġo, be ġia natuna merona nea vaġa-maġuria, korana ġia natuna merona tu dori emaseto-ġoi.

⁴⁸ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Ġomi tu vetoġa boruri e nuġa-farevaġi veiġari asi boġo ġitarini tu, asi boġo vaġa-moġoniguni.” ⁴⁹ Mo vere ekirato, “Vereġauka, si-iaġo, natugu bemaseni ġesi.” ⁵⁰ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Noiaġo, natumu merona tu bemaġuri bene.” Mo tarima na Iesu ġena guruġa evaġa-moġoniato, benamo eiaġoto.

⁵¹ Dabara na eġenoġoi-iaġoto-ġoi nuġanai, ġena vetuġunaġi tarimari ġesi ġevedoġarito, benamo ġekira-varaiato, ġekirato, “Ġoi natumu merona tu bemaġuri.” ⁵² Benamo ġia na edanaġirito, kamara horai natuna merona enamoto. Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Ġoraġani horaġauna 1 koloko lavilavi rekenai ġia mo keve na eraga-kwaneato.” ⁵³ Benamo tamana eriba-maoroto, mo aoa korikorinai enamoto, Iesu na ġia evaġa-guruġaiato, ekirato, “Ġoi natumu tu bemaġuri.” Benamo ġia e ġena numa tarimari mabarari ġesi Iesu ġevaġa-moġoniato. ⁵⁴ Mai tu vetoġa boruna vaġa-ruaruana Iesu na eveiato, Iudea na Galilea ġana eiaġoto murinai.

5

Kou ai Iesu na tarima ta evaġa-namoato

¹ Mai veiġa murinai Iesu tu Ieruselema ġana ma evaraġeto, korana Iuda tarimari tu ġeri vereko ta ġeveiato-ġoi.

² Ierusalemaj kou ta tu ġatama-boka baregona arana Mamoe Ġatama-bokana sevinai. Mo kou arana Heberu garo ai tu Betesda, ma ġia sevinai tu iaġaraġi foutari imaima (5). ³ Ġaro mabarari ai kevekeve tarimari vovoka monai ġegenataġoto-ġoi, mata-bubu, kwaku rakava, ema tauġaniri ġemaseto tarimari, [nanu ġena ġareva-ġareva ġevaġa-nogaġiato-ġoi. ⁴ Korana aneru ta guba na emariġoto-ġoi, mo nanu evaġa-ġareva ġarevaiato-ġoi. Mo nanu

eġarevato-ġoi nuġanai, eturu-ferei guineto-ġoi tarimana tu ġena keve enamoto-ġoi.]

⁵ Monai tarima ta egena-taġoto-ġoi, ġena keve laġaniri tu gabana toitoi ma imaima toitoi (38). ⁶ Iesu na monai genataġonai eġitaiato, ma eribato, ġia tu ġaro vovoka veġata ekeve-iaġiato. Benamo Iesu na edanaġiato, ekirato, “Ġoi ourani nonamo ba?”

⁷ Keve tarimana na evaġa-veſeato, ekirato, “Vereġauka, nanu eġareva-ġarevani nai, au kou ai tu asi tau raga tore-reigu tarimana ta. Mainana tauġegu kou aiaġo-viniani nai tu, ta eraka-rei-guineni. ⁸ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Novariġisi, ġemu geda noġabi-vaſia, be noraka.” ⁹ Benamo mo tarima ġena keve asikau enamoto, ma ġena geda eġabi-vaſiato, benamo eruġa-vaſito, erakato.

Mo veiġa tu Sabadi ai eġorato. ¹⁰ Moġa lorinai Iuda tarimari na mo keve na enamoto tarimana ġekiraiato, ġekirato, “Toma tu Sabadi, ġemu geda asi bono ġwa-rakao rakaoa, taravatu.” ¹¹ Ġia na evaġa-veſerito, ekirato, “Au bevaġa-namogu tarimana na bekiragu, bekira, ‘Ġemu geda noġabi-vaſia, be noraka,’ besi.” ¹² Benamo ġia na ġedanġiato, ġekirato, “Mo tu kamara tarima na bekiramu, ‘Ġemu geda noġabi-vaſia, be noraka,’ besi?” ¹³ Senaġi mo Iesu na evaġa-namoato tarimana tu asi ribana, dei na evaġa-namoato, korana Iesu tu eraka-veġitato, tarima ġutuma mo gabu ai vekaravari na.

¹⁴ Gabivau Iesu na mo tarima Rubu Veaġa nuġanai edoġariato, benamo ekiraiato, ekirato, “Noseġaġi, maitoma ġoi tu bonamo. Veiġa rakavana ta asi ma bono vei-ġenoġoia, rakava barego vedaureana ta na beġabimuni ġesi.” ¹⁵ Benamo mo tarima erakato, eiaġoto, Iuda tarimari ea kiravararito, ġia tu Iesu na evaġa-namoato.

¹⁶ Monana vau Iuda tarimari na Iesu ġevaġa-rakavaiato-ġoi, korana Sabadi ai mo vevaġa-maġuri veiġana eveiato nai. ¹⁷ Benamo Iesu na evaġa-veſerito, ekirato, “Au Tamagu tu vanaġivanaġi eġauveini naima, au maki aġauveini.” ¹⁸ Moġesi ma ekirato nai, Iuda tarimari ġeri ura tu dabara ta veġata beġene ġoitaġoa, be Iesu tu beġene vaġi-masea ġetato. Dia mo Sabadi asi ekorana-iaġiato moġo dainai, senaġina ekirato, Barau tu ġia Tamana ma etato. Korana mo dabarai ġia tu Barau ġesi ilaila etato.

Barau Natuna ġena seġuka

¹⁹ Benamo Iesu na evaġa-veſerito, ekirato, “Moġoni, au na akira-korikorimini, Natuna ġereġana na kara ta asi beveiani, senaġi Tamana ġena veiġa beġitarini veiġari moġo ġia na beveirini. Tamana kara eveini dagarari mabarabarari

Natuna na maki beveirini. ²⁰ Korana tu Tamana na Natuna eura-viniani, ema ġia na eveirini dagarari mabarari maki evaġa-ġitaiani. Oba, dagara barego lelevaġiri maki ġenai bevaġa-foforiani, maiġeri dagara maki beġe vanaġirini, ġomi nuġami beġene farevaġi ġana. ²¹ Vaġa-ilailana Tamana na mase tarimari evaġa-vaishi-raġerini, benamo maġuri evinirini kavana, Natuna na maki ġena ura tarimari maġuri evinirini. ²² Tamana na tu tarima ta asi evaġa-kotaiani, korana vevaġa-kota seġukana mabarana tu Natuna eviniato. ²³ Moġa tauna tu, tarimarima mabarari na Natuna beġene gubakaua, Tamana ġeguba-kauani kavana. Natuna asi eguba-kauani tarimana na tu Tamana maki asi egubakauani, korana Tamana na tu Natuna etuġuato.

²⁴ Moġoni au na akiramini, au ġegu guruġa eseġaġiani ema etuġuguto Barauna evaġa-moġoniani tarimana na maġuri vanaġivanaġi varau beġabia. Ġia tu Barau ġena Kota nuġanai asi beraka-toġani. Asiġina. Mase varau beraka-kwanea, maġuri nuġanai varau beraka-toġa.

²⁵ Moġoni akiramini, ġarona roġo beiaġomani, ma varau bevotu, mase tarimari na Barau Natuna garona beġe seġaġiani, ma beġe seġaġiani tarimari tu beġe maġurini. ²⁶ Korana tu Tamana tauġena ġenai maġuri etanuni ilailanai, Natuna maki moġesi eviniato, maġuri ġenai etanuni. ²⁷ Ema ġia Natuna maoro eviniato, bene vevaġa-kota ġana, korana ġia tu Tarimarima Natuna. ²⁸ Nuġami asi beġene farevaġi! Ġarona mani eiaġomani, mase tarimari mabarari roġo gara nuġari ai na Barau Natuna garona beġe seġaġiani. ²⁹ Benamo beġema raka-rosini: Vei-namo tarimari beġe vaishi-raġeni, maġuri beġene ġabia ġana, a vei-rakava tarimari beġe vaishi-raġeni, rakava voina metona beġene ġabia ġana.”

Iesu beġe kiraġi-foforiani

³⁰ “Au tu ġereġagu na dagara ta asi haveiani riba. Avevaġa-kotani maki Barau na ekiraguni aseġaġirini ilailari ai aveirini, moġa lorinai ġegu vevaġa-kota tu roroġoto, korana dia au tauġegu ġegu ura ta akorana-iaġiani, senaġi au etuġuguto Barauna ġena ura moġo aveiani.

³¹ Bema au tauġegu moġo bara vekiraġi-fofori nai tu, au ġegu guruġa tu asi tau vaġa-moġonina. ³² Senaġi tarima ta na maki au evaġa-moġoniguni, ma au ribagu, ġia na au ekiraġi-foforiguni guruġana tu moġoni.

³³ Ġomi na tarima kotari ġotuġu-iaġorito Ioane ġenai, benamo ġia na guruġa moġonina ekiraġiato. ³⁴ Au vaġa-moġonigu guruġari tu dia tarimarima ġerina eiaġomani, a Ioane bakiraġia korana tu, ġomi maġuri boġono doġaria

uranai. ³⁵ Ioane tu noġa moġo lamefa eġarato-ġoi ema emore-taġoto-ġoi, benamo ġomi mo faka kotunai ġemi ura tu, ġia ġena mamai boġono iaku-tanu moġo ġotato-ġoi.

³⁶ Senaġi au ġevaġa-moġoniguni veiġari na, Ioane na evaġa-moġoniguni guruġari, moġeri tu ġevanaġirini. Korana tu Tamagu na eviniguto ġauveina maitoma aveiani, mainana au evaġa-moġoniguni, au tu Tamagu na etuġuguto. ³⁷ Au tu Tamagu na etuġuguto, ma ġia tauġena na maki au ekiraġi-foforiguto. Ġomi na ġia garona tu roġosi ġoro seġaġia, ema vetoġana maki roġosi ġoro ġitaia. ³⁸ Ema ġena guruġa ġomi nuġami ai tu asi etanuni, korana ġia na etuġuato tarimana tu asi ġovaġa-moġoniani.

³⁹ Ġomi na Buka Veaġa guruġari ġovetau-ginikaurini, korana ġomi ġotuġamaġini tu, moġeri guruġa nuġari ai maġuri vanaġivanaġi boġo doġariani. Moġeri guruġa na tu au ġekiraġiguni. ⁴⁰ Senaġina ġomi maġuri ġabiġabina uranai au ġegu ai iaġoma tu asi ġourani.

⁴¹ Au tu tarimarima ġerina vevaġa-raġe tu asi avetauani. ⁴² Senaġi ġomi aiġesi, au tu ma ribagu. Au ma ribagu ġomi nuġami o lorumi ġuturi ai Barau uravinina tu asi etanuni. ⁴³ Au aiaġomato tu Tamagu aranai, ma asi ġoġabi-raġeguni. Senaġi tarima boruna ma beiaġomani tauġena aranai nai tu, boġo ġabi-raġeani. ⁴⁴ Ġomi tu tauġemi fakami ai moġo ġovevaġa-raġeni tu ġoġabi-raġerini. Senaġi mo vevaġa-raġe tu Barau ġereġana na moġo beveiani. Ma Barau ġenana eiaġomani mo vevaġa-raġe, ġomi na tu asi ġourani boġono ġabia. Bema ġomi maniġesi tauġemi fakami ai moġo ġovevaġa-raġeni nai tu, kamasi au boġo vaġa-moġoniguni?

⁴⁵ Asi boġono tuġamaġi, au na Tamagu ġoiranai bavaġa-daġamini, asiġina. Vaġa-daġa tarimana tu ġoġabi-raġeani tarimana, Mose, ġia na ġomi bevaġa-daġamini. ⁴⁶ Bema ġomi na Mose moġoni boġoro vaġa-moġonia nai tu, au maki boġoro vaġa-moġonigu, korana ġia na tu au varigu etoreato. ⁴⁷ Senaġina bema ġia na etoreato guruġana asi boġo vaġa-moġoniani nai, au ġegu guruġa tu kamasi boġo vaġa-moġoniani?"

6

Iesu na daġara imaima (5,000) eġuburito

Luka 9:10-17

¹ Moġa murinai Iesu Galilea kouna na evanaġi-iaġoto tavi ta reke ġana. Mo kou arana ta tu Tiberia. ² Benamo tarimarima vovoka tabutabu ġia murina na ġeiaġoto, korana vetoġa boruri eveito keve tarimari ġeri ai ġeġitarito nai. ³ Moġa murinai Iesu ġoro ġana evaraġeto, benamo monai

ġena mero ġesi ġetanu-tarito. ⁴ Iuda tarimari ġeri vereko arana Pasova ekavinaġito-ġoi ġoirai. (Mai tu Iuda tarimari mase aneruna na evanaġirito moġo, asi evaġirito, verekona).

⁵ Iesu eboġe-veisito, tarimarima asisebo ġia ġenai ġeiaġomato-ġoi, benamo ġia na Filipino ekiraiato, ekirato, “Ġita ġaniġani tu ainai toma tavoini, maiġeri tarimarima mabarari taġubu-iaġirini?” ⁶ Iesu moġesi ekirato, korana Filipino nuġana bene ribaia ġana. A ġia tu ma ribana kara beveiani.

⁷ Filipino na evaġa-veiseato, ekirato, “Silva moniri sinau ruarua (200) na ġaniġani dagarari bita voini, senaġi asi beġe ilailani, mai tu koturi koturi moġo maki asi veġata mabarari beġe ġanini.” (Silva moniri sinau ruarua (200) tu tarima ta davana ġue imaima toitoi (8) nuġanai beġabini kavana).

⁸ Ġena mero ta arana Anduru, Simona Petero tarina, ġia na ma evaġa-veiseato, ekirato, ⁹ “Mero misina ta maiġa, ġia tu ma ġana beredi imaima (5) e maġani-kone ruarua (2). Senaġi asi beġe ilailani mai tarimarima mabarari ġeri ai tu-na.”

¹⁰ Iesu na ekirarito, ekirato, “Tarimarima ġokirari, ġetanutanu-tari.” Mo gabu moġa ġauġana tu vovoka. Benamo tarimarima mabarari ġetanutanu-tarito. Tau ġereġari moġo mabarari tu 5,000 kavana. ¹¹ Benamo Iesu na mo beredi eġabirito, Barau evaġa-namoato, benamo ġetanutanu-tarito tarimari mabarari ġevini-vaġa-ġaurito. Maġani-kone maki moġesi eveirito, mabarari ġeġabito ġeri ura ilailari ai. ¹² Ġia mabarari ġeġani-maseto, benamo Iesu na ġena mero ekirarito, ekirato, “Beredi kwari mabarari ġovaġa-vegogori, misina ta maki asi bene rekwa-rekwa.” ¹³ Benamo mo beredi ġeġanirito kwakwari moġeri mabarari ġevaġa-vegogorito, boseġa gabanana ruarua (12) ġevaġa-vonurito.

¹⁴ Tarimarima na Iesu na mai vetoġa boruna eveiato ġeġitaiato nai, ġekirato, “Moġoni, mai tu peroveta tarimana tanobara ġana beiaġomani ġetato tarimana.” ¹⁵ Iesu eribato, tarimarima tu beġe iaġomani, ġia beġema ġabi-tariani ġeri kini ai beġene vaġa-iaġoa ġana. Moġesina naima ġereġana ġoro ġana ma eiaġo-ġenoġoito.

Iesu nanu iatanai erakato

Mataio 14:22-33; Mareko 6:45-52

¹⁶ Elavibogġi-iaġoto nai, Iesu ġena mero kou ġana ġevariġoto. ¹⁷ Monai ġasi tai ġeraġeto, benamo kou na ġevanaġito, Kaperanauma ġana ġeiaġoto. Mo tu varau eboġito, ma Iesu tu roġosi bere rakakau ġia ġeri ai. ¹⁸ A iavara baregona tu eragato-ġoi, be mo kou ureurena maki ebareġoto. ¹⁹ Iesu ġena mero kilomita imaima (5)

o imaima sebona (6) kavana ġasi ġelevaiato nuġanai, ġia na Iesu ġeġitaiato, nanu iatana na eraka-iaġomato-ġoi, ġasi eiaġoma-viniato-ġoi, benamo ġia tu ġegarito. ²⁰ Iesu na ekirarito, ekirato, “Asi ġogari, mai tu au.” ²¹ Benamo ġia ġeġabi-raġeato, ġasi ai eraġekauto, ma asikauna tu ġeiaġo-viniato-ġoi gabunai ġevotuto.

Tarimarima na Iesu ġevetauato

²² Elaġanito boġiboġinai, tarimarima vovoka Iesu ġena mero ġasi ai ġeraġeto gabunai ġeruġa-taġoto-ġoi. Ġia ġeribato, tovotovonai monai ġasi tu sebona moġo mo kou rikinai. Ema ma ribari maki, Iesu tu ġena mero ġesi mo ġasi ai asi eraġeto, ġena mero tu ġereġari moġo ġeraġeto ema ġevanaġi-iaġoto. ²³ Ġasi kotari Tiberia na ma ġeiaġomato, kou rikinai ġema darokauto. Ġia ġedarokauto gabuna moġa tu, Vereġauka na beredi Barau evaġa-namoato murinai, tarimarima evinirito, ġeġanirito gabuna sevinai. ²⁴ Mo tarimarima ġeriba-maoroto, Iesu ma ġena mero ġesi monai tu asiġina, benamo mo ġasi ai ma ġeraġekauto, Kaperanauma ġana ġevanaġi-iaġoto, Iesu ġea vetauato.

Iesu tu maġuri ġaniġanina

²⁵ Tarimarima na Iesu kou tavi ta kefonai ġedoġariato, benamo ġekiraiato, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, ġoi tu ait-oma mainai boma votu?” ²⁶ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au na moġoni akiramini, ġomi na au ġovetauguni korana tu mo beredi ġoġanito, benamo ġoġani-maseto, a dia mo vetoġa boruri ġoġitarito nai, ġovetauguni. ²⁷ Ma beġe rakanai ġaniġaniri ġauveiri asi boġono vei, senaġi ġaniġani roġo betanu-iaġoni, beiaġoni mo, maġuri vanaġivanaġi, ġauveina boġono vei. Mo ġaniġani tu Tarimarima Natuna na bevini-mini, korana Tamana Barau na ġia ġenai vetoġa ta eveiato, mo tu ġia evaġa-moġoniato vetoġana.”

²⁸ Benamo ġedanaġiato, ġekirato, “Ġai Barau ġena ura ġauveiri ġaveini baġa toni tu kara baġana veia?” ²⁹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Barau ġena ġauvei ġomi na boġono veia etoni ġauveina tu maiġa moġo: Etuġuato tarimana boġono vaġa-moġonia.” ³⁰ Ġia na ma ġedanaġiato, ġekirato, “Ġoi na ġai ġema tu kamara vetoġa boruna boveiani baġa ġitaiani, benamo ġoi baġa vaġa-moġonimuni? Ġoi na kara boveiani? ³¹ Ġai senema na tu mana ġeġaniato tano fakanai, Buka Veaġa nuġanai ekirani kavana, maiġesi ekirani, ‘Ġia na beredi guba na evini-riġorito ġeġanito.’”

³² Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Moġoni veġata akiramini, dia Mose na mo beredi guba na evinimito. Asiġi. Au Tamagu na tu moġoni beredi korikorina guba na evinimini.

³³ Korana Barau ġena beredi tu guba na emariġoto tarimana. Ġia na tanobarai ġetanuni tarimari maġuri evinirini.”

³⁴ Benamo ġia na ġekiraiato, ġekirato, “Vereġauka, mani beredi ġaro mabarari ai bono vinima.”

³⁵ Iesu na ekirarito, ekirato, “Maġuri beredina tu au maiġegu. Au ġegu ai beiaġomani tarimana tu asi ma bevitoni, ema au bevaġa-moġoniguni tarimana tu, bokana asi ma bekokeni. ³⁶ Senaġi au na ġomi tu varau akiramito, ġoġitaguni, senaġi asi ġovaġa-moġoniguni. ³⁷ Tamagu na au eviniguto tarimari mabarari tu, au ġegu ai beġe iaġomani, ema deikara au ġegu ai beġe iaġomani tarimari, au na asi balai-ġenoġoirini. ³⁸ Korana au guba na amariġoto tu, dia au ġegu ura bana veia ġana, senaġina au etuġuguto Barauna ġena ura bana veia ġana. ³⁹ Ema au etuġuguto Barauna ġena ura tu, au eviniguto tarimari mabarari ta asi bana vei-rekwa rekwaia, a mabarabarari mase na ma bana vaġa-variġisi ġenoġoiri ġaro magonai. ⁴⁰ Korana au Tamagu ġena ura tu, Natuna beġe ġitaiani ema beġe vaġa-moġoniani tarimari mabarari na maġuri vanaġivanaġi beġe ġabiani, ma ġaro dokonai ma bavaġa-variġisi ġenoġoirini.”

⁴¹ Benamo Iuda tarimari ġemugu-muguto, korana ġia ekirato, “Au tu guba na amariġoto beredina.” ⁴² Benamo ġekirato, “Mai tarima tu Iesu, Iosefa natuna, nene? Ġia tamana e sinana tu ġita ribara. Ma kamara dabarai ġia tu ekirani, ‘Au tu guba na amariġoto?’”

⁴³ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi tauġemi fakami ai mugumugu ġovaġa-dokoa. ⁴⁴ Au ġegu ai ta asi beiaġomakavani, senaġina Tamagu, au etuġuguto Barauna, ġia na deikara au ġegu ai beinu-kaviani tarimana moġo. Ema au ġegu ai beiaġomani tarimana tu, au na ġaro dokonai mase na bavaġa-variġisi ġenoġoiani. ⁴⁵ Peroveta tarimari na maiġesi ġetoreato, ‘Ġia mabarari Barau na bevaġa-ribarini.’ Tamagu ġeseġaġi-viniani ema ġenana riba ġeġabini tarimari mabarari tu, au ġegu ai beġe iaġomani. ⁴⁶ Au tu asi akirani, tarima ta na Tamagu eġitaiato atoni, senaġi Barau ġenana eiaġomato tarimana ġereġana na moġo Tamagu eġitaiato. ⁴⁷ Moġoni akiramini, au evaġa-moġoniguni tarimana na maġuri vanaġivanaġi beġabiani. ⁴⁸ Maġuri beredina tu au maiġegu. ⁴⁹ Ġomi senemi na tano fakanai mana ġeġanitoġoi, senaġi ma ġemaseto. ⁵⁰ A guba na emariġoni beredina tu maiġea, ġia beġaniani tarimana tu asi bemaseni. ⁵¹ Au tu maġuri beredina guba na amariġoto. Tarima ta na mai beredi beġaniani, ġia tu bemaġuri-vanaġi vanaġini. Mai beredi au na bavini tu au viriġogu. Au viriġogu bavini-

fitoġaiani korana tu, tanobarai ġetanuni tarimari na maġuri beġene ġabia ġana.”

⁵² Mainana Iuda tarimari tauġeri fakari ai veġare-veġare baregona eġorato, ġia ġekirato, “Mai tarima na tu kamara dabarai ġia viriġona bevinirani bita ġaniani?”

⁵³ Iesu na ekirarito, ekirato, “Moġoni akiramini, bema ġomi na Tarimarima Natuna viriġona asi boġo ġaniani ema rarana asi boġo niuani nai, ġomi nuġami ai maġuri asi betanuni.

⁵⁴ Deikara na au viriġogu beġaniani ema raragu beniuani tarimana tu, maġuri vanaġivanaġi beġabiani, ema au na ġaro dokonai mase na bavaġa-variġisi ġenoġoiani. ⁵⁵ Korana au viriġogu tu ġaniġani korikorina, ema au raragu maki niuniu dagarana korikorina. ⁵⁶ Deikara au viriġogu beġaniani e raragu beniuani tarimana tu, au nuġagu ai betanuni, ema au maki ġia nuġanai batanuni. ⁵⁷ Tamagu maġurina na etuġuguto ema au tu ġia koranai amaġurini. Moġa ilailanai au viriġogu beġaniani tarimana maki bemaġurini, korana au amaġurini. ⁵⁸ Au tu guba na emariġoto beredina maiġegu. Ġomi senemi tu mana ġeġanito ma ġemaseto. Senaġi mai beredi beġaniani tarimana tu bemaġuri-vanaġi vanaġini.”

⁵⁹ Iesu na maiġeri guruġa Iuda tarimari rubu ai ekiraġirito, Kaperanaumai evevaġa-ribato-ġoi nuġanai.

Maġuri vanaġivanaġi guruġari

⁶⁰ Iesu ġena mero ġutuma na mai guruġa ġeseġaġiato nai tu, ġekirato, “Mai vevaġa-riba guruġana tu gwaġiġi rakava, dei na beġabi-raġeani.” ⁶¹ Iesu ribana ġena mero na mo guruġa ġemugumugu-iaġiato-ġoi, benamo ekirarito, ekirato,

“Mai guruġa na bevaġa-daġa-raġemi? ⁶² Bema ġomi na Tarimarima Natuna boġo ġitaiani, beġenoġoi-varaġeni, etanu-iaġiato gabuna ġana tu kamasi? ⁶³ Barau Iaukana na maġuri evinirani; tauġani na asi bevaġa-kavarani. Au na avaġa-guruġamini guruġari tu Iauka, ema ġia nuġari ai tu maġuri etanuni. ⁶⁴ Senaġi ġomi kotari na tu asi ġovaġa-moġoniguni.”

Iesu ribana tovotovona na veġata, deikara ta na tu asi evaġa-moġoniato-ġoi ema deikara na maki ġia berevaiani. ⁶⁵ Ma ekirato, “Moġesina naima au na akiramito, ta au ġegu ai asi beiaġoma-kavani, senaġi Tamagu na bevaġa-moġoniani tarimana vau beiaġomani.”

⁶⁶ Mo guruġa ġeseġaġiato, monana Iesu ġena mero ġutuma ġia ġenana ġeraka-veġitato, ema ġia ġesi asi ma ġerakao-vegogoto-ġoi. ⁶⁷ Benamo Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) edanaġirito, ekirato, “Ġomi maki ġourani boġono raka-veġita ba?”

68 Simona Petero na evaḡa-veſeato, ekirato, “Vereḡauka, ḡai tu deikara ḡenai ma baḡa iaḡoni? Maḡuri vanaḡivanaḡi guruḡari tu ḡoi ḡemu ai. 69 Ḡai na ḡavaḡa-moḡonimuni ema ḡariba-korikorini, ḡoi tu Barau ḡena Veaḡa Tarimana.”

70 Iesu evaḡa-veſeto, ekirato, “Au na ḡomi gabanana ruarua (12) aḡabi-viriḡimito nene? Senaḡi sebomu ta tu bodiablo.” 71 Ḡia na tu Iudas, Simona Isakariota natuna, ekiraḡiatio. Iudas maki mo mero gabanana ruarua (12) fakari merona ta, senaḡi ḡia na Iesu vau berevaiani.

7

Iesu ma tarina merori ḡesi

1 Moḡa murinai Iesu tu Galileai erakaoto-ḡoi. Ḡia asi eurato, Iudea ḡana bene iaḡo, korana Iuda tarimari monai ḡeri ura tu, ḡia beḡene vaḡia. 2 Iuda tarimari ḡeri Fouta Verekona ḡarona ekavinaḡito. (Mai fouta verekona ḡeveiato-ḡoi nai tu, fouta ḡeragato-ḡoi, benamo nuḡari ai ḡetanuto-ḡoi, korana seneri tano fakanai fouta nuḡari ai ḡetanuto-ḡoi, moḡa beḡene tuḡamaḡi-iaḡia ḡana). 3 Benamo Iesu tarina merori na ḡekiraiatio, ḡekirato, “Mai gabu noraga-kwaneana, Iudea ḡana bono iaḡo, benamo oveirini dagarari ḡemu mero na beḡene ḡitari. 4 Korana deikara tauḡena bene vevaḡa-fofori etoni tarimana, beḡene ribaia uranai tu, kara ta asi bevei-vekuretoḡaiiani. Ma ḡoi tu maiḡeri veiḡa oveirini, be tanobara mabarari ai novevaḡa-fofori!” 5 Korana Iesu tarina mabarari na maki ḡia tu asi ḡevaḡa-moḡoniatio-ḡoi.

6 Moḡa lorinai Iesu na ekirarito, ekirato, “Au ḡegu ḡaro tu roḡosi bene raḡasi. A ḡomi ḡemi ai ḡaro mabarari tu loriri ai moḡo. 7 Tanobara na ḡomi tu asi ebaru-vinimini, senaḡi au tu ebaru-viniguni, korana au tu veiḡa rakavari eveirini dagarari akiraḡi-foforirini. 8 Gomi boḡono iaḡo mo vereko ḡana. A au tu asi baiaḡoni, korana au ḡegu ḡaro korikori tu roḡosi roḡo bene raḡasi.” 9 Iesu moḡesi ekirato, benamo Galileai etanuto.

Iesu Ieruselema ai

10 Iesu tarina merori ḡeiaḡoto mo vereko ḡana, muriri ai Iesu maki ma eiaḡoto. Senaḡi asi eraka-foforito, a vekuretoḡai eiaḡoto. 11 Mo vereko gabuna Iuda tarimari na tu mo vereko nuḡanai ḡevetauato-ḡoi, ḡevedanaḡi-vedanaḡito-ḡoi, ḡekirato-ḡoi, “Ḡia tu ainai?” 12 Mo ḡutuma-bara nuḡanai Iesu kiraḡi-ḡairiḡairina tu ebarego-rakavato. Tarima kotari ḡekirato-ḡoi, “Ḡia tu tarima namona” ḡetato. Ma kotari tu ḡekirato-ḡoi, “Asiḡi, ḡia na tarimarima eḡorikau-darere

darererini.”¹³ Senaġi tarima ta na asi eguruġa-iaġi foforiato, korana ġia mabarari Iuda vereri gariri ġeveito-ġoi.

¹⁴ Vereko ġarori kotari ġekorito, kotari roġo moġeri nuġanai vau, Iesu Rubu Veaġai eraka-toġato, benamo evevaġa-ribato. ¹⁵ Benamo Iuda tarimari ġeġaba-vedaureato, ġekirato, “Mai tarima vevaġa-riba guruġari tu kamasi eribato, ġia vevaġa-riba gabuna ta ġana riba-vetau tu asi eiaġoto.” ¹⁶ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Kara au avevaġa-riba iaġini tu dia au ġegu vevaġa-riba, senaġi au etuġuguto Barauna ġenana ġeiaġomani. ¹⁷ Bema tarima ta eurani Barau ġena ura bene veiri etoni tarimana na, au ġegu vevaġa-riba guruġari beribarini. Beribani, au ġegu vevaġa-riba guruġari Barau ġenana ġeiaġomani, o au tauġegu ġeguna moġo. ¹⁸ Tarima ta deikara ġena ura guruġari ekiraġini tu, tauġena arana vaġa-raġena dabarana evetauani. Senaġi au etuġuguto Barauna vaġa-raġena dabarana eveiani tarimana ġenai tu, guruġa moġonina etanuni, a ġia ġenai ġofaġofa ta tu asi etanuni. ¹⁹ Mose na ġomi taravatu tu evinimito, ene? Senaġi ġomi ta na mo taravatu tu asi ġokorana-iaġiani. Ma karase nai ġomi na au tu ġovaġigu ġotoni?”

²⁰ Mo tarimarima ġutuma ġevaġa-veseto, ġekirato, “Ġoi tu iauka rakavana ta na eboroġimuto. Deikara na nevaġimu otoni?” ²¹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au na mainai Ierusalem ai veiġa boruna sebna aveiato nai, ġomi mabarabarami nuġami ġefarevaġini. ²² Mose na mero tauġaniri kefi-lamavaġi veiġana evinimito, moġa lorinai ġomi na mero keiri Sabadi ai maki kefiri ġolama-vaġirini. Mo kefi-lamavaġi veiġana tu dia Mose na esinaiato, senaġi ġomi senemi na ġesinaiato. ²³ Bema mero tauġaniri kefiri Sabadi ai ġolama-vaġirini Mose ġena taravatu boġo vanaġiani ġesi, kara dainai au tu ġobaru-viniguni, Sabadi ai tarima ta bavaġa-namo ginikaua nai, ei? ²⁴ Ġomi na dagara tu murikari vetoġari ai asi boġono ġita-viriġiri, senaġi dagara mabarari veiġa roroġotori ai boġono ġita-viriġiri.”

Mai tarima tu Keriso ba?

²⁵ Benamo Ierusalem tarimari kotari ġekirato, “Mai beġene vaġia ġetoni tarimana tu maiġa. ²⁶ Ġoġitaia, ġia tu ma guguraġina ġesi eguruġani, ma ta na ġenai guruġa ta asi ekiraġiani. Ba betaġu kanisoro tarimari beġe riba, Keriso korikorina tu maiġa. ²⁷ Senaġi Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), beiaġomani nai, ta asi beribani ġia tu ainana beiaġomani. A mai tarima ainana eiaġomato ġita tu mabarara ma ribara.”

28 Iesu roĝo Rubu Veaĝai evevaĝa-ribato-ĝoi nuĝanai, eguruĝa-baregato, ekirato, “Moĝoni, ĝomi ma ribami au tu deikara e ainana aiaĝomato. Senaĝi au tu dia tauĝegu ĝegu urai moĝo aiaĝomato. Au etuĝuguto Barauna tu moĝoni. Ma ĝomi tu asi ribami ĝia. 29 Senaĝi au ĝia tu ma ribagu, korana au tu ĝia ĝenana aiaĝomato e ĝia na etuĝuguto.”

30 Benamo ĝeĝabi-taria ĝetato, senaĝi tarima ta ĝimana ĝia ĝenai asi evenabakauto, korana ĝena ĝaro korikori tu roĝosi bere votu bene. 31 Senaĝi tarimarima vovoka mai ĝutuma nuĝanai ĝia ĝevaĝa-moĝoniato, ĝekirato, “Keriso beiaĝomani nai, vetoĝa boruri veiveiri ai mai tarima bevanaĝiani ba?”

Nariĝau tarimari ĝetuĝurito Iesu beĝene ĝabia ĝana

32 Farisea tarimari ĝeseĝaĝito, tarimarima ĝutuma na mo guruĝa Iesu ĝenai ĝekiraĝi-ĝairiĝairito-ĝoi. Moĝa ĝaramanai Farisea tarimari e Rubu Veaĝa vereri baregori na Rubu Veaĝa ĝitaĝauna tarimari kota ĝetuĝurito, Iesu beĝene ĝabia ĝana. 33 Iesu ekirato, “Au tu ĝaro viravira moĝo ĝomi ĝesi bita tanuni, moĝa murinai ma baraka-veĝitani, etuĝuguto Barauna ĝenai baiaĝoni. 34 Ĝomi na boĝo vetauguni, senaĝi asi boĝo doĝariguni; ema au batanuni gabuna ĝana, ĝomi tu asi boĝo iaĝoni riba.”

35 Benamo Iuda tarimari tauĝeri ĝevedanaĝito, ĝekirato, “Ĝia tu aiĝana beiaĝoni, be ĝita na asi bita doĝariani riba etoni? Betaĝu ĝia tu beiaĝoni irau bese tarimari ĝeri tanobara ĝana, Iuda tarimari ĝutuma maki ĝia fakari ai ĝetanuni gaburi, monai irau bese tarimari bea vaĝa-ribarini. 36 Mai tu kamara guruĝa ĝia na ekiraĝiani, ekirani, ‘Boĝo vetauguni, senaĝi asi boĝo doĝariguni,’ ema, ‘Au batanuni gabuna ĝana ĝomi tu asi boĝo iaĝoni riba?’”

Maĝuri eviniani nanuna

37 Vereko magona ĝarona, mo tu ĝaro barego lelevaĝina, Iesu eruĝa-vaisito, benamo eguruĝa-fouto, ekirato, “Deikara nanu na bokana bekokeni tu, au ĝegu ai bene iaĝoma, nanu benema niu. 38 Buka Veaĝa nuĝanai ekirani ilailanai, ekirani, ‘Au bevaĝa-moĝoniguni tarimana nuĝana na tu maĝuri nanuna beĝaru-rosini.’ ” 39 Iesu na Iauka moĝesi ekiraĝiato-ĝoi, kamara tarima Iesu ĝevaĝa-moĝoniani tarimari na vau beĝe ĝabiani. Mo ĝaro ai Iauka Veaĝa tu Barau na roĝosi bere viniri, korana Iesu na Barau ĝena mareva baregona maki roĝosi bere ĝabia nai.

Tarimarima tauĝeri ĝevetavito

40 Tarima kota mo ĝutuma nuĝari ai mo guruĝa ĝeseĝaĝiato, benamo ĝekirato, “Moĝoni, ĝita na peroveta

tarimana tanariani tarimana tu maiġea.”⁴¹ Tarima kotari ġekirato, “Mai tu Keriso.” Senaġi kotari ġekirato, “Asiġi, Keriso tu Galilea na asi beiaġomani.”⁴² Buka Veaġa nuġanai ekirani, Keriso tu Davida besena na beiaġomani, ema Betelehemai, Davida etanuto-ġoi vanuġanai, bemaġurini.”⁴³ Moġesina naima tarima tauġeri fakari ai moġo ġevetorekirato, korana Iesu ġaramanai.⁴⁴ Tarima kota ġeurato beġene ġabia, senaġina ta ġimana ġia ġenai asi evenabakauto.

Iuda vereri na Iesu asi ġevaġa-moġoniato

⁴⁵ Rubu Veaġa ġitaġauna tarimari ġeġenoġoito, benamo Rubu Veaġa vereri baregori ema Farisea tarimari na ġedanaġirito, ġekirato, “Karase nai ġia tu asi boġo ġoriaġomaia?”⁴⁶ Rubu Veaġa ġitaġauna tarimari ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mai tarima eguruġani kavana, ta roġosi bene guruġa.”⁴⁷ Benamo Farisea tarimari na ġekirarito, ġekirato, “Be, ġomi maki ġia na beġofami?”⁴⁸ Veġorikau tarimana ta o Farisea tarimana ta na ġia evaġa-moġoniani ba? Asiġina!⁴⁹ A mai tarimarima na ġevaġa-moġoniani, ġia tu Mose ġena taravatu asi ribari tarimari. Barau na ġeri rakava voiri bevinirini.”

⁵⁰ Farisea tarimana ta monai arana Nikodemo. Ġia tu boġi ta eiaġoto Iesu ea ġitaiato tarimana. Ġia na ekirarito, ekirato,⁵¹ “Ġita ġera taravatu ekirani, tarima tu ġena guruġa ġeseġaġi-guineani roġo, moġa murinai vau ġena rakava voina metona beġe viniani.”⁵² Ġia na ġevaġa-veseato, ġekirato, “Ġoi maki Galilea tarimamu ba? Buka Veaġa nuġana bono vetaua, monana boribani, peroveta tarimana ta Galilea na tu asi beiaġomani.”

[⁵³ Benamo tarimarima mabarari ġeri numa ġana ġeiaġoto.

8

Veġura-vanaġi vavinena

¹ Senaġi Iesu tu Olive Ġorona ġana eiaġoto. ² Ma elaġanito boġiboġi iamoiamo tu ġia ma eġenoġoito Rubu Veaġa ġana. Monai tarimarima mabarari ġeiaġomato ġenai, ġetanu-ġeġeraġiato, benamo etanu-tarito, evaġa-ribarito. ³ Benamo taravatu ġevevaġa-riba iaġirito-ġoi tarimari e Farisea tarimari na vavine ta Iesu ġenai ġeġori-iaġoato. Mo vavine tu eveġura-vanaġito-ġoi nuġanai ġedoġariato, benamo ġeġori-iaġoato mo, Iesu ġesi ġetanu-taġoto-ġoi tarimari mabarari ġoirari ai ġea vaġa-ritoġoato. ⁴ Iesu ġekiraiato, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, mai vavine tu eveġura-vanaġini-ġoi nuġanai beġe ġoitaġoa. ⁵ Ma Mose ġena taravatu ekirani, moġesi beġe veini vavineri tu, fore na baġana taki-maseri.

“Goi tu kara mani otoni?” ⁶ Moġesi ġekirato tu, Iesu ġeribaġaniato, beġene vaġa-daġaia ġana. Senaġi Iesu etutuġutarito, tano ai didina ta na etoretoreto. ⁷ Ġia na roġo Iesu ġedanaġiato-ġoi nai, eruġa-vaesito, benamo ekirarito, ekirato, “Deikara ġomi fakami ai roġosi roġo bene vei-rakava nai tu, ġia na fore bene ġabia, mai vavine bene ġidara-guinea.” ⁸ Benamo Iesu ma etoġa-tarito, tano ai ma etoretoreto. ⁹ Ġia na mo guruġa ġeseġaġiato nai, ġia tata nuġari ai ġeribato ma ġeri vei-rakava, benamo irau sebori-sebori ġerakaraka-veġitato; tau ġaukari ġeraka-guineto murinai vau ġuru-gabi ma ġerakato. Iesu ġereġana moġo etanuto, monai roġo eruġa-taġoto-ġoi vavinena ġesi.

¹⁰ Ġia eruġa-vaesito nai tu, tarima ta asi eġitaiato, mo vavine moġo, benamo edanaġiato, ekirato, “Goi beġe vaġa-daġamu tarimari tu aiġeri? Ta na ġemu rakava voina metona asi bevinimu?” ¹¹ Mo vavine evaġa-veseto, ekirato, “Vereġauka, sebona ta maki asiġina.” Benamo Iesu ekirato, “Au na maki ġemu rakava voina metona asi bavinimuni. Noiaġo, senaġi asi ma bono vei-rakava ġenoġoi.”]

Iesu tanobara mamana

¹² Benamo Iesu na tarimarima ma eġobata-vinirito, ekirato, “Au tu tanobara mamana. Deikara au murigu ai berakani tarimana tu, mukunai asi berakani, senaġi maġuri mamana beġabiani.”

¹³ Farisea tarimari na ġekiraiato, ġekirato, “Goi tu tauġemu ovekiraġini; be ġoi ġemu vekiraġi tu asi moġoni.” ¹⁴ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Asiġi, au tauġegu avekiraġini, senaġina au na kara akiraġiani tu moġoni. Korana au ribagu ainana aiaġomato ema aiġana ma baiaġoni. A ġomi tu asi ribami au ainana aiaġomato ema aiġana ma aiaġoni. ¹⁵ Ġomi tu tarimarima ġeri vevaġa-maoro dabaranai ġovevaġa-maoroni. Au na ta tu asi avaġa-maoroani. ¹⁶ Senaġi bema au havevaġa-maoroni nai, ġegu vevaġa-maoro tu moġoni. Korana au tu dia ġereġagu moġo avevaġa-maoroni, senaġina Tamagu, au etuġuguto Barauna, au ġesi baġa vevaġa-maoroni. ¹⁷ Ġomi ġemi taravatu ai maki maiġesi ekirani, tarima ruarua na guruġa sebona moġo ġekiraġiani nai tu moġoni. ¹⁸ Au tu tauġegu avekiraġini; ema Tamagu, etuġuguto Barauna, na maki au ekiraġiguni. ¹⁹ Benamo ġia na ġedanaġiato, ġekirato, “Goi tamamu tu ainai?” Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Ġomi tu asi ribami au, ma Tamagu maki asi ribami. Bema au boġoro ribagu tu, Tamagu maki ġoro ribaia.”

²⁰ Iesu na mai ġena guruġa tu Rubu Veaġai evevaġa-ribato-ġoi, moni ġevaġa-vegogoto-ġoi mauġana gabunai. Tarima ta asi evenabakauto ġenai, korana ġia ġena ġaro roġosi bere votu.

Au baiaġoni gabuna ġana ġomi tu asi boġo iaġoni riba

²¹ Iesu na ma evaġa-guruġa ġenoġoirito, ekirato, “Au tu araka-veġitani. Ma ġomi na boġo vetauguni, senaġi ġemi vei-rakava nuġanai boġo maseni. Au baiaġoni gabuna ġana, ġomi tu asi boġo iaġoni riba.” ²² Benamo Iuda tarimari ġekirato, “Ġia bekira, ġia beiaġoni gabuna ġana ġita tu asi bita iaġoni. Moġa tauna ġia tu tauġena bevevaġini ba?” ²³ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Ġomi tu mai tanobara maiġa mainana eveimito, senaġi au tu tuġuna na amariġoto. Ġomi tu mai tanobara tarimari, senaġi au tu dia mai tanobara tarimagu. ²⁴ Moġa lorinai au na ġomi bakirami, ġemi rakavai boġo maseni. Korana bema au, Keriso, asi boġo vaġa-moġoniguni nai tu, ġemi rakavai boġo maseni.”

²⁵ Benamo ġia na ġedanaġiato, ġekirato, “Ġoi tu deikara?” Iesu na ma evaġa-veserito, ekirato, “Tovotovonai veġata ġemi akiraġito-ġoi kavana. ²⁶ Guruġa vovoka bara kiraġiri ema bara vevaġa-maoro vinimi, korana ġemi veiġa lorinai. Senaġina sebona moġo, au etuġuguto Barauna tu moġoni, ma ġia ġenana aseġaġito guruġari tanobarai ġetanuni tarimari akira-vararini.”

²⁷ Ġia tu asi ġetuġamaġi-fakato Iesu na mo tu Tamana ekiraġiato-ġoi. ²⁸ Benamo ma ekirarito, ekirato, “Ġomi na Tarimarima Natuna ġau ġesi boġo ġabi-vaisiani murinai vau, boġo ribani au tu Keriso. Benamo boġo ribani, au ġereġagu na kara ta ġegu urai moġo asi aveiani, senaġi Tamagu na au kara evaġa-ribaguni guruġari moġo, au na ġomi akira-varamini. ²⁹ Ema au etuġuguto Barauna tu au ġesi, au asi eraga-kwaneguni; korana au na vanaġi-vanaġi tu ġia na eiaku-iaġirini veiġari moġo aveirini.” ³⁰ Tarima vovoka na Iesu ġevaġa-moġoniato, maiġeri guruġa ekiraġirito-ġoi nai.

Aberahamo natuna

³¹ Benamo Iesu na mo Iuda tarimari, ġia ġevaġa-moġoniato tarimari, ekirarito, ekirato, “Bema ġomi na au ġegu vevaġa-riba guruġari boġo korana-iaġirini nai, ġomi tu moġoni au ġegu mero korikori. ³² Benamo guruġa moġonina boġo ribaiani, ma mo guruġa moġonina na beruġa-vaġimini, dagara ta na asi ma bebarubarumini.”

³³ Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Ġai tu Aberahamo garakana ema ġai tu tarima ta ġena tuġu-rakaorakao tarimanai tu asi ġaiaġoto. Ma ġoi kamasi nai tu okirani, ‘Guruġa moġonina na beruġa-vaġimini?’”

³⁴ Iesu na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Akira-korikorimini, deikara rakava eveini, ḡia tu vei-rakava ḡena tuḡu-rakaorakao tarimana. ³⁵ Tuḡu-rakaorakao tarimana tu numai asi betanu-vanaḡi vanaḡini, senaḡi numa tarimana natuna tu numai betanu-vanaḡi vanaḡini. ³⁶ Moḡa lorinai bema Barau Natuna na beruḡa-vaḡimini nai, ḡomi tu boḡo raka-vaḡi korikorini, dagara ta na asi ma bebarubarumini.

³⁷ Au ribagu ḡomi tu Aberahamo garakana, senaḡi ḡomi ḡourani, au tu boḡono vaḡigu, korana ḡomi na ḡegu vevaḡa-riba guruḡari tu, asiḡina ḡinavaḡi moḡo ḡoḡabi-raḡerini. ³⁸ Au na tu kara Tamagu ḡenai aḡitarito dagarari ḡomi akira-varamini, a ḡomi tu tamami ḡenana ḡoseḡaḡito dagarari ḡomi na ḡoveirini.”

³⁹ Ḗia na Iesu ma ḡevaḡa-veseato, ḡekirato, “Ḗai tamama tu Aberahamo.” Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Bema ḡomi moḡoni Aberahamo natuna nai, ḡia na eveirito veiḡari ḡomi na maki ḡoro veiri. ⁴⁰ Au tu Barau ḡenana aseḡaḡirito guruḡari moḡoniri mabarari ḡomi akira-varamini, senaḡi ḡomi ḡourani tu, au ḡovaḡigu ḡotoni. Aberahamo moḡesi asi eveito. ⁴¹ Ḗomi tu tauḡemi tamami, (Diabolo), na kara eveini veiḡana ḡoveiani.” Ḗia ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, “Ḗai tu dia kuḡa-gara tarimama. Ḗai Tamama tu Barau moḡo ḡereḡana.”

Diabolo natuna

⁴² Iesu na ekirarito, ekirato, “Bema Barau moḡoni ḡomi Tamami nai tu, au ḡoro ura-vinigu. Korana au tu Barau sevina na aiaḡomato. Au ḡegu urai asi aiaḡomato, senaḡi ḡia na etuḡuguto. ⁴³ Karase nai au na kara akiraḡiani guruḡana asi ḡotuḡa-maḡi-fakani? Korana au ḡegu guruḡa tu asi ilaila boḡo seḡaḡirini. ⁴⁴ Ḗomi tu tamami Diabolo ḡena tarimarima, be ḡomi ḡourani tu tamami na euravini-rakavarini veiḡari boḡono veiri. Tovotovona na veḡata ḡia tu vevaḡi-deba tarimana ema guruḡa moḡonina tu asi ekorana-iaḡiani, korana ḡia nuḡanai guruḡa moḡonina ta tu asi etanuni. Ḗia eḡofaḡofani, moḡa tu ḡia ḡena maḡuri korikori. Korana ḡia tu ḡofaḡofa tarimana, ema ḡofaḡofa mabarari tamari. ⁴⁵ Senaḡi au na ḡomi tu guruḡa moḡonina akira-varamini, nuḡanai ḡomi na au tu asi ḡovaḡa-moḡoniguni. ⁴⁶ Ḗomi ta na au ḡegu ai vei-rakava ta bodoḡaria ba? A bema au na guruḡa moḡonina akiraḡiani nai, kara dainai au tu asi ḡovaḡa-moḡoniguni, ei? ⁴⁷ Barau natuna na Barau ḡena guruḡa beseḡaḡiani. A ḡomi tu dia Barau natuna, moḡa lorinai asi ḡoseḡaḡini.”

Iesu ema Aberahamo

48 Benamo Iuda tarimari na Iesu ġekiraiato, ġekirato, “Ġai tu moġoni ġamaoroni. Ġoi tu Samaria tarimamu ema iauka rakavana na beboroġimu.” 49 Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Au tu iauka rakavana na asi beboroġigu. Au tu Tamagu agubakauani, senaġi ġomi na au tu asi ġogubakauguni. 50 Au tauġegu aragu vaġa-raġena dabarana asi avetauani; senaġi tarima ta na evetauani, ma ġia tu Kota eseġaġini tarimana. 51 Moġoni veġata, akiramini, au ġegu guruġa bekorana-iaġirini tarimana tu asi bemaseni.”

52 Iuda tarimari ġekirato, “Ġai toma baġa riba-ginikau, ġoi tu iauka rakavana na eboroġimuto. Aberahamo emaseto, peroveta tarimari maki ġemaseto, a ġoi okirani, deikara na ġoi ġemu guruġa bekorana-iaġirini tarimana tu asi bemaseni. 53 Ġai tamama Aberahamo emaseto. Ġoi na ġia, tamama Aberahamo, ovanāġiato, ei? Ġia emaseto ema peroveta tarimari maki ġemase-ġosito. Ġoi otuġamaġini, ġoi tu deikara?”

54 Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Bema au tauġegu bara vevaġa-raġe, ġegu vevaġa-raġe tu asi tauna. Senaġina au tu Tamagu na evaġa-raġeguni. Ma ġia tu ġomi na ġokiraġiani, ġokirani, ġomi ġemi Barau ġotoni. 55 Ġomi tu asi ribami ġia, senaġi au tu ma ribagu ġia. Bema au bara kira, au asi ribagu ġia, au tu ġofaġofa tarimagu ġomi kavana, senaġi au ma ribagu ġia ema ġena guruġa akorana-iaġirini. 56 Ġomi tamami Aberahamo etuġa-maġito, au ġegu iaġoma ġarona beġitaiani etato, benamo eiakuto. Eġitaiato, benamo iauna enamoto.”

57 Iuda tarimari na Iesu ġekiraiato, ġekirato, “Ġoi ġemu maġuri laġaniri tu gabana imaima (50) maki roġosi bene doġaria, ma kamasi tu Aberahamo oġitaiato otoni?” 58 Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Moġoni akiramini, Aberahamo roġosi roġo bere ġora veġata, au tu atanuto-ġoi.” 59 Benamo fore ġeġabito, ġetakia ġetato, senaġi Iesu egumuto, benamo vekaravari na Rubu Veġa na eraka-rosito.

9

Iesu na mata-bubu tarimana evaġa-namoato

1 Iesu eraka-vanaġito-ġoi nuġanai, tarima ta eġitaiato. Mo tarima tu mata-bubu emaġurito. 2 Ġena mero na Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, deikara evei-rakavato, benamo mai tarima matana bubu emaġurito? Ġia ba tamana sinana?” 3 Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Dia ġia ġena rakava o dia tamana sinana ġeri rakava dainai, senaġi maiġesi evetoreto korana tu, Barau ġena seġuka ġia ġenana bene fofori ġana. 4 Au etuġuguto Barauna ġena ġauvei tu laġani nuġanai bisini veiri. Boġi mani eiaġomani, ma ta asi

beġauveini riba. ⁵ Au roġo tanobarai atanuni nuġanai, au tu tanobara mamana.”

⁶ Mai guruġa ekiraġiato murinai, Iesu tano ai ekanunuto. Kanununa na nigo emoġeato, benamo mo nigo na mata-bubu tarimana matana eianaiato. ⁷ Ma ekiraiato, ekirato, “Noiaġo, ġoiramu Siloam kounai noa ġuriġia.” Siloam anina tu “Barau na etuġuato tarimana.” Benamo eiaġoto, ġoirana ea ġuriġiato, ma eġenoġoito nai, matana tu varau eiaġaiato.

⁸ Ġia sevina tarimari e vanaġi-vanaġi enoġinoġito-ġoi gabunai ġeġitaiato-ġoi tarimari ġevedanaġito, ġekirato, “Mai tarima tu noġinoġi gabunai etanu-taġoto-ġoi tarimana ene?”

⁹ Kota ġekirato, “Tarimana tu maniġa.” Senaġi kota ġekirato, “Asiġina, mani tu tarima boruna ta, senaġina ġitaġitana moġo ġia kavana.” Benamo ġia tauġena ekirato, “Tarimana tu au maiġegu.” ¹⁰ Tarimarima ġekirato, “Be ġoi matamu tu kamasi boiaġaia?” ¹¹ Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Mo tarima arana Iesu, ġia na nigo bemoġea, ma au matagu ai beianaia, benamo bekiragu, ‘Siloam kounai noa ġuriġia.’ Baiaġo, baġuriġia, benamo matagu baiaġaia.” ¹² Ma ġedanaġiato, ġekirato, “Tarimana tu aiġa?” Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Au asi ribagu.”

Farisea tarimari na mo enamoto tarimana ġevedanaġi-iaġiato

¹³ Benamo matana enamoto tarimana Farisea tarimari ġeri ai ġeġori-iaġoato. ¹⁴ Mo ġaro Iesu na nigo emoġeato, ma mata-bubu tarimana matana evaġa-namoato tu Sabadi ġarona. ¹⁵ Moġa lorinai Farisea tarimari na ma ġedanaġi-ġenoġoito, kamasi matana eiaġaiato. Ġia na ekirarito, ekirato, “Mo tarima na matagu nigo na eianaiato, benamo ġoiragu aġuriġiato, ma toma tu aboġeboġeni.” ¹⁶ Farisea tarimari kotari ġekirato, “Mai tarima tu dia Barau ġenana eiaġomato, korana ġia na Sabadi asi ekorana-iaġiani.” Ma kotari ġekirato, “Vei-rakava tarimari na moġesina veiġari tu kamasi beġe veirini?” Monana ġia tauġeri fakari ai ġevetavikrato.

¹⁷ Benamo Farisea tarimari na mo tarima ma ġedanaġiato, ġekirato, “Ġoi okirani ġia na matamu bevaġa-iaġaia otoni? Ġoi na ġia tu kamasi oġitaiani?” Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Ġia tu peroveta tarimana.” ¹⁸ Iuda tarimari na mai tarima ġena guruġa asi ġevaġa-moġoniato, korana ekirato, ‘Tovotvonai au matagu tu bubu, a mai vau aboġeboġe-ginikauni.’ Moġa lorinai tamana e sinana ġekea-iaġomarito. ¹⁹ Benamo ġia na ġedanaġirito, ġekirato, “Mai tu ġomi natumi ba? Ma moġoni ġia tu mata-bubu emaġurito ġotoni? Ma kamasi nai tu vau mai ma eboġe-boġeni?” ²⁰ Benamo tamana e sinana

ġevaġa-veseto, ġekirato, “Ġai ribama, ġia tu ġai natuma, ema ġai ribama maki, ġia tu mata-bubu emaġurito.” ²¹ Senaġi ġai tu asi ribama, maitoma tu kamara dabarai eboġeboġeni. Ġai maki asi ribama, dei na matana bevaġa-namoa. Ġodanaġia, ġia tu mero barego, be tauġena bevaġa-veseni.” ²² Tamana e sinana moġesi ġekirato, korana Iuda tarimari gariri ġeveito nai. Korana Iuda tarimari na ġevaġa-moġoniato, tarima ta na Iesu bekiraġiani Keriso betoni tarimana tu, rubu na beġe tore-veġitaiani. ²³ Moġesi naima tamana e sinana ġekirato, “Ġia mero barego, be ġodanaġia,” ġetato.

²⁴ Matana enamoto tarimana ma ġekea-ġenoġoiato, benamo ġekiraiato, ġekirato, “Barau novaġa-raġea, be noguruġa-korikori. Ġai ribama, ġoi matamu bevaġa-namoa tarimana tu vei-rakava tarimana.” ²⁵ Matana enamoto tarimana evaġa-veseto, ekirato, “Au asi ribagu, ġia tu vei-rakava tarimana ba asiġi. Dagara sebona moġo ma ribagu: Au matagu tu bubu, senaġi toma tu aboġeboġeni.”

²⁶ Ġia na ġekiraiato, ġekirato, “Mo tarima tu kara eveiato ġoi ġemu ai? Ġoi matamu bubu na tu kamasi evaġa-fafaiato?” ²⁷ Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Au na ġomi tu varau bakira-varami, senaġi ġomi asi ġoseġaġini. Karase nai ġourani ma ġoseġaġi-ġenoġoi ġotoni? Ġomi maki ġia ġena mero ai boġono iaġo ġotoni ba?”

²⁸ Benamo ġia na ġeguruġa-gwaġiġi viniato, ġekirato, “Ġoi neġi ġia ġena mero, ġai tu Mose ġena mero. ²⁹ Ġai ribama Barau na Mose evaġa-guruġaiato. A mani tarima, ġai asi ribama ġia tu ainana eiaġomato!” ³⁰ Matana enamoto tarimana evaġa-veseto, ekirato, “Ia, ġomi tu kamasi ma ġoguruġani, ma ġokirani ġomi tu asi ribami ġia tu ainana eiaġomato ġotoni? Senaġina ġoġitaia, ġia na tu au matagu bevaġa-namoa. ³¹ Ġita ma ribara, Barau na vei-rakava tarimari tu asi eseġaġi-vinirini, a deikara na ġia ġekorana-iaġiani e ġena ura veiġari ġeveirini tarimari, ġia na tu eseġaġi-vinirini. ³² Tanobara evesinato na veġata tarima ta roġosi tara seġaġi, tarima ta mata-bubu eġorato tarimana matana evaġa-iaġaiato. ³³ Bema mai tarima Barau ġenana asi bere iaġoma, ġia na dagara ta asi bere veia riba.” ³⁴ Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Ġoi tu omaġurito veġata na rakava tarimamu, ma kamasi tu ġai novaġa-ribama otoni?” Benamo rubu nuġana na ġelai-rosiato.

Farisea tarimari ġeri mata-bubu

³⁵ Iesu eseġaġito, matana enamoto tarimana tu ġelai-rosiato, benamo tarimana edoġariato nai tu, ekiraiato, ekirato, “Tarimarima Natuna ovaġa-moġoniani ba, ei?” ³⁶ Mo

tarima evaḡa-veseto, ekirato, “Vereḡauka, ḡia tu dei? Nokiravaragu, be bana vaḡa-moḡonia.” ³⁷ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Tarimana tu varau oḡitaiani maiḡa, ḡoi initoma ḡia ḡesi ḡoguruḡa-guruḡani.” ³⁸ Benamo matana enamoto tarimana ekirato, “Vereḡauka, avaḡa-moḡonimuni.” Benamo evetuitarito, Iesu etoma-rakariḡo viniato.

³⁹ Iesu ekirato, “Au tu vevaḡa-kota uranai mai tano-bara ḡana aiaḡomato, mata-bubu tarimari beḡene boḡeboḡe ḡana, ema ḡeboḡeboḡeni tarimari matari beḡene bubu ḡana.” ⁴⁰ Farisea tarimari kota monai ḡia ḡesi, mai guruḡa ḡeseḡaḡiato, benamo ḡekiraiato, ḡekirato, “Ḗoi okirani, ḡai tu mata-bubu otoni?” ⁴¹ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Bema ḡomi mata-bubu nai tu, ḡomi asi ḡemi rakava ḡoro tanu, senaḡi ḡomi ḡokirani ‘Ḗai matama tu iaḡataḡo’ ḡotoni, naima ḡomi ḡemi rakava tu roḡo iatami ai.”

10

Mamoe narinariri tarimana

¹ Iesu ekirato, “Moḡoni, au na ḡomi akira-korikorimini, mamoe maḡuna ḡatama bokana na asi beraka-toḡani, senaḡi dabara ta na befaḡa-seḡini tarimana tu lema e verari-verari tarimana. ² A mamoe ḡitaḡauri tarimana tu ḡatama-boka na beraka-toḡani. ³ Ḗatama-boka narinarina tarimana na ḡena ḡatama-boka bekeoani, benamo mamoe na ḡia garona ḡeseḡaḡiani. Ḗia na ḡena mamoe arari evatorini, benamo eḡori-rosirini. ⁴ Ḗena mamoe mabarari eḡori-rosirini, benamo ḡia ḡoirari ai erakani, ma ḡena mamoe ḡia murinai ḡerakakauni, korana mamoe ma ribari ḡia garona. ⁵ A tarima boruna ta murina na tu asi beḡe iaḡoni, asiḡina ḡinavaḡi; tarima boruna ḡenana tu beḡe raga-kwareḡani, korana ḡia garona mamoe tu asi ribari.” ⁶ Iesu na mo barabore ekiravararito, senaḡi ḡia tu asi ḡetuḡamaḡi-fakato.

Iesu tu mamoe ḡitaḡauri tarimana namona

⁷ Benamo Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Au na moḡoni akiramini. Au tu mamoe ḡeri ḡatama-boka. ⁸ Ḗeiaḡoma-guineto tarimari mabarari tu lema e verari-verari tarimari. A mamoe na garori asi ḡeseḡaḡirito. ⁹ Au tu ḡatama-boka. Deikara au ḡeguna beraka-toḡani tarimana tu bemaḡurini. Beraka-toḡani, beraka-rosini, ema ḡaniḡani beḡoitaḡoni. ¹⁰ Lema tarimana tu asi beiaḡoma-kavani. Senaḡi ḡia tu lema beiaḡomani, vaḡivaḡi beiaḡomani, vevaḡa-rakava kwaikwai beiaḡomani. A au aiaḡomato tu, maḡuri beḡene ḡabia, ema maḡuri na beḡene vonuvonu-raḡe ḡana.

¹¹ Au tu mamoe ġitaġauri tarimagu namona. Mamoe narinariri tarimana namona tu ġena maġuri etore-tariani mamoe urari ai. ¹² Ġauvei tarimana ġevoiani vau mamoe eġitaġauni tarimana, ġia tu dia mamoe ġitaġauri tarimana korikori, ema ġia tu dia mamoe biagunari. Moġa lori-nai boġa kwaivana rakavana eiaġomani beġitaiani nai, mamoe beiaġuirini ma beraga-kwareġani. Benamo boġa kwaivana rakavana na beġabi-taririni, benamo bevaġa-gari lausirini. ¹³ Ma voina tarimana eraga-kwareġani, korana ġia tu vetuġunaġi tarimana ma voina, ema mamoe maki asi etuġamaġi-kaurini.

¹⁴ Au tu mamoe narinariri tarimagu namona. Ġegu mamoe ribagu e ġegu mamoe maki ma ribari au. ¹⁵ Vaġa-ilailana Tamagu ribana au e au maki ribagu Tamagu kavana. Ema ġegu maġuri maki atore-tariani ġia urari ai. ¹⁶ Au ma ġegu mamoe irauri kotari ġetanuni. Senaġi ġia mai seri nuġanai tu asi tauri roġo. Au na ġia maki baġori-iaġomarini. Ġia na au garogu beġe seġaġiani, ema ġia maki mai seri sebonai beġe iaġoni e ġitaġauri tarimana maki sebona. ¹⁷ Tamagu na eura-viniguni, korana ġegu maġuri tu atore-tariani, ema ma baġabi-ġenoġoiani. ¹⁸ Tarima ta na au ġegu maġuri asi beġabi-vaġiani au ġeguna. Au tauġegu ġegu urai atore-tariani. Au tu ma ġegu seġuka batore-tariani, ema ma ġegu seġuka baġabi-ġenoġoiani. Moġa tu au Tamagu na ekiraguto bana veia.”

¹⁹ Mai guruġa ġaramanai Iuda tarimari tauġeri vekaravari ai moġo ma ġevvarekira-ġenoġoito. ²⁰ Tarima vovoka ġekirato, “Ġia tu iauka rakavana na beboroġia, be bebabo. Karase nai ġia ġoseġaġi-viniani?” ²¹ Senaġi tarima kotari ġekirato, “Tarima ta iauka rakavana na beboroġiani nai tu, maiġesi asi beguruġani. Iauka rakavana na mata-bubu tarimari matari tu kamasi bevaġa-fafarini?”

Iuda tarimari na Iesu ġebaru-viniato

²² Monai Rubu Veaġa Vaġa-veaġana Verekona Ierusalemaj ġarona eġabiato. Mo tu faraka ġueri nuġanai. ²³ Ma Iesu tu Rubu Veaġai Solomona ġena touraġe na eraka-iaġoto-ġoi. ²⁴ Benamo Iuda tarimari na ġeruġa-ġeġeraġiato, benamo ġedanaġiato, ġekirato, “Ġai tu roġo ġadaradarani. Aitoma vau bokira-varamani, ġoi tu deikara? Bema ġoi moġoni Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), nai tu, ġemai novekiraġi-fofori ginikau.”

²⁵ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au na tu varau aki-ramito, senaġina asi ġovaġa-moġoniguni. Au Tamagu aranai aveirini veiġari na tu au ġevaġa-foforiguni. ²⁶ Senaġi ġomi na

asi ġovaġa-moġoniguni, korana ġomi tu dia au ġegu mamoe.
 27 Au ġegu mamoe na tu au ġarogu ġeseġaġiani. Ema au
 ribagu ġia, ema ġia tu au murġu ai ġerakani. 28 Benamo au
 na maġuri vanaġivanaġi avinirini, ema ġia tu asiġina ġinavaġi
 beġe maseni; ema ta na au ġeguna asi beġabi-ġerevaġirini.
 29 Ġia tu au Tamagu na au eviniguto, e au Tamagu tu iaru-
 korokoro, ta na asi bevanaġiani. Ema ta na maki asi ilaila ġia
 ġena veġitaġau seġukana ġenana beġabi-ġerevaġirini. 30 Au
 ema au Tamagu tu sebona moġo.”

31 Benamo Iuda tarimari fore ma ġeġabito, ġetakia ġetato.
 32 Iesu na ekirarito, ekirato, “Veġa namori vovoka ġomi
 ġoirami ai aveirito. Mo veġa mabarari tu au Tamagu na
 eviniguto bana veiri etato. Moġeri veġa mabarari fakari ai
 tu, kamara veġa ġaramanai ġourani au ġotakigu ġotoni?”

33 Iuda tarimari ġekirato, “Veġa namona ta ġaramanai ġoi
 tu asi ġatakimuni, senaġi ġoi na Barau okira-fitoġaiiani nai.
 Ġoi tu tarimarima moġo, senaġi tauġemu Barau ai ovevaġa-
 iaġoni.”

34 Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi ġemi taravatu
 nuġanai guruġa ta tu maiġesi ekirani, ‘Au akirato, ġomi tu ba-
 rau.’ 35 Ġita ma ribara, kara Buka Veaġai ekiraġiani guruġana
 tu etanu-vanaġi vanaġini. Barau na mo tarimarima eki-
 raġirito ‘barau’, ma Barau na ġena guruġa evinirito tarimari
 tu ġia. 36 A au tu Tamagu na eġabi-viriġiguto, ema etuġuguto
 tanobara ġana; ma kamasi nai tu ġokiraguni, ġokirani, au
 na Barau akira-fitoġaiiani, korana au akirani, ‘Au tu Barau
 Natuna’ atoni ei? 37 Bema au Tamagu ġena veġa asi aveirini
 nai, asi boġono vaġa-moġonigu. 38 Senaġi ġena veġa aveirini
 nai, mo veġa boġono vaġa-moġoniri, bema au asi boġono
 vaġa-moġonigu ġotoni tu. Boġono riba ema boġono vaġa-
 moġonia, Tamagu tu au nuġagu ai etanuni, ema au maki
 Tamagu nuġanai atanuni.”

39 Mo guruġa ġaramanai ġeurato, Iesu ma ġeġabi-taria
 ġetato, senaġina ġimari na moġo ma eveġabi-vaġito, er-
 akato. 40 Benamo monana Iesu ma eġenoġoito. Eraka-
 iaġoto, Ioridana ġarukana eraka-vanaġito, eiaġoto reke ta
 kefo, guinenai Ioane ebatisoto-ġoi gabuna ġana; monai
 ea tanuto. 41 Tarima vovoka ġia ġenai ġeiaġoto, benamo
 ġekirato, “Ioane na vetoġa boruna ta asi eveiato, senaġi mai
 tarima guruġana ekiraġirito guruġari mabarari tu moġoni
 veġata.” 42 Monai tarima vovoka Iesu ġevaġa-moġoniato.

11

¹ Betania tarimana ta arana Lasaro ekeveto. Betania tu Maria ma tobana ġuiatona Mareta ġeri vanuġa. ² Mai Maria maiġa mainana Vereġauka muramura bonana namo vedaureana na edioroato, ema Vereġauka kwakuna maki ġuina na edau-kaukauato ġuiatona. Lasaro tu Maria tobana futuana. ³ Benamo mai ġuiato ruarua na Iesu ġena guruġa ġetuġuto, ġekirato, “Vereġauka, ġoi na oura-viniani tarimana tu bekeve.” ⁴ Iesu na mo vari eseġaġiato nai tu, ekirato, “Mani keve na tu asi bevei-maseani. Mani tu Barau ġena seġuka e mareva baregona bene fofori ġana. Ema maniġa ġenana Barau Natuna beġene vaġa-raġea.”

⁵ Iesu na Mareta ma tarina ġuiatona Maria ema Lasaro tu eura-vinirito-ġoi. ⁶ Senaġi Lasaro ġena keve varina eseġaġiato tu, ġaro ruarua roġo ma etanuto, mo etanuto-ġoi gabunai. ⁷ Mo ġaro ruarua muriri ai ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġita tu ma siġenoġoi-iaġo Iudea ġana.” ⁸ Ġena mero na ġekiraiato, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, ini ġoraġani Iuda tarimari na tu fore na ġetakimu ġetato, a toma tu siġenoġoi-iaġo ma otoni.” ⁹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġaro ta nuġanai horaġauna mabarana tu 12 ene? Bema tarima ta laġani mamanoi erakani nai tu, asi bevefutu-naġini, korana ġia tu mai tanobara laġani mamanoi eboġeboġeni. ¹⁰ Senaġi mukunai erakani tarimana tu evekaġe-kaġekauni, korana ġia nuġanai mama tu asi etanuni.”

¹¹ Iesu maiġesi evaġa-guruġa-ġosirito murinai, ma ekirar-ito, ekirato, “Ġita ġatara Lasaro tu egenani, senaġi au tu aiāġoni, gena na navaġo-tataġaia ġana.” ¹² Benamo ġena mero ġekirato, “Vereġauka, bema egenani nai tu, vau ma benamoni.” ¹³ Senaġina Iesu na mo tu emaseto ekiraġiato-ġoi. A ġena mero mataboru ġekirato-ġoi tu, eiaġaraġini nai egenamaseto ekiraġiani, ġetato-ġoi. ¹⁴ Benamo Iesu na ekiravara-ginikaurito, ekirato, “Lasaro tu bemase. ¹⁵ Senaġi ġomi ġemi namo atuġamaġiani nai aiakuni, mo ġaro ai au ġia ġesi tu asiġi, korana maiġa ġenana au boġo vaġa-moġoniguni. Be si-iaġo ġenai.”

¹⁶ Benamo Tomasi, arana ta tu Didimo o Kafa ġetato-ġoi, na Iesu ġena mero kotari ekirarito, ekirato, “Ġita maki ġia ġesi si-iaġo, be ġia ġesi bisini mase-sebona.”

Iesu tu maġuri korana

¹⁷ Iesu ma eraġasito nai eribato, Lasaro tauġanina tu ġaro vasivasi (4) guri ai varau begena. ¹⁸ Betania e Ierusalem vefakari tu kilomita toitoi (3) kavana. ¹⁹ Ema Iudea tarimari vovoka Mareta e Maria ġeri ai ġeiaġoto, tauri beġene vaġa-gwaġiġiri ġana, korana tobari emaseto bene.

²⁰ Mareta eseḡaḡito, Iesu tu eiaḡomato-ḡoi nai, eragarakara toreḡau-iaḡoto Iesu ḡesi ḡea vedoḡarito. A Maria tu numai etanu-gwaḡiḡito. ²¹ Benamo Mareta na Iesu ekiraiato, ekirato, “Vereḡauka, ḡoi bere mainai kavana tu, au tobagu asi bere mase. ²² Senaḡi au ribagu, initoma maki kara dagara Barau bonoḡiani tu, Barau na bevinimuni.”

²³ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Ḗoi tobamu tu bevariḡisi-ḡenoḡoini.” ²⁴ Mareta na Iesu evaḡa-veḡeato, ekirato, “Au ribagu, ḡaro magonai variḡisi-ḡenoḡoi ḡaronai ḡia tu ma bevariḡisi-ḡenoḡoini.” ²⁵ Iesu na Maria ekiraiato, ekirato, “Au tu variḡisi-ḡenoḡoi ema maḡuri. Au bevaḡa-moḡoniguni tarimana tu bemaseni, senaḡina roḡo maḡuri betanuni. ²⁶ Ema deikara maḡuri etanuni nuḡanai, au evaḡa-moḡoniguni tu asiḡina ḡinavaḡi bemaseni. Mai guruḡa ovaḡa-moḡoniani ba?”

²⁷ Mareta na ekiraiato, ekirato, “Oi Vereḡauka, au na avaḡa-moḡoni korikorimuni, ḡoi tu moḡoni Keriso, Barau Natuna, tanobara ḡana boiaḡomani tarimamu.”

Iesu etaḡito

²⁸ Mareta moḡesi ekirato murinai eḡenoḡoi-iaḡoto, benamo tarina Maria vekuretoḡai ea kea-ḡairiato, ekirato, “Vevaḡa-riba tarimana tu beiaḡoma ema ḡoi ekeamuni.” ²⁹ Maria na mo guruḡa eseḡaḡiato nai, asikauna evariḡisito, benamo Iesu ḡenai eiaḡoto. ³⁰ Mo horai Iesu tu vanuḡai roḡosi roḡo bere raka-toḡa, ḡia roḡo Mareta na mo edoḡariato gabunai roḡo. ³¹ Iuda tarimari, Maria ḡetanu-dukudukuato-ḡoi tarimari, na Maria ḡeḡitaiato, eraga-variḡisito ma erakarosito nai tu, murina na ḡerakato. Ḗia mataboru ḡekirato, Maria tu gara ḡana eiaḡoni, mase tarimana nea taḡi-vinia ḡana.

³² Maria eiaḡoto, Iesu sevinai eraḡasito, ma Iesu eḡitaiato nai tu, kwakuna koranai evetui-tarito, benamo evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Vereḡauka, ḡoi bere mainai kavana tu, au tobagu asi bere mase.”

³³ Iesu na Maria eḡitaiato etaḡito-ḡoi, ema mo Iuda tarimari, ḡia ḡesi ḡeiaḡomato tarimari, maki ḡetaḡito-ḡoi nai tu, ḡia nuḡana maki tuḡamaḡina eḡabi-rakavaiato, dori etaḡito. ³⁴ Benamo Iesu na edanaḡirito, ekirato, “Ainai ḡotoreato?” Ḗia na ḡevaḡa-veḡeato, ḡekirato, “Vereḡauka, noiaḡoma, be noma ḡitaia.” ³⁵ Iesu etaḡito. ³⁶ Benamo Iuda tarimari ḡekirato, “Ḗoḡitaia, Lasaro tu euravini-rakavaiani.” ³⁷ Senaḡi Iuda tarimari kotari ḡekirato, “Mai tarima na matabubu tarimana matana evaḡa-iaḡaiato, be Lasaro maki asi veḡata bere vaḡa-masea, ene?”

Iesu na Lasaro mase na evaḡa-variḡisi ḡenoḡoiato

³⁸ Monana Iesu nuḡana ma evaḡa-vekwarāḡi lelevaḡiato, benamo gara gabuna ḡana eiaḡoto. Mo gara forena kouḡana tu fore ta na ḡetabe-ḡauato. ³⁹ Iesu ekirato, “Fore ḡoḡabi-veḡitaia.” Ma Mareta, mo mase tarimana tobana, na Iesu ekiraiato, ekirato, “Vereḡauka, ḡia emaseto ḡarona na beiaḡoma toma tu ḡaro vaḡa-vasivasina (4), be bonana tu rakava kwaikwai banaḡu.” ⁴⁰ Iesu na Mareta ekiraiato, ekirato, “Au na ḡoi tu bakiramu, bema bovaḡa-moḡoniguni nai, Barau marevana baregona boḡitaiani basi, ene?” ⁴¹ Benamo mase tarimana ḡetoreato gabuna na fore ḡeḡabi-veḡitaia. Moḡa murinai Iesu eboḡe-vaisito, benamo ekirato, “Tamagu o, au na ḡoi atanikumuni, korana ḡoi na varau boseḡaḡigu. ⁴² Au ribagu, ḡoi na vanaḡivanaḡi oseḡaḡiguni. Senaḡi maiḡesi akirani korana tu mai tarimarima ḡeruḡa-taḡoni maiḡeri urari ai. Be ḡia na beḡene vaḡa-moḡonia, au tu ḡoi na otuḡuguto.”

⁴³ Moḡesi eguruḡato murinai ekea-fararato, ekirato, “Lasaro, noma rakarosi!” ⁴⁴ Benamo mo emaseto tarimana mase dabuḡari na ḡimana kwakuna viriviri-tari e ḡoirana ekumu-iaḡiato dabuḡana ḡesi ema raka-rosito. Iesu na ekirarito, ekirato, “Ḡoruḡaia, be neraka.”

Iesu vaḡivaḡina dabarana ḡevetauato

Mataio 26:1-5; Mareko 14:1-2; Luka 22:1-2

⁴⁵ Benamo mo Iuda tarimari vovoka, Maria ḡenai ḡeiaḡoto moḡeri, Iesu na mo veḡa eveirito ḡeḡitarito nai, vovoka tu Iesu ḡevaḡa-moḡoniato. ⁴⁶ Senaḡi kotari tu ḡeḡenoḡoi-iaḡoto Farisea tarimari ḡeri ai, benamo Iesu na kara eveirito dagarari ḡea kira-vararito. ⁴⁷ Benamo Rubu Veaḡa vereri baregori ema Farisea tarimari na kanisoro tarimari ḡekea-vegogorito, benamo ḡekirato, “Ḡita tu kara toma taveiani? Mai tarima na vetoḡa boruri vovoka eveirini. ⁴⁸ Bema ḡia maiḡesi ḡita na bita ḡita-ḡuirāḡiani moḡo nai tu, tarimarima mabarari na ḡia beḡe vaḡa-moḡoniani. Benamo Roma tarimari beḡe iaḡomani, ḡita ḡera gabu (o Rubu Veaḡa) ema ḡera tanobara ḡita ḡerana beḡema ḡabi-vaḡiani.”

⁴⁹ Benamo ḡia fakari ai tarima ta arana Kaiafas, ḡia mo laḡani ai tu Rubu Veaḡa verena baregona, ḡia na ekirarito, ekirato, “Ḡomi dagara ta tu asi ribami! ⁵⁰ Ḡomi asi ḡotuḡamaḡi-fakani, namona tu tarima sebona moḡo tarimarima mabarari urari ai bene mase, a mai tanobara mabarana beḡe vaḡa-rakava ḡosiḡosiani tu asi namo.” ⁵¹ Ḡia moḡesi ekirato tu, dia ḡia tauḡena nuḡana siga moḡo eguruḡato; senaḡi ḡia mo laḡani ai tu Rubu Veaḡa verena baregona, moḡa lorinai ḡia mo tu eperovetato, Iesu tu bene

mase Iuda tarimari mabarari urari ai. ⁵² Ema Iesu tu dia Iuda tarimari moĝo urari ai bemaseni. Senaĝi Barau natuna gabu irauirau ai ĝetanu-lausilausini tarimari mabarari bene ĝabi-vegogori, doĝoro sebonai bene vaĝa-iaĝori ĝana.

⁵³ Moĝa lorinai mo ĝaro na evesinato eiaĝoto tu, Iuda tarimari baregори na Iesu kamasi beĝe vaĝi-maseani dabarana ĝevetauato. ⁵⁴ Moĝesina naima Iuda tarimari ĝoirari ai Iesu asi eraka-foforito-ĝoi. Mo gabu na eraka-veĝitato, eiaĝoto tano fakana asi tarimarimana gabuna sevinai, vanuĝa ta arana Efraim ĝana. Ĝena mero ĝesi monai ĝea tanuto-ĝoi.

⁵⁵ Iuda tarimari ĝeri Pasova verekona tu ekavinaĝito. (Moĝa tu Iuda tarimari mase aneruna na evanaĝirito moĝo, asi evaĝirito verekona). Ma Iuda tarimari vovoka mo tanobarai ĝetanuto Ierusalemaj ĝema raka-vegogoto. Ĝia ĝema raka-vegogoto tauna korikori, Barau ĝoiranai beĝene veiareva vauro, Pasova verekona bene vesina. ⁵⁶ Ĝia na Iesu ĝeĝita-vetauato-ĝoi, ma Rubu Veaĝa nuĝanai ĝeruĝa-vegogoto nai tu, tauĝeri fakari ai moĝo ĝevedanaĝi-vedanaĝito, ĝekirato, “Ĝomi tu kamasi mani ĝotuĝamaĝini? Mai vereko ai toma ema ĝoira-refoni ba?” ⁵⁷ Rubu Veaĝa vereri baregори ema Farisea tarimari na vevaĝa-naĝi guruĝana tu varau Iuda tarimari ĝevinirito, ĝekirarito, bema ta beseĝaĝini Iesu tu ainai, ĝia tu maoromaoro bene iaĝo, Iuda vereri benea kira-varari, be beĝene ĝabia.

12

Maria na Iesu ediĝaiato Betania ai

¹ Pasova o Iuda tarimari mase aneruna na evanaĝirito moĝo verekona tu ĝaro imaima sebona (6) roĝo ĝoirai nuĝanai, Iesu Betania ĝana eiaĝoto. Lasaro tu Betaniai etanuto-ĝoi, ema monai emaseto, ma Iesu na mase na evaĝa-variĝisianto. ² Monai Iesu ĝabiraĝena ĝaniĝanina ĝeveiato. Mareta na ĝari ĝaniĝani edabaraiato, ma Lasaro maki monai ĝaniĝani gabunai ĝetanu-vegogoto tarimari ĝesi ĝetanu-vegogoto, ĝeĝaniĝanito. ³ Benamo Maria na muramura bonana namo vedaureana lita kwana kavana eĝbiato, benamo Iesu kwakuna fanafanana ediĝa-iaĝiato, ema ĝuina na Iesu kwakuna fanafanana ma edau-kaukauato. Ma numa mabarana tu mo muramura bonana na evaiato. Mo muramura tu ĝauĝa arana nad ĝokana na ĝeveito-ĝoi, ema voina tu varaĝe rakava. ⁴ Senaĝi Iesu ĝena mero ta arana Iudas Isakariota, mai tu Iesu vau ma bea revaiani tarimana, ekirato, ⁵ “Karase mai muramura mabarana tu silva moniri sinau toitoi (300) ai asi bevoivoi-iaĝia? (Mai tu tarima ta davana laĝani ta nuĝanai kavana). Bere voivoi-iaĝia, be

voina monina bere ġabia tu, asi ġeri-ġari tarimari bere viniri.”⁶ Ġia moġesina eguruġato tu, dia asi ġeri-ġari tarimari evetuġa-ġwarito-ġoi lorinai, senaġi korana ġia tu lema tarimana naima. Ġia na tu moni fusena eġwa-rakao rakaoato-ġoi, ma mo fuse ai moni elemarito-ġoi, benamo ġena ura dagarari evoi-iaġirito-ġoi.

⁷ Benamo Iesu ekiraiato, ekirato, “Ġoraga-kwanea, mai vavinena tu kara bere veia dagarana beveia, ġia na au tauġanigu muramura na bedau-guinea, gurigurigu ġana.⁸ Asi ġeri-ġari tarimari tu vanaġivanaġi ġomi ġesi boġo tanuni, a au tu vanaġivanaġi ġomi ġesi asi batanuni.”

Rubu Veaġa vereri baregori na Lasaro beġene vaġia ġetato

⁹ Iuda tarimari vovoka tabutabu ġeseġaġito Iesu tu Betania ai. Benamo moġana ġeiaġoto, dia Iesu moġo uranai, senaġi Lasaro maki beġene ġitaia ġana. Lasaro tu mase na Iesu na evaġa-variġisi ġenoġoiato.¹⁰ Moġesi naima Rubu Veaġa vereri baregori tu ġeboioġato, Lasaro maki beġene vaġi-masea ġetato.¹¹ Korana tu ġia dainai Iuda tarimari vovoka ġia ġerina ġeraka-veġitato, benamo Iesu ġevaġa-moġoniato.

*Iesu ġena rakatoġa Ierusalemaj ġevonevone-raġe viniato
Mataio 21:1-11; Mareko 11:1-11; Luka 19:28-40*

¹² Ma elaġanito nai, vereko uranai ġeiaġomato tarimari vovoka ġeseġaġito, Iesu tu Ierusalemaj ġana varau eraka-iaġomato-ġoi.¹³ Galamo lauri noġa dagarari ġeġabito, benamo Iesu ġenai ġeiaġoto, ġeġabato, ġekirato, “Hosana! Israela ġeri Kini sivaġa-namoa, Vereġauka aranai eiaġomani tarimana sivaġa-namoa!”

¹⁴ Ma Iesu na doniki natuna ta edoġariato, benamo iatanai etanukauto, Buka Veaġa nuġanai ekirani ilailanai,

¹⁵ “Siona natuna, (Ierusalemaj tarimami), asi ġogari, ġoboġe, ġemi Vere eiaġomani, ġia tu doniki natuna iatanai betanukau.”

¹⁶ Mo ġaro ai ġena mero na maiġeri tu asi ġetuġamaġi-fakarito. Senaġi Barau na Iesu evaġa-raġeato e mareva baregona eviniato murinai vau, ġia ġeriba-maoroto, maiġeri mabarari ġetorerito tu, ġia ġekiraġiato. Ema ġeribato, mo veġa mabarari tu ġia ġenai ġeveirito.

¹⁷ Iesu na Lasaro gara forena kouġana na ekea-rosiato, ema mase na evaġa-variġisiato ġaronai, tarimarima tu ġutuma-bara ġia ġesi. Benamo moġeri tarima na mo veġa ġeġitaiato varina tu roġo ġevari-fuato-ġoi.¹⁸ Tarima

ġutuma ġeiaġoto Iesu ġesi vedoġari, korana ġeseġaġito, Iesu na mo vetoġa boruna eveiato dainai. ¹⁹ Moġesina nai Farisea tarimari tauġeri fakari ai ġevedare-mutukato, ġekirato, “Ġoġitaiani, ġomi tu asi ġokokoreni. Ġoboġe, mai tanobara tarimana mabarana tu ġia murinai ġerakani.”

Grik tarimari kotari na Iesu ġevetauato

²⁰ Vereko ġaronai toma-rakariġo uranai Ierusalemata ġana ġevaraġeto tarimari fakari ai tu, Grik o Helene tarimari kotari maki ġerakakauto. ²¹ Ġia ġeiaġoto Filipino ġenai, benamo ġekiraiato, ġekirato, “Verebara, ġai ġaurani tu Iesu ġaġitaia ġatoni.” Filipino tu Galilea tanonai vanuġa arana Betesaida tarimana. ²² Filipino eiaġoto Anduru ea kiraiato, benamo tauri ruarua ġeiaġoto, Iesu ġekiraiato. ²³ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġarona varau bema-raġasi, Tarimarima Natuna mareva baregona beġabiani. ²⁴ Moġoni korikori akiramini, widi ġuena tano nuġanai beketo-ġurani ema bemaseni vau, vovokari ġia ġenana beġe ġorani. A widi ġuena tano ai asi beketoni ema asi maki bemaseni nai, ġereġana moġo betanuni. ²⁵ Ġena maġuri eura-viniani tarimana na maġuri vanaġivanaġi tu asi beġabiani, beleaiani. A mai tanobarai ġena maġuri etuġamaġi-fitoġaiani tarimana na, ġena maġuri tu etore-taġoani maġuri vanaġivanaġi ġana. ²⁶ Au vetuġunaġigu eiaġo-vinini tarimana tu au murigu na bene raka; be au ainai, au vetuġunaġigu eiaġo-vinini tarimana maki monai au ġesi. Au vetuġunaġigu eiaġo-vinini tarimana tu, au Tamagu na ġia maki bevaġa-namoani.”

Iesu ġena mase eguruġa-iaġiato

²⁷ “Maitoma au nuġagu tu evekwarāġini, e ġegu tuġamaġi bebarego. Be kara batoni? Nakira, ‘Tama, mai hora na noma vaġa-maġurigu’ nasi? Asiġina, au ġegu iaġoma tauna korikori aoanai tu mai bama raġasi maiġea. ²⁸ Tamagu, ġoi aramu novaġa-raġea.” Benamo garo ta guba na emariġoto, ekirato, “Au na aragu tu varau bavaġa-raġea, ema mai maki ma bavaġa-raġe ġenoġoiani.”

²⁹ Tarima ġutuma monai ruġa-vegogo na mo garo ġeseġaġiato, benamo ġekirato, “Guba begurua.” Ma kotari ġekirato, “Aneru ta na bevaġa-guruġaia.” ³⁰ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Mani garo tu dia au uragu ai nai beiaġoma, senaġi ġomi urami ai nai beiaġoma. ³¹ Maitoma tu tanobarai Barau na vevaġa-maoro eveiani. Maitoma Barau na mai tanobara verena, Satani, evaġa-darereani. ³² Benamo au tano iatana na beġe ġabi-vaisiguni, monana tarimarima mabarari au ġegu ai bainu-kavirini.” ³³ Ġia

maiġesi eguruġato tu, ġia ġena mase ai tu aiġesi bemaseni moġa ekiraġi-rosiato.

³⁴ Tarimarima ġevaġa-veseto, ġekirato, “Ġai taravatu guruġari na ġaseġaġito, Keriso tu betanu-vanaġi vanaġini, ma ġoi kamasi nai tu okirani, Tarimarima Natuna tu beġe ġabi-vaisioni? Tarimarima Natuna tu deikara ei?” ³⁵ Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Mama ġomi ġesi tu asi betanumaukani. Mama roġo ġomi ġesi nuġanai, mamai ġoraka, mukuna na beġabimini garina. Mukuna nuġanai erakani tarimana tu asi ribana, ġia tu aiġana eiaġoni. ³⁶ Mama roġo ġomi ġesi nuġanai, mama boġono vaġa-moġonia, be mama natunai boġono iaġo.”

Maiġeri guruġa ekiraġi-ġosirito murinai eraga-kwanerito, benamo eiaġoto, asi beġe ġoitaġoani gabunai etanuto-ġoi.

Iuda tarimari na Iesu roġo asi ġevaġa-moġoniato-ġoi

³⁷ Iesu na Iuda tarimari ġoirari ai vetoġa boruri vovoka eveirito, senaġi roġo mo asi ġevaġa-moġoniato-ġoi. ³⁸ Monana peroveta tarimana arana Isaia ġena guruġa emoġonito, Isaia maiġesi ekirato,

“Vereġauka, deikara na ġai ġema guruġa bevaġa-moġonirini? Deikara ġenai Vereġauka ġena seġuka befororini?”

³⁹ Ġia na Iesu asi ġevaġa-moġoniato anina tu, Isaia gabu tai ġena toretore ai ma ekirato,

⁴⁰ “Barau na matari evaġa-tufarito, ema nuġari evei-mukunarito, korana matari na asi beġene boġeboġe, ema nuġari ai asi beġene tuġamaġi-faka ġana. Au ġegu ai beġe ġenoġoini, benamo bavaġa-namorini garina.”

⁴¹ Isaia moġesi ekirato, korana ġia na Iesu marevana e seġukana baregona eġita-guineato nai, benamo ġia eguruġa-iaġiato.

⁴² Iuda ġorikauna vereri vovoka na maki Iesu ġevaġa-moġoniato, senaġi Farisea tarimari gariri ġeveito-ġoi, be Iesu asi ġekiraġi-foforiato-ġoi. Korana bema beġe kiraġi-foforiani nai tu, Farisea tarimari na rubu na beġe tuġuvaġirini garina. ⁴³ Korana mo Iuda vereri ġeri ura baregona tu, tarimarima na beġene vaġa-raġeri, a Barau na bene vaġa-raġeri tuġamaġina tu asi ġeveiato-ġoi.

Iesu ġena guruġa na tarimarima bekota-vinirini

⁴⁴ Iesu efararato, ekirato, “Au bevaġa-moġoniguni tarimana tu dia au evaġa-moġoniguni, senaġi au etuġuguto Barauna evaġa-moġoniani. ⁴⁵ Ema au eġitaguni tarimana na

tu au etuḡuguto Barauna eḡitaiani. ⁴⁶ Au tu mama, mai tano-
 bara ḡana aiaḡomato, be au bevaḡa-moḡoniguni tarimana tu
 mukuna nuḡanai asi betanuni. ⁴⁷ Ma bema tarima ta na au
 ḡegu guruḡa eseḡaḡiani, senaḡi asi evaḡa-moḡoniani, au na
 mo tarima tu asi bakota-viniani. Korana au tu dia tanobara
 kota-vinina ḡana aiaḡomato. Asigina. Au tu tanobara vaḡa-
 maḡurina ḡana aiaḡomato. ⁴⁸ Au eruḡaguni ema au ḡegu
 guruḡa asi eḡabi-raḡerini tarimana, kota-vinina tarimana
 ta etanuni. Au na akiraḡirito guruḡari, moḡeri guruḡa na
 ḡia beḡea kota-viniani mo ḡaro magonai. ⁴⁹ Korana au tu
 dia tauḡegu ḡegu maoro ai aguruḡani. Senaḡi Tamagu, au
 etuḡuguto Barauna, na evaḡa-naḡiguto au na kara guruḡana
 bana kiraḡia ema kamasi bana kiraḡia. ⁵⁰ Au ribagu, Tamagu
 ḡena guruḡa na tarimarima maḡuri vanaḡivanaḡi beḡe ḡabini.
 Moḡa lorinai au na kara akiraḡirini guruḡari tu, kara dagara
 Tamagu na ekiraguni bana kiraḡiri etoni guruḡari moḡo.”

13

Iesu na ḡena mero kwakuri eḡuriḡirito

¹ Pasova o Iuda tarimari mase aneruna na evanaḡirito
 moḡo verekona tu dori eḡabiato-ḡoi, benamo Iesu erib-
 ato, mai tanobara beiaḡuiani ma Tamana ḡenai bevaraḡeni
 ḡarona tu varau beraḡasi. Mai tanobarai ḡena tarimarima
 ḡetanuto euravini-rakavarito, ma ḡena veuravini ḡeri ai tu
 asi edokoto, eiaḡoto mo magona.

² Iesu ma ḡena mero ḡesi lavilavi ḡaniḡanina ḡeḡaniato-
 ḡoi nuḡanai, Diabolo na Iudas Isakariota, Simona natuna,
 nuḡana eḡaniato, Iesu bene revaia ḡana. ³ Iesu ribana,
 Tamana na dagara mabarari tu ḡia ḡena seḡuka gaburenai
 etorerito. Ema ribana maki, ḡia tu Barau ḡenana eiaḡomato,
 ema ma beḡenoḡoini Barau ḡenai; ⁴ benamo ḡaniḡani gabuna
 na evariḡisito, ḡena koudi ekoki-vaḡiato, benamo tauḡela
 eriḡoato. ⁵ Benamo naḡu ai nanu ebubuto, benamo ḡena
 mero kwakuri eḡuriḡirito, ma eriḡoato tauḡelana na tu edau-
 kaukaurito.

⁶ Kwakuri eḡuriḡi-iaḡomato mo, Simona Petero ḡenai
 eraḡasito, benamo Petero na ekiraiato, ekirato, “Vereḡauka,
 ḡoi tu au kwakugu noḡuriḡia otoni?” ⁷ Iesu na evaḡa-
 veseato, ekirato, “Maitoma au na kara aveiani veiḡana tu
 asi otuḡamaḡi-fakaiani, senaḡi gabivau boribani.” ⁸ Petero
 na ekiraiato, ekirato, “Asiḡi, au kwakugu ḡoi na tu asiḡina
 ḡinavaḡi boḡuriḡiani.” Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Bema
 au na ḡoi kwakumu asi baḡuriḡiani nai, ḡoi tu dia au ḡegu
 mero.” ⁹ Simona Petero ekirato, “Vereḡauka, dia kwakugu
 moḡo, senaḡi ḡimagu ema debugu maki.” ¹⁰ Iesu na ekiraiato,

ekirato, “Efouni tarimana tauḡanina mabarana tu veiareva, be ḡia tu kwakuna moḡo beḡuriḡiani. Ġomi mabarami tu veiareva, senaḡi sebona ta moḡo asi veiareva.” ¹¹ Iesu ma ribana deikara na ḡia berevaiani; moḡesina nai ekirato, “Dia mabarami veiareva.”

¹² Kwakuri eḡuriḡi-ḡosito murinai, ḡena dabuḡa baregona ma eveiato, ema eiaḡoto ḡena tanutanu gabunai ea tanutarito, benamo ekirarito, ekirato, “Au na ḡomi ḡemi ai kara baveia veigana tauna korikori boḡo tuḡamaḡi-fakaia ba? ¹³ Ġomi na au ḡokiraḡiguni, ḡokirani ‘Vevaḡa-riba Tarimana’ ema ‘Vereḡauka’, mo tu moḡoni ḡokiraḡiguni, korana au tu moḡoni Vevaḡa-riba Tarimagu ema Vereḡauka. ¹⁴ Bema au ḡomi ḡemi Vereḡauka ema Vevaḡa-riba tarimagu na ḡomi kwakumi baḡuriḡiri nai, ḡomi maki tauḡemi fakami ai moḡo karomi tari kwakuri boḡono ḡuriḡiri. ¹⁵ Korana au na bavaḡa-ḡitami, be au na kara ḡomi ḡemi ai baveia veigana, ḡomi na maki boḡono veia. ¹⁶ Au na ḡomi moḡoni akiramini, ḡauvei merona na ḡena vere asi bevanaḡiani, e vetuḡunaḡi merona na betuḡua tarimana asi bevanaḡiani. ¹⁷ Toma maiḡeri dagara mabarari ḡomi na boḡo ribari, bema boḡo veirini nai tu boḡo iakuni.

Iesu ḡena mase ekiraḡi-foforiato

¹⁸ Au na ḡomi mabarami asi akiraḡimini, au na aḡabiviriḡirito tarimari tu au ribagu. Senaḡi mai tu Buka Veaḡa nuḡanai ḡetorerito guruḡari beḡene moḡoni ḡana: ‘Deikara au ḡesi beredi baḡa ḡani-vegogoani tarimana tu, kwakuna gwadirina beḡabi-vaisiani au ḡegu ai.’ (Moḡa anina tu, Iesu ma bekira-fitoḡaiiani, benamo vaḡi-masena dabarana beveiani). ¹⁹ Toma au na ḡoirai beḡe ḡorani dagarari akiravaramini, be beḡe ḡorani nai tu boḡono riba-maoro, (Barau na etuḡuato) Tarimana tu Au. ²⁰ Moḡoni akiramini, au na atuḡuani tarimana eḡabi-raḡeani tarimana na tu au eḡabi-raḡeguni. Ma au eḡabi-raḡeguni tarimana na au etuḡuguto tarimana, Barau, eḡabi-raḡeani.”

Iesu Iudas Isakariota na berevaiani ekiraḡiato

Mataio 26:20-25; Mareko 14:17-21; Luka 22:21-23

²¹ Iesu na maiḡeri guruḡa ekiraḡirito murinai, nuḡana evekwarāḡi-baregoto, benamo eguruḡa-foforito, ekirato, “Akira-korikorimini, ḡomi ta na tu au borevaguni.” ²² Benamo ḡena mero ḡeveḡita-veḡitato, asi ribari deikara ekiraḡiato. ²³ Ġena mero vekaravari ai Iesu na eura-viniato-ḡoi merona tu ḡia ḡenai evetabekauto. ²⁴ Ma Simona Petero na vetoḡai moḡo Ioane evaḡa-guruḡaiato, eurato, Iesu

nedanaġia deikara ekiraġiani. ²⁵ Benamo (Iesu na eura-viniato-ġoi merona) Iesu ġenai ma evetabekauto, benamo edanaġiato ekirato, “Vereġauka, mo tu deikara, ei?” ²⁶ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Au na beredi bafereiani, benamo ġia baviniani tarimana tu moġea.” Benamo Iesu na beredi efereiato, ma Simona natuna, Iudas Isakariota, eviniato.

²⁷ Iudas na mo beredi eġabiato, benamo Satani nuġanai eraka-ġurato. Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Kara ourani noveia tu novei-ġarimoġia.” ²⁸ Senaġi mo ġeġaniġani-vegogoto tarimari tu sebona ta maki asi eribato, karase nai Iesu na moġesi ekiraiato. ²⁹ Moġa nuġanai Iudas tu moni mauġa-mauġana eġita-ġauato-ġoi. Moġesina naima ġia kotari ġetuġamaġito, Iesu na tu bekiraia, vereko ai karakara ġeura-vinirini dagarari nea voiri, o asi ġeri-ġari tarimari dagara tari nea viniri ġetato. ³⁰ Iudas na mo beredi eġabi-raġeato murinai tu, asikauna mo numa na eraka-rosito. Mo tu varau eboġito.

Iesu Petero na bekira-ġuniġauani ekiraġiato

³¹ Iudas eraka-rosito murinai, Iesu ekirato, “Maitoma Tarimarima Natuna beġe vaġa-raġeani, ema Barau maki Natuna ġenana beġe vaġa-raġeani. ³² Bema Barau na Iesu bakunai vevaġa-raġe e mareva baregona beġabiani nai tu, Barau tauġena na maki tauġena ġena mareva baregona Tarimarima Natuna beviniani. Ma Barau na asikauna beviniani. ³³ Natugu, au ġomi ġesi tu asi bita tanu-maukani. Benamo ġomi na au ma boġo ġita-vetauguni. Au na Iuda tarimari avaġa-guruġarito ilailanai, ġomi maki mo guruġa sebona avinimini: Au aiaġoni gabuna ġana, ġomi tu asi boġo iaġoni riba. ³⁴ Taravatu guruġana variguna avinimini. Tarikakami ġesi boġono veuravini. Au na ġomi aura-vinimini ilailanai, ġomi maki tarikakami ġesi boġono veuravini. ³⁵ Bema ġomi tarikakami ġesi boġo veura-vinini nai, tarimarima mabarari beġe ribani, ġomi tu au ġegu mero.”

³⁶ Simona Petero na Iesu edanaġiato, ekirato, “Vereġauka, ġoi tu aiġana oiaġoni?” Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Au aiġana aiaġoni gabuna ġana, maitoma au murigu na tu asi boġo iaġomani, senaġi gabivau boġo iaġomani murigu na.” ³⁷ Petero na Iesu ekiraiato, ekirato, “Vereġauka, kara dainai toma au ġoi murimu na tu asi baiaġosini riba? Au tu ġoi uramu ai ġegu maġuri batore-tariani, bamaseni.”

³⁸ Iesu na Petero evaġa-veaseato, ekirato, “Ġoi ġemu maġuri tu au uragu ai botore-tariani otoni? Akira-korikorimuni, kokoroku roġosi roġo bene goġi nuġanai, ġoi na au tu vaġa-toitoi bokira-ġuniġauguni.”

14

Iesu tu dabara

¹ “Nuḡami asi beḡene raḡe, ema asi boḡono tuḡamaḡi-ḡutuma. Barau boḡono vaḡa-moḡonia, ema au maki boḡono vaḡa-moḡonigu. ² Au Tamagu ḡena numai daiḡutu tu asisebo; bema asiḡi nai tu, mai guruḡa ḡomi asi bara kira-varami: Au aiaḡoni tu, ḡomi ḡemi gabu ta arovina-toreani. ³ Benamo aiaḡoni, ḡomi ḡemi gabu barovina-toreani. Barovinatore-ḡosiani vau, ma baḡenoḡoi-iaḡomani, benamo ḡomi baḡori-iaḡomini au ḡesi bita tanuni. Be au ainai batanuni gabunai, ḡomi maki monai au ḡesi bita tanuni. ⁴ Au baiaḡoni gabuna dabarana tu ḡomi ma ribami.”

⁵ Tomasi na ekiraiato, ekirato, “Vereḡauka, ḡai tu asi ribama ḡoi aiḡana oiaḡoni, ma dabara tu kamasi baḡa ribaiani?” ⁶ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Dabara tu au, e moḡonina maki au, ema maḡuri maki au. Tarima ta Tamagu ḡenai dabara boruna na ta asi beiaḡoni. Asiḡina ḡinavaḡi. Au ḡeguna moḡo. ⁷ Bema moḡoni au ḡomi na ḡoribaguto tu, au Tamagu maki ḡoro ribaia. Ma toma vau ḡoribaiani ema varau boḡo ḡitaia.”

⁸ Filipo na Iesu ekiraiato, ekirato, “Vereḡauka, Tamara novaḡa-ribama, be nuḡama beḡene genatari.” ⁹ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Filipo, au ḡoi ḡesi tu kai-veḡata atanuto, ma ḡoi na au tu roḡosi roḡo boro ribagu? Au eḡitaguni tarimana na Tamagu eḡitaiani. Ma ḡoi tu kamasi nai okirani, ‘Tamara novaḡa-ribama otoni?’ ¹⁰ Ḳoi na asi ovaḡa-moḡoniani, au tu Tamagu nuḡanai, ma Tamagu tu au nuḡagu ai, ei? Au na ḡomi avaḡa-guruḡamini guruḡari tu dia au tauḡegu ḡegu maoro ai avaḡa-guruḡamini. Asiḡina. Mai tu Tamagu, ḡia tu nuḡagu ai etanuni, ḡia na ḡena ḡauvei eveirini. ¹¹ Au akirani, au tu Tamagu nuḡanai atanuni ema Tamagu tu au nuḡagu ai etanuni atoni nai tu boḡono vaḡa-moḡonigu. Bema asiḡina nai, mai veiḡa aveirini ḡoḡitarini nai boḡono vaḡa-moḡonigu.

¹² Moḡoni akiramini, au evaḡa-moḡoniguni tarimana tu, au na aveirini veiḡari, ḡia na maki beveirini. Ema ḡia na tu veiḡa barego lelevaḡiri beveirini, au na aveirini veiḡari tu bevanagirini. Korana au tu Tamagu ḡenai ma aiaḡoni. ¹³ Ema au aragu ai karakara boḡo noḡirini tu, au na baveirini. Monana Tamagu beḡe vaḡa-raḡeani Natuna bakunai. ¹⁴ Au aragu ai kara boḡo noḡi-raḡerini dagarari mabarari tu, veiḡari au na baveirini.”

Iesu na Iauka Veaḡa ekiraḡi-toreato

¹⁵ “Bema ḡomi na au ḡoura-viniguni nai tu, au ḡegu taravatu guruḡari boḡo korana-iaḡirini. ¹⁶ Benamo au na Tamagu

banoġiani, bena ġia na vevaġa-kava tarimana ta ma bevinimini. Mo vevaġa-kava tarimana tu ġomi ġesi betanu-vanaġi vanaġini. ¹⁷ Ġia tu guruġa moġonina evaġa-foforiani Iaukana. Ġia tu tanobara maġurinai ġetanuni tarimari na asi beġe ġabiraġeani riba, korana asi ġeġitaiani ema asi ġeribaiani. Senaġi ġia ġomi tu ma ribami, korana ġia tu ġomi ġesi ġotanuni ema ġomi nuġami ai betanuni.

¹⁸ Au na ġomi ġereġami gara noġa asi baiaġuimini. Au ma baġenoġoi-iaġomani ġomi ġemi ai. ¹⁹ Tanobara tarimari na asi ma beġe ġitaguni ġarona tu asi manaġa, senaġi ġomi na tu boġo ġitaguni. Gomi tu au amaġuri-taġoni bakunai, be boġo maġuri-taġoni. ²⁰ Mo ġaro ai ġomi boġo ribani, au tu Tamagu nuġanai atanuni, ema ġomi au nuġagu ai ġotanuni, ema au ġomi nuġami ai atanuni. ²¹ Au ġegu taravatu guruġari eġabi-raġerini ema ekorana-iaġirini tarimana na tu au eura-viniguni. Ema au eura-viniguni tarimana tu au Tamagu na maki beura-viniani. Au na maki baura-viniani ema au tauġegu ġia ġenai havevaġa-foforini.”

²² Iudas, dia Iudas Isakariota, na ekiraiato, ekirato, “Vereġauka, kamasi nai ġoi tauġemu ġai ġemai tu bovevaġa-foforini, senaġi tanobara ġenai tu asiġina?” ²³ Iesu na evaġa-veŋato, ekirato, “Au eura-viniguni tarimana na au ġegu vevaġa-riba bekorana-iaġiani. Benamo au Tamagu na mo tarima beura-viniani. Benamo tauma ruarua baġa iaġoni ġia ġenai, bena ġia ġesi baġa tanu-vanaġi vanaġini. ²⁴ Au asi eura-viniguni tarimana tu, au ġegu guruġa asi ekorana-iaġirini. Mai guruġa ġoseġaġirini tu dia au ġegu, senaġi Tamagu ġena; au tu ġia na etuġuguto.

²⁵ Ġomi ġesi roġo atanuni nuġanai, maiġeri guruġa ġomi akira-varamini. ²⁶ A ġomi vaġa-kavami tarimana tu Iauka Veaġa. Ġia tu au aragu ai Tamagu na betuġu-iaġomaiani. Ġia na dagara mabarari bevaġa-ribamini, ema au na kara akiraġirito dagarari, ġemi tuġamaġi ai ma bevaġa-fofori ġenoġoirini. ²⁷ Maino ġomi ġesi mai aiaġuiani. Mai tu au ġegu maino ġomi avinimini. Ema mai maino au na ġomi avinimini tu, dia tanobara tarimari na ġomi ġevinimini kavana avinimini. Nuġami asi beġene raġe e asi boġono tuġamaġi-ġutuma ema asi boġono gari. ²⁸ Au baguruġa boġo seġaġia, au bakira, ‘Au tu araka-ġerevaġini, senaġi ma baġenoġoi-iaġomani ġomi ġemi ai.’ Bema au boġoro ura-vinigu nai tu, Tamagu ġenai aiaġoni, be ġoro iaku, korana au Tamagu tu iaru-korokoro, au iata-raġegu ai. ²⁹ Mai veġa tu roġosi roġo bere ġora nuġanai akira-varamini. Be mai veġa befoforini nai, boġono vaġa-moġonigu. ³⁰ Au ġomi ġesi asi bita guruġa-guruġa maukani, korana mai tanobara eġori-kauani verena,

Satani, tu dori eraḡasini. Ġia tu asi kokorena, be au ḡegu ai kara ta asi beveiani. ³¹ Senaḡi mai tanobara tarimari beḡene riba, au na Tamagu aura-viniani. Ema au tu Tamagu na ekiraḡiato ilailanaī aveini.

Be ḡovariḡisi, mai gabu na siraka-veḡita.”

15

Vine ema legana

¹ “Au tu vine ḡauna korikori, ma au Tamagu tu vine tavoḡana ḡauvei-iaḡina tarimana. ² Vine legari au ḡegu ai kafakau dagarari, asi ḡeḡwani legari tu, ḡia na ebasiv-aḡirini; ma lega mabarari ma ḡwari tu, ḡia na eiarevarini, beḡene ḡwa-vovoka uranaī. ³ Ġomi tu varau boḡo iareva-ḡosi. Mo guruḡa avinimito moḡeri na beḡe iarevami. ⁴ Au ḡegu ai boḡono kafakau, be au maki ḡomi ḡemi ai kafakau-taḡo bana tanu. A vine legana ta ḡereḡana moḡo nai tu asi beḡwani, senaḡi vine ḡauna ḡenai bekafakau-taḡoni vau beḡwani. Ġomi maki moḡesi, bema au ḡesi asi boḡo sebonani nai, ḡwaḡwami ta asi bevetoreni.

⁵ Au tu vine, a ḡomi tu lega. Au ḡegu ai bekafakauni, au ḡia ḡenai bakafakauni kavana, tarimana tu ḡwaḡwana asisebo bevetoreni. Bema au boḡo iaḡuiguni nai, dagara ta asi boḡo veiani. ⁶ Au ḡegu ai asi ekafakauni tarimana tu, vine ḡauna legana noḡa beḡe ḡabiani, ma beḡe fitoḡaiani, benamo bea kaukauni. Mo ḡau legari kakorori tu ḡeḡabi-vegogorini, benamo karavai ḡefiu-raḡerini, benamo ḡegaburini. ⁷ Bema ḡomi au ḡegu ai boḡo kafakauni o au ḡesi boḡo sebonani, ma au ḡegu guruḡa ḡomi ḡemi ai betanuni nai tu, kara ḡouravirinini dagarari boḡo noḡini tu, ḡemi noḡinoḡi dagarari boḡo ḡoitāḡorini. ⁸ Bema ḡwaḡwami asisebo asisebo beḡe vetoreni nai tu, tarimarima na au Tamagu ḡevaḡa-raḡeani, ema ḡomi maki au ḡegu mero korikori ai boḡo iaḡoni.

⁹ Tamagu na au eura-viniguni ilailanaī, au na ḡomi maki aura-vinimini. Vanaḡivanaḡi au ḡegu veuravini nuḡanaī boḡono tanu. ¹⁰ Bema au ḡegu taravatu guruḡari boḡo korana-iaḡirini nai, ḡomi tu au ḡegu veuravini nuḡanaī boḡo tanuni, ilailana au Tamagu ḡena taravatu guruḡari akorana-iaḡirini, benamo ḡia ḡena veuravini nuḡanaī atanuni kavana. ¹¹ Au na maiḡeri guruḡa ḡomi bavinimi anina tu, au ḡegu iaku ḡomi nuḡami ai bene tanu, be ḡomi maki nuḡami iaku na beḡene vonuvonu-raḡe. ¹² Au ḡegu taravatu guruḡana tu maiḡa, tauḡemi fakami ai karomi ḡesi boḡono veuravini, au na ḡomi aura-vinimini kavana. ¹³ Ma ḡena veuravini barego lelevaḡina tarimana tu, karona urari ai ḡena maḡuri gwaina asi eḡabiani, etore-tariani. Ma ḡena veuravini barego

tarimana korikori tu moġa, ma boruna ta tu asiġina maia. ¹⁴ Bema au na kara akiramini veiġari boġo veirini nai, ġomi tu au ġatagu. ¹⁵ Au na ġomi tu vetuġunaġi-iaġovini tarimami asi ma bakiraġimini, korana vetuġunaġi-iaġovini tarimana na ġena vere na kara eveiani, ġia tu asi ribana. A ġomi tu ġata batoni, korana au Tamagu ġenana kara aseġaġirito dagarari mabarari tu, ġomi varau avaġa-ribamito. ¹⁶ Ġomi na au asi ġoġabi-viriġiguto, senaġi au na ġomi aġabi-hidimito, ema avaġa-ruġamito boġono iaġo, ġwaġwami boġono vaġa-ġorari, ma moġeri tu namo moġo beġene tanu-vanaġi vanaġi. Moġesina tu karakara ġoura-vinirini dagarari au aragu ai Tamagu boġo noġiani tu, Tamagu na bevinimini. ¹⁷ Au ġegu taravatu guruġana ġomi avinimini tu maiġa, karomi ġesi boġono veuravini.”

Tanobara tarimari na Iesu ġena mero ġeiau-rakava vinirito

¹⁸ “Bema tanobara tarimari na beġe iau-rakava vinimini nai, boġono riba, au tu ġeiau-rakava vini-guineguto. ¹⁹ Bema ġomi tanobara ġena tarimarima roġo ġoro tanu tu, tanobara tarimari na beġere ura-vinimi, korana ġomi tu ġia ġeri tarimarima bene. Senaġi ġomi tu dia tanobara ġena tarimarima. Asiġina. Ġomi tu varau aġabi-viriġimito, ma tanobara maġurina nuġana na aġabi-vaġimito. Moġa lorinai tanobara tarimari na ġeiau-rakavamini. ²⁰ Akiramito guruġana boġono tuġamaġi-taġoa: ‘Vetuġunaġi merona na etuġu-naġiani tarimana asi bevanaġiani.’ Bema au ġevaġa-midigu midiguguto, ġomi maki beġe vaġa-midigu midigumini. Bema au ġegu guruġa ġekorana-iaġirito, ġomi ġemi guruġa maki beġe korana-iaġirini. ²¹ Ġia na maiġeri veiġa asi namori mabarari ġomi ġemi ai beġe veirini tauna korikori tu, ġomi na au aragu ġokorana-iaġiani nai; korana au etuġuguto Barauna ġia tu asi ribari. ²² Bere au asi bara iaġoma, ma asi bara guruġa-viniri, ġia tu asi ġeri rakava. Senaġi ġia maitoma ġeri rakava na tu asi ġeri raga-maġuri dabarana. ²³ Au eiau-rakavaguni tarimana na au Tamagu maki eiau-rakavaiani. ²⁴ Bere au na nuġa-farevaġi veiġari, tarima tari na roġosi roġo beġene veiri dagarari, ġia vefakari ai asi bara veiri, ġia tu asi ġeri vei-rakava. Senaġi maitoma ġia na moġeri nuġa-farevaġi veiġari tu beġe ġitari, ma nuġanai ġia na au ma Tamagu ġesi tauma ruarua tu ġeiau-rakavamani. ²⁵ Senaġi maiġeri veiġa ġeġorani korana tu, taravatu nuġanai ġetoreato guruġana bene moġoni ġana. Mo guruġa tu iniġesi ekirani: ‘Au tu ġeiau-rakava-kavaguto moġo, asi korana tai.’

²⁶ Vevaġa-kava Iaukana tu beiaġomani. Ġia tu guruġa moġoniri kiraġi-kiraġiri Iaukana, Tamagu ġenana

beiaĝomani. Au na ĝomi ĝemi ai batuĝuani, Tamagu sevinai batanuni nai tu. Ĝia na au bema kiraĝi-foforiguni. ²⁷ Ĝomi na maki au roĝo boĝono kiraĝi-foforigu, korana ĝomi tu au ĝesi tatanuni tovotovona na veĝata bene.”

16

¹ “Au na maĝeri guruĝa akira-varamini, korana asi aurani ĝemi veĝabidadama na boĝono raka-veĝita. ² Iuda tari-mari ĝeri rubu na beĝe tore-veĝitamini. Aba, ĝarona mani eiaĝomani, tau ta na bevaĝi-masemini nai tu, ĝia matoru bekirani, ĝia tu Barau vetuĝunaĝina eiaĝo-viniani. ³ Maĝeri veĝa ĝomi ĝemi ai beĝe veirini korana tu ĝia na au Tamagu asi ĝeribaiato, ema au maki asi ĝeribaguto. ⁴ Senaĝi au na maĝeri guruĝa tu nakiravara-guinemi. Be ĝoirai vau tarimarima na veĝari ĝemi ai beĝea veirini nai, maĝeri guruĝa bakira-varami boĝono tuĝamaĝiri.

Iauka Veaĝa ĝena ĝauvei

Tovotovonai au tu roĝo ĝomi ĝesi tatanuto-ĝoi naima, maĝeri guruĝa ĝemi asi akiraĝirito. ⁵ Senaĝi toma tu etuĝu-mariĝoguto Barauna ĝenai ma aĝenoĝoi-iaĝoni, ma ta na tu asi odanaĝiguni, ‘Ĝoi tu aiĝana oiaĝoni?’ asi otoni. ⁶ Ĝomi tu maĝeri guruĝa bakira-varami nai, nuĝami ĝevekwaragini e ĝetaĝitaĝini. ⁷ Senaĝi moĝoni akiramini, mai tu ĝomi ĝemi namo uranai ĝomi vekaravami na araka-ĝerevaĝini, arakani. Korana tu bema au asi barakani nai, vevaĝa-kava Iaukana ĝemi ai asi beiaĝomani. Senaĝi bema au baiĝoni nai tu, ĝemi ai batuĝu-iaĝomaiani. ⁸ Ma ĝia beiaĝomani nai, mai tanobara tarimari ĝeri vei-rakava ma Barau ĝena vei-iobukaiobuka ema Barau na tanobara tarimari bekota-vinirini aniri bevaĝa-fofori ginikaurini. ⁹ Ĝeri vei-rakava tauna korikori tu, au asi ĝevaĝa-moĝoniguni. ¹⁰ Barau ĝena vei-iobukaiobuka tauna korikori tu maĝa, au tu Tamagu ĝenai aiaĝoni, be asi ma boĝo ĝita-ĝenoĝoiguni. ¹¹ Ema Barau na tanobara tarimari bekota-vinirini anina tu maĝea, mai tanobara verena tu varau ekota-viniato.

¹² Dagara vovoka roĝo aurani nakira-varami, senaĝi mabarari maitoma tu asi ilaila boĝo tuĝamaĝi-fakarini e asi boĝo ĝabi-raĝerini. ¹³ Senaĝi guruĝa moĝoni Iaukana beiaĝomani, ĝia na vau ĝomi beĝori-kaumini, benamo guruĝa moĝoniri boĝo ribarini. Korana ĝia tu dia tauĝena ĝena tuĝamaĝi guruĝari bekiraĝirini. Asiĝina. Ĝia tu au ĝeguna beseĝagini guruĝari moĝo bekiraĝirini. Ema gabivau beĝe ĝorani dagarari bekiravara-guinemini. ¹⁴ Ĝia na au bevaĝa-raĝeguni, korana au ĝeguna beĝabirini guruĝari ĝomi bekira-varamini. ¹⁵ Au Tamagu ĝena dagara mabarari tu au

gēgu. Moḡesi naima au bakira, ‘Ĝia na au gēguna beḡabirini guruḡari ḡomi bekira-varamini.’ ”

“Ĝemi nuḡa-midigumidigu tu iaku verere ai beḡe iaḡoni”

¹⁶ “Ĝaro asi manaḡa nuḡanai, ḡomi na au asi ma boḡo ḡitaguni, ma ḡaro asi manaḡa murinai tu, ma boḡo ḡitaguni. [Korana au tu Tamagu ḡenai aiaḡoni.]” ¹⁷ Benamo ḡena mero kotari tauḡeri vefakari ai moḡo ḡeguruḡa-guruḡato, ḡekirato, “Mai ḡia na tu kara ekiraḡiani, ekirani, ‘Ĝaro asi manaḡa nuḡanai au asi ma boḡo ḡitaguni, ma ḡaro asi manaḡa murinai tu ma boḡo ḡitaguni,’ e ma ekirani, ‘Korana au tu Tamagu ḡenai aiaḡoni?’ ” ¹⁸ Moḡesina naima ḡekirato, “Mai ḡia na tu kara ekiraḡiani, ekirani, ‘Ĝaro asi manaḡa’ etoni? Gita asi taribani ḡia na tu kara ekiraḡiani!”

¹⁹ Iesu eribato, ḡena mero ḡeri ura tu ḡedanaḡia ḡetato-ḡoi, naima ḡia na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Ĝomi tu tauḡemi ḡereḡami au na kara bakiraḡia vedare-mutukana ḡoveini ei? Au bakira, ‘Ĝaro asi manaḡa nuḡanai asi ma boḡo ḡitaguni, ma ḡaro asi manaḡa murinai tu ma boḡo ḡitaguni,’ basi anina ḡovetauani? ²⁰ Moḡoni akiramini, ḡomi tu boḡo taḡini e boḡo taḡi-vanoro vanoroni, senaḡi tanobara tarimari tu beḡe iakuni, beḡe verereni. Ĝomi tu boḡo nuḡa-midigu midiguni, senaḡi ḡemi nuḡa-midigumidigu tu iaku verere ai beḡe iaḡoni. ²¹ Vavine ta mero nevaḡa-maḡuria ḡana tu, emidigumidiguni, korana ḡena ḡabi aoana eraḡasini. Senaḡi mero emaḡurini nai, ḡenai mo midigumidigu tu etuḡa-rekwaiani, korana mero ta tanobarai varau bevaḡa-maḡuria iakunai. ²² Ĝomi maki moḡesina: Toma tu ḡonuḡa-midigu midiguni, senaḡi au na ma baḡita-ḡenoḡoimini, be ma boḡo iakuni. Ma tarima ta na ḡomi ḡemi mo iaku tu asi ilaila ḡemina ma beḡabi-veḡitaiani.

²³ Ma mo ḡaro ai ḡomi na au dagara ta asi ma boḡo noḡiguni. Moḡoni akiramini, au aragu ai karakara boḡo noḡirini dagarari mabarari, au Tamagu na bevinimini. ²⁴ Beiaḡoma mo initoma, ḡomi na au aragu ai dagara ta roḡosi roḡo boḡoro noḡia. Au aragu ai boḡono noḡi-raḡe, be boḡono doḡari; benamo nuḡami iaku na beḡene vonuvonu-raḡe.”

Iesu na tanobara ḡena seḡuka evaḡa-ketoato

²⁵ “Maiḡeri guruḡa au na ḡomi ḡemi tu barabore ai aki-raḡirini, senaḡi ḡaro ḡoirai tu barabore ai asi ma bavaḡa-guruḡamini. Ḣoirai vau au Tamagu varina tu ḡemi bakiraḡi-fofori ginikauani. ²⁶ Mo ḡaro beraḡasini nai, ḡomi tu au aragu ai boḡo noḡinoḡini. A au tu asi akirani, au na ḡomi urami ai Tamagu banoḡiani; ²⁷ korana Tamagu tauḡena na

gōmi eura-vinimini. Gōmi eura-vinimini, korana gōmi na au gōura-viniguni, ema gōvaḡa-moḡoniguni, au tu Barau ḡenana aiaḡomato. ²⁸ Au tu Tamagu sevina na mai tanobara ḡana amariḡoto. Ma toma tu mai tanobara aiaḡuiani, Tamagu ḡenai ma aḡenoḡoi-iaḡoni.”

²⁹ Gēna mero na ḡevaḡa-guruḡaiato, ḡekirato, “Oḡitaiani, toma ḡoi tu oguruḡa-fofori ginikauni, asi oguruḡa-baraboreni. ³⁰ Toma ḡai ḡama riba-korikorini, ḡoi tu dagara mabarari ma ribamu. Tarima ta na nedanaḡimu betoni vedanaḡina maki, ḡoi na tu boriba-guineani. Moḡa lorinai ḡavaḡa-moḡonimuni, ḡoi tu moḡoni Barau ḡenana oiaḡomato.”

³¹ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Mai vau ḡovaḡa-moḡoniguni, ei? ³² Moḡoni, ḡarona mani eiaḡomani, varau beraḡasi, gōmi tu boḡo raga-rovorovoni, tata ḡemi ura ragana boveini, benamo au tu ḡereḡagu boḡo iaḡui-momoraḡiguni. Senaḡi au tu dia ḡereḡagu, korana Tamagu tu au sevigu ai. ³³ Au aurani, au ḡegu ai boḡono kafakau, be au ḡegu ai maino boḡono ḡabi uranai, au na maiḡeri guruḡa gōmi bakira-varami. Mai tanobarai ḡotanuni nai, midigumidigu boḡo ḡoitaḡoani. Senaḡi boḡono kokore! Au na tanobara ḡena seḡuka avaḡa-ketoato.”

17

Iesu ḡena ḡuriḡuri

¹ Iesu moḡesi eguruḡa-ḡosito murinai, egaga-raḡeto, guba eḡitaiato, benamo ekirato, “Tamagu, horana tu maiḡa. Natumu marevana baregona novaḡa-foforia, be Natumu na ḡoi marevamu baregona maki bene vaḡa-foforia. ² Korana ḡoi na maoro ḡia oviniato, tarimarima mabarari ḡia ḡena veḡitaḡau gaburenai beḡene tanu. Be ḡoi na ḡia oviniato tarimari mabarari maḡuri vanaḡivanaḡi bene viniri. ³ Maḡuri vanaḡivanaḡi tu maiḡa: Maḡuri vanaḡivanaḡi beḡe ḡabiani tarimari mabarari beḡene riba, Barau moḡonimu tu ḡoi sebomu kwariḡutu moḡo, ema Iesu Keriso beḡene ribaia. Iesu Keriso tu ḡoi na otuḡuato tanobara ḡana. ⁴ Au na ḡoi tanobarai bavaḡa-raḡemu. Gōi na oviniguto bana veia otato ḡauveina varau bavaḡa-koria. ⁵ Tama, tanobara roḡosi bere vesina ema au maki roḡo ḡoi ḡesi atanuto-ḡoi nuḡanai, au ḡegu ai tu mareva baregona etanuto-ḡoi. Toma aurani, mo mareva ḡoi tauḡemu ḡoiramu ai ḡegu ai novaḡa-foforia.”

Iesu ḡena mero ḡeri eḡauḡauto

⁶ “Tanobara maḡurina nuḡana na oḡabi-vaḡirito, benamo oviniguto tarimari ḡeri ai ḡoi tu avaḡa-foforimuto. Moḡeri

tu ġoi ġemu tarimarima, ġoi na au oviniguto. Ma ġia na ġoi ġemu guruġa ġekorana-iaġiato. ⁷ Toma ġia beġe riba, ġoi na oviniguto dagarari mabarari tu ġoi ġemuna moġo ġeiaġomato. ⁸ Korana ġoi na oviniguto guruġari mabarari akira-vararito. Ġia na mo guruġa mabarari ġeġabi-raġerito, ma ġeriba-maoroto, au tu ġoi sevimu na aiaġomato. Ema ġevaġa-moġoniani, au ġoi na otuġu-iaġomaguto.

⁹ Au tu ġia ġeri aġuriġurini. Au tu dia mai tanobara maġurinai ġetanuni tarimari ġeri aġauġauni. Senaġi au oviniguto tarimari ġeri aġauġauni, korana ġia tu ġoi ġemu tarimarima. ¹⁰ Au ġegu tarimarima mabarari tu ġoi ġemu tarimarima. Ema ġoi ġemu tarimarima mabarari tu au ġegu tarimarima. Ema ġia ġerina au aragu evaraġeni, korana au ġegu mareva baregona ġevaġa-foforiani. ¹¹ Au tu ġoi ġemu ai aiaġosini, mai tanobarai asi batanu-rovaġini. Senaġi ġia tu tanobarai roġo beġe tanuni. Tamagu Veaġamu, ġoi na au oviniguto tarimari ġoi aramu seġukana na bono ġitaġauri. Be ġia mabarari beġene sebona, ġita taura ruarua kavana. ¹² Au tanobarai roġo ġia ġesi atanuto-ġoi nuġanai, ġoi aramu seġukana na ġia anariġaurito-ġoi. Ġoi na au oviniguto tarimari tu aġitaġau-ginikaurito, be ta asi erekwarekwato; bene rekwerekwa tauna moġo, moġoni erekwarekwato, Buka Veaġai ġetoreato guruġana vaġa-moġonina ġana.

¹³ Senaġi toma au tu ġoi ġemu ai aiaġosini. Au tu roġo tanobarai maiġegu nuġanai, maiġeri guruġa bakiraġiri, au ġegu iaku e verere na ġia nuġari bene vaġa-vonuvonu raġeri ġana. ¹⁴ Ġoi ġemu guruġa au na ġia varau avinirito. Ma tanobara maġurinai ġetanuni tarimari na ġeiau-rakavarini, korana ġia toma tu dia mai tanobara tarimari, au kavana, au tu dia mai tanobara tarimagu. ¹⁵ Au tu dia ġia mai tanobara na bono ġabi-vaġiri ġuriġurina aveini. Senaġi anoġimuni, bono nariġauri, be Tarima Rakavana, Satani, na asi bene ġabiri atoni. ¹⁶ Ġia tu dia mai tanobara tarimari, au kavana, au tu dia mai tanobara tarimagu. ¹⁷ Ġoi ġemu guruġa moġonina na novaġa-veaġari; ġoi ġemu guruġa tu moġoni. ¹⁸ Goi na tanobara maġurinai ġetanuni tarimari fakari ai au otuġu-toġaguto ilailanai, au na ġia maki tanobara maġurinai roġo ġetanuni tarimari vekaravari ai batuġu-toġari. ¹⁹ Ġia urari ai au tauġegu avevaġa-veaġani, be ġia maki beġene veaġa-korikori.”

Iesu eġuriġurito veġabidadama tarimari mabarari ġeri

²⁰ “Au tu dia ġia ġena mero ġereġari ġeri moġo aġauġauni. Asiġi. Au tu ġia na vari beġea fiuani nai, au beġe vaġa-moġoniguni tarimari mabarari maki ġeri aġuriġurini. ²¹ Be

ġia mabarari sebonai beġene iaġo, Tama, ġoi au nuġagu ai otanuni ema au ġoi nuġamu ai atanuni ilailana. Moġesi kavana au aurani, ġia maki beġene sebona moġo, ma ġita nuġarai beġene tanu, be tanobara maġurinaġi roġo ġetanuni tarimari beġene riba, au tu ġoi na otuġu-mariġoguto. ²² Ġoi na au mareva baregona oviniguto dagarana ġia avinirito, ġia sebonai beġene iaġo uranaġi, be ġita taura ruarua sebona kavana, ġia maki beġene sebona. ²³ Au ġia nuġari ai, ma ġoi au nuġagu ai, be ġia maki beġene sebona-kwariġuto korikori. Benamo monana tanobara maġurinaġi roġo ġetanuni tarimari beġene riba, au tu ġoi na otuġu-iaġomaguto, ema beġene riba maki, ġoi na ġia oura-vinirini au oura-viniguni kavana.

²⁴ Tama, au ġegu ura baregona tu, au ainai batanuni, au oviniguto tarimari maki au ġesi, be monai baġana tanu, be au mareva baregona oviniguto marevana beġene ġitaia. Mo mareva oviniguto, korana au ġoi na tu tanobara roġosi roġo boro veia nuġanaġi veġata oura-viniguto. ²⁵ Tamagu o, ġoi tu vei-iobukaiobuka Baraumu, tanobara maġurinaġi ġetanuni tarimari na ġoi asi ġeribamoto. A au na tu ġoi aribamoto, ema au ġegu mero maġeri tu beġe riba, au tu ġoi na otuġu-mariġoguto. ²⁶ Ġoi aramu ġia akira-vararito, e roġo bakiraġi-foforiani. Korana monana au oura-viniguni veuravinina ġia nuġari ai betanuni, ema au maki ġia nuġari ai batanuni.”

18

Iesu tuari tarimari na ġeġabiato

¹ Iesu na mo ġauġau ekiraġi-ġosiatu murinaġi, ġena mero ġesi ġerakato. Ġeiaġoto, Kidron ġarukana na ġerakavanaġito, reke ta ġana. Monai tu vamoka ta, ma ġena mero ġesi mo vamoka nuġana na ġeraka-toġato. ² Iudas, Iesu erevaiato tarimana, maki mo gabu tu ma ribana, korana Iesu ma ġena mero ġesi monai ġaro vovoka ġetanu-vegogoto-ġoi. ³ Moġesina naima Iudas na Roma vetari tarimari e Rubu Veaġa ġitaġauna tarimari tari eġoririto. Mo Rubu Veaġa ġitaġauna tarimari tu Rubu Veaġa vereri baregori e Farisea tarimari na ġetuġurito. Benamo mo vamoka ġana ġeiaġoto, ma tosiri, ma lamefari, ema ma ġeri vetari farefareri. ⁴ Iesu tu ribana guine, ġia ġenai kara beġe ġorani dagarari mabarari, naima eiaġoto seviri ġana, benamo edanaġirito, ekirato, “Ġomi na tu deikara ġovetauani?”

⁵ Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Iesu, Nasareta tarimana.” Iesu na ekirarito, ekirato, “Tarimana tu au.” Ma Iudas, Iesu erevaiato tarimana, maki ġia ġesi monai ruġataġo. ⁶ Iesu na ekirarito, ekirato, “Tarimana tu au,” etato nai, ġia mabarari ġeruġa-ġenoġoito, benamo tano ai ġeketo-tarito.

⁷ Iesu na ma edanaḡi-ḡenoḡoirito, ekirato, “Ḡomi na tu deikara ḡovetauani?” Benamo ḡia ḡekirato, “Iesu, Nasareta Tarimana.” ⁸ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Au na bakirami, tarimana tu au. Bema ḡomi tu au moḡo ḡovetauguni nai, maḡeri tarima ḡotuḡuri, ḡeraka.” ⁹ Moḡesi ekirato, korana ḡia ḡena guruḡa tovotovonai ekiraḡiatio guruḡana bene moḡoni ḡana, ekirato, “Au oviniguto tarimari tu sebona ta maki asi avei-rekwa-rekwaiato.”

¹⁰ Ma nuḡanai Simona Petero ḡimanai tu vetari baḡana ta. Mo vetari baḡana einu-vaḡiatio, edaveato, benamo Rubu Veaḡa verena baregona ḡena vetuḡunaḡi-iaḡovini tarimana seḡana aroribana ebasi-vaḡiatio. Mo vetuḡunaḡi-iaḡovini tarimana arana tu Malko. ¹¹ Benamo Iesu na Petero ekiraiato, ekirato, “Ḡoi na mani vetari baḡana faosinai noḡura-toḡaia! Au Tamagu na bevinigu midigumidigu bedina tu asi bana niua, ei?”

Iesu Anas ḡenai ḡeḡori-iaḡoato

¹² Benamo vetari tarimari ma ḡorikauri tarimana ema Iuda tarimari ḡeri Rubu Veaḡa ḡitaḡauna tarimari na Iesu ḡeḡabiatio, benamo ḡebarubaruato, ¹³ benamo Anas ḡenai ḡeḡori-iaḡo guineato, korana Anas tu Kaiafas ḡena taḡama. Kaiafas na Anas natuna vavinena eḡaraḡoato. Kaiafas tu Rubu Veaḡa verena baregona mo laḡani ai. ¹⁴ Kaiafas na Iuda tarimari esisiba-vinirito, ekirato, “Namona tu tarima sebona ta moḡo tarimarima mabarari urari ai bene mase.”

Petero na Iesu ekira-ḡuniḡauato

Mataio 26:69-70; Mareko 14:66-68; Luka 22:55-57

¹⁵ Simona Petero e Iesu ḡena mero ta na tu Iesu ḡeraka-ḡiatio. Rubu Veaḡa verena baregona tu ma ribana, mo Iesu ḡena mero moḡa. Moḡesi nai ḡia maki Iesu ḡesi evaḡa-rakatoḡa sebonaiatio, Rubu Veaḡa verena baregona ḡena numa maḡuna nuḡanai Kota gabunai. ¹⁶ Senaḡi Petero tu ḡatama-boka murikanai moḡo eruḡato. Ma mo Iesu ḡena mero, Rubu Veaḡa verena baregona na eribaiatio merona, ma eḡenoḡoito, benamo ḡatama-boka eḡita-ḡauato ḡuiatona ea vaḡa-guruḡaiatio, ma Petero eḡori-toḡaiatio. ¹⁷ Benamo ḡatama-boka eḡita-ḡauato ḡuiatona na Petero ekiraiatio, ekirato, “Ḡoi maki mai tarima ḡena mero ta, ene?” Petero evaḡa-veseto, ekirato, “Asiḡina, au tu asiḡi.” ¹⁸ Mo gabu faraka na eḡabiatio, be vetuḡunaḡi-iaḡovini tarimari ema Rubu Veaḡa ḡitaḡauna tarimari na tu karava ta ḡetutuato. Benamo mo karava ḡeruḡa-ḡeḡeraḡiatio, ḡevetunuto-ḡoi. Petero maki ḡia seviri ai eruḡato ma evetunuto-ḡoi.

*Rubu Veāga verena baregona na Iesu edanaġiato
Mataio 26:59-66; Mareko 14:55-64; Luka 22:66-71*

¹⁹ Mo horai tu Rubu Veāga verena baregona na Iesu edanaġiato, Iesu ġena mero e ġena vevaġa-riba evedanaġi-iaġirito. ²⁰ Iesu na evaġa-veſeato, ekirato, “Au tu tarimarima ġutuma-bara ġoirari ai aguruġa-foforito. Au tu vanaġivanaġi Iuda tarimari ġeri rubu ai ema Rubu Veāga nuġari ai avevaġa-ribato-ġoi, ma Iuda tarimari ġema-raka-vegogoni gaburi ai, au asi aguruġa-vekuretoġato. ²¹ Kara dainai au odanaġiguni? Mo au aguruġato ġeseġaġiguto tarimari noa danaġiri, ġia ma ribari au na kara akiravara-vinirito.”

²² Iesu moġesi eguruġato nai, Rubu Veāga ġitaġauna tarimana ta ġia sevina i eruġa-taġoto-ġoi, monana Iesu ġoirana eforo-bubuġauato. Benamo Iesu ekiraiato, ekirato, “Ġoi mai Rubu Veāga verena baregona tu maniġesi ovaġa-guruġaiani?” ²³ Iesu na evaġa-veſeato, ekirato, “Bema au na guruġa rakavana ta bakiraġia nai, nokiraġia, kamara guruġa rakavana! Senaġi bema au tu baguruġa-korikori, kara dainai boforogu.”

²⁴ Benamo Anas na Iesu roġo varo na barubaru Rubu Veāga verena baregona Kaiafas ġenai etuġu-iaġoato.

*Petero na Iesu ma ekira-ġuniġau ġenoġoiato
Mataio 26:71-75; Mareko 14:69-72; Luka 22:58-62*

²⁵ Simona Petero tu roġo ruġataġo karavai evetunuto-ġoi. Benamo karava sevina i ġeruġa-vegogoto tarimari na ġedanaġiato, ġekirato, “Ġoi maki ġia ġena mero ta, ene?” Petero evekira-ġuniġauto, ekirato, “Asiġina, au tu asiġi.”

²⁶ Rubu Veāga verena baregona ġena vetuġunaġi-iaġovini tarimana ta tu mo Petero na seġana ebasi-vaġiato tarimana garagarana ta, ġia ekirato, “Au atuġamaġini tu, ġoi maki ġia ġesi mo vamoka nuġanai aġitamuto banaġu, ene?” ²⁷ Petero ma evekira-ġuniġau ġenoġoito, ma nuġanai asikauna tu koko-roku egoġito.

Iesu Pilato ġoiranai

Mataio 27:1-2 ema 27:11-14; Mareko 15:1-5; Luka 23:1-5

²⁸ Benamo Iuda tarimari na Iesu Kaiafas sevina na ġeġori-iaġoato Roma ġeri gavana ġena numa barana ġana. Mo tu varau ekini-mama mamato-ġoi. Ma Iuda tarimari tu asi ġeurato, Roma ġeri gavana ġena numai beġene raka-toġa, korana ġekirato, veiareva, asi rakavari, beġene tanu. Ġia ġeri ura tu Pasova o mase aneruna na Israela tarimari evanaġirito moġo asi evaġirito verekona beġene ġania veġata. ²⁹ Benamo Pilato ġeri ai eraka-rosito, benamo ekirato, “Mai tarima boġo ġabi-iaġomaia ġena kerere korana

tu kara?”³⁰ Ĝia na ĝevaĝa-veŝeato, ĝekirato, “Bema ĝia veig̃a rakavari asi bere vei nai tu, ĝoi ĝemu ai asi baĝara ĝabi-iaĝomaia.”³¹ Benamo Pilato na ekirarito, ekirato, “Ĝoĝabia, ma ĝoĝori-iaĝoa, benamo ĝemi taravatu ekirani ilailanai ĝoa vaĝa-kotaia.” Moĝesi naima Iuda tarimari na Pilato ĝekiraiato, ĝekirato, “Ĝai ĝema taravatu na tu maoro asi evinimani, tarima ta baĝana vaĝi-masea.”³² Maiĝa eĝorato anina tu, Iesu na ĝia aiĝesina bemaseni ekiraĝiato guruĝana bene moĝoni ĝana.

³³ Benamo Pilato numa barana ĝana ma erakatoĝa-ĝenoĝoito, bena Iesu ekeaiato, ma edanaĝiato, “Ĝoi tu Iuda tarimari ĝeri vere ba?”³⁴ Iesu na evaĝa-veŝeato, ekirato, “Ĝoi maniĝesi au okiraĝini tu tauĝemu nuĝamu siga moĝo oguruĝani ba tarima tari na beĝe kira-varamu guruĝana.”³⁵ Pilato evaĝa-veseto, ekirato, “Be, au tu Iuda tarimagu, ei? Ĝoi tu ĝemu tanobara tarimari na ema Rubu Veaĝa vereri na beĝe ĝabi-iaĝomamu, au beĝema vinigu. Ĝoi tu kara kererena oveiato?”³⁶ Iesu na evaĝa-veŝeato, ekirato, “Au ĝegu Basileia tu dia mai tanobara dagarana. Bere au ĝegu Basileia mai tanobara nuĝanai bere vetore e bere ruĝa nai tu, au ĝegu vetuĝunaĝi-iaĝovini tarimari ĝere variĝisi, Iuda tarimari ĝesi ĝere vevaĝi, ma tarima ta maki asi bere ilaila, Iuda tarimari ĝimari ai bere toregu. Senaĝi au ĝegu Basileia tu dia mai tanobara nuĝanai eruĝani.”³⁷ Pilato na moĝesina naima Iesu edanaĝiato, ekirato, “Be ĝoi tu vere ba?” Iesu evaĝa-veseto, ekirato, “Ĝoi okirani au vere otoni tu moĝoni oguruĝani. Au tanobarai ama maĝurito tauna korikori, guruĝa moĝonina bana vaĝa-foforia ĝana. Guruĝa moĝoninai ĝetanuni tarimari mabarari na au garogu tu ĝeseĝaĝiani.”³⁸ Pilato ekirato, “Guruĝa moĝonina tu kara?”

Iesu bene mase guruĝana

Mataio 27:15-31; Mareko 15:6-20; Luka 23:13-25

Moĝesi eguruĝato murinai, ma eraka-rosito Iuda tarimari ĝeri ai, benamo ekirarito, ekirato, “Au na mai tarima ĝenai rakava ta tu asi badoĝaria.”³⁹ Senaĝi ĝomi ĝemi veig̃a ta tu iniĝesi, Pasova verekona ĝaronai, dibura tarimana ta bana tuĝu-vaĝia. Be ĝomi ĝourani tu, ĝemi Iuda tarimari ĝeri vere natuĝu-vaĝia, ba?”⁴⁰ Benamo ĝia mabarari ĝekoĝoto, ĝekirato, “Asiĝina! Ĝia tu asiĝi! Senaĝi Barabas.” A Barabas tu elemato-ĝoi e evevaĝito-ĝoi naima ĝediburaiato.

19

¹ Moĝesi naima Pilato na Iesu eĝabiato, vetari tarimari o soldia evinirito, benamo ĝekwariato. ² Ema soldia

na varovaro ma giniri dagarana ġebito-ġeġeraġiato, korona noġa ġeveiato, benamo Iesu debanai ġetore-kauato. Ema dabuġa maukana kakakakana na ġevaġa-dabuġaiato. ³ Benamo ġoirana ġana ġeraka-kavito, benamo ġekiraiato, ġekirato, “Iuda tarimari ġeri Vere, ġaro namona!” Benamo ġoirana ma ġeforoato.

⁴ Pilato ma eraka-rosito Iuda tarimari ġeri ai, benamo ekirarito, ekirato, “Ġoġitaia, au na ġia ġomi ġoirami ai ama ġori-rosiani anina tu nama vaġa-ribami, au na ġia ġenai rakava ta tu asi badoġaria.” ⁵ Benamo Iesu ema raka-rosito, debana tu ma koronana, ġau ma giniginina ġevatoato dagarana, ema dabuġa kakakakana maki roġo etoġi-taġoato-ġoi. Benamo Pilato na Iuda tarimari ekirarito, ekirato, “Ġoġitaia, tarimana tu maġa.”

⁶ Moġesi Rubu Veaġa vereri baregori ma ġeri vetuġunaġi-iaġovini tauri na ġeġitaiato nai, ġefararato, ġekirato, “Ġovaġa-satauroa! Ġovaġa-satauroa!” Benamo Pilato na ekirarito, ekirato, “Ġomi tauġemi na ġoġabi-iaġoa, ma ġoa vaġa-satauroa, korana au na ġia ġenai kerere ta asi badoġaria.” ⁷ Ma Iuda tarimari na ġevaġa-veseato, ġekirato, “Ġai tu ma ġema taravatu, ma ġai ġema taravatu ekirani, ġia tu bene mase veġata, korana ġia tu tauġena moġo Barau Natunai bevevaġa-iaġo.”

⁸ Pilato na mo guruġa eseġaġiato nai, egari-rakava rakavato. ⁹ Benamo numa baregonai ma eraka-toġato, benamo Iesu ekiraiato, ekirato, “Ġoi tu ainana oiaġomato, ei?” Senaġi Iesu na asi evaġa-veseato. ¹⁰ Benamo Pilato na ekiraiato, ekirato, “Ġoi tu asi ourani au vaġa-vesegu ei? Ġoi asi ribamu au tu ma ġegu seġuka ġoi bavaġa-satauromuni, e ma ġegu seġuka ġoi batuġu-vaġimuni?” ¹¹ Iesu evaġa-veseto ekirato, “Bere Barau na guba na ġoi seġuka asi bere vinimu nai tu, toma au ġoi ġemu seġuka gaburenai asi bara ritoġo. Moġa lorinai, au eġabiguto ma ġoi ġimamu ai etoreguto tarimana, ġena rakava tu barego lelevaġi”. ¹² Pilato na mo guruġa eseġaġiato, benamo dabara evetauto-ġoi, ġena ura Iesu bene tuġu-vaġia. Senaġi Iuda tarimari roġo ġekoġoto-ġoi, ġekirato-ġoi, “Bema ġoi na mai tarima botuġu-vaġiani nai, ġoi tu dia Kaisara ġatana. Kamara tarima tauġena evekiragġini vere etoni, ġia na tu Kaisara, Roma ġeri vere, ekira-fitoġaiani.”

¹³ Pilato na mo guruġa eseġaġiato, benamo Iesu ema ġori-rosiato, benamo eiaġoto, Kota eseġaġini tarimana ġena sea ai ea tanukauto. Mo gabu tu “Fore Touraġena” ġetato-ġoi. Ma Heberu garonai tu “Gabata.” ¹⁴ Mo ġaro tu Pasova o

Iuda tarimari mase aneruna na evanaġirito moġo verekona ġana rovinatore ġarona, ma horaġauna 12 koloko tu varau eġabiato. Benamo Pilato na Iuda tarimari ekirarito, ekirato, “Ġoboġe, ġemi vere iomaġa!” ¹⁵ Senaġi ġia tu ġefararato, ġekirato, “Ġoġabi-veġitaia! Ġoġabi-veġitaia! Ġoa vaġa-satauroa!” Pilato na ma edanaġirito, ekirato, “Ġomi ġemi vere tu navaġa-satauroa, ei?” Rubu Veaġa vereri baregori ġevaġa-veseto, ġekirato, “Kaisara ġereġana moġo ġai ġema vere, ma vere boruna ta tu asiġina.” ¹⁶ Benamo Pilato na Iesu ġia ġimari ai etore-kauato beġene vaġa-satauroa ġana.

Iesu ġevaġa-satauroato

Mataio 27:32-44; Mareko 15:21-32; Luka 23:26-43

Benamo vetari tarimari o soldia na Iesu ġeġabiato, ġeġori-iaġoato. ¹⁷ Ma Iesu na ġena satauro efaġa-vaishiato, erakarosito, eiaġoto gabu arana “Deba Ġavana Gabuna” ġana. Heberu garonai mo gabu arana tu “Golgota”. ¹⁸ Mo gabu ai ġia na Iesu ġevaġa-satauroato tarima ruarua ġesi; ta tavi tai, ta tavi tai, ma Iesu tu nuġanai. ¹⁹ Ma Pilato na guruġa tari ġau lefalefa tai etorerito, benamo satauro tuġunai ġeikokokafakauato. Etorerito guruġari tu maiġeri, “IESU, NASARETA TAUNA, IUDA TARIMARI ĠERI VERE.” ²⁰ Mo guruġa tu Heberu garo ai, e Roma garo ai, ema Grik garo ai etorerito. Iesu ġevaġa-satauroato gabuna tu vanuġa baregona sevinai, be Iuda tarimari vovoka na mo guruġa debana ġeiviato. ²¹ Benamo Rubu Veaġa vereri baregori na Pilato ġekiraiato, ġekirato, “‘Iuda tarimari ġeri Vere’ tu asi notorea, senaġi iniġesi notorea, ‘Ġia ekirato, au tu Iuda tarimari ġeri Vere.’”

²² Ma Pilato na evaġa-veserito, ekirato, “Kara au na batorea guruġana tu batorea veġata.”

²³ Vetari tarimari na Iesu ġevaġa-satauroato murinai, ġena dabuġa ġeġabirito, ma karava vasivasi ġeveirito, benamo vetari tarimari na ġeri sebori sebori ġeġabito, ma vei-gabigabi dabuġana tu ġeiaġuiato. Korana vei-gabigabi dabuġana tu dabuġa sebna na moġo ġeturiato. A ġia tu dia dabuġa vesavesari vovoka ġeturi-kavikavito vau ġeveiato dabuġana. ²⁴ Moġesina naima tauġeri fakari ai ġeguruġa-vegogoto, ġekirato, “Asi sidarea, senaġi laki ġerena ta siveia, bewinini tarimana na mo dabuġa bene ġabia uranai.” Mai veiġa ġeveiato tauna korikori tu, Buka Veaġai ġetorerito guruġari beġene moġoni ġana, maiġesi ekirani, “Au ġegu dabuġa ġia fakari ai ġekaravarito, ema au ġegu dabuġa uranai laki ġerena ta ġeveiato.” Moġesi naima vetari tarimari na maiġeri veiġa ġeveirito.

²⁵ Iesu ġena satauro koranai tu vavine vasivasi (4) ġeruġa-taġoto-ġoi: Iesu sinana, e Iesu sinana tarina vavinena, e Maria, Klopa ġaraġona, ema Maria, Magadala vanuġana vavinena. ²⁶ Iesu na sinana e Iesu na eura-viniato-ġoi merona monai ruġataġo eġitarito, benamo Iesu na sinana ekiraiato, ekirato, “Natumu merona maniġa.” ²⁷ Ema ġena mero ekiraiato, ekirato, “Sinamu maniġa.” Mo ġaro na evesinato, Iesu ġena mai mero na Iesu sinana ġena numa ġana eġori-iaġoato, benamo enariato-ġoi.

Iesu ġena mase

Mataio 27:45-56; Mareko 15:33-41; Luka 23:44-49

²⁸ Moġa murinai Iesu eribato, ġena ġauvei mabarari tu varau bevaġa-koriri. Ma Buka Veaġai ġetoreato guruġana bene moġoni uranai ekirato, “Au bokagu bekoke.” ²⁹ A gwaġutu ta nuġanai tu vine nanuna mamakina monai tore-taġo. Nanu erimaiani dagnarana mo vine nanuna mamakinai ġeduġi-fereiato. Ma vine nanuna mamakina na evonuto, benamo isopo legana dudunai ġetore-kauato, benamo ġeduġi-varaġeato, Iesu bokanai ġetore-kauato. ³⁰ Iesu na mo vine nanuna mamakina eniuato, benamo ekirato, “Bema-kori.” Ma debana eġero-riġoto, benamo tauġanina na ġia iaukana eraka-vaġito, emaseto.

Soldia ta na Iesu sebina egwanuato

³¹ Mo ġaro moġa tu rovinatore ġarona, korana beboġini ma belaġanini tu Sabadi veaġana baregona ta mo Pasova o Iuda tarimari mase aneruna na evanaġirito moġo verekona ġarori nuġari ai. Moġa lorinai Iuda tarimari asi ġeurato, mo Sabadi veaġana baregonai mase tarimari tauġaniri satauro tuġunai beġene tanu. Moġesi naima Pilato ġenogiato, Iesu ema mo tarima ruarua kwakuri beġene kwari-koruri, benamo satauro tuġuna na beġene ġabi-riġori. ³² Moġa lorinai vetari tarimari ġeiaġomato, benamo ġevaġa-satauro debaiato tarimana kwakuna ġekwari-koruato, ma tarima vaġa-ruaruana Iesu ġesi ġevaġa-satauroato moġa maki moġesi ġeveiato. ³³ Senaġi Iesu ġenai ġeiaġomato nai, Iesu tu varau emaseto ġeġitaiato, be kwakuna asi ġekwari-koruato. ³⁴ A vetari tarimana ta na moġo Iesu sebina garaġota na egwanuato. Benamo asikauna mo egwanuato gabuna na rara e nanu ġevebubu-rosito.

³⁵ Maiġa eġitaiato tarimana na evari-fiuato, ma ġia ġena ve-varifiu tu moġoni. Ġia ma ribana, ġia tu eguruġa-korikorini, ma ġia na ekiraġi-foforiani anina tu, ġomi na maki boġono vaġa-moġonia ġana. ³⁶ Maiġeri veġa ġeveirito korana tu, Buka Veaġai ġetorerito guruġari beġene moġoni, ekirani, “Ġia

tu turiġana sebona ta maki asi beġe lau-koruani.”³⁷ Ma Buka Veāġai etoreato guruġana ta tu maiġesi ekirani, “Sebina ġegwanuato tarimana ġenai ma beġe boġe-raġeni.”

Iesu ġeguriato

Mataiō 27:57-61; Mareko 15; 42-47; Luka 23:50-56

³⁸ Maiġa murinai Iosefa, Arimatea tarimana, na Pilato enoġiato, Iesu tauġanina bene ġabia ġana. Pilato na maoro eviniato, benamo eiaġoto, Iesu tauġanina ea ġabiato. Iosefa tu Iesu ġena mero ta, senaġi Iuda tarimari gariri eveito-ġoi, be eraka-vekuretoġato-ġoi, ġena veġabidadama asi evaġa-foforito-ġoi.³⁹ Nikodemo, tovotovonai Iesu ġenai boġi eiaġoto tarimana, maki eiaġoto. Ġia na tu muro e aloe ġegiro-sebonarito muramurana kilogram gabana toitoi (30) maki eġabi-kauato. (Mo vedau muramurana bonana tu namo vedaurea).⁴⁰ Benamo Iesu tauġanina ġeġabiato, ma tauri ruarua na dabuġa kurokurona namona mamuramurana dagarana na ġekumuato, Iuda seneri na mase tarimari ġeveirito-ġoi ilailanai.

⁴¹ Iesu ġevaġa-satauroato gabuna tu ma vamokana. Mo vamoka nuġanai tu gara kouġana ta fore na ġeveiato, ma nuġanai tarima ta tu roġosi beġere tore-toġaia.⁴² Mo ġaro moġa tu Iuda tarimari ġeri rovinatore ġarona, ema mo gara kouġana maki kavinaġi, be Iesu ġeġabiato, monai ġea tore-toġaiato.

20

Gara kouġana tu korina

Luka 24:1-12

¹ Sabadi ġarona murinai, Sandei boġiboġi iamoiamo, roġo mukunamukunai, Maria, Magadala vavinena, gara ġana eiaġoto. Benamo eboġeto, gara ġatama bokana ġetabe-ġauato forena tu ġeġabi-veġitaiato, be irau ai vetore eġitaiato.² Benamo eraga-ġenoġoi-iaġomato, Simona Petero e Iesu ġena mero ta, Iesu na eura-viniato-ġoi merona, ġeri ai, benamo ekirarito, ekirato, “Vereġauka tu gara na beġe ġabirakaia, ma ġita asi ribara ainai beġe torea.”

³ Benamo Petero ema Iesu ġena mo mero ta moġa ġerakrosito, benamo gara ġana ġeiaġoto.⁴ Ma tauri ruarua ġeraga-vegogo-iaġoto, senaġi Iesu ġena mo mero ta na Petero eraga-kwaneato, ma gara forenai ea raġasi-guineto.⁵ Etoġa-tarito, benamo eboġe-toġato, Iesu ġekumuato mo dabuġa kurokurona eġitaiato monai toretari. Ġia tu eboġe-toġato moġo, asi eraka-toġato.⁶ Benamo Simona Petero eraġasito, benamo eraka-toġato gara kouġana nuġanai, ma Iesu ġekumuato dabuġa kurokurona eġitaiato monai

toretari, ⁷ ema Iesu debana mabarana ġebaru-ġauato mukona eġitaiato, Iesu tauġanina ġekumu-ġauato mo dabuġa kurokuroña ġesi tu asi tore-sebona. Senaġi mo muko tu ġereġana iokuioku, be irau ai. ⁸ Benamo Iesu ġena mo mero ema raġasi-guineto, moġa maki eraka-toġato. Moġeri dagara eġitarito, benamo evaġa-moġoniato. ⁹ Korana ġia na Buka Veaġai evetoreto guruġana tu roġosi roġo beġene riba-korikoria, guruġana tu maiġa: Iesu tu mase na ma bevariġisi-ġenoġoini. ¹⁰ Benamo Iesu ġena mero ruarua ma ġeġenoġoito ġeri numa ġana.

Iesu tu Maria, Magadala vavinena, ġenai efoforito

¹¹ Senaġi Maria tu gara kouġana murikanai eruġato vau etaġito-ġoi. Ma etaġito-ġoi nuġanai etoġa-tarito, benamo eboġe-toġato fore kouġana nuġana ġana. ¹² Benamo aneru ruarua eġitarito, dabuġa kurokuro ġetogito, Iesu ġevaġa-ġenaiato gabunai tanutaġo. Ta tu debakanai etanuto, ma ta tu gabikanai etanuto. ¹³ Benamo mo aneru ruarua na ġekiraiato, ġekirato, “Vavine, ġoi tu karase nai otaġini?” Maria na evaġa-veserito, ekirato, “Korana au ġegu Vereġauka tu beġe ġabi-rakaia, ma au asi ribagu ainai ma beġea torea.”

¹⁴ Maiġesi eguruġa-ġosito murinai, eboġe-ġeġeraġito tu, Iesu monai ruġataġo eġitaiato. Senaġi Maria tu asi eriba-maoroto, mo tu Iesu eruġa-taġoto-ġoi. ¹⁵ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Vavine, ġoi tu kara dainai otaġini?” Ġoi tu deikara ovetauani?” Maria etuġamaġito, Iesu tu mo vamaikai eġaukarani tarimana, be ekiraiato, ekirato, “Verebara, bema ġoi na boġabi-rakaia nai tu, ainai botorea gabuna nokira-varagu, be naġabia.” ¹⁶ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Maria!” Maria eruġa-kureto, benamo ekiraiato Heberu garo ai, ekirato, “Raboni!” Mai guruġa tauna tu, “Vevaġa-riba Tauna.” ¹⁷ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Au asi noġabitarigu, korana au tu Tamagu ġenai roġosi roġo bara varaġe. Senaġi noiaġo au tarikakagu ġeri ai, benamo bono kirari, ‘Au tu au Tamagu e ġomi Tamami, ema au ġegu Barau e ġomi ġemi Barau ġenai avaraġeni.’” ¹⁸ Maria, Magadala vavinena, Iesu ġena mero ġeri ai eiaġoto, benamo ekirarito, ekirato, “Au na Vereġauka tu baġitaia.” Benamo Vereġauka na evaġa-guruġaiato guruġari mabarari maki ma ekira-vararito.

Iesu ġena mero ġeri ai efoforito

Mataio 28:16-20; Mareko 16:14-18; Luka 24:36-49

¹⁹ Mo Sandei boġi ai, mo tu ġaro giniguinena fura ta nuġanai, Iesu ġena mero tu numa tai ġevevogoto. Ġia tu Iuda tarimari gariri ai, be ġeri numa ġatama bokana

tu ġebiri-ġauato. Ma Iesu eiaġomato, ġia fakari ai eruġa-tarito, benamo ekirato, “Asi ġogari, nuġami ai maino netanu.” ²⁰ Moġesi eguruġa-ġosito murinai, ġimana ġeikokorito e sebina ġegwanuato moġeri evaġa-ġitarito. Vereġauka ġeġitaiaato nai, ġeikaku-rakavato. ²¹ Benamo Iesu na ġia ma ekirato, “Asi ġogari, nuġami ai maino netanu! Tamagu na au etuġuguto kavana, au na maki ġomi atuġumini.” ²² Moġesina evaġa-guruġa ġosirito murinai, iaġana efururu-iaġoato ġeri ai, benamo ekirarito, ekirato, “Iauka Veaġa ġoġabia. ²³ Ġomi na ġena rakava boġo tuġamaġi-fitoġaiani tarimana, ġena rakava tu Barau na maki betuġamaġi-fitoġaiani. A ġena rakava asi boġo tuġamaġi-fitoġaiani tarimana tu, ġena rakava Barau na maki asi betuġamaġi-fitoġaiani.”

Iesu Tomasi ġenai efororito

²⁴ Senaġi Tomasi tu Iesu ġena mero ġeri ai eiaġoto ġaronai ġia tu asiġina. Tomasi arana ta tu Didimo o Kafa, ema ġia maki Iesu ġena mero ta mo mero gabanana ruarua (12) nuġanai. ²⁵ Moġesina nai Iesu ġena mero na ġekira-varaiato, ġekirato, “Vereġauka tu ġai na baġa ġitaia.” A Tomasi tu ekirato, “Au tu ġimana ġeikokorito gaburi baġitarini, ema didigu ikoko ġeraka-toġato gaburi na baduġi-toġaiani, e sebina ġegwanuato, monana didigu baduġi-toġaiani vau, bavaġa-moġoniani.”

²⁶ Ġaro imaima toitoi (8) ġekorito murinai, Iesu ġena mero tu numa nuġanai maia, ma mo ġaro ai tu Tomasi maki ġia ġesi. Mo numa ġatama bokana tu biribiri, senaġi Iesu tu eiaġomato, fakari ai eruġa-tarito, benamo ekirato, “Asi ġogari, nuġami ai maino netanu.” ²⁷ Benamo Tomasi ekiraiato ekirato, “Tomasi, ġimagu noġitari, didimu mai ikoko gaburi ai noma duġi-toġaia. E ġimamu notuġu-iaġomaia, be didimu au sebigu ġegwanuato mainai noma duġi-toġaia. Ġemu daradara novaġa-dokoa, ma novaġa-moġonigu.” ²⁸ Benamo Tomasi na Iesu evaġa-veſeato, ekirato, “Au ġegu Vereġauka ema ġegu Barau.” ²⁹ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Tomasi, ġoi tu ovaġa-moġoniguni, korana boġitagu nai. A asi ġeġitaguni, senaġi ġevaġa-moġoniguni tarimari tu beġene iaku.”

Mai buka Ioane na etoreato anina tu kara

³⁰ Iesu na vetoġa boruri ġutuma ġena mero ġoirari ai eveirito. Senaġi moġeri mai bukai tu asi atorerito. ³¹ A maiġeri atorerito korana tu, ġomi na Iesu boġono vaġa-moġonia, ġia tu moġoni Keriso, Barau Natuna. Ma bema ġomi na ġia boġo vaġa-moġoniani nai, ġia aranai maġuri vanaġivanaġi boġo ġabiani.

*Iesu mero imaima ruarua (7) ġeri ai eforito***21**

¹ Moġa murinai Tiberia kouna rikinai Iesu ġena mero ġeri ai ma eforito. Monai tu maiġesi eforito: ² Simona Petero; Tomasi, arana ta tu Didimo o Kafa; Natanaela, Kana vanuġa tarimana, Kana tu Galilea tanonai; Sebedaio natuna ruarua; ema Iesu ġena mero ruarua; mabarari monai ġetanu-vegogoto-ġoi. ³ Benamo Simona Petero na ekirarito, ekirato, “Au tu kou ġana maina aiaġoni.” Ma mo kotari ġekirato, “Ġai maki ġoi ġesi taiġoni.” Benamo tauri imaima ruarua (7) ġeraka-rosito, ġeiaġoto, ġasi ai ġea raġekauto, benamo ġea mainato. Senaġi mo boġi barabara nuġanai tu maġani-kone ta maki asi ġeġoitaġoato.

⁴ Boġiboġi iamoiamo Iesu tu kou rikinai eruġa-taġoto-ġoi; senaġi ġena mo mero tu asi ġeriba-maoroto, mo tu Iesu eruġa-taġoto-ġoi. ⁵ Benamo Iesu na ekirarito ekirato, “Natugu, ġomi ġemi ai maġani-kone tari maniġeri, ba?” Ġia na ġevaġa-veurato, ġekirato, “Asiġina.” ⁶ Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Reke ġasi aroribana rekena na ġofiu-riġoa, maninai tu maġani-kone tari boġo ġoitaġoni.” Reke ġefiu-riġoato, benamo ma ġeinu-raġea ġetato nai tu ġeinu-kavaiato meto fanifani, korana tu maġani-kone vovoka tabutabu ġevaġa-toġarito bene.

⁷ Iesu ġena mero ta tu Iesu na eura-viniato-ġoi merona. Mai mero na Petero ekiraiato, ekirato, “Vereġauka tu iomoġa.” Simona Petero na mo guruġa eseġaġiato, “Vereġauka tu iomoġa” nai, asikauna ġena dabuġa eraga-veiato, benamo kou ai ebaba-reito. Mo dabuġa tu, eġauveito-ġoi be ekokiato. ⁸ Senaġi Iesu ġena mero kota tu mo bouti na vau ġeleva-iaġoto. Mo reke ma maġani-konena maki ġeinukau-iaġo sebonaiato. Korana ġia na mo reke ġefiu-riġoato gabuna ema fenu fakari tu asi manaġa, mita sinau sebona (100) kavana moġo.

⁹ Fenu ai ġea darokauto nai, ġeboġeto tu karava vaġa-ġara ġeġitaiato, e maġani-kone karava torekau ġeġitarito, ema beredi tari maki monai toretaġo. ¹⁰ Ma Iesu na ekirarito, ekirato, “Ġomi na reke ai boġo vaġa-toġari maġani-koneri tari ġoġabi-iaġomari.” ¹¹ Simona Petero ġasi ai eraġekauto, benamo reke fenu ai einu-raġeato. Mo reke tu maġani-kone baregori na evonuto, mo maġani-kone baregori tu mabarari sinau sebona gabana imaima ma toitoi (153), ġutuma lelevaġi, senaġi reke tu asi evedareto.

¹² Iesu na ekirarito, ekirato, “Ġoiaġoma, ġoma ġaniġani.” Iesu ġena mo mero moġeri ta na Iesu tu iniġesi asi ma

ġedanaġiato, “Ġoi tu dei, ei?” Korana ġia ribari, mo tu Vereġauka. ¹³ Iesu eiaġomato, beredi eġabiato, benamo evinirito, ma maġani-kone maki moġesi eveirito.

¹⁴ Mai tu nega vaġa-toitoina ġena mero ġeri ai efoforito, Barau na mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato murinai.

Iesu na Petero elaunaġiato

¹⁵ Ġeġaniġani-ġosito murinai, Iesu na Petero ekiraiato, ekirato, “Simona, Ioane natuna, ġoi na au oura-viniguni veuravinina na maġeri ġeri veuravini au ġegu ai ġetoreani maki evanaġiani, ei?” Petero ekirato, “Oi Vereġauka, ġoi ma ribamu, au na ġoi tu aura-vinimuni.” Iesu na ekiraiato, ekirato, “Au ġegu mamoe naturi bono ġuburi.”

¹⁶ Iesu na ma edanaġi-ġenoġoiato, ekirato, “Simona, Ioane natuna, au oura-viniguni, ei?” Petero evaġa-veseto, ekirato, “Oi Vereġauka, ġoi ma ribamu, au na ġoi tu aura-vinimuni.” Iesu ekirato, “Au ġegu mamoe bono nari-ġinikauroi.”

¹⁷ Iesu na Petero vaġa-toitoina ma edanaġiato, ekirato, “Simona, Ioane natuna, ġoi na au oura-viniguni, ei?” Petero enuġa-metoto, korana Iesu na mo tu vaġa-toitoina edanaġiato, “Ġoi au tu oura-viniguni, ei?” Petero ekirato, “Vereġauka, ġoi tu dagara mabarari ma ribamu, e ġoi ma ribamu, au na ġoi tu aura-vinimuni.” Iesu ekirato, “Au ġegu mamoe bono ġuburi.

¹⁸ Akira-korikorimuni, ġoi variġumu ai tu, tauġemu na gabakamu gabaġau na obaruato-ġoi, benamo oura-vinirito-ġoi gaburi ġana oiaġoto-ġoi. Senaġi ġoi boġaukani nai tu, ġimamu botuġu-roroġotoani, benamo tarima ta na ġimamu bebaruani, benamo beġori-kaumuni, ma asi oura-viniani gabuna ġana beġori-iaġomuni.” ¹⁹ Iesu na mai guruġa ekiraġiato tu, Petero bemaseni dabarana ema ġena mase na kamasi Barau bevaġa-raġe baregoani, etore-rosiato. Benamo Petero ekiraiato, ekirato, “Au murigu ai noma raka.”

Iesu ma ġena mero ta

²⁰ Petero eruġa-kureto tu, Iesu na eura-viniato-ġoi merona eġitaiato, muriri na eraka-iaġoto-ġoi. Mai mero tu, mo Iesu ġeġaniġani-vegogoto lavilavinai Iesu ġenai evetabekauto, benamo edanaġiato, ekirato, “Vereġauka, ġoi berevamuni tarimana tu dei, ei?” ²¹ Petero na mo mero (o Ioane) eġitaiato, benamo Iesu ekiraiato, ekirato, “Senaġi Vereġauka, ġia maġurina tu aiġesi ei?” ²² Iesu na evaġa-veaseato, ekirato, “Bema au baurani, ġia tu maġuri bene tanu mo, au ma baġenoġoini, ġoi tu asi ġemu ġauvei ta maniġa ovedanaġi-iaġiani. Ġoi tu au murigu ai noma raka.” ²³ Mai guruġa dainai, tarikaka veġabidadama nuġanai fakari guruġa leileiri

ġekiraġirito-ġoi, ġekirato, “Iesu ġena mai mero maiġa tu asi bemaseni.” Senaġi Iesu tu asi ekirato, mo mero tu asi bemaseni. Iesu maiġesi moġo ekirato, “Bema au baurani, ġia tu maġuri bene tanu mo, au ma baġenoġoini, ġoi tu asi ġemu ġauvei ta maniġa ovedanaġi-iaġiani.”

²⁴ Mo Iesu ġena mero dagařana tu maiġa, maiġeri guruġa evari-fiurini ema etorerini maiġa. Ġita ribara, ġia ġena vevarifiu guruġari tu moġoni.

²⁵ Iesu na dagařa tu vovoka eveirito. Bere mabarari ġere toreri nai tu, au atuġamaġini, mai tanobara gabuna mabarana tu bere kei, asi veġata bere ilaila, moġeri buka mabarari ġetore-vegogori ġana uranai tu-na.

APOSTOLO ĜERI VEIĜA E ĜAUVEI

Apostolo ĝeri ĝauvei e veiĝa vaĝa-foforiri guruĝari

Mai apostolo ĝeri ĝauvei e veiĝa bukana anina baregona tu Iauka Veaĝa Barau ĝenana emariĝoto ema apostolo ĝerina ema ĝauveito variri.

Mai buka maki Luka na Teofilo ĝena ma etoreato. Etoreato laĝanina tu laĝani 63 beiaĝo 68 fakari ai ta kavana, mo tu Iesu emaseto murinai.

Guruĝa baregori Luka na Teofilo mai fefai evaĝa-ribaiato tu maĝeri: 1) Kamasi ekalesia doĝorori ĝevesinato; 2) ma kamasi tanobara mabarana ekalesia doĝorori na evaiato; 3) kamasi Keriso guba na Iauka Veaĝa ĝenana mai tanobarai ĝena ekalesia doĝorona eragaiani; 4) ekalesia mabarari Iauka Veaĝa na bene vaĝa-vonuri, korana ĝia ĝenana vauro ĝia ĝeri vetuĝunaĝi ĝauveina bevaĝa-tubuani e bevaĝa-taunaiani, ema bevaĝa-kokoreani ema bevaĝa-seĝukaiani (Apostolo 1:8; Sekaraia 4:6).

Luka ĝena toretore tu maĝesina eboioĝaiato:

1. Petero ĝena ĝauvei Iuda tarimari fakari ai - karoa 1-12
2. Paulo ĝena ĝauvei irau bese tarimari fakari ai - karoa 13-28

¹ Teofilo, ĝoi atore-vinimuni. Ĝegu toretore giniguinena nuĝanai, Iesu ĝena ĝauvei e ĝena vevaĝa-riba guruĝari mabarari atore-foforirito, ĝena ĝauvei esinaiato veĝata, ² eiaĝoto mo, Barau na guba ĝana eĝabi-varaĝeato. Roĝosi roĝo bere ĝabi-varaĝea nuĝanai, Iauka Veaĝa ĝenana eĝabiviriĝirito apostolori evaĝa-ribarito. ³ Ĝena midigumidigu e mase murinai ĝia mai apostolo ĝeri ai efoforito ema vetoĝa moĝoniri vovokari ai ĝia tauĝena evevaĝa-moĝonito ĝia tu maĝuri etanuni. Ĝia tu ĝaro gabana vasivasi (40) nuĝanai apostolo ĝeri ai dabara vovokai efoforito-ĝoi, ĝeĝitaiato-ĝoi, ema Barau ĝena Basileia, (ĝena veĝitaĝau seĝukana evaĝaruĝaiani maĝa), varina ĝeri ekiraĝiato-ĝoi. ⁴ Ma Iesu ĝesi ĝeraka-vegogoto nai, Iesu na ekirarito, ekirato, "Ierusalem asi boĝono iaĝuia, senaĝi au na akira-varamito varevarena roĝo boĝono vaĝa-nogaia, mo tu au Tamagu na ekiraĝitoretoreato varevarena. ⁵ Korana Ioane tu moĝoni nanu na ebatisoto-ĝoi, senaĝina ĝomi tu ĝaro viravira beĝe korini murinai tu, Iauka Veaĝa na bebatisomini."

Barau na Iesu guba ĝana eĝabi-varaĝeato

⁶ Apostolo Iesu ĝesi ĝevevogoto nai, Iesu ĝedanaĝiato, ĝekirato, "Vereĝauka, ĝoi na toma mai negai Isaraela tari-mama, Roma ĝeri veĝitaĝau na bovaĝa-maĝurimani, benamo

Isaraela ġema veġitaġau o basileia ma bovini-ġenoġoimani ba?” ⁷ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Mani tu au Tamagu ġereġana ġena seġukai ġarori e negari etorerito, ġomi na tu asi boġo ribarini. ⁸ Senaġi ġomi tu Iauka Veaġa iatami ai berakarigoni, benamo seġuka boġo ġabiani, ema au kiraġi-foforigu tarimami ai boġo iaġoni, Ierusalem a, Iudea a e Samaria gaburi mabarari a, beiaġoni mo, tanobara gaburi mabarari a.”

⁹ Eguruġa-ġosito murinai, matari ġutuġuturi ai Barau na guba ġana eġabi-varaġeato. Ġeġita-ġauato mo, magube na ekou-ġauato, benamo asi ma ġeġitaiato. ¹⁰ Apostolo na Iesu guba ġana evaraġeto-ġoi roġo ġeġita-raġeato-ġoi nuġanai, tau ruarua dabuġa kurokurori na ġevedabuġato, asikauna ġia seviri ai ġema ruġa-tarito. ¹¹ Benamo ġekirato, “Galilea tarimami, karase maninai boġo ruġa vau guba ġoġita-taġoani? Mai Iesu, ġomi ġemina guba ġana beġabi-varaġea tarimana, tu ma beġenoġoi-iaġomani. Ġia tu guba ġana bevaraġe boġo ġitai kavana, guba na ma bemariġoni.”

Apostolo tu Ierusalem a ġevegogoto

¹² Benamo apostolo Olive Ġorona na Ierusalem a ġana ma ġeġenoġoi-iaġoto. Mo gabu ruarua fakari tu kilomita sebna kavana. ¹³ Ierusalem a ġeraġasito, benamo ġetanuto-ġoi numana tuġuna daiġutuna ġana ġeraġekauto. Mo daiġutu ai apostolo ġevegogoto, arari tu Petero; Ioane; Iakobo (o Iames) e Anduru; Filipo e Tomasi; Batolomeo; Mataio; Iakobo Alfeo; Simona, Selote tauna; ema Iudas, Iakobo natuna. ¹⁴ Ġia mabarari ma nuġari sebna ġesi ġeġuriġuri-vegogoto-ġoi, vavine tari maki e Maria, Iesu sinana, ema Iesu tarina doġoro.

Iudas gabuna eġabiato tauna

¹⁵ Moġeri ġaro ai Iesu ġevaġa-moġoniato-ġoi tarimari mabarari tu sinau sebna ma gabana ruarua (120) ġevegogoto-ġoi. Ġia fakari na Petero eruġa-vaisto, benamo ekirato. ¹⁶ “Tarikakagu mabarami, toretore veaġana tu bema moġoni, mo tu Iauka Veaġa Davida muruna na kai-veġata ekirato, Iudas na Iesu ġabitarina tarimari beġori-kaurini guruġana. ¹⁷ Iudas tu ġai karoma ta, ema ġia maki apostolo ġauveina tarimana, ġai kavana.”

¹⁸ Ġena vei-rakava voina monina na tano ta evoiato. Monai ġia eketoto, benamo emaseto, ma nuġana eġwa-fakaiato, benamo sinaġena ebebubu-rosito. ¹⁹ Ierusalem a tarimari mabarari na varina ġeseġaġiato, benamo mo tano arana ġeri garo ai ġekiraġiato “Akeledama” anina tu “Rara Tanona.”

²⁰ Korana Salamo bukanai varau ġetoreato, ekirani,

‘Ĝena numa bene karovo,
tarima ta asi bene tanu.’
Ma guruĝa ta Salamo nuĝanai ekirani,
‘Ĝena veĝitataĝo ĝauveina maki
ta na bene ĝabia.’

²¹ Moĝa lorinai namona tu tau ta siĝabi-viriĝia. Mo tau tu ĝita ĝesi vanaĝivanaĝi tarakao-vegogoto-ĝoi, Iesu Vereĝauka ĝita fakarai taraka-toĝato-ĝoi e taraka-rosito-ĝoi nai, ²² ema Ioane na tarima ebatisorito negana na, beiaĝoma mo, Iesu ĝai ĝemana guba ĝana eĝabi-varaĝeato ĝarona tarimana ta. Korana tu ĝia maki ĝai ĝesi Iesu ĝena variĝisi-ĝenoĝoi bene kiraĝi-foforia.

²³ Moĝa lorinai ĝia na tau ruarua ĝeĝabirito, Iosefa, arana tu Barasaba ĝetato-ĝoi, arana ta maki Iusto; ema Matias. ²⁴ Benamo ĝeĝauĝauto, ĝekirato, “Vereĝauka o, tarimarima mabarari nuĝari ĝoi na tu oribarini, moĝa lorinai novaĝa-ĝitama, dei tu ĝoi na boĝabi-hidia, ²⁵ apostolo ĝauveina bene veia Iudas gabunai; a Iudas tu eiaĝoto ĝena gabu korikorina ĝana.” ²⁶ Benamo fore ĝerena ĝeveiato nuĝanai, fore tu Matias aranai eketoto, benamo Matias apostolo gabanana sebona (11) ĝesi ĝeiavi-sebonaiato.

2

Iauka Veaĝa eraka-riĝoto

¹ Pentekoste ĝaronai, Iesu ĝevaĝa-moĝoniato-ĝoi tarimari mabarari gabu sebonai ĝevegogoto. Pentekoste anina tu gabana imaima (50), mo tu Pasova verekona ĝarona na beiaĝoma mo, mai ĝaro maiĝa. ² Benamo asikauna iavara baregona ta guruna noĝa guba na emariĝoto, ĝetanu-vegogoto numana nuĝana mabarana evaĝa-vonuato. ³ Benamo noĝa moĝo karava meari kavana ĝemariĝoto-ĝoi ĝeĝitarito. Mo karava meari ĝemariĝoto, benamo ĝia tata tubuari ai ĝemoreto. ⁴ Benamo ĝia mabarari Iauka Veaĝa na evaĝa-vonurito, benamo garo iraurauri ai ĝeguruĝato, Iauka Veaĝa na evinirito ilailanai.

⁵ Moĝa ĝaronai tu Iuda tarimari, Barau garina ĝeveito-ĝoi tarimari, tu tanobara gaburi mabarari na ĝeiaĝomato, benamo Ierusalemaj ĝetanuto-ĝoi. ⁶ Mo guru ĝeseĝaĝiato nai, tarimarima ĝutuma ĝeĝaru-vegogoto. Nuĝari ĝefarevaĝito, korana ĝia tata na Iesu ĝevaĝa-moĝoniato-ĝoi tarimari ĝeseĝaĝirito tu mo ĝeraka-vegogoto tarimari ĝeri garo ai ĝeguruĝato-ĝoi. ⁷ Ĝia ĝeĝaba-rakavato e ĝedaradarato, ĝekirato, “Mai ĝeguruĝani tarimari tu Galilea tarimari, ene? ⁸ Kamara dabarai tu ĝita tata ĝera garo ai ĝeguruĝani taseĝaĝirini? ⁹ Ĝita tari tu Patia tarimara, tari tu Media

tarimara e Elam tarimara. Tari tu Mesopotamia, Iudea e Kapadokia na, ema tari tu Ponto na e Asia na, ¹⁰ Frigia e Pamfilia na, Aigupito e Kurene sevina Libia tanori na, ema tari tu Roma na tiaiāomato, ¹¹ Iuda tarimara, e irau bese tarimari Iuda ġera toma-rakariġo ġeġabi-raġeato tarimari; ema ġita tari tu Krete e Arabia tarimara. Senaġi ġita mabarara na taseġaġirini ġita tata ġera garo ai Barau na veiġa baregori boruri eveirito-ġoi ġekiraġi-foforirini.” ¹² Mabarari ma nuġa-farevaġiri e ma daradarari ġesi tauġeri ġevedanaġi-vedanaġito, ġekirato, “Mai veiġa anina tu kara?” ¹³ Senaġina tarima tari na tu ġevaseva-vaseva-iaġirito, ġekirato, “Maiġeri tarima tu beġe niu-rakava.”

Petero ġena vevarifju

¹⁴ Benamo Petero ma apostolo gabanana sebona (11) ġesi ġeruġa-vaisito, ma garona evaġa-baregoato, benamo vegogo tarimari eġobata-vinirito, ekirato, “Iuda tarimami e Ierusalem-mai ġotanuni tarimami mabarami, boġono seġaġi-ginikau, mai veiġa tauna ġemi nakiraġi-maġataia. ¹⁵ Maiġeri tarima tu asi beġe niu-rakava, ġomi ġotuġamaġini kavana. Mai tu roġo boġiboġi horaġauna 9 koloko. ¹⁶ Senaġi maitoma tu Ioel, peroveta tarimana, na ekiraġi-guineato kavana efoforini, ekirato,

¹⁷ ‘Barau ekirani:

Ġaro dokori ai au Iaukagu babubu-riġoani tarimarima mabarari iatari ai.

Benamo natumi merori e ġuiatori beġe perovetani, ġemi maraġa variġu beġe mata-vanaġini, ema ġemi tau ġaukari beġe nuvini.

¹⁸ Oi, moġeri ġaro ai au ġegu vetuġunaġi tauri e vavineri iatari ai au Iaukagu babubu-riġoani,

benamo beġe perovetani.

¹⁹ Benamo nuġa-farevaġi veiġari guba tuġunai bavaġa-foforirini,

ema vetoġa dagarari tanobarai; rara, e karava, ema goġu barukari.

²⁰ Ġaro ma bevetore-kureni bemukunani,

e ġue tu bekakakakani, rara kavanai beiaġoni,

Vereġauka ġena iaġoma ġarona baregona e irau vedaureana bekavinaġini nai.

²¹ Benamo deikara Vereġauka aranai ekea-raġeni tarimana tu maġuri beġabiani.’

²² Isaraela tarimami, mai guruġa boġono seġaġiri: Iesu, Nasareta tarimana, Barau na eviniato ġauveina tu ġomi ġemi ai evaġa-fofori ginikauato. Ġia ġenana Barau ġena seġuka veiġari e nuġa-farevaġi veiġari ema vetoġa tari eveirito ġomi

vefakami ai, be ġomi tu ma ribami. ²³ Barau ġena urai e ribai varau eboioġa-guineato ilailanai, Iesu ġomi ġimami ai etore-kauato, benamo rakava tarimari na ġevaġa-kavamito, benamo Iesu satauro ai ġoikoko-kauato nai ġovaġi-maseato. ²⁴ Senaġina Barau na ġia mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato, ema mase midiguna na eġabi-vaġiato, korana mase na ġia tu asi ilaila beġabi-tariani riba. ²⁵ Davida na ġia ekiraġiato, ekirato,

‘Vereġauka tu ġaro mabarari ai ġoiragu ai aġitaiani.

Ġia tu au aroribagu ai,

be dagara ta na asi bevaġa-ġarevaguni.

²⁶ Moġa lorinai nuġagu iaku na bevonu,

ema ġegu guruġa tu iaku na beġe vonu.

Mase garina maki asi aveini,

²⁷ korana au tu mase tarimari ġeri gabu ai asi boraga-kwaneguni,

ema ġemu Tarima Veaġana tu asi beboraġani.

²⁸ Maġuri dabarari tu varau ovaġa-ribaguto;

ġoi sevimu ai batanuni,

benamo iaku na bovaġa-vonuguni.’

²⁹ Tarikakagu mabarami, initoma au tu nuġagu ma koko-rena ġesi bakirani, ġita senera baregona Davida tu emaseto ema ġeguriato, maitoma ġia gurina tu ġita ġesi maiġea.

³⁰ Senaġi ġia tu peroveta tarimana, ema ma ribana Barau na tu varau ekiraġi-toreato, ekirato: Davida besena ta tu ġia ġena teronai betanukauni veġata. ³¹ Davida na eriba-guineato, Barau na kara ġoirai beveiani eġitaiao. Benamo Keriso ġena variġisi-ġenoġoi guruġana ekiraġiato, ekirato,

‘Ġia tu mase tarimari ġeri gabu ai asi eraga-kwaneato, ema tauġanina asi beboraġani.’ ³² Barau na mai Iesu, mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato, ġai mabarama ribama. ³³ Barau na eġabi-vaisiato, ġimana aroribanai etoreato, benamo Barau na ekiraġi-toreato, Iauka Veaġa na Tamana ġenana eġabiato. Benamo ġia na mo Iauka Veaġa toma bebuburiġoa, ġomi na ġoġitaiani ema ġoseġaġiani. ³⁴ Korana Davida guba ġana tu asi evaraġeto, senaġi ekirato,

‘Barau na au ġegu Vereġauka ekiraiao, ekirato:

Au aroribagu ai noma-tanu,

³⁵ bene iaġo mo, ġevetari-vinimuni tarimari bana tore-riġori,

kwakumu vaġa-ruġa tarina dagananai bana vaġa-iaġori.’

³⁶ Moġa lorinai Israela tarimari mabarari tu beġene riba-ginikau, mai Iesu, ġomi na ġovaġa-satauroato tu, Barau na Vereġauka e Keriso ai evaġa-iaġoato.”

Tarimarima ġutuma ġevetuġamaġi-kureto ma ġeraka-kureto

³⁷ Mai guruġa ġeseġaġiato nai, nuġari ġeraġeto, benamo Petero e mo apostolo tari ġedanaġirito, ġekirato, “Tarikaka, ġai tu kamasi toma ġaveini?” ³⁸ Petero na ekirarito, ekirato, “Ġomi tata ġemi rakava ġerina boġono vetuġamaġi-kure ma boġono raka-kure, ema Iesu Keriso aranai babatiso boġono ġabia, be ġemi rakava bene tuġamaġi-fitoġari; ema ġena varevare, Iauka Veaġa, boġono ġabia. ³⁹ Korana Barau ġena kiraġitore eveiato tu ġomi ġemi e ġomi natumi ġeri, ema manaġai ġetanuni tarimari ġeri. Aba, Vereġauka ġera Barau na ekiraġi-toreato Iauka Veaġana tu bekearini tarimari mabarari bevinirini.”

⁴⁰ Petero na guruġa ġutuma ekiraġirito, esisiba-vinirito e elau-naġirito, ekirato, “Mai bese tarimari rakavari ġerina tauġemi boġono raga-maġuri.” ⁴¹ Tarima ġutuma na ġena guruġa ġeġabi-raġeato, benamo babatiso ġeġabiato. Mo ġaro sebonai tarimarima mabarana daġara toitoi (3,000) kavana ġia ġeri doġoro nuġanai ġebere-toġato. ⁴² Benamo vanaġivanaġi apostolo tarimari ġerina riba ġeġabito-ġoi, ġevegogoto-ġoi e ġevevaġa-kavato-ġoi, beredi ġetavi-kirato-ġoi o anibou ġeġanito-ġoi e ġeġauġau-vegogoto-ġoi.

Iesu ġevaġa-moġoniato-ġoi tarimari ġeri maġuri

⁴³ Apostolo ġerina Barau na nuġa-farevaġi veiġari e vetoġa boruri ġutuma eveirito-ġoi, ema tarimarima mabarari ġegari-rakavato. ⁴⁴ Iesu ġevaġa-moġoniato tarimari mabarari ġetanu-vegogoto-ġoi ema ġeri-ġari ġevevarevare-vevinito-ġoi. ⁴⁵ Ġeri farefare e tano ġeivoivoi-iaġirito-ġoi, benamo moniri tu ġia mabarari vefakari ai ġevarerito-ġoi, tata ġena rabu ilailanai. ⁴⁶ Ġaro vanaġivanaġi mabarari Rubu Veaġai ġevegogoto-ġoi. Ġeri numai anibou ġeġanito-ġoi e ġeġaniġani-vegogoto-ġoi ma iakuri e ma mainori ġesi. ⁴⁷ Barau ġevaġa-raġeato-ġoi, ema tarimarima mabarari ġeri veiau-namo ġeverere-iaġiato-ġoi. Benamo ġaro mabarari ai Vereġauka na evaġa-maġuririto-ġoi tarimari ġia ġesi etore-vegogorito-ġoi.

3

Kwaku rakava tarimana enamoto

¹ Ġaro ta lavilavi horaġauna 3 koloko ai ġauġau horanai, Petero e Ioane Rubu Veaġa ġana ġeiaġoto. ² Monai tarima ta tu emaġurito kwakuna rakava ġeġoitaġoato. Ġaro mabarari ai ġeġwa-iaġoato-ġoi, Rubu Veaġa ġatama bokana arana “Namo Vedaurea” koranai ġevaġa-tanutariato-ġoi, benamo

Rubu Veāgai ġeraka-toġato-ġoi tarimari ġeri ai moni enoġito-ġoi. ³ Ġia na Petero e Ioane ġeraka-toġa ġana nuġanai eġitarito, benamo kara ta ġevinia uranai enoġirito. ⁴ Tauri ruarua na ġeġita-karakaraiato, benamo Petero na ekiraiato, ekirato, “Ġai noġitama!” ⁵ Mo guruġa eseġaġiato lorinai, tauri ruarua eġitarito, ġia mataboru ekirato tu, kara ta beġe viniani. ⁶ Senaġi Petero na ekiraiato, ekirato, “Au tu asi ġegu moni, senaġina ġegu ai kara etanuni dagarana avinimuni. Iesu Keriso, Nasareta tauna, aranai akiramuni, novariġisi, noraka!” ⁷ Benamo Petero na kwaku rakava tarimana ġimana aroribanai eġabito, evaġa-ruġa-vaishiato. Asikauna ġia kwakuna ema kwakuna komukomuri ġetubutubu-kauto. ⁸ Ġia eburi-vaishito, eruġa-tarito, eraka-iaġoto. Benamo Petero ema Ioane ġesi Rubu Veāganai ġeraka-toġato, erakato e eburi-vaishito, Barau evaġa-raġeato. ⁹ Tarimarima mabarari na ġeġitaiato, erakato e Barau evaġa-raġeato-ġoi, ¹⁰ ema ġeġita-leiatio, ġia tu “Namo Vedaurea” ġatama-boka koranai etanuto-ġoi vau enoġinoġito-ġoi tarimana nai, ġia mabarari nuġari ġefarevaġito e ġeġaba-rakavato, mo veiġa ġia ġenai eġorato nai.

Petero ġena ġobata Rubu Veāgai

¹¹ Mo tau roġo Petero e Ioane ġeri ai eveġabikau-taġoto-ġoi, touraġe baregona arana “Solomona Ġena Touraġe” ai, tarimarima mabarari ġeġaba-rakavato, benamo ġeraga-iaġoto ġeri ai. ¹² Petero na mo tarimarima eġitarito, benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Isaraela tarimami, karase nai mai dagara tu ġoġaba-iaġiani? Karase nai ġai ġoġita-karakaramani? Ġomi ġotuġamaġini mai tu tauġema ġema seġukai e Barau korana-iaġinai naima, mai tarima baġa vaġa-rakaia ġotoni? ¹³ Aberahamo, Isako, Iakobo ġeri Barau, ġita senera mabarari ġeri Barau, na ġena vetuġunaġi tarimana Iesu evaġa-raġeato, senaġi ġomi na Roma tarimari ġoviniatio beġene vaġia ġana, ma Pilato ġena ura bene tuġu-vaġia asi beġene vaġia etato nai, ġomi tu asi ġourato. ¹⁴ Ġia tu Veāga e Vei-Iobukaiobuka tarimana, senaġi ġomi na tu asi ġouraviniatio, ema Pilato ġonoġiato, vaġivaġi tarimana tu bene tuġu-rosia ġotato. ¹⁵ Maġuri eġwa-iaġomaiato tarimana tu ġomi na ġovaġi-maseato. Senaġi Barau na mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato. Ġai maiġa tu ribama e ġakiraġi-foforiani. ¹⁶ Ġai ġema veġabidadama Iesu aranai nai, mai tarima ġomi na ġoġitaiani e ribami bevaġa-namoa. Mai tu Iesu aranai ema veġabi-dadama ġia ġenana eiaġomani na, mai tarima bevaġa-namo korikoria, ġomi mabarami na ġoġitaiani maiġa.

17 Tarikakagu mabarami, au toma aribani, kara ġemi veġorikau tarimari ġesi ġoveiato tu asi ribami dainai. 18 Senaġina Barau na ġinenai ġena peroveta tarimari mabarari mururi na ekirato, ġia ġena Keriso tu midigu roġo beġanini etato. Mo guruġa tu ġomi ġemina ema moġonito. 19 Moġa lorinai ġovetuġamaġi-kure ma ġoraka-kure Barau ġenai, be ġia na ġemi rakava bene ġabi-vaġiri. 20 Bema moġesi boġo veini nai, Iauka ġena kokore Vereġauka ġenana beiaġomani, ema ġia na Iesu Keriso betuġu-iaġomaiani. Ġia tu Barau na ġomi ġemi eġabitore-guineato. 21 Ġia tu gubai roġo betanuni, beiaġoni mo, Barau na dagara mabarari bevaġa-variġu ġenoġoirini. Ġia na ġena peroveta tarimari veaġari mururi na kai-veġata ekiraġiato ilailanai. 22 Korana Mose ekirato, 'Vereġauka ġemi Barau na ġomi ġemi tarimarima fakari na ġemi peroveta tarimana ta bevaġa-ruġaiiani au kavana. Ġia na bevaġa-guruġamini guruġari mabarari tu boġono seġaġiri. 23 Tarima ta na ġia ġena guruġa asi beseġaġi-viniani tarimana tu, Barau na ġena tarimarima fakari na beġabi-vaġiani, benamo bevaġi-maseani.'

24 Moġoni, peroveta tarimari mabarari Samuela na beiaġoma mo toma, ema ġia murina na ġeiaġomato peroveta tarimari maki ġutuma varau ġeguruġato, maiġeri ġaro ġekiraġirito. 25 Ġomi tu peroveta tarimari naturi, ema Barau ġena kiraġitore ġomi senemi ġeri eveiato maki ġomi ġemi. Barau na Aberahamo evaġa-guruġaiato nai, ekirato, 'Ġoi natumu ġenana tanobara beseri mabarari namo beġe ġabiani.' 26 Moġa lorinai Barau na ġena vetuġunaġi tarimana Iesu evaġa-ruġaiato, benamo ġemi ai etuġu-iaġosi guineato, ġomi bene vaġa-namomi ġana. Mo namo anina tu, ġomi tata ġemi rakava ġerina beġori-kuremini.

4

Petero e Ioane ġeġabi-taririto

1 Petero e Ioane na tarima-rima roġo ġevaġa-guruġarito-ġoi nuġanai, Rubu Veaġa vereri, e Rubu Veaġa ġitaġauna tarimari ġeri vere, ema Sadukea tarimari ġeraġasito. 2 Ġia tu ġebaruto, korana mai apostolo ruarua na tu tarimarima ġevaġa-ribarito-ġoi e ġeri ġeġobatato-ġoi nai tu ġekirato-ġoi, Iesu tu mase na evariġisi-ġenoġoito; moġa lorinai mase tarimari maki beġe variġisi-ġenoġoini. 3 Benamo tauri ruarua ġeġabi-taririto, benamo dibura numai ġebiri-ġaurito; monai beġene gena mo boġiboġi, korana tu ġaro maki eko-futo. 4 Senaġi Petero e Ioane ġeri ġobata tarima vovoka na ġeseġaġiato, benamo tarima ġutuma na ġevaġa-moġoniato,

benamo tau numerana eiaĝoto mabarana tu daĝara imaima (5,000) kavana.

⁵ Elaĝanito nai tu, Iuda vereri, e vanuĝa tarima baregori, ema taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari Ierusalemi ĝevevogoto. ⁶ Anas, Rubu Veaĝa verena baregona, e Kaiafas, e Ioane, e Alesanda, ema Rubu Veaĝa verena baregona ĝena bese maki monai. ⁷ Benamo tauri ruarua ĝeĝori-iaĝorito, benamo ĝoirari ai ĝea vaĝa-ritoĝorito vau ĝedanaĝirito, ĝekirato, “Kamara seĝukai o deikara aranai mai veiĝa ĝoveiato?”

⁸ Benamo Petero, Iauka Veaĝa na evonuto, evaĝa-veseto, ekirato, “Isaraela veremi e veĝitaĝau tarimami! ⁹ Bema ĝai toma boĝo kea-iaĝomama tu, ĝourani ĝai na ĝakira-varami, mai kwaku rakava tarimana ĝenai veiĝa namona baĝa veia ema kamara dabarai ĝia be-namo nai tu, ¹⁰ ĝomi mabarami e Isaraela nuĝanai tarimarima mabarami tu boĝono riba, Iesu Keriso, Nasareta tarimana, ĝomi na ĝovaĝa-satauroato, ma Barau na mase na evaĝa-variĝisi ĝenoĝoiato tarimana, aranai mai tarima benamo-ĝosiĝosi, ĝomi ĝoirami ai eruĝa-taĝoni. ¹¹ Mo Iesu tu,

‘ĝomi, numa raga tarimami, na ĝoruĝaiato forena, ĝia tu duĝu barana forenai eiaĝoto.’

¹² Vevaĝa-maĝuri tu ĝia ĝereĝana ĝenana bita doĝarini; tano-bara mabarana nuĝanai Barau na ara ta tu asi evinirato, ĝita bene vaĝa-maĝurira ĝana.”

¹³ Kanisoro tarimari na Petero e Ioane ĝeĝitarito, asi ĝegarito-ĝoi ema ĝeribarito maki, ĝia tu vevaĝa-riba gabuna ta ĝana asi ĝeiaĝoto, ma tauri ruarua asi iaunegari. Moĝa ĝeĝitaiato nai, ĝeĝabato e nuĝari ĝevekeoto, benamo ĝeribato, ĝia tu Iesu ĝesi ĝerakao-vekakoto-ĝoi tarimari.

¹⁴ Ema mo tarima ĝeĝitaiato namo-ĝosiĝosi Petero e Ioane ĝesi ĝeruĝa-taĝoto-ĝoi, benamo asi ĝeri guruĝa dabarana.

¹⁵ Moĝa lorinai ĝekirarito, mo vegogo gabuna na ĝerakaveĝita. Benamo ĝeraka-rosito murika ĝana, benamo ĝia ĝereĝari moĝo ĝevedanaĝi-vevinito, ĝekirato, ¹⁶ “Maĝeri tarima ruarua tu kamasi toma taveirini? Ierusalemi ĝetanuni tarimari mabarari ma ribari, ĝia tu nuĝa-farevaĝi veĝana ta beĝe veia, ema ĝita na asi bita kira-ĝuniĝauani riba. ¹⁷ Senaĝi tarimarima na beĝe vari-fiuanĝi garinai, maĝeri tarima tu tana vaĝa-gariri e tana kira-ĝoiri, Iesu aranai tarima ta asi ma beĝene vaĝa-guruĝa ĝenoĝoia.”

¹⁸ Benamo ma ĝekea-toĝarito, benamo ĝekirarito, Iesu aranai asiĝina ĝinavaĝi ma beĝene ĝobata e beĝene vevaĝa-riba.

19 Senaḡi Petero e Ioane na ḡevaḡa-veserito, ḡekirato, “Ḡomi tauḡemi ḡotuḡamaḡi-viriḡia, aiḡa tu roroḡoto Barau ḡoiranai? Ḡomi na kara ḡokiraḡiani baḡana veia, ba Barau na ekiraḡiani veigana baḡana veia? 20 Korana ḡaḡitarito e ḡaseḡaḡirito dagarari tu ḡai na asi ilaila baḡa kira-ḡuniḡaurini e muruma maki moḡeri kiraḡi-kiraḡiri ai asi baḡa kourini riba.”

21 Ma ḡevaḡa-guruḡa gwaḡiḡirito murinai, ḡetuḡu-rosirito. Vaḡa-rakavari dabarana ta asi ḡedoḡariato, korana tarima mabarari na Barau ḡevaḡa-raḡeato-ḡoi, mo nuḡa-farevaḡi veigana lorinai. 22 Korana mo nuḡa-farevaḡi veigana na enamoto tarimana ḡena maḡuri laḡaniri tu gabana vasivasi (40) maki evanaḡiato.

Ekalesia ḡeḡuriḡurito

23 Petero e Ioane ḡetuḡu-vaḡirito murinai, karori ḡeri ai ḡeḡenoḡoi-iaḡoto. Ma Rubu Veaḡa vereri baregori e Iuda vereri na kara ḡekiravara-vinirito dagarari mabarari karori ḡeri ḡekiraḡirito. 24 Benamo karori na moḡeri guruḡa ḡeseḡaḡirito nai, ḡia mabarari Barau ḡeḡuriḡuri-vini vegogoato, ḡekirato, “Vereḡauka o, guba, tanobara, daḡaru-bara, ema nuḡari ai ḡetanuni dagarari mabarari ḡoi na oveirito. 25 Iauka Veaḡa ḡenana, ḡai senema Davida, ḡoi ḡemu vetuḡunaḡi tarimana, muruna na oguruḡato nai ekirato, ‘Kara dainai irau bese tarimari tu ḡebaru-rakava rakavani? Ema karase nai tarimarima na tu asi beḡe ḡauveini boioḡari ḡeveirini?’

26 Tanobara vereri ḡeverovinato, ema veḡitaḡau tarimari baregori ḡeḡaru-vegogoto, Vereḡauka ma ḡena Keriso ḡesi beḡene vetari-viniri ḡana.’

27 Moḡoni veḡata, Heroda e Pontio Pilato, irau bese tarimari e Isaraela tarimari ḡesi mai vanuḡa baregonai ḡevevogoto, ḡoi ḡemu vetuḡunaḡi tarimana veaḡana Iesu, ḡia tu ḡoi na oviriḡiato e Keriso ai ovaḡa-iaḡoato, ḡana boioḡa ḡetogato. 28 Ḡia na ḡeveirito dagarari tu kara ḡoi na ḡemu seḡukai e urai oboioḡa-guinerito beḡene vetore otato dagarari moḡo. 29 Moḡa lorinai, Vereḡauka o, ḡeri vevaḡa-gari veigari noḡitari, ema ḡai ḡoi ḡemu vetuḡunaḡi tarimama kokore novinima, be ḡemu vari baḡana kiraḡia ma kokorema ḡesi. 30 Ḡimamu notuḡu-rosia, be keve tarimari bono vaḡa-namori, ema vetoḡa boruri e nuḡa-farevaḡi veigari bono veiri, Iesu, ḡoi ḡemu vetuḡunaḡi tarimana veaḡana aranai.”

³¹ Ĝeĝauĝau-ĝosito murinai, ĝevegogoto numana eĝareva-ĝarevato. Benamo ĝia mabarari Iauka Veaĝa na ĝevonuto, benamo Barau ĝena vari ĝekiraĝiato ma kokoreri ĝesi.

Ekalesia guinena ĝena maĝuri

³² Iesu ĝevaĝa-moĝoniato-ĝoi tarimari mabarari ĝeri tuĝamaĝi e nuĝari tu sebonai moĝo. Ta ĝena farefare ĝia ĝereĝana ĝena asi etato-ĝoi, senaĝi ĝeri dagara mabarari ĝia tata ĝevevarevare-vevinito-ĝoi. ³³ Seĝuka barego ĝesi apostolo tarimari na Iesu Vereĝauka ĝena variĝisi-ĝenoĝoi ĝevari-fuato-ĝoi, ema Barau ĝena namo e varevare-bara ĝia mabarari iatari ai ebubu-riĝoato. ³⁴ Ĝia fakari ai ta maki asi erabuto-ĝoi. Korana ma ĝeri tano o numa tarimari na, moĝeri numa e tano ĝevoivoi-iaĝirito-ĝoi, benamo davari moniri tu ĝeĝwa-iaĝorito-ĝoi, ³⁵ Apostolo ĝoirari ai ĝetoretaririto-ĝoi. Benamo mabarari ĝevini-ilailarito-ĝoi, tata ĝena rabu ilailanai.

³⁶ Iosefa tu apostolo na arana ĝevatoato Banabas, anina tu “Velaunaĝi Tarimana”. Ĝia tu Levi doĝorona, Saipras motumotunai emaĝurito. ³⁷ Ĝia ĝena tano evoiato, benamo voina monina tu eĝwa-iaĝoato, apostolo kwakuri koranai ea tore-tariato.

5

Anania e Safira

¹ A tau ta etanuto-ĝoi arana Anania, ĝaraĝona arana tu Safira. Anania na ĝeri tano ta ea voivoi-iaĝiato, ĝaraĝona na maki eĝabi-raĝeato. ² Senaĝina mo tano monina kwana tu eĝabi-tariato, ma kwana reke ta moĝo eĝwa-iaĝoato apostolo ĝoirari ai ea tore-tariato. Mo veĝa eveiato ĝaraĝona tu ma ribana. ³ Benamo Petero na ekiraiato, ekirato, “Anania, karase nai Satani na beboroĝimu, benamo Iauka Veaĝa boĝofaia, tano monina kwana tu ĝoi ĝemu boĝabi-taria? ⁴ Roĝosi boro voia nai tu, tano tu ĝoi ĝemu, ene? Ma beĝe voia murinai maki moni tu ĝoi ĝemu. Kara botuĝamaĝia nai, mai veĝa bono veia bosu? Ĝoi na tu dia tarimarima boĝofari, senaĝi Barau boĝofaia.” ⁵ Anania na mo guruĝa eseĝaĝiato nai, eketo-tarito, emaseto. Benamo mo veĝa eĝorato varina ĝeseĝaĝiato tarimari mabarari ĝegari-rakavato. ⁶ Benamo tarima variĝuri ĝevariĝisito, Anania tauĝanina dabuĝa na ĝeseĝoato, ĝeĝwa-rosiato, benamo ĝea guriato.

⁷ Hora toitoi kavana murinai, ĝaraĝona ema raka-toĝato, senaĝi ĝia kara eĝorato tu asi ribana. ⁸ Petero na edanaĝiato, ekirato, “Nokira-varagu, ĝomi taumi ruarua na tano monina boĝo ĝabia tu maĝa moĝo ba?” Ĝia evaĝa-veseto, ekirato,

“Oi, voina tu maniġa moġo.”⁹ Benamo Petero na eki-
 raiato, ekirato, “Karase nai ġoi ma ġaraġomu ġesi nuġami
 ġovaġa-sebonarito, Vereġauka Iaukana ġoġofaiato? Noboġe,
 ġoi ġaraġomu beġe guria tarimari tu ġatama-bokai ġeruġa-
 taġoni, ġia na ġoi maki ma ġeġwa-rosimuni.”¹⁰ Mo horai
 moġo ġia Petero kwakuna koranai eketo-tarito, emaseto.
 Benamo mo tarima variġuri ġeraka-toġato, ma ġeġitaiato
 mase, benamo tauġanina ġeġwa-rosiato, ġaraġona sevinai
 ġea guriato.¹¹ Ekalesia mabarana e varina ġeseġaġiato
 tarimari mabarari gari baregona na eġabirito.

Vetoġa e veiġa boruri

¹² Vetoġa e veiġa boruri ġutuma apostolo na tarimarima
 ġoirari ai ġeveirito-ġoi. Ma Iesu ġevaġa-moġoniato-ġoi tari-
 mari mabarari tu “Solomona Ġena Touraġe” ai ġevegogoto-
 ġoi.¹³ Asi veġabidadama tarimari na ġevaġa-raġerito-ġoi,
 senaġi ġegarito-ġoi, be ġia ġesi asi ġea vegogoto-ġoi.¹⁴ Senaġi
 tau e vavine tu ġutuma lelevaġi na Vereġauka ġevaġa-
 moġoniato-ġoi. Mo ġevaġa-moġonito-ġoi tauri e vavineri
 tu mabarari apostolo ġeri doġoro ai ġerakaraka-toġato.
¹⁵ Apostolo na ġeveirito-ġoi veiġari tarimarima na ġeribarito,
 benamo keve tarimari ġeġwa-rosirito dabara ġana, benamo
 genagena fatari ai e gedai ġetorerito, Petero bene raka-
 vanaġi nai, iouiouna na bene iauka-tariri ġana.¹⁶ Ema tari-
 marima ġutuma-bara Ierusalemna sevinna vanuġari na keve
 tarimari e iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari ġeġwa-
 iaġorito, benamo mabarari ġenamoto.

Apostolo tarimari ġevaġa-midigu midigurito

¹⁷ Benamo Rubu Veaġa verena baregona ma karonna
 Sadukea doġorona ġesi, apostolo tarimari ġeri ai ġemama-
 rakavato.¹⁸ Ġia na apostolo tarimari ġeġabi-taririto, benamo
 dibura numai ġebiri-ġaurito.¹⁹ Senaġi mo boġi Vereġauka
 ġena aneru na dibura numa ġatama bokana erovoato,
 benamo apostolo eġori-rosirito, benamo evaġa-guruġarito,
 ekirato,²⁰ “Ġoi aġo, Rubu Veaġanai boġono ruġa, benamo mai
 maġuri variġuna mabarana tarimarima ġeri boġono kiraġia.”
²¹ Boġiboġi iamo-iamonai Rubu Veaġai ġeraka-toġato, aneru
 na ġevaġa-guruġarito ilailanai tarimarima ġevaġa-ribarito.

Rubu Veaġa verena baregona ma karonna ġesi ġeraġasito,
 benamo kanisoro tarimari e Isaraela vereri mabarari ġekea-
 vegogorito, benamo dibura numa ġana ġevetuġu-iaġoto,
 apostolo tarimari urari na.²² Senaġi vetuġunaġi tauri dibura
 numai ġea raġasito nai tu, apostolo tarimari asi ġedoġaririto.
 Benamo ġeġenoġoito, ġea kira-vararito, ġekirato,²³ “Dibura
 numana ġatama bokana tu biribiri, ema ġitaġau tarimari

maki ruġataġo; senaġi ġatama-boka baġa rovo-fakaia nai tu, apostolo ta tu asi baġa ġoitaġoa.”

²⁴ Rubu Veaġa ġitataġona tarimana baregona e Rubu Veaġa vereri baregori na mo guruġa ġeseġaġiato nai tu, ġeiauvoiauvo-rakavato, asi ribari mo veiġa anina tu kara.

²⁵ Ġedaradarato-ġoi nuġanai tu, tarima ta eraka-toġato, benamo ekirarito, ekirato, “Ġoseġaġi! Dibura numai ġobiri-ġaurito tarimari tu Rubu Veaġai ġeruġa-taġoni, ma tarimarima ġevaġa-ribarini.” ²⁶ Benamo Rubu Veaġa ġitaġauna tarimana baregona ma ġena mero ġesi apostolo tarimari ġea ġori-ġenoġoirito. Asi ġevei-guguraġirito, korana tarimarima na fore na beġe ġidararini garina.

²⁷ Ġeġori-toġarito, kanisoro ġoiranai ġevaġa-ruġarito, benamo Rubu Veaġa verena baregona na edanaġirito, ekirato, ²⁸ “Ġai na guruġa gwaġiġina ġavinimito, mai tarima aranai asi boġono vevaġa-riba, senaġi ġoġitaia, ġomi na kara boġo veia! Ġomi ġemi vevaġa-riba boġo vaġa-rega rovorova, benamo Ieruselema mabarana varau beġaua, ema ġomi ġourani ġia ġena mase tu ġai baġana daġa.”

²⁹ Petero e apostolo kotari ġevaġa-veseto, ġekirato, “Ġai tu Barau ġena ura baġa korana-iaġiani, dia tarimarima ġeri ura. ³⁰ Iesu tu ġomi na satauro tuġunai ġoikoko-kauato nai, ġovaġi-maseato, senaġi ġita tamara ġeri Barau na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato. ³¹ Barau na eġabi-vaisiato, ġia arorib-anai evaġa-ruġaiato, Veġitaġau Verena e Vevaġa-maġuri Tarimanai evaġa-iaġoato. Isaraela tarimari bene vaġa-vetuġamaġi-kureri, ema ġeri rakava bene tuġamaġi-fitoġari ġana. ³² Ġai tu mai dagara kiraġi-foforiri tarimama. Iauka Veaġa na maki maiġeri dagara ekiraġi-foforirini. Mo Iauka Veaġa tu Barau na ġia ġeseġaġi-viniani tarimari mabarari evinirito.”

³³ Kanisoro tarimari na mai guruġa ġeseġaġiato nai tu ġebaru-rakavato, ma ġeri ura mo apostolo tarimari tu ġevaġi-maseri moġo. ³⁴ Senaġi ġia fakari ai Farisea tarimana arana Gamaliel, taravatu evevaġa-riba iaġiato-ġoi, ema tarimarima mabarari na ġegubakauato-ġoi tarimana, kanisoro nuġari na eruġa-vaisito. Benamo ekirato, moġeri apostolo tarimari ġeġori-rosiri roġo. ³⁵ Benamo ġia na kanisoro vegogona ekiraiato, ekirato, “Isaraela tarimami, maiġeri tarima kamasi ġoveiri ġotoni ġenai boġono tuġamaġi-ginikau. ³⁶ Ġaro kotari varau beġe iaġo, Teuda eruġa-vaisito, evekiraġito, ġia tu tarima baregona ta, benamo tarima sinau vasivasi (400) kavana ġia ġesi ġekauto. Senaġi ġia ġevaġi-maseato nai tu, ġena tarimarima mabarari ġeraga-rovorovoto; mo doġoro toma tu asiġina maia. ³⁷ Moġa murinai tu Iudas, Galilea

tauna, tarimarima arari toretoreri o sensisi ġabiġabina ġarori ai efoforito, ġia maki ġutuma-bara eġori-kaurito, senaġina ġia maki ġevaġiato nai, ġena tarimarima tu ġeraga-rovorovoto. ³⁸ Moġa lorinai initoma veiġanai, au na akiramini, mai tarima ġoraga-kwaneri, ema ġeri ai kara ta asi boġono veia. Korana bema ġeri boioġa e ġauvei maiġeri tarimarima ġerina eiaġomani nai tu berekwa-rekwani. ³⁹ Senaġi bema mai tu Barau ġenana eiaġomani nai tu, ġomi na maiġeri tarima tu asi ilaila boġo kourini bene. Asi namo Barau boġo vetarivini!

Kanisoro na Gamaliel ġeseġaġi-viniato. ⁴⁰ Benamo apostolo ma ġekea-toġarito, ġekwaririto, benamo ġekirarito, Iesu aranai asiġina ġinavaġi ma beġene vevaġa-riba ġenoġoi; benamo ġetuġu-rakarito. ⁴¹ Apostolo na kanisoro vegogona ġeraga-kwaneato ma iakuri ġesi, korana Barau na eġabihidirito, ġia tu ilaila Iesu aranai maiaka beġe ġabiani bene. ⁴² Benamo ġaro vanaġivanaġi ai Rubu Veaġai e tarimarima ġeri numa nuġari ai Vari Namona ġevevaġa-ribato-ġoi e ġeġobata-iaġiato-ġoi, ġekirato-ġoi, Iesu tu Keriso.

6

Vevaġa-kava tarimari imaima ruarua (7)

¹ Moġeri ġaro ai Iesu ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari tu ġeġutuma-iaġoto-ġoi. Ma Iuda tarimari, Grik garo ai ġeguruġato-ġoi tarimari, e Heberu garo ai ġeguruġato-ġoi tarimari fakari ai veġareveġare eġorato. Grik garo ai ġeguruġato-ġoi tarimari ġekirato, ġia ġeri vabu tu ġaro tata ġaniġani ġevareto-ġoi nai tu ġevaġa-raburito-ġoi. ² Moġa lorinai apostolo gabanana ruarua (12) na Iesu ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari mabarari ġekea-vegogorito, benamo ġekirato, “Ġai na ġaniġani varevarena uranai, Barau ġena guruġa asi baġa vari-fiuani tu asi maoro. ³ Moġa lorinai, tarikakagu mabarami, ġomi vefakami ai tau imaima ruarua (7) ġoġabiviriġiri, variri namo tarimari, Iauka Veaġa na e iaunega na ġevonuto tarimari; benamo mai ġauvei ġia baġana vinvanaġiri. ⁴ A ġai tauġema ġema taimi mabarana tu ġauġau e ġobatai baġana torea.”

⁵ Apostolo tarimari ġeri boioġa ġia mabarari na ġeikua-iaġiato. Benamo ġia na mai tau maiġeri ġeġabirito: Stefano, veġabidadama na e Iauka Veaġa na evonuto tarimana; e Filipo; Prokoro; Nikanoro; Timon; Pamena; e Nikolas, Antioka tarimana senaġi Iuda tarimari ġeri toma-rakariġo ekorana-iaġiato-ġoi. ⁶ Ġia na mai tau maiġeri apostolo ġoirari ai ġevaġa-ruġarito, benamo apostolo na ġia iatari ai ġeġuriġurito ema apostolo ġimari ġia iatari ai ġetore-kaurito.

⁷ Benamo Barau ġena guruġa eraga-rovorovoto. Ema Iesu korana-iaġina tarimari Ierusalemaj ġevovoka-ġarimoġito, ema Rubu Veaġa vereri ġutuma gorogoro na maki Barau ġena guruġa ġeġabi-raġeato, benamo ġeveġabidadamato.

Stefano ġeġabi-tariato

⁸ Stefano tu Barau ġena varevare-bara e seġuka na evonuto tarimana, ġia na nuġa-farevaġi veġari boruri baregori tarimarima ġoirari ai eveirito-ġoi. ⁹ Senaġi vekira-fitoġa barego evariġisito. Iuda tarimari ġeri rubu doġorona ta ġekiraġirito-ġoi “Ruġavaġi tarimari”. Ġia ema Iuda tarimari, Kurene e Alesandria na ema Kilikia e Asia tanobara na ġeiaġomato tarimari, Stefano ġesi ġeveġare-veġareto. ¹⁰ Senaġi Stefano ġena guruġa tu asi ġelautariato-ġoi, korana ġia tu Iauka Veaġa na eviniato-ġoi iauneganai eguruġato-ġoi. ¹¹ Benamo ġia na tarima kotari nuġari ġeġanirito beġene kira, “Ġai na Stefano ġaseġaġiatio, ġia na Mose e Barau ekira-fitoġarito.” ¹² Mo dabarai ġia na tarimarima, e Iuda vereri, ema taravatu ġevevaġa-riba iaġiatio-ġoi tarimari ġekira-vaisivaisirito. Ġia Stefano ġenai ġeiaġoto, ġea ġabi-tariato, benamo Iuda ġeri kanisoro ġoirana ġana ġeġori-iaġoato. ¹³ Monai beġene ġofaġofa ġana vevaġa-bade tarimari kotari ġeġori-toġarito, benamo ġekirato, “Mai tarima na tu ġaro mabarari ai ġita ġera Rubu Veaġana e Mose ġena taravatu ekira-fitoġarini. ¹⁴ Ġai na ġaseġaġiatio, ekirato, ‘Iesu, Nasareta tarimana, na mai Rubu Veaġana bevaġa-rakavaiani, ema Mose na evinirato veġari mabarari bevaġa-iraurini.’ ”

¹⁵ Kanisoro ai ġevegogo-taġoto-ġoi tarimari mabarari na Stefano ġeġita-karakaraiatio, ema ġoirana ġeġitaiatio tu noġa moġo aneru ta ġoirana.

7

Stefano ġena ġobata

¹ Benamo Rubu Veaġa verena baregona na Stefano edanaġiatio, ekirato, “Maġeri guruġa tu moġoni ba?” ² Stefano na evaġa-veserito, ekirato, “Tarikakagu e tamagu mabarami, au ġoseġaġigu! Ġita senera Aberahamo Haran vanuġanai roġosi roġo berea tanu nai, mareva barego Barauna ġia ġenai efororito Mesopotamia ai, ³ benamo ġia ekiraiatio, ekirato, ‘Ġemu bese e tanobara noiaġuia, benamo au na bavaġa-ġitamuni tanobarana ġana bono iaġo.’ ⁴ Benamo ġia na Kaldea tanobarana eraga-kwaneato, benamo Haran ai ea vanuġato. Ma tamana emaseto murinai, Barau na etuġu-iaġomaiatio initoma ġotanu-iaġiani tanobarana ġana. ⁵ A Barau na Aberahamo tu ġena tano misina kota maki asi

eviniato. Kwaku vaḡa-ruḡatarina gabuna ilailanai misina kota maki asi eviniato. Senaḡi Barau eguruḡa-toreto ḡia na tano ta beviniani, ḡia e ḡia murina na beḡe ḡorani tarimari na tano ta beḡe ḡaunaiani ḡia ḡeri. Mo ḡaro ai Aberahamo tu asi natuna. ⁶ Barau na ma evaḡa-guruḡaiato, ekirato, 'Ḡoi ḡemuna beḡe ḡorani beseri tu tano boruna tai beḡe tanuni. Ma laḡani sinau vasivasi (400) mo gabu tarimari ḡeri vetuḡunaḡi tarimari ai beḡe vaḡa-iaḡorini e beḡe vaḡa-midigu midigurini.' ⁷ Barau ma ekirato, 'Isaraela tarimari na vetuḡunaḡiri ḡeiaḡo-vinini beseri tu au na bavevaḡa-maoro vinirini, moḡa murinai ḡia tu mo tano na beḡe raka-rosini, mai gabu ai au beḡema toma-rakariḡo viniguni.' ⁸ Benamo Barau na Aberahamo kefi-lamavaḡi veḡana eviniato, mo tu ḡia ḡena kiraḡitore vetoḡana. Benamo Aberahamo na Isako evaḡa-ḡoraiato, ma ḡaro vaḡa-imaima toitoina (8) murinai tauḡanina kefina elama-vaḡiato. Moḡa murinai Isako na Iakobo evaḡa-ḡoraiato, ma Iakobo na ḡera doḡoro ḡedebanini tarimari gabanana ruarua (12) evaḡa-ḡorarito.

⁹ Doḡoro debari tarimari Iosefa ḡenai ḡemamato, benamo Aigupito tarimari ḡeri ai ḡevoivoi-iaḡiato. Senaḡina Barau tu Iosefa ḡesi, ¹⁰ ema ḡena dabara doko mabarari ḡerina evaḡa-maḡuriato. Barau na Iosefa iaunega eviniato, ema Pharao, Aigupito verena, nuḡana evaḡa-namoato Iosefa ḡenai, benamo Pharao na eura-viniato ema seḡuka eviniato, Aigupito tanona ema ḡia ḡena numa tarimari e farefareri bene ḡita-ḡauri.

¹¹ Benamo Aigupito tanona mabarana ema Kanana tanona mabaranai doḡe ḡeḡorato, monana vito e nanu mase baregona evaḡa-ḡoraiato, benamo ḡita senera tu asi ḡeri ḡaniḡani doḡari dabarana. ¹² Senaḡina Iakobo eseḡaḡito Aigupito tu ma widina, benamo ḡia na ḡita senera etuḡu-iaḡorito, mo tu ḡia ḡeri iaḡoiaḡo giniginena. ¹³ Ma ḡeri iaḡoiaḡo vaḡa-ruaruanai Iosefa tauḡena kakana e tarina ekira-vararito ḡia tu deikara, benamo Pharao na Iosefa ḡena bese eribaiato. ¹⁴ Moḡa murinai Iosefa evetuḡuto, tamana Iakobo ma ḡena bese ḡeri ai Aigupito ḡana beḡene iaḡoma ḡana. Iakobo besena Kananai tu mabarana gabana imaima ma gabana ruarua imaima (75). ¹⁵ Benamo Iakobo Aigupito ḡana evariḡoto, monai ḡia e ḡita senera ḡemaseto. ¹⁶ Ḡia tauḡaniri tu Sekem ḡana ḡeḡwa-ḡenoḡoi iaḡorito, benamo monai ḡea guririto. Mo gara gabuna tu Aberahamo na Hamora naturi ḡerina moni na evoiato.

¹⁷ Barau na ḡena kiraḡitore Aberahamo ḡenai bevaḡa-moḡoniani ḡarona ekavinaḡito-ḡoi nai tu, ḡita ḡera tarimarima Aigupito ai ḡeḡutuma-gorogoroto. ¹⁸ Ma moḡa

murinai tu vere ta na Aigupito eġita-ġauato. Mo vere moġa tu asi ribana Iosefa. ¹⁹ Ġia na ġita senera eġofarito-ġoi e evaġa-midigu midigurito-ġoi, ema ekirarito-ġoi, naturi raraka-rarakari ġeri numa na beġene tore-rosiri, beġene mase ġana. ²⁰ Mo negai Mose emaġurito. Ma Mose eġorato nai, marevana tu namo vedaurea. Ma ġia tu ġue toitoi tamana ġena numai ġenariato, ²¹ benamo numa na ġetore-rosiato nai tu, Pharao natuna ġuiatona na eġabiato, benamo natunai evaġa-iaġoato. ²² Mose tu Aigupito ġeri riba e iaunega mabarana ġevaġa-ribaiato, ema ġena guruġa e veiġa ma seġukari tarimanai eiaġoto.

²³ Ma ġena maġuri laġanina gabana vasivasi (40) eġabiato, benamo karonna Isaraela tarimari nea raka-ġitari etato. ²⁴ Ġia na Aigupito tarimana ta eġitaiato, Isaraela tarimana ekwariato-ġoi, benamo ġia eiaġoto gogobana eragato, benamo mo Aigupito tarimana evaġi-maseato. ²⁵ Mose matoru ekirato tu ġena tarimarima beġe tuġamaġi-fakani, ġia ġenana Barau na Isaraela tarimari bevaġa-maġuririni, senaġi moġa Isaraela tarimari na tu asi ġeriba-maoroato. ²⁶ Ma elaġanito nai, ġia na Isaraela tarimari ruarua eġitarito ġevevaġito-ġoi, benamo nevaġa-mainori ġana ekirarito, ekirato, 'Ġomi tau ruarua, ġoseġaġi, ġomi tu tarikaka moġo ruarua, ma kara dainai tu taumi ruarua ġovevaġini?' ²⁷ Senaġi vevaġi ekoraiato tarimana na Mose edori-veġitaiato, benamo ekirato, 'Ġoi tu deikara na ġai ġema vere ema toto-iobukaiobuka tarimanai evaġa-iaġomuto? ²⁸ Ġoi ourani tu ġoraġani Aigupito tarimana ovaġi-maseato kavana au novaġi-masegu otoni?' ²⁹ Mose na mo guruġa eseġaġiato, benamo eraga-kwareġato, Midian ġana egari-rakato. Monai etanuto-ġoi nuġanai natuna ruarua ġemaġurito.

³⁰ Laġani gabana vasivasi (40) ġekorito murinai, aneru ta tano fakanai Sinai Ġorona sevinaġi Mose ġenai efororito. Mo aneru tu ġau ruguruguna ġenai karava morenai eiaġoto, benamo Mose ġenai efororito. ³¹ Mose na moġa eġitaiato nai, eġabato; benamo nea ġita-ginikaua ġana eraka-kavinaġi iaġoto-ġoi nuġanai, Vereġauka garona eseġaġiato, maiġesi ekirato, ³² 'Au tu ġoi senemu Aberahamo, Isako, e Iakobo ġeri Barau.' Mose egari-rakavato, benamo asi eurato ma bene boġe-iaġo ġenoġoi. ³³ Barau na evaġa-guruġaiato, ekirato, 'Ġemu tamaka kwakumu na novei-vaġiri, korana mani oruġa-taġoni gabuna tu tano veaġana. ³⁴ Moġoni, au ġegu tarimarima Aigupito ai ġevaġa-midigu midigurini tu baġitari ema ġeri midigumidigu ġabana guruna baseġaġiri nai, au bamariġo tu navaġa-maġuriri ġana. Toma noiaġoma,

au na ġoi tu Aigupito ġana atuġu-ġenoġoimuni.'

³⁵ Mai Mose tu Isaraela tarimari na ġeruġaiato tarimana. Maiġesi ġekirato, 'Ġoi tu deikara na ġai ġema vere e toto-iobukaiobuka tarimanai evaġa-iaġomuto?' Mai tarima sebona moġo tu Barau na etuġuato bene vere e bene vevaġa-maġuri. Ema ġia na maki ġau rugurugunai karava moreri ai efoforito aneruna ġenana evaġa-kavaiato. ³⁶ Ġia na Isaraela tarimari Aigupito na eġori-rosirito nai, nuġa-farevaġi veiġari e vetoġa boruri eveirito-ġoi, Aigupito nuġanai e Davara Kakakakanai ema tanobara fakanai laġani gabana vasivasi (40). ³⁷ Mai Mose sebona na Isaraela tarimari ekirarito, ekirato, 'Barau na ġemi peroveta tarimana ta betuġuani, au etuġuguto kavana. Mo peroveta tu ġomi ġemi tarimarima ta.' ³⁸ Ġia tu Isaraela tarimari ġeri vegogo nuġanai tano fakanai ġita senera ema Sinai Ġoronai evaġa-guruġaiato aneruna ġesi monai. Ġia na Barau ġena maġuri guruġana Barau ġenana eġabiato, ġita ma bene vaġa-ribara ġana.

³⁹ Senaġina ġita senera asi ġeurato ġena guruġa beġene ġabi-raġea, ema ġia ġekira-fitoġaiato ema nuġari ai ġeri ura tu Aigupito ġana ma ġeġenoġoi. ⁴⁰ Ġia na Arona ġekiraiato, ġekirato, 'Ġita ġera barau tari noveiri, ġita ġoirarai beġene raka ġana. Korana mai Mose ġita Aigupito na eġori-rosirato tarimana tu ġita asi ribara kamasi ta bevei bene.' ⁴¹ Mo ġaro ai ġia na boromakau natuna kavana kwaivakukuna ġeveiato. Benamo mo kwaivakuku ġoiranai ginitaġo dagarari ġea toreto ema ġeġani-verekoto. Tauġeri ġimari na ġeveiato dagarana ġeverere-viniato. ⁴² Benamo Barau eraka-veġitato, ma Isaraela tarimari evini-iaġorito, guba visiġuri beġene toma-rakariġo viniri ġana. Mo tu peroveta tarimari ġeri bukai ġetoreato ilailanai, ekirani,

'Isaraela tarimami! Laġani gabana vasivasi (40) tano fakanai ġovaġirito-ġoi mammeri, boromakauri, e ginitaġo dagarari tu dia au ġegu.

⁴³ Mo tu kwaivakuku barauna Molok ġena farai rubuna, ema ġemi barau Refan ġena visiġu iouiouna ġoġwaiato-ġoi; moġeri kwaivakuku tu ġomi na ġoveirito, boġono toma-rakariġo viniri ġana. Moġa lorinai au na ġomi batuġu-rakamini Babulona mo rekena ġana.'

⁴⁴ Ġita senera tanobara fakanai ġetanuto-ġoi nai tu, farai rubuna maki ġia ġesi. Mo farai rubuna Barau na ġena guruġa moġoniri evaġa-foforirito-ġoi. Mo farai rubuna ġeragaiato tu Barau na Mose ekira-varaiato lorinai, ema Mose na farai rubuna vetoġana eġitaiato ilailanai moġo ġeveiato. ⁴⁵ Moġa murinai ġita senera na mo farai rubuna tamari ġerina

gēgabiato, benamo Iosefa gēna veḡorikau neganai gēḡwakau-iaḡoato irau bese tarimari tu ḡita senera ḡoirari ai Barau na ḡeri tano na elai-veḡitarito. Mo farai rubuna monai etanuto mo, Davida gēna nega. ⁴⁶ Davida na Barau gēna vevaḡa-namo eḡabiato, ema enoḡinoḡito, monai Iakobo gēna Barau gēna tanu numana bene ragaia etato. ⁴⁷ Senaḡina Solomona na vau gēna numa eragaiaato.

⁴⁸ Senaḡi Iaru-korokoro Barauna tu tarimarima ḡimari na ḡeragarini numari ai tu asi etanuni, peroveta tarimana ekirani kavana,

⁴⁹ ‘Vereḡauka ekirani,

“Guba tu au ḡegu terona,

ema tanobara tu au kwakugu vaḡa-ruḡatarina gabuna.

Be, au ḡegu numa tu kamasi-kamasi na boḡo ragaiani?

Au ḡegu iaḡaraḡi gabuna tu aiḡa?

⁵⁰ Maiḡeri dagara mabarari

au ḡimagu na asi aveirito, ei?” ’

⁵¹ Stefano ma eguruḡato, ekirato, “Kira-ḡuiragaḡi tarimami! Ḣomi nuḡami e seḡami tu Barau asi ḡeura-viniani tarimari kavari. Ḣomi tu senemi ḡeveito-ḡoi kavari ḡoveini, vanaḡivanaḡi Iauka Veaḡa ḡolai-veḡitaiani! ⁵² Kamara peroveta tu ḡomi senemi na asi ḡevaḡa-midigu midiguato? Ḣia na tu Vei-iobukaiobuka Tarimana gēna iaḡoma ḡekiraḡi-fofori guineato tarimari tu ḡevaḡi-maserito. Ma toma ḡomi na tu Iesu boḡo revaia e boḡo vaḡi-debaia. ⁵³ Barau gēna taravatu aneru na ḡeḡwa-mariḡoato tu ḡomi na ḡoḡabiato, senaḡina asi ḡokorana-iaḡiato.”

Stefano forena ḡeḡidara-maseato

⁵⁴ Ḣia na mo guruḡa ḡeseḡaḡiato nai, ḡebaru-rakavato, gadikari maki ḡeḡara-taririto Stefano ḡenai. ⁵⁵ Senaḡi Stefano tu Iauka Veaḡa na evaḡa-vonuato, egaga-raḡeto guba ḡana, benamo gubai Barau marevana baregona eḡitaiao, ema Iesu eḡitaiao Barau aroribanai ruḡataḡo. ⁵⁶ Benamo ekirato, “Ḣoboḡe! Guba bevekeo-faka aḡitaiani, ema Tarimarima Natuna tu Barau aroribanai eruḡa-taḡoni!”

⁵⁷ Mo guruḡa ḡeseḡaḡiato nai tu, ḡimari na seḡari ḡekou-ḡaurito vau ḡefararato. Benamo mabarari vaḡa-sebo ḡia ḡeraga-viniato, ⁵⁸ ḡeḡabiato, benamo siti murina ḡana ḡeinurosiato, benamo fore na ḡeḡidaraiao. Ma vaḡa-moḡoni tarimari ḡeri dabuḡa tu futua ta arana Saulo, ḡia kwakuna koranai ḡetorerito. ⁵⁹ Ḣeḡidaraiao-ḡoi nuḡanai, Stefano eḡuriḡurito, ekirato, “Iesu Vereḡauka o, au iaukagu noḡabiraḡea.” ⁶⁰ Evetui-tarito, benamo ma taḡina ḡesi ekea-raḡeto,

ekirato, “Vereĝauka o, ĝeri veigā rakavana maiĝa voina asi bono viniri.” Moĝesi eguruĝato, benamo emaseto.

8

¹ Saulo na Stefano vaĝimasena tu eĝabi-raĝeato.

Ekalesia vaĝa-midigumidiguna e lai-lausilausina evesinato
 Mo ĝaro ai Ieruselema nuĝanai ekalesia vaĝa-midigumidiguna e lai-lausilausina baregona evesinato. Veĝabidadama tarimari mabarari ĝeraga-rovorovoto, Iudea e Samaria tanori mabarari ĝana ĝeiaĝoto, senaĝi apostolo tarimari ĝereĝari moĝo ĝeraga-kwanerito. ² Barau korana-iaĝina tarimari kotari na Stefano taĝina ĝevei-rakavato e ma taĝiri ĝesi ĝekeuato, benamo ĝea guriato. ³ Senaĝina Saulo na tu ekalesia nevaĝa-rakava korikororia etato. Numa tata nuĝari ai eraka-toĝato-ĝoi, benamo veĝabidadama tauri e vavineri einu-rosirito-ĝoi, ma eĝabi-iaĝorito-ĝoi dibura numai ea biri-ĝaurito.

Filipo Samaria ai eĝobatato

⁴ Ĝevaĝa-karovorito tarimari tu ĝeiaĝoto gaburi ai Barau ĝena guruĝa ĝea ĝobata-iaĝiato. ⁵ Filipo tu Samaria vanuĝana baregona ĝana eiaĝoto, monai Keriso varina ea fiuato. ⁶ Ĝutuma na Filipo ĝena guruĝa ĝeseĝaĝiato ema nuĝa-farevaĝi veigari eveirito ĝeĝitarito nai, ĝia mabarari na ĝeseĝaĝi-vini magomagoato. ⁷ Iauka rakavari tarimarima ĝutuma ĝerina ma ĝabari ĝesi ĝeraka-vaĝito, ema tauĝaniri tavi tari ĝemaseto tarimari e kwaku rakava tarimari ĝutuma ĝenamoto. ⁸ Moĝa lorinai mo Samaria vanuĝana nuĝanai iaku baregona eĝorato.

⁹ Mo vanuĝai tarima ta etanuto-ĝoi arana tu Simona. Guinenai ĝena meĝameĝa e ĝora veigari na Samaria tarimari evaĝa-ĝaba rakavarito-ĝoi. Tauĝena evekiraĝito-ĝoi, ĝia tu varaĝe rakava, ¹⁰ ema tarimarima mabarari mo vanuĝa nuĝanai misina na beiaĝo mo baregona na ĝeseĝaĝi-viniato-ĝoi, ema ĝekirato-ĝoi, “Mai tarima tu mo Barau ĝenana eiaĝomato seĝukana ĝekiraĝiani ‘Seĝuka Baregona’.” ¹¹ Ĝia ĝeseĝaĝi-viniato, korana ĝaro barego vedaurea ĝia ĝena meĝameĝa veigari na evaĝa-ĝabarito. ¹² Senaĝi Filipo na Barau ĝena Basileia, (ĝena veĝitaĝau seĝukana evaĝa-ruĝaiani maiĝa), Varina Namona e Iesu Keriso arana varina eĝobata-vinirito nai, tau e vavine na ĝevaĝa-moĝoniato, benamo ebatisorito. ¹³ Simona na maki evaĝa-moĝoniato, benamo babatiso eĝabiato. Moĝa murinai Simona na Filipo ekaferi-kaferiato, ma Filipo na seĝuka veigari baregori e vetoĝa boruri eveirito-ĝoi nai, eĝaba-rakavato.

¹⁴ Apostolo tarimari Ierusalemāi ġetanuto-ġoi ġeseġaġito, Samaria tarimari na tu varau Barau ġena guruġa ġeġabi-raġeato, benamo Petero e Ioane ġetuġu-iaġorito Samaria ġana. ¹⁵ Tauri ruarua ġeraġasito nai tu, veġabidadama tarimari iatari ai ġeġauġauto, Iauka Veaġa beġene ġabia ġana. ¹⁶ Korana Iauka Veaġa ġia ta iatari ai tu roġosi roġo bere raka-riġo. Ġia tu Iesu Vereġauka aranai moġo babatiso ġeġabiato. ¹⁷ Petero e Ioane ġimari ġia iatari ai ġeveġabikauto, benamo ġia na Iauka Veaġa ġeġabiato.

¹⁸ Simona na apostolo tarimari eġitarito, ġimari ġetore-kaurito vau Iauka Veaġa ġeġabiato, benamo ġia na moni Petero e Ioane eduġi-vinirito, ekirato, ¹⁹ “Au maki mani seġuka ġovinigu, be ġimagu ta iatanai bana tore-kaua nai, Iauka Veaġa bene ġabia.”

²⁰ Senaġi Petero na ekiraiato, ekirato, “Ġoi ma ġemu moni ġesi karava gabuna ġana ġoiāġo, korana otuġamaġini Barau ġena varevare tu moni na bovoiani! ²¹ Mai ġauvei ai ġoi tu asi ġemu gabu, korana nuġamu tu asi roroġoto Barau ġoiranai. ²² Mai ġemu ura rakavana ġenana novetuġamaġi-kure, benamo Vereġauka nonoġia, betaġu ġia na maniġesi tuġamaġi ġeġevana oġabiani nuġamu ai maniġa betuġamaġi-fitoġaiani. ²³ Korana aġitamuni, ġoi tu nuġa-ġirimaġirima na ovonuto, ema rakava na ebaru-bubuġaumuto.” ²⁴ Benamo Simona na Petero evaġa-veſeato, ekirato, “Mani ġemi veiġa, au iatagu ai Vereġauka nonoġia, be mani bokiraġiri dagarari ta au ġegu ai asi bene ġora.”

²⁵ Petero e Ioane na Vereġauka ġena guruġa ġekiraġi-foforiato e ġevari-fiuato murinai, Ierusalemā ġana ġeġenoġoito. Ġeri ġenoġoi ai Samaria vanuġari vovokari Vari Namona ġeġobata-iaġiato.

Filipo e Itiopia tarimana baregona

²⁶ Vereġauka ġena aneru ta na Filipo evaġa-guruġaiato, ekirato, “Novariġisi, gabina (o south) rekena ġana noiaġo, bono iaġo mo, Ierusalemā na Gasa ġana ġeiaġoni dabarana ġana. Mo tu tano fakana dabarana, tarima ta asi etanuni.” ²⁷ Benamo evariġisito, eiaġoto. Eiaġoto-ġoi nuġanai, Itiopia tarimana ta, daġi baregona tarimana, tu ġena vanuġa ġana eġenoġoito-ġoi. Ġia tu Itiopia ġitaġauna vavinena baregona ġena farefare eġitaġaurito-ġoi tarimana baregona. Ġia tu eunuko, (seuri ġefararito tarimana). Ġia Ierusalemā ġana eiaġoto tu, Barau benea toma-rakariġo vinia ġana. ²⁸ Ġena ġenoġoi ai kariota iatanai etanukauto vau, Isaia peroveta tarimana ġena buka eiavi-iaġoato-ġoi. ²⁹ Benamo Iauka Veaġa na Filipo evaġa-guruġaiato, ekirato, “Noiaġo, mo kariota

sevinai bonoa raka.”³⁰ Benamo Filipino kariota sevina ġana eraga-iaġoto, benamo mo tarima eseġaġiato, Isaia peroveta tarimana ġena buka eiaviato-ġoi. Benamo ekirato, “Mani guruġa oiaviani anina ma ribamu ba?”³¹ Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Au tu kamasi baribani. Mai tu tarima ta na bekiravaraguni vau bariba-maoroni.” Benamo Filipino ekiraiato, ekirato, “Kariotai noma raġekau, be sevigu ai noma tanu.”

³² Ġia na buka nuġanai eiaviato-ġoi toretorena tu maiġa, “Ġia tu mamoe kavana ġeġori-iaġoato, beġene vaġi-masea ġana;

ema ġia tu mamoe natuna kavana ġuiri ġefakosi-vaġirini nai tu, mururi asi ġekeorini, moġesina kavana ġia maki muruna asi ekeoato.

³³ Ġetore-riġoato e ġena Kota dabarana ġekouato.

Ġena bese tarimari tu dei na bekiraġirini?

Korana ġena maġuri tanobarai tu bema kori.”

³⁴ Eunuko tauna na Filipino enoġiato, ekirato, “Nokiravaragu, mai peroveta tarimana na tu deikara moġesi ekiraġiato? Ġia tauġena evekiraġito ba ta ekiraġiato?”

³⁵ Benamo Filipino na mo toretore ġenana ġena guruġa esina-iato, ema Iesu Varina Namona evaġa-ribaiato.

³⁶ Mo dabara na ġeiaġoto nuġanai, nanu gabuna tai ġeraġasito. Benamo mo eunuko tauna na Filipino ekiraiato, ekirato, “Noboġe, nanu tu maiġa, kara na au babatisogu elau-ġauani?” [³⁷ Benamo Filipino ekirato, “Bema nuġamu mabarana ġesi ovaġa-moġoniani nai tu ba-babatisomuni.” Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Oi, nuġagu mabarana ġesi avaġa-moġoniani Iesu Keriso tu Barau Natuna.”]

³⁸ Benamo ġena draiva ekiraiato, kariota nevaġa-ruġataria, benamo kariota eruġa-tarito. Filipino e eunuko tauri ruarua nanu ai ġeraka-riġoto, benamo Filipino na eunuko tarimana ebabatisoato. ³⁹ Tauri ruarua nanu na ġeraġekauto-ġoi nai, Vereġauka Iaukana na Filipino tu eġabi-veġitaiato. Eunuko tarimana na asi ma eġitaiato, senaġi ġena iaġoiaġo dabara na eiaġoto-ġoi roġo ma iakuna ġesi.

⁴⁰ Filipino tu Asoto ai ma ea foforito. Monai vanuġa mabarari ġari eiaġoto, Vari Namona ea ġobata-iaġiato-ġoi, eiaġoto mo Kaisarea ai eraġasito.

9

Saulo evetuġamaġi-kureto

¹ Saulo roġo Vereġauka ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari vaġa-rakavari e vaġi-maseri guruġari evei-gwadato-ġoi ma baruna ġesi. Benamo eiaġoto Rubu Veaġa verena baregona ġenai,

² enoĝiato, vevaĝa-riba fefana bene torea, Damaseko ai Iuda tarimari ĝeri rubu bene viniri ĝana. Be, Iesu ĝekorana-iaĝiani tauri e vavineri monai bene doĝariri nai tu bene barubaruri, benamo Ieruselema ĝana bene ĝori-ĝenoĝoi iaĝomari.

³ Benamo Saulo na Ieruselema eiaĝuiato ma Damaseko ĝana eiaĝoto. Damaseko vanuĝa ekavinaĝiato nuĝanai, asikauna mama ta guba na emoreto, ĝia enanagi-tariato.

⁴ Benamo ĝia tano ai eketo-tarito, ma garo ta eseĝaĝiato, ekirato, "Saulo, Saulo! Kara dainai au ovaĝa-midigu midiguguni e olaiguni?" ⁵ Ĝia evedanaĝito, ekirato, "Vereĝauka, ĝoi tu deikara ei?"

Mo garo evaĝa-veseto, ekirato, "Au tu Iesu, ĝoi na au ovaĝa-rakavaguni tarimagu. ⁶ Senaĝi novariĝisi, vanuĝa baregonai noa raka-toĝa, monai vau tarima ta na bekiramuni kara ma bono vei."

⁷ Ĝia ĝekavaiato tarimari mabarari ĝeruĝa-tarito, asi ĝeguruĝato, korana garo tu ĝeseĝaĝiato, a tarimana tu asi ĝeĝitaiato. ⁸ Saulo tano na evariĝisito, matana eiaĝaiato nai tu, dagara ta asi eĝitaiato. Benamo karona na ĝimananai ĝeĝabito, Damaseko ĝana ĝeĝori-iaĝoato. ⁹ Ĝaro toitoi veĝata matana ebubuto asi eboĝeboĝeto, ema asi eĝaniĝanito e nanu o dagara ta asi eniuato.

¹⁰ Damaseko ai Iesu ekorana-iaĝiato-ĝoi tarimana ta arana Anania, mata-vanaĝi ai Vereĝauka na evaĝa-guruĝaiato, ekirato, "Anania!" Ĝia evaĝa-veseto, ekirato, "Ou! Vereĝauka, au maiĝegu." ¹¹ Vereĝauka na evaĝa-guruĝaiato, ekirato, "Novariĝisi, be dabara ta arana Roroĝoto Dabarana na noiaĝo. Bono iaĝo Iudas ĝena numa nuĝanai, Taso tarimana ta arana Saulo bonoa vedanaĝi-iaĝia, korana ĝia tu monai moĝa eĝuri-ĝurini. ¹² Ĝia na mata-vanaĝi ai tarima ta arana Anania beĝitaia, beraka-toĝa, ĝimana ĝia iatanai betorekauri, matana bene fafa ĝana."

¹³ Anania evaĝa-veseto, ekirato, "Vereĝauka, tarima ĝutuma na ĝegu ĝekiraĝito, mai tau na Ieruselemai ĝoi ĝemu tarimarima veaĝari tu veĝa rakava kwaikwairi eveivinirini. ¹⁴ Ema Damaseko ĝana beiaĝoma tu Rubu Veaĝa vereri baregori na maoro ĝeviniato, ĝoi aramu ĝevaĝa-raĝeani tarimari mabarari bene barubaruri e dibura numai bene toreri ĝana." ¹⁵ Senaĝina Vereĝauka na ekiraiato, ekirato, "Noiaĝo, korana mai tau tu au na varau aĝabiviriĝiato, bese irauirau tarimari e tanobara vereri baregori ema Isaraela tarimari ĝoirari ai au aragu bene kiraĝia ĝana. ¹⁶ Ema au na bavaĝa-ĝitaiani, ĝia au aragu bakunai tu midigumidigu vovoka roĝo beĝabini."

17 Benamo Anania eiaĝoto, numai eraka-toĝato, ema ĝimana Saulo iatanai etore-kauato. Benamo ekirato, “Saulo tarikakagu, Vereĝauka Iesu, ĝia tu maiĝana oiaĝomato-ĝoi nai dabara tumanai ĝemu ai efoforito tarimana. Ĝia na betuĝugu, korana matamu ma bene fafa ema Iauka Veaĝa na ĝoi bene vaĝa-vonumu ĝana.” 18 Asikauna dagara ta maĝani-kone ĝunari noĝa matana na eketo-vaĝito, benamo ma eboĝeboĝe-ĝenoĝoito. Moĝa murinai evaisi-raĝeto, benamo babatiso eĝabiato. 19 Eĝaniĝanito murinai, tauna ma ekokore-ĝenoĝoito.

Saulo Damaseko ai eĝobatato

Ma Saulo Damaseko ai tu ĝaro kotari roĝo ma etanuto, Iesu ĝekorana-iaĝiato-ĝoi tarimari ĝesi. 20 Ĝia asikauna rubu ĝana eiaĝoto, Iesu ea ĝobata-iaĝiato, ekirato, “Iesu tu Barau Natuna.” 21 Saulo ĝeseĝaĝiato tarimari mabarari nuĝari ĝefarevaĝito, benamo ĝekirato, “Mai tarima tu Iesu arana ĝekiraĝiani tarimari Ierusalemaj evaĝirini tarimana ene? Ema maiĝana beiaĝoma tu mai veĝa sebona uranai bene ĝabiri, be Rubu Veaĝa vereri ĝeri ai bene ĝori-ĝenoĝoi-iaĝori ĝana ene?”

22 Senaĝi Saulo ĝena ĝobata seĝukana tu ebaregoto-ĝoi. Ĝena guruĝai Iesu evaĝa-moĝoniato-ĝoi, moĝoni Iesu tu Keriso, (Barau na ekiraĝi-toreato vevaĝa-maĝuri tauna). Mo guruĝa Iuda tarimari Damaseko ai ĝetanuto-ĝoi tarimari tu asi ĝeri vaĝa-veše dabarana.

23 Ĝaro ĝutuma ĝekorito murinai, Iuda tarimari ĝevevogoto, Saulo vaĝi-masena dabarana ĝeboioĝaiato; 24 senaĝi kara ĝeboioĝaiato dagarana tu tarima tari na Saulo ĝekira-varaiato, be eribaiato. Boĝi-laĝani vanuĝa barana ĝatama bokari ĝeĝita-ĝaurito-ĝoi, ĝia beĝene vaĝia uranai. 25 Senaĝi boĝi ta Iesu ĝekorana-iaĝiato-ĝoi tarimari na ĝeĝabiato, boseĝai ĝeĝuraiato, benamo vanuĝa maĝuna murikana na ĝetuĝu-riĝoato.

Saulo Ieruselema ai

26 Saulo Ierusalemaj ea votuto nai tu, ĝena ura Iesu ĝekorana-iaĝiato-ĝoi tarimari ĝesi beĝene tanu-vegogo, senaĝi ĝia mabarari na ĝegari-viniato, korana asi ĝevaĝa-moĝoniato-ĝoi, ĝia tu moĝoni korikori Iesu ĝena mero. 27 Senaĝi Banabas na ea ĝoriato, apostolo tarimari ĝeri ai eĝori-iaĝoato. Ĝia na vau ĝeri ekiraĝito, Saulo na Vereĝauka dabaraj kamasi eĝitaiato, ema Vereĝauka na eguruĝa-viniato. Ema ekira-vararito, kamasi Saulo tu Damaseko ai ma kokorena ĝesi, asi egarito, Iesu aranai eĝobatato nai. 28 Moĝa lorinai Saulo ĝia ĝesi ĝetanuto-ĝoi ema Ieruselema

mabaranai eḡobatato-ḡoi Vereḡauka aranai ma kokorena ḡesi. ²⁹ Grik garo ai ḡeguruḡato-ḡoi Iuda tarimari ḡesi ḡeguruḡato-ḡoi e ḡeveḡare veḡareto-ḡoi, senaḡi ḡia na tu beḡene vaḡi-masea dabarana ḡevetauato-ḡoi. ³⁰ Tarikaka na mai boioḡa ḡeribaiato nai tu, Saulo Kaisarea ḡana ḡeḡori-variḡoato, ma monana Taso ḡana ḡetuḡu-rakaiato.

³¹ Moḡa lorinai ekalesia mabarana Iudea, Galilea, e Samaria tanori ai maino eḡorato. Ekalesia ḡena kokore ebaregoto e Vereḡauka garina ḡeveito-ḡoi ema Iauka Veaḡa na evaḡa-kavarito.

Petero Lida e Iopa ai

³² Petero gabu mabarari ḡari eiaḡoto, nuḡanai tu Lida ḡana maki evariḡoto, Barau ḡena tarimarima veaḡari rakaḡitari. ³³ Monai tarima ta arana Aenea edoḡariato. Ḗia kwakuna tu mase ema laḡani imaima toitoi (8) veḡata ḡena genagena bedina na asi evariḡisito. ³⁴ Benamo Petero na evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Aenea, Iesu Keriso na evaḡa-namomuni. Novariḡisi, ḡemu genagena noiokua.” Asikauna Aenea evariḡisito. ³⁵ Monai ḡetanuto-ḡoi Lida e Saron tarimari mabarari na ḡeḡitaiato, benamo Vereḡauka ḡenai ḡerakakureto.

³⁶ Iopai Iesu ekorana-iaḡiato-ḡoi vavinena ta arana Tabita etanuto-ḡoi. Grik garo ai arana tu Doreka, anina tu “deer”. Ḗia tu veḡa namori ḡutuma eveito-ḡoi, ema asi ḡeri-ḡari tarimari evaḡa-kavarito-ḡoi. ³⁷ Mo negai ḡia tu ekeveto, benamo emaseto. Tauḡanina ḡeguriato, benamo numa tuḡunai daiḡutu tai ḡea toreato. ³⁸ Iopa e Lida fakari tu asi manaḡa. Be Iesu ḡekorana-iaḡiato-ḡoi tarimari Iopai ḡeseḡaḡito Petero tu Lidai nai, tarima ruarua ḡetuḡu-iaḡorito ḡia ḡenai, beḡene noḡia, beḡene kira, “Ḗai ḡesi si-iaḡo, asi nokwaibo!” ³⁹ Moḡa lorinai Petero evariḡisito, benamo ḡia ḡesi ḡeiaḡoto. Eraḡasito nai tu, tuḡuna daiḡutuna ḡana ḡeḡori-varaḡeato. Monai vabu mabarari na ḡeruḡa-ḡeḡeraḡiato, benamo koudi e dabuḡa kotari, Doreka na maḡurinai eturirito-ḡoi dagarari, ḡia ḡevaḡa-ḡita-iaḡiato ma taḡiri ḡesi. ⁴⁰ Petero na ḡia mabarari daiḡutu na etuḡu-rosirito, benamo evetuitarito, eḡuri-ḡurito. Moḡa murinai eboḡe-tarito, mase vavinena eḡitaiato, benamo ekirato, “Tabita, novariḡisi!” Tabita na matana eiaḡarito, ma Petero eḡitaiato, benamo etanuvaisito. ⁴¹ Petero na ḡimanai eḡabito, evaḡa-ruḡa-vaisiato. Benamo veḡabidadama tarimari e vabu ekea-toḡarito. Ḗia ḡema raka-toḡato nuḡanai, Tabita tu maḡuri eruḡa-taḡoto-ḡoi. Benamo Petero na ḡeri ai etuḡu-iaḡoato. ⁴² Mai veḡa varina Iopa mabaranai eraga-rovorovoto, benamo tarima

ġutuma na Vereġauka ġevaġa-moġoniato. ⁴³ Petero ġaro vovoka Iopai etanuto, boromakau kefiru eġauvei-iaġirito-ġoi tarimana arana Simona ġesi.

10

Petero e Korenelio

¹ Tarima ta arana Korenelio, ġia tu Kaisarea vanuġanai etanuto-ġoi. Ma ġia tu Roma ġeri vetari tarimari sinau sebona (100) eġorikaurito-ġoi tarimana. Ġia na vetari doġorona arana ġekiraġiato-ġoi tu “Itali ġeri Vetari Doġorona” eġita-ġaurito-ġoi. ² Ġia e ġena numa tarimari mabarari ġesi tu Barau ġekorana-iaġiato-ġoi ema Barau garina ġeveito-ġoi. Ġia na asi ġeri-ġari Iuda tarimari evaġa-kava baregorito-ġoi, ema vanaġivanaġi eġauġauto-ġoi Barau ġenai. ³ Lavilavi ta, horaġauna 3 koloko rekenai ġia emata-vanaġito, Barau ġena aneru ta eġita-korikoriato, ema raka-toġato, benamo ġia evaġa-guruġaiato, ekirato, “Korenelio!” ⁴ Benamo ma garina ġesi Korenelio na mo aneru eġita-karakaraiato, benamo ekirato, “Vereġauka, kara?”

Aneru na evaġa-veaseato, ekirato, “Ġemu ġuriġuri e ġemu vevaġa-kava asi ġeri-ġari tarimari ġeri ai tu Barau na eġabiraġerito, ema ġia na etuġamaġirini. ⁵ Toma, tau kotari Iopa ġana notuġu-iaġori, be tau ta arana Simona, ġia arana ta tu Petero, beġenea ġoria. ⁶ Ġia tu Simona, boromakau kefiru eġauvei-iaġirini tarimana ġesi etanuni; ġena numa tu kone rikinai.”

⁷ Mo evaġa-guruġaiato aneruna na eraga-kwaneato, benamo Korenelio na ġena vetuġunaġi tarimari ruarua ema ġena vetari tarimana ta ekea-iaġomarito. Ġena vetari tarimana moġa tu Barau ekorana-iaġiato-ġoi tarimana e ġia tu vanaġivanaġi Korenelio sevinai ġia vetuġunaġina ġeiaġo-viniato-ġoi tarimana ta. ⁸ Kara eġorato dagarari mabarari Korenelio na ekira-vararito, benamo Iopa ġana etuġu-iaġorito.

Petero ġena mata-vanaġi

⁹ Ma elaġanito, ġia tu dabara na roġo ġeiaġoto-ġoi, Iopa ġekavi-naġiato, ġarogotai Petero tu numa tuġunai eraġekauto, nea ġuriġuri ġana. ¹⁰ Ġia varau evitoato, benamo ġena ura tu neġaniġani. Ma ġaniġani tu roġo ġerovinarito-ġoi nuġanai, ġia emata-vanaġito. ¹¹ Ġia na guba evekeoto eġitaiato, ema dagara ta dabuġa baregona kavana, daigunina vasivasi emariġoto-ġoi ġia ġenai, noġa moġo ġetuġumariġoato-ġoi tanobara ġana. ¹² Ġia emariġoto-ġoi nuġanai tu maġuri dagarari iraurau mabarari, kwakuri vasivasi

ġerakani dagarari, e ġedarani dagarari, ema guba na ġerovoni manuri. ¹³ Benamo garo ta na ekiraiato, ekirato “Petero, novariġisi, be novagiři, noġaniri!” ¹⁴ Senaġi Petero evaġaveseto, ekirato, “Vereġauka, asiġina ġinavaġi! Rakava e asi veiareva dagarari ta au na roġosi roġo bara ġania.” ¹⁵ Mo garo na ma evaġa-guruġa ġenoġoiato ekirato, “Barau na eiarevarito dagarari ta rakavana asi bono kiraġi.” ¹⁶ Vaġa-toittoi moġesi eġorato, benamo mo dabuġa asikauna tu guba ġana ma eġabi-varaġeato.

¹⁷ Petero na mo ġena mata-vanaġi ai eġitarito dagarari anina roġo etuġamaġi-vetaurito-ġoi nuġanai, Korenelio ġena vetuġunaġi tarimari tu ġevotuto, ma ġeribato Simona ġena numa tu ainai. Benamo ġeiaġoto mo numa ġatama bokana korana ġoiranai ġea ritoġo-tarito. ¹⁸ Benamo ġekeato e ġevedanaġito, ġekirato, “Simona, arana ta ġekiraġiani Petero, tu mainai etanuni ba?” ¹⁹ Petero na tu roġo mo mata-vanaġi anina etuġamaġi-vetauato-ġoi nuġanai, Iauka Veaġa na evaġa-guruġaiato, ekirato, “Noseġaġi, ġoi tu tarima toittoi na ġevetaumuni. ²⁰ Be novariġisi, noraka-riġo, ġia ġesi boġono iaġo. Asi bono ġoiagi, korana au na atuġurito bene.”

²¹ Petero eraka-riġoto mo tarima ġeri ai, benamo ekirato, “Ġovetauani tauna tu au maiġegu. Kara dainai boġo iaġoma?” ²² Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Ġai tu vetari tarimari sinau sebona (100) eġori-kaurini tarimana arana Korenelio na betuġuma. Ġia tu vei-iobukaiobuka e Barau garina eveini tarimana, ema Iuda tarimari mabarari na maki ġegubakau-baregoani. Ġia tu Barau ġena aneru ta na ekiraiato, ġoi bene keakaumu, ġena numa ġana bono iaġo, ema ġoi na kara bokiraġirini bene seġagiři.” ²³ Benamo Petero na mo tarima eġabi-raġerito ġena numai, monai ġegenato.

Petero tu Korenelio ġena numa ġana eiaġoto

Boġiboġi ai ġevariġisito, benamo Petero ġia ġesi ġeiaġoto, ema tarikaka kotari Iopa na maki ġia ġesi ġeiaġo-sebonato. ²⁴ Ġia ġeiaġoto, dabara tumanai ġea genato, ma elaġanito vau Kaisareai ġevotuto. Korenelio na tu ġia enari-taġorito-ġoi, garagarana e ġatana maki ekea-vegogorito ġena numai. ²⁵ Petero eraka-toġato nuġanai, Korenelio na edoġariato, benamo kwakuna koranai evetui-tarito ma etutuġutari-viniato. ²⁶ Senaġi Petero na evaġa-ruġa-vaisiato, ekirato, “Novariġisi, au maki tarimarima moġo.” ²⁷ Numa nuġanai ġeraka-toġato-ġoi nai, Petero na Korenelio evaġa-guruġaiato-ġoi. Ma numa nuġanai tu tarimarima ġutuma vegogotaġo edoġaririto. ²⁸ Benamo ġia na evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi tauġemi

maki ma ribami ginikau, ġai ġema taravatu ekirani, Iuda tarimana ta irau bese tarimana ta ġesi asi bene tanu-vegogo o asi bene raka-ġitaia maki, taravatu. Senaġi Barau na bevaġa-ġitagu, au na tarima ta asi bana kiraġia ġia tu rakava o asi veiareva. ²⁹ Moġa lorinai boġo keakaugu nai, baiaġoma moġo, asi bakira-sirivaġi. Be nadanaġimi, au tu kara dainai boġo keakaugu?”

³⁰ Korenelio ekirato, “Ġaro vasivasi varau beġe iaġo, au tu ġegu numai aġauġauto-ġoi horaġauna 3 koloko lavilavi rekenai, maitoma horaġauna kavana. Benamo asikauna dabuġa kurokuro lelevaġina na evedabuġato tarimana ta ġoiragu ai eruġa-tarito, ³¹ benamo ekirato, ‘Korenelio! Barau na ġemu ġauġau beseġaġia e vevaġa-kava veiġari asi ġeri-ġari tarimari ġeri ai etuġa-maġirito. ³² Iopa ġana novetuġu-iaġo, Simona, ġia arana ġekiraġiani Petero ġetoni, beġenea kiraia, be bene iaġoma. Ġia tu Simona, boromakau kefiru eġauvei-iaġirini tarimana ġena numai etanuni kone rikinai.’ ³³ Moġa lorinai asikauna vetuġumu araga-veito, ema bovei-nauġa, veiġa namo taumu, korana boiaġoma bene. Toma ġai mabarama tu Barau ġoiranai maiġema, ma Vereġauka na bevaġa-naġimu guruġari mabarari baġana seġaġiri ġana.”

Petero ġena ġobata

³⁴ Benamo Petero ġena guruġa esinaiato, ekirato, “Au toma bama riba-maoro, Barau na tarimarima mabarari tu eġabiraġe-ilailarini. ³⁵ Bese mabarari nuġari ai tu deikara na ġia garina eveini, ema veiġa iobukari eveini tarimana moġo ġia na eġabi-raġeani. ³⁶ Barau na Isaraela tarimari ġeri ai etuġu-iaġomaiato varina tu maiġa, mo tu maino varina Iesu Keriso ġenana maino varina namona efluato-ġoi. Iesu Keriso tu tarima mabarari ġeri Vereġauka. ³⁷ Ġomi ma ribami Iudea nuġanai kara eġorato, Galilea na evesinato. Mo tu Ioane na babatiso eġobata-iaġiato murinai. ³⁸ Iesu, Nasareta tarimana varina, ġomi ma ribami, kamasi Barau na Iauka Veaġa e seġuka ġia iatanai ebubu-riġoato. Ġia tu gabu mabarari ġari eiaġoto, veiġa namori eveirito-ġoi, ema Diabolo ġena seġuka na eġabirito tarimari mabarari evaġa-maġuririto-ġoi, korana Barau tu ġia ġesi. ³⁹ Ġai tu ġia na Iuda e Ierusalem tanori ai eveirito-ġoi dagarari mabarari ġavaġa-moġonirini tarimama. Ġia tu satauro ai ġeikoko-kauato nai ġevaġa-maseato. ⁴⁰ Senaġina Barau na ġaro vaġa-toitoinai (3) evaġa-varigisi ġenoġoiato ema evaġa-foforiato beġene ġitaia ġana. ⁴¹ Ġia tu tarimarima mabarari na asi ġeġitaiato, senaġi ġevaġa-moġoniani tarimari, mo tu Barau na eviriġi-ġuinerito tarimari na moġo ġeġitaiato. Ma moġeri

tarimari tu ġai maiġema. Ġia evariġisi-ġenoġoito murinai, ġai tu ġia ġesi ġaġaniġani-vegogoto e ġaniuniu-vegogoto. ⁴² Ġia na evaġa-naġimato, tarimarima ġeri baġana ġobata e baġana kiraġi-foforia, ġia tu Barau na eġabi-hidiato, maġuri tarimari e mase tarimari ġeri vevaġa-maoro tarimanai evaġa-iaġoato. ⁴³ Peroveta tarimari mabarari na ġia ġekiraġi-foforiato-ġoi, ġekirato-ġoi, ġia beġe vaġa-moġoniani tarimari mabarari tu ġia arana seġukanai Barau na ġeri rakava betuġamaġi-fitoġarini.”

Irau bese tarimari Iauka Veaġa ġeġabiato

⁴⁴ Petero roġo eguruġato-ġoi nuġanai, Barau ġena guruġa ġeseġaġiato-ġoi tarimari mabarari iatari ai Iauka Veaġa eraka-riġoto. ⁴⁵ Iuda tarimari Iesu ġevaġa-moġoniato-ġoi ema Petero ġesi Iopa na ġeiaġomato tarimari tu ġeġabarakavato, korana Barau na Iauka Veaġa irau bese tarimari maki evinirito iatari ai ebubu-riġoato. ⁴⁶ Korana ġeseġaġiritto garo irauri ai ġeguruġato-ġoi, ema Barau ġevaġa-raġeato. Benamo Petero ekirato, ⁴⁷ mai tarimarima na tu Iauka Veaġa varau beġe ġabia, ġita na taġabiato kavana. Be, nanu nuġanai babatiso beġene ġabia ġana tu deikara na bekiraġoiani? ⁴⁸ Moġa lorinai ġia na ekirarito, Iesu Keriso aranai beġene babatisori. Benamo ġia na Petero ġenoġiato, ġaro kotari ġia ġesi roġo ma beġene tanu.

11

Petero ġena guruġa-fofori Ierusalemata ai

¹ Apostolo e tarikaka Iudea tanonai mabarari ġeseġaġito, irau bese tarimari na maki Barau ġena guruġa varau ġeġabiraġeato. ² Benamo Petero Ierusalemata ġana evaraġeto nai tu, Iesu ġevaġa-moġoniato-ġoi tarimari, senaġi tauġaniri kefiru tu ġelama-vaġirito, moġeri na ġeġau-fitoġaiato, ³ ġekirato, “Ġoi tu kefiru asi ġelama-vaġirini irau bese tarimari ġeri numai oa raka-toġato, ema ġia ġesi oa ġaniġani-vegogoto!”

⁴ Benamo Petero na vari mabarana ġeri ekiraġito, kamasi evesinato mo magona. Ekirato, ⁵ “Au tu Iopa vanuġana baregonai aġuriġurito-ġoi, nuġanai amata-vanaġito. Aboġeto, dagara ta dabuġa baregona kavana, daigunina tu vasivasi (4), guba na emariġoto-ġoi, noġa moġo ġetuġu-mariġoato-ġoi, ġoiragu ai ema vetore-tarito. ⁶ Aboġe-ġurato nai tu, maġuri dagarari iraurau, tanobarai kwakuri vasivasi na ġerakani bureġari, e boġai ġetanuni bureġari, e ġedarani dagarari, ema guba na ġerovoni manuri aġitarito. ⁷ Benamo garo ta aseġaġiato, ekirato, ‘Petero, novariġisi, be novaġiri e noġaniri!’ ⁸ Senaġi au akirato,

'Vereĝauka, asiĝina ĝinavaĝi, rakava e asi veiareva dagarari ta au murugu na roĝosi beĝere raka-toĝa.' ⁹ Mo garo guba na ma eguruĝa-ĝenoĝoito, ekirato, 'Barau na eiarevarito dagarari tu rakavari asi bono kiraĝiri.' ¹⁰ Vaĝa-toitoina moĝesi eĝorato, benamo dagara mabarari guba ĝana ma eĝabi-varaĝerito.

¹¹ Mo horaĝauna sebonai tarima toitoi au atanuto-ĝoi numanai ĝeraĝasito. Ĝia tu Kaisarea na ĝetuĝurito au ĝegu ai. ¹² Benamo Iauka Veaĝa na ekiraguto, ĝia ĝesi bana iaĝo, asi bana ĝoiagi. Mai tarikaka imaima sebona (6) maki au ĝesi Kaisarea ĝana ĝaiaĝoto, ema mabarama Korenelio ĝena numai ĝaraka-toĝato. ¹³ Ĝia na ĝema ekiraĝiato, kamasi aneru ta, ĝia ĝena numai efororito eĝitaiato, ema ekiraiato, ekirato, 'Iopa ĝana novetuĝu-iaĝo, Simona, ĝia arana ta tu Petero, beĝenea kiraia, bene iaĝoma. ¹⁴ Ĝia na guruĝa tari ĝemu bekiragiirini, benamo mo guruĝa ĝerina Barau na ĝoi ema ĝemu numa tarimari mabarari bevaĝa-maĝurimini.' ¹⁵ Au na guruĝa vau asinaiato nuĝanai, Iauka Veaĝa emariĝoto ĝia iatari ai, Pentekoste ĝaronai ĝita iatarai emariĝoto kavana. ¹⁶ Benamo Vereĝauka na kara ekiraĝiato dagarana atuĝamaĝi-doĝariato, ekirato, 'Ioane tu nanu na ebabatisoto-ĝoi, senaĝina ĝomi tu Iauka Veaĝa na bebabati-somini.' ¹⁷ Bema Barau na mo varevare sebona moĝo, ĝita Vereĝauka Iesu Keriso tavaĝa-moĝoniato nai evinirato varevarena, irau bese tarimari maki evinirito nai tu, au tu deikara, be au na Barau bakira-ĝoiani?"

¹⁸ Ĝia na mo guruĝa ĝeseĝaĝiato nai, ĝeri guruĝa barubaru ĝevaĝa-magoato, benamo Barau ĝevaĝa-raĝeato, ĝekirato, "O kato, irau bese tarimari maki Barau na vetuĝamaĝi-kure dabarana bevaĝa-ĝitari, maĝuri beĝene ĝabia ĝana."

Ekalesia evesinato Antioka ai

¹⁹ Stefano emaseto nai, ekalesia vaĝa-midigumidiguna e lai-lautilausina eĝorato, benamo veĝabidadama tarimari ĝevaĝa-raga rovorovorito. Ĝia kotari ĝeiaĝoto mo Foenikia, Saipras e Antioka ai ĝea raĝasito. Monai Iuda tarimari ĝeri ai moĝo Iesu varina ĝeĝobata-iaĝiato-ĝoi. ²⁰ Senaĝi veĝabidadama tarimari kotari, Saipras e Kurene tarimari tu Antioka ĝana ĝeiaĝoto, Grik tarimari ĝeri ai maki vari ĝea fiuato, Iesu Vereĝauka Varina Namona ĝeĝobata-iaĝiato-ĝoi. ²¹ Vereĝauka seĝukana tu ĝia ĝesi, be tarimarima ĝutuma-bara Vereĝauka ĝevaĝa-moĝoniato ema ĝevetuĝamaĝi-kureto.

²² Ierusalemekalesiari na mai vari ĝeseĝaĝiato, benamo ĝia na Banabas Antioka ĝana ĝetuĝu-iaĝoato. ²³ Ĝia Antiokai

eraḡasito, benamo Barau ḡena varevare-bara tarimarima ḡeri ai eḡitaiato nai, eiaku-rakavato. Ma mabarari elau-naḡirito, moḡoni ai Vereḡauka beḡene korana-iaḡia ma nuḡari mabarari ḡesi. ²⁴ Banabas tu tarima namona, Iauka Veaḡa e veḡabidadama na evonuto. Ema tarimarima ḡutuma-bara Vereḡauka ḡena tarimarimai ḡeiaḡoto.

²⁵ Benamo Banabas Taso ḡana eiaḡoto, Saulo vetau-vetauna. ²⁶ Edoḡariato, benamo Antioka ḡana eḡoriaḡoato. Monai mo laḡani sebona, tauri ruarua ekalesia ḡesi ḡevegogoto-ḡoi e tarimarima ḡutuma-bara ḡevaḡa-ribarito-ḡoi. Iesu ḡekorana-iaḡiato-ḡoi tarimari tu Antioka vanuḡanai vau ḡekiraḡirito “Christian”.

²⁷ Mo ḡaro ai peroveta tarimari kotari Ierusalemna na Antioka ḡana ḡevariḡoto. ²⁸ Ta ḡia fakari ai arana tu Agabo. Agabo evariḡisito, Iauka na evaḡa-ribaiato ilailanai tanobara mabaranai doḡe baregona beḡorani varina efiu-guineato. Mo doḡe baregona tu Klaudio ḡena veḡitaḡau ḡarori ai eḡorato. ²⁹ Iesu ḡekorana-iaḡiato-ḡoi tarimari na ḡeura-iaḡiato, ḡia tata ḡeri doḡari ilailari ai tarikakari Iudeai ḡeri ai ḡeri varevare dagarari kotari beḡene tuḡu-iaḡo, beḡene vaḡa-kavari ḡana. ³⁰ Mo veḡa tu ḡeveiato, Banabas e Saulo ḡeri ai ḡeri moni ḡetuḡukauto, rubu ḡitataḡona tarimari beḡene viniri ḡana.

12

Ekalesia vaḡa-midigumidiguna e lai-lausilausina ebaregoto-ḡoi

¹ Moḡeri ḡaro ai Kini Heroda na ekalesia tarimari kotari eḡabi-taririto, bene vaḡa-midigu midiguri ḡana. ² Iakobo (o Iames), Ioane kakana, tu baḡa na debana ebasi-ḡutuato. ³ Heroda na Iuda tarimari eḡitarito, mo veḡa ḡeiaḡo-iaḡiato nai tu, Petero maki ma ea ḡabi-tariato. Mo tu asi etubuni faraona verekona ḡarori ai eḡorato. ⁴ Petero eḡabi-tariato, benamo dibura numai etoreato. Monai vetari tarimari gabanana imaima sebona (16) etorerito, vasiri vasiri ai evaḡa-ruḡarito vau, Petero ḡeḡita-ḡauato. Heroda ḡena ura tu Pasova murinai vau, tarimarima ḡoirari ai bene ḡori-rosia ema bene vaḡa-kotaia. ⁵ Moḡa lorinai Petero tu dibura numai ḡeḡita-ḡauato-ḡoi, a ekalesia tu Barau ḡenai ḡeḡauḡau-kokore kokoreto-ḡoi Petero ḡena.

Aneru na Petero evaḡa-maḡuriato

⁶ Boḡi, ma belaḡanini tu Heroda na tarimarima ḡoirari ai Petero beḡori-rosiani, Petero tu seini na ḡebarubaruato, benamo vetari tarimari ruarua vekaravari ai egenato, ema

ġatama-boka ġitaġauna vetari tarimari na maki ġatama-boka ġenari-taġoato-ġoi. ⁷ Benamo Vereġauka ġena aneru ta efoforito, Petero sevinau eruġa-tarito, ema mama ta dibura numa nuġanai enanagi-tariato. Mo aneru na Petero ġabana ebota-karaiato, benamo evaġo-tataġaiato, ma ekiraiato, ekirato, “Ragavei, novariġisi!” Benamo seini Petero ġimana na ġeketo-vaġito. ⁸ Benamo aneru na evaġa-guruġaiato, ekirato, “Ġemu gabaġau nobaru-taria, ema ġemu tamaka noveiri.” Benamo Petero na eveirito. Aneru ma ekirato, “Ġemu koudi na noveseġo, be au murigu na noiaġoma.” ⁹ Petero ġia murinau erakato mo, dibura numa na erakarosito. Senaġi ġia tu asi ribana, mo aneru na kara eveiato-ġoi tu moġoni. Ġia matoru ekirato tu, emata-vanaġini etato-ġoi. ¹⁰ Ġatama-boka ġitaġauna tarimari ġeruġato gabuna ta ġeraka-vanaġiato, ma vaġa-ruaruana ma ġeraka-vanaġiato, ġeiaġoto mo, auri ġatama-bokanai ġea raġasito. Moġa tu vanuġa barana rakarosina ġatama-bokana. Mo ġatama-boka tu tauġena moġo ġia ġeri evekeoto, benamo ġeraka-rosito. Dabara na ġeraka-variġoto-ġoi nuġanai, asikauna aneru na Petero eraga-kwaneato.

¹¹ Monai vau Petero eribato ġia ġenai kara eġorato, benamo ekirato, “Au toma moġoni bama riba, Vereġauka na ġena aneru betuġua tu, Heroda ġimana na, ema Iuda tarimari na au ġegu ai kara ta beġene veia ġetato-ġoi ġenana bema vaġa-maġurigu.

¹² Mo veiġa etuġamaġi-fakaiato, benamo Maria ġena numa ġana eiaġoto. Maria tu Ioane Mareko sinana. Monai numa nuġanai tu tarimarima ġutuma ġevegogoto, ġeġauġauto-ġoi. ¹³ Petero numa murikana ġatama bokanai esekeseketo, benamo vetuġunaġi ġuiatona ta arana Roda eiaġoto, nea ġitaia ġana. ¹⁴ Senaġi ġia na Petero garona eseġaġi-leiato, benamo iaku na evaġa-vonuato, benamo ġatama-boka tu asi ekeo-fakaiato, a ġia tu eraga-ġenoġoito, ea kirarito, Petero tu murikai eruġa-taġoni. ¹⁵ Ġia na ġekiraiato, ġekirato, “Ġoi tu bebabomu ba!” Senaġi ġia eġiġiraġeto-ġoi, ekirato, “Moġoni, Petero tu murikai eruġa-taġoni.” Benamo ġekirato, “Mani tu ġia ġena aneru!”

¹⁶ Senaġina Petero tu roġo esekeseke-ġiġiraġeto-ġoi. Benamo ġeiaġoto, ġatama-boka ġea keo-fakaiato nai tu, Petero ġeġitaiato, ġeġaba-rakavato. ¹⁷ Petero ġimana na ekiraġoirito asi beġene guruġa, benamo Vereġauka na kamasi dibura numa na eġori-rosiato ġeri ekiraġito. Ġia na evaġa-guruġarito, ekirato, “Iakobo (o Iames) e tarikaka mabarari ġeri mai vari boġono kiraġia.” Benamo ġia tu erakato, gabu ta ġana ma eiaġoto.

18 Boḡiboḡi, vetari tarimari fakari ai tu daradara baregona eḡorato; ḡevedanaḡi-vedanaḡito, ḡekirato, “Petero tu kamasi bevei?” 19 Heroda na gabu mabarana evetau-ginikauato, senaḡi Petero asi eḡoitaḡoato. Benamo Petero ḡeḡita-ḡauato tarimari evaḡa-kotarito murinai, ḡena vetari tarimari o soldia ekirarito beḡenea vaḡi-maseri. Moḡa murinai Heroda na Iudea eraga-kwaneato, ma Kaisareai ḡaro tari ea tanuto.

Heroda emaseto

20 Heroda tu Taia e Sidono tarimari ebaruvini-rakavarito; moḡa lorinai Taia e Sidono tarimari ḡeveḡabi-vegogoto, ma Heroda ḡea ḡitaiato. Senaḡi guine, Blasto, Heroda ḡena gena-daigutuna ḡitataḡona tarimana ḡesi roḡo ḡeveḡatato, ḡevaḡa-maranaiato, ema ḡia rekeri ai roḡo ekauto. Moḡa murinai vauro ḡeiaḡoto, Heroda ḡenai maino ḡea noḡiato, korana ḡia ḡeri tanobara ḡaniḡanina tu Heroda ḡena tanobarai ḡeḡabito-ḡoi.

21 Benamo ekiraḡi-toreato ḡaronai, Heroda na ḡena vere dabuḡana eveiato, benamo ḡena teronai ea tanukauto vau, tarimarima eguruḡa-vinirito. 22 Benamo tarimarima ḡeḡabato, ḡekirato, “Mai tu barau ta garona, dia tarimarima garona.” 23 Mo horai Vereḡauka ḡena aneru ta na Heroda ekwariato, korana ḡia na mo guruḡa eseḡaḡiato nai, Barau tu asi evaḡa-raḡeato. Ḡia tu ḡuioḡuio na ḡeḡaniato, emaseto.

24 Senaḡi Barau ḡena guruḡa tu ebaregoto e eragarovorovoto.

25 Banabas e Saulo tu ḡeri ḡauvei ḡevaḡa-koriato, benamo Ieruselema na ḡeḡenoḡoito; Ioane Mareko maki ḡeḡori-kauato.

13

Banabas e Saulo ḡeḡabi-viriḡirito e ḡetuḡurito

1 Antioka ekalesiana nuḡanai tu peroveta e vevaḡa-riba tarimari kotari. Arari tu Banabas; Simeona, arana ta tu Niga; Lukio, Kurene tarimana; Manaen, ḡia tu Gavana Heroda ḡesi ḡevaḡa-baregorito; e Saulo. 2 Ḡia na Vereḡauka ḡetoma-rakariḡo viniato-ḡoi e ḡeḡani-veaḡato-ḡoi nuḡanai, Iauka Veaḡa na ekirarito, ekirato, “Banabas e Saulo tu au ḡegu boḡono ḡabi-ḡerevaḡiri, korana au na bakeari, ḡegu ḡauvei ta beḡene veia ḡana.” 3 Benamo ḡia ḡeḡani-veaḡato e ḡeḡuriḡurito murinai, ḡimari ḡia iatari ai ḡetore-kaurito, benamo ḡetuḡu-rakarito.

Saipras ai

4 Iauka Veaḡa na Banabas e Saulo etuḡurito, benamo tauri ruarua kone vanuḡana Seleukia ḡana ḡevariḡoto. Seleukia

na tauri ruarua bouti ai ġeraġeto, benamo Saipras motumotu ġana ġevanaġito. ⁵ Banabas ma Saulo Salami ai ġevotuto nai, Barau ġena guruġa Iuda tarimari ġeri rubu tari ai ġea ġobata-iaġiato. Ioane Mareko maki ġia ġesi, ġia tauri ruarua evaġa-kavarito-ġoi.

⁶ Tauri ruarua na Saipras motumotu mabarana ġerakavanaġiato, ġeiaġoto Pafo vanuġanai ġea raġasito. Monai Iuda ġeri ġora e peroveta ġofaġofa tarimana ta arana Bar-Iesu ġea doġariato. ⁷ Ma Bar-Iesu tu motumotu verena, ma iaunega rakavarakava tarimana arana Seregio Paulo ġatana. Mo vere na Banabas e Saulo ekea-iaġorito ġia ġoirana ġana, korana ġena ura tu Barau ġena guruġa bene seġaġia. ⁸ Senaġi mo ġora tarimana Elima, (Bar-Iesu arana ta tu Elima), na ġeri guruġa ekira-fitoġarito, ġena ura vere na Iesu asi bene vaġa-moġonia. ⁹ Benamo Saulo, arana ta tu Paulo, Iauka Veaġa na evaġa-vonuato, benamo Elima eġita-karakaraiato. ¹⁰ Benamo ekirato, “Ġoi tu Diabolo natuna, ema veiġa iobukaiobukari mabarari tu ġoi na ovetari-vinirini! Ġoi tu ġofaġofa e rakava mabarari na ovonuto. Vereġauka ġena veiġa iobukaiobukari ġofaġofai bono vaġa-iaġori uranai ovededegwani. Mo veiġa tu aitoma vau bovaġa-dokoani? ¹¹ Noseġaġi! Toma Vereġauka ġena seġuka ġoi ġemu ai beforini, matamu bebubuni, ma laġani mamana asi boġitaiani, beiaġoni mo, ġaro ta.”

Asikauna Elima tu mukuna na matana eġabi-ġauato, benamo eraka-ġeġeraġi ġeġeraġito, ġena ura ta na ġimanai bene ġabi, ma bene ġori-kaua. ¹² Mo vere na kara eġorato dagarana eġitaiato nai, Vereġauka evaġa-moġoniato. Ema eġaba-rakavato Vereġauka ġena vevaġa-riba guruġari ai.

Antioka vanuġana Pisidia ai

¹³ Paulo ma karonna ġesi Pafo ġeraga-kwaneato, bouti na Pega ġana ġeiaġoto. Pega tu Pamfilia nuġanai. Pegai benamo Ioane Mareko na Paulo e Banabas eraga-kwanerito, ġia tu Ierusalemna ġana ma eġenoġoi-iaġoto. ¹⁴ Pega na kwakuri na Antioka ġana ġeiaġoto. Antioka tu Pisidia tanonai. Sabadi ai tu Iuda tarimari ġeri rubu ai ġeraka-toġato, bena ġetanutarito. ¹⁵ Mose ġena taravatu e peroveta tarimari ġeri tore-tore ġeivirito murinai, rubu ġitaġauna tarimari na noġinoġi ġetuġu-iaġoato ġia tauri ruarua ġeri ai, ġekirato, “Tarikaka, bema ma ġemi vevaġa-gwaġiġi guruġari mai tarimarima ġeri ai nai tu, ġai ġaurani, ġeri ġokiraġi.”

¹⁶ Paulo evariġisito, ġimana na eiave-taririto, benamo ekirato, “Isaraela taumi e irau bese tarimari fakari ai Barau garina ġoveini tarimami, ġoseġaġi! ¹⁷ Mai Isaraela tarimari

ġeri Barau na ġai senema eġabi-viriġirito, ema ġia na evaġa-ġutumarito, Aigupito tanonai ġetanuto-ġoi nai. Ma Barau ġena seġuka baregona na Aigupito tanona na eġori-rosirito, ¹⁸ ema laġani gabana vasivasi (40) kavana tano fakanai ġia ġeri ai evevaġa-gwaġiġito. ¹⁹ Ġia na Kanana tanonai bese imaima ruarua (7) tarimarimari evaġa-mou-taririto. Ma ġeri tano tu eġabiato, Isaraela tarimari evinirito e ġeri tanobarai evaġa-iaġoato. ²⁰ Mo dagara mabarari tu laġani sinau vasivasi ma gabana imaima (450) kavana nuġanai ġeġorato. Moġa murinai ġia na vevaġa-roroġoto tarimari evinirito, eiaġoto mo peroveta tarimana Samuela ġena veġitaġau laġanina. ²¹ Ma ġeri vere o kini ta beġene ġabia noġinoġina ġeveito nai, Barau na Saulo evinirito. Ġia tu Kisa natuna, mo tu Beniamina ġena doġoro tarimana. Saulo na laġani gabana vasivasi (40) eġita-ġaurito. ²² Saulo kini dagina na eġabi-vaġiato murinai, Barau na Davida eġabiato, Isaraela ġeri kini ai evaġa-iaġoato. Barau na Davida tu maiġesina ekiraġi-foforiato, ekirato, 'Au na Davida, Iese natuna, badoġaria, ġia tu au nuġagu na euravini-rakavaiani tarimana. Ġia na au ġegu ura veġġari mabarari beveirini.' ²³ Barau na ġena guruġatore ilailanai, Davida besena na, Isaraela tarimari ġeri vevaġa-maġuri tarimana etuġu-mariġoato. Mo vevaġa-maġuri tarimana tu Iesu.

²⁴ Iesu roġosi roġo bere ġauvei nuġanai, Ioane na Isaraela tarimari mabarari eġobata-vinirito, ekirarito, ġeri rakava ġerina beġene vetuġamaġi-kure, benamo babatiso beġene ġabia. ²⁵ Ioane na ġena ġauvei dori evaġa-koriato nuġanai, tarimarima ekirarito, ekirato, 'Ġomi ġotuġa-maġini au tu dei? Au tu dia ġomi na ġovaġa-nogaiani tarimana. Senaġi ġoboġe! Ġia tu au murigu na mani eiaġomani, ma au tu asi ilaila ġia kwakuna tamakari bakoki-vaġirini.'

²⁶ Tarikakagu, Aberahamo besena, ema ġomi irau bese fakari ai Barau garina ġoveini tarimami: Mai vevaġa-maġuri guruġana tu ġita ġera etuġu-iaġomaiato. ²⁷ Ierusalemata tarimari ma ġeri vere ġesi Iesu asi ġeġita-leaiato, ema Iesu, peroveta tarimari ġeri guruġa Sabadi mabarari ai ġeivirito-ġoi, tu asi ġetuġamaġi-fakarito. Moġesina naima ġia na Iesu vaġi-masena guruġana ġekiraġito nai, peroveta tarimari ġeri guruġa ġevaġa-moġonirito. ²⁸ Oba, vaġi-masena korana ta tu asi ġedoġariato, senaġina Pilato ġenoġiato, bene vaġi-masea ġetato. ²⁹ Buka Veaġai ġia ġekiraġiato guruġari mabarari ġeveirito murinai, satauro tuġuna na ġeġabi-riġoato, benamo fore ġekwaiato kouġana garanai ġea toreato. ³⁰ Senaġi Barau na mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato, ³¹ ġia ġesi Galilea na Ierusalemata ġana ġeiaġoto-ġoi tarimari na ġaro vovoka

gēgītaiato. Ma ġia toma tu Isaraela tarimari ġeri ai Iesu ġekiraġi-foforiani.

³² Ema Barau na ġita senera kara ekiraġitore-vinirito Varina Namona ġomi ġakira-varamini. ³³ Mo kiraġitore tu Barau na ġita, ġia tuburi, ġera evaġa-moġoniato, mo tu ġia na Iesu mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato nai. Salamo vaġa-ruaruanai etoreato ilailana, ekirani,

‘Ġoi tu au Natugu;

toma au tu ġoi Tamamu ai baiaġo.’

³⁴ Barau na moġoni mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato e asi ma beġenoġoini gara ġana, benamo beborāġani. Barau na tu maiġesi ekiraġiato, ekirato,

‘Davida ġena akiraġi-torerito,

vevaġa-namo veaġari e moġoniri tu ġomi baviniġini.’

³⁵ Ema Salamo ta nuġanai ma ekirani,

‘Ġoi ġemu tarima veaġana tu

asi beborāġani,

korana tu asi bene ġora otato.’

³⁶ Davida ġena ġuru ai Barau ġena vetuġunaġi eiaġo-vinito-ġoi nai emaseto, benamo senena seviri ai ġeguriato, ma tauġanina tu eborāġato. ³⁷ Senaġi Iesu, Barau na mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato tarimana, tu tauġanina asi eborāġato. ³⁸ Moġa lorinai, tarikakagu mabarami, au aurani boġono riba, ġai tu Iesu bakunai rakava tuġamaġi-fitoġari varina ġomi ġemi ġavari-fiuani. ³⁹ Mose ġena taravatu na ġomi ġemi rakava tu asi beruġa-vaġirini riba, a Iesu na ġia ġevaġa-moġoniani tarimari mabarari ġeri rakava tu eruġa-vaġirini, vei-iobukaiobuka tarimari ai evaġa-iaġorini.

⁴⁰ Rorimi boġono vetore, be peroveta tarimari na ġekiraġirito dagarari, ġemi ai asi beġene ġora; ġekirato,

⁴¹ ‘Ġomi veġabi-varaġevaraġe

tarimami ġoboġeboġe!

Nuġami ġefarevaġi, benamo ġomase!

Korana ġemi maġuri ġarori ai

au na veġa ta baveiani,

enabe ta na ġemi bekiraġi-ginikauani,

senaġi asi boġo vaġa-moġoniani!’ ”

⁴² Paulo e Banabas rubu na ġeraka-riġoto-ġoi nuġanai, tarimarima na ġenoġirito, ġoira Sabadi ai ma beġene ġenoġoi, be mo guruġa kotari ma ġeri beġene kiraġi. ⁴³ Tarimarima vegogo na ġeġwa-lausiato murinai, Iuda tarimari ġutuma, ema irau bese tarimari, Barau ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari, ġutuma maki Paulo e Banabas muriri na ġeiaġoto. Tauri ruarua na ġevaġa-guruġarito e ġelaunaġirito, Barau ġena varevare-bara nuġanai beġene ruġa-gwaġiġi.

44 Sabadi vaḡa-ruaruanai, dori moḡo mo vanuḡa baregona tarimari mabarari na Vereḡauka ḡena guruḡa seḡaḡi-seḡaḡina ḡeraka-vegogoto. 45 Iuda tarimari na mo ḡutuma ḡeḡitarito nai, ḡemama-rakavato; benamo Paulo na kara ekiraḡirito-ḡoi guruḡari, ḡia na ḡekira-fitoḡarito e ḡeveiveḡare veḡareato. 46 Senaḡi Paulo e Banabas tu ma kokoreri ḡesi ḡevaḡa-veserito, ḡekirato, “Barau ḡena ura lorinai tu ḡia ḡena guruḡa ḡai na ḡomi baḡana kiravara-guinemi. Senaḡi ḡomi na asi ḡoḡabi-raḡeani, monana tu ḡomi tauḡemi na ḡovaḡa-moḡoniani, ḡomi tu asi ilaila maḡuri vanaḡivanaḡi boḡo ḡabiani. Moḡa lorinai, ḡai na ḡomi ḡaraga-kwanemini, ma irau bese tarimari ḡeri ai ḡaiḡoni. 47 Korana Vereḡauka na tu maiḡesi evaḡa-naḡimato, ekirato,

‘Au na ḡomi atoremite tu,

irau bese tarimari ḡeri mamai

boḡono iaḡo,

be vevaḡa-maḡuri boḡono ḡabi-rosia tanobarai ḡetanuni tarimari mabarari ḡeri ai.’ ”

48 Irau bese tarimari na mo guruḡa ḡeseḡaḡiato nai, ḡeikuto e Vereḡauka ḡena guruḡa ḡevaḡa-raḡeato; ema Barau na eḡabi-irigirito maḡuri vanaḡivanaḡi beḡe ḡabiani tarimari mabarari ḡeveḡabidadamato. 49 Vereḡauka ḡena guruḡa mo gabu mabarana nuḡanai eraga-rovorovoto. 50 Senaḡi Iuda tarimari na irau bese vavineri, dagi baregori ḡeḡabi-taḡorito-ḡoi ma Barau ḡekorana-iaḡiato-ḡoi vavineri, e vanuḡa baregonai veḡitaḡau tauri, nuḡari ḡeḡanirito. Benamo ḡia na vevaḡa-midigumidigu ḡevaḡa-ḡoraiato Paulo e Banabas ḡeri ai, ema ḡeri gabu na ḡelai-rosirito. 51 Tauri ruarua na kwakuri kauri ḡekwari-ketoketorito, ḡia ḡeri kira-sirivaḡi vaḡa-moḡoniri ḡana, benamo Ikonía ḡana ḡeiaḡoto. 52 Iesu ḡekorana-iaḡiato-ḡoi tarimari Antiokai tu iaku e Iauka Veḡa na ḡevonuvonu-raḡeto.

14

Ikonía ai

1 Ikoníai Paulo e Banabas tauri ruarua Iuda tarimari ḡeri rubu ai ḡeveito-ḡoi kavana ḡeraka-toḡato, benamo ḡeḡobatato. Ḣeri ḡobata na Iuda e Grik tarimari ḡutuma lelevaḡi ḡeveḡabidadamato. 2 Senaḡi Iuda tarimari asi ḡeurato Iesu beḡene vaḡa-moḡonia, tarima kotari na irau bese tarimari ḡelaunaḡi-naḡirito, benamo tarikaka veḡabidadama nuḡanai tarimari ḡeiau-rakava vinirito. 3 Paulo e Banabas monai ḡetanu-maukato. Ma kokoreri ḡesi Vereḡauka ḡena varevare-bara guruḡana ḡekiraḡiato-ḡoi. Vereḡauka na ḡeri guruḡa evaḡa-moḡonirito tu seḡuka evinirito, vetoḡa boruri

e nuḡa-farevaḡi veḡari ḡeveito. ⁴ Senaḡi mo vanuḡa baregona tarimari tu ḡevevare-kirato, reke-ta Iuda tarimari ḡesi ḡekauto, reke-ta tu apostolo tarimari ḡesi. ⁵ Benamo irau bese tarimari e Iuda tarimari ma ḡeri veguine-iaḡi tauri ḡesi ḡeverori-vegogoto, ḡeurato apostolo beḡene vaḡa-midigu midiguri e fore na beḡene ḡidara-maseri. ⁶ Senaḡi Paulo e Banabas na mo boioḡa ḡeribaiato, benamo Likaonia tanonai vanuḡa baregori ruarua Listera e Derebe, ema seviri tanori ḡana ḡegari-iaḡoto e seviri vanuḡari tari ḡari. ⁷ Monai Vari Namona ḡeḡobata-iaḡiato-ḡoi.

Listera e Derebe ai

⁸ Listerai tarima ta etanuto-ḡoi; ḡia tu kwakuna rakava emaḡurito, be asi erakato-ḡoi. ⁹ Mo tarima tu eseḡaḡi-taḡoto-ḡoi Paulo eḡobatato-ḡoi nuḡanai. Paulo na eḡita-karakaraiato, benamo eribato ḡia tu ḡena veḡabidadama na bevaḡa-namoani riba, ¹⁰ benamo eguruḡa-fararato, ekirato, “Novariḡisi, noruḡa-tari. Benamo eburi-vaisito, erakato.

¹¹ Tarimarima ḡutuma na kara Paulo na eveiato ḡeḡitaiato nai, ḡeri Likaonia garonai ḡekoḡoto, ḡekirato, “Barau tu tarimarimai beḡe iaḡo, beḡe raka-riḡo ḡita ḡerai!” ¹² Ḳia na Banabas arana tu Dios ḡetato, ema Paulo arana tu Hemes ḡetato, korana Paulo tu eguruḡa-vovokato-ḡoi. ¹³ Dios ḡena Rubu Veaḡa verena ḡena rubu tu vanuḡa barana murikanai. Ḳia na boromakau e veravera vanuḡa maḡuna ḡatama bokana ḡana eḡwa-iaḡorito, korana tarimarima ḡutuma ḡesi ḡeurato, apostolo ḡeri ai ginitaḡo veḡari beḡene vei ḡana.

¹⁴ Senaḡina apostolo ruarua Banabas e Paulo na ḡeseḡaḡirito, kara ḡeveia ḡetato nai, ḡeri dabuḡa ḡedarerito, benamo ḡutuma nuḡari ai ḡeraga-ḡabaḡaba-toḡato. ¹⁵ Ḳekirato, “Karase ḡomi tau tu maiḡesi ḡoveini? Ḳai maki tarimarima moḡo ḡomi kavana! Ḳai na tu Vari Namona ḡomi ḡemi ai ḡaḡabi-iaḡomaiani, ḡomi ḡakiramini, mai asi tauri dagarari boḡono raga-kwaneri, benamo Barau maḡurina ḡenai boḡono raka-ḡenoḡoi ḡatoni. Ḳia na guba, tanobara, daḡaru-bara, e ḡetanu-iaḡirini dagarari mabarari eveirito. ¹⁶ Guinenai ḡia na bese mabarari etao-fitoḡarito, tauḡeri ḡeri ura dabarari ai beḡene raka ḡana. ¹⁷ Senaḡi dagara namori eveirini ḡerina, ḡia tauḡena vanaḡivanaḡi evevaḡa-moḡonini: Ḳia na ḡura guba na evinimini e varovaro dagarari ḡeri ḡaro korikoriri ai evinimini. Ḳia na ḡaniḡani asisebo evinimini e nuḡami iaku na evaḡa-vonurini.” ¹⁸ Moḡesi ḡevaḡa-guruḡarito, senaḡina mo tarimarima ḡutuma-bara tu ḡia tauri ruarua ḡeri ai ginitaḡo ḡauveina ḡeveia roḡo ḡetato-ḡoi, kiraḡoiri tu tauri ruarua ḡeri ai tu egwaḡiḡito.

19 A Iuda tarimari kotari Antioka e Ikonía na ġeiaiġomato, ma moġeri tarimari ġia rekeri ai ġeġabi-vanaġirito. Benamo Paulo fore na ġeġidaraiato ma ġeinu-rosiato vanuġa murina ġana. Ġia ġetuġamaġito tu varau emaseto. 20 Senaġi Iesu ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari na ġeruġa-ġeġeraġiato nai tu eruġa-vaisito, benamo vanuġa barana ġana ma erakatoġa-ġenoġoito. Boġiboġi tu Banabas ġesi Derebe ġana ġeiaiġoto.

Siria Antiokana ġana ġeġenoġoito

21 Paulo e Banabas na Derebe ai Vari Namona ġeġobata-iaġiato, benamo tarimarima ġutuma Iesu korana-iaġina tarimari ai ġeġabi-toġarito. Benamo ma ġeġenoġoi-iaġoto Listera, e Ikonía, ema Pisidia Antiokana ġana. 22 Ġia na Iesu ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari ġevaġa-kokorerito e ġelaunaġirito, ġeri veġabidadama beġene ġabi-gigitariri. Ema ġekirato, “Ġita tu midigumidigu vovoka bita ġabirini vau Barau ġena Basileiai bita raka-toġani.” 23 Tauri ruarua na rubu tatai veġorikau tarimari ġevaġa-ruġarito. Ma tauri ruarua ġeġani-veaġato e ġeġauġauto murinai, Vereġauka ġimanai ġetore-kaurito. Mo tu ġia na ġeġabidadama-viniato-ġoi Vereġaukana ġenai.

24 Pisidia tanona na ġeraka-vanaġito murinai tu, Pamfilia tanonai ġeraġasito. 25 Pega vanuġanai Vereġauka ġena guruġa ġeġobata-iaġiato murinai tu, Atalia vanuġana ġana ġeiaiġoto. 26 Atalia na tu bouti na ġeġenoġoi-iaġoto Antioka ġana. Monai tu, ġeri evanelia iaġoiaġona roġosi roġo beġene sinaia nai, tarikaka na Barau ġena namo e varevarebara nuġanai ġetore-kaurito, mai ġauvei beġene veia ġana. Ġauveina tu toma beġe vaġa-koria.

27 Antiokai ġeraġasito nai tu, ekalesia tarimari ġevaġa-vegogorito, benamo Barau na ġia ġerina kara eveirito dagarari mabarari, e kamasi ġia na irau bese tarimari ġeri veġabidadama ġatama bokana ekeoato variri, ġeri ekiraġito. 28 Monai Iesu ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari ġesi tauri ruarua ġetanu-maukato.

15

Ekalesia vegogona baregona Ierusalemái

1 Tau kotari Iudea na Antioka ġana ġevariġoto, benamo tarikaka veġabidadama nuġanai tarimari ġevaġa-ribarito, ġekirato, “Ġomi tu vevaġa-maġuri asi ilaila boġo ġabiani riba, bema mero tauġaniri kefi-lamavaġi veġana Mose ġena taravatu ai ekiraġiani dagarana asi boġo korana-iaġiani nai.” 2 Mo guruġa ġaramanai, Paulo e Banabas ġia ġesi veġare-veġare baregona ġeveiato. Moġa lorinai Paulo e Banabas

ema Antioka ekalesia tarimari kotari ġeviriġirito, Ierusalemā ġana beġene varaġe, be apostolo e ekalesia ġeġori-kauato-ġoi tarimari ġeri ai mo guruġa beġenea vedanaġi-iaġia.

³ Ġia tu rubu na ġetuġu-iaġorito. Ma Foenikia e Samaria tanori nuġari na ġeraka-vanaġito nai tu, monai tarikaka ġeri ġekiraġito, kamasi irau bese tarimari Barau ġenai ġevetuġamaġi-kureto. Tarikaka mabarari na mo vari ġeseġaġiato nai, mabarari ġeiaku-rakavato. ⁴ Ierusalemā ġeraġasito nai, ekalesia tarimari, e apostolo tauri, ema ekalesia ġeġita-taġoato-ġoi tarimari na ġeġabi-raġerito. Benamo Barau na ġia ġerina kara eveito dagarari mabarari ġeri ġekiraġito. ⁵ Senaġi Farisea doġoro na Iesu ġeġabidadama-viniato-ġoi tarimari kotari ġeruġa-vaisito, benamo ġekirato, “Irau bese tarimari maki tauġaniri kefiru beġene lama-vaġiri, ema boġono kirari, Mose ġena taravatu beġene korana-iaġia.”

⁶ Benamo apostolo e ekalesia ġeġita-taġoato-ġoi tarimari ġetanu-vegogoto, ma mo vedanaġi ġetuġa-maġiato. ⁷ Ġeguruġa-iaġi maukaiato murinai, Petero evariġisito, benamo ekirato, “Tarikakagu mabarami, ġomi ma ribami, kai-veġata ġomi vefakami ai Barau na au eġabi-hidiguto, irau bese tarimari ġeri Vari Namona bana kiraġia, be ġia maki beġene seġaġi e beġene veġabidadama. ⁸ Ema tarimarima nuġari eribarini Barauna na irau bese tarimari Iauka Veaġa evinirito, ġita evinirato kavana. Mo veġa ġenana evaġa-ġitarani, ġia maki eġabi-raġerito. ⁹ Ġita e ġia fakarai vaġa-irauna vetoġana ta tu asi eveiato, korana tu ġeri veġabidadama lorinai, Barau na nuġari eiarevarito. ¹⁰ Ma toma tu kara dainai Barau ġotovo-naġiani, Iesu ġekorana-iaġiani tarimari iatari ai meto ġotorerini. Mo tu ġita tauġera na e ġita senera na maki mo maruna ġwaġwana asi ġeilailato dagarana. ¹¹ Asiġina! Ġita taribani, ġita tu Iesu Vereġauka ġena namo e varevare-bara lorinai, Barau na evaġa-maġurirani, ġia maki moġesina.”

¹² Petero moġesi ekirato nai, vegogo tarimari mabarari asi ġeguruġato. Benamo Banabas e Paulo ġeseġaġi-vinirito, Barau ġia ġerina vetoġa boruri e nuġa-farevaġi veġari, Grik tarimari fakari ai eveirito dagarari, mabarari ġekiraġirito.

¹³ Ġia ġeguruġa-ġosito vau, Iakobo (o Iames) eguruġato, ekirato, “Tarikakagu mabarami, ġoseġaġigu! ¹⁴ Simona na inivau bekiraġi-ġinikaua, kamasi tovotovonai Barau na irau bese tarimari etuġamaġirito, benamo ġia fakari na bese ta eġabi-viriġiato, ġia arana beġene ġabia ġana. ¹⁵ Mai tu peroveta tarimari ġeri guruġa ġesi beġe ilaila-ġinikau, korana maiġesi ġetoreato,

16 'Vereḡauka ekirani:

Maiḡa murinai au ma baḡenoḡoi-iaḡomani,
benamo Davida ḡena numa,
eḡwa-kafuato dagarana,
ma baraga-ḡenoḡoiani.

Ĝefuki-rovorovoato dagarana,
au na ma baraga-ḡenoḡoiani,
ema bavaḡa-ruḡavaisi-ḡenoḡoiani.

17 Korana tu tarimarima kotari maki mabarari na,
ema au aragu ḡeḡabi-rakaoani tarimari irau bese tarimari
mabarari na,

au, Vereḡauka, beḡene vetaugu ḡana.

18 Vereḡauka na maiḡeri dagara mabarari bevaḡa-ḡorarini.
Ma irau laḡani ai veḡata maiḡeri veiḡa evaḡa-foforirito.'

19 Moḡa lorinai au atuḡamaḡini, irau bese tarimari
ḡevetuḡamaḡi-kureni Barau ḡenai nai tu, ḡeri ai asi bitana
vaḡa-gwaḡiḡia. 20 Senaḡi fefa ta bitana torea, bitana ki-
rari, kwaivakuku ḡevarevare-vinirini ḡaniḡaniri tu asi beḡene
ḡaniri, korana mo tu ḡofaḡofa barauri ḡevinirini dagarari;
mata-boraḡa veiḡari asi beḡene veiri, ema ḡaiḡori na ḡebito-
maserini bureḡari asi beḡene ḡaniri e rara asi beḡene ḡani.

21 Korana Mose ḡena taravatu tu kai-veḡata vanuḡa baregori
mabarari ai ḡeḡobata-iaḡirini ema Sabadi ḡarori mabarari ai
Iuda tarimari ḡeri rubu ai ḡeiavirini."

Irau bese veḡabidadama tarimari ḡeri fefa

22 Benamo apostolo e ekalesia ḡeḡori-kauato-ḡoi tarimari
ema ekalesia mabarari ḡeurato, ḡia fakari na tau kotari
beḡene ḡabi-viriḡiri, benamo Paulo e Banabas ḡesi Antioka
ḡana beḡene tuḡu-iaḡori. ḡia na Iudas, arana ta tu Barasaba
ḡetato-ḡoi, e Silas ḡeḡabi-viriḡirito. ḡia tu tarikaka na
ḡegubakau-baregorito-ḡoi tarimari. 23 Mai fefa tu ḡia ḡesi
ḡetuḡu-iaḡoato:

"Ḗai ḡomi tarikakami veḡabidadama nuḡanai, apostolo
tarimama e ekalesia ḡeḡita-taḡoani tarimama na ḡema ve-
vaḡa-namo ḡatuḡu-iaḡosiani, ḡomi tarikaka veḡabidadama
nuḡanai irau bese tarimami, Antioka ai, Siria ai, e Kilikia
ai ḡotanuni tarimami mabarami ḡemi ai. 24 Ḗai baḡama
seḡaḡi, mainana tau kotari ḡeiaḡosito, benamo ḡeri guruḡa
na ḡemi tuḡamaḡi ḡevaḡa-veḡonurito e ḡevaḡa-daradaramito.
Korana tu ḡekiramito, tauḡanimiti kefiriri boḡono lama-vaḡiri
ema taravatu boḡono korana-iaḡia. Senaḡi mani tu dia ḡai
ḡemana ḡeḡabito guruḡari. 25 Moḡa lorinai, ḡema vegogo ai
ḡai mabarama na ḡavaḡa-moḡoniato, tau kotari baḡana ḡabi-
hidiri, be baḡana tuḡu-iaḡosiri, ḡema tuḡamaḡikau tarimari

Banabas e Paulo ġesi beġene iaġosi. ²⁶ Ġia tu ġeri maġuri gwairi asi ġeġabirito, ġetore-taririto, ġera Vereġauka Iesu Keriso arana dainai. ²⁷ Moġa lorinai, Iudas e Silas baġa tuġuri, kara baġa toreri dagarari ġia tauġeri mururi na guruġai ġomi ġemi ai beġene vaġa-moġoniri ġana. ²⁸ Iauka Veaġa e ġai ġakirato, namona tu ġomi iatami ai meto ta asi baġana tore-kaua. Senaġina maiġesi veiġari moġo boġono korana-iaġiri: ²⁹ Ġofaġofa barauri o kwaivakuku ġevinirini ġaniġaniri asi boġono ġani; rara asi boġono ġani; ġaiġori na ġebito-maserini bureġari asi boġono ġaniri; e mata-boraġa veiġari asi boġono veiri. Mo dagara ġerina boġo raka-veġitani nai, ġomi tu boġo iaġo-ginikauni. Boġono gena.”

³⁰ Ġeviriġirito tarimari ġetuġurito, benamo Antioka ġana ġevariġoto. Monai veġabidadama tarimari mabarari ġevaġa-vegogorito vau, ġeri fefa ġevinirito. ³¹ Ġia na mo fefa ġeiaviato nai, ġeiyaku-rakavato, korana vevaġa-kava guruġana ġeseġaġiato nai. ³² Iudas e Silas, ġia tauġeri tu peroveta tarimari. Ġia tauri ruarua na tarikaka ġeri guruġa ġutuma ġekiraġirito, ġelaunaġirito e ġevaġa-gwaġiġirito. ³³ Ġaro kotari monai ġetanuto murinai, ma mainori ġesi tarikaka na ġetuġu-ġenoġoirito, ġetuġurito tarimari ġeri ai. [³⁴ Senaġi Silas tu eurato Antiokai roġo bene tanu.] ³⁵ Paulo e Banabas tu Antiokai ġetanu-maukato, ma tarima ġutuma ġesi Vereġauka ġena guruġa ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi, e ġeġobata-iaġiato-ġoi.

Paulo e Banabas ġeveraġa-kwaneto

³⁶ Ġaro kotari ġevanaġito murinai, Paulo na Banabas evaġa-guruġaiato, ekirato, “Taura ruarua ma siġenoġoi-iaġo, Vereġauka ġena guruġa taġobata-iaġiato-ġoi vanuġari mabarari ġari, tarikakara bitana ġitari, ġeri veġabidadama maġurina tu aiġesina.” ³⁷ Banabas ġena ura tu Ioane Mareko maki neġori-kaua, be ġia ġesi beġene iaġo. ³⁸ Senaġi Paulo asi ġena ura ġia beġene ġori-kaua, korana ġia na Pamfilia ai tu eraga-kwanerito, ema ġia ġesi asi ġeġauveito mo ġeri ġauvei magona. ³⁹ Moġa ġaramanai ġia tauri ruarua veġareveġare baregona ġeveiato. Benamo tauri ruarua ġeveraġa-kwaneto. Banabas na Mareko eġoriatu, bouti ai ġeraġeto, benamo Saipras ġana ġeiaġoto. ⁴⁰ A Paulo na tu Silas eġabi-viriġiato. Tarikaka na Vereġauka ġena varevare-bara vevaġa-namona ġevinirito murinai ġerakato. ⁴¹ Siria e Kilikia tanori na ġeraka-vanaġito, benamo ekalesia doġorori monai ġevaġa-gwaġiġirito-ġoi.

16

Timoteo tu Paulo e Silas ġesi ġeiaġoto

¹ Paulo monana evanaġi-iaġoto Derebe ai ea votuto, ma monana tu eiaġoto Listera ai ea raġasito. Listerai tu Iesu ekorana-iaġiato-ġoi tarimana ta etanuto-ġoi, arana tu Timoteo. Timoteo sinana tu Iuda vavinena, ġia maki eveġabi-dadamato-ġoi vavinena, senaġi tamana tu Grik tarimana. ² Tarikaka mabarari Listerai e Ikoniai na Timoteo tu tarima namonai ġekiraġiato-ġoi. ³ Paulo eurato Timoteo tu bene ġori-kaua, be ġia ġesi beġene iaġo, moġa lorinai, ġia tauġanina kefina elama-vaġiato. Moġesi ġeveiato, korana monai ġetanuto-ġoi Iuda tarimari mabarari ribari, Timoteo tamana tu Grik tarimana.

⁴ Vanuġa loriri na ġevanaġi-iaġoto-ġoi nai tu, Ierusalemaj ġetanuni apostolori e ekalesia ġorikauri tarimari na ġevaġa-moġonirito guruġari veġabidadama tarimari ġeri ġekiraġito-ġoi, ġia na beġene korana-iaġiri ġana. ⁵ Benamo ekalesia tarimari ġeri veġabidadama ġevaġa-kokorerito, e ġaro mabarari ai ekalesia ġeġutumato-ġoi.

Troas ai - Paulo ġena mata-vanaġi

⁶ Paulo ma karna ġesi Frigia e Galatia tanori nuġari na ġeraka-vanaġito moġo, korana Iauka Veaġa na ekira-ġoirito, Asia tanori ai Barau ġena guruġa asi beġene vari-fiu. ⁷ Misia tano vetoġanai ġeraġasito, benamo Bitinia tanonai ġeraka-toġa ġetato, senaġi Iesu Iaukana asi eurato ġia mo ġana beġene iaġo. ⁸ Moġa lorinai Misia na ġevanaġito, Troas vanuġanai ġea votuto. ⁹ Mo boġi Paulo emata-vanaġito. Ġia na Makedonia tarimana ta ruġataġo eġitaiato, ġia enoġiato-ġoi, ekirato, "Makedonia ġana noiaġoma, noma vaġa-kavama." ¹⁰ Paulo na mo mata-vanaġi eġitaiato murinai, ġaraga-ġabikavito, Makedonia ġana baġana iaġo ġana. Korana ġaribato, mo tu Barau na ekeamato, mo tarimarima ġeri ai Vari Namona baġana fiua ġana.

Filipi ai - Lidia ġena vetuġamaġi-kure

¹¹ Moġa lorinai Troas ai bouti ai ġaraġeto, benamo maoromaoro Samotrake motumotu ġana ġaiaġoto. Monai ġagenato, elaġanito vau Neapoli ġana ġaiaġoto. ¹² Monana gunika ġana ġaiaġoto mo, Filipi ai ġaraġasito. Filipi tu Makedonia tanonai vanuġa baregona eruġa-guineto vanuġana, e Roma ġeri gabu. Monai ġaro kotari ġatanuto. ¹³ Sabadi ai, vanuġa maġuna ġatama bokana na ġaraka-rosito, ġaruka rekena ġana ġaiaġoto, ġai ġatuġamaġito, Iuda tarimari ġeri ġauġau gabuna ta tu monai. Ġai ġatanu-tarito, benamo mo ġaruka rikinai ġevegogoto vavineri ġavaġa-guruġarito.

¹⁴ Monai eseḡaḡimato-ḡoi vavinena ta arana Lidia, Taiatira vavinena. Ġia tu voiri barego dabuḡari evoivoi-iaḡirito-ḡoi. Ġia tu Barau etoma-rakarigo viniato-ḡoi vavinena. Ġia Vereḡauka na nuḡana ekeoato, benamo Paulo na kara ekiraḡiato-ḡoi eseḡaḡiato ma eḡabi-raḡeato. ¹⁵ Ġia ma ḡena numa tarimari ḡesi babatiso ḡeḡabiato murinai, ḡia na enoḡimato, ekirato, “Bema ḡovetuḡamaḡini au tu Vereḡauka ḡenai moḡoni aveḡabidadamani nai tu, si-iaḡo, be au ḡegu numai bitana tanu.” Benamo ḡia na nuḡama eḡanirito, benamo ḡia ḡesi ḡaiaḡoto.

Filipi dibura numanai

¹⁶ Ġaro ta ḡauḡau gabuna ḡana ḡaiaḡoto-ḡoi nuḡanai, vetuḡunaḡi ḡuiatona ta na edoḡarimato. Ġia tu iauka rakavana ta na eboroḡiato, ma ḡoirai kara beḡe ḡorani dagarari ekiraḡi-foforirito-ḡoi. Ġoirai beḡe ḡorani dagarari ekiraḡi-foforirito-ḡoi nai tu, ḡitaḡauna tarimari ḡeri moni ḡutuma evaḡa-ḡorarito-ḡoi. ¹⁷ Mo ḡuiato na Paulo e ḡai mabarama murima na eiaḡomato, ekoḡoto-ḡoi, maḡesi ekirato-ḡoi, “Maḡeri tarima tu Iaru-korokoro Barauna ḡena vetuḡunaḡi tarimari! Vevaḡa-maḡuri kamasi boḡo ḡabiani dabarana varina ḡefiuani.” ¹⁸ Ġaro vovoka moḡesi eveito-ḡoi, eiaḡoto mo, Paulo ebaruto, benamo eruḡa-kureto, mo iauka rakavana ekiraiato, ekirato, “Iesu Keriso aranai au na akiramuni, mani kekeni ḡenana noraka-vaḡi!” Benamo mo horai moḡo iauka rakavana mo ḡuiato ḡenana eraka-vaḡito.

¹⁹ Mo ḡuiato ḡitaḡauna tarimari ḡeribato, ḡia ḡeri moni doḡari dabarana ekorito, benamo ḡia na Paulo e Silas ḡeḡabitarrito, taravatu tauri ḡeri ai maketi gabuna ḡana ḡeinuiaḡorito. ²⁰ Kota ḡeseḡaḡini tarimari ḡoirari ai ḡevaḡaruḡarito vau ḡekirato, “Mai tu Iuda tarimari. Ġia na ḡita ḡera vanuḡa baregonai rakava ḡevaḡa-ḡoraiani. ²¹ Ema ḡia na ḡevevaḡa-riba iaḡirini veḡari ḡita ḡera taravatu na tu asi eḡabi-raḡerini. Ġita tu Roma tarimara, ḡia ḡeri veḡa tu asi bita ḡabi-raḡerini e asi bita veirini riba.”

²² Tarimarima ḡutuma-bara ḡia ḡesi ḡekauto, Paulo e Silas ḡeguru-vinirito. Benamo Kota ḡeseḡaḡini tarimari na Paulo e Silas ḡeri dabuḡa ḡedarerito, benamo mo ḡutuma-bara ḡekirarito, beḡene kwariri. ²³ Ġekwari-biruḡa biruḡarito murinai, dibura numai ḡefiu-toḡarito, ema dibura numa ḡitaḡauna tarimana ḡekiraiato, bene ḡitaḡau-ginikauri. ²⁴ Ġia na mo vevaḡa-naḡi guruḡana eseḡaḡiato, benamo dibura numana nuḡana buroburonai efiu-toḡarito. Kwakuri tu ḡau duduri baregori ma metori vekaravari ai ebaru-taririto.

25 Boḡi nuḡanai Paulo e Silas tu ḡeḡuriḡurito-ḡoi e Barau vaḡa-raḡena mariri ḡeḡabirito-ḡoi, ma dibura numa tarimari kotari na tu ḡeseḡaḡi-taḡorito-ḡoi. 26 Asikauna tano-iaga baregona eraḡasito, dibura numana korana duḡuri maki eḡareva-ḡareva vinubato. Vaḡa-sebo ḡatama-boka mabarari ḡevekeoto, e dibura tarimari ḡebarurito seiniri mabarari ḡeketoketo-vaḡito. 27 Dibura numana ḡitaḡauna tarimana etataḡato, mo ḡatama-boka mabarari eḡitarito tu vekeo. Ġena tuḡamaḡi dibura tarimari mabarari tu ḡeraga-lemato etato, benamo ḡena vetari baḡana einu-vaḡiato, ma tauḡena nevevaḡi-mase etato. 28 Senaḡi Paulo na eḡaba-viniato, ekirato, “Tauḡemu asi novevaḡa-rakava! Ġai mabarama tu maiḡema!” 29 Dibura numa ḡitaḡauna tarimana kere keari eveito, eraga-toḡato, benamo ma ḡoḡo-ḡoḡona ḡesi Paulo e Silas kwakuri korari ai ea keto-tarito. 30 Benamo monana eḡori-rosirito ma edanaḡirito, ekirato, “Vere tarimami, au tu kamasi haveini vau maḡuri badoḡariani?”

31 Ġia na ḡevaḡa-veseato, ḡekirato, “Iesu Vereḡauka bono ḡabidadama-vinia, benamo maḡuri boḡabiani, ḡoi e ḡemu numa tarimari mabarari.” 32 Benamo ḡia na Vereḡauka ḡena guruḡa, ḡia ma ḡena numa tarimari mabarari ḡesi, ḡeri ḡekiraḡito. 33 Mo boḡi horanai moḡo, dibura numa ḡitaḡauna tarimana na tauri ruarua eḡori-iaḡorito, manuḡari ea ḡuriḡirito, ema ḡia ma ḡena numa tarimari mabarari ḡesi mo boḡi sebonai ḡebabatorito. 34 Moḡa murinai ḡia na Paulo e Silas ḡena numa nuḡanai eḡori-toḡarito, benamo ḡaniḡani evinirito, ḡeḡanito. Ma ḡia ma ḡena numa tarimari ḡesi tu iaku na ḡevonuto, korana ḡia toma tu Barau ḡenai ḡeveḡabidadamani.

35 Boḡiboḡi, Kota ḡeseḡaḡini tarimari na vetuḡunaḡi-iaḡovini tarimari ḡetuḡurito, ḡekirato, “Mani dibura numai tarimari ruarua ḡoa tuḡu-vaḡiri.” 36 Benamo dibura numa ḡitaḡauna tauna na Paulo ekira-varaiato, ekirato, “Kota ḡeseḡaḡini tarimari na guruḡa beḡe tuḡua, ḡoi e Silas tu baḡana tuḡu-rosimi beḡesi. Moḡa lorinai ḡoraka-rosi ma mainomi ḡesi.” 37 Senaḡi Paulo na vetuḡunaḡi-iaḡovini tarimari ekirarito, ekirato, “Ġai tu Roma tarimama, senaḡi ḡia na tarimarima ḡutuma-bara ḡoirari ai ḡai ḡekwari-kavamato moḡo, a ḡema rakava tu asi ḡevetauato, senaḡi dibura numai ḡefiu-toḡamato. Ma initoma tu vekuretoḡai ma ḡetuḡu-rosima ḡetoni? Asiḡina ḡinavaḡi! Ġia tauḡeri maiḡana beḡene iaḡoma, benamo ḡai beḡenema ḡori-rosima.”

38 Benamo vetuḡunaḡi-iaḡovini tarimari na mo guruḡa Kota ḡeseḡaḡini tarimari ḡekira-vararito. Ġia ḡeseḡaḡito Paulo e Silas tu Roma tarimari ai ḡeiaḡoto nai tu ḡegarito.

³⁹ Benamo ġeiaġoto, Paulo e Silas ġenoġirito, ġeri rakava beġene tuġamaġi-fitoġari. Benamo ġia tauri ruarua dibura numa na ġetuġu-rosirito, e ġenoġirito, mo vanuġa barana beġene raga-kwanea. ⁴⁰ Paulo e Silas na dibura numana ġeraga-kwaneato, Lidia ġena numa ġana ġeiaġoto. Monai tarikaka ġesi ġevedoġarito, benamo vevaġa-gwaġiġi guruġari na ġevaġa-kokorerito, benamo ġerakato.

17

Tesalonika ai

¹ Paulo e Silas na Amfipoli e Apolonia ġeraka-vanaġiato, ġeiaġoto mo Tesalonikai ġeraġasito. Iuda tarimari ġeri rubu ta tu monai. ² Paulo tu eveito-ġoi kavana rubu ai eraka-toġato. Ema Sabadi ġarori toitoi nuġari ai, ġia tu tarimarima ġesi Buka Veaġa guruġari ġeguruġa-guruġa-iaġirito. ³ Ġia ġeri ekiraġi-ginikauto-ġoi, e evaġa-moġoniato-ġoi, Keriso tu bemidigu-midiguni e mase na ma bevariġisi-ġenoġoini. Ema ekirato, “Mai Iesu, varina ġomi ġemi afuani tarimana, tu Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna).” ⁴ Iuda tarimari kotari na mo guruġa ġevaġa-moġoniato, benamo Paulo e Silas ġesi ġesebonato. Ema Barau ġetomarakariġo viniato-ġoi Grik tarimari ġutuma lelevaġi e vanuġai ġeri dagi barego vavineri ġutuma maki ġia ġesi ġesebonato.

⁵ Senaġi Iuda tarimari tu ġemamato, benamo voivoi gabunai seġafore lelevaġi tarimari kotari ġeġabi-vegogorito, seġafore doġorona ta ġesinaiato. Benamo ġia na gururaġe e vevaġi baregona vanuġa barana nuġanai ġeveiato. Ma Iason ġena numa ġeraġeato, Paulo e Silas beġene doġariri, be tarimarima ġoirari ai beġene ġori-rosiri ġana. ⁶ Senaġi asi ġedoġaririto, benamo Iason e tarikaka kotari ġeinu-iaġorito, vanuġa ġitaġauna tauri ġoirari ġana, ma koġori ġesi ġekirato, “Tanobara mabarari ai mai tarima na rakava ġevaġa-ġoraiani, ma toma tu mai ġana beġe iaġoma, ⁷ benamo Iason na ġena numai eġita-ġaurini. Ġia na Kaisara ġena taravatu ġekiraġi-fitoġaiani, korana tu ġekirani, vere barana ta ma ġetoni. Ġekirani, mo vere arana tu Iesu.” ⁸ Vanuġa tarimari e ġitataġona tarimari na mo guruġa ġeseġaġiato nai, ġeri daradara ebaregato. ⁹ Benamo ġia na Iason ma karona ġesi ġevaġa-fainirito moġo, benamo ġetuġu-rakarito.

Berea ai

¹⁰ Eboġito nai tu asikauna tarikaka na Paulo e Silas Berea ġana ġeraga-tuġu-rakarito. Bereai ġea raġasito nai tu ġeiaġoto, Iuda tarimari ġeri rubu ġana. ¹¹ Bereai tarimarima

tu tarima namori, dia Tesalonika tarimari kavari. Ĝia na Barau ĝena guruĝa ĝeseĝaĝiato-ĝoi nai, ĝeura-iaĝi baregoato-ĝoi. Ema ĝaro mabarari ai Buka Veaĝa nuĝanai kara Paulo na ekiraĝiato-ĝoi ĝevetauato-ĝoi. Korana tu ĝeurato-ĝoi beĝene riba, Paulo na kara ekiraĝiato-ĝoi guruĝari tu moĝoni ba, beĝene vaĝa-moĝoniri ĝana. ¹² Iuda tarimari ĝutuma Iesu Keriso ĝevaĝa-moĝoniato; ema Grik vavineri barego-baregori kotari na e Grik tauri ĝutuma maki Iesu Keriso ĝevaĝa-moĝoniato.

¹³ Senaĝi Iuda tarimari Tesalonikai ĝeseĝaĝito, Paulo tu Bereai Barau ĝena guruĝa eĝobata-iaĝiato-ĝoi. Benamo ĝeiaĝoto, vanuĝa tarimari nuĝari ĝea ĝanirito e ĝekira-vaisi vaisirito. ¹⁴ Benamo Paulo tu asikauna tarikaka na kone ĝana ĝetuĝu-rakaiato; a Silas ema Timoteo tu Bereai ĝetanuto. ¹⁵ Paulo ĝekava-iaĝoato tauri na ĝeĝori-iaĝoato mo Atena. Monana ma ĝeĝenoĝoito Berea ĝana. Ĝia ĝeĝenoĝoito nai tu, Paulo ĝena keakau guruĝana ta maki ĝeĝwaiato, ekirato, Silas e Timoteo ĝia ĝenai beĝene iaĝo-ĝarimoĝi etato.

Atena ai

¹⁶ Atenai, Paulo na Silas e Timoteo evaĝa-nogarito-ĝoi nuĝanai, mo vanuĝa baregona eĝitaiato tu kwaivakuku na ĝevaĝa-vonuato. Benamo ĝia nuĝana emeto-rakavato. ¹⁷ Moĝa lorinai eiaĝoto Iuda tarimari ĝeri rubu ĝana, Iuda tarimari e irau bese tarimari Barau ĝetoma-rakariĝo viniato-ĝoi tarimari ĝesi ĝeguruĝa-guruĝato. Ema ĝaro mabarari ai maketi ai ĝeraka-refoto-ĝoi tarimari evaĝa-guruĝarito-ĝoi. ¹⁸ Vevaĝa-riba tauri irauri, ĝeri oreo ĝekiraĝirito-ĝoi tu Epikurea ema Stoiki, na Paulo ĝeĝoitaĝoato, benamo ĝevaĝa-veĝare veĝareato. Ĝia kotari ĝevedanaĝito, ĝekirato, “Mai muru-babo tu kara ekiraĝiani?” Ma kotari ĝevaĝa-veseto, ĝekirato, “Ĝia mai tu noĝa moĝo barau irauri ekiraĝirini.” Ĝia moĝesi ĝekirato, korana Paulo tu Iesu e ĝena variĝisi-ĝenoĝoi varina eĝobata-iaĝiato-ĝoi. ¹⁹ Benamo ĝia na Paulo ĝeĝabiato, Areopago ĝorona ĝana ĝeĝori-iaĝoato, kanisoro ĝevegogoto-ĝoi gabuna ĝana. Benamo monai ĝekiraiato, ĝekirato, “Ĝai ĝaurani tu ĝariba, mai vevaĝa-riba variĝuna oveiani tu kara okiraĝiani? ²⁰ Ĝoi na guruĝa tari okiraĝirini tu ĝai na asi ĝaseĝaĝirini dagarari, naima ĝai ĝaurani tu aniri baĝana ribari.” ²¹ Korana Atena tarimari mabarari e irau gabu tarimari monai ĝetanuni tu, ĝauvei ta asi ĝeveiato-ĝoi, senaĝi ĝia ĝeri veiĝa sebona tu ĝaro mabarari ai mo guruĝa variĝuri moĝo ĝekiraĝi-taĝorito-ĝoi e ĝeseĝaĝi-taĝorito-ĝoi.

²² Benamo Paulo tu Areopago vegogona nuĝana na eruĝa-vaisito, benamo ekirato, “Atena tarimami! Au na ĝomi

aġitamini, ġomi tu ġemi barau ġeri ai ġovetuġamaġikau-barego korikorini. ²³ Korana ġemi vanuġai arakaorakaoni e ġemi toma-rakarigo gaburi aġitarito nai tu, au na fata veaġana ta aġitaiato, iatanai tu mai guruġa ġetoreato, 'ASI RIBAMA BARAUNA ĠENA.' Moġa lorinai mo asi ribami Barauna, ġomi na ġotoma-rakarigo viniani tu, toma au na akira-varamini.

²⁴ Tanobara e tanobara nuġanai ġetanuni dagarari mabarari eveirito Barauna tu guba e tanobara verena. Ġia tu tarimarima ġimari na ġeragarito rubu veaġari ai tu asi etanuni. ²⁵ Ġia tu dagara tai asi erabuto, be tarimarima ġimari na ġia ġena tu asi beġe veiani riba. Ġia tauġena na tarimarima mabarari maġuri evinirini, iaġari ema dagara mabarari evinirini. ²⁶ Tarima sebona ġenana ġia na tarimarima beseri mabarari evaġa-ġorarito, ema tanobara mabarana beġene tanu-iaġia etato. Ġia tauġena na ġeri maġuri laġaniri ema ġeri tanu gaburi korikori eboioġa-guinerito. ²⁷ Barau na moġesi eveiato, korana ġia beġene ġita-vetaua ġana; ema beġene vetau-kokore kokorea, benamo beġene doġaria. Oba, Barau e ġita tata vefakara tu asi manaġa. ²⁸ 'Korana ġita tu, ġia koranai tamaġurini, taġareva-ġarevani e roġo tamaġuri-taġoni.' Ġemi mari ġegarani e ġesisiba-iaġirini tauri na ġekiraġiato kavana, ġekirato, 'Ġita maki ġia natuna.'

²⁹ Ġita tu Barau natuna lorinai, asi bitana tuġamaġi, Barau tu golo, silva, o fore, tarimarima ġena boioġai ema ribai ekororito dagarari kavana. ³⁰ Guinenai tarimarima tu asi ġeri ribamaoro nai, Barau na moġeri tu eġita-ragakwanerito. Senaġi toma tu, ġia na tarimarima mabarari gabu mabarari ai ekirarini, beġene vetuġamaġi-kure. ³¹ Korana ġia na ġaro ta ekiraġi-toreato, mo ġaro ai ġena ġabiviriġi tarimana na tanobarai vevaġa-maoro beveiani ma iobukaiobukana ġesi. Barau na mo tau evaġa-moġoniato tarimarima mabarari ġoirari ai, vetoġana tu mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato."

³² Mase na variġisi-ġenoġoina guruġana ġeseġaġito nai, kotari na tu Paulo ġerikiriki-iaġiato. Ma kotari tu ġekirato, "Ġai ġaurani tu, mo vari ġema ma nokiraġi-ġenoġoia." ³³ Benamo Paulo na mo vegogo eraga-kwaneato. ³⁴ Senaġi tau lakouna tu ġia ġesi ġerakakauto e Barau ġenai ġeveġabidadamato. Ġia fakari ai tu Dionisio, ġia tu Areopago ġoro ai ġevegogoto-ġoi tarimana ta, e vavine ta arana Damari, ema tarima kotari maki.

¹ Moġa murinai Paulo na Atena eraga-kwaneato, Korinto ġana eiaġoto. ² Monai ġia na Iuda tarimana arana Akwila eġoitaġoato. Akwila tu Ponto ai emagurito. Ġia tu ġaraġona Priskila ġesi Itali na vau ġeraġasito. Ġia Itali na ġeiaġomato, korana tu Klaudio na Iuda tarimari mabarari ekirarito, Roma beġene raga-kwanea. Paulo eiaġoto ġia ġeri ai, ea ġitarito. ³ Ġia maki Akwila ma ġaraġona ġesi kavana farai numari eturito-ġoi. Moġa lorinai Paulo monai tu ġia tauri ruarua ġesi etanuto-ġoi ema ġeġauvei-vegogoto-ġoi. ⁴ Sabadi mabarari ai tu Iuda tarimari ġeri rubu ai eġobatato-ġoi, Iuda e Grik tarimari nuġari neġabiri uranai.

Silas e Timoteo ġeraġasito

⁵ Silas e Timoteo Makedonia na ġeraġasito nai, Paulo tu Barau ġena guruġa eġobata-iaġiato-ġoi ġaro mabaranai, Iuda tarimari ġeri ai ekiraġi-foforiato-ġoi, Iesu tu moġoni Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna). ⁶ Senaġi Iuda tarimari na Paulo ġena guruġa ġevaġa-ġenoġoiato, e guruġa asi namori ġenai ġekira-veġare veġareato nai, Paulo na ġena dabuġa ekorakoraiato ġia ġoirari ai vauro evaġa-guruġa gwaġiġi-vinirito, ekirato, “Ġomi rarami verebana tu tauġemi iatami ai! Au ġegu ai vereba ta asiġina. Toma au tu aiāġoni irau bese tarimari ġeri ai.”

⁷ Benamo mo rubu na eraka-rosito, eiaġoto, irau bese tarimana arana Titio Iusto ġena numa ġana. Titio tu Barau etoma-rakariġo viniato-ġoi tarimana, ma ġena numa tu rubu sebinai moġo. ⁸ Krispo, rubu ġorikauna tarimana e ġena numa tarimari mabarari ġesi tu Vereġauka ġeġabidadama-viniato-ġoi. Ema Korinto tarimari ġutuma na maki vari ġeseġaġiato, benamo ġevaġa-moġoniato ema babatiso ġeġabito.

⁹ Boġi tai Vereġauka na Paulo mata-vanaġi ai evaġa-guruġaiato, ekirato, “Asi bono gari, murumu asi bene kafu, bono guruġa! ¹⁰ Korana au tu ġoi ġesi bene; ta na asi beiaġo-vinimuni e asi bevaġa-rakavamuni riba, korana au ġegu tarimarima tu ġutuma mai vanuġa baregonai.” ¹¹ Moġa lorinai Paulo monai etanuto laġani ta e ġue imaima sebona (6); Barau ġena guruġa tarimarima evaġa-riba iaġirito-ġoi.

¹² Galio tu Akaia tanona ġeri gavana ġauveina eveito-ġoi nuġanai, Iuda tarimari ġeġaru-vegogoto, Paulo ġeġabitariato, Kota gabuna ġana ġeġori-iaġoato. ¹³ Ġekirato, “Mai tarima na tarimarima nuġari eġanirini, ma taravatu na asi ekiraġiani maġurinai Barau beġene toma-rakariġo vinia etoni.” ¹⁴ Paulo neguruġa etato nuġanai, Galio na Iuda tarimari ekirarito, ekirato, “Ġomi Iuda tarimami, bema veġa

rakavana tai o kerere baregona tai boḡoro samani nai tu, bara seḡaḡi-vinimi riba. ¹⁵ Senaḡi mani veḡareveḡare tu ve-vaḡa-riba, e ara, ema tauḡemi ḡemi taravatu veḡareveḡareri, naima tauḡemi na boḡono vei-roroḡotori. Au na maniḡesina dagarari Kotai tu asi baseḡaḡirini!” ¹⁶ Benamo ḡia na Kota gabuna na elai-rosirito. ¹⁷ Gia mabarari na rubu ḡorikauna tarimana, Sostene, ḡeḡabi-tariato, Kota gabuna ḡoiranai benamo ḡekwari-korukoruato. Ma Galio tu eḡitarito senaḡi eboḡe-ḡuiragito moḡo.

Paulo Antioka ḡana eḡenoḡoito

¹⁸ Paulo Korinto ai tarikaka veḡabidadama nuḡanai tari-mari ḡesi tu ḡaro kota vovoka roḡo ma ḡetanuto. Moḡa murinai eraga-kwanerito, benamo Priskila e Akwila ḡesi bouti ta Siria ḡana ḡeiaḡoto. Kenkrea na roḡosi beḡere raka nuḡanai, ḡia tu debana ḡeraroato, korana ḡena kiraḡitore gwaḡiḡina ta Barau ḡenai eveiato nai. ¹⁹ Efeso ai ḡeraḡasito, benamo Paulo na Priskila e Akwila monai eraga-kwanerito. Ḗia tu Iuda tarimari ḡeri rubu ai eraka-toḡato benamo Iuda tarimari ḡesi ḡea guruḡa-guruḡato. ²⁰ Ḗia na ḡenoḡiato, monai Iuda tarimari ḡesi roḡo bene tanu, senaḡi ḡeri noḡinoḡi asi eḡabi-raḡeato. ²¹ Senaḡi ḡena rakai tu iniḡesi evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Bema Barau beurani nai, ḡomi ḡemi ai ma baḡenoḡoi-iaḡomani.” Benamo bouti ai ea raḡekauto, ma Efeso eraga-kwaneato.

²² Kaisareai eraḡasito nai, kwakuna na Ierusalem a ḡana evaraḡeto, ekalesia ḡesi ḡea veḡoitaḡoto vauro, Antioka ḡana evariḡo-iaḡoto. ²³ Ḗaro kotari monai etanuto murinai, Galatia e Frigia tanori ḡana eiaḡoto, Iesu ḡekorana-iaḡiato-ḡoi tarimari mabarari gabu tatai ḡetanuto-ḡoi tarimari ea vaḡa-kokorerito.

²⁴ Mo horai Iuda tarimana ta arana Apolos, Alesandria ai emaḡurito tarimana, Efeso ḡana eiaḡoto. Ḗia ḡena riba tu varaḡe lelevaḡi, guruḡai namo vedaurea e Buka Veaḡa maki eriba-ginikau-raḡeato. ²⁵ Ḗia tu Vereḡauka ḡena dabara ḡevaḡa-ribaiato, benamo nuḡana mabarana ḡesi Iesu varina efiuato, e evaḡa-riba-iaḡi ginikauato. Dagara sebona, ḡia tu Ioane ḡena babatiso moḡo eribaiato. ²⁶ Rubu nuḡanai eḡobatato-ḡoi ma kokorena ḡesi. Monai Priskila e Akwila na ḡeseḡaḡiato, benamo ḡeḡori-kauato, ḡia ḡetanuni nu-mana ḡana ḡeḡori-iaḡoato, monai vauro Barau ḡena dabara moḡonina ḡevaḡa-riba ginikauato. ²⁷ Benamo Apolos eurato, Akaia ḡana bene iaḡo. Moḡa lorinai tarikaka Efeso ai ḡetanuni na ḡevaḡa-kavaiato, e fefa ta ḡetoreato Akaiai Iesu ḡekorana-iaḡiato-ḡoi tarimari ḡeri, ḡenoḡirito, Apolos eiaḡoni

nai beĝene ĝabi-raĝea. Apolos ea raĝasito nai tu, Barau ĝena varevare-bara ĝenana Barau ĝevaĝa-moĝoniato tarimari tu vevaĝa-kava barego Apolos ĝenana ĝedoĝariato. ²⁸ Korana ĝena guruĝa kokoreri ĝerina Iuda tarimari evaĝa-ketorito tarimarima ĝutuma ĝoirari ai, Apolos na Buka Veaĝa na ĝeri evaĝa-moĝoniato-ĝoi Iesu tu Keriso, (Barau na ekiraĝi-toreato vevaĝa-maĝuri tauna).

19

Paulo Efeso ai

¹ Apolos tu Korinto ai etanuto-ĝoi nai, Paulo gunika rekena na eiaĝoto mo Efeso ai ea raĝasito. Monai Iesu ĝekorana-iaĝiato-ĝoi tarimari tari edoĝaririto, ² benamo edanaĝirito, ekirato, “Iesu ĝenai ĝoveĝabidadamato nai, Iauka Veaĝa ĝoĝabiato ba?” Ĝia ĝevaĝa-veseto, ĝekirato, “Asiĝina, ĝai tu Iauka Veaĝa maki etanuni guruĝana ta tu roĝosi maki baĝana seĝaĝia.” ³ Benamo Paulo na ma edanaĝirito, ekirato, “Be ĝomi na tu kamara babatiso ĝoĝabiato?” Ĝia ĝevaĝa-veseto, ĝekirato, “Ioane ĝena babatiso.”

⁴ Benamo Paulo ekirato, “Ioane tu rakava ĝerina ĝevetuĝamaĝi-kureto tarimari ebabatisorito, ema Isaraela tarimari ekirarito, ĝia murina na beiaĝomani tarimana beĝene ĝabidadama-vinia, mo tu Iesu.” ⁵ Mo guruĝa ĝeseĝaiato nai, Vereĝauka Iesu aranai babatiso ĝeĝabiato. ⁶ Paulo ĝimana ĝia iatari ai etore-kaurito nai tu, Iauka Veaĝa emariĝoto ĝia iatari ai. Benamo garo irauirau ai ĝeguruĝato, e Barau na ĝia ĝeri ai evaĝa-foforirito guruĝari ĝevari-fiurito. ⁷ Tauri mabarari tu gabanana ruarua (12) kavana.

⁸ Paulo monai ĝue toitoi etanuto. Ma vanaĝivanaĝi rubu ai eraka-toĝato-ĝoi, Barau ĝena Basileia, (ĝena veĝitaĝau seĝukana evaĝa-ruĝaiani maiĝa), eĝobata-iaĝiato-ĝoi ma kokorena ĝesi, ema tarimarima ĝesi ĝeguruĝa-iaĝiato-ĝoi e nuĝari eĝanirito-ĝoi. ⁹ Senaĝi tari nuĝari tu bubu, be asi ĝeseĝaĝi-viniato, ema tarimarima ĝutuma ĝoirari ai Vereĝauka ĝena dabara iatanai guruĝa tu rakavari ĝekiraĝito. Moĝa lorinai Paulo na eraga-kwanerito, Iesu ĝekorana-iaĝiato-ĝoi tarimari moĝo eĝori-kaurito, benamo ĝaro mabarari ai Tirano ĝena vevaĝa-riba numanai evaĝa-ribarito-ĝoi. ¹⁰ Laĝani ruarua moĝesina eveito, moĝesina naima Asia tanonai ĝetanuto-ĝoi Iuda tarimari e Grik tarimari mabarari na Barau ĝena guruĝa ĝeseĝaĝiato.

Skeva natuna

¹¹ Barau na Paulo ĝenana veĝa boruri irauri eveirito. ¹² Ĝia na eĝauvei-iaĝirito-ĝoi mukori e eriĝorito-ĝoi dabuĝari

keve tarimari ġeri ai ġeġabi-iaġorito-ġoi nai tu, ġeri keve ġenamoto-ġoi, e iauka rakavari ġia ġerina ġeraka-vaġito-ġoi.

¹³ Iuda tarimari kotari monai ġerakaoto-ġoi ma iauka rakavari ġelai-vaġirito-ġoi tauri na maki Vereġauka Iesu arana ġevatoato iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari iatari ai. Iauka rakavari ġekirarito, ġekirato-ġoi, “Paulo na eġobata-iaġiani tarimana Iesu aranai akiramini, ġoraka-vaġi.” ¹⁴ Skeva, Iuda ġeri Rubu Veaġa verena baregona ta, natuna merori imaima ruarua (7) tu moġesina ġeveito-ġoi.

¹⁵ Benamo ġaro ta iauka rakavana na ekirarito, ekirato, “Iesu tu au ribagu, ema Paulo maki ma ribagu, a ġomi tu deikara?”

¹⁶ Benamo iauka rakavana na eboroġiato tarimana na tauri imaima ruarua (7) na eguru-vinirito, ebota-korukorurito. Evaġa-vevaġi rakavarito, be mo numa na ġema raga-rosito tu kefiru kori e ma rarari.

¹⁷ Efeso ai ġetanuto-ġoi tarimari, Iuda e Grik tarimari mabarari, na mo vari ġeseġaġiato nai, ġegari-rakava rakavato, ema Iesu Vereġauka arana ġevaġa-raġe baregoato.

¹⁸ Iesu ġevaġa-moġoniato tarimari vovoka ġeiaġomato, benamo ġutuma ġoirari ai ġeri veġa rakavari ġekiraġi-foforirito. ¹⁹ Meġameġa tarimari ġutuma ġeri meġa bukari ġeġwa-vegogorito, benamo tarimarima mabarari ġoirari ai ġegaburito. Mo buka voiri ġevaġa-vegogorito tu silva moniri 50,000.

²⁰ Mai veġa seġukari ġeġorato ġerina Vereġauka ġena guruġa eraga-rovorovoto, e ebaregato ma seġukana ġesi.

Efeso ai gururaġe baregona eġorato

²¹ Moġeri muriri ai Paulo nuġanai etuġamaġito, Makedonia e Akaia tanori na bene vanaġi-iaġo Ierusalemata ġana. Ekirato, “Mo ġana bana iaġo murinai, Roma maki bana ġitaia.” ²² Benamo Timoteo e Erasto, ġia ġevaġa-kavaiato-ġoi tarimari ruarua, Makedonia ġana etuġu-iaġorito, a ġia tu Asia tanonai kota roġo etanu-maukato.

²³ Mo ġaro sebonai Efeso ai gururaġe baregona eġorato, korana Vereġauka ġena Dabara dainai. ²⁴ Monai silva eġauvei-iaġirito-ġoi tarimana ta arana Demetrio, ġia na barau vavinena arana Diana ġena rubu baregona ġitaġitana ilailanai rubu misimisiri silva na eveirito-ġoi. Monana ġena ġauvei tarimari moni boruri barego vedaurea ġedoġarito.

²⁵ Benamo Demetrio na ġia mabarari, e ġia ġeri ġauvei kavana tarimari ekea-vegogorito, ma ekirarito, ekirato, “Tau, ġomi tau mabarami ribami ġita ġera moni tu mai ġauvei na eiaġomani. ²⁶ Toma ġomi tauġemi na ġoġitaiani e ġoseġaġiani, mai tarima Paulo na kara eveiani. Ġia ekirani, tarimarima ġimari na ġeveirini barauri tu dia barau, ema ġia na tarimarima ġutuma-bara nuġari eġanirini, e eġori-veġitarini, dia

Efeso ai moĝo, senaĝi Asia tanona mabaranai maki. ²⁷ Mai tu dia ĝita ĝera ĝauvei namona arana moĝo evaĝa-rakavaiani, senaĝi barau vavinena baregona, Diana, ĝena rubu maki asi aninai beĝe vaĝa-iaĝoani, e Diana iaru-korokorona asi ma beĝe vevato-iaĝiani; aba, mai barau vavinena tu Asia tarimari mabarari e tanobara mabarana na ĝetoma-rakarigo viniani.”

²⁸ Mo guruĝa ĝeseĝaĝiato nai, ĝebaru-rakava rakavato, e ĝekoĝoto, ĝekirato, “Efeso barauna Diana tu iaru-korokoro!”

²⁹ Benamo mo guru baregona eraĝeto na mo vanuĝa barana mabarana tu iauvoiauvo e daradara na eĝauato. Ma Paulo ĝesi ĝerakao-vegogoto-ĝoi Makedonia tarimari ru-rua, Gaius e Aristako, tu ĝeĝabi-taririto, benamo marere gabuna ĝana ĝeĝori-ragaraga-iaĝorito. ³⁰ Paulo ĝena ura tu tarimarima ĝutuma-bara ĝoirari ai bene raka-rosi, senaĝi Iesu ĝekorana-iaĝiato-ĝoi tarimari asi ĝeurato, ma ĝeruĝa-ĝauato. ³¹ Asia vereri kotari Paulo ĝatana. Ĝia na maki ĝena guruĝa ĝetuĝoto, ĝenoĝiato, marere gabunai asi bene fofori.

³² Mo vegogo nuĝanai daradara asikeikeina eĝorato, korana tarimarima mabarari irau ĝabaĝabana keakeana ĝeiaĝoto. Ĝeĝabato-ĝoi e ĝekeato-ĝoi nai, tari tu guruĝa ta ĝekiraĝiato-ĝoi, ma kotari tu guruĝa boruri tari ĝekiraĝirito-ĝoi, korana tarima ĝutuma tu asi ribari kara dainai ĝea ĝaru-vegogoto. ³³ Iuda tarimari na Alesanda mo ĝutuma-bara nuĝana na ĝetuĝu-rosiato, tarimarima ĝoirari ai ea ruĝato, Iuda tarimari iatari ai bene guruĝa ĝana. Benamo Alesanda ĝimana na tarimarima elau-taririto asi beĝene gururaĝe ĝana. ³⁴ Senaĝi ĝeĝita-leaiato, ĝia tu Iuda tarimana nai, mabarari vaĝa-sebo mai guruĝa sebona moĝo ĝekoĝo-iaĝi ĝenoĝoi-ĝenoĝoiato-ĝoi, ĝekirato-ĝoi, “Efeso barauna, Diana, tu iaru-korokoro!”

³⁵ Vanuĝa ĝena toretore tauna o klak mo tarimarima ĝutuma evaĝa-magorito, benamo ekirato, “Efeso tarimami, tarimarima mabarari ma ribari, Efeso tu Diana barau vavinena baregona ĝena rubu ĝitaĝauna vanuĝana, e guba na fore veaĝana Diana ilailanai dagarana eketo-firiĝoto ĝitaĝauna vanuĝana maki. ³⁶ Tarima ta na maiĝeri dagara asi bekira-ĝuniĝaurini riba. Moĝa lorinai asi ĝoguru-raĝe, asi ĝovei-taĝuitaĝui. ³⁷ Mai tarimarima na rubu dagarana ta tu asi beĝe lemaia, e ĝera barau vavinena ĝenai maki guruĝa rakavana ta asi beĝe kiraĝi, senaĝi ĝomi na maiĝana boĝo ĝori-iaĝoma-kavari. ³⁸ Bema Demetrio ma ĝena ĝauvei tauri ĝesi ma ĝeri baru tarima ta ĝenai nai tu, ĝita tu ma ĝera gavana, ĝera Kota ĝarori tu vekeo. Monai vauro beĝene veiroroĝotori. ³⁹ Bema ĝourani dagara ta ma boĝono kiraĝia

nai tu, taravatu na evaḡa-moḡoniato vegogonai vauro beḡene guruḡa-iaḡia. ⁴⁰ Toma kara beḡora korana beḡe danaḡirani nai, ḡita tu bita kerereni. Korana mai gururaḡe baregona bita veia tu asi tauna ta, e ḡera ḡaru-vegogo kava anina tu asi bita kiraḡiani riba.” ⁴¹ Eguruḡa-ḡosito murinai, ḡevevogoto tarimari etuḡu-rovorovorito.

20

Paulo tu Makedonia e Grik ḡana eiaḡoto

¹ Mo daradara nuḡanai ḡekoḡoto-ḡoi, ḡeḡabato-ḡoi, moḡa emeḡomeḡo-tarito murinai, Paulo na Iesu ḡekorana-iaḡiato-ḡoi tarimari ekea-vegogorito; benamo elaunaḡirito murinai, eḡabi-tuḡurito. Benamo ḡia tu ma erakato Makedonia ḡana. ² Mo gabu nuḡari na eraka-vanaḡito-ḡoi nai, guruḡa ḡutuma ekiraḡito, tarimarima evaḡa-kokorerito-ḡoi. Monana eiaḡoto mo, Grik ai evotuto. ³ Monai ḡue toitoi etanuto. Bouti na Siria ḡana bene iaḡo ḡana eḡabi-kavito-ḡoi nuḡanai tu eseḡaḡito, Iuda tarimari na tu ḡia beḡene vaḡia boioḡana ḡetogaiato-ḡoi. Moḡa lorinai Makedonia na dabarai bene ḡenoḡoi-vanaḡi etato. ⁴ Tarima kotari na ḡia ḡekavaiato, tarimari tu maiḡeri: Sopata Piro, Berea tarimana; Aristako e Sekundo, Tesalonika tauri; Gaius, Derebe tarimana; Tikiko e Trofimo, Asia tauri; e Timoteo. Moḡeri na ḡekavaiato, Asia ḡana ḡeiaḡoto. ⁵ ḡia tu ḡeraka-guineto, Troas ai vau ḡai ḡea vaḡa-nogamato. ⁶ Senaḡi ḡai tu Asi Etubuni Faraona Verekona ekorito murinai vau, Filipi ḡaraga-kwaneato. ḡaro imaima (5) ḡekorito vau, ḡia ḡeri ai Troas ai ḡavotuto, ḡavedoḡarito. Monai tu ḡaro imaima ruarua (7) ḡatanuto.

Paulo ḡena iaḡoiaḡo magona Troas ai

⁷ Fura sebona ḡena ḡaro giniguinenai o Sandei ai ḡaraka-vegogoto anibou baḡana ḡani ḡana. Benamo Paulo na mo lavilavi tu tarimarima eḡobata-vinirito, eiaḡoto mo, boḡi nuḡana, korana belaḡanini ḡia tu berakani nai. ⁸ Mo numa tuḡuna daiḡutunai ḡai ḡavevogoto, moḡa lamefa na tu asisebo ḡevaḡa-ḡararito. ⁹ Mero futuana ta arana Eutiko tu windoa nuḡanai etanuto. Paulo ḡena guruḡa emauka-iaḡoto-ḡoi nuḡanai, Eutiko matana tu egenagenato-ḡoi mo ea gena-vetuḡa-rekwato. Benamo mo numa tuḡuna na stori vaḡa-toitoina (o third story) na ea keto-firiḡoto mo tano ai. ḡea ḡabi-vaisiato nai tu mase. ¹⁰ Senaḡi Paulo eraka-riḡoto, Eutiko iatanai evefiukauto, eregoato, benamo ekirato, “Nuḡami asi ḡeraḡe, ḡia tu maḡuri!” ¹¹ Moḡa murinai numa tuḡuna ḡana ma evaraḡeto, ma farao ebuki-ḡutuato, ḡeḡanito. Gena guruḡa ma esiriḡuato, eiaḡoto mo elaḡanito,

benamo erakato. ¹² Vegogo tarimari na mo futua ġeġoriatu, benamo ma verereri ġesi ġerakato.

Paulo Troas na eiaġoto mo Mileto

¹³ Ġai tu bouti na Aso ġana ġaiāġo-guineto, a Paulo tu monai vau ma baġa ġura-kauani. Paulo na tu moġesina ekiramato, korana ġia tu kwakuna na beraka-vanaġini etato. ¹⁴ Aso ai ema doġarimato, benamo ġaġura-kauato, Mitilene ġana ġaiāġoto. ¹⁵ Monana bouti na ma ġaiāġoto mo elaġanito vau, Kioso iata-raġenai ġadarokauto. Mo ġaro murinai tu Samo ai ma ġavotuto, ma ġaro ta ma evanaġiato vau, Mileto ai ġaraġasito. ¹⁶ Paulo eurato, Efeso tu beġene raga-vanaġia, Asia tanonai ġaro kotari beġe vaġa-koririni garina, korana ġia nuġana eġariġarito-ġoi. Ġena ura bema ma dabarana nai tu, Ierusalemaj beġene votu vau, Pentekoste ġarona bene raġasi, mo tu Pasova ġaro gabana imaima (50) murinai.

Paulo ġena veġabituġu guruġari Efeso ekalesiana ġorikauna tauri ġeri ai

¹⁷ Paulo tu Mileto vanuġana na Efeso ekalesia ġorikauna tauri ġeri guruġa etuġu-iaġoto, ekirarito, beġene iaġoma, ġia ġesi beġenema vedoġari. ¹⁸ Ġia ġema votuto nai, evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi ma ribami au ġaro mabarari ai ġomi ġesi tatanuto-ġoi nai, aiġesina atanuto, ġaro tovo-tovona na Asia tanonai ama raġasito veġata. ¹⁹ Ġaro vovoka Iuda tarimari ġeurato-ġoi au beġene kougu, veġa rakavari ġutuma au ġegu ai ġeveirito-ġoi. Senaġi nuġagu ma maranana ġesi moġo e ma taġigu ġesi Vereġauka vetuġunaġina aiaġo-vinito-ġoi. ²⁰ Ġomi ribami, vaġa-kaviaġimi guruġari mabarari avaġa-ribamito, ta asi akure-toġaiato, ġemi numai e ġutuma ġoirari ai avevaġa-ribato-ġoi nai. ²¹ Iuda tarimari e Grik tarimari ġoirari ai aguruġa-foforito-ġoi, ġeri rakava ġerina beġene vetuġamaġi-kure, Barau ġenai beġene ġenoġoi, ema ġera Vereġauka Iesu Keriso beġene ġabidadama-vinia. ²² Au toma tu Ierusalemaj ġana aiaġoni, korana Iauka Veaġa na evaġa-naġiguni nai, ma asi ribagu monai tu kara ġegu ai beġorani. ²³ Dagara sebona moġo au ribagu tu Iauka Veaġa na vanuġa baregori mabarari ai evaġa-ribaguni, au ġoiragu ai tu dibura numa e midigumidigu evaġa-noga taġoguni. ²⁴ Senaġi au ġegu ai, au ġegu maġuri tu asi atuġamaġi-baregoani, kara ġana atoni, ġegu ura sebona tu ġegu raga-iruiru moġo bana vaġa-ġuġuru, ema mo ġauvei Vereġauka Iesu na eviniguto, bana veia etato ġauveina, bana vaġa-koria. Mo ġauvei tu: Barau ġena varevare-bara Varina Namona bana kiraġi-foforia.

25 Au tu ġomi mabarami fakami ai arakao-rakaoto, Barau ġena Basileia, (ġena veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiani maiġa), ġemi aġobata-iaġiato. A toma au ribagu, ta na asi ma boġita-ġenoġoiguni. 26 Moġa lorinai toma ġaro ġomi ġoirami ai au aguruġa-foforini, bema ġomi ta Barau ġenana berakarekwarekwani nai, verebana tu dia au ġegu ai. 27 Korana Barau ġena ura mabarana avaġa-ribamito, misina ta maki asi akira-ġuniġauato. 28 Tauġemi lorimi boġono vetore, ema mamoe serina lorina boġono toreri. Mani mamoe serina tu Iauka Veaġa na evinimito boġono ġitaġauri ġana. Barau ġena ekalesia boġono ġita-ġaua e boġono ġori-kaua. Mani tu ġia Natuna rarana na evoiato. 29 Au ribagu, au barakani murigu ai tu boġa kwaivari rakavari ġomi fakami ai beġe rakatoġani, benamo mani mamoe serina beġe vaġa-rakavaiani. 30 Ġomi tauġemi fakami na maki tau kotari beġe variġisini, benamo ġofaġofa guruġari beġe kiraġini, Iesu ġekorana-iaġiani tarimari ġia na beġene ġori-ġerevaġiri ġana. 31 Moġa lorinai lorimi boġono vetore! Boġono vetuġamaġi-taġo, au na tu laġani toitoi veġata matagu ma taġina ġesi, ġomi asisibavini boġimito-ġoi e asisiba-vini laġanimito-ġoi.

32 Toma Barau ġimanai e ġena varevare-bara guruġana nuġanai atoremuni, ġia na tu bevaġa-ruġa-iobukamini ilaila, ema voimi bevinimini evaġa-veaġarito tarimari mabarari ġesi. 33 Au na ta ġena silva, o golo, o dabuġa urana asi aveito. 34 Ġomi tauġemi ma ribami, au ġegu rabu e karogu ġeri rabu dagarari mabarari tu, mai ġimagu ruarua ġeri ġauvei ġerina aġabito-ġoi. 35 Dagara mabarari nuġari ai au na avaġa-ġita iaġimito-ġoi, au moġesi ġauvei kokorekokore ġerina vauro moira-moira tarimari bitana vaġa-kavari. Iesu Vereġauka ġena guruġa boġono tuġamaġi-taġoa, ekirato, 'Varevare iakuna tu barego, a ġevinirani nai taġoitaġoni iakuna tu kei.' "

36 Paulo eguruġa-ġosito vau, ġia ġesi ġevetui-tarito, benamo mabarari ġesi ġeġuriġurito. 37 Ġia mabarari ġetaġi-rakavato, ġevefaġato, ma ġeverauato. 38 Ġia nuġari ġevewaraġi-rakavato tu maiġesina evaġa-guruġarito nai, ekirato, ġia na ġoirana asi ma beġe ġita-ġenoġoiani. Benamo bouti ġana ġeġori-iaġoato.

21

Paulo Ierusalemia ġana eiaġoto

1 Ġia ġesi ġaveġabi-tuġuto, benamo ġarakato. Davara na ġaiaġoto, maoromaoro mo Koso ai ġavotuto; ma elaġanito vau Rodes ġana ġaiaġoto, monana ma ġaiaġoto Patara. 2 Foenikia ġana beiaġoni boutina monai ġadoġariato, ma

ġaraġeto, benamo ġaragato. ³ Ġaboġe-iaġoto Saipras ġaġitaiato, benamo gabina (o south) rekena na ġavanaġito, ġaiġoto mo Siria ai ġaraġasito. Taia vafuna na vau ġaraka-riġoto, korana mo bouti farefarena tu monai beġe tore-riġorini nai. ⁴ Iesu ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari kotari monai ġadoġaririto, ġia ġesi fura o wiki sebona ġatanuto. Iauka seġukana ġenana ġia na Paulo ġekiraiato, Ierusalemna ġana asi bene iaġo. ⁵ Senaġi ġema raka ġarona eġabiato, benamo ġarakato. Ġia mabarari ma ġaraġori e ma naturi ġesi vanuġa baregona na ġeġori-rosimato kone ai. Benamo ġai mabarama ġavetuitui-tarito, ġaġuriġurito. ⁶ Ġia tata ġesi ġaveġabi-tuġuto, benamo ġai tu bouti baregonai ġaraġeto, a ġia tu monana ġeġenoġoito ġeri numa ġari.

⁷ Taia na ġaiġoto Tolemais. Ġema davara iaġoiġona dokona moġa. Monai tarikaka tari ġesi ġavedoġarito, ma ġavaġa-namorito, ġia ġesi ġaro sebona ġatanuto. ⁸ Elaġanito, benamo kwakuma na ġarakato, ġaiġoto, Kaisarea ai ġaraġasito. Monai evanelia tarimana arana Filipo ġena numa ġana ġaiġoto, ġia ġesi ġatanuto. Ġia tu Ierusalemni tarima imaima ruarua (7) ġeġabi-viriġirito tarimana ta. ⁹ Ġia natuna ġuiatori vasivasi tu Barau na peroveta varevarena evinirito.

¹⁰ Ġaro vovoka monai ġatanuto murinai, peroveta tari-mana ta arana Agabo, Iudea na ema raġasito. ¹¹ Ġia tu ġai ġemai eiġomato, ma Paulo ġena gabaġau eġabi-vaisiato, benamo ġia tauġena kwakuna e ġimana ebarubarurito, benamo ekirato, "Iauka Veġa tu maġesi ekirani, 'Mai gabaġau tarimana tu Iuda tarimari na Ierusalemni maġesina beġe barubaruani, benamo irau bese tarimari ġimari ai beġe tore-kauani.'"

¹² Mai guruġa ġaseġaġiato nai, ġai ema monai tarima kotari ġesi Paulo ġanoġiato, Ierusalemna ġana asi bene iaġo. ¹³ Senaġi ġia evaġa-veseto, ekirato, "Kara taġina ġoveini e au nuġagu ġovaġa-moiraiani? Au tu rovinatore, dia Ierusalemni beġe barubaruguni moġo, senaġi Vereġauka Iesu arana bakunai bamaseni maki." ¹⁴ Ġai tu asi ilaila ġia nuġana baġa ġaniani nai, ma ġia noġinoġina ġavaġa-dokoato, benamo ġakirato, "Vereġauka ġena ura moġo bene vetore."

¹⁵ Ġaro kotari ġekorito murinai, ġema farefare ġaġabikavirito, benamo Ierusalemna ġana ġaiġoto. ¹⁶ Kaisarea ai ġetanuto-ġoi Iesu ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari kotari maki ġai ġesi ġaiġoto. Ġia na ġeġori-iaġomato, Nason, Saipras tarimana, ġena numa ġana. Nason tu kai-veġata na Iesu ekorana-iaġiato-ġoi tarimana.

Paulo na Iakobo (o Iames) eraka-ġitaiato

17 Ierusalemaj ġaraġasito nai tu, tarikaka na ma iakuri ġesi ġeġabi-raġemato. 18 Elaġanito, benamo Paulo tu ġai ġesi ġaiġoto Iakobo ġitaġitana; ma rubu ġorikauna tarimari mabarari tu monai vegogotaġo. 19 Paulo na evaġa-namorito murinai, ġia ġena ġauvei ġenana Barau na irau bese tarimari kamasi eveirito-ġoi variri mabarari ġeri ekiraġito.

20 Ġia na ġeseġaġiato nai, mabarari na Barau ġevaġa-raġeato. Benamo ġia na Paulo ġekiraiato, ġekirato, “Tarikakama, oġitaiani Iuda tarimari vira-tausen varau Iesu ġeġabidadama-viniani, ema taravatu maki ġekorana-iaġi ġig-itariani. 21 Ġoi varimu tu ġia ġekira-vararito. Ġekirarito, ġoi na irau tano ai ġetanuni Iuda tarimari mabarari ovaġa-ribarini, okirani, Mose ġena taravatu beġene raga-kwaneana, naturi merori tauġaniri kefiru asi beġene lama-vaġiri, ema Iuda seneri ġeri veġa asi beġene korana-iaġiri. 22 Be, ġai tu kamasi toma ġaveini? Ġoi boma raġasi varina tu beġe seġaġiani veġata. 23 Moġa lorinai kara baġa kiravara-vinimuni veġana bono veia. Tauri vasivasi (4) maiġeri, ġia tu kiraġitore gwaġiġina ta ġeveiato Barau ġenai. 24 Ġia ġesi boġono iaġo, e ġoi maki ġia ġesi boġono veiareva, ema beġe ġwa-iaġoni dagarari voiri bono vei, be ġia debari beġe rarorini. Maiġesi boveini vau, tarimarima mabarari beġe ribani, ġoi iatamu ai ġekiraġirito-ġoi guruġari mabarari tu asi moġoni, a ġoi tauġemu maki Mose ġena taravatu ilailanai otanuni. 25 Irau bese ġeveġabidadamani tarimari tu ġeri fefa varau ġatuġuto, ġakirarito, kwaivakuku ġevinirito ġaniġaniri tu asi beġene ġaniri, rara e ġaiġori na ġeboramaserinu bureġari viriġori tu asi beġene ġani, ema asi beġene mata-boraġa.”

26 Benamo Paulo na mo tarima vasivasi evaġa-ġabirito, benamo elaġanito nai, mabarari veiareva ġauveina ġea veiato. Moġa murinai Rubu Veaġai eraka-toġato, ma aitoma veiareva bemagoni ġarona, ema aitoma varevare dagarari ġia tata arari ai betoreni ekiraġi-foforirito.

Iuda tarimari na Paulo Rubu Veaġai ġeġabi-tariato

27 Ġeri veiareva ġauveina tu ġaro imaima ruarua (7); dori ġekorito nuġanai, Iuda tarimari kotari Asia tanona na ġeiaġomato, ġia na Paulo Rubu Veaġai ġeġitaiato. Ġia na tarimarima mabarari nuġari ġeġanirito, benamo Paulo ġeġabitarariato, 28 ġekoġoto, ġekirato, “Isaraela taumi, ġai ġovaġa-kavama! Mai tarima maiġa tu gabu mabarari ġari eiġoni, tarimarima mabarari evaġa-ribarini; Isaraela tarimari, e

Mose ĝena taravatu, ema mai Rubu Veaĝa asi beĝene korana-iaĝia etoni. Toma maki, ĝia na Grik tarimari mai Rubu Veaĝa nuĝanai beĝori-toĝari, mai gabu veaĝana bevaĝa-rakavaia.”²⁹ Moĝesina ĝekirato, korana ĝia na Efeso tarimana arana Trofimo, Paulo ĝesi mo vanuĝa baregonai ĝeĝitarito, ema ĝetuĝamaĝito, ĝia tu Paulo na Rubu Veaĝai eĝori-toĝaiato.³⁰ Vanuĝa mabarana iauvoiauvo e daradara na eĝabiato, ema tarimarima mabarari monai ĝema ĝaru-vegogoto, benamo Paulo ĝeĝabi-tariato, Rubu Veaĝa na ĝeinu-rosiato. Asikauna Rubu Veaĝa ĝatama-bokari ĝebiririto.

³¹ Ĝia na Paulo ĝevaĝi-masea ĝetato-ĝoi nuĝanai, tarima ta eraga-varaĝeto, Roma vetari verena baregona ea kira-varaiato, Ierusalem mabaranai tu gururaĝe baregona ĝeveiani. ³² Ĝia tu asikauna ĝena vetari ĝitaĝauna tarimari e vetari tarimari eĝoririto, benamo ĝeraga-riĝoto mo ĝutumabara ĝeri ai. Tarimarima na vetari verena baregona ma ĝena vetari tauri o soldia ĝesi ĝeĝitarito nai, ĝia na Paulo kwarikwarina ĝevaĝa-dokoato. ³³ Benamo vetari verena baregona Paulo ĝenai eiaĝoto, eĝabiato, ĝena mero ekirarito, seini ruarua na beĝene baru-taria. Benamo evedanaĝito, ekirato, “Mai tu kamara tau, e ĝia tu kara beveia?” ³⁴ Mo ĝutumabara nuĝanai tari ĝefararato-ĝoi; guruĝa ta ĝekiraĝiato-ĝoi, ma kotari na tu guruĝa ta, be vetari verena baregona na maki guruĝa roroĝotona ta asi eĝabiato. Moĝa lorinai ĝena mero ekirarito, Paulo tu vetari tarimari ĝeri gabu ĝana beĝene ĝori-iaĝoa. ³⁵ Raĝekau ai ĝeĝori-votuato nai tu, vetari tarimari na ĝefaĝa-vaisiato, ĝeĝwa-raĝeato, korana mo tarimarima mabarari tu ĝeniara-lelevaĝito nai. ³⁶ Mo tarimarima mabarari ĝia murina na ĝeraka-iaĝoto tu, ĝefararato-ĝoi, ĝekirato, “Ĝovaĝi-masea!”

Paulo tauĝena evelauĝau-tovoto

³⁷ Dori moĝo vetari tarimari ĝeri numai ĝeĝori-toĝaiato nuĝanai, Paulo na vetari verena baregona evaĝa-guruĝaiato, ekirato, “Bavaĝa-guruĝamuni lorinai ba?” Ĝia na evaĝa-veŝeato, ekirato, “Ĝoi Grik ĝeri garo ma ribamu? ³⁸ Be ĝoi tu dia mo Aigupito tarimana, ĝaro kotari varau beĝe iaĝo, ĝia na gavamani vevaĝi-vinina esinaiato, ema vaĝideba tarimari daĝara vasivasi (4,000), ma ĝeri vevaĝi farefareri ĝesi, tano fakana ĝana eĝori-iaĝorito tarimamu?” ³⁹ Paulo na evaĝa-veŝeato, ekirato, “Au tu Iuda tarimagu, amaĝurito vanuĝana baregona arana tu Taso, ma arana vanuĝana, ĝia Kilikia tanonai. Anogimuni, mani ĝemu veĝa, mai tarimarima navaĝa-guruĝari.” ⁴⁰ Vetari verena baregona na maoro eviniato, benamo Paulo raĝekau ai eruĝato, ĝimana

na tarimarima elau-taririto. Gururaḡe emagoto, benamo Paulo na Heberu garo ai evaḡa-guruḡarito.

22

¹ “Tarikakagu e tamagu mabarami, ḡoirami ai navekiraḡi-faka, be boḡono seḡaḡi.” ² Ġia ḡeseḡaḡiatio, Heberu garo ai evaḡa-guruḡarito nai, asi gurugururi ai ḡeiaḡoto, mabarari ḡeseḡaḡi-magomagoto; benamo Paulo ekirato:

³ “Au tu Iuda tarimagu, Taso vanuḡanai Kilikia tanona nuḡanai amaḡurito, senaḡi mai Ierusalemama vanuḡa baranai abaregoto. Gamaliel ḡena vevaḡa-riba nuḡanai atanuto-ḡoi, ḡia na ḡita senera ḡeri taravatu veiḡari gwaḡiḡiri evaḡa-ribaguto-ḡoi, ema Barau ḡena ḡauvei aveiatio-ḡoi ma koko-regu ḡesi, toma ḡomi na ḡokokore-iaḡiani ilailanai. ⁴ Au na mai dabara ḡekorana-iaḡiatio-ḡoi tarimari tu avaga-midigu midigurito-ḡoi mo ḡea maseto-ḡoi. Tau e vavine aḡabirito-ḡoi, dibura numari ai abubu-toḡarito-ḡoi. ⁵ Rubu Veaga verena baregona e kanisoro tarimari mabarari na maki beḡe vaḡa-moḡoniguni, au tu moḡoni akirani. Au tu ḡia na maki fefa ḡeviniguto, tarikaka Iuda tarimari Damaseko ai ḡeri bana viniri ḡana. Benamo au mo ḡana aiaḡoto, mai tarimarima bana ḡabiri, seini na bana barubaruri ma Ierusalemama ḡana bana ḡori-iaḡori, ḡeri rakava voiri beḡene ḡabiri ḡana.”

Paulo ḡena vetuḡamaḡi-kure ekiraḡiatio

⁶ “Au roḡo dabara na aiaḡoto-ḡoi, ma Damaseko akavinaḡiatio, ḡaro tu tubuagu ai mama baregona ta guba na emariḡoto, asikauna ema nanagi-tariguto. ⁷ Au tano ai aketo-tarito, ema garo ta aseḡaḡiatio, au evaḡa-guruḡaguto, ekirato, ‘Saulo! Saulo! Karase nai au ovaḡa-rakavaguni?’ ⁸ Benamo au avedanagito, akirato, ‘Vereḡauka, ḡoi tu deikara?’ Ġia evaḡa-veseto, ekirato, ‘Au tu Iesu, Nasareta tarimagu, ḡoi na ovaḡa-rakavaguni tarimagu.’ ⁹ Au karogu maki na mama ḡeḡitaatio, benamo ḡegarito, senaḡi au eguruḡa-viniguto garona tu asi ḡeseḡaḡiatio.

¹⁰ Benamo avedanagito, akirato, ‘Vereḡauka, au tu kara toma aveiani?’ Vereḡauka evaḡa-veseto, ekirato, ‘Novariḡisi, Damaseko ai noa raka-toḡa, monai vau ta na bevaḡa-ribamuni, ḡoi tu kara boveini.’ ¹¹ Mo mama baregona na matagu evei-bubuato, benamo karogu na ḡimagu ai ḡeḡabito, Damaseko ḡana ḡeḡori-iaḡogoto.

¹² Monai tau ta arana Anania, ḡia tu Barau garina eveito-ḡoi e taravatu ekorana-iaḡiatio-ḡoi tarimana, ema Iuda tarimari mabarari Damaseko ai ḡetanuto-ḡoi na ḡegubakau-baregoato-ḡoi. ¹³ Ġia eiaḡomato sevigu ai ema ruḡa-tarito,

benamo ekirato, 'Saulo tarikakagu, matamu ma nefafa.' Asikauna moĝo matagu ĝefafato, ĝia aĝitaiato. ¹⁴ Moĝa murinai Anania na ekiraguto, ekirato, 'Ĝita senera ĝeri Barau na varau beĝabi-viriĝimu, ĝia ĝena ura kara bono veia, bono ribaia. Ema vei iobukaiobuka tarimana bono ĝitaia, e ĝia tauĝena muruna na beguruĝani garona bono seĝaĝia. ¹⁵ Korana ĝoi tu ĝia bovaĝa-moĝoniani tarimamu, kara boĝita e boseĝaĝi maiĝeri, tarima mabarari bokira-vararini. ¹⁶ Kara ma ovaĝa-nogaiani? Novariĝisi, babatiso noĝabia. Ĝia arana nokea-raĝea, benamo ĝemu rakava neĝuriĝi-vaĝiri.' "

Paulo ĝena kea irau bese tarimari bene ĝobata-viniri ĝana

¹⁷ "Monana Ierusalemna ĝana aĝenoĝoito, benamo Rubu Veaĝai aĝuriĝurito-ĝoi nuĝanai, amata-vanaĝito. ¹⁸ Monai au na Vereĝauka aĝitaiato, au evaĝa-guruĝaguto, ekirato, 'Noraga-vei, Ierusalemna noragakwane-ĝarimoĝia, korana mainai au varigu bokiraĝiani, senaĝi mai tarimarima na asi beĝe vaĝa-moĝonimuni.' ¹⁹ Au na avaĝa-veseato, akirato, 'Vereĝauka, ĝia tu ma ribari ginikau, au rubu mabarari ĝana aiaĝoto-ĝoi, ĝevaĝa-moĝonimuni tarimari aĝabirito-ĝoi, dibura numanai abiri-ĝaurito-ĝoi e akwaririto-ĝoi. ²⁰ Ema ĝoi evaĝa-moĝonimuto-ĝoi tarimana Stefano rarana ĝevaĝa-riĝoato ĝaronai au tu monai, ĝevaĝi-maseato avaĝa-moĝoniato, ema ĝevaĝiatio-ĝoi tarimari ĝeri dabuĝa anaririto.' ²¹ Senaĝi Vereĝauka na ekiraguto, ekirato, 'Noiaĝo, korana au na batuĝumuni, irau bese tarimari gabu manaĝai ĝetanuni tarimari ĝeri ai.' "

²² Tarimarima na Paulo ĝeseĝaĝi-taĝoato-ĝoi, eiaĝoto mo, ĝia moĝesi eguruĝato. Benamo ĝefararato, ĝekirato, "Goĝabi-fitoĝaia! Ĝovaĝi-masea! Ĝia tu asi ĝena namo ta emaĝuri-taĝoni mai tanobarai." ²³ Ĝeĝabato-ĝoi, ĝeri dabuĝa ĝeiave-iaverito-ĝoi, e forara ĝefiu-vaisito-ĝoi. ²⁴ Roma ĝeri vetari verena baregona na ĝena mero ekirarito, Paulo beĝene ĝori-iaĝoa, vetari tarimari ĝeri tanu gabuna ĝana. Ema ekirarito beĝene kwaria, e beĝene danaĝia kara ĝaramanai ĝia moĝesi ĝeĝabaĝaba-viniani, bene kira-varari. ²⁵ Senaĝi ĝebarubaruato-ĝoi beĝene kwaria ĝana nuĝanai Paulo na vetari ĝitaĝauna tarimana ekiraiato, ekirato, "Mai moĝoni taravatu nuĝanai ekiraĝiani, ĝoi na Roma tarimana bokwari-guinea; a ĝia na kara bevei-leaia Kota na tu roĝosi bere kira-varaia, senaĝi?"

²⁶ Mo vetari ĝitaĝauna tarimana na mo guruĝa eseĝagiato, benamo eraga-iaĝoto vetari verena baregona ĝenai, ekiraiato, ekirato, "Ĝoi tu kara toma oveiani? Mo tarima tu Roma tarimana!" ²⁷ Moĝa lorinai vetari verena baregona

eiaĝoto Paulo ĝenai, benamo ea danaĝiato, ekirato, “Nokiravaragu, ĝoi tu Roma tarimamu ba?” Paulo evaĝa-veseto, ekirato, “Oi.” ²⁸ Benamo vetari verena baregona ekirato, “Au Roma tarimagu ai aiaĝoto tu moni baregona gavamani avinirito.” Paulo evaĝa-veseto, ekirato, “Senagi au tu Roma beseri ĝerina aĝorato Roma tarimagu.” ²⁹ Asikauna Paulo beĝe danaĝiani tarimari ĝeruĝa-ĝenoĝoito, ema vetari verena baregona maki egarito, korana eriba-maoroto, Paulo tu Roma tarimana, ĝia na ebarubaruato ĝekwaria ĝana.

Paulo kanisoro ĝoiranai

³⁰ Ma elaĝanito, vetari verena baregona ĝena ura bene riba-maoro, kara dainai Iuda tarimari na Paulo ĝevaĝa-daĝaiato. Moĝa lorinai ĝia na Paulo ĝebaruato varori ĝeruĝarito, benamo Rubu Veaĝa vereri baregori e kanisoro mabarana ekirarito beĝene vegogo. Benamo ĝia na Paulo eĝori-iaĝoato, ĝia ĝoirari ai ea vaĝa-ruĝaiato.

Paulo Iuda ĝeri kanisoro tarimari ĝoirari ai

23

¹ Paulo na kanisoro tarimari eĝita-karakararito, benamo ekirato, “Tarikakagu mabarami! Au tu ma nuĝa iobukaiobukagu ĝesi Barau ĝoiranai atanuni, beiaĝoma mo initoma.” ² Paulo moĝesina eguruĝato nai tu, Rubu Veaĝa verena baregona Anania na Paulo sevinai ĝeruĝa-taĝoto-ĝoi tauri ekirarito, Paulo bokana beĝene foro-ĝaua. ³ Benamo Paulo na ekiraiato, ekirato, “Ĝoi tu Barau na beforomuni, ĝoi kobe ĝevaĝa-kurokuroato kavana, rakava asi beĝene ĝitaia ĝana, ĝofaĝofa tarimamu! Ĝoi maninai botanu tu taravatu ilailanai au okota-viniguni, senagi ĝoi tauĝemu na taravatu boleaia, tarima bokirari, au ĝeforogu bos!” ⁴ Paulo sevinai tauri na ĝekiraiato, ĝekirato, “Ĝoi tu Barau ĝena Rubu Veaĝa verena baregona ĝenai guruĝa rakavari okiraĝini!” ⁵ Paulo evaĝa-veseto, ekirato, “Tarikakagu, au tu asi bariba-maoro ĝia tu Rubu Veaĝa verena baregona. Korana ribagu Buka Veaĝai tu ekirani, ‘Gomi ĝemi vere tu asi boĝono guruĝa-rakava vinia.’”

⁶ Paulo na ĝia tari eĝitarito tu Sadukea tarimari, ma kotari tu Farisea tarimari, benamo kanisoro ĝoiranai ekoĝoto, ekirato, “Tari-kakagu, Israela tarimami, au tu Farisea tarimagu, Farisea tarimana natuna. Au tu vevaĝa-kota gabunai maĝegu, korana au ĝegu tuĝamaĝikau, mase tarimari tu ma beĝe variĝisi-ĝenoĝoini!”

⁷ Moĝesi ekirato, benamo Farisea tarimari ema Sadukea tarimari ĝeveĝare-veĝareto, ema ĝeri vegogo maki evetavikirato. ⁸ Korana Sadukea tarimari ĝekirani, tarimarima mase na tu asi ma beĝe variĝisi-ĝenoĝoini, ema aneru e iauka tu asi ĝetanuni; a Farisea tarimari na moĝeri mabarari tu ĝevaĝa-moĝonirini. ⁹ Moĝesina naima farara-farara guruna ebaregoto-ĝoi, nuĝanai taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi Farisea tarimari ĝeruĝa-vaisito, ma kokoreri ĝesi ĝeguruĝato, ĝekirato, “Mai tarima ĝenai rakava ta tu asi bita doĝaria! Bema ĝia tu iauka na o aneru ta na moĝoni bevaĝa-guruĝaia nai tu, Barau asi sivaĝa-vevaĝia!” ¹⁰ Veĝareveĝare eseĝuka-ĝaraĝarato nai, vetari ĝitaĝauna tarimana baregona egarito, Paulo beĝe inu-vedare vedareani garina. Moĝa lorinai ĝena vetari tauri ekirarito, beĝene rakariĝo-iaĝo, Paulo beĝene ĝabi-veĝitaia Iuda tarimari fakari na, benamo vetari tauri ĝeri numa ĝana beĝene ĝori-iaĝoa.

¹¹ Ma elaĝanito boĝinai, Vereĝauka Paulo sevinai ema ruĝa-tarito, benamo ekirato, “Ĝoi na mai Ierusalemaj au okiraĝi-foforiguto ilailanai, Romaj maki moĝesi bonoa kiraĝi-foforigu.”

Paulo vaĝivaĝina boioĝana ĝetogato

¹² Ma elaĝanito boĝiboĝinai, Iuda tarimari kotari ĝevevogoto, ma boioĝa ta ĝetogaiato. Ĝia na kiraĝitore guruĝana gwaĝiĝina ĝekiraĝiato, ĝekirato kara ta asi beĝe ĝaniani e asi beĝe niuani, beiaĝoni mo, Paulo beĝe vaĝiani. ¹³ Mo boioĝa ĝetoga-vegogoto tauri mabarari tu gabana vasivasi (40) maki evanaĝiato. ¹⁴ Benamo ĝeiaĝoto Rubu Veaĝa vereri baregori e Iuda vereri ĝeri ai, ma ĝea kirato, ĝekirato “Ĝai tu kiraĝitore guruĝana gwaĝiĝina baĝa kiraĝia, asi baĝa ĝaniĝanini, beiaĝoni mo, Paulo baĝa vaĝi-maseani. ¹⁵ Maitoma ĝoi ma kanisoro ĝesi noĝinoĝi guruĝana ĝotuĝua-iaĝoa, Roma ĝeri vetari verena baregona ĝenai, be Paulo ĝomi ĝemi ai bene tuĝu-mariĝoa, boĝono ĝofa-ĝaua, boĝono kira, ĝomi na Paulo ĝoura-viniĝani, korana ĝia ĝenana guruĝa iobukana boĝono ĝabia ĝana. Senaĝi ĝai tu baĝa vaĝa-noga-taĝoni, mainai roĝosi berema raĝasi, a ĝai na tu baĝa vaĝi-maseani.”

¹⁶ Senaĝi Paulo tobana natuna merona na mo boioĝa eseĝaĝi-kauato, benamo eiaĝoto, vetari tauri ĝeri numaj eraka-toĝato, ma Paulo ekira-varaiato. ¹⁷ Benamo Paulo na vetari ĝorikauna tarimana ta ekeaiato, benamo ekiraiato, ekirato, “Mai mero variĝuna vetari verena baregona ĝenai noĝori-iaĝoa. Korana ĝia na ĝena guruĝa ta beĝwa-iaĝomaia,

bene kira-varaia.”¹⁸ Ma vetari ġorikauna tarimana na eġori-iaġoato vetari verena baregona ġenai, ekirato, “Dibura numanai tarimana, Paulo na bekeagu e benoġigu, mai mero variġuna ġoi ġemu ai bana ġori-iaġomaia, korana ġia na ġemu guruġa ta beġwa-iaġomaia, bene kira-varamu ġana.”

¹⁹ Vetari verena baregona na ġimanai eġabito, eġori-ġerevaġiato vauro, edanaġiato, ekirato, “Kara ourani ġegu nokiraġia?”²⁰ Ġia ekirato, “Iuda tarimari na guruġa ta beġe vaġa-moġonia, boinani beġene vei-ġofakau, benamo ġoi beġene noġimu, be Paulo bono tuġu-variġoa kanisoro ġoirana ġana. Ġeri veġofaġau guruġana ġoi beġene kiramu tu, ġia ġeri ura Paulo varina korikori kotari ma beġene ġabi.²¹ Senaġi asi bono seġaġi-viniri, korana tau mabarari gabana vasivasi (40) bevanaġia tu beġe gumuni, ġia beġe vaġa-nogaiani. Ġia tu kiraġitore guruġana gwaġiġina ġekiraġiato, asi beġe ġaniġanini e dagara ta asi beġe niuani, beiaġoni mo, Paulo beġe vaġi-maseani. Mo veiġa beġene veia ġana, ġia toma tu beġe veikavi, ġoi ġemu vaġa-veše moġo ġevaġa-noga taġoani.”²² Vetari verena baregona na ekiraiato, ekirato, “Au ġegu bokiraġi guruġana maġa, tarima ta asi ma bonoa kira-varaia.” Benamo ġia na mero variġuna etuġu-rakaiato.

Paulo Gavana Feliki ġenai etuġu-iaġoato

²³ Benamo vetari verena baregona na ġena vetari ġorikauna tauri ruarua ma ekearito, benamo ekirarito, ekirato, “Vetari tauri sinau ruarua (200), e hosi ai raġe tarimari gabana imaima ma gabana ruarua (70), ema auri fiu tauri sinau ruarua (200) boġono ġabi-toreri, toma boġi horaġauna 9 koloko Kaisarea ġana boġono iaġo ġana.²⁴ Paulo bene raġe hosiri tari maki boġono rovina-toreri, be Gavana Feliki ġenai maġuri boġono ġori-iaġoa ġana.”²⁵ Benamo vetari verena baregona na fefa ta maġesina etoreato:

²⁶ “Au Klaudia Lisia na ġoi Feliki, gavana tarimamu namo vedaureamu, atore-vinimuni: Avaġa-namomuni!²⁷ Iuda tarimari na mai tau ġeġabiato, ma dori moġo ġevaġi-maseato. Senaġi au aribato, ġia tu Roma tarimana naima ġegu vetari tauri ġesi ġaiġoto, ġavaġa-maġuriato.²⁸ Au aurato tu bana riba, kara koranai ġevaġa-daġaiato-ġoi, moġa lorinai aġori-variġoato, ġeri kanisoro ġoirana ġana.²⁹ Au na adoġariato tu ġia ġeri taravatu ġaramanai ġevaġa-daġaiani, senaġi ġia beġene vaġi-masea o dibura numanai beġene torea korana ta tu asi adoġariato.³⁰ Iuda tauri na beġene vaġi-masea ġana, boioġana ġetogato varina ġegu ġekiraġito nai,

atuḡamaḡito, ḡoi ḡemu ai bana tuḡu-iaḡosia. Ġia ḡevaḡa-daḡaiani tarimari maki akirarito, ḡoi ḡoiramu ai ḡeri vevaḡa-daḡa guruḡari beḡene kiraḡiri.”

³¹ Vetari tauri na ḡekirarito veḡana ḡeveiato. Mo boḡi, ḡia na Paulo ḡeḡabi-iaḡoato mo Antipatri. ³² Elaḡanito vau, vetari tauri kwakuri na ḡerakani tauri ḡeri tanu gabuna ḡana ḡeḡenoḡoito. Hosi tauri moḡo Paulo ḡesi ḡeiaḡoto. ³³ Kaisareai ḡea raḡasito, benamo fefa ḡeḡabiato, gavana ḡeviniato, ema Paulo maki ḡevini-vanaḡiato. ³⁴ Gavana na fefa eiaviato, benamo Paulo edanaḡiato, ḡia tu kamara gabu tarimana. Ġia eribato Paulo tu Kilikia tarimana nai, ³⁵ ekirato, “Ġevaḡa-daḡamuni tarimari beḡema raḡasini vauro, kara ovei-leaiato guruḡana au na baseḡaḡimuni.” Benamo gavana ekirato, Paulo beḡene ḡabi-iaḡoa, Kota numanai beḡenea ḡita-ḡaua. Mo Kota numana tu Heroda na maḡurinai eragaḡiato.

24

Iuda tarimari na Paulo ḡevaḡa-daḡaiato

¹ Ġaro imaima ḡekorito murinai, Rubu Veaḡa verena baregona, Anania, Kaisarea ḡana evariḡoto, Iuda vereri kotari e taravatu ma ribana tarimana ta arana Teretulo ḡesi. Mabarari ḡevariḡoto, Gavana Feliki ḡoiranai vauro Paulo ḡevaḡa-daḡaiato guruḡana ḡea kiraḡiato. ² Paulo ekea-toḡaiato, benamo Teretulo na Paulo ḡevaḡa-daḡaiato guruḡana ḡoiranai ekiraḡirito, ekirato, “Namo vedaurea veremu Feliki! Ġoi ḡemu veḡitaḡau gaburenai tu maino ai baḡa tanu-mauka kenene, e ḡema bese bene namo ḡana, da-gara namori vovoka bovaḡa-variḡu ḡenoḡoiri. ³ Mai tu gabu mabarari ai e ḡaro mabarari ai ḡai na ḡaḡabi-raḡeani, moḡa lorinai ḡoi tu ḡavaḡa-namo baregomuni. ⁴ Au asi aurani, ḡoi ḡemu taimi bana vaḡa-kori-kavaia, senaḡi anoḡimuni, novetuḡa-ḡwama, asi bono baru, be ḡema guruḡa kubina tu noseḡaḡia. ⁵ Ġai na mai tau ḡadoḡariato tu, rakava vaḡa-ḡorana tarimana, ḡia na gururaḡe barego evaḡa-ḡorarini, Iuda tarimari tano mabarari ai ḡetanuni fakari ai. Ġia tu Nasareta doḡorona ḡeri veḡorikau tarimana ta. ⁶ Ġia na tu Rubu Veaḡa maki nevaḡa-rakavaia etato, senaḡi ḡai na ḡaḡabi-tariato, [ḡema taravatu ilailanai baḡana vaḡa-kotaia ḡatato. ⁷ Senaḡi vetari verena baregona, Lisia, ema raka-toḡato, benamo ma ḡaramana ḡesi Paulo ḡai ḡimama na ema ḡabi-veḡitaiato. ⁸ Benamo Lisia ḡena guruḡa ilailanai, ḡia vaḡa-daḡana tarimari tu ḡoi ḡoiramu ḡana beḡe iaḡoma.]

Ĝoi tauĝemu na ĝia bodanaĝi-ginikauani vauro, ĝia ĝavaĝa-daĝaiani dagarari mabarari tauĝena na bekira-varamuni.”
 9 Iuda tarimari maki ĝia ĝesi ĝekauto, ĝekirato mai bekiraĝiri dagarari mabarari tu moĝoni.

Paulo ĝena vetoreĝau guruĝana Feliki ĝoiranai

10 Gavana na Paulo vetoĝa ta evei-viniato Paulo ma bene guruĝa ĝana, benamo Paulo eguruĝato, ekirato, “Au ribagu, laĝani ĝutuma varau beĝe iaĝo, ĝoi tu mai bese tarimari ĝeri Kota ĝitaĝauna ĝauveina oveiani. Moĝa lorinai au tu ma iakugu ĝesi ĝegu vetoreĝau guruĝana ĝoi ĝoiramu ai aki-raĝiani. 11 Goi tauĝemu na maki asikauna boraga-doĝariani, ĝaro gabanana ruarua (12) maki roĝosi bene vanaĝia nuĝanai, au tu Ierusalemata ĝana toma-rakariĝo avaraĝeto. 12 Ma mai au ĝevaĝa-daĝaguni tarimari na ta ĝesi Rubu Veaĝai ĝaveĝare-veĝareto-ĝoi nuĝanai asi ĝedoĝariguto, ema asi ĝedoĝariguto tarimarima avaĝa-vegogorito rubu nuĝanai o gabu tai vanuĝa baregona nuĝanai. 13 Ema mai ĝevaĝa-daĝaguni dagarari maki ĝoi ĝoiramu ai asi beĝe vaĝa-moĝonirini riba.

14 A mai tu moĝoni akirani, au na tu ĝai senema ĝeri Barau atoma-rakariĝo viniani e mo Dabara Variĝuna akorana-iaĝiani, ma mai dabara ĝia tauĝeri na tu dabara ĝofaĝofana ĝetoni. Mose ĝena taravatu ema peroveta tarimari na ĝetorerito guruĝari mabarari tu avaĝa-moĝonirini. 15 Au ĝegu tuĝamaĝikau Barau ĝenai e mai tau ĝeri tuĝamaĝikau tu sebona moĝo, moĝa tu maiĝesi: Vei-iobukaiobuka tarimari e vei-rakava tarimari mabarari mase na ma beĝe variĝisi-ĝenoĝoini. 16 Moĝa lorinai au tu vanaĝivanaĝi nuĝagu bene iobukaiobuka vededegwana aveini Barau ĝoiranai e tarimarima ĝoirari ai.

17 Laĝani kota vovoka varau ĝeiaĝoto, au na Ierusalemata araga-kwaneato. Moĝa murinai au ma baĝenoĝoi-iaĝo ĝegu tarimarima ĝeri ai, asi ĝeri-ĝari tarimari ĝeri moni baĝabi-iaĝo e varevare dagarari Barau bana vinia ĝana. 18 Ma au tu taravatu na ekiraĝiani ilailanai veiareva veiĝana avaĝa-koriatu nuĝanai, Asia tanona na ĝeiaĝomato Iuda tauri kotari na Rubu Veaĝa nuĝanai ĝedoĝariguto. Moĝa nuĝanai au sevigu ai tu ĝutuma-barana ta asiĝi, e ta ĝesi maki asi aveĝare-veĝareto-ĝoi. 19 Moĝeri Iuda tarimari Asia tanona na ĝeiaĝomato beĝere iaĝoma, be ĝoi ĝoiramu ai au beĝerema vaĝa-daĝagu, beĝere kira-varamu, au na tu kamara rakava aveiato. 20 A mai tarima maiĝeri na ĝekiraĝi-foforia, au kanisoro ĝoiranai aruĝato ĝaronai, au ĝegu ai tu kamara rakava ĝedoĝariato. 21 Senaĝi dagara sebona moĝo tu, ĝia

gōirari ai aruḡato, afararato, akirato, ‘Mase tarimari ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini atoni naima, ḡomi na au toma ḡovaḡa-kotagu ḡotoni.’ ”

²² Mo Dabara, (mai tu Iesu Keriso ḡabidadama-vinina dabarana), Feliki tu ma eriba-ginikauato. Ġia na Kota ma etuḡu-naḡiato, ekirato, “Vetari verena baregona, Lisia, beraḡasini vau, au na ḡomi ḡemi guruḡa bavei-roroḡotoani.”

²³ Benamo ḡia na vetari ḡitaḡauna tarimana ekiraiato, Paulo dibura numanai beḡene ḡita-ḡaua, senaḡi ḡitaḡauna asi beḡene vei-gwaḡiḡia. Ġatana kotari na ḡevaḡa-kavaia beḡe toni nai tu beḡene ḡabi-raḡeri.

Paulo Feliki e Drusila ḡoirari ai

²⁴ Ġaro kotari ḡeiaḡoto muriri ai, Feliki ma ḡaraḡona Drusila ḡesi ḡeraḡasito. Drusila tu Iuda vavinena. Feliki na Paulo vetuḡuna eveito, benamo Paulo eiaḡomato, Iesu Keriso ḡabidadama-vinina guruḡari ekiraḡirito eseḡaḡiato.

²⁵ Senaḡi Paulo ḡena sisibai tu vei-iobukaiobuka e vevaḡa-gwaḡiḡi ema Barau ḡena Kota baregona beiaḡomani guruḡari ekiraḡirito nai, Feliki egarito, benamo ekirato, “Benamo, toma tu noraka roḡo, ḡaro namona tai vauro ma bana kea-iaḡomamu.” ²⁶ Feliki ḡena tuḡamaḡi ta maki, Paulo na moni kota bene vinia. Moḡa lorinai ma ekea-ḡenoḡoi ḡenoḡoiato-ḡoi, ḡia ḡesi beḡene guruḡa-guruḡa ḡana.

²⁷ Laḡani ruarua murinai, Porokio Festo na Feliki ḡena gavana ḡauveina gabuna eḡabiato. Senaḡi Iuda tarimari na beḡene ura-vinia ḡana, Paulo tu dibura numanai eraga-kwaneato.

25

Paulo Festo ḡoiranai

¹ Festo beveḡitaḡauni tanonai eraḡasito, ma ḡaro toitoi ḡekorito murinai, Kaisarea na Ieruselema ḡana evaraḡeto.

² Monai Rubu Veaḡa vereri baregori e Iuda ḡitaḡauna tauri na Paulo ḡevaḡa-daḡaiato guruḡari ḡea kiraḡirito, ma Festo ḡenoḡiato, ³ ḡia bene vaḡa-kavari, be Paulo Ieruselema ḡana bene tuḡu-iaḡoa. Korana Paulo dabara tumanai beḡene gana-torea ma beḡene vaḡi-masea boioḡana tu varau ḡetogaiato-ḡoi. ⁴ A Festo evaḡa-veseto, ekirato, “Paulo tu Kaisareai moḡea, dibura numanai ḡeḡita-ḡauani, ma au tu mo ḡana dori ma aḡenoḡoi-iaḡoni. ⁵ Be ḡemi veḡitaḡau tarimari neḡi au ḡesi Kaisarea ḡana baḡana iaḡo, be monai kara evei-leaiato beḡene kiraḡia, bema ḡia na rakava ta eveiato nai tu.”

⁶ Festo ḡaro imaima toitoi (8) o gabanana (10) ḡia ḡesi monai ḡetanuto vauro, Kaisarea ḡana ma evariḡoto.

Elāganito vau Kota gabunai ea tanu-tarito, benamo eve-tuḡuto, Paulo ḡoirana ḡana beḡene ḡori-iaḡomaia ḡana. ⁷ Paulo ema raḡasito nai tu, Ierusalemā na ḡeiaḡomato Iuda tarimari na ḡeruḡa-ḡeḡeraḡiato, benamo ḡevaḡa-daḡaiato guruḡari gwaḡiḡiri ḡutuma ḡekiraḡirito, senaḡina ḡeri guruḡa tu asi vaḡa-moḡoniri gaburi. ⁸ Benamo Paulo ma evaḡa-veseto, ekirato, “Iuda tarimari ḡeri taravatu, e Rubu Veaḡa, ema Roma verena vaḡa-rakavari ḡana, veḡa rakavana ta asi aveiato.”

⁹ Senaḡi Festo na Iuda tarimari bene vaḡa-iakuri ḡana Paulo edanaḡiato, ekirato, “Ḡoi ourani Ierusalemā ḡana bono varaḡe, be mai ḡevaḡa-daḡamuni guruḡari tu monai vau bana seḡaḡiri ba?” ¹⁰ Paulo evaḡa-veseto, ekirato, “Au tu Kaisara, Roma ḡeri vere, ḡena Kota gabuna ḡoiranai aruḡani, be mainai Kota na vevaḡa-iobuka veḡana au ḡegu ai bene veia. Au na Iuda tarimari vaḡa-rakavari veḡana ta tu asi aveiato, ḡoi tauḡemu maki ribamu ginikau. ¹¹ Bema taravatu asi akorana-iaḡiato o mase veḡana rakavana ta aveiato, voina tu bana mase neganai, au tu asi akira-sirivaḡini bana mase ḡana tu-na. Senaḡi bema mai Iuda tarimari ḡeri vevaḡa-daḡa guruḡari au iatagu ai ḡekiraḡirini tu asi moḡoni nai, tarima ta asi ḡena seḡuka au bevini-vanaḡiguni ḡia ḡeri ai. Au aurani tu Kaisara na bene seḡaḡigu!”

¹² Benamo Festo ma ḡena kanisoro ḡesi ḡeguruḡa-guruḡato murinai, Paulo evaḡa-veseto, ekirato, “Kaisara ḡenai bonoḡinoḡi lorinai, Kaisara ḡenai boiaḡoni!”

Paulo Agripa e Berenike ḡoirari ai

¹³ Ḡaro kotari ḡevanaḡito murinai, vere Agripa e tobana Berenike, Festo rakaḡitana e beḡene vaḡa-namoa ḡana, Kaisarea ai ḡeraḡasito. ¹⁴ Monai ḡaro kota vovoka ḡetanuto murinai, Festo na Paulo guruḡana vere ḡena ekiraḡi-ginikauto, ekirato, “Tarima ta tu mainai maiḡa. Ḡia tu Feliki na dibura numai eraga-kwaneato. ¹⁵ Au Ierusalemā ḡana aiaḡoto nai tu, Iuda ḡeri Rubu Veaḡa vereri bareḡori e Iuda vereri na Paulo ḡevaḡa-daḡaiato guruḡari ḡegu ai ḡeḡwa-iaḡorito, e au ḡenoḡiguto, ḡekirato, ḡia ḡenai vevaḡa-iobuka veḡana bana veia. ¹⁶ Senaḡi au na avaḡa-veserito, akirato, ‘Ḡita Roma tarimara ḡera maḡuri nuḡanai ḡevaḡa-daḡaiani tarimana tu asi roḡo bita vaḡi-mase guineani. Ḡia tu ḡevaḡa-daḡaiani tauri ḡesi beḡe raka-vegogoni, ema ḡevaḡa-daḡaiani tarimari ḡoirari ai ḡevaḡa-daḡaiani guruḡari bevaḡa-vese guinerini roḡo.’ ¹⁷ Moḡa lorinai ḡia ema au mainai ḡaraḡasito nai tu, au tu asi ma avaḡa-nogato. Senaḡi elaḡanito nai,

Kota gabunai atanu-tarito, benamo akirato, Paulo ġeġori-iaġomaia atato. ¹⁸ Vevaġa-daġa tauri ġeruġa-vaisito nai, au matoru atuġamaġito tu, veġa rakavari vevaġa-daġari beġe veini atato, senaġi asiġina. ¹⁹ Ġia ġeri ġuruġa mabarari tu, tauġeri ġeri toma-rakariġo dabarari veġare-veġareri kotari, ema tarima ta arana Iesu guruġana moġo. Iesu tu emaseto, senaġi Paulo ekirani, ġia tu maġuri. ²⁰ Mo dagara dabarari vetauvetauri au ġegu ai tu egwaġiġito. Moġa lorinai au na Paulo adanaġiato, eurani Ierusalemā ġana bene iaġo ba, monai vau ġia ġevaġa-daġaiani guruġari bana vaġa-iobuka iobukari. ²¹ Senaġi Paulo enoġinoġito, dibura numanai moġo beġene ġita-ġaua, bene iaġo mo, Kaisara na vauro bene seġaġia. Moġa lorinai akirarito, dibura numanai beġene ġita-ġaua, bene iaġo mo, Kaisara ġenai bana tuġu-iaġoa.”

²² Benamo Agripa na Festo ekiraiato, ekirato, “Au aurani mai tarima tauġegu na bana seġaġia.” Festo evaġa-veseto, ekirato, “Boinani vau boseġaġiani.”

²³ Elaġanito, benamo Agripa e Berenike tu ġeveġabi-raġeto, dabuġa marevari maki barego lelevaġiri ġeveirito, benamo ma marevari ġesi Kota numanai ġema raka-toġato, vetari ġorikauna tarimari baregori e vanuġa barana tarima baregori ġesi. Festo eguruġato, benamo Paulo ġema ġoritoġaiato. ²⁴ Benamo Festo ekirato, “Kini Agripa e ġai ġesi boġoma fofori tarimami mabarami! Mai tau maiġa ġoġitaiani. Ġia tu Iuda tarimari Ierusalemā e mainai Kaisareai maiġeri na ġevaġa-daġaiato guruġana au ġegu ai ġeġwa-iaġoato. Ġia ġekoġoto, ġekirato, ġia tu asi ma bene maġuri-iaġo. ²⁵ Senaġi ġia ġenai veġa ta asi adoġariato bene mase ġana. Ma ġia tauġena, Kaisara aranai enoġinoġito. Moġa lorinai, ġia tu Kaisara ġenai bana tuġu-iaġoa atato. ²⁶ Senaġi au tu asi ariba-ginikauni, ġita ġera vere barana ġenai fefa tu kamasi batoreani. Moġa lorinai ġomi ġoirami ġana baġori-iaġomaia, e namo barana tu, ġoi ġoiramu ġana, Kini Agripa. Be mainai sidanaġi-ginikaua, be mai vetauve-tauna kara bitana doġaria guruġana tu Kaisara ġena bana tore-iaġoa. ²⁷ Korana au atuġamaġini tu asi roroġoto, mai dibura tarimana au na batuġu-iaġoani, a vaġa-daġana guruġana tauna korikori tu asi batuġu-kauani.”

26

Paulo tauġena vetoreġau guruġari ekiraġirito Agripa ġoiranai

¹ Agripa na Paulo ekiraiato, ekirato, “Maoro avinimuni, tauġemu novevarifiu.” Benamo Paulo ġimana eġabi-vaisiato, benamo ġena vetoreġau guruġari esinaiato, ekirato: ² “Kini

Agripa! Au tu aiakuni, korana Iuda tarimari na ġevaġa-daġaguni dagarari mabarari tu, toma ġoi ġoiramu ai аваġa-veserini. ³ Korana tu Iuda seneri na veġata ġeri veġa e veġareveġare mabarari ġoi tu ma ribamu ginikau. Moġa lorinai anoġimuni, bono vevaġa-gwaġiġi, be ġegu guruġa bono seġaġiri.

⁴ Au aiġesi atanuto, misigu na veġata eiaġomato mo toma, ġegu tanobarai e Ierusalemaj, Iuda tarimari mabarari tu ma ribari. ⁵ Au tu tovotovona na veġata ġeribaguto, ġeguruġa-fofori bema ġeurani nai tu. Ġegu maġuri evesinato na veġata au tu Farisea doġorona tarimagu. Toma-rakarigo korana-iaġina ġevaġa-gwaġiġiani doġorona. ⁶ Ma toma au Kota gabunai bama ruġa, korana tu Barau na ġai senema ekiratorerito guruġana atuġamaġi-kauani nai. ⁷ Ġai ġema doġoro gabanana ruarua (12) na mo guruġa-tore ġevaġa-moġoniani, ma ġenari-taġoani bemoġonini naima, ġia na Barau ġetomarakariġoani boġi-laġani ma kokoreri ġesi. Vere o, au tu mo tuġamaġikau ġaramanai Iuda tarimari na ġevaġa-daġaguni. ⁸ Karase nai ġomi Iuda tarimami tari tu ġokirani, Barau na mase tarimana tu asi ilaila ma bevaġa-variġisiani?

⁹ Au maki atuġamaġito, dagara ġutuma gorogoro bana veiri, Iesu Nasareta tarimana arana bana lau-ġaua ġana. ¹⁰ Ierusalemaj au tu moġesi aveito-ġoi. Rubu Veaġa vereri baregori na seġuka ġeviniguto, benamo Barau ġena tarimarima veaġari ġutuma dibura numanai atorerito-ġoi, ema beġene vaġi-maseri ġetato-ġoi nai tu, au maki beġene mase guruġana аваġa-moġoniato-ġoi. ¹¹ Ġaro vovoka Iuda tarimari ġeri rubu tatai araka-toġato-ġoi, benamo akwarikorukorurito-ġoi, ema Iesu beġene kiraġi-rakavaia ġana аваġa-urarito-ġoi. Au na abaruvini-rakava rakavarito-ġoi, naima vanuġa baregori boruri ġari maki aiaġoto-ġoi, bana vaġa-midigu midiguri e bana lai-lausilausiri ġana.”

Paulo evetuġamaġi-kureto varina

¹² “Mo veġa uranai Rubu Veaġa vereri baregori na maoro ġeviniguto ema ġetuġuguto, Damaseko ġana aiaġoto. ¹³ Benamo, Verebara, au tu dabara na roġo aiaġoto-ġoi, a ġaro tu tubuamai, benamo ġaro mamana maki evanaġiato mamana, guba na emariġoto, aġitaiato, ma au ġesi ġaiġoto tarimari e au enanagi-tarimato. ¹⁴ Ġai mabarama tano ai ġaketo-tarito. Benamo au na garo ta aseġaġiato, Heberu garo ai au evaġa-guruġaguto, ekirato, ‘Saulo, Saulo! Karase nai au ovaġa-rakavaguni. Mani ġoi na tu ġau masakona matana ofudiani, naima ġemu ai tu gwaġiġi ema tauġemu ovevaġa-rakavani.’ ¹⁵ Benamo au akirato, ‘Vereġauka, ġoi

tu deikara?’ Vereḡauka evaḡa-veseto, ekirato, ‘Au tu Iesu, ḡoi na ovaḡa-rakavaguni tarimagu. ¹⁶ Senaḡi novariḡisi, ema noruḡa-tari. Au ḡoi ḡemu ai bafofori korana tu navaḡa-ruḡamu, be au ḡegu vetuḡunaḡi tarimamu ai bono iaḡo ḡana. Ema toma kara boḡita dagarari e ḡoirai kara bavaḡa-ḡitamuni dagarari maki tarima tari ḡeri bonoa kiraḡi-foforiri ḡana. ¹⁷ Au na Isaraela tarimari e irau bese tarimari ḡerina bavaḡa-maḡurimuni. Ḣoi tu au na atuḡumuni, ¹⁸ matari bono vaḡa-fafari, ema mukuna na bono ḡori-kureri, be mamai beḡene ruḡa, ema Satani ḡena seḡuka na bono ḡabi-vaḡiri, be Barau rekenai beḡene ruḡa. Benamo Barau na ḡeri rakava bene tuḡamaḡi-fitoḡari ema Barau na eḡabi-virigirito ma evaḡa-veaḡarito tarimari ḡesi gabu beḡene ḡauna, korana au ḡegu ai ḡeveḡabidadamani nai.’

Paulo na ḡena ḡauvei ekiraḡiani

¹⁹ Moḡa lorinai, Kini Agripa, au tu mo mata-vanaḡi guba na ema foforito dagarana ḡenai tu asi akira-sirivaḡito. ²⁰ Guine tu Damaseko ai e Ierusalem ai aḡobatato, moḡa murinai Iudea tanona mabarani e irau bese fakari ai maki. Au aḡobatato-ḡoi nai tu, akirarito-ḡoi, ḡeri rakava ḡerina beḡene vetuḡamaḡi-kure, Barau ḡenai beḡene iaḡo. Benamo ḡeri vetuḡamaḡi-kure tu ḡeri veḡa na beḡene vaḡa-moḡoniri. ²¹ Mo tu moḡa ḡaramanai Iuda tarimari na Rubu Veaḡa nuḡanai ḡeḡabi-tariguto, ḡevaḡi-masegu ḡetato. ²² Senaḡi mo ḡaro na beiaḡoma mo maitoma, au tu Barau na evaḡa-kavaguni. Moḡa lorinai mai bama ruḡa-tari, tarima mabarari misina na beiaḡo baregona ḡoirari ai ama guruḡa-foforini. Au na kara boruna ta tu asi akiraḡiani, senaḡina peroveta tarimari na e Mose na kara ḡekiraḡiato beḡorani dagarana moḡo. ²³ Dagarana maiḡa, Keriso tu bene midigumidigu, ma tau giniguinena mase na ma bene variḡisi-ḡenoḡoi, benamo Barau ḡena mama varina Iuda tarimari e irau bese tarimari ḡeri ai bene vari-fiua.”

²⁴ Paulo moḡesi evetoreḡauto nuḡanai tu, Festo na efararaviniato, ekirato, “Paulo, ḡoi tu bobabo! Ḣemu riba baregona na evaḡa-babomuni.” ²⁵ Paulo evaḡa-veseto, ekirato, “Verebara Festo, au tu asi bababo. Au na kara akiraḡirini guruḡari tu moḡoni e maḡata. ²⁶ Kini Agripa! Au tu ma kokoregu ema asi garigu ḡesi ḡoi bavaḡa-guruḡamuni, korana mai dagara maiḡeri mabarari ḡoi tu ma ribamu. Au ribagu, mai bakiraḡiri dagarari mabarari ḡoi ḡemu ai ta tu asi bevekure-toḡa, korana maiḡeri dagara tu vekuretoḡa gabunai ta asi eḡorato. ²⁷ Kini Agripa, ḡoi na mai peroveta tarimari ḡeri guruḡa ovaḡa-moḡonirini ba? Au ribagu ḡoi na ovaḡa-moḡonirini.”

²⁸ Agripa na Paulo ekiraiato, ekirato, “Mai horaḡauna kotunai, dori moḡo nuḡagu bovaḡa-moiraiia, benamo dori moḡo Keriso bavaḡa-moḡonia.” ²⁹ Paulo evaḡa-veseto, ekirato, “Horaḡauna kubinai ba maukanai, senaḡi au na Barau anoḡiani, ḡoi e initoma au ḡeseḡaḡi-taḡoguni tarimami mabarami au kavana boḡoro vei, senaḡina mai ḡebarubaruguto kavana moḡo asiḡi.”

³⁰ Paulo moḡesina eguruḡa-ḡosito, benamo kini, e gavana, e Berenike, ema ḡia ḡesi ḡetanuto tarimari mabarari ḡevariḡisito. ³¹ Ḣeraka-rosito murika ḡana, benamo ḡeguruḡa-guruḡato nai tu ḡekirato, “Mai tau tu veiḡa rakavana ta voina tu bere mase o dibura numai bere tanu veiḡana ta tu asi eveiato.” ³² Benamo Agripa na Festo ekiraiato, ekirato, “Bema asi bere kira, Kaisara na ḡena guruḡa benea seḡaḡia asi beresi nai, mai tau tu tara ruḡa-vaḡia.”

27

Paulo Roma ḡana eiaḡoto

¹ Itali ḡana baḡana iaḡo guruḡana emoḡonito nai tu, Paulo e dibura tarimari kotari tu vetari ḡitaḡauna tarimana arana Iulio ḡimanai ḡetorerito. Ḣia tu Kaisara ḡena vetari doḡorona nuḡanai. ² Ḣai tu Adramitio boutina tai ḡaraḡeto. Mo bouti tu Asia tanona koneri ḡari beiaḡoni boutinai. Benamo mo bouti na ḡadauto. Makedonia tarimana ta arana Aristako maki ḡai ḡesi ḡaiḡoto. Ḣia tu Tesalonika na eiaḡomato.

³ Ma elāḡanito vau Sidono ai ḡaraḡasito. Iulio na Paulo evetuḡa-ḡwaiato, benamo maoro eviniato, karonu ḡeri ai bene iaḡo, be ḡena ura dagarari beḡene vinia. ⁴ Mo gabu ḡaraga-kwaneato nai, Saipras motumotu ravaravana rekena na ḡaiḡoto, korana iavara tu ḡoirama na eiaḡomato-ḡoi. ⁵ Kilikia e Pamfilia iatari na ḡaraga-vanaḡito, ḡaiḡoto, Mira ai ḡadaro-kauto. Mira tu Likia tanonai. ⁶ Monai vetari ḡitaḡauna tarimana na Alesandria boutina, Itali ḡana beiaḡoni boutina, edoḡariato, benamo monai evaḡa-raḡe vanaḡimato.

⁷ Ḣaro vovoka tuḡama tuḡama moḡo ḡadau-iaḡoto-ḡoi, e ma vekwaraḡima ḡesi Kenido sevinaḡi ḡaraḡasito. Monai iavara na eraga-ḡaumato lorinai, Krete motumotu ravaravana rekena na ḡaiḡoto. Mo tu Salmone duduna reke ta kefona na. ⁸ Ma vekwaraḡima ḡesi fenu rikiri na ḡaiḡoto mo, gabu ta arana Darokau Gaburi Namori ai ḡaraḡasito. Mo gabu e Lasea vanuḡana vefakari tu asi manaḡa.

⁹⁻¹⁰ Ḣaro vovoka monai varau ḡekorito, e bouti na monana rei-iaḡo tu gwaḡiḡi e ma garina, korana ḡaniveaḡa ḡarona

maki varau ekorito. Moġa lorinai Paulo na ekira-toreġaurito, ekirato, “Tau mabarami, au aribani ġita ġera iaġoiāġo tu berakavani. Ġera farefare mabarari beġe rekwarekwani ema bouti maki berakava-moġovaġini. Dia maiġeri dagara moġo, senaġi ġita ġera maġuri maki bita fitoġarini.” ¹¹ Senaġi vetari ġitaġauna tarimana na tu bouti taritarina tarimana baregona e bouti tarimana garori eseġaġirito, a Paulo ġena guruġa tu asi eġabi-raġeato. ¹² Mo darokau gabuna faraka e iavara ġueri ai tu asi namo. Moġa lorinai ġutuma na tu ġeurato baġana dau-tovo, be Foeniki ai vau faraka e iavara ġueri baġana ġabiri. Foeniki tu Krete ai darokau gabuna ta. Reke ta tu iavaraġere (o south-west) eġoiraiiani, o reke ta tu buibara (o north-west) eġoiraiiani.

Iavara na davara evaġa-rakavaiato

¹³ Iavaraġere evesinato, tuġana moġo eġauto-ġoi nai, ġia ġetuġa-maġito tu ġeri ġaro namona beġe doġaria. Moġa lorinai dogo ġeinu-raġeato, benamo Krete fenu rikiri na moġo ġedau-iaġoto. ¹⁴ Asikauna tu iavara baregona arana koiviru, motumotu iatarāġena na emariġoto. ¹⁵ Bouti ai ema kwari-kauato, benamo ġai tu asi ġema daunaġi dabarana. Ġoira ġana iaġo uradikana asi ġaveito, senaġi iavara ġena urai moġo ġadauto. ¹⁶ Motumotu misina arana Kauda gabigabina rekenai ġadau-toġato vau, ravaravana na ġadau-iaġoto. Monai vauro bouti misina ġobina ġatorea ġatato, vaġa-maġurina uranai ġavekwaġi-rakavato. ¹⁷ Ġia na bouti misina ġeinu-raġeato bouti tuġuna ġana, benamo bouti ġesi ġebaru-kafaiato bene ġabi-taria ġana. Ema ġegarito, be bouti faraina maki ġeinu-riġoato, benamo ġareito moġo. Ġia ġeri gari korana tu iavara na bouti beġwa-iaġoani mo Sirtis ai Afrika rekenai davara sefana mirina tai bea tanukauni garina. ¹⁸ Mo iavara baregona ema ureure baregori ġesebonato nai, bouti maki dori moġo ġevei-buruato-ġoi. Moġa lorinai elaġanito nai tu, bouti ai ġeġurarito farefareri mabarari davarai ġebubu-reirito, bouti bene meraġa ġana. ¹⁹ Ġaro vaġa-toitoinai tauġeri ġimari na bouti farefarena ma ġefiur-iġorito. ²⁰ Ġaro ġutuma varau ġeiaġoto, ma ġaro e visiġu asi ġefoforito, ema iavara maki ebarego-sirivaġito. Benamo ġema tuġamaġikau mabarari ġekorito, korana ġatuġamaġito, ġai tu asi ġema maġuri dabarana.

²¹ Ġaro ġutuma asi ġeġaniġanito murinai, Paulo ġoirari ai eruġato, benamo ekirato, “Ġomi tau, ġomi tu au garogu ġoro seġaġia, be Krete na asi tara dau-rosi; be mai farefare maiġesi asi tara bubu-fitoġari. ²² Senaġi toma au na alau-naġimini, akirani, boġono kokore! Korana tu ta asi bomaseni.

Senagi bouti gereḡana moḡo moḡoni berakava-moḡovaḡini. ²³ Au tu Barau ḡena tarima ta ema au tu ḡia vetuḡunaḡina aiāḡo-vinini. Ḡoraḡani boḡi, ḡia ḡena aneru ta sevigū ai ema ruḡa-tarito, ²⁴ benamo ekirato, ‘Paulo, asi bono gari. Ḡoi tu Kaisara ḡoiranai roḡo boa ruḡani, ema Barau ḡena namo ḡoi ḡemu ai ḡenana, ḡoi ḡesi boḡo iaḡoma tarimari mabarari maḡuri beḡe doḡariani.’ ²⁵ Moḡa lorinai, ḡomi tau, au na akiramini, boḡono kokore. Korana au na Barau tu avaga-moḡoniani, kara aneru na bekira-varagu tu bekiraḡiri ilailanai beḡe ḡorani. ²⁶ Senagi ḡita tu iavara na motumotu tai bea kwari-kaurani.”

²⁷ Boḡi vaḡa-gabanana vasivasi (14) ḡai tu Adria Davaranai iavara na ekwari-rakao rakaomato-ḡoi. Boḡi nuḡanai bouti ḡwaragana tauri ḡevemami-raḡito, ḡai tu tano varau ḡakavinaḡiato. ²⁸ Moḡa lorinai varo dudunai dagara metona ta ḡebaru-kauato, benamo davarai ḡefiu-reiato. Moḡa nuḡanai ḡeribato, davara ḡena variḡo tu 37 mita kavana. Asi luana ma ḡeḡitaiato, monai davara ḡena variḡo tu 27 mita moḡo. ²⁹ Bouti fore ḡeri ai beberarakauni garinai, bouti murina rekenai dogo vasivasi ḡefiu-reirito. Benamo ḡeḡauḡauto bene raga-laḡani ḡana. ³⁰ Bouti ḡwaragana tauri ḡeri ura tu beḡene raga-lema. Moḡesina naima ḡia na bouti misina dobu ai ḡetore-reiato, ḡevei-ḡofakauto bouti ḡoiranai dogo kotari moḡeri ḡeiaḡoto, ḡea tore-riḡori ḡetato. ³¹ Senagi Paulo na vetari ḡitaḡauna tarimana e vetari tauri ekirarito, ekirato, “Bema bouti ḡwaragana tauri bouti ai asi beḡe tanuni nai tu, ḡomi maki asi boḡo maḡurini.” ³² Moḡa lorinai vetari tauri na bouti misina varori ḡekari-ḡuturito, benamo ḡevaḡa-rei kwareḡaiato.

³³ Dori elaḡanito-ḡoi nai, Paulo na ḡia mabarari enoḡirito, ḡaniḡani kota beḡene ḡani. Ḡia ekirato, “Ḡomi tu ḡaro gabanana vasivasi (14) boḡo vaḡa-noga-iaḡia, kara ta roḡosi ḡoro ḡania. ³⁴ Moḡa lorinai boḡono kokore e maḡuri tuḡamaḡinai anoḡimini, ḡaniḡani kota ḡoḡani. Korana ḡomi debami ḡuiru tu sebona ta maki asi berekwa-rekwani bene. ³⁵ Moḡesi ekirato murinai, ḡia na beredi ta eḡabiato, benamo ḡia mabarari ḡoirari ai Barau evaḡa-namoato, ma eduduḡutuato, benamo eḡaniato. ³⁶ Ḡia mabarari maki nuḡari ḡevaḡa-gwaḡiḡirito, benamo ḡeḡaniḡanito. ³⁷ Bouti nuḡanai ḡai mabarama tu 276. ³⁸ Ḡia mabarari ḡeḡani-maseto, benamo bouti bene meraḡa uranai, widi tu davarai ḡefiu-reirito.

Geta o ureure na bouti ebota-kirakiraiato

³⁹ Elaḡanito nai, bouti ḡwaragana tauri na tanobara vetoḡana tu asi ḡeḡita-ginikauato. Senaḡi ḡaruka tano-
bara na davara ḡana eraka-rosini, ma fenuna koutoḡana
ḡesi moḡo ḡeḡita-iaḡoato. Benamo ḡetuḡamaḡito, bema
ma dabara nai tu, monai bouti beḡere vaḡa-raga-raḡea
ḡetato. ⁴⁰ Benamo dogo varori ḡekari-ḡuturito, davara
ḡeraga-kwanerito. Mo hora sebonai leva o bara ḡebaru-
taririto varori maki ḡeruḡarito. Benamo ḡoira rekenai
farai ḡediuato, iavara na ḡoira fenuna ḡana bene kwari-
iaḡori uranai. ⁴¹ Senaḡi bouti tu semure ḡenai everarato,
benamo etanukauto. Bouti ḡoirana tu evedaḡi-nunuto, a
murina rekena tu ureure na ebota-kirakiraiato, e eveduki-
rovorovoto. ⁴² Vetari tauri ḡeboioḡato, dibura tarimari tu
beḡene vaḡi-maseri, korana beḡe nau-rakani, benamo beḡe
raga-lemani garina. ⁴³ Senaḡi vetari ḡitaḡauna tarimana
ḡena ura tu Paulo bene vaḡa-maḡuria, moḡa lorinai ḡia na
ekira-ḡoirito, mo veḡa asi beḡene veia. Benamo ma nau
ribari tauri ekirarito, davaraḡi ḡeburi-rei, benamo beḡene
nau-guine-iaḡo fenu ḡana. ⁴⁴ A tarima mabarari tu ḡau tubiri
o bouti taviri tari beḡene ḡabiri vau, ḡia muriri na beḡene rei-
iaḡo. Mo dabaraḡi mabarari tanobara ḡea doḡariato, ta asi
erekwa-rekwato.

28

Malta motumotunai

¹ Ta davaraḡi kamasi ta asi eveito, mabarama namo moḡo
kone ai ḡaraḡekauto. Benamo monai vauro ḡaribato, mo
motumotu arana tu Malta. ² Mo motumotu tarimari na ḡai
ḡemai tu veḡa namo vedaureana ḡeveiato. Korana mo ḡura
e nagure nuḡanai ḡema karava bara ta ḡegasiato ḡai bene
tunu-seḡuseḡuma ḡana. ³ Paulo eiaḡoto lako degona ta ea
ḡabiato, benamo karavai ema tore-raḡeato. Mota ta mo lako
degonai karava gugurana na eḡabiato, benamo ema nene-
rosito, ma Paulo ḡimanai ekafukauto. ⁴ Mo motumotu tauri
na mo mota Paulo ḡimanai ḡerokautaḡo ḡeḡitaiato, benamo
taḡeri ḡevemuḡu-vinito, ḡekirato, “Asi ḡofaḡofa, mai tarima
tu vevaḡideba tarimana. Korana davara na tu benau-
maḡuri, senaḡina godio vavinena Dike tu asi veḡata eurani
ḡia bene maḡuri.” ⁵ Senaḡi Paulo na mo mota tu karavai
ekora-fiuraḡeato, ma Paulo tu rakava ta asi eḡoitaḡoato.
⁶ Tarima ḡetuḡamaḡito, Paulo tauḡanina tu toma egoba-vaisi-
raḡeni, ba toma eketo-tarini, benamo emaseni. ḡevaḡa-
noga manaḡato, senaḡi Paulo ḡenai kara rakavana ta tu
asi eḡorato. Benamo ḡia ma ḡevetuḡamaḡi-kureto, benamo
ḡekirato, “Ḗia maki barau ta!”

⁷ Mo gabu e motumotu tauna baregona arana Publio. Ĝia ĝena gabu tu asi manaĝa. Ĝia na eĝabi-raĝemato, e ĝaro toitoi veĝata ĝia ĝena varivari tarimamai evaĝa-iaĝomato. ⁸ Publio tamana tu keve e efurito-ĝoi, be genagenai egenataĝoto-ĝoi. Paulo ĝenai eraka-toĝato, ma eĝurigurito, ema ĝimana iatanai etore-kaurito, benamo ĝena keve enamoto. ⁹ Mo veiĝa eĝorato, benamo mo motumotu ai keve tarimari mabarari Paulo ĝenai ĝeiaĝoto, benamo ĝia na ĝeri keve ĝerina evaĝa-namorito. ¹⁰ Ĝeri varevare dagarari vovoka ĝevinimato. Ma ĝadau ĝana bakunai tu ĝema iaĝoiago ai baĝa ura-vinirini dagarari ma ĝevinimato.

Romai ĝaraĝasito

¹¹ Ĝue toitoi murinai Alesandria boutina tai ĝaraĝeto. Mo bouti ai tu barau arana Dios natuna kafa merori ruarua vetoĝari o fikisari ĝeberarito. Mo bouti maki faraka e iavara ĝueri tu mo motumotu ai edoĝaririto. ¹² Ĝaragato mo Sirakuse ai ĝaraĝasito. Monai ĝaro toitoi ĝatanuto. ¹³ Monana ĝadau-ĝeĝeraĝi-iaĝoto mo Regio. Ĝaro ta evanaĝiato murinai, gabina iavarana etoĝato, ma ĝaro vaĝa-ruaruanai vauro Puteoli ai ĝaraĝasito. ¹⁴ Monai tarikaka kotari ĝadoĝaririto. Ma ĝaro imaima ruarua (7) tu ĝia na monai ĝeĝabi-tarimato. Monana vau ĝaraka-iaĝoto Romai ĝaraĝasito. ¹⁵ Monai tarikaka kotari varima ĝeseĝaĝiato, benamo ĝai ĝemai ĝeiaĝomato mo, vanuĝa keiri arari Apia-Foru e Taven-Toi ĝana. Paulo na eĝitarito, benamo Barau evaĝa-namoato, e tauna egwaĝiĝito.

Roma nuĝanai

¹⁶ Romai ĝaraĝasito nai, Paulo tu maoro ĝeviniato, ĝereĝana bene tanu. Senaĝi vetari tauna ta na moĝo bene ĝita-ĝaua. ¹⁷ Ĝaro toitoi ĝevanaĝirito murinai, Paulo na Iuda ĝedebaiato-ĝoi tauri ekea-vegogorito. Ĝema raka-vegogoto, benamo ĝia na evaĝa-guruĝarito, ekirato, "Tarikakagu, au na ĝera tarima ta asi avaĝa-rakavaiato, ema senera ĝeri veiĝa maki asi avaĝa-rakavarito. Senaĝi au tu Ierusalemaj ĝeĝabiguto dibura tarimana ta noĝa, benamo Roma ĝeri gavamani ĝimari ai ĝetore-kauguto. ¹⁸ Ĝia na ĝedanaĝiguto, ma ĝegu guruĝa ĝeseĝaĝiato nuĝanai tu ĝeriba-maoroto, au tu asi ĝegu vei-rakava ema beĝene vaĝi-masegu korana ta maki asi ĝedoĝariato. Moĝa lorinai ĝeurato beĝene tuĝu-vaĝigu. ¹⁹ Senaĝi Iuda tarimari na mo ura tu asi ĝeĝabi-raĝeato. Moĝa lorinai au tu asi ĝegu dabara ta, naima anoĝinoĝito Kaisara na ĝegu guruĝa bene seĝaĝia. Dia au tu ĝegu tarimarima navevaĝa-maoro-viniri ĝana atato. Asiĝi. ²⁰ Moĝa lorinai bakea-iaĝomami, au ĝesi sima guruĝaguruĝa

ġana. Korana Isaraela ġena tuġamaġikau lorinai au maiġesi ġebarubaruguto.”

²¹ Ġia na ġevaġa-veaseato, ġekirato, “Ġoi guruġamu fefana ta Iudea na asi ġadoġariato. Tarikakara monana ġeiaġomato tauri na maki varimu rakavana ta asi ġekiraġiato, be asi ġaseġaġiato. ²² Senaġi ġai ġaurani tu ġoi ġemu tuġamaġi guruġana baġana seġaġia. Korana gabu mabarari ai tari-marima na ġoi na mai doġoro tu ġerori-toreani.”

²³ Moġa lorinai ġia na ġaro ta ġeġabi-viriġiato. Mo ġaro ai tarima-rima ġutuma-bara Paulo ġena tanu gabuna ġana ġeiaġoto. Boġiboġi na veġata evesinato eiaġoto mo lavilavi, Paulo na Barau ġena Basileia eġobata-iaġiato. Ema Mose ġena taravatu na e peroveta tauri ġeri buka na Iesu varina ġia ġeri ekiraġi-ginikauto, Iesu beġene vaġa-moġonia uranai.

²⁴ Tarima kotari na tu ġena guruġa ġeġabi-raġeato, a kotari na tu asi ġevaġa-moġoniato. ²⁵ Ġia nuġari tu dia sebona, moġa lorinai ġeraka-rovorovoto. Senaġi roġosi roġo beġene raka nuġanai, Paulo na guruġa ta ekiraġiato, maiġesi ekirato, “Iauka Veaġa peroveta tarimana Isaia ġenana ġomi senemi tu guruġa moġonina ekira-vararito. ²⁶ Korana iniġesi ekirato,

‘Noiaġo maiġeri tarima ġeri ai, benamo bono kira: Seġaġi tu boġo seġaġini, senaġi asi boġo riba-maoroni.

Ġita tu boġo ġitani, senaġi asi boġo ġita-fakani.

²⁷ Korana maiġeri tarima nuġari tu mukuna, seġari tu vekodobegau, ema matari maki bubu. Irau matari na beġe ġitani e seġari na beġe seġaġini e beġe tuġamaġi-fakani, benamo beġe vetuġamaġi-kureni ema bavaġa-namorini garina.

(Barau tu moġesi ekirani).’

²⁸ Moġa lorinai au aurani ġomi boġono riba, Barau ġena vevaġa-maġuri varina tu irau bese tarimari ġeri ai etuġu-iaġoato, be ġia na beġe seġaġiani!” [²⁹ Paulo moġesi eguruġato murinai, Iuda tarimari ġerakato, ma tauġeri fakari ai moġo veġareveġare baregona ta ġeveiato.]

³⁰ Laġani ruarua tauġena na edavaiaito-ġoi numanai etanuto. Ma ġia ġenai ġeiaġomato-ġoi tarimari mabarari eġabi-raġerito-ġoi. ³¹ Barau ġena Basileia, (ġena veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiiani maiġa), guruġana eġobata-iaġi

vinirito-ḡoi, ema Vereḡauka Iesu Keriso varina evaḡa-
ribarito-ḡoi ma kokorena ḡesi. Ma tarima ta na tu asi ma
ekiraḡoiato-ḡoi.

PAULO ĜENA TORETORE ROMA EKALESIARI ĜERI

Roma vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na mai fefa Roma ekalesiari ĝeri tu laĝani 56 ema 57 fakari nuĝari ta etoreato, mo tu Korinto ekalesiari vaĝa-toitoina ma evarivaririto nuĝanai etore-vinirito; mai tu Iesu emaseto murinai etoreato.

Paulo ĝena ura baregona Roma ĝana bene iaĝo, senaĝi Ierusalemema ĝana eiaĝoto roĝo (Apostolo 19:21). Monai Iuda tarimari tari na ĝeĝabi-tariato, ma ĝevaĝia ĝetato. Senaĝina Barau na enari-ĝauato, ma Roma ĝana bene iaĝo dabarana ekeoato. Moĝa lorinai Paulo tu Roma ĝana eiaĝoto laĝani 59 nuĝanai kavana.

Paulo Roma ĝana tu roĝosi bere iaĝo nuĝanai, mai fefa etore-vinirito. Paulo ĝena ura baregona tu, Barau ĝena Vari Namona ĝeri bene vaĝa-fofori ginikaua, ema Roma ekalesiari bene vaĝa-kokoreri ĝana (Roma 1:1 ema 11).

Roma bukana nuĝanai siri baregori tu karoa 1:16-17.

Mai fefa nuĝanai Paulo na Roma ekalesiari ĝeri dagara tari ekiraĝi-ginikaurito tu maĝeri: 1) Iuda tarimari ema irau bese tarimari tu Keriso ĝena Vari Namona ĝenana vauro Barau ĝoiranai vei-iobukaiobuka tarimari beĝe ruĝa-tarini, a dia taravatu ĝenana. 2) Tanobara tarimari mabarari, Iuda tarimari ema irau bese tarimari, tu vei-rakava nuĝanai ĝetanuni (karoa 1-3). 3) Karoa 3-8 nuĝanai tu vevaĝa-roroĝoto varina e vevaĝa-veaĝa varina, ema Barau marevana mamana baregona befororini varina. 4) Karoa 9-11 tu ĝabiviriĝi varina; Barau na Iuda tarimari asi beĝabi-raĝeri, Keriso asi ĝevaĝa-moĝoniani nai; ema Iuda tarimari Barau na ma beĝabiraĝe-ĝenoĝoirini, korana Keriso ĝenai ma beĝe veĝabidadamani. 5) Karoa 12-16 tu ekalesia doĝorona kamasi beĝene tanu Barau ĝoiranai.

Paulo na apostolo ĝauveina eveiato, korana Barau na ekeaiato nai

¹ Au Paulo, Keriso Iesu ĝena vetuĝunaĝi taugu; ĝeguna mai fefa eiaĝosini. Au tu ekeaguto, ĝena apostolo tarimagu ai aiaĝoto, ema eviriĝiguto, Barau ĝena Vari Namona bana vari-fiua ĝana. ² Mai Vari Namona tu guinenai Barau na peroveta tarimari mururi na ekiraĝi-toreato, benamo Buka Veaĝa nuĝanai ĝetoreato. ³ Mai tu Barau Natuna, ĝita ĝera Vereĝauka Iesu Keriso, varina. Ĝia tu tanobarai ema maĝurito, ema Kini Davida garakana. ⁴ Ĝia mase ĝenana

evariġisi-ġenoġoito, monana Iauka Veaġa na ma seġukana ġesi ġita ġerai evaġa-foforiato ġia tu Barau tuġutuġu Natuna. ⁵ Iesu ġenana ema ġia arana bakunai, ġai varevare-bara e apostolo dagina ġaġabiato, bese iraurau tarimari baġana vetauri, Barau beġene vaġa-moġonia e beġene seġaġi-vinia. ⁶ Ma ġomi maki, Roma nuġanai ġotanuni tarimami, ġia ġesi Barau na ekea-sebonamito, Iesu Keriso ġena tarimarimai boġono iaġo ġana.

⁷ Ġomi Roma nuġanai ġotanuni tarimami mabarami, Barau na eura-vinimini e ekeamito, ġena veaġa tarimari ai ġoiaġoto, ġomi avaġa-namomini: Barau ġita Tamara ema ġera Vereġauka Iesu Keriso ġerina varevare-bara ema maino ġemi ai bene tanu.

Paulo ġena ura baregona Romai bene varivari

⁸ Ġegu guruġa giniguinena, au ġegu Barau atanikiu-viniani Iesu Keriso aranai ġomi mabarami iatami ai, korana ġemi veġabidadama variri tanobara mabarana nuġanai ġekiraġi-foforirini. ⁹ Natuna Varina Namona aġobata-iaġiani, ma iaukagu mabarana ġesi vetuġunaġina aiaġo-vinini Barauna ġoiranai, ġomi tu ġegu ġuriġuri mabarari nuġari ai asi atuġa-rekwamini. ¹⁰ Ema maki ġegu ġuriġuri nuġari ai anoġinoġi-bukani, akirani, bema initoma Barau eurani nai, ġegu dabara ta bene vei-roroġotoa, be ġemi ai bana iaġosi. ¹¹ Korana au ġegu ura baregona tu bara ġitami, be Iauka Veaġa varevareri kotari ma bara vinimi, boġono kokore ġana. ¹² Mo tu ġomi e au tara velaunaġi-vevini ġera veġabidadama nuġanai.

¹³ Tarikakagu mabarami, boġono riba-maoro, nega ġutuma aurato ġomi ġemi ai bana iaġosi atato, senaġi ġegu iaġosi lairi tu ġevetoutou-kauni beiaġoma mo toma. Ġegu ura, irau bese tari na ġegu ġauvei ġenana vevaġa-kava ġeġoitaġoato ema Iesu Keriso ġena doġoro tarimari ai ġeiaġoto kavana, ġomi maki fakami ai bana vevaġa-kava. ¹⁴ Barau na ġauvei eviniguto, Grik tarimari e asi Grik tarimari, iaunega tarimari e vei-babobabo tarimari bana vaġa-kavari ġana. ¹⁵ Moġa lorinai au ġegu ura baregona tu, mai Vari Namona ġomi Romai ġotanuni tarimami mabarami ġemi ai maki bana ġobata-iaġia.

Vari Namona tu ma ġena seġuka

¹⁶ Barau ġena Vari Namona maiakana asi aveini, korana mai Vari Namona nuġanai Barau seġukana eġauveini, ġia ġevaġa-moġoniani tarimari vaġa-maġuriri ġana: Iuda

tarimari ġeri ai guine, gabi ai vau bese irauirau tari-mari. ¹⁷ Korana Vari Namona nuġanai tu Barau na tari-marima kamasi vei-iobukaiobuka tarimari bekiraġirini efoforini. Vei-iobukaiobuka tu veġabidadama nuġanai moġo korana na beiaġo mo magona, Buka Veaġai ekirani kavana: “Barau beġabidadama-viniani tarimana tu Barau na vei-iobukaiobuka tarimanai bekiraġiani, benamo bemaġurini.”

Barau ġena baru tarimarima ġeri ai

¹⁸ Barau ġena baru guba na efoforini, korana tarimarima na Barau asi ġekorana-iaġiani e veiġa iobukaiobukari asi ġeveirini. Ma ġeri veiġa rakavari ġerina guruġa moġonina ġelaulau-ġauani. ¹⁹ Barau beġe ribaiani maġuriri mabarari ġia ġeri ai tu fofori, Barau tauġena na evaġa-fofori ginikaurito. ²⁰ Barau asi taġitaiani, senaġi guba e tanobara eveirito, monana beiaġoma mo toma, Barau vetoġana vekuretoġana tu taġita-ginikaurini. Ġia tu moġoni Barau tuġutuġu ema ġena tanu-vanaġivanaġi seġukana tu ġimana ġauveiri dagarari na maki ġevaġa-foforiani, be taribaiani. Moġa lorinai tarimarima tu asi ġena vetoreġau laina.

²¹ Oba, ġia moġoni ma ribari Barau, be ġere vaġa-raġea, senaġi asi ġevaġa-raġeani ema asi maki ġetanikiu-viniani. A ġeri tuġamaġi tu vei-taġuitaġui na moġo ġevaġa-vonurini. Moġa lorinai ġeri tuġamaġi babobabori na nuġari ġevaġa-mukunarini. ²² Ġia tauġeri ġekirani, ġia tu ma iaunegari ġetoni, senaġi ġia tu ġebaboto. ²³ Be maġuri vanaġivanaġi Barauna beġere vaġa-raġea, senaġi ġima veivei dagarari vaġa-ilailana ma beġe maseni tarimari iouiouri o laulauri, e boġa bairi, manu, ema tano ai ġedarani dagarari iouiouri ġevaġa-moġonirini.

²⁴ Moġa lorinai Barau na veiġa mirori beġene vei ġana etao-fitoġarito, be beġene mata-boraġa nuġari ai ġeverere-iaġirini ilailanai, e tauġeri fakari ai vevaġa-maiaka veiġari irauirauri na tauġaniri beġene vaġa-rakavari. ²⁵ Ġia na Barau ġena guruġa moġoniri gaburi ai tu ġofaġofa veiġari ġeveirini, ema Barau na eveirito dagarari ġetoma-rakariġo vinirini e vetuġunaġiri ġeiaġo-vinini, a moġeri eveirito Barauna tu asiġi. Ġia moġo ġereġana sivevato-iaġia, asi dokona, asi magona. Amen.

²⁶ Tarimarima moġesi ġeveito nai, Barau na etao-fitoġarito, maiaka veiġari beġene uravini-lelevaġiri ġana. Ġeri vavine maki veġaraġo maġuriri roroġotori ġeiaġurini, ma karori ġesi ġevakima-vevinini. ²⁷ Tauri maki ġia kavana, vavine ġesi kima maġuriri korikori tu ġeiaġurini, ma tau karori ġemata-ġaniġani-iaġirini. Mo tu tau tauġeri karori ġesi moġo boru

g̃eravani. Maiḡeri veig̃a rakavari voiri metori tu g̃ia tauḡeri na g̃eg̃abirini.

²⁸ Ma iatanai, g̃ia tu asi ḡeurato, Barau beḡene riba-ginikaua e tuḡamaḡi-faka g̃ia nuḡari iaḡasiri ai beḡene tanu, naima etao-fitoḡarito ḡeri tuḡamaḡi babobabori ḡeri ai, be asi beḡere veiri veig̃ari beḡene veiri ḡana. ²⁹ Ġia tu rakava mabarari na ḡevonuvonu-raḡeto, veig̃a rakavari, mata-ḡaniḡani, tuḡamaḡi barubaru, mama, vaḡideba, veḡareveḡare, veribaḡani e tarimarima vaḡa-ketori veig̃ari, veroritore, ³⁰ guruḡa vemuriḡoi, Barau ḡeiau-rakavaiani, seḡafore rakavarakava, kira-sirivaḡi, e veiavi; vekiraḡi-varaḡevaraḡe, rakava vei dabarari variḡuri ḡevaḡa-reforini, sina-tama garori asi ḡeseḡaḡirini; ³¹ asi ḡetuḡamaḡi-fakani, asi tuḡamaḡi-kauri tarimari, veuravini asi ribari tarimari, vevetuḡaḡwa asi ribari tarimari. ³² Oba, g̃ia tu ma ribari, Barau ḡena veḡausina o sisiba tu ekirani, vei rakava tarimari tu beḡe maseni. Senaḡi g̃ia na tu ḡeveirini, ma dia g̃ia na moḡo ḡeveini, senaḡi tarimarima kotari na ḡeveirini maki ḡeiau-namorini e g̃eg̃abi-raḡerini.

2

Barau ḡena vevaḡa-maoro

¹ A ḡoi tarima tari ovaḡa-maororini ma kerereri ai oragani tarimamu, ḡoi tu asi ḡemu vekira-ḡuniḡau laina. Ġoi na tarima ta ovaḡa-maoroani, ma ḡena veig̃a rakavari okiraḡirini nai tu, ḡoi tauḡemu moḡo ovevaḡa-metoni e ovevaḡa-kotani. Korana tu tarima ta ḡena veig̃a rakavari okiraḡirini veig̃ari tu, ḡoi tauḡemu na maki oveirini. ² Ġita tu ribara, Barau na moḡesi veig̃a rakavari ḡeveirini tarimari bevaḡa-maoro vinirini, ma meto bevinirini tu roroḡoto. ³ Kamasi ḡotuḡamaḡini, ḡomi, tarimarima kika moḡo, na tarimarima kotari ḡovevaḡa-maoro vinirini, ma nuḡanai tu ḡomi tauḡemi na maki mo veig̃a rakavari tu ḡoveirini. Ġomi ḡotuḡamaḡini Barau ḡena vevaḡa-maoro ḡenana tu boḡo raga-maḡurini? ⁴ Ba Barau ḡena namo baregona, e nuḡana eḡabi-tariani, e vevaḡa-gwaḡiḡi iatari ai tu asi tauri ḡotoni? Ba asi ḡoribani Barau ḡena namo baregona anina tu, ḡomi boḡono vetuḡamaḡi-kure ma boḡono raka-kure ḡana? ⁵ Senaḡina ḡomi nuḡami tu ḡovaḡa-gwaḡiḡirini, ma asi ḡovetuḡamaḡi-kureni. Maiḡesi ḡoveini tu tauḡemi iatami ai ḡemi meto iataiatai ḡolabulabu-kaurini. Ma Barau ḡena Kota baranai ḡena vevaḡa-maoro roroḡotona beveiani mo ḡaro ai vau ḡena baru bevaḡa-foforiani, benamo ḡemi veig̃a metori boḡo ḡabirini.

⁶ Barau na “tata karakara gōveito ilailari ai tauri ma bevinimini.” ⁷ Tarima kotari tu gōbiri gēvetoreni veigā namori gēveini, Barau marevana, e gābiraḡena, ema asi bedokoni maḡurina gēvetauani. Barau na gīa tu maḡuri vanaḡivanaḡi bevinirini. ⁸ A tarima kotari tu tauḡeri ḡeri namo moḡo gēvetaurini, ema guruḡa e maḡuri moḡonina tu ḡeruḡarini, ma rakava veigāri ḡekorana-iaḡirini. Gīa tu Barau na beiaurakavarini ma baruna ḡesi. ⁹ Beḡe vei-rakavani tarimari mabarari tu rakava metona baregona ema midigumidigu baregona beḡe gābiani. Mo tu Iuda tarimarima ḡeri ai beḡe ḡora-guineni, ma murinai tu irau bese tarimari ḡeri ai maki beḡe ḡorani. ¹⁰ Senaḡi veigā namori beḡe veini tarimari mabarari ḡeri tu, Barau na mareva baregona e vemataurai barana ema maino bevinirini: Iuda tarimari ḡeri ai guine, ma murinai tu irau bese tarimari ḡeri ai maki. ¹¹ Korana Barau na tarimarima mabarari maḡuri sebonai moḡo eḡabiraḡerini, ḡeri veigā loriri ai voiri evinirini.

Barau na Iuda tarimari e irau bese tarimari bevevaḡa-maoro vinirini

¹² Irau bese tarimari tu Mose ḡena taravatu asi ribari, nuḡanai ḡevei-rakavani, moḡeri mabarari beḡe mase-buḡani, (Barau na bekota-vinirini), taravatu murikanai enabe asi ribari; ema Iuda tarimari tu taravatu ma ribari, senaḡina ḡevei-rakavani tarimari mabarari tu taravatu na bevaḡa-maoro vinirini. ¹³ Korana taravatu ḡeseḡaḡiani moḡo tarimari, Barau ḡoiranai tu dia vei-iobukaiobuka tarimari, senaḡi taravatu ḡekorana-iaḡiani tarimari vau, Barau na ekiraḡirini vei-iobukaiobuka tarimari.

¹⁴ Oba, irau bese tarimari tu asi ḡeri taravatu, senaḡi ḡeri maḡuri nuḡari ai taravatu na ekiraḡirini veigāri tu ḡeveirini. Moḡeri mabarari tu ḡeri taravatu ai ḡeiaḡoni, a gīa tu asi ḡeri taravatu senaḡi. ¹⁵ Gīa ḡeri veigā na evaḡa-foforiani, Barau ḡena taravatu na eura-vinirini veigāri tu gīa loruri ḡuturi ai etorerito. Maiḡa tu nuḡari iaḡasiri na maki evaḡamoḡonirini, korana tu ḡaro tari ai ḡeri tuḡamaḡi na evaḡadaḡa-raḡerini, ma ḡaro tari ai tu gogobari eragani. ¹⁶ Au na Vari Namona aḡobata-iaḡiani tu, Barau na tarimarima ḡena veigā e tuḡamaḡi vekuretoḡari Iesu Keriso ḡenana bevevaḡa-maoro vinirini ḡaronai vau beḡe foforini.

Iuda tarimari e taravatu

¹⁷ A ḡoi Iuda tarimamu tu kamasi otuḡamaḡini? Oba, ḡoi tu ovekiraḡini Iuda tarimamu. Ma ḡoi tu taravatu ḡenai ovetabekauni, e oveiavini, okirani, ḡoi tu Barau ḡena bese tarimamu. ¹⁸ Ma okirani, Barau tu ma ribamu e ḡena ura veigā namo vedaureari e rakavari oḡita-learini, korana

taravatu na evaḡa-ribamuni nai. ¹⁹ Ġoi okirani, moḡoni ḡoi na mata-bubu tarimari boḡori-kaurini, ema ḡoi tu mukunai ḡetanuni tarimari ḡeri kere mamana; ²⁰ ema vei-babobabo tarimari kira-rogori tarimamu, e mero keikeiri ḡeri vevaḡa-riba tarimamu, korana tu taravatu nuḡanaī iaunega ema guruḡa moḡoniri ḡetanuni dagarari tu ma ribamu. ²¹ Ġoi na karomu tu ovaḡa-ribarini, a ḡoi tauḡemu tu asi ovevaḡa-ribani. Tarimarima oḡobata-vinirini nai tu okirani, “Asi boḡono lema,” otoni, a ḡoi tu olemani. ²² Tarimarima asi beḡene veḡura-vanaḡi otorini, ma ḡoi tu oveḡura-vanaḡini. Kwaivakuku oiau-rakava-vinirini, senaḡi ḡeri rubu nuḡari farefareri tu olemarini. ²³ Taravatu ovaḡa-raḡe lelevaḡirini nuḡanaī tu, Barau ḡoi na tu asi ogubakauani, ḡena taravatu tu oseḡafore-vinirini. ²⁴ Buka Veaḡai tu iniḡesi ekirani, “Barau arana irau bese tarimari na vekaravari ai ḡekira-fitoḡaiani, korana tu ḡomi ḡemi kira-sirivaḡi lorinaī.”

²⁵ Mero tauḡani kefiri lamavaḡi veḡana tu ma tauna, bema taravatu bokorana-iaḡirini nai. Senaḡi bema taravatu okira-sirivaḡi vinirini nai, ḡemu kefi-lamavaḡi veḡana tu asi taunaī beiaḡoni, ema ḡoi tu kefina asi ḡelama-vaḡiato tarimana kavanaī. ²⁶ Irau bese tarimari tu kefiri asi ḡelama-vaḡito. Senaḡi bema taravatu maḡuriri korikori ḡeveini nai tu, Barau ḡoiranaī ḡia tu kefiri ḡelama-vaḡirito tarimari kavana, ene? ²⁷ Oba, taravatu bukana tu ḡemu ai, ema kefimu tu ḡelama-vaḡiato. Senaḡina bema ḡoi na taravatu okira-sirivaḡiani nai tu, taravatu ekorana-iaḡiani tarimana, mai tu irau bese tarimana, Kota seanai betanuni, benamo ḡoi bevaḡa-kotamuni. Aba, tauḡani rekenai tu kefina asi ḡelama-vaḡiato, senaḡi. ²⁸ Bema tarima ta tu arana korina moḡo Iuda tarimana ema kefi-lamavaḡi maki murika ema tauḡani kefina vetoḡana korina moḡo nai tu, ḡia tu dia Iuda tarimana korikori. ²⁹ Asigina ḡinavaḡi. Iuda tarimana o Barau ḡena bese tarimana korikorina tu deikara nuḡana iaḡasina na ema ḡena tuḡamaḡi na evaḡa-foforiani, ḡia tu Iuda tarimana. Ema kefi-lamavaḡi veḡana maki tarimarima loruna ḡutunai bene fofori. Ġia tu dia taravatu guruḡari ḡetorerito moḡeri korana-iaḡiri ai beḡorani. Asigina. Ġia tu Barau Iaukana na tarimarima nuḡana iaḡasinaī beveiani dagarana. Mo tarima moḡa tu dia tarimarima na bevaḡa-raḡeani, senaḡi Barau na bevaḡa-raḡeani.

3

¹ Iuda tarimari na irau bese tarimari ḡevanaḡirito? Mero tauḡaniri kefiri ḡelama-vaḡirini ḡenana tu kara namona ḡedoḡariato? ² Aba, dagara namori ḡutuma ḡedoḡaririto!

Tovotovonai tu Barau na ġia muruna guruġari korikori evaġa-ġauna-iaġirito.

³ Ma bema Iuda tarimari kotari Barau ġenana ġeraka-veġitato, asi ġeri veġabidadama nai tu aiġesi? Moġoni, Iuda tarimari kotari tu asi ġeri veġabidadama; senaġi ġia asi ġeri veġabidadama lorinai, Barau ġena kiraġitore maki asi taunai beiaġoni ba? ⁴ Asiġina ġinavaġi! Barau tu moġoni veġata, ġena kiraġitore asi eketoni, ma tarimarima tu ġeġofaġofani. Buka Veaġai ekirani kavana,

“Barau, ġoi boguruġani nai tu,

beġe vaġa-moġonimuni,

ema Kotai beġe ġofaġofa-iaġimuni nai maki bovaġa-darererini.”

⁵ Tarima kotari na ġeri vefafauġau guruġari beġe kiraġirini, beġe kirani: Bema ġita ġera veiġa asi roroġotori na tu Barau ġena vei-iobukaiobuka etore-fofori ginikauani nai, ġita tu kara bita toni? Bita kirani, Barau na ġena baru veiġari ġita iatarai ema-torerini nai tu maoro ba? ⁶ Asiġina, Barau ma ġena maoro. Bema Barau tu asi roroġoto nai tu, ġia na tanobara mabarana tu kamasi bevevaġa-maoro viniani? ⁷ Tarima ta ma bevefau-ġauni, bekirani, “Bema au ġegu ġofaġofa na Barau ġena guruġa moġoniri evaġa-fofori ginikaurini ema ġia marevana evaġa-baregoani nai tu, kara dainai au tu roġo mo evaġa-daġaguni rakava tarimagu etoni?” ⁸ Mo guruġa tu babo, noġa moġo ini guruġa kavana, “Rakava sivei, be namo bene fofori.” Tarima kotari na ġai ġevaġa-rakavamani, ġeġofaġofa-iaġimani, ġekirani, ġai tu maiġesi ġakirani ġetoni. Maiġesi ġai ġeġofaġofa-iaġimani tarimari Barau na voiri metona bevinirini tu asi vetoukauna, korana ġeri ġofaġofa lorinai.

Tarima ta asi iobukaiobuka

⁹ Benamo kara ma bita toni? Ġita Iuda tarimara moġo namo, a irau bese tarimari tu asiġi? Asiġina ġinavaġi! Varau bita kiraġia, Iuda tarimari e irau bese tarimari vekaravari ai ta tu asi ġena rakava asi bita toni. ¹⁰ Buka Veaġai tu maiġesi ġetoreato:

“Tarima ta asi iobukaiobuka,

sebona kwarikwari ta maki asiġina;

¹¹ tarima ta asi etuġamaġi-roroġotoni,

ta na maki Barau asi evetauani.

¹² Mabarari ġeraka-doġe-muriġito,

ġia mabarari veiġa iobukaiobukana tu asi ġeveiani,

mabarari asi ġevei-roroġotoni,

ta veiġa namo asi ribana,

sebona kwarikwari ta maki asiġi.

13 Ġia godokari mase guriri kouġari kavana;
 meari na ġofaġofa rakavari ġekiraġirini.
 Ġeri guruġa na mase ġevaġa-ġorarini,
 noġa moġo mota foisiniri
 ġia bibiġari ai ġetanuni.

14 Mururi ai tu vevane e vekira-barubaru na ġevonu-
 fokafokato.

15 Ġia tu ġeġarimoġi-rakavani vevaġi ema vevaġideba veiġari
 ai;

16 ġeri iaġoiāġo gaburi ai tu vei-rovorovo e rakava ġeiaġuini.

17 Maino maġuriri tu asi ribari.

18 Asi ġeri vegubakau ta Barau ġenai.”

19 Ġita ribara, maiġeri taravatu guruġari na kara dagara
 ġekiraġiani tu, mo deikara taravatu gaburenai ġetanuni tari-
 mari ekirarini. Moġa tauna tu, taravatu gaburenai ġetanuni
 tarimari ema tarimarima mabarari maġi mururi na kara ta
 asi beġene kiraġia, ema mai tanobarai tarimarima mabarari
 Barau ġoiranai beġene ruġa-tari ma ġeri vei-rakava. 20 Moġa
 lorinai taravatu korana-iaġina maġurina tarima ta asiġina
 ġinavaġi Barau ġoiranai Barau na bekiraġi-foforiani, ġia tu
 vei-iobukaiobuka tarimana. Asiġina, taravatu ġenana ġita na
 vei-rakava taribaiani.

Vei-iobukaiobuka tu veġabidadama ġenana eiaġomani

21 Senaġi initiba kamara dabarai Barau na tarimarima
 ekiraġirini vei-iobukaiobuka tarimari etoni dabarana tu
 bema fofori-ginikau. Mo tu dia taravatu korana-iaġina
 maġurina. Asiġina. Mai tu Mose ġena taravatu na ema
 peroveta tarimari ġeri guruġa-fofori ai ġekiraġiato dabarana
 na. 22 Mai vei-iobukaiobuka Barau ġenana eiaġomani tu Iesu
 Keriso beġe ġabidadama-viniani tarimari mabarari na beġe
 ġabiani. Ta tu asi irau. 23 Korana tarimarima mabarara
 tu rakava tarimara moġo, be mabarara Barau marevana
 namona ġenana taveġitato. 24 Senaġi Barau ġena varevare-
 bara nuġanai asi ġera kerere etorani, korana Keriso Iesu
 ġenana ġera rakava ġerina evaġa-maġurirato. 25 Barau na
 Iesu tu ginitaġo varevarenai evaġa-iaġoato, korana tari-
 marima ġia ġenana bene ġabi-raġeri ġana. Moġa maġurina
 tu iniġesi: Deikara ġia raranai beveġabi-dadamani tu, Ba-
 rau na ġena rakava betuġamaġi-fitoġarini. Barau na mo
 maġuri eveiato anina tu, ġia ġena iobukaiobuka bene vaġa-
 foforia ġana. Guinenai rakava ġeveito-ġoi nai tu, eġita-
 daġaseġirito-ġoi, rakava voiri asi eveito-ġoi. 26 Ma maitoma
 Iesu tu ginitaġo varevarenai evaġa-iaġoato korana ġena
 vei-iobukaiobuka bene vevaġa-ġita-iaġiri initiba ġana, be

ġia ġena iobukaiobuka bene fofori, e ġia na Iesu Keriso ġeġabidadama-viniani tarimari maorori bene kiraġiri.

²⁷ Be ġita tu kara bita veiavi-iaġiani? Vekokoroku tu asi ġena gabu ta. Kara dainai? Taravatu takorana-iaġiani nai? Asiġi, maġuri tu veġabidadama maġurinai moġo bita doġariani. ²⁸ Korana bitana riba-maoro, tarimarima tu veġabidadama lorinai Barau na eġabi-raġerani, a dia taravatu bita korana-iaġiani nai.

²⁹ Be Barau tu Iuda tarimari moġo ġeri? Ġia tu dia irau bese tarimari maki ġeri Barau? Aba, ġia tu irau bese tarimari maki ġeri Barau, ³⁰ korana Barau tu sebona moġo. Ġia na tauġaniri kefiru ġelama-vaġito tarimari veġabidadamai maorori bekiraġini, ema kefiru asi ġelama-vaġirito tarimari maki maorori bekiraġini mo veġabidadama sebona na. ³¹ Moġa nuġanai veġabidadama na taravatu seġukana tavaġiani? Asiġina ġinavaġi! Senaġi taravatu tavaġa-ruġa gigitariani.

4

Aberhamo ġena veġabidadama

¹ Ġita tu kara ma bita kiraġiani, senera Aberhamo na mai maġuri maiġa ema ġoitaġoato iatanai? ² Bere moġoni, Aberhamo ġena ġauvei e veiġa bakunai Barau ġoiranai vei-iobukaiobuka tarimanai bere iaġo tu, tauġena bere vekiraġi, ġia tu kwalimu-koru na bere vekiraġi. Senaġi ġia Barau ġoiranai tu asi ġena vekokoroku gabuna ta. ³ Buka Veaġa nuġanai tu kara etoni? Buka Veaġa nuġanai tu ekirani, “Aberhamo na Barau ġena guruġa evaġa-moġoniatu nai, Barau ekirato, ġia tu vei-iobukaiobuka tarimana etato.”

⁴ Tarima ta eġauveini, benamo voina beġabiani. Ġia mo eġauveini nai, voina eġabiani moġa tu, ġevarevare-viniani dagarana asi bita toni. Asiġina ġinavaġi. Mo tu ġia ġena ġauvei voina veġata. ⁵ Senaġi tarima ta, ġia tu ġauvei o veiġa ta asi eveiani, senaġi ġia tu Barau, rakava tarimari vei-iobukaiobuka tarimari ai evaġa-iaġorini Barauna, ġenai eveġabidadamani. Mai tarima maiġa tu ġena veġabidadama lorinai, Barau na ekiraġiani, ġia tu vei-iobukaiobuka tarimana etoni. ⁶ Davida na maki mo guruġa sebona ekiraġiato. Maiġesi tarimari tu ekirarito, beġe iakuni etato. Mo tu ġauvei o veiġa tari asi ġeveirini, senaġi Barau, rakava tarimari asi ġeri vei-rakava etorini Barauna, na ġia tu ekirarini, vei-iobukaiobuka tarimari etorini. Davida ekirato,

⁷ “Ġeri kira-sirivaġi etuġamaġi-fitoġarini, e ġeri rakava eġabi-vaġirito tarimari tu beġe iakuni.

8 Vereĝauka na ĝena rakava iatanai asi ma beiavi-kaurini tarimana tu beiakuni.”

9 Vevaĝa-namo ema iaku maiĝesiri tu tauĝaniri ke-firi ĝelama-vaĝirito tauri moĝo ĝeri, ba tauĝaniri kefiri asi ĝelama-vaĝirito tauri maki ĝeri? Varau bita kira, Aberahamo tu ĝena veĝabidadama lorinai, Barau ekirato, ĝia tu vei-iobukaiobuka tarimana etato. ¹⁰ Aitoma ĝia vei-iobukaiobuka tarimanai eiaĝoto? Tauĝanina ke-fina ĝelama-vaĝiato murinai, ba tauĝanina kefina roĝosi roĝo beĝene lama-vaĝia nuĝanai. Ĝia tu dia tauĝanina kefina ĝelama-vaĝiato murinai vauro Barau ekirato, ĝia tu vei-iobukaiobuka tarimana etato. Asiĝina. Ĝia tu tauĝanina kefina roĝosi roĝo beĝene lama-vaĝia nuĝanai, vei-iobukaiobuka tarimanai eiaĝoto. ¹¹ Ĝia tauĝanina kefina tu gabi vauro ĝelama-vaĝiato. Mo tauĝanina vauro ma ĝelama-vaĝiato moĝa tu, ĝia tauĝanina roĝosi roĝo beĝere lama-vaĝia nuĝanai vei-iobukaiobuka tarimanai eiaĝoto, moĝa vetoĝana moĝo ma evaĝa-moĝoniato. Monana Aberahamo tu Barau ĝevaĝa-moĝoniani tarimari tamari ai eiaĝoto, enabe tauĝaniri kefiri asi ĝelama-vaĝirito senaĝi. Korana Barau ĝevaĝa-moĝoniani tarimari tu, Barau na eĝabi-raĝerini vei-iobukaiobuka tarimari. ¹² Ema ĝia tu tauĝaniri kefiri ĝelama-vaĝirito tarimari maki tamari. Au na dia tauĝaniri kefiri ĝelama-vaĝi-kavarito tarimari akiraĝirini. Asiĝina. Senaĝi tamara Aberahamo tauĝanina kefina roĝosi beĝere lama-vaĝia nuĝanai, Barau eĝabidadama-viniato kavana, ĝia na maki Barau moĝesina ĝeĝabi-dadama-viniani tarimari aki-raĝirini.

Taravatu e veĝabidadama

¹³ Barau na Aberahamo ekira-toreato, ekirato, ĝia ma garakana ĝesi na mai tanobara beĝe ĝaunaiani. Mai kiraĝitore guruĝana Barau na ekiraĝiato tu, dia Aberahamo na taravatu ekorana-iaĝiato nai, senaĝi Barau eĝabidadama-viniato nai, benamo vei-iobukaiobuka tarimanai eiaĝoto. ¹⁴ Bema taravatu ĝekorana-iaĝiani tarimari na tanobara beĝere ĝaunaia nai, veĝabidadama tu asi ĝena namo ta, ema kiraĝitore guruĝana maki guruĝa korina moĝo. ¹⁵ Aba, taravatu na tu Barau ĝena baru baregona evaĝa-ĝoraiani. Senaĝi bema taravatu asiĝina tu, tarima ta na taravatu ta asi beleaiani.

¹⁶ Moĝa lorinai, guruĝatore tu veĝabidadama ĝenana eiaĝomani, be Barau ĝena namo e varevare-bara nuĝanai guruĝatore tauri moĝoniri Aberahamo ma garakana ĝesi ĝeri ai beĝe ĝorani. A dia taravatu gaburenai ĝetanuni tarimari moĝo ĝeri ai, senaĝi Aberahamo ĝena veĝabidadama nuĝanai

ġetanuni tauri maki ġeri. Aberahamo tu ġita mabarara tamara. ¹⁷ Buka Veāġai evetoreto kavana: “Au na ġoi tu tanobara ġutuma tamari ai avaġa-iaġomuto.” Mai Aberahamo na evaġa-moġoniato Barauna ġoiranai Aberahamo tu ġita tamara. Mai Barau na mase tarimari ma evaġa-maġuri ġenoġoirini ema tanobarai asi ġeġorato dagarari evaġa-ġorarini.

¹⁸ Aberahamo ġena tuġamaġikau noġa asi vaġa-tubukauna dagarana ta, senaġi Barau ġena guruġai evetuġa-maġi-kauto, ma evaġa-moġoniato lorinai, tanobara ġutuma tamari ai eiaġoto. Barau na ekira-toreato ilailanai: “Ġoi garakamu tu beġe vovokani visiġu kavana.” ¹⁹ Aberahamo mo negai ġena laġani tu dori sinau sebna (100), ma tauġanina maki emoirato, ma mase tauġaniri ilailari ai varau eiaġoto, e Sara maki asi ilaila ġia mero ta beġabiani riba. Ġia na maiġeri tu eġitarito, senaġi maiġeri na ġia ġena veġabidadama asi veġata ġevaġa-moiraiato. ²⁰ Moġa nuġanai ġia asi etuġamaġi-iauvoiuvoto, asi edaradarato, ema asi eġareva-ġarevato maki Barau ġena guruġatore iatanai. A ġia tu ġena veġabidadama moġo evaġa-gwaġiġiato, benamo Barau moġo evaġa-raġeato. ²¹ Korana ġia tu nuġana mabarana ġesi eribato, Barau ma seġukana, kara ekiraġi-toreato dagarana tu bevaġa-ġoraiani. ²² Moġesina naima Barau na ekiraiato, “Ġia tu vei-iobukaiobuka tarimana,” etato.

²³ Mai guruġa maiġeri, “Ġia tu vei-iobukaiobuka tarimana,” tu dia Aberahamo ġereġana ġena moġo ekiraġiato, ²⁴ senaġi ġita ġerai maki ekiraġiato. Ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato Barauna tavaġa-moġoniani tarimara maki Barau na bekirarani, vei-iobukaiobuka tarimara, betoni. ²⁵ Barau na Iesu etuġu-iaġomaiato, tanobarai emaseto, ġita ġera rakava benema voi-vaġiri ġana. Ma ġita Barau na vei-iobukaiobuka tarimari bene kiraġira ġana uranai, mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato.

5

Barau na ġita vei-iobukaiobuka tarimara etato

¹ Moġa lorinai ġita tu ġera veġabidadama lorinai, Barau ekirato, ġita tu vei-iobukaiobuka tarimara etato, ma ġera Vereġauka Iesu Keriso ġenana Barau ġesi maino taġabiato. ² Ġita tu Iesu Keriso bakunai veġabidadama ġenana Barau ġena namo e varevare-bara nuġanai bita bere-toġa, benamo nuġanai taruġa-taġoni. Ema taiakuni, korana tavetuġamaġikauni, Barau na vau ġia marevana baregona bevinirani. ³ Dia moġa moġo, senaġi ġera midigumidigu ai

maki bitana verere, korana ma ribara, midigumidigu na vevaḡa-gwaḡiḡi evaḡa-ḡoraiani ⁴ Vevaḡa-gwaḡiḡi na veribaḡani bita vaḡa-darererini, ma veribaḡani bita vaḡa-darererini tu, Barau marevana baregona bita tuḡamaḡi-kauani. ⁵ Mai tuḡamaḡikau na tu asi bevaḡa-dabara dokorani, korana tu Barau na Iauka Veḡa evinirato, maiḡa ḡenana ḡita lorura ḡuturi ai Barau na ḡena veuravini ebubu-ḡuraiato.

⁶ Ḡoseḡaḡi, ḡita tu roḡo asi kokorera nuḡanai, Barau na eḡabi-toreato ḡaronai varau Keriso emaseto, ḡita, Barau tatuḡamaḡi-ḡitoḡaiani tarimara, bene voi-ḡenoḡoira ḡana. ⁷ Tarima namona uranai ta bemaseni ba? Gwaḡiḡi! Senaḡi tarima namo vedaureana uranai tu, betaḡu ta bevetuḡamaḡi-kwalimuni, benamo bemaseni riba. ⁸ Senaḡi toma mainai tu Barau ḡena veuravini ema vaḡa-foforiani: Ḡita roḡo rakava tarimara nuḡanai, Iesu tu varau emaseto ḡita dairai.

⁹ Ribara, Iesu rarana na bema iarevara, benamo asi ḡera rakava besi. Moḡa lorinai ḡia bakunai, Barau ḡena baru baregona bevaḡa-foforiani ḡaronai bevaḡamaḡurirani. ¹⁰ Ḡita roḡo Barau tavetari-viniato-ḡoi nuḡanai, Barau Natuna ḡena mase na Barau ḡesi ma evaḡa-veḡata ḡenoḡoirato. Toma ḡita tu Barau ḡatanai ma taiāḡo-ḡenoḡoito, moḡa lorinai Iesu emaḡuri-ḡenoḡoito ḡenana, vevaḡa-maḡuri maki bita ḡoitaḡoani. ¹¹ Dia moḡa moḡo, senaḡi ḡera Vereḡauka Iesu Keriso bakunai Barau ḡenai bitana verere, korana Iesu Keriso ḡenana ḡita Barau ḡesi maino bitama ḡabia ema bitama veḡata.

Adamu tu mase evaḡa-ḡoraiato, Keriso na tu maḡuri evaḡa-ḡoraiato

¹² Ḡita ribara, tarima sebona evei-rakavato, benamo ḡia ḡenana rakava tanobarai ema bere-toḡato. Ma rakava na mase eḡabi-iaḡomaiato. Moḡesina naima mase na tarimarima mabarari eguguvirito, korana tarimarima mabarari ḡevei-rakavato. ¹³ Moḡa anina tu, vei-rakava tanobarai tu eḡora-guineto, a Mose ḡenana taravatu tu gabi vauro eiāḡomato. Senaḡi bema taravatu asiḡina nai, Barau na vei-rakava, o sikira taravatu ḡedaḡa-seḡiani rakavana, tarima ta ḡenai asi bekiraḡiani. ¹⁴ Senaḡi ribara, Adamu ḡena nega na beiaḡoma mo Mose ḡena negai, tarimarima tu mase ḡena seḡuka gaburenai ḡetanuto-ḡoi. Oba, Barau ḡena vevaḡanaḡi guruḡana ta tu asi ḡekira-sirivaḡi viniato Adamu na eveiato kavana, senaḡina ḡia mabarari maki mase ḡena seḡuka gaburenai ḡetanuto-ḡoi.

Adamu na ḡoirai vau beiaḡomani tarimana moḡo ema vaḡa-foforiato. (Mo tu Keriso). ¹⁵ Senaḡi mai varevare

dagarana asi voina maiġa tu irau, dia mo Adamu ġena vei-rakava ġesi ilaila. Mai tarima sebona ġena vei-rakava dainai, tarima ġutuma ġemaseto. Senaġi Barau ġena namo e varevare-bara ema varevare dagarana mo vei-rakava ġena seġuka evanaġiato: Barau ġena mai namo baregona ema varevare dagarana tu tarima sebona, Iesu Keriso, ġenana eiaġomato, ma tarimarima ġutuma ġeri ai ebebuburiġoto. ¹⁶ Barau ġena varevare dagarana tu irau, dia mo tarima sebona, Adamu, ġena vei-rakava kavana: Vei-rakava sebona moġo eġorato ġenana, Barau na tarimarima e tanobara mabarana ekota-viniato, ma rakava voina metona baregona iatarai etoreato. Senaġi Barau ġena varevare dagarana rakava vovoka muriri na ema bere-rosito, monana tarimarima tu vei-iobukaiobuka tarimari ai evaġa-iaġorito. ¹⁷ Moġoni, mo tarima sebona na mo vei-rakava eveiato, monana tanobara mabarana mase ġena seġuka gaburenai etanuni. Mase tu mai vei-rakava eveiato tarimana ġenana eiaġomato tanobara ġana. Senaġina tarima sebona, Iesu Keriso, ġia na eveiato dagarana na mo vei-rakava eveiato tarimana ġena veiġa seġukana na evanaġiato. Tarimarima mabarari, Barau ġena namo ma varevare-bara barego lelevaġina ema vei-iobukaiobuka varevarena beġe ġabiani tarimari tu, Iesu Keriso ġenana maġuri beġe ġabiani, benamo kini kavana beġe vereni.

¹⁸ Mo Adamu ġena vei-rakava sebona dainai, Barau ekirato, tarimarima mabarari tu vei-rakava tarimari ema rakava voina beġe ġabiani etato. A Keriso ġena veiġa iobukaiobukana sebona ġenana, tarimarima mabarari vei-iobukaiobuka tarimari ai beġe iaġoni ma maġuri beġe ġabiani riba. ¹⁹ Ema tau sebona ġena kira-sirivaġi na tarimarima vovoka vei-rakava tarimari ai ġeiaġoto. Moġa ilailana, tau sebona ġena seġaġi na tarima ġutuma iobukaiobuka tarimari ai bevaġa-iaġorini.

²⁰ Betaġu taravatu etore-kauato tu rakava bene barego ġana. (O sikira, taravatu ġenana tarimarima ġeri rakava mabarari beġene fofori-ginikau). Senaġi vei-rakava ebaregoni gabunai tu, Barau ġena namo e varevare-bara maki ebarego-lelevaġini. ²¹ Guinena tarimarima tu vei-rakava ġena veġitaġau seġukana gaburenai ġetanuto, monana mase eġorato. Moġesina kavana, Barau ġena namo e varevare-bara na tu vei-iobukaiobuka evaġa-foforiani, ma maġuri vanaġivanaġi ġera Vereġauka Iesu Keriso ġenana eġabi-iaġomaiani ġita ġerai.

Rakava ġenai tamaseto, Keriso ġena maġuri nuġanai ġita tu maġuri

¹ Be kara bita toni? Ba sikira, rakava veġari sivei-ġenoġoi ġenoġoiri, be Barau na ġena namo e varevare-bara ġerai bene vaġa-fofori barego-lelevaġiri? ² Asiġina ġinavaġi! Ġita veġabidadama tarimara tu varau tamaseto rakava ġenai, (mai tu rakava maġurina ġenana taveġitato); ma kamara dabarai tu rakava maġurina nuġanai roġo ma bita tanuni? ³ Ġita babatise taġbiato anina tu maiġa: Ġita na mo babatise taġbiato tu Keriso Iesu ġena maġuri nuġanai tabere-toġato, ma mo babatise taġbiato nuġanai, ġita tu ġia ġesi tamase-sebonato. Ba ġomi maiġa tu asi ribami? ⁴ Babatise taġbiato anina tu, ġita maki Keriso ġesi tamase-vegogoto, ma Barau na Keriso ġesi eguri-sebonarato. Benamo Tamara marevana ema seġukana baregona na Keriso mase na ma evaġa-varigġisi ġenoġoiato kavana, ġita maki maġuri variġu gerageranai bitana tanu.

⁵ Bema ġita Keriso ġesi tasebonato, benamo ġia emaseto kavana ġita maki tamaseto nai, moġoni, ġia Barau na mase na evaġa-maġuri ġenoġoiato kavana, ġita maki moġesi Barau na bevaġa-maġuri ġenoġoirani veġata. ⁶ Korana ġita ribara, ġita ġerai tarima guinena moġa tu Keriso ġesi vaġa-sebo satauro ai ġeraġeto. Mo veġa eġorato tauna tu, rakava eveito-ġoi tauġanina ma ġena ura rakavari ġita ġerana bene koki-fitoġa moġovaġia, be ġita veġa rakavari ġeri tuġu-rakaorakao tarimarai asi ma bitana iaġo ġana. ⁷ Korana mase tarimana na veġa rakavana ta asiġina ġinavaġi ma bevei-ġenoġoiani.

⁸ Bema ġita Keriso ġesi tamase-vegogoto nai, moġoni veġata taribani, Keriso ġesi maki bita tanu-vegogoni. ⁹ Korana ma ribara, Keriso mase na tu varau evariġisi-ġenoġoiato, be asi ma bemase-ġenoġoini; mase asi seġukana ġia ġenai. ¹⁰ Keriso mo emaseto nai tu, rakava ġena seġuka evaġa-keto-moġovaġiato. A toma mai maġuri ġia na etanu-iaġiani maiġa tu, Barau ġena moġo etanuni. ¹¹ Mo dabara sebonai ġomi maki tauġemi iniġesi boġono vekiraġi: Ġomi tu veġa rakavari ġeri ai tu varau ġomaseto, ma Keriso Iesu ġena maġuri nuġanai ġomi tu maġuri ġotanuni Barau ġena.

¹² Moġa lorinai rakava na mani ma berakavani tauġanina maniġa ġenana ġomi asiġina ġinavaġi bene ġori-kaumi. Korana bema mani ma berakavani tauġanina maniġa rakava na beġori-kauani nai, ġomi tu ġia ġena ura rakavari boġo korana-iaġirini. ¹³ Tauġanimi legana ta rakava asi boġono vinoa, be veġa rakavari veiveiri farefarenai asi bene vaġa-iaġoa. A ġomi tu mase na ma evaġa-maġuri ġenoġoimito

lorinai, tauḡanimi mabarari Barau boḡono vinia. Tauḡanimi legari mabarari maki Barau boḡono vinia, veiḡa maorori beḡene vei ḡana. ¹⁴ Be rakava na ḡomi asi ma bene ḡorikaumi, korana ḡomi tu dia taravatu ḡena seḡuka gaburenai ḡotanuni. Asiḡina. Ḣomi tu Barau ḡena namo ema varevare-bara nuḡanai ḡotanuni.

Vei-iobukaiobuka ḡena vetuḡunaḡi tarimara

¹⁵ Be kara maia? Veiḡa rakavari roḡo bitana vei, korana ḡita tu dia taravatu gaburenai tatanuni, ne Barau ḡena namo e varevare-bara nuḡanai tatanuni, be bisini vei-rakava ba? Asiḡina ḡinavaḡi! ¹⁶ Ḣomi asi ribami, bema tauḡemu tarima ta ḡena tuḡu-rakaorakao tarimamu ai ovevaḡa-iaḡoni, garona bono seḡaḡia otoni nai, ḡoi tu mo tarima ḡena tuḡu-rakaorakao tarimamu ai varau oiaḡoni. Mo tu rakava ḡena vetuḡunaḡi tarimamu ai boiaḡoni, benamo dokonai tu boa maseni. O Barau ḡena guruḡa bokorana-iaḡiani, benamo vei-iobukaiobuka tarimamu ai boiaḡoni. ¹⁷ Barau sitanikiu-vinia, korana ḡomi tovotovonai tu rakava ḡena tuḡu-rakaorakao tarimami, senaḡi toma tu Barau ḡena guruḡa moḡonina ma nuḡami mabarari ḡesi ḡokorana-iaḡiani, ḡevaḡa-ribamito-ḡoi ilailanai. ¹⁸ Benamo Barau na rakava ḡenana eruḡa-vaḡimito, ma vei-iobukaiobuka ḡena vetuḡunaḡi tarimami ai ḡoiḡoto.

¹⁹ Au na mai maḡuri maḡeri tu tuḡu-rakaorakao tarimari ḡeri maḡuri ai ama kiraḡirini boḡono tuḡamaḡi-fakari ḡana, korana ḡomi tauḡani rekenai tu roḡo asi kokoremi. Ḣomi guinenai mani tauḡanimi legari maniḡeri tu veiḡa mirori ema veiḡa rakava kwaikwairi ḡeri tuḡu-rakao-rakao dagarari ai ḡovaḡa-iaḡorito. A initoma mani tauḡanimi taviri maniḡeri tu guinenai rakava ḡenai ḡoveirito ilailanai, vei-iobukaiobuka ḡena vetuḡunaḡi dagarari ai boḡono vaḡa-iaḡori, be beḡene veaḡa-tanu. ²⁰ Ḣomi rakava ḡena tuḡu-rakaorakao tarimami ai roḡo ḡotanuto-ḡoi neganai, vei-iobukaiobuka tu asi ḡena gabu ta ḡomi ḡemi maḡuri nuḡanai. ²¹ Ḣomi mo veiḡa ḡoveirito moḡeri ḡerina tu kara namona ḡoḡoitāḡoato, ei? Moḡeri veiḡa toma ḡotuḡamaḡi-ḡenoḡoirini nai, ḡemaiakamini. Moḡeri veiḡa magonai tu mase boḡo ḡoitāḡoani.

²² Senaḡi ḡomi toma tu rakava nuḡana na eḡabi-vaḡimito, ma Barau ḡena tuḡu-rakaorakao tarimami ai ḡoiḡoto. Barau ḡena tuḡu-rakaorakao tarimami ai boḡo iaḡoni, monana namo boḡo doḡariani dagarana na tu veaḡa-bara tarimami ai boḡo iaḡoni. Benamo monana ḡomi maḡuri vanaḡivanaḡi boḡo ḡabiani. ²³ Korana rakava voina tu mase, a Barau ḡena

varevare ġera Vereġauka Keriso Iesu ġenana bita ġabiani dagarana tu maġuri vanaġivanaġi.

7

Ġita tu dia taravatu ġena seġuka gaburenai tatanuni

¹ Tarikaka-ġore, ġomi tu moġoni asi ġoriba-maoroni? Ġomi tu taravatu ma ribami tarimami au na avaġa-guruġamini. Ribami, tarima roġo maġuri etanuni nai, ġia tu taravatu ġena seġuka gaburenai etanuni, a emaseni nai, taravatu tu asi ġena seġuka ġia ġenai. ² Vaġa-ilailana, veġaraġo vavinena, bema ġaraġona roġo maġuri etanuni nai, ġia tu veġaraġo taravatuna gaburenai roġo betanuni. A ġaraġona bemaseni murinai, mo veġaraġo taravatuna moġa, seġukana gaburenai asi ma betanuni, befakani. ³ Bema ġia ġaraġona roġo maġuri nuġanai, ma bere veġaraġo-sirivaġi nai, ġia tu veġura-vanaġi vavinenai bitara kiraġia. Senaġi bema ġaraġona bere mase, ġia veġaraġo taravatuna ġena seġuka na tu bere raka-vaġi lorinai, asi bere veġura-vanaġi. Aba, tau fakana ta ma bere ġaraġoa maki, mo tu asi bere veġura-vanaġi.

⁴ Tarikakagu, ġomi maki moġesina, Keriso tauġanina emaseto, monai tu ġomi maki taravatu ġenai ġomaseto, (mai tu, ġomi tu dia taravatu ġena seġuka gaburenai ġotanuni). Mo veiġa eġorato anina tu, ġomi Keriso ġena tarimarimai boġono iaġo ġana. Ġomi Keriso ġena tarimarimai ġoiaġoto korana tu, ġita mabarara ġwaġwara namori beġene vetore Barau ġenai ġana. Mai Keriso maiġa tu Barau na mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato tarimana.

⁵ Ġita na tauġanira ġeri ura veiġari roġo takorana-iaġirito-ġoi neganai tu, taravatu na ura rakavari evaġa-bere rosirito-ġoi. Moġeri ura rakavari ġita tauġanirai ġeġauveito-ġoi lorinai, ġita na mase beġe vaġa-ġorarini veiġari taveirito-ġoi.

⁶ Senaġi ġita toma taravatu ġenana eġabi-vaġirato, korana mo ebaru-barurato-ġoi dagarana ġenai varau tamaseto. Be ġita toma tu Iauka Veaġa ġena dabara variġunai Barau vetuġunaġina bita iaġo-vinini, a dia Buka Veaġai ġetorerito taravaturi koranaiaġi-gigitariri dabaranai.

Taravatu ġenana tu kara namona bita ġabiani?

⁷ Ini tu kara ma bita toni? Taravatu tu rakava dagarana bita toni ba? Asiġina ġinavaġi! Moġoni, au vei-rakava tu asi bara ribaia, senaġi taravatu ġenana, naima aribaiato. Ilailana, au asi bara riba, tarima tari ġeri farefare mata-ġaniġaniri tu rakava veiġana, bere taravatu iniġesi asi bere kira, “Tarima tari ġeri farefare mata-ġaniġaniri asi bono vei.”

⁸ Senaġi vei-rakava na Barau ġena mo taravatu guruġana

ġenai dabara ta eġita-doġariato, benamo mo dabara na eġauveito, benamo au nuġagu ai tarima tari ġeri farefare mata-ġaniġaniri tuġamaġiri e veiġari irauirauri ema vaġa-berebere rosirito. Korana bema taravatu asiġina nai, vei-rakava tu mase au ġegu ai, be asi ġena seġuka ta, (korana ġena seġuka nuġagu ai eġauveini moġa asi ribagu bene).⁹ Taravatu roġosi roġo bara ribaia neganai, au tu maġuri atanuto-ġoi. Senaġi taravatu eiaġomato neganai, vei-rakava au ġegu ai eguru-variġisito, emaġurito.¹⁰ Benamo au tu amaseto, korana vei-rakava ġegu ai maġuri bene. Monana au ama ribato, maġuri bere ġabi-iaġomaia taravatuna na tu mase moġo eġwa-iaġomaiato.¹¹ Korana vei-rakava na taravatu guruġana ġenai dabara ta eġita-doġariato, benamo mo dabara na eġauveito, benamo au eġofa-darereguto. Be vei-rakava na au tu taravatu ġenana evaġi-maseguto.¹² Moġa lorinai taravatu tu veaġa, taravatu guruġari maki veaġa, maoro ema namo.

¹³ Be, au tu mo dagara namona na ema vaġi-maseguto? Asiġina! Au tu vei-rakava na evaġi-maseguto. Mo dagara namona eiaġomato anina tu, vei-rakava vetoġana korikori nema vaġa-bererosia, be bitana riba, vei-rakava tu rakava kwaikwai. Senaġi vei-rakava tu mo dagara namona ġenana eġauveito, benamo au evaġa-maseguto. Be Barau ġena taravatu guruġana evaġa-foforiani, vei-rakava tu dagara rakava kwaikwaina.

Rakava na ġera maġuri eguine-iaġirini

¹⁴ Ġita ribara, taravatu tu Barau Iaukana ġenana eiaġomato dagarana, a au tu tarimarima moġo, tauġani ai atanuni. Ma au tu vei-rakava na evoiguto, benamo ġena tuġu-rakaorakao tarimagu ai evaġa-iaġoguto.¹⁵ Au na kara aveiani tu asi maki atuġamaġi-fakaiani. Korana mo veiġa, aurani bana veiri veġata atoni veiġari, tu asi aveirini, senaġi asi aura-vinirini veiġari tu aveirini.¹⁶ Bema asi aura-vinirini veiġari aveirini nai, taravatu tu ama vaġa-moġoniani, ġia tu moġoni namo.¹⁷ Mo veiġa nuġanai, mo tu dia au tauġegu nuġagu sigai mo vei-rakava aveiani. Asiġina! Mo tu mo vei-rakava au ġegu ai etanuni monana eveiani.¹⁸ Au ma ribagu, au ġegu ai mai tauġanina ma ġena veiġa e ura rakavari nuġanai namo ta asiġina-ġinavaġi etanuni. Moġoni, aurabaregoni namo veiġari bana veiri atoni, senaġi ġauvei-iaġiri ġegu ai tu asi ilaila.¹⁹ Ġegu ura tu veiġa namori bana veiri veġata atoni, senaġi asi akokoreni, veiġa rakavari moġo aveirini. Moġoni, asi veġata aurani veiġa rakavari bana veiri, senaġina roġo aveirini.²⁰ Moġa lorinai, bema au na kara aveiani tu asi veġata aurani bana veia atoni veiġana

aveiani nai, mo tu dia au tauḡegu nuḡagu sigai aveiani. Asiḡina! Mo tu vei-rakava au nuḡagu ai etanuni, monana eveiani.

²¹ Be au ḡegu maḡuri ai dagara ta noḡa moḡo taravatu ta kavana na eguine-iaḡiguni, maiḡesi eḡauveini ama ḡoitaḡoani: Au namo veiḡari navei atoni nai, rakava tu moḡa nuḡagu ai eḡauveini. ²² Au iaukagu ai Barau ḡena taravatu tu aiaku-iaḡiani. ²³ Senaḡi au na taravatu o seḡuka ta maia ama ḡitaiani au tauḡanigu legari tari nuḡari ai ḡeḡauveini, au ḡegu tuḡamaḡi na evaḡa-moḡoniani taravatuna ḡevetari-viniani. Mai taravatu ta tu vei-rakava ḡena taravatu o seḡuka, ḡia au tauḡanigu legari ai eḡauveini, ma au eḡabiguni, benamo vei-rakava ḡena dibura tarimanai evaḡa-iaḡoguni. ²⁴ Au tu moḡoni rakava kwaikwai tarimagu! Deikara na au bevaḡa-maḡuriguni mai mase tauḡanina nuḡana na? ²⁵ Barau sitanikiua, korana ḡita ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡenana evaḡa-maḡuriguto.

Moḡa lorinai au tauḡegu ḡegu tuḡamaḡi na tu Barau ḡena taravatu vetuḡunaḡina aveini, senaḡi tauḡanigu na tu vei-rakava ḡena taravatu o seḡuka vetuḡunaḡina aiaḡo-vinini.

8

Barau Iaukana nuḡanai bitana maḡuri

¹ Tauna moḡa, initoma Keriso Iesu ḡena maḡuri nuḡanai ḡetanuni tarimari tu, Barau na vei-rakava tarimari asi beki-raḡirini ema asi bekota-vinirini. ² Korana au tu Keriso Iesu ḡena maḡuri nuḡanai maḡuri Iaukana ḡena taravatu seḡukana na vei-rakava ema mase ḡeri taravatu seḡukari na varau eruḡa-vaḡiguto. ³ Taravatu tu tauḡani, ma ḡena ura rakavari tauḡanina, na varau evaḡa-moiraiato, be asi ḡena seḡukai eiaḡoto, asi ilaila bevaḡa-kavarani. Moḡa lorinai taravatu na asi ilaila beveiani ḡauveina tu Barau na eveiato. Mo tu Barau tauḡena na Natuna korikori vei-rakava tarimari ilailari ai etuḡu-iaḡomaiato, rakava benema vaḡa-darerea ḡana. Benamo Keriso ḡenana Barau na vei-rakava ḡena seḡuka tauḡani ḡenai ekiraḡi-fitoḡaiato, kerere ma evaḡi-maseato. ⁴ Barau na mo veiḡa eveiato anina tu, taravatu na vei-iobukaiobuka veiḡana, eura-viniani veiḡana, ḡita ḡerai beḡene fofori-ginikau ḡana. Korana toma tu tauḡani ḡena urai asi tarakani, ne Iauka Veaḡa ḡena urai tarakani.

⁵ Tauḡani ḡena ura lorinai ḡetanuni tarimari tu, tauḡani na eura-vinirini dagarari moḡo ḡetuḡamaḡi-taḡorini; a Iauka Veaḡa ḡena ura loriri ai ḡetanuni tarimari tu, Iauka Veaḡa na eura-vinirini dagarari moḡo ḡetuḡamaḡi-taḡorini. ⁶ Tarima ta tauḡani ḡena ura na eḡori-kauani tarimana ḡena tuḡamaḡi

tu mase evaḡa-ḡoraiani; a Iauka Veaḡa ḡena ura na eḡori-kauani tarimana ḡenai maḡuri e maino etanuni. ⁷ Tauḡani dagarari etuḡamaḡirini tarimana ḡena tuḡamaḡi na tu Barau evetari-viniani. Korana ḡia ḡena mo tuḡamaḡi na tu Barau ḡena taravatu asi ekorana-iaḡiani, ema asiḡina-ḡinavaḡi maki bea korana-iaḡiani riba. ⁸ Moḡesina naima tauḡani ḡena urai ḡerakani tarimari na, Barau tu asiḡina-ḡinavaḡi beḡe vaḡa-iakuani.

⁹ Senaḡi ḡomi tu dia tauḡanimi ḡeri ura na ḡeḡori-kaumini tarimami. Gomi tu Iauka Veaḡa na ḡemi maḡuri eḡori-kaurini, korana Barau Iaukana tu ḡomi nuḡami ai etanuni. Boḡono riba, deikara ḡenai Keriso Iaukana asi etanuni, ḡia tu dia Keriso ḡena tarima. ¹⁰ Bema Keriso ḡomi tata nuḡami ai etanuni nai tu, enabe tauḡanimi beḡe maseni vei-rakava dainai, senaḡina iaukama tu maḡuri ḡetanuni, korana vei-iobukaiobuka tarimami ai varau ḡoiaḡoto bene. ¹¹ Iesu tu Barau Iaukana na mase na ma evaḡa-variḡisi ḡenoḡoiato. Ma bema Barau Iaukana ḡomi nuḡami ai etanuni nai, mani Iauka ḡenana Barau na mani ma berakavani tauḡanina, ḡomi ḡemi ai maniḡa, maki maḡuri beviniani.

¹² Moḡa lorinai, tarikaka-ḡore, ḡita ḡera ḡauvei toma tu dia tauḡani rekenai bitana tanu, ma tauḡani ḡena rakava veiḡari ma bitana vei-tanu. ¹³ Korana bema tauḡani ḡena vei-rakava maḡurinai boḡo tanuni nai, boḡo maseni; senaḡi Iauka Veaḡa ḡena ura dabaranai boḡo tanuni nai, tauḡani ḡena veiḡa rakavari boḡo vaḡi-maserini, benamo ḡomi tu boḡo maḡurini.

¹⁴ Barau Iaukana na eḡori-kaurini tarimari tu Barau natuna. ¹⁵ Korana ḡomi na Iauka Veaḡa ḡoḡabiato, maninana tu dia tuḡu-rakaorakao tarimami ai ma bevaḡa-iaḡomini, be ma boḡo garini maia. Asiḡina. Mani tu venatu-vanaḡi Iaukana ḡoḡabiato. Ḡita tu ḡia ḡenana tataḡi-ḡaba-raḡeni, takirani, “Tama, Tamagai o,” tatoni. ¹⁶ Iauka Veaḡa tauḡena ḡita iaukara ḡesi ḡeguruḡa-vegogoni, ḡekirani, ḡita tu Barau natuna. ¹⁷ Bema ḡita Barau natuna nai, ḡita maki ma bakura, be Barau na ekiraḡi-torerito dagarari bita ḡaunarini. Mai tu Keriso na varau eḡaunarito dagarari Keriso ḡesi bita ḡauna-sebonarini. Mo tu dabara sebonai moḡo: Keriso emidigu-midiguto moḡesi bita midigu-midiguni nai, ḡia na marevana baregona eḡabiato moḡa, ḡita na maki bita ḡabiani.

Barau marevana baregona ḡoirai bita ḡabiani

¹⁸ Ḡoirai Barau marevana baregona ḡita ḡerai bea foforini, monana, au atuḡamaḡini, initoma mai tamidigumidiguni maiḡeri tu bea vanaḡirini. ¹⁹ Barau ḡimana veiveiri dagarari mabarari ḡevenari-taḡoni ma vetuḡa-maḡikauri ḡesi, Barau na ḡia natuna bevaḡa-foforirini ema ḡena mareva ma

mamana baregona bevinirini ġarona ġetanu-vaġa-nogaiani. ²⁰ Korana tu Barau ġimana veiveiri dagarari mabarari tu benamo asi ġeri namo tai ġeiaġoto. Mai tu dia ġia tauġeri ġeurato asi ġeri namo ai beġene iaġo ġetato nai. Asiġina. Mai tu Barau tauġena ġena urai moġesina eveirito. Senaġina ġoirai dagara namona ġeri ai bevaġa-ġoraiani, moġa ma ġenari-taġoani. ²¹ Korana Barau na eveirito dagarari mabarari mase ema boraġa ġena dibura nuġanai ġetanuni roġo. Senaġi ġaro ta maiġeri dagara mabarari Barau na mo mase ema boraġa ġena dibura na bea ġabi-veġitarini, benamo Barau natuna ġeri gabu fakanai, ma mareva baregona gabunai, ma betorerini.

²² Ġita ma ribara, Barau ġimana veiveiri dagarari mabarari tu, vavine ġeġabi ġana nuġari ġemidiguni kavana, ġia midigu ġeġanini. Mabarari ġeloduni, ġeġabani, beiaġoma mo toma. ²³ Senaġi mai tu dia ġia moġo ġeloduni, ġeġabani. Asiġi. Ġita Iauka Veaġa ġwaġwana guinena taġabiato maiġera maki nuġarai taloduni, taġabani, Barau na bene natu-vanaġira ġarona tanari-taġoani nuġanai. Mo tu ġita tauġanira bevaġa-maġuririni negana tanari-taġoani. ²⁴ Ġita tu mai tuġamaġikau bakunai Barau na ġita evaġa-maġurirato. Senaġi tatuġamaġikauani dagarana taġita-ġoitaġoani nai, asi ma bita tuġamaġikauani. Moġa lorinai kamara deikara na varau eġoitaġoato dagarana roġo etuġamaġi-kauani, ei? ²⁵ A bema roġosi roġo bitara ġabia dagarana tatuġamaġi-kauani nai tu, ma vevaġa-gwaġġira ġesi bita nari vaġa-noga taġoani.

²⁶ Moġa nuġanai, Iauka Veaġa na maki ġita ġera moira gaburi ai evaġa-kavarani. Ma ġita asi ribara kara bita ġauġau-iaġirini, senaġi Iauka Veaġa tauġena ġita iatarai eġauġauni. Ġia eġuriġurini nai tu, etaġi-ġabaraġeni. Mo etaġi-ġabaraġeni guruġari tu tarimarima na asi ilaila beġe kiraġirini guruġari. ²⁷ Barau ma ribana ginikau ġita nuġara iaġasiri ai kara ġetanuni, ma Iauka Veaġa ġena tuġamaġi maki ġia tu ma ribana. Korana Iauka Veaġa tu Barau ġena ura loriri ai ġena doġoro tarimari veaġari iatarai ai eġuriġurini.

²⁸ Ġita ribara, deikara Barau ġeura-viniani tarimari na ġeri ai karakara ġeġorani dagarari mabarari ġerina namo beġe ġoitaġorini. Korana moġeri tarima tu ġia na ġena ura lorinai ekearito, maġuri beġene ġabia ġana. ²⁹ Barau na deideiri eriba-guinerito ġia ġeura-viniani tarimari tu ġia na eviriġirito, ġia Natuna ilailanai bene vaġa-iaġori ġana. Korana mo dabarai ġia Natuna tu maġuri guine meronai beiaġoni tarikaka ġutuma vefakari ai. ³⁰ Mo eġabi-hidirito tarimari tu ġia na ekearito tarimari; ma mo ekearito tarimari tu ġia na vei-iobukaiobuka tarimari ai ekiraġirito; ma

mai vei-maoromaoro tarimari ai ekiraġirito tarimari tu, ġia marevana baregona evinirito.

Barau ġena veuravini tu barego vedaurea

³¹ Be Barau na maġeri veiġa eveirito iatarai ai ġita tu kara bita kiraġiani? Bema Barau ġita ġesi, ġita evaġa-kavarani nai, dei na ġita beiaġoma-vinirani? Ta asiġina, korana ³² Natuna korikori maki gwaina asi eġabiato, senaġi etao-fitoġaiato ġita bitana maġuri ġana. Ma kamara dabarai tu Iesu Keriso ġesi dagara mabarari asi bevarevare-vini sebonarani? ³³ Be, Barau na eviriġirito tarimari tu deikara na bevaġa-daġarini Barau ġoiranai? Ta asiġina, korana Barau tauġena na maorori ekiraġirini! ³⁴ Ma deikara na rakava voina metona bevinirini, ei? Ta asiġina, korana Keriso Iesu tu emaseto, benamo Barau na ma evaġa-maġuri ġenoġoiato. Ġia toma tu Barau ġimana aroribanai etanutaġoni, ma ġita iatarai eġuriġurini. ³⁵ Ġita tu deikara na Keriso ġena veuravini nuġana na beġabi-ġerevaġirani? Meto ġerai ġeraġasini moġerina ba? Maġuri gwaġiġiri ġerai ġeraġasini moġerina ba? Gevaġa-midigu midigurani e ġelairovo-rovorani moġerina ba? Vito nanu mase taġoitaġorini moġerina ba? Asi kefiru dabuġari tatanuni moġerina ba? Vevaġa-gari dagarari taġoirarini moġerina ba? Vetari baġari na beġe vaġirani monana, ei? Asiġina veġata! ³⁶ Buka Veaġai ekirani kavana,

“Ġai tu ġoi daimu ai vanaġivanagi ġevaġi-masema veġata ġetoni.

Ġai tu beġene vaġi-maseri ġetoni mammeri kavana ġeveimani.”

³⁷ Senaġi euravini-baregorani Kerisona ġenana maġeri meto mabarari nuġari ai takokoreni veġata, be tavaġa-darererini.

³⁸ Korana au ama riba-maoroni, ġita tu dagara ta na asi ilaila veġata Barau ġena veuravini ġenana beġabi-ġerevaġirani: Mase o maġuri, aneru o iauka rakavari, inította taġitarini dagarari na o ġoirai vau mani beġe ġorani dagarari na, o seġuka kotari, ³⁹ guba tuġunai dagara ta o tanobara gaburenai mase gabuna dagarana ta, o Barau ġimana veiveiri dagarana ta na asiġina-ġinavaġi Barau ġena veuravini na beġabi-veġitarani, mo veuravini tu Barau na ġita evinirato, korana ġita tu ġera Vereġauka Keriso Iesu nuġanai tatanuni.

9

Israeala, Barau na eġabi-hidiato besena

¹ Au tu Keriso ġena maġuri nuġanai atanuni, naima asi aġofaġofani, guruġa moġoniri akiraġirini, iauka Veaġa na au

nuḡagu ai evaḡa-fofori ginikauani, ma au nuḡagu iaḡasina na evaḡa-moḡoniani. ² Au tu nuḡagu taḡitaḡi asikeyi, ma ḡegu nuḡa-vekwaraḡi Isaraela tarimari iatari ai maki asi ekorini. ³ Ḣegu ura baregona tu maiḡa moḡo: Bere namo, au tarikakagu ema ḡegu doḡoro korikoriri maḡuri beḡene ḡabia uranai tu, Barau na au moḡo iatagu ai rakava meto lelevaḡina bere tore-kaua, ema Keriso ḡenana bere tore-fitoḡagu, be rekwerekwa tarimagu ai bara iaḡo, a ḡia tu au gabugu ai maḡuri beḡere ḡabia. ⁴ Mai tu Isaraela tarimari akiraḡirini. Ḣia tu Barau na enatu-vanaḡirito e Barau na marevana e mamana baregona evaḡa-fofori vinirito; ema ḡena kiraḡitore guruḡari baregori evinirito, taravatu maki evinirito; e Barau beḡene toma-rakariḡoa maḡuriri ekira-vararito, ema guruḡatore tu ḡia ḡeri ai eveirito. ⁵ Aberahamo, Isako, Iakobo tu ḡia seseri doḡori, ema tauḡani rekenai bita ḡitaiani nai, Keriso tu ḡia ḡeri bese tauna. Keriso tu Barau, ma dagara mabarari debari tu ḡia. Ḣia tu vanaḡivanaḡi bitana vaḡa-raḡea. Amen.

⁶ Au asi akirani, Barau ḡena guruḡa (Isaraela tarimari ḡeri ai) tu benamo asi tauri ai beḡe iaḡo atoni. Asiḡina. Au akirani tu, (Barau ḡena guruḡa tu Isaraela besena mabarana ḡeri senaḡi) dia Isaraela besena mabarana tu Isaraela tarimari korikori. ⁷ Ema maiḡesi maki asi bakirani: Ḣia tu Aberahamo besena, be ḡia mabarari Aberahamo natuna batoni. Asiḡina. Korana Barau ekirato tu, “Ḣoi besemu tu Isako ḡenana moḡo vau beḡea maḡurini.” ⁸ Moḡa anina tu: Tauḡani rekenai ḡemaḡurini tarimari tu dia Barau natuna. Asiḡina. Ḣia tu Barau ḡena kiraḡitore maḡuriri korikoriri ai ḡemaḡurini tarimari moḡo tu Aberahamo besena. ⁹ Korana Barau ḡena kiraḡitore guruḡana tu iniḡesi ekirani, “Au na baḡabi-torea ḡaronai ma baḡenoḡoi-iaḡomani, benamo Sara na natumi merona ta beḡabiani.”

¹⁰ Dia moḡa moḡo, senaḡi boḡono ḡitaia, Rebeka natuna kafa ruarua maki tamari tu sebona moḡo, mo tu ḡita tamara Isako. ¹¹⁻¹² Senaḡi kafa roḡosi beḡere maḡuri e veiḡa namona ta o rakavana ta maki roḡosi beḡere vei-karaia nuḡanai, Barau na Rebeka ekiraiato, ekirato, “Tau-guinena na tau-muriseina ḡena vetuḡunaḡi beiaḡo-vinini.” Tovotovonai veḡata Barau moḡesina eguruḡato, korana ḡia ḡena boioḡa ilailanai eḡabi-hidiato merona tu gabunai betanuni veḡata. Tarima Barau na tu dia ḡeri ḡauvei e veiḡa namori bakuri ai ekearini, senaḡi Barau tauḡena ḡena ribai moḡo ekearini. ¹³ Buka Veḡai etoreato kavana, ekirani, “Iakobo tu au na aura-viniani, senaḡi Esau tu aiau-rakavaiani.”

¹⁴ Be kara bita toni? Sikira, Barau tu dia vei-iobukaiobuka Barauna sisi? Asiḡina ḡinavaḡi veḡata. ¹⁵ Korana Barau

na Mose tu ekiraiato, ekirato, “Au na deikara bavetuḡa-ḡwaiani tarimana, ḡia tu bavetuḡa-ḡwaiani, ema au na matari vetuḡari baḡwani tarimari tu, bavaḡa-kavarini korana bave-tuḡa-ḡwari kekei.” ¹⁶ Moḡa lorinai, dagara baregona tu dia tarimarima ḡeri ura o vekwaraḡi, senaḡi Barau ḡena vevetuḡaḡwa. ¹⁷ Korana Buka Veaḡai ekirani, Barau na Pharao, Aigupito ḡeri vere, tu maiḡesina ekiraiato, ekirato, “Au na ḡoi kini ai atoremuto korana tu maiḡa, ḡoi ḡemu kira-sirivaḡi ai au ḡegu seḡuka bana vaḡa-rakariosia, be au aragu tanobara mabaranai beḡene kiraḡi-foforia.” ¹⁸ Moḡesina naima bema Barau eurani tarima ta nevetuḡa-ḡwaia etoni nai tu, evetuḡa-ḡwaiani, ma eurani ta nuḡana nevaḡa-gwaḡiḡi foroforoa etoni nai, nuḡana evaḡa-gwaḡiḡi foroforoani, benamo Barau ekira-sirivaḡi viniani.

¹⁹ Ma ta na au bokiraguni, bokirani, “O kara dainai ḡita Barau na tu roḡo evaḡa-daḡarani, ekirarani, ḡita tu veirakava tarimara veḡata etoni, ei? Be deikara tu ma kokorena Barau na neveia veḡata betoni veḡana ḡia na bekira-ḡoiiani, ei? ²⁰ Ḳoi tauḡemu novetuḡamaḡi, ḡoi tu deikara, be Barau garona ḡoi na oḡareani? Be, ḡimana na ḡeveiato dagarana ta na eveiato tarimana bekiraiani, ‘Ḳoi tu kara dainai au maiḡesina oveḡuto,’ betoni ba?” ²¹ Ribara, ḡuro eveini tarimana tu ma ḡena maoro veḡata, mo tano tavi baregona sebona eḡabiani, monana ḡuro ruarua beveirini. Ḳuro ta tu namo vedaurea beveiani, mo tu vereko baregona ḡana, ma ḡuro ta tu bevei-kavaiani moḡo, vanaḡivanaḡi daridari ḡana. Mai ḡuro vei tarimana maiḡa tu moḡoni ma ḡena maoro ba asiḡina mo veḡa beveiani nai tu, ei?

²² Barau maki moḡoni moḡesina eveito. Ḳia eurato, ḡia ḡena baru baregona nevaḡa-foforia, ema ḡena seḡuka nevaḡa-bererosia, be tarimarima na beḡene ribaia etato. Senaḡi ebaruvini-rakava rakavarito ma bene vaḡi-ḡosiḡosiri etato tarimari ḡeri ai, nuḡana eḡabi-tariato e evevaḡa-gwaḡiḡito. ²³ Barau na mo veḡa eveiato korana tu ḡia eurato, ḡia marevana barego lelevaḡina moḡa beḡene ribaia etato. Ḳita tu ḡia na evetuḡa-ḡwarato, ema ḡita tu Barau na tovotovonai veḡata erovina-torerato, ḡia marevana baregona bitana ḡabia ḡana. ²⁴ Ḳita tu ḡia na ekearato tarimara. Barau na tu dia Iuda tarimama moḡo ekeamato, asiḡina, irau bese tarimami maki ekeamito. ²⁵ Hosea nuḡanai eguruḡato kavana, ekirato,

“Ḳia tu dia au ḡegu tarimarima,
 senaḡi ‘au ḡegu tarimarimai’ bakiraḡirini,
 ema asi aura-vinirini doḡorona bakiraḡirini, bakirani, ‘ḡegu
 uravini doḡorona’ batoni,

26 ema,

‘Ĝomi tu dia au ĝegu tarimarima’ atato gabunai, mo gabu sebonai ĝia bakiraĝirini, ‘Maĝuri Barauna natuna doĝorori.’ ”

27 Isaia na Isaraela tarimari ekiraĝirini nai tu ekirato, “Mo tu moĝoni, Isaraela tarimari asisebo kone-mirina noĝa moĝo, senaĝi tarima viravira moĝo beĝe maĝurini. 28 Korana tu Vereĝauka na tanobara tarimari ĝeri rakava voiri tu beraga-vini-vaĝirini, asi bekwaiboni.” 29 Mai tu Isaia tovo-tononai eguruĝato kavana, “Bere seĝuka rakava-rakava Vereĝaukana na ĝita besera tari asi bere goru-tariri nai, ĝita tu Sodoma e Gomora kavari bitara vei.”

Isaraela tarimari asi ĝeri veĝabidadama

30 Be ĝita tu kara ma bita toni? Iniĝesina sikira: Irau bese tarimari tu vei-iobukaiobuka tarimari ai beĝene iaĝo vekwaraĝina tu asi ĝeveito (Isaraela tarimari kavana), senaĝi ĝeri veĝabidadama Iesu Keriso ĝenai ĝetoreani ĝenana, vei-iobukaiobuka tarimari ai ĝeiaĝoto. 31 A Isaraela tarimari na tu taravatu ĝekorana-iaĝi ginikauato Barau na vei-iobukaiobuka tarimari bene kiraĝiri ĝana nuĝanai tu, vei-iobukaiobuka tarimari ai asi ĝeiaĝoto. 32 Kara dainai? Korana ĝia tu dia veĝabidadama ĝenana vei-iobukaiobuka tarimari ai beĝe iaĝoni ĝetato. Asiĝina. Ĝia ĝekirato tu, ĝeri ĝauvei e veiĝa ĝerina vauro vei-iobukaiobuka tarimari ai beĝe iaĝoni ĝetato. Moĝa lorinai Keriso tu ĝia ĝeri vedaĝaraĝe forenai eiaĝoto, benamo ĝeketo-tarito. 33 Buka Veaĝai etoreato ekirani kavana, “Ĝoĝitaia, au na Sionai (o Ierusalemaj) fore ta atoreato, tarima bene vaĝa-vedaĝa-raĝeri ĝana, ema mo fore barana atoreato, bene vei-ketori uranai. Senaĝi ĝia bevaĝa-moĝoniani tarimana tu, asiĝina-ĝinavaĝi moĝo bemaiaĝiani.”

10

1 Tarikakagu mabarami, au nuĝaĝu ĝena ura baregona korikori, ma ĝegu noĝinoĝi Barau ĝenai aveiani tu, Isaraela tarimari Barau na bene vaĝa-maĝuriri. 2 Korana au na maki ĝia avaĝa-moĝonirini, ĝia na Barau ĝena ura veiĝari beĝene korana-iaĝi ginikauri veĝata, senaĝi dagara sebona tu, Barau uravinina maĝurina korikori ĝia tu asi ribari. 3 Korana Barau ĝenana vei-iobukaiobuka eiaĝomani, moĝa ĝia tu asi ribari, be ĝia tauĝeri na ĝeri vei-iobukaiobuka veiĝari boruri ma ĝevaĝa-ruĝarini. Moĝesina naima Barau na tarimarima

etore-roroḡotorini lairi korikori ḡia na tu asi ḡeḡabi-raḡerini. ⁴Taravatu tu eiaḡomato mo Keriso ḡenai ema magoto. Toma tu Keriso beḡe vaḡa-moḡoniani tarimari mabarari tu vei-iobukaiobuka tarimari ai beḡe iaḡoni.

⁵ Mose na taravatu korana-iaḡina ḡenana vau Barau ḡoiranai vei-iobukaiobuka tarimari ai beḡe iaḡoni lairi eki-rarito nai, maiḡesina ekirato, “Mai taravatu maiḡeri beḡe korana-iaḡirini tarimari tu mai taravatu ḡenana maḡuri beḡe ḡabiani.” ⁶ Senaḡi veḡabidadama ḡenana vei-iobukaiobuka taḡoitaḡoani guruḡana Buka Veaḡai tu maiḡesina ekirani, “Nuḡamu ai asi bono kira, ‘Guba ḡana deikara bevaraḡeni?’” Be Keriso guba na bene ḡori-mariḡoa ḡana. ⁷ “Ema asi bono kira maki, ‘Deikara tano gaburena ḡana bevariḡoni?’” Be Keriso mase na bene ḡori-maraḡea ḡana. ⁸ A mai guruḡa korana korikori tu maiḡesi ekirani, “Guruḡa tu ḡoi sevisevimu ai maniḡa; ḡoi murumu ai ma ḡoi lorumu ḡutunai etanuni.” Ḡai na veḡabi-dadama guruḡana ḡomi ḡemi ai tu maiḡa ḡakiraḡiani. ⁹ Mo tu bema murumu na boguruḡa-foforini, bokirani, “Iesu tu Vereḡauka,” botoni, ma lorumu ḡutuna bovaḡa-moḡoniani, ḡia tu Barau na mase na ma evaḡa-varigisi ḡenoḡoiato nai, Barau na bevaḡa-maḡurimuni. ¹⁰ Korana loruna ḡutuna na evaḡa-moḡoniani tarimana tu, Barau ḡoiranai vei-iobukaiobuka tarimanai eiaḡoni; ema muruna na eguruḡa-iaḡi foforini tu, maḡuri edoḡariani. ¹¹ Korana Buka Veaḡai maiḡesina ekirani, “Ḡia evaḡa-moḡoniani tarimana tu asi bemaiakaiani.” ¹² Anina tu, Iuda tarimari e irau bese tarimari fakari ai vetoḡa boruna ta asi betanuni, korana tu ḡita mabarara ḡera Vereḡauka tu sebona kwariḡutu, Barau ḡereḡana moḡo, ma ḡia ḡenai ḡekea-raḡeni tarimarimari mabarari tu ḡena vevaḡa-namo barego vedaureana evinirini. ¹³ Korana, “Barau arana beḡe vatoani tarimari mabarari tu Barau na bevaḡa-maḡuririni.”

¹⁴ Senaḡina, kamara dabarai Barau asi ḡevaḡa-moḡoniani tarimari ḡia ḡenai beḡe kea-raḡeni? Ema kamara lai ai Barau varina asi ḡeseḡaḡiato tauri na ḡia beḡe vaḡa-moḡoniani? Ema kamara dabarai ḡia varina beḡe seḡaḡiani, bema ta na asi beḡobata-vinirini nai? ¹⁵ E deikara na beḡobata-vinirini, bema Barau na ta asi betuḡuani nai? Buka Veaḡai ekirani kavana, “Vari Namona eḡwa-iaḡomaiani tarimana kwakuna tu namo vedaureana veḡata, (korana namo baregona evaḡa-foforiani).”

¹⁶ Senaḡi dia tarimarima mabarari na Vari Namona ḡeḡabi-raḡeani, nai Isaia maiḡesi ekirani, “Vereḡauka, deikara na ḡaina guruḡa evaḡa-moḡoniani?” ¹⁷ Ḡita ribara, veḡabidadama tu Vari Namona ḡeḡobata-iaḡiani taseḡaḡiani,

monana eiaḡomani; ema taseḡaḡiani varina tu Keriso ḡena guruḡa. ¹⁸ Senaḡi Isaraela tarimari tu kamasi? Barau ḡena guruḡa moḡoni ḡia na asi ḡeseḡaḡiato? Asiḡina, ḡeseḡaḡiato. Korana Buka Veaḡai ekirani,

“Tarima kotari na tanobara mabaranai ḡea vari-fiuato, ema ḡeri guruḡa maki tanobara dokona-dokona ḡea ḡoitaḡoato.”

¹⁹ Avedanaḡini: Isaraela tarimari na mo guruḡa tauna asi ḡedoḡariato? Asiḡina, ḡia ma ribari. Korana Mose varau maiḡesi ekirato,

“Au na ḡomi tu asi arana besena ta ḡerina ḡomi bavaḡa-maiakamini.

Ema au na ḡomi tu asi ḡetuḡamaḡi-fakani besena ḡenana bavaḡa-barumini.”

²⁰ Ema Isaia maki asi eguruḡa-garito, ekirato,

“Au tu asi ḡevetauguto tarimari na ḡeḡoitaḡoguto, ema asi ḡevedanaḡi-vetauguto tarimari ḡeri ai avevaḡa-foforito.”

²¹ Senaḡi Isaraela tarimari tu ekirarito, ekirato,

“Boḡiboḡi na eiaḡoni mo ea lavini, au ḡimagu tu seḡafore ema kira-sirivaḡi tarimari ḡeri ai atuḡu-rosiani.”

11

Isaraela besena lakouna Barau na evetuḡarito

¹ Moḡa lorinai ma avedanaḡini: Barau na ḡena Isaraela tarimari tu eruḡa-doḡe-muriḡirito ba? Asiḡina ḡinavaḡi! Au maki Isaraela tarimagu, Aberahamo besena, Beniamina ḡena doḡoro taugu. ² Barau na ḡena tarimarima, tovo-tovona na veḡata eḡabi-hidirito tarimari, kamasi beruḡa-doḡe-muriḡirini? Ḡomi Buka Veaḡai Elia varina ḡetoreato tu moḡoni veḡata asi ribami? Ḡia Isaraela tarimari na beḡe vaḡi-maseani ḡetato nai, Barau ḡenai eḡauḡauto, maiḡesi ekirato: ³ Vereḡauka, ḡemu peroveta tarimari tu beḡe vaḡi-ḡosiri, ma ḡoi ḡevarevare-vinimuni dagarari ḡetore-kaurini e ḡegaburini fata veaḡari maki beḡe rovoru. Mai tu au moḡo ḡereḡagu roḡo maiḡegu nuḡanai, au maki ḡevaḡi-masegu ḡetoni. ⁴ Ma Barau na ḡia tu kamasi evaḡa-veseato, ei? Barau ekirato, “Au ḡegu tarimarima mabarari daḡara imaima ruarua (7,000) atore-ḡerevaḡirito, roḡo maḡuri maniḡeri. Ḡia na ḡofaḡofa barauna Bal asi ḡetoma-rakariḡo viniato.”

⁵ Maitoma maki, Barau na ḡena namo e varevare-barai Isaraela tarimari lakouna eḡabi-viriḡirito. ⁶ Bema ḡena vevetuḡaḡwa e varevare-barai eveḡabi-hidito nai, dia kara ta ḡeveiato bakunai eḡabi-viriḡirito. Korana bema ḡeri ḡauvei ta

dainai Barau na bere ġabi-hidiri nai, ġena ġabihidi veiġana tu dia ġena vevetuġaġwa e varevare-bara dainai, vevetuġaġwa maki asi anina.

⁷ Be kara bita kiraġiani? Isaraela tarimari na beġene ġabia ġana ġevetau-gwadagwadaiato dagarana tu ġia na asi ġeġabiato, senaġi Barau na eġabi-hidirito tarimari kotari na moġo ġeġabiato. A mabarari na tu Barau ġena keakea asi ġeseġaġi-viniato. ⁸ Buka Veaġai ekirani kavana, “Barau na ġia nuġari e ġeri tuġamaġi tu evei-veġonurito, be tovotovona na veġata mo initoma ġia tu asi ġeboġe-fakani, ema garo maki asi ġeseġaġini.”

⁹ Davida ġena guruġa maki maiġesi ekirani, “Bere namo ġari ġaniġani fatana maki ġeri konagi e ġeri ganai bene iaġo,

e ġeri vekakenaġi daganarai bene iaġo, ema ġeri vei-rakava voina ġabiġabina gabunai bene iaġo.

¹⁰ Bere namo matari bene vei-mukunari, be asi beġene boġeboġe, ma doġeri beġene ġeġeva, be beġene raka-dorudoru vanaġivanaġi.”

Barau na boġa oliveri legari vamoka oliveri legari ġeri ai ekafa-kaurito

¹¹ Ma avedanaġini, Isaraela tarimari ġevakakenaġito nai tu, beġene keto-moġovaġi ġana ba? Asiġina, dia moġesina! Senaġi ġeri kira-sirivaġi dainai, vevaġa-maġuri tu irau bese tarimari ġeri ai evotuto, korana Isaraela tarimari beġene launaġiri, Barau ġena vevaġa-maġuri beġene vetaua ġana.

¹² Situġamaġia, Isaraela ġeri kira-sirivaġi na vevaġa-namo barego tanobarai ema raka-toġato, ema iauka maġuriri ai ġerabu-iaġirini gaburi ai irau bese tarimari ġeri ai namo-bara ema foforini, a Isaraela tarimari mabarari beġe ġenoġoini Barau ġenai nai tu, Barau ġena vevaġa-namo tu ma barego lelevaġina bebubu-rigoani.

¹³ Mai tu ġomi irau bese tarimami, avaġa-guruġamini, korana au tu ġomi irau bese tarimami ġemi apostolo taugu. Au ġegu iaku tu barego mai ġauvei aveiani nai. ¹⁴ Korana au aurani ġegu tarimarima korikori bana vaġa-vetuġamaġi daradarari, be kotari na maġuri beġene doġariri. ¹⁵ Korana Iuda tarimari Barau na eruġarito nai tu, tanobara boruri tarimari eġabi-kavirito, a Barau na Isaraela tarimari ma beġabi-raġerini tu, kamasi beġea vetoreni? Namu baregona beġorani! Mo tu mase na maġuri-ġenoġoi bevaġa-ġoraiani kavana.

¹⁶ Bema ġebaki-guineani beredina Barau ġeviniani nai tu, mo beredi mabarana tu ġia ġena, ema bema ġau ġokana Barau ġeviniani nai, legana maki ġia ġena. ¹⁷ Isaraela tu noġa

moĝo olive ĝauna namona ta. Barau na mo olive legana tari etau-korurito, ma ĝomi, boĝa olivena legari, eĝabimito, mo etau-korurito moĝeri gaburi ai evaĝa-kafakafa-kaumito, benamo toma tu mo olive namona ĝokana na ĝaniĝani namori ĝevaraĝeni, moĝeri ĝoĝanirini. ¹⁸ Moĝa lorinai asi boĝono veiavi ĝia vekaravari ai. Bema boĝo veiavini nai, boĝono riba: Dia ĝomi na ĝau ĝokana ĝovaĝa-kavaiani, asiĝina, ĝau ĝokana na ĝomi evaĝa-kavamini.

¹⁹ Betaĝu boĝo kirani, “Olive legari tu etau-korurito, au ĝia gaburi ai bene vaĝa-kafakaugu ĝana.” ²⁰ Oba, mani tu moĝoni. Senaĝi ĝia tu asi ĝeri veĝabidadama naima etau-korurito, ma ĝomi tu ĝemi veĝabidadama lorinai, ĝia gaburi ai ĝoruĝani. Moĝesina naima asi boĝono vetuĝamaĝi-varaĝe varaĝe, senaĝi boĝono gari moĝo. ²¹ Korana bema Barau na olive legana korikoriri maki gwairi asi eĝabirito senaĝi etau-korurito nai, ĝomi maki gwaimi asi beĝabirini.

²² Moĝeri na Barau ĝena veiau-namo veiĝana namona ma ĝena veiau-rakava veiĝana metona boĝono ĝिताia. Barau ĝabidadamanai ĝeketoni tarimari tu eiau-rakavarini, ma ĝeri ai veiĝa metona eveirini. Senaĝi ĝomi tu eiau-namomini. Barau na roĝo beiau-namo-iaĝomini, bema ĝia ĝena veiau-namo nuĝanai moĝo boĝo tanu-iaĝoni nai. Asiĝina nai tu, ĝomi maki bebasi-ĝutumini. ²³ Iuda tarimari maki, bema Barau asi ĝevaĝa-moĝoniani veiĝari beĝe iaĝuirini, benamo Barau beĝe vaĝa-moĝoniani nai tu, Barau na ma bekafakau-ĝenoĝoirini. Korana Barau na ma bekafakau-ĝenoĝoirini riba. ²⁴ Ĝomi tu boĝa olivena ĝauna legana, a dia varovaro olivena, senaĝi eĝabimito, ma vamoka olivena ĝaunai ekafa-kaumito. Bema ĝomi boĝa olivena legari moĝesina eveimito nai, vamoka olivena legana etau-koruato, moĝea maki etau-koruato olivena ĝaunai ma bekafa-kauani riba.

Isaraela tarimari mabarari Barau na bevaĝa-maĝuririni

²⁵ Tarikakagu mabarami, au aurani mai guruĝa vekure-toĝana maiĝa boĝono ribaia, korana tauĝemi boĝo vekiraĝi-varaĝe varaĝeni garina: Isaraela tarimari nuĝari tu moĝesi gwaĝiĝi moĝo asi beĝe tanu-iaĝoni. Asiĝina. Ĝia nuĝari e ĝeri tuĝamaĝi moĝesi beĝe tanu-iaĝoni, beiaĝoni mo, irau bese tarimari mabarari, (Barau na eĝabi-hidirito tarimari), beĝema bere-toĝani Barau ĝena maĝuri nuĝanai. ²⁶ Moĝa murinai vau Isaraela besena mabarari Barau na bevaĝa-maĝuririni. Buka Veaĝai etoreato ilailanai, ekirato, “Siona (o Ierusalem) na vevaĝa-maĝuri tauna beiaĝomani, ĝia na Iakobo besena ĝenana Barau asi ĝetoma-rakariĝoani maĝurina betore-veĝitaiani.

27 Benamo au na ġia ġeri rakava baġabi-veġitaiani nai, au na ġia ġeri ai mai kiraġitore gwaġiġina baveiani.”

28 Iuda tarimari ġutuma na Vari Namona ġekira-fitoġaiiani nai, Barau ġena vetari tarimari ai ġeiaġoto. Senaġi moġesi ġeveito dainai, ġemi maġuri dabarana evekeoto. A ġia tu Barau na eġabi-hidirito besena lorinai, seneri (Aberahamo, Isako, Iakobo) bakuri ai Barau na eura-vinirini. 29 Korana Barau ġena varevare ema ġena keakea tarimarima ġeri ai tu beġe tanu-vanaġi vanaġini, asi ma beġe vekoki-fitoġani dagarari. 30 Vaġa-ilaailana ġomi tovtovonai tu Barau ġokira-sirivaġi viniato-ġoi, senaġi toma tu Barau ġena vevetuġaġwa boġo ġoitaġoa. Ġomi tu Isaraela tarimari ġeri kira-sirivaġi dainai, Barau ġena vevetuġaġwa boġo ġabia. 31 Isaraela maki toma tu ġekira-sirivaġini, korana Barau na ġomi evetuġa-ġwamini dainai, ġia maki ma bene vetuġa-ġwari ġana. 32 Korana Barau na tarimarima mabarari kira-sirivaġi maġurinai etore-toġarito, korana ġia ġena vevetuġaġwa ġia mabarari na beġene ġabia.

Barau bitana vaġa-raġea

33 Barau ġena iaunega ema riba tu barego, ma barego lelevaġi veġata! Ġia ġena vevaġa-maoro dabarana maki vetau-kavana beġorani! Ġena dabara maki deikara na betuġamaġi-dogariani? 34 Buka Veaġa ekirani kavana, “Vereġauka ġena tuġamaġi tu dei na beribaiani? O deikara na ġia besisiba-viniani?

35 Dei na Barau evini-farefareato, be Barau na ġia ma bevini vaġa-voiani?”

36 Korana dagara mabarari korari tu ġia, ema ġia ġenana ġeġorato e ġefoforito, ema ġia ġena moġo. Ġia moġo bitana vaġa-raġea mo vanaġivanaġi. Amen.

12

Tauġanimu Barau ġena

1 Tarikakagu mabarami, Barau ġena vevetuġaġwa tu barego aġitaiani ġita iatarai. Tauna moġa au na ġomi alau-naġimini, akirani, tauġanimi mabarari varevare dagarari maġuriri e veaġari ai boġono vaġa-iaġori, ema Barau na beiaku-iaġi-baregorini tauġaniri Barau boġono vini-raġea, ginitaġo varevareri kavana. Moġesina boġo veini tu, Barau boġo toma-rakariġo vini-korikoriani. 2 Mai tanobara ġena maġuri ema veiġa irauirauri asi boġono ġabi-raġeri ema asi boġono veiri. A ġomi tu ġemi tuġamaġi boġono vaġa-variġuri, be ġemi maġuri beġene vekurevo. Monana vau Barau ġena

ura korikori boḡo riba-ginikaurini. Boḡo ribani maki, aiḡa tu namo vedaurea, Barau na eiaku-iaḡiani dagarana.

³ Barau na ḡena namo e varevare-bara lorinai ekeaguto, ḡena apostolo ḡauveina eviniguto nai, au na ḡomi mabarami avaḡa-guruḡamini: Tauḡemi asi boḡono vetuḡamaḡi, ḡomi ḡemi riba ema veiḡa tu varaḡe lelevaḡi. Asiḡina. Namona tu boḡono vetuḡa-maḡi-ginikau, Barau na veḡabidadama aiḡa baregona evinimito, moḡa ilailanai moḡo boḡono tuḡamaḡi e guruḡa. ⁴ Vaḡa-ilailana ḡita tauḡanira tu sebona moḡo, a legana tu ḡutuma gorogoro, ma mai tauḡanira legari ḡeri ḡauvei tu dia sebona. ⁵ Ḳita ekalesia maki moḡesi, ḡita asisebo, senaḡi Keriso ḡena maḡuri nuḡanai ḡita tu tauḡani sebonai taiaḡoto. Ma ḡita tata tu karora tata ḡeri, (dia mabarara tata ḡera-ura ḡera-urai bita rakani).

⁶ Barau ḡena namo ema varevare-barai evinirato ilailanai, varevare dagarari irauirau ḡerai ḡetanuni. Bema ta peroveta varevarena o seḡukana eviniato nai, bene peroveta ḡena veḡabidadama ilailanai. ⁷ Bema ekalesia vetuḡunaḡi iaḡoviniri eviniato nai, bene vaḡa-kavari. Bema vevaḡa-riba varevarena eviniato nai, bene vevaḡa-riba. ⁸ Bema kotari ḡeri veḡabidadama vaḡa-kokoreri varevarena eviniato nai, bene vaḡa-kokoreri; bema rabu tarimari vaḡa-kavari varevarena eviniato nai, bene vini-ginikauri; bema tarimarima ḡorikauri varevarena eviniato nai, ma nuḡana mabarana ḡesi bene veḡorikau; bema tarimarima vetuḡaḡwari varevarena eviniato nai, bene vetuḡaḡwari e bene vaḡa-kavari ma iakuna ḡesi.

Veuravini

⁹ Nuḡami mabarari ema ma moḡoniri ḡesi boḡono veuravini. Rakava veiḡari asi boḡono ura-viniri, a veiḡa namori boḡono ḡabi-gigitariri. ¹⁰ Vetarikaka veuravinina boḡono korana-iaḡi gwadaia, karomi tata ḡesi boḡono vegubakau, a dia tata tauḡemi arami boḡono tore-varaḡe varaḡeri. ¹¹ Boḡono ḡauvei-kokore kokore, asi beḡene ḡubulefimi; Iauka Veaḡa na nuḡami bene vaḡa-variḡisiri, Vereḡauka vetuḡunaḡina boḡono iaḡo-vini. ¹² Ḳotuḡamaḡi-kauani dagarana bakunai boḡono iaku; meto ḡoḡoitaḡorini nuḡari ai boḡono vevaḡa-gwaḡiḡi; ḡauḡau asi boḡono vaḡa-moirai. ¹³ Barau ḡena tarimarima ḡeri rabu ma vetau-vetau gaburi ai boḡono vaḡa-kavari. Tarimarima boruri ḡemi ai beḡe iaḡosini nai, boḡono ḡabi-raḡeri, ema boḡono nari-ginikauri.

¹⁴ Ḳevaḡa-rakavamini tarimari boḡono vaḡa-namori, iatari ai boḡono ḡauḡau, asi boḡono vaḡa-rakavari, asi boḡono tovoḡari. ¹⁵ Geverereni tarimari ḡesi boḡono verere-vegogo,

ma ġemidigu-midiguni tarimari ġesi maki boġono midigu-midigu sebona. ¹⁶ Karomi ġesi nuġa sebonai boġono tanu, asi boġono vekokoroku, ne ma nuġami mabarari ġesi gaburemi tarimari ġesi boġono vetore-sebona. Tauġemi asi boġono vetore-varaġe varaġe, asi boġono kira, ġomi moġo ma iaunegami.

¹⁷ Veiġa rakavari evei-vinimini tarimana ġena veiġa rakavari voina tu veiġa rakavari na asi ma boġono vaġa-voia. Boġono ġauvei-ġitaġita, be tarimarima mabarari ġoirari ai veiġa iobukaiobukari moġo boġono veiri. ¹⁸ Maino tanutana tu ġomi mabarami ġimami ai moġo maniġea, be ma dabarana nai tu, tarimarima mabarari ġesi maino ai boġono tanu. ¹⁹ Garagaragu namomi, ġevaġa-rakavamini tarimari ġeri vei-rakava voina asi boġono vei-viniri, a Barau faka boġono vinia, be ġena baru vauro iatari ai bene vaġa-foforia. Korana Buka Veaġai tu maiġesina ekirani, “Vereġauka ekirani, ‘Au na vauro bavaġa-voirini.’ ” ²⁰ Senaġi, “Bema ebaru-vinimuni tarimana evitoani nai, bono ġubua; bema bokana ekokeni nai, nanu bono vinia bene niu. Maiġesina boveini nai tu, karava memegari ġia debanai bolabu-kaurini,” bema-iaikaiani. ²¹ Rakava na ġoi asi bene vaġa-dareremu, ne ġoi na rakava veiġa namori na bono vaġa-darereri.

13

Taravatu tauri garori bitana seġaġiri

¹ Tarimarima mabarari gavamani ġeri veġorikau maorona gaburenai beġene tanu ema beġene seġaġi-viniri. Korana gavamani boruna ta tu asi etanuni, senaġi Barau na evaġa-ruġarito ema maoro baregona evinirito gavamaniri moġo ġetanuni. ² Moġesina naima gavamani ġeri guruġa eġarerini ma ekira-fitoġarini tarimana na tu Barau na evaġa-ruġarini tarimari eġarerini ma ekira-fitoġarini. Ma mo veiġa beveiani tarimana tu tauġena moġo vei-rakava tarimanai evevaġa-iaġoni, ma evevaġa-metoni.

³ Veġitaġau o gavamani tarimari na vei-iobukaiobuka tarimari tu asi ġevaġa-garirini, ne ġia tu veiġa ġeleaiani tarimari ġevaġa-garirini. Bema ġomi ġourani, boġono tanurekoreko moġo, gavamani tarimari gariri asi boġono veiġotoni nai, veiġa iobukaiobukari moġo boġono vei. Moġesi boġo veirini tu, ġia na bevaġa-raġemini. ⁴ Gavamani tarimari tu Barau ġena vetuġunaġi ġeiaġo-vinini, ġomi namo boġono ġoitaġo ġana ġeġauveini. Senaġi bema ġomi na veiġa boġo leaiani nai tu, boġono gari korana ma ribami, gavamani ġimanai tu vevaġa-maoro baġana eġabi-taġoani. Barau na asi evini-kavaiato, senaġi ġia vetuġunaġina eiaġo-vinini, kerere

tarimari ġeri rakava voiri bene viniri ġana. ⁵ Moġa lorinai gavamani ġeri veġitaġau gaburenai bitana tanu ema garori bitana seġaġiri. Dia kerere voiri beġe vinirani moġo gariri ai, senaġi nuġarai maki taribani, veiġa namori bitana veiri.

⁶ Ġomi tu moġesina naima ġotakesini. Gavamani takesi ġoviniani, korana gavamani tu Barau ġena vetuġunaġi ġeiaġo-vinini tarimari. Ġia ġeri taimi mabarana tu veġitaġau ġauveina ġeveiani. ⁷ Ma ġemi ġabitore nai, voiri boġono vei. Bema takesi roġosi boġono vini nai, boġono vini, ma moni kotari roġosi boġono vini nai, boġono vini; vegubakau nai, boġono vegubakau; vemataurai nai, boġono vemataurai.

Boġono veuravini, korana ġaro bevotu

⁸ Karomi ta ġenai ġemi ġabitore ta asi bene tanu, senaġi ġabitore sebona moġo bene tanu tu maiġa: Karomi boġono uravini-vanaġi vanaġiri. Korana karonna eura-viniani tarimana na Barau ġena taravatu mabarana ekorana-iaġiani veiġana eveiani. ⁹ Mai taravatu maiġeri: Asi bono veġura-vanaġi; asi bono vevaġi-deba; asi bono lema; tarima tari ġeri dagara mata-ġaniġaniri asi bono vei; ma taravatu kotari maki, moġeri mabarari tu mai taravatu sebona na eġabi-vegogoani: “Sevimu tarimana bono ura-vinia, ġoi tauġemu oveura-vinini kavana.” ¹⁰ Veuravini na sevina tarimana asi evaġa-rakavaiani. Moġa lorinai dagara barego vedaureana Barau ġena taravatu nuġanai tu veuravini, korana taveura-vinini nai, taravatu mabarana takorana-iaġiani.

¹¹ Mai veiġa boġono veia, korana mai nega vetoġana tu ma ribami. Nega varau beraġasi, be ġotataġa gena na. Korana ġita vaġa-maġurira ġarona tu varau bekavinaġi-rakava, dia mo guinenai, Keriso taġabi-raġeato ġarona gabunai kavana. ¹² Boġi tu dori ekorini, ġaro tu ġena raġe bakunai. Moġa lorinai mukuna veiġari sitore-tariri, ma mama dabuġari siriġo-kauri, vetari tarimari na vetari dabuġari ġeriġo-kaurini kavana. ¹³ Veiġa namori moġo sivei, laġani erakani tarimana kavana. A asi sivereko-lauvaġi lauvaġi e niuniu moġo asi sivaġa-kokorea, kima mata-ġaniġaniri asi sivei e asi simata-boraġa, asi sivevaġi-vevaġi ema asi simama. ¹⁴ Senaġi ġita tu Vereġauka Iesu Keriso moġo siriġoa, dabuġa tariġo-kaurini ilailanai. Ma tauġani ġena ura veiġari rakavari veiveiri tuġamaġiri tu asi siġabi-raġeri.

14

Moiramoirna ema kokore

¹ Veġabidadamai emoiramoirani tarimana boġono ġabi-raġea, enabe ġena tuġamaġi tari ġomi ġemi tuġamaġi ġesi asi ilaila, senaġi asi boġono vaġa-veġareveġarea e asi boġono

ġau-fitoġaia. ² Tarima ta ġena veġabidadama kokore nai, eġani-taġuitaġuini, ma ta tu ġena veġabidadama moira lorinai, ġaniġani koriri, asi bureġari, moġo eġanini. ³ Eġani-taġuitaġuini tarimana na vamoka ġaniġaniri moġo eġanini tarimana asi bene kira-fitoġaia, ema vamoka ġaniġaniri moġo eġanini tarimana na maki dagara mabarari eġani-taġuitaġuirini tarimana asi bene vaġa-rakavaia, korana ġia tu Barau na varau eġabi-raġeato. ⁴ Ġoi tu dei, be tarima ta ġena vetuġunaġi tauna bono vevaġa-maoro vinia? Ġia ġena veġabidadamai eruġa-gigitarini o eketoni moġa tu ġena baregona na vauro bekiraġiani. Senaġi ġia tu beruġa-gigitarini, korana Vereġauka na kokore beviniani bene.

⁵ Tarima ta na tu ġaro tari evaġa-veaġa baregorini, ma ta na tu ġaro mabarari ilaila moġo etoni. Namona tu, ġia tata nuġari e ġeri tuġamaġi ai beġene riba ġeri tuġamaġi tu maoro. ⁶ Tarima ta na ġaro ta eġabi-hidiani, benamo ekirani, mai tu ġaro veaġana etoni nai, mo tarima na mo veiġa tu Vereġauka ġenai eveiani. Eġani-taġuitaġuini tarimana maki Vereġauka etuġamaġiani vauro eġaniġanini, korana ġia na Barau etanikiu-viniani. Ema asi ebureġani tarimana maki Vereġauka etuġamaġiani vauro eġani-ġanini. Ġia maki Barau etanikiuani. ⁷ Korana ġita tamaġurini nuġanai dia tauġera ġera maġuri moġo, ma bita maseni maki dia ġita tauġera ġereġara ġera bita maseni moġo. Asiġina ġinavaġi. ⁸ Maġuri tatanuni nai, Vereġauka ġena tamaġurini, ema bita maseni maki, Vereġauka ġena moġo bita maseni. Moġa lorinai, tamaġurini o bita maseni, ġita tu Vereġauka ġena veġata. ⁹ Keriso emaseto ma emaġuri-ġenoġoito korana tu, mase tarimari ema ġemaġurini tarimari ġeri Vere ai bene iaġo ġana. ¹⁰ Moġa lorinai karase ġoi tarikakamu ovevaġa-maoro viniani? Ma kara dainai tarikakamu okira-fitoġaiani? Bono tuġamaġi, ġita mabarabarara tu Barau ġena vevaġa-maoro seana ġoiranai bita ruġa-tarini, vevaġa-maoro bita ġabini. ¹¹ Isaia na etoreato kavana, ekirani, "Vereġauka ekirani, 'Moġoni veġata, amaġuri-taġoni dainai, tui mabarabarari au ġoiragu ai beġe vetuitui-tarini, mea mabarabarari na Barau beġe kiraġi-foforiani.' "

¹² Moġesi naima ġita tata ġera maġuri Barau ġoiranai bita kiraġi-fofori foforirini.

Tarikakamu ġena veġabidadama asi bono vaġa-rakavaia

¹³ Moġa lorinai karora ġesi tauġera asi bitana vevaġa-maoro vevini. A namona ġita tu ġera tuġamaġi sivaġa-maorori, be tarikakara ġoirari asi sifatafata-ġauri, ġeri

veḡabidadama na beḡe ketoni garina. ¹⁴ Iesu Vereḡauka nuḡanai amaḡurini nai, ma nuḡagu mabarana ḡesi ariba-maoroni, ḡaniḡani dagarana ta tu asi rakava o ma mirona Barau ḡoiranai. Senaḡi bema tarima ta na ḡaniḡani dagarana ta etuḡamaḡi-rakavaiani nai, mo ḡaniḡani dagarana tu ḡia ḡereḡana ḡenai moḡo moḡoni rakava o ma mirona. ¹⁵ Bema tarikakamu asi eiakuni, ḡoi na ḡoiranai kara oḡaniani eḡitaiani nai, bono riba, mo tu dia veuravini veḡana ḡoi na oveiani. Ġemu ḡaniḡani na tarikakamu ḡena maḡuri asi bono vaḡa-rakavaia. Keriso tu ḡia maki uranai emaseto. ¹⁶ Moḡa lorinai ḡemi veḡa ḡobiri boḡono toreri, tarimarima maoro asi boḡono viniri, ḡemi veḡabidadama namori rakavari beḡene kiraḡiri. ¹⁷ Korana dagara baregona tu Barau ḡena Basileia, a dia ḡaniḡani o niuniu dagarari, senaḡina vei-iobukaiobuka, maino, ema iaku-verere Iauka Veaḡa ḡena maḡuri nuḡanai. ¹⁸ Deikara maiḡeri veḡa nuḡari ai Keriso vetuḡunaḡina beiḡo-vinini tarimana tu, Barau na beiaku-iaḡiani, ema tarimarima na maki beḡe vaḡa-moḡoniani.

¹⁹ Moḡa lorinai mabarara sikokore, maino vaḡa-ḡorana ema ḡera veḡabidadama vaḡa-tubuna ḡauveiri siveiri. ²⁰ Ḡaniḡani ḡaramari ai Barau ḡena ḡauvei asi boḡono vaḡa-rakavaia. Moḡoni, ḡaniḡani mabarari tu namo ema veiareva Barau ḡoiranai, senaḡi bema ḡoi na ḡaniḡani ta oḡaniani nai, tarima ta nuḡana ovaḡa-metoani, benamo ḡena veḡabidadama na beketoni, moḡa neḡi asi namo. ²¹ Moḡa lorinai namona tu, asi bono bureḡa, e vine nanuna asi bono niu, ema tarikakamu vaḡa-daḡaraḡena veḡana ta tu asi bono veia. Korana tarikakamu ta bovaḡa-daḡaraḡeani, benamo bevei-rakavani garina.

²² Kara dagara ovaḡa-moḡoniani, maniḡa tu ḡoi ema Barau fakami ai moḡo bene tanu. (Senaḡi tarikaka tari asi bono launaḡiri, ḡoi na kara ovaḡa-moḡoniani dagarana beḡene ḡabi-raḡea, korana) nuḡanai kara eḡabi-raḡeani dagarana na nuḡana asi evaḡa-meto ḡenoḡoiani tarimana tu beiakuni. ²³ Bema tarima ta tu mo kara eḡabi-raḡeani dagarana ma daradarana ḡesi beḡaniani nai, ḡia tu tauḡena bevevaḡa-metoni, korana ḡia tu asi veḡabidadamana ḡesi eḡaniani. Ema asi veḡabidadama ḡenana ḡeiaḡomani dagarari mabarari tu vei-rakava dagarari moḡo.

15

Keriso ḡena maḡuri bitana tovotovoa

¹ Ġita ma kokorera tarimara na moira tarimari ḡeri keto ai bisini vaḡa-kavari, a dia tauḡera ḡereḡara moḡo lorira bitana toreri. ² Ġita tata karora loriri bisini toreri, be

namo beḡene ḡabia, ema ḡeri veḡabidadama bitana vaḡa-tuburi. ³ Korana Keriso maki tauḡena lorina asi etoreato, senaḡi Buka Veaḡai etoreato ilailanai, ekirani, “Vanevane guruḡari metori ḡoi, Barau, iatamu ai ḡekiraḡirito tu, au iatagu ai beḡema ketokau.” ⁴ Guinena guruḡa mabarari Barau ḡena Bukai ḡetorerito moḡeri tu, ḡita beḡene vaḡariba-iaḡira ḡana ḡetorerito. Korana ḡita mo ḡetorerito guruḡari ḡerina vevaḡa-gwaḡiḡi ema vevaḡa-naḡi bisini ḡabia, benamo ḡoirarai Barau ḡena Basileia moḡa bisini tuḡamaḡikau. ⁵ Vevaḡa-gwaḡiḡi ema velaunaḡi tu Barau evinini. Ḡia na ḡomi vekaravami ai nuḡa-sebona bene vaḡa-ḡoraia Keriso Iesu ḡotovotovoani nuḡanai. ⁶ Be nuḡa-sebonai ema garo sebonai ḡera Vereḡauka Iesu Keriso Tamana Barau boḡono vevato-iaḡia.

⁷ Tata karomi ḡesi boḡono veiau-namo ema boḡono veḡabiraḡe, Keriso na eiau-namomito ema eḡabi-raḡemito kavana. Moḡesina boḡo veini tu, Barau boḡo vaḡa-raḡe ḡitakauani. ⁸ Boḡono tuḡamaḡi: Keriso tu Iuda tarimari ḡeri vetuḡunaḡi taunai eiaḡoto, Barau ḡena vetuḡamaḡikau vaḡa-moḡonina, ema Barau ḡena kiraḡitore guruḡari, senera (Aberahamo, Isako, ema Iakobo) eguruḡa-tore vinirito guruḡari vaḡataunari ḡana. ⁹ Ema irau bese tarimari na maki Barau beḡene vaḡa-raḡea ḡena vevetuḡaḡwa bakunai. Buka Veaḡa etoreato ilailanai,

“Moḡa lorinai irau bese tarimari vekaravari ai au na ḡoi bavaḡa-raḡemuni;
ḡuriḡuri mariri baḡabini,
ḡoi aramu bavaḡa-namoani.”

¹⁰ Ma ekirani,

“Irau bese tarimami o, ḡia ḡena bese tarimari ḡesi ḡoiaku-vegogo.”

¹¹ Ma ekirani,

“Ḡomi irau bese tarimami,
Vereḡauka ḡovaḡa-raḡea,
ema ḡomi tarimarima mabarabarami,
mari ai ḡia ḡovaḡa-raḡea.”

¹² Ema Isaia ma ekirani,

“Iese natuna ta betubu-vaisini,
ḡena bese tarimana ta bevaisi-raḡeni,
tanobara mabarana beḡita-ḡauani;
irau bese tarimari ḡia ḡenai beḡe vetuḡamaḡikauni.”

¹³ Vetuḡamaḡikau tu Barau ḡenana eiaḡomani. Ḡia na iaku verere ema maino na bene vaḡa-vonuvonu raḡemi ḡenai ḡoveḡabidadamani nuḡanai. Be monana Iauka Veaḡa ḡena seḡuka na ḡemi vetuḡamaḡikau bene vaḡa-barego lelevaḡia.

Paulo, irau bese tarimari ġeri haroro tauna

14 Tarikakagu mabarami, au bama riba-maoro, ġomi maniġemi tu namo na ġovonuvonu-raġeto, ġoriba-ġinikauto, ema karomi tata ġesi boġo vevaġa-riba-vevinini maki ilaila. 15 Senaġi guruġa matari tari ġomi batore-vinimi nai, kota bakiraġi-metori, mo tu ġomi noġa ma bakiravara-ġenoġoimi maia. Moġesi aveini, korana Barau na ġena namo e varevare-bara dabaranai mai ġauvei eviniguto. 16 Ekeaguto, Keriso Iesu ġena vetuġunaġi tarimanai bana iaġo, ma irau bese tarimari vekaravari ai Rubu Veaġa vereri ġeri ġauvei bana veia, Barau ġena Vari Namona bana ġobata-iaġia. Benamo monana irau bese tarimari maki Barau na beġabi-raġerini varevare dagarari ai beġene iaġo. Ema Iauka Veaġa na bene vaġa-veaġari.

17 Moġa lorinai Keriso Iesu ġena maġuri nuġanai aveiavini, Barau ġena vetuġunaġi aiaġo-vinini nuġanai. 18 Kara boruna ta guruġana au asi baveini, senaġi kara au na akiraġiato ema aveiato ġerina, kara Keriso na au ġeguna eveiato, benamo irau bese tarimari na Barau ġema-seġaġi-viniato, moġa moġo bakiraġiani. 19 Ġegu ġobata ema ġauvei tu Iauka Veaġa ġena seġuka na vetoġa boruri ema nuġa-farevaġi veiġari na evaġa-foforirito-ġoi. Moġesina nai Ierusalemna na aġeġeraġito, aiaġoto mo Iiliriko tanona, Keriso ġena Vari Namona mabarana akiraġi-fofori ġinikauato. 20 Au ġegu ura baregona vanaġivanaġi tu, Keriso roġosi roġo beġere ribaia gaburi ġana bana iaġo, Vari Namona bana ġobata-iaġia. Korana asi aurato, tarima ta na ġauvei evaġa-ruġaiato gabunai ma bana ġauvei-iaġo. 21 Senaġi ġegu ura tu, Buka Veaġai etoreato kavana bana vei, ekirani,

“Ġia varina asi ġekira-vararito tarimari na beġene ġitaia, ema varina asi ġeseġaġiato tarimari na beġene ribaia.”

22 Moġesi nai nega ġutuma naiaġosi atoni, senaġi ama vedaġa-raġeni.

Paulo na Roma benea ġitaia boioġana etogato

23 Senaġi toma mainai au tu asi ġegu ġauvei gabuna ta maia, ema laġani ġutuma varau beġe iaġo nuġari ai, au ġegu ura baregona tu banasi raka-ġitamini, 24 nai atuġamaġini, Spein ġana baiaġoni nai tu, basi ġitamini roġo. Maninana bavanaġini nai, atuġamaġini, basi raka-ġitamini, ma ġomi ġesi bita tanu-kotunani roġo. Moġa murinai aurani, ġomi na boġono vaġa-kavaġu ġegu iaġoiiaġo bana iaġo-vinia ġana. 25 Initoma tu roġo Ierusalemna ġana aiaġoni, Barau ġena tarimarima veaġari navaġa-kavari ġana. 26 Korana Makedonia ema Akaia tanori ai tu nuġari ma verereri ġesi

Ierusalemmai asi ġeri-ġari tarimari Barau ġena tarimarima veaġari vekaravari ai ġetanuni moġeri ġeri moni ġevaġa-vegogoto. ²⁷ Ġia tu ma iakuri ġesi ġeri moni ġevaġa-vegogoto, ma mo tu Iuda tarimari ġeri ġabitore ġia ġeri ai ġevaġa-voiani. Korana bema irau bese tarimari Iuda tarimari ġeri namo iauka rekenai dagarari ġeġabirini nai tu, ġia tauġaniri rekenai farefarena maki Iuda tarimari ġesi beġe vare-barabararini. Korana ma ġeri ġabitore Iuda tarimari ġeri ai dainai. ²⁸ Be mai ġauvei maiġa bavaġa-koriani, ema bana riba-maoro mai moni tarimari korikori na beġene ġoitaġoa murinai vau, Spein ġana baiaġoni, ema ġomi maki basi raka-ġitamini ġegu iaġoiāgo nuġanai. ²⁹ Au ma ribagu ġomi ġemi ai baiaġosini nai, Keriso ġena vevaġa-namo barego lelevaġina baġabi-iaġosiani ġomi ġemi ai.

³⁰ Tarikaka-ġore, ġera Vereġauka Iesu Keriso aranai ema Iauka Veaġa ġena veuravini, ġita iatarai etoreani veuravinina, bakunai, au ġomi alaunaġimini: Au ġegu vekwaraġi ai boġono vaġa-kavagu, iatagu ai Barau ġenai boġono ġauġau. ³¹ Boġono ġuriġuri, be Barau na Iudea nuġanai Keriso asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġimari na bene vaġa-maġurigu, ema mo varevare dagarana Ierusalemmai Barau ġena tarimarima veaġari na beġene ġabi-raġea ma iakuri ġesi. ³² Be Barau ġena ura ilailanai ġomi ġemi ai ma iakugu ġesi bana iaġosi, ema mabarara bisini vevaġa-kokore. ³³ Maino Barauna ġomi mabarami sevimi ai bene tanu. Amen.

16

Paulo ġena vevaġa-namo guruġari

¹ Avaġa-ribamini, ġita tobara Foibe tu beiaġosini. Ġia tu ekalesia ġena vetuġunaġi vavinena ta Kenkrea rubuna nuġanai. ² Anoġimini, Vereġauka aranai boġono ġabi-raġea, ekalesia o veaġa tarimari ġoġabi-raġerini dabarari korikoriri ai. Ema ma ġena ura dagarari ġomi ġemi ai nai, boġono vinia. Korana ġia ġena vevaġa-kava maki barego lelevaġi tarimarima ġutuma ġeri ai. Au maki evaġa-kava barego-lelevaġiguto.

³ Priskila ema Akwila au ġegu vevaġa-namo boġono viniri. Ġia tauri ruarua tu au ġesi ġauvei sebona moġo ġaveiani Keriso Iesu ġena ġauvei nuġanai. ⁴ Ġia tauri ruarua tu au uragu ai be dori ġevaġi-maserito. Au ema tanobara irauirau ai ġetanuni ekalesiari ġema iaku tu asikei ġia tauri ruarua ġeri ai. ⁵ Ġia ġeri numai ġeraka-vegogoni ekalesiana maki boġono vaġa-namori.

Au ġatagu namona Epeneto au ġegu vevaġa-namo boġono vinia. Ġia tu Keriso murinai eraka-guineto Asia tanobarana nuġanai.

⁶ Maria au ġegu vevaġa-namo boġono vinia. Ġia tu ġomi urami ai evekwaraġi-baregato.

⁷ Au garagaragu Androniko ema Iunia au ġegu vevaġa-namo boġono viniri. Ġia tu au ġesi dibura numai ġatanu-vegogoto. Apostolo mabarari vekaravari ai ġia tauri ru-rua tu ġerevaġi, ema ġia tu Keriso ġena maġuri nuġanai ġeberetoġa-guineto, muriri ai vau au ama bere-toġato.

⁸ Ampliato au ġegu vevaġa-namo boġono vinia. Vereġauka ġena maġuri nuġanai ġia tu au ġatagu korikori.

⁹ Urebano au ġegu vevaġa-namo boġono vinia. Ġia tu ġita ġesi taġauvei-vegogoni tarimana Keriso ġena maġuri nuġanai. Au ġatagu namona Stakis au ġegu vevaġa-namo boġono vinia.

¹⁰ Apele au ġegu vevaġa-namo boġono vinia. Ġia tu moġoni veġata Keriso ġena maġuri nuġanai eruġa-gwaġiġini.

Aristobulo ġena numa tarimari mabarari ġegu vevaġa-namo boġono viniri.

¹¹ Au garagaragu Herodion ġegu vevaġa-namo boġono vinia.

Narakiso ġena numa tarimari deidei Vereġauka ġena doġoro tarimari ġegu vevaġa-namo boġono viniri.

¹² Trifena ema Trifosa au ġegu vevaġa-namo boġono viniri. Maniġeri vavine Vereġauka ġena ġeġauvei-vekwaraġini.

Au tobagu namona Peresi ġegu vevaġa-namo boġono vinia. Mani vavine maki Vereġauka ġena eġauvei-vekwaraġini.

¹³ Rufo ma sinana ġesi au ġegu vevaġa-namo boġono viniri. Rufo tu Vereġauka na eġabi-viriġiato ġena vetuġunaġi taunai bene iaġo, ma sinana tu au sinagu ai eiaġoto.

¹⁴ Asinikrito, Flegon, Hemes, Patroba, Hemas ema tarikaka tari ġia ġesi ġetanuni maniġeri ġegu vevaġa-namo boġono viniri.

¹⁵ Filologo, Iulia, Nereus ma tobana, e Olimpasi, ema Barau ġena tarima veaġari ġia ġesi ġetanuni mabarari ġegu vevaġa-namo boġono viniri.

¹⁶ Karomi tata vetarikaka verauna na boġono vaġa-namori Keriso ġena ekalesia mabarabarari na ġemi vevaġa-namo beġe tuġu.

Velaunaġi tari

¹⁷ Tarikakagu mabarami, alau-naġimini, boġono boġe-ġotoġoto, vetavi-kirakira veiġari ġeveirini tarimari ema ġomi ġemi veġabidadama ġefatafata-ġaurini, dia ġomi na ġoġabirito vevaġa-ribari na. Maniġeri tarima seviri ġana asi

boĝono raka-kavi. ¹⁸ Korana maniĝeri tarima tu dia ĝita ĝera Vereĝauka Keriso ĝena vetuĝunaĝi ĝeiaĝo-viniani, a ĝia tauĝaniri ĝeri ura veiĝari ĝeveirini. Ĝia tu ĝeri guruĝa meriĝa-meriĝari na ema ĝeri guruĝa ginikau-ginikau na asi iaunegari tarimari ĝeri tuĝamaĝi ĝeĝofa-darererini. ¹⁹ Tarimarima ĝutuma na ĝomi ĝemi seĝaĝi varina varau ĝeseĝaĝiato. Moĝa lorinai au ĝegu verere asikei ĝomi ĝemi ai. Senaĝi au auranĝi, veiĝa namori boĝono riba-ginikauri, ma veiĝa rakavari asiĝina ĝinavaĝi boĝono veiri. ²⁰ Maino Barauna na nega kotuna moĝo benamo Satani ĝomi kwakumi fanafana na gaburenai befana-fatafataiani.

Ĝita ĝera Vereĝauka Iesu ĝena namo ema varevare-bara ĝomi iatami ai bene tanu.

²¹ Timoteo, au ĝauvei karogu, ema au garagaragu Lukio, Iason ema Sosipata na ĝemi vevaĝa-namo guruĝari beĝe tuĝu.

²² Au, Teretio, Paulo ĝena guruĝa mai fefai batorea taugu, na maki Vereĝauka aranai ĝegu vevaĝa-namo atuĝu-iaĝosiani.

²³ Gaius na ĝemi vevaĝa-namo guruĝari betuĝu. Au tu ĝia na ĝena numai enariguni, ema ekalesia tarimari mabarari tu mainai ĝeraka-vegogoni.

Erasto, mai siti ĝena moni eĝita-ĝauani tarimana, ema ĝita tarikakara Kwatas na ĝemi vevaĝa-namo beĝe tuĝu.

[²⁴ Ĝita ĝera Vereĝauka Iesu Keriso ĝena namo ema varevare-bara ĝomi iatami ai bene tanu.]

Barau vaĝa-raĝena guruĝari

²⁵ Barau sivaĝa-namoa, korana ĝia na ĝomi ĝemi veĝabidadama bevaĝa-kokore-iaĝirini au ĝegu Vari Namona, Iesu Keriso aĝobata-iaĝiani varina, ĝenana. Mai vari tu guineri laĝaniri na veĝata vekuretoĝa etanuto-ĝoi dagarana bema fofori. ²⁶ Maitoma moĝeri tu tanu-vanaĝivanaĝi Barauna ĝena guruĝa ilailanai peroveta tauri ĝeri toretore na ĝema vaĝa-foforirini, ma tama ribarini. Mai veiĝa ema vetoreto anina tu, tanobara mabarari na ĝia beĝene vaĝa-moĝonia ema beĝene seĝaĝi-vinia ĝana. ²⁷ Iaunega Barauna sebona kwarikwari sivaĝa-raĝea Iesu Keriso bakunai. Ĝia marevana baregona bene tanu vanaĝivanaĝi. Amen.

PAULO ĜENA TORETORE GINIGUINENA KORINTO EKALESIARI ĜERI

1 Korinto vaĝa-foforina guruĝari

Korinto ekalesiana doĝorona tu Paulo ĝenana eĝorato (Apostolo 18). Ma mai fefa giniguinena Paulo na etoreato korana tu, Korinto ekalesiari fakari ai tu meto kota ĝeĝorato-ĝoi. Ma ĝia na Paulo ĝetore-viniato, ĝedanagiato, kamasi beĝene vei ĝetato. Moĝesi naima Paulo na mai fefai ĝeri vedanaĝi evaĝa-veŝeato (7:1; 8:1; 12:1; 16:1), ema mo deideiri ĝevei-rakavato-ĝoi moĝeri evaĝa-guruĝa-gwĝigirito ema ekalesia maĝurina korikorina tu aiĝesina ekira-vararito.

Paulo na mai fefa tu Efeso vanuĝa na etore-vinirito, mo tu Efeso ekalesiari vaĝa-toitoina evarivaririto taiminai. Mai fefa tu laĝani 53 ma 55 fakari nuĝanai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefai siri baregori tu karoa 1:30-31. Ma ĝena vevaĝa-riba guruĝari baregori ekiraĝirito tu maiĝeri: 1) Ekalesia doĝorona korikori vetoĝana boĝitaiani, ĝia tu Iesu Keriso ĝena vere o veĝitaĝau gaburenai ĝetanuni. 2) Barau ĝena ekalesia doĝorona korikori tu dia tarima o tanobara ĝena iaunegai ekalesia doĝorona beĝe ĝori-kauani, senaĝi Barau ĝena iaunegai ema seĝukai. 3) Ekalesia doĝorona korikori tu Barau na eboioĝaiato dabaranai moĝo beĝe tanuni. 4) Ekalesia doĝorona korikori tu Barau ĝena guruĝa beĝe korana-iaĝiani, ema Barau ĝena veuravini ai moĝo beĝe tanuni.

Paulo na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Ekalesia nuĝanai vevare-kirakira eĝorato - karoa 1-4
2. Veĝa rakavari ekalesia nuĝanai - karoa 5-7
3. Kwaivakuku ĝevinirini bureĝari - karoa 8-10
4. Tomaraka-riĝo dabarana - karoa 11
5. Iauka Veaĝa ĝena varevare - karoa 12-14
6. Variĝisi-ĝenoĝoi - karoa 15
7. Guruĝa dokona - karoa 16

¹ Au Paulo, Barau ĝena urai ekeaguto, Keriso Iesu ĝena apostolo tarimagu ai bana iaĝo, ema ĝita tarikakara Sostene ĝesi tauma ruarua ĝemana mai fefa eiaĝosini, ² Barau ĝena ekalesia tarimami Korinto nuĝanai ĝotanuni ĝemi. Ĝomi tu Barau ĝena tarimarima, be Keriso Iesu nuĝanai varau evaĝa-veaĝamito, ma ĝomi Barau na ekeamito tu boĝono veaĝa uranai. Tarimarima mabarari gabu mabarari ai ĝetanuni ĝera Vereĝauka Iesu Keriso aranai ĝeĝauĝauni tarimari maki,

Barau na ġomi ġesi ekea-sebonamito, boġono veaġa uranai. Iesu Vereġauka tu ġia e ġita mabarara ġera Vereġauka.

³ Ġita Tamara Barau ema Vereġauka Iesu Keriso ġerina varevare-bara ema maino ġemi ai bene tanu.

Paulo na Barau etanikiu-viniato

⁴ Au na ġegu Barau vanaġivanagi atanikiu-viniani ġomi iatami ai, korana ġia ġena varevare-bara ġomi Keriso Iesu nuġanai ġotanuni tarimami evinimito nai. ⁵ Iesu Keriso ġesi ġosebonani nai, Barau na ġomi dagara mabarari ai varau bevaġa-taġami, guruġa kiraġikiraġi iaunegari mabarana ema tuġamaġi-faka mabarana maki evinimito. ⁶ Keriso varina maki ġomi nuġami ai tu varau emoġonito e ġemi veġabidadamai ġoruġa-gwaġiġini. ⁷ Moġesina naima ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena iaġoma roġo ġovaġa-noga-taġoani nuġanai tu, Iauka Veaġa ġena varevare tai tu asi ġorabuni. ⁸ E Barau na ġomi bevaġa-ruġa gwaġiġimini beiaġoni mo magona. Be ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena vevaġa-kota ġaronai ġomi tu asi ġemi vei-rakava bene doġarimi. ⁹ Barau tu ma ġena vetuġamaġikau. Ġia na ġomi ekeamito, ġia Natuna Iesu Keriso ġita ġera Vereġauka ġesi boġono sebona moġo ġana.

Ekalesia nuġanai vevare-kirakira eġorato

¹⁰ Tarikakagu mabarami, au na ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso aranai anoġimini, aurani mabarabarami tu dagara sebona moġo boġono kiraġia, be tauġemi fakami ai asi boġono vevare-kirakira. Ġomi mabarami ġemi tuġamaġi ema ura sebonai moġo boġono tanu. ¹¹ Korana tarikakagu, ġomi varimi tu Kloe ġena numa tarimari na ġema-kiravaraguto, ġekirato, ġomi tu tauġemi moġo ġoveġare-veġareni fakami ai. ¹² Au na akiraġiani gabuna tu iniġa. Ta tu okirani, “Au tu Paulo murinai arakani.” Ta tu okirani, “Au tu Apolos murinai arakani.” Ma ta ma okirani, “Au tu Kefas, (mai tu Petero), murinai arakani.” Ma ta maki ma okirani, “Au tu Keriso murinai arakani.” ¹³ Keriso tu bevevare-kirakira, be doġoro ġutumai beiaġo ba? Mo tu Paulo ġomi urami ai ġevaġa-satauroato ba? O Paulo aranai ġomi ġebabatisomito? ¹⁴ Au na Barau atanikiu-viniani, korana au na ġomi ta asi ababatisomito, a Krispo ema Gaius moġo ababatisorito. ¹⁵ Asi namo ġomi ta bokirani, “Ġai tu Paulo na eababatisomato nai ġena mero ai ġaiagoto,” botoni. ¹⁶ Moġoni, Stefanas ma ġena numa tarimari ġesi maki au na ababatisorito. Ma asi aribani, au na tarima kotari maki ma ababatisorito ba asiġina.

17 Au Keriso na etuḡuguto tu, dia bana babatiso ḡana, senaḡi Vari Namona bana ḡobata-iaḡia ḡana. Ma dia iaunega lelevaḡi tarimari ḡeri guruḡa maḡurinai bana ḡobata-iaḡia, korana Keriso ḡena satauro asi seḡukanai beiaḡoni garina.

Satauro Varina

18 Moḡoni, satauro varina mase dabaranai ḡerakani tarimari na tu asi ḡevaḡa-moḡoniani, ḡekirani tu vari babona ḡetoni. Senaḡi maḡuri dabaranai tarakani tarimara ḡerai tu Barau ḡena seḡuka satauro varina nuḡanai efoforini. 19 Buka Veaḡa nuḡanai Barau tu maiḡesi ekirani,

“Au na iaunega lelevaḡi tarimari ḡeri iaunega tu asi tauri ai bavaḡa-iaḡorini, ema ḡeriba-vanaḡito tarimari ḡeri riba lelevaḡina bavaḡa-rakavarini.”

20 Be iaunega lelevaḡi tarimari tu ainai? Vevaḡa-riba e toretore tarimari tu ainai? Ribavanaḡi tarimari guruḡa ḡevaḡa-vevaḡirini tauri tu ainai? Barau na evaḡa-foforiato, mai tanobara ḡena iaunega tu babo veḡata.

21 Moḡoni, Barau ḡena iaunega tu fofori, korana Barau na guba ema tanobara eveirito mabarari na ḡena iaunega tu ḡevaḡa-foforiani, senaḡina tarimarima tauḡeri ḡeri iaunega na Barau asi ḡeribaiato. Moḡesina nai Barau ekirato, namona tu, satauro varina, tarimarima na ḡekira-baboani varina, ḡevaḡa-moḡoniani tarimari Barau na bene vaḡa-maḡuriri. 22 Iuda tarimari ḡeri ura baregona tu vetoḡa boruri beḡene ḡita, a Grik tarimari tu iaunega ḡeḡita-vetauni.

23 Senaḡi ḡai na tu Keriso, ḡevaḡa-satauroato tarimana, ḡaḡobata-iaḡiani, ḡia tu vevaḡa-maḡuri tauna. Ma mai vari Iuda tarimari ḡeri ai tu guruḡa rakavana e Grik tarimari ḡeri ai tu vari babona. 24 Senaḡi Barau na ekearito tarimari, Iuda tarimari e Grik tarimari, ḡita mabarara ḡerai Keriso tu Barau ḡena seḡuka ema Barau ḡena iaunega. 25 Barau ḡena veḡa tarimarima na ḡekira-babobaborini, moḡeri veḡa na tarima ḡeri iaunega evanaḡirini. Ema Barau ḡena veḡa tarimarima na moira-moirai ḡekiraḡirini, moḡeri na tarima ḡeri kokore evanaḡirini.

26 Tarikakagu mabarami, ḡovetuḡamaḡi-ḡenoḡoi, ḡomi tu aiḡesi tarimami Barau na ekeamito. Ḡomi tanobara iaunegana ḡesi bita vaḡa-vetovomini nai, ḡomi viravira moḡo ma iaunegami, e ḡomi viravira moḡo ḡoseḡukato, ema ḡomi viravira moḡo ḡemi bese tu vere. 27 Senaḡi Barau na tu mai tanobarai babo tarimari eviriḡirito, benamo ḡia ḡerina mai tanobara ḡena iaunega tarimari evaḡa-maiakarito. Ema Barau na mai tanobarai moira tarimari eviriḡirito, benamo ḡia ḡerina tanobarai kwalimu tarimari evaḡa-maiakarito.

28 Ema Barau na mai tanobarai tarima tari, asi ġeiavirini, ġeġita-fitog̃arini e ġekirani, namo ta asi beġe vaġa-ġoraiani ġetoni tarimari, eviriġirito, benamo ġia ġerina tanobarai ġevaġa-raġerini tarimari asi tauri ai evaġa-iaġorito. 29 Mo veġa eveiato korana tu, tarima ta ġia ġoiranai asi bene vetore-varaġevaraġe ġana. 30 Gomi ġemi maġuri tu Barau na Keriso Iesu ġesi evaġa-sebonaiato. Keriso Iesu tu Barau na eġabiato ġita ġera iaunegai evaġa-iaġoato. Keriso ġenana ġita tu Barau ġena vei-iobukaiobuka tarimara e Barau ġena veaġa tarimara, ema Barau na rakava nuġana na evoi-vaġirato, ma rakava toma tu asi seġukana ġita ġerai. 31 Moġa lorinai Buka Veaġai ekirani ilailana bitana tanu, ekirani, “Tarima ta eurani bene veiavi nai tu, Vereġauka na kara ġita iatarai eveiato veiavina moġo bene veiavi-iaġia.”

2

1 Tarikakagu mabarami, au ġomi ġemi ai aiaġosito, Barau ġena guruġa vekuretoġana ġemi aġobata-iaġiato tu, dia guruġa gwaġiġiri ai e ġegu iaunegai ġomi avaġa-guruġamito. 2 Au ġomi ġesi roġo tatanuto-ġoi nai, au ġegu ura baregona aveiato tu, dagara ta tu asi bana kiraġia, senaġi Iesu Keriso moġo, o sikira, Iesu Keriso, ġevaġa-satauroato tarimana moġo bana ġobata-iaġia. 3 Au ġomi ġesi tatanuto-ġoi tu asi kokoregu, ma garigu ġesi, ema tauġanigu maki eġoġo-ġoġoato-ġoi. 4 Ema au ġegu guruġa e ġobata maki dia tarimarima ġeri iaunega guruġari na, senaġi au ġegu guruġa ema ġobata tu Iauka Veaġa seġukana avaġa-foforiato-ġoi. 5 Moġesi naima ġomi ġemi veġabidadama tu tarimarima ġeri iaunegai asi boġono vaġa-ruġari, senaġi Barau ġena seġukai boġono vaġa-ruġari.

Iauka ġenana eiaġomani iaunegana

6 Moġoni, Iauka rekenai ġefakirato tarimari tu, guruġa iaunegari avinirini. A maiġeri guruġa iaunegari tu dia mai tanobara ġena iaunegai o mai tanobara ġorikauroi tarimari ġeri iaunegai; ġia ġeri iaunega tu mai ekorini. 7 Au na akiraġiani iaunegana tu Barau ġena iaunega vekuretoġana. Tarimarima ġerina tu ekure-toġaiato, senaġi ġia na mai tanobara roġosi roġo bere veia nuġanai, eġabi-toreato, ġita na mareva baregona bitana ġabia uranai. 8 Mai iaunega vekuretoġana tanobara ġeġori-kauani tarimari na ta maki asi ġeribaiato. Korana bema beġere ribaia nai tu, mareva baregona Vereġaukana tu asi ġere vaġa-satauroa. 9 Senaġi Buka Veaġai ekirani ilailanai, “Ta matana na asi eġitaiato, ta seġana na asi eseġaġiato,

ta ġena tuġamaġi asi etuġamaġi-fakaiato, moġa tu Barau na erovina-toreato, ġia beġe ura-viniyani tarimari ġeri.”

¹⁰ Mai tu vekuretoġa dagarari, senaġi Barau na ġita ġerai tu evaġa-foforirito ġia Iaukana ġenana. Iauka tu dagara mabarari eragaġirini, Barau ġenai dagara dobu-masemaseri maki eragaġirini. ¹¹ Vaġa-ilailana tarima ta na tarima boruna ġena tuġamaġi asi eribaiani. Asiġina. Mo tarima tauġena iaukana na vau ġia nuġanai tuġamaġi vekuretoġari eribarini. Barau maki moġesina, tarima ta na ġia ġena tuġamaġi asi eribaiani, senaġi Barau Iaukana na moġo eribaiani. ¹² Ġita na tu dia mai tanobara iaukana taġabiato. Asiġina. Ġita tu Barau na etuġuato Iaukana taġabiato, Barau na varevare evini-kavarato, dagarari bitana riba-maorori ġana.

¹³ Maiġeri dagara tu dia tarimarima ġeri iaunegai ġevaġa-ribamani guruġari loriri ai ġakiraġirini. Senaġi mai tu Iauka Veaġa na evaġa-ribamani guruġari ilailari ai ġaguruġani. Iauka rekenai dagarari o guruġari tu Iauka Veaġa na evaġa-ribamani ilailanai ġakiraġirini. ¹⁴ Tanobara tarimana na Barau Iaukana ġenana dagara ta tu asi bedoġariani, korana ġia tanobara tarimana ġenai mo tu babo dagarari, ema asi maki beribarini, korana moġeri dagara mo tu Iauka Veaġa nuġanai ġetanuni tarimari na vau beġe ribarini. ¹⁵ Iauka Veaġa ġia nuġanai etanuni tarimana na, dagara mabarari beġita-ginikaurini e betuġamaġi-fakarini, senaġi ġia tauġena tu ta na asi beġita-ginikauani e asi beriba-maoroani. ¹⁶ Korana Buka Veaġa nuġanai maiġesi ekirani, “Deikara na Vereġauka nuġana eribaiani? Deikara na ġia besisiba-viniyani? A Keriso ġena tuġamaġi tu ġita ġerai etanuni.”

3

Barau ġena vetuġunaġi tarimari

¹ Tarikakagu mabarami, au na ġomi avaġa-guruġamito-ġoi tu dia Iauka Veaġa na eguine-iaġirini tarimari kavana. Senaġi au na ġomi tu tanobara maġurinai ġetanuni tarimari kavana avaġa-guruġamito-ġoi. Mo negai ġomi Keriso ġena veġa e maġuri nuġanai tu roġo raraka-raraka. ² Moġesi naima au na ġomi tu lata gorari ai aġubumito, a dia ġaniġani gwaġiġiri ai. Korana mo negai ġomi iauka ġaniġaniri gwaġiġiri ġaniġaniri ġana tu roġosi roġo boġoro barego-ginikau. Aba, initoma maki ġomi tu roġosi roġo boġoro barego-ginikau, roġo raraka-raraka iaukai; ³ korana ġomi tu roġo tauġanimi ġeri ura rakavari na ġeguine-iaġimini. Ġomi fakami ai mama e vevane tu roġo ġetanuni, mainana moġo evaġa-moġoniani

ḡomi tu mai tanobara tarimari ḡeri maḡuri ai roḡo ḡotanuni. ⁴ Ḡomi tu roḡo tanobara maḡurinai ḡotanuni, korana ḡomi ta okirani, “Au tu Paulo ḡena,” ma ta tu ma okirani, “Au tu Apolos ḡena.”

⁵ Be Apolos tu dei? Ema Paulo tu dei? Ḡia tauri ruarua tu vetuḡunaḡi tarimari koriri moḡo, ḡia ḡerina ḡomi Iesu ḡovaḡa-moḡoniato. Ḡai tauma ruarua tu Vereḡauka na ḡauvei tata evinimato. ⁶ Au tu avaroto, a Apolos na tu nanu na edairiato, senaḡi Barau na tu evaḡa-garaiato. ⁷ Moḡesi naima evaroto tarimana e nanu na edairito tarimana tauri ruarua tu asi arari, senaḡi Barau ḡereḡana moḡo, korana ḡia na dagara evaḡa-gararini. ⁸ Evaroni tarimana ema nanu na edairini tarimana tu ilaila moḡo. Ḡia tata ḡeri ḡauvei ilailari ai Barau na voiri bevinirini. ⁹ Ḡai tu Barau ḡesi ḡaḡauvei-sebonani tarimama, a ḡomi tu Barau ḡena vamoka; ḡomi maki Barau ḡena numa.

Barau ḡena ḡauvei tu numa ragaragana kavana

¹⁰ Barau na ḡena namo e varevare-bara eviniguto ilailanai, au tu numa raga tarimagu namonai aiaḡoto. Numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna forena aragaiato (o kwakuri avaḡa-ruḡa ginikaurito), ma ta na tu iatanai numa eragaiani. Senaḡi numa beḡe ragaiani tarimari tata tu beḡene venari, kamasi numa beḡe ragaiani tu. ¹¹ Barau na Iesu Keriso tu numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna forenai evaḡa-iaḡoato. Ma ta na numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna boruna ta tu asi ma beragaiani veḡata. ¹² Tarima tari na mai numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna forena (o numa kwakuri) iatanai tu golo, silva o galasi foreri beḡe ḡauvei-iaḡirini numa beḡe ragani nai, a tarima tari na ḡau, reḡi o biri beḡe ḡauvei-iaḡirini. ¹³ Ḡia tata ḡeri ḡauvei vetoḡari tu Vereḡauka ḡena Kota baregona ḡaronai vau bevaḡa-foforirini. Korana mo ḡauvei tu karava na bevaḡa-foforiani ema karava na tarima tata ḡeri ḡauvei betovo-naḡirini, moḡeri ḡauvei tu namori ba rakavari. ¹⁴ Bema tarima ta na mo numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna forenai eragaiato numana tu karava na asi beḡaraiani nai, ḡia tu voina namona beḡabiani. ¹⁵ Bema ḡena numa karava na beḡaraiani tarimana tu, ḡena ḡauvei mabarari tu beḡe rekwa-rekwani, ḡia ḡereḡana moḡo bemaḡurini. Senaḡi ḡia tu noḡa moḡo karava na beraga-maḡurini.

Ḡomi tu Barau ḡena Rubu Veaḡa

¹⁶ Ḡomi asi ribami, ḡomi tu Barau ḡena Rubu Veaḡa ema Barau Iaukana tu ḡomi nuḡami ai etanuni, ei? ¹⁷ Bema tarima ta na Barau ḡena Rubu Veaḡa bevaḡa-rakavaiani nai, ḡia maki

Barau na bevaḡa-rakava kwaikwaiiani, korana Barau ḡena Rubu tu veaḡa, ema ḡomi tu ḡia ḡena Rubu Veaḡa.

Tarimarima asi boḡono vaḡa-veiaviri

¹⁸ Tarima ta ḡena tuḡamaḡi na asi bene ḡofaia. Bema tarima ta ḡomi fakami ai etuḡamaḡini, ḡia tu ma iaunegana mai tanobarai, ḡia tu babo tarimanai bene iaḡo, be bene iaunega. ¹⁹ Korana mai tanobara iaunegana Barau ḡoiranai tu iaunega babona. Buka Veaḡai ekirani kavana, ekirani, “Barau na iaunega tarimari tauḡeri ḡeri iaunega rakavari nuḡari ai eḡabi-taririni.” ²⁰ Ema Buka Veaḡai maki ma ekirani, “Vereḡauka ribana, iaunega tarimari ḡeri tuḡamaḡi tu asi tauri, koriri moḡo.”

²¹ Moḡesi naima, tarima ta na tarimarima tu asi bene vaḡa-veiaviri. Korana dagara mabarari tu ḡomi ḡemi. ²² Paulo e Apolos ema Petero; mai tanobara mabarana tu ḡomi ḡemi, maḡuri e mase, maitoma ḡefoforini dagarari ema ḡoirai vau beḡe iaḡomani dagarari; mabarari tu ḡomi ḡemi. ²³ A ḡomi tu Keriso ḡena, ema Keriso tu Barau ḡena.

Vereḡauka tauḡena na ḡena vetuḡunaḡi tarimari ḡeri maḡuri evetau-ginikaurini

4

¹ Moḡesi naima ḡomi na ḡai boḡono tuḡamaḡima, ḡai tu Keriso ḡena vetuḡunaḡi-iaḡovinina tarimama, ema Barau ḡena vekuretoḡa dagarari ḡitaḡauri tarimama. ² Farefare ḡeviniani bene ḡita-ḡauri ḡetoni tarimana ḡena biaguna ḡena ura baregona, ḡia tu ma vetuḡa-maḡikauna ḡesi farefare bene nariri. ³ Au tu kamasi ḡotoni? Au tu asi atuḡamaḡini, ḡomi na au boḡo vetau-ginikauguni o tarimarima ḡeri Kota maḡurinai beḡe vetau-ginikauguni ba asigina. Au tu tauḡegu maki asi avevaḡa-maoroni. ⁴ Au tauḡegu avetuḡamaḡini, ḡegu rakava ta asi atuḡamaḡi-doḡariani. Senaḡi asi akirani, au tu asi ḡegu vei-rakava. Vereḡauka na moḡo au eḡita-ginikauguni. ⁵ Moḡesina naima Vereḡauka roḡosi bene iaḡoma e ḡena vevaḡa-kota ḡarona roḡosi bene ḡabia nuḡanai, maitoma tu tarima ta asi boḡono vetau-vinia. Vereḡauka na mukuna furufuru ai vekuretoḡa dagarari mabarari mamai betore-rosirini, ema tarimarima ḡeri tuḡamaḡi loruri ḡutunai ḡetanu-vekuretoḡani maki bevaḡa-foforirini. Mo ḡaro ai Barau na tata bevaḡa-raḡerini ḡeri veiḡa loriri ai.

⁶ Tarikakagu mabarami, maḡeri guruḡa au tauḡegu ema Apolos ḡema bavaḡa-vetovori, korana tu ḡomi namo boḡono doḡari uranai. Be, ḡai ḡemana maḡa boḡono ribaia, “Buka Veaḡai ḡetoreato guruḡana asi boḡono vanaḡia.” Monana

tarima sebona ta moĝo asi boĝo vaĝa-veiaviani e ta asi boĝo kira-fitoĝaiani. ⁷ A ĝoi tu deikara na tarima baregomu ai etoremuto tarimarima mabarari fakari ai? Ĝoi ĝemu dagara mabarari tu dia Barau na evinimuto? Bema ĝoi na Barau ĝenana odoĝaririto nai tu, kara dainai ovekokorokuni, noĝa dia Barau ĝenana oĝoitaĝoato dagarana oveini?

⁸ Ĝomi tu ĝoura-vinirini dagarari na varau boĝo vonuvonu-raĝe. Gomi tu varau boĝo taĝa-ĝosi. Ĝai tu ĝomi na boĝo vanaĝima, korana ĝomi tu varau boĝo kini, be ĝoveĝitaĝauni. (Ĝomi tu noĝa moĝo Keriso varau bere iaĝoma-ĝenoĝoi kavana ĝoveini). Au ĝegu ura barana sebona, ĝomi tu moĝoni boĝoro kini, be ĝai maki ĝomi ĝesi bitara kini-sebona. (Korana boĝono riba, Keriso ma beĝenoĝoi-iaĝomani nai, ĝai maki ĝomi ĝesi bita kinini). ⁹ Senaĝi au atuĝamaĝini tu maĝesi: Barau na ĝai apostolo tu gabi tarimamai etoremato, mai tanobarai asi beĝene ĝita-leama e asi beĝene iavima gabunai etoremato. Ĝai tu noĝa tarima kotari, Kota na evaĝa-moĝonirini beĝene vaĝi-maseri etoni, benamo ĝeĝabirini, ĝutuma-bara ĝoirari ai ĝevaĝa-ruĝa-rosirini, beĝene ĝitari vau beĝene vaĝiri ĝetoni kavana. Ĝai maki Barau na mai tanobara mabarana nuĝanai etore-rosimato, aneru e tarimarima ĝoirari ai. ¹⁰ Ĝai tu babo Keriso ĝaramanai bene, a Keriso nuĝanai ĝomi tu iaunega. Ĝai tu asi kokorema, a ĝomi tu ma kokoremi. Ĝomi tu ĝeguba-kaumini, a ĝai tu asi ĝegubakaumani. ¹¹ Ĝai ĝatanu-iaĝomani mo toma tu ĝavito-maseni e ĝananu-maseni; dabuĝa rakavari na ĝavedabuĝani; ĝekwarimani; ema asi ĝema tanutaĝo numari. ¹² Ĝai tu tauĝema ĝimama na ĝaĝauveini. Tarima na ĝekira-fitoĝamani nai, ĝai na tu ĝavaĝa-namorini; ĝevaĝa-midigu midigumani e ĝelai-lausilausimani, senaĝi ĝaruĝa-gwaĝiĝini moĝo, voiri asi ĝaveirini. ¹³ Ĝai arama tu ĝevaĝa-rakavarini, a ĝai na tu ĝavaĝa-guruĝa ginikaurini. Ĝai tu tanobara ĝena momo ai ĝaiaĝoto, e tanobara na eruĝamani asi eĝabi-raĝemani beiaĝoma mo toma.

¹⁴ Au na maĝeri mabarari atorerini tu, dia ĝomi navaĝa-maiakami ĝana, senaĝi ĝomi tu au natugu, aura-vinimini tarimami, naima akiravara-toreĝaumini. ¹⁵ Aba, Keriso nuĝanai ĝevaĝa-ribamini e ĝeĝori-kaumini tarimari tu betaĝu 10,000, senaĝi tama tu asi vovoka ĝomi fakami ai, sebona moĝo. Korana Vari Namona ĝenana au tu ĝomi tamami ai aiaĝoto Keriso Iesu nuĝanai. ¹⁶ Moĝesi naima au na ĝomi alaunaĝimini, au boĝono tovtovogu. ¹⁷ Moĝa lorinai maki au na Timoteo ĝomi ĝemi ai atuĝu-iaĝosiato. Ĝia Vereĝauka nuĝanai tu au natugu e auravini-rakavaiani, ema ĝia tu

Vereġauka ġena ġauvei evei-ġitakauani ma vetuġamaġikauna ġesi. Ġia na au Keriso Iesu nuġanai aiġesi atanuni maġurina ma bekira-varamini, gabu e rubu mabarari ai avevaġa-riba iaġirini ilailari ai.

¹⁸ Ġomi tari tu ġovekokorokuni, noġa moġo au ġomi ġemi ai tu asi baiaġosini noġa ġoveini. Ġomi garimi aveini ġotoni. ¹⁹ Senaġi bema Vereġauka ġena ura nai tu, ġemi ai baiaġosi-ġarimoġini. Benamo au baiaġosini vauro, maniġeri tarima ġeri vekokoroku guruġari ema ġeri seġuka basi ribarini. ²⁰ Korana ainai Barau na ġena Basileia o veġitaġau evaġaruġaiani, monai tu dia guruġa korina ġesi moġo efoforini. Asiġi. Barau ġena veġitaġau tu ma seġukana ġesi efoforini. ²¹ Ġomi na tu aiġa ġoura-viniani? Au ġomi ġemi ai tu ma kwarigu ġesi bana iaġosi, ba veuravini ai ema manau ai, ei?

5

Veiġa rakavari Korinto ai

¹ Ma aseġaġini, ġekirani, ġomi fakami ai mata-boraġa maġurina eġorani. Mai mata-boraġa maġurina ġomi fakami ai eġorani tu Barau asi ribari beseri fakari ai maki asi eġorani veiġana. Au ġekiraguni, tau ta na sinana raġetaġona eġabiani, benamo ġaraġonai evaġa-iaġoani, egena-viniani. ² Ma nuġanai ġomi tu ġovekokorokuni. Ġomi tu nuġami taġi na beġere vonu, be moġesi eveini tarimana tu ġomi fakami na boġoro tuġu-veġitaia. ³ Aba, au tauġanigu ġomi vekaravami ai tu asiġina, senaġi iaukai au tu ġomi vekaravami ai maniġegu. Be mai veiġa eveiani tarimana tu au na varau bavaġa-maoroa, au tauġani ai ġomi ġesi maninai mani ġegu bara vaġa-maoroa ilailanai. ⁴ Ġomi ġera Vereġauka Iesu Keriso aranai ġoraka-vegogoni, ema au iaukagu maki ġomi vekaravami ai nuġanai, ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena seġukai, ⁵ ġomi na maniġesi eveini tarimana tu Satani boġono vinia, tauġanina bene vaġa-rakavaia uranai bene. Moġesina boġono veia, be Iesu Vereġauka ġena ġenoġoi ġaronai ġia iaukana tu bene maġuri.

⁶ Ġomi ġoveiavini tu asi namo. Ġomi asi ribami farao evaġa-tubuani muramurana misina na farao mabarana evaġa-tubuani? ⁷ Moġesina naima farao evaġa-tubuani muramurana guinena mabarana ġemina boġono tore-veġitaia, be ġomi tu beredi variġuna asi farao evaġa-tubuani muramurana beredinai boġono iaġo. Au ribagu, ġomi tu moġoni beredi variġuna, dia farao evaġa-tubuani muramurana ġesi ġevei-sebonamito beredina. Korana Keriso tu moġoni ġita ġera mamoe natuna ginitaġo ġana. Ġia tu ġita urarai ginitaġo

ġana ġevaġiato. ⁸ Moġa lorinai Rubu Veaġa verekona bitana ġabi-gwaġiġia, senaġi dia farao evaġa-tubuani muramurana guinena ġesi. Mai veiġa tari ilailana tarima vaġa-rakavari tuġamaġiri e veiġa rakavari tu farao evaġa-tubuani muramurana kavana, be maiġeri maki bitana tore-veġitari Rubu Veaġa verekona bita ġabi-gwaġiġiani nai. Ġita na Rubu Veaġa verekona bita ġabi-gwaġiġiani nai tu, dia farao evaġa-tubuani muramurana ġesi ġevei-sebonaiani beredina ġesi. Moġa tauna tu, ma moġonira ġesi ema moġoni ai bitana ġabia.

⁹ Fefa tai au na ġomi atore-vinimito nuġanai akiramito, mata-boraġa tarimari ġesi tu asi boġono vekako. ¹⁰ Moġesi atore-vinimito nai, au na tu dia ekalesia murikanai ġetanuni tarimari akiraġirito, au iniġesi tu asi akirato, ġekima-rakaoni, o ġemata-ġaniġanini, o ġofaġofa veiġari ai ġeverarini, o kwaivakuku ġetoma-rakarigo vinirini tarimari ġerina tu boġono rakaveġita-moġovaġi. Korana bema maiġeri tarima ġerina ġoveġita-moġovaġi boġo toni nai tu, mai tanobara boġo iaġuiani. ¹¹ Senaġi toma au na atore-vinimini tu, akirani, deikara ekirani, ġia tu tarikaka veġabidadama nuġanai, senaġi ġia tu ekimani o emata-ġaniġanini, o babarau etomarakarigo vinirini, o tarimarima ġeri maġuri ekiraġi-rakava rakavarini, o niuniu tarimana, o ġofaġofa veiġari eveirini tarimana ġesi asi boġono vekako. Maiġesi tarimari ġesi tu asi maki boġono ġani-vegogo.

¹²⁻¹³ Au tu asi ġegu ġauvei ta ekalesia murikanai ġetanuni tarimari au na bavaġa-maororini. Barau na vau bekota-vinirini. Senaġi ġomi tu ma ġemi maoro ekalesia nuġanai ġetanuni tarimari boġo vaġa-maororini. Buka Veaġa ekirani ilailanai, “Vei-rakava tarimana ġomi fakami na boġono tore-veġitaia!”

6

Vekotavini ekalesia karomi ġesi

¹ Bema ġomi ta ekalesia karomu ta ġesi ġoveġare-veġareni nai, kara dainai tu Barau asi ġekorana-iaġiani Kota seġaġi tarimari ġeri ai oa samaniani, ġia beġene vevaġa-maoro ġana, a Barau ġena tarimarima veaġari ġeri ai mo meto tu asi ġoġabi-iaġoani vei-maorona, ei? ² Ġomi asi ribami, tanobara maġurinai ġetanuni tarimari tu Barau ġena tarimarima na beġe vaġa-maororini? Karase nai ġomi na mai dagara misiri tu asi ilaila tauġemi na ġemi vegogo ai boġo vaġa-maororini? ³ Ġomi asi ribami, ġita na tu aneru bita kota-vinirini? Bema moġesi bita veini nai tu, atuġamaġini, mai vanaġivanaġi tatanu-iaġiani maġurina dagarari maki bita vetau-ginikaurini riba. ⁴ Goġitaiani, bema

mai vanaġivanaġi tatanu-iaġiani maġurina dagarari ġita na bita vetau-ginikaurini, karase nai tu Barau asi ġekorana-iaġiani Kota tarimari ġeri ai ġoiaġoni, ġemi beġene vevaġa-maoro ġotoni. ⁵ Maġesi akirani tu ġomi beġene maiakami ġana. Moġoni korikori, ġomi fakami ai iaunega tarimana sebona ta maki asiġina ġinavaġi moġo, be ġia na tarikakana vekaravari ai mani meto misina asi bevaġa-maoroani, ei? ⁶ A ġomi tu ekalesia karona ta na karona ta eġori-kotaiani, ma tauri ruarua tu ġeiaġoni, Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġoirari ai ġea ruġa-tarini, ġekota ġana.

⁷ Moġoni, ġomi tauġemi moġo vekaravami ai ġoveġori-kotani tauna korikori tu, ġomi ġemi veġabidadama maġurina na tu moġoni boġo keto-korikori. Karase nai tarikakami tari na ġevaġa-rakavamini nai tu, asi moġo ġoġabi-raġerini? Kara dainai ġofaġofai ġemi farefare ġeverarimi ġetoni nai tu, asi moġo ġoġabi-ragerini, ei? ⁸ A ġomi tu tarikakami ġesi tauġemi moġo ġofaġofai ġoveverarini e ġovevaġa-rakavani.

⁹ Ġomi asi ribami, veiġa iobukaiobukari asi ġeveini tarimari na Barau ġena Basileia tu asi beġe ġaunaiani. Tauġemi nuġami na asi beġene ġofami. Korana tu ġekimani tarimari, kwaivakuku ġetoma-rakarigorini tarimari, veġura-vanaġi tarimari, tau tu tau karori ġesi ġekimani, ema ġeġigiraġeni tauġeri karori ġesi maiaka veiġari beġene vei ġetoni tarimari, ¹⁰ ġelemeni tarimari, ġemata-ġaniġanini tarimari, niuniu tarimari, ġofaġofa veiġari ai ġeveverarini tarimari, ema tarimarima ġeri maġuri ġekiraġi-rakava rakavarini tarimari na Barau ġena Basileia tu asi beġe ġaunaiani. ¹¹ Ma ġomi kotari guinenai tu moġesi ġoveito-ġoi tarimami. Senaġi ġomi tu ġita ġera Barau Iaukana na Iesu Vereġauka aranai varau eġurigimito, evaġa-veaġamito, ema asi ġemi vei-rakava etato.

Ġita tauġanira tu Iauka Veaġa ġena tanu numana

¹² Ta bekirani, “Dagara mabarari au ġegu ai tu asi taravatu,” betoni. Ġomaoroni, senaġi dia mo dagara mabarari ġerina ġomi namo boġo doġarini. Dagara mabarari au ġegu ai tu asi taravatu, senaġi asi namo au dagara ta na beġorikauguni, benamo ġena tuġu-rakaorakao tarimanai baiaġoni. ¹³ Ma ta bekirani, “Ġaniġani tu sinaġe ai bene tanu ġana e sinaġe tu ġaniġani ġana.” Mai tu moġoni! Senaġi ġaniġani e sinaġe tu Barau na tauri ruarua bevaġa-rakavarini. Ġita tauġanira Barau na eveiato tu dia tarimarima na bitana kima-iaġia ġana. Asiġina. Barau na tauġani tu Vereġauka ġena eveiato, ma Vereġauka maki tauġani ġena Vere. ¹⁴ Barau na Vereġauka mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato, ema ġita

maki mase na bevaġa-variġisi ġenoġoirani, Barau tauġena ġena seġuka na.

¹⁵ Ġomi asi ribami, tata tauġanimi tu Keriso tauġanina koturikoturi, ei? Ma Keriso tauġanina koturikoturi moġeri tu naġabiri, be mata-boraġa tarimari tauġaniri ai navaġa-iaġori? Asiġina ġinavaġi! ¹⁶ Ba ġomi tu asi ribami, mata-boraġa vavinena ġesi evekafani tarimana tu mo mata-boraġa vavinena ġesi sebonai ġeiaġoni? Korana Buka Veaġa nuġanai Barau ekirato, “Mo tarima ruarua tu tauġani sebonai moġo beġe iaġoni.” ¹⁷ Senaġi Vereġauka ġenai bekafakauni tarimana tu Vereġauka ġesi iauka sebonai beġe iaġoni. ¹⁸ Mata-boraġa maġurina ġenana boġono raka-veġita. Veiġa rakava mabarari tarimarima na ġeveirini tu tauġani murikana moġo rakavana, senaġi ekimani tarimana tu tauġena tauġanina nuġanai evei-rakava viniani. ¹⁹ Ba ġomi tu asi ribami, ġomi tauġanimi tu Iauka Veaġa ġena Rubu Veaġa, ma Iauka Veaġa tu ġomi tauġanimi nuġanai etanuni, ei? Mani Iauka Veaġa tu Barau na evinimito, moġa lorinai ġomi tu dia tauġemi ġemi, senaġi ġomi tu Barau ġena. ²⁰ Ġomi tu Barau na voimi varau eveirito, evoi-ġenoġoimito, be tauġanimi tu Barau ġena. Moġa lorinai tauġanimi na Barau boġono vaġa-raġea.

7

Veġaraġo guruġari

¹ Maitoma tu ġemi fefai au ġotore-viniguto guruġari ma navaġa-voiri. Tau ta asi eveġaraġoni tu namo. ² Senaġi kima veiġana eġorani lorinai, namona tu tau tata tauġeri ġaraġori sebori sebori beġene ġaraġo, e vavine tata maki tauġeri ġaraġori sebori sebori beġene ġaraġo. ³ Tau tauġanina tu ġaraġona ġena, be tauġanina ġaraġona ġenai asi bene koua, a ġaraġona ġena ura bene veiri. Vavine maki moġesi, tauġanina tu ġaraġona ġena, be tauġanina ġaraġona ġenai tu asi bene kou-ġaua, a ġaraġona ġena ura bene veiri. ⁴ Veġaraġo vavinena tu asi ġena maoro ġia tauġena tauġanina ġenai, a ġaraġona tauna moġo ma ġena maoro ġia tauġanina ġenai. Veġaraġo tauna maki moġesina, ġia tu asi ġena maoro ġia tauġena tauġanina ġenai, a ġaraġona vavinena moġo ma ġena maoro ġia tauġanina ġenai. ⁵ Ġoveġaraġoto tarimami tu ġaraġomi ġeri ai tauġanimi asi boġono kouri. Senaġi taumi ruarua nuġa sebonai boġo kirani, ġoġaniveaġa e ġoġauġau boġo toni, moġa uranai vauro mo negai boġono tanu-faka. Senaġi moġa bekorini murinai tu, ma boġono gena-vegogo maia. Moġesi boġono vei, be Satani na asi ġovevaġa-gwaġiġi-iaġiani gabunai asi bene riba-ġanimi. ⁶ Maiġesi aguruġani

tu, ġomi navaġa-kavami ġana moġo, dia taravatu atoreani, akirani, boġono veia veġata atoni. ⁷ Korana au ġegu ura baregona ġomi tau mabarami tu au kavana boġoro vei, asi boġoro veġaraġo. Senaġi Barau na tau tata varevare eviniato, tau ta ġena varevare tu bene veġaraġo, ma ta ġena tu asi bene veġaraġo.

⁸ Au na asi ġaraġori tarimari ema ġaraġori ġemaseto tarimari tu akirarini: Ġia tu gora, asi beġene veġaraġo, beġene tanu moġo au kavana. ⁹ Senaġi bema ġia asi ilaila beġe vevaġa-gwaġiġini nai tu, benamo beġene veġaraġo. Korana beġe veġaraġoni tu namo, a asi namo kima veiġari nuġari ai karava noġa beġene ġara.

¹⁰ A Veġaraġo tarimami tu mai taravatu avinimimi. Senaġi mai tu asi au ġegu taravatu. Asiġina. Mai tu Iesu Vereġauka ġena taravatu ġomi ġemi: Veġaraġo vavinena na ġaraġona asiġina ġinavaġi bene dobi-kwaneana. ¹¹ Senaġi irau ġaraġona bedobi-kwaneani nai tu, bene tanu-gora moġo, a asiġina tu, ġaraġona ġesi ma beġene veġaraġo-ġenoġoi. Ema veġaraġo tauna na maki ġaraġona asiġina ġinavaġi bene dobi-kwaneana.

¹² Tarima kotari ġeri ai tu nakira, -mai tu au moġo ġegu guruġa dia Vereġauka ġena guruġa, -bema veġabidadama nuġanai tarikaka ta ġaraġona vavinena tu Iesu asi evaġa-moġoniani vavinena, senaġi ġena ura ġaraġona tauna ġesi beġene tanu-vegogo nai, mo tau na ġaraġona vavinena asi bene dobi-kwaneana. ¹³ Ema bema vavine ta ġaraġona na Iesu tu asi evaġa-moġoniani, senaġi eurani ġaraġona vavinena ġesi beġene tanu-vegogo, mo vavine na ġaraġona asi bene dobi-kwaneana. ¹⁴ Korana Iesu asi evaġa-moġoniani tauna tu ġaraġona vavinena ġenana moġo veiareva etanuni, ema Iesu asi evaġa-moġoniani vavinena tu ġaraġona tauna ġenana moġo veiareva etanuni. Bema asiġina nai tu, toma ġomi natumi Barau ġoiranai tu asi veiareva, senaġi ġia toma tu veaġa. ¹⁵ Senaġi bema Iesu asi evaġa-moġoniani tauna o vavinena ġaraġona ġenana bedobini nai tu, namo bene dobi, bene raka. Mo Iesu evaġa-moġoniani tauna o vavinena mai dabarai tu befakani, meto ta asi beġwaiani. Barau na ġomi ekeamito maino ai boġono tanu. ¹⁶ Ġoi veġabidadama vavinemu tu kamasi ġoi oribani, ġoi na ġaraġomu vei-rakava nuġana na bovaġa-maġuriani? O ġoi veġabidadama taumu tu kamasi ġoi oribani, ġoi na ġaraġomu vei-rakava nuġana na bovaġa-maġuriani?

Barau na ekeamito ilailanai boġono tanu

¹⁷ Ġomi tata Iesu Vereġauka na evinimito ilailari ai ema Barau na tata ekeamito ilailari ai moġo boġono tanu. Au na tu mai taravatau misina ekalesia mabarari avaġa-ribarini.

¹⁸ Bema tau ta tauḡanina kefina ḡelama-vaḡiato murinai vau, Barau na ekeaiato nai tu, kefina asi ma bene inu-ḡaua, benamo ḡelamaiato fauna bene kure-toḡaia. Ema bema tau tauḡanina kefina roḡosi beḡene lama-vaḡia nuḡanai, Barau na ekeaiani nai tu, kefina asi beḡene lama-vaḡia maia. ¹⁹ Korana tu kefi-lamavaḡi tu asi anina ta, ema kefi asi lamavaḡi maki asi anina ta. Dagara baregona tu Barau ḡena taravatau guruḡari boḡabi-gigitaririni.

²⁰ Tarimarima mabarari aiḡesina ḡetanuto-ḡoi nuḡanai, Barau na ekearito, moḡesi moḡo beḡene tanu. ²¹ Ḡoi Barau na ekeamuto neganai, ḡoi tu tuḡu-rakaorakao tarimamu asi voimu otanuto-ḡoi, ei? Asi ḡena rakava, namo moḡo. Moḡa tuḡamaḡi vekwaraḡina asi bono vei, senaḡi mani tuḡu-rakaorakao maḡurina beḡe tuḡu-vaḡimuni nai tu, bono ḡabiraḡea. ²² Korana tarima ta roḡo tuḡu-rakaorakao tarimana nuḡanai, Barau na ekeaiato Vereḡauka ḡesi beḡene sebona, ḡia tu varau fakai etanuni, korana ḡia tu Vereḡauka ḡena tarima. Aba, tauḡani ai ḡia tu roḡo tuḡu-rakaorakao tarimana senaḡi. Moḡa ilailanai, asi tuḡu-rakaorakao tarimana o fakai etanuni tarimana Barau na ekeaiani tu Vereḡauka ḡena tuḡu-rakaorakao tarimana. ²³ Ḡomi tu Barau na voimi varau eveito, evoi-ḡenoḡoimito. Be tarimarima ḡeri tuḡu-rakaorakao tarimami ai asi boḡono iaḡo.

²⁴ Tarikakagu mabarami, ḡita tata aiḡesi tatanuto-ḡoi nuḡanai, Barau na ekearato, bena moḡesi moḡo Barau ḡesi bitana tanu.

Sisiba guruḡari gora ema vabu ḡeri ai

²⁵ Ma roḡosi beḡene veḡaraḡo ḡuiatori e futuari ḡeri taravatu ta Vereḡauka na au tu asi eviniguto. Senaḡi au ḡegu tuḡamaḡi ai aḡitaiani guruḡana nakiraḡia, korana au tu Vereḡauka ḡena vevetuḡaḡwai moḡo etoreguto, guruḡa moḡoniri moḡo bana kiraḡiri ḡana. ²⁶ Mai nega rakavari maḡeri meto baregori ḡeḡorani dainai, au atuḡamaḡini, tau tu toma ḡotanuni kavana moḡo boḡono tanu-iaḡo. ²⁷ Ḡoi oveḡaraḡoto taumu tu, ḡaraḡomu dobi-kwanena tuḡamaḡina asi bono vei. A asi ḡaraḡomu meromu tu, ḡuiato asi bono vetau, ta noḡaraḡoa uranai. ²⁸ Senaḡi bema ḡoi boa veḡaraḡoni maki namo, ḡoi na vei-rakava ta asi boveiani. Ma ḡuiato beveḡaraḡoni maki namo, ḡia na vei-rakava ta asi beveiani. Senaḡi beḡe veḡaraḡoni tarimari tu ḡeri maḡuri nuḡanai meto vovoka beḡe doḡaririni. Ma au na tu mo meto ḡerina navaḡamaḡurimi atoni.

²⁹ Tarikakagu mabarami, au na kara akiraḡiani tauna tu iniḡa: Nega tu bekubi-rakava. Be, maitoma na besinaia beiaḡoni tu, veḡaraḡo tauri tu asi ḡaraḡori noḡa beḡene tanu.

³⁰ Ema ġetaġini tarimari noġa moġo asi ġetaġini tarimari kavana beġene tanu, e ġeverereni tarimari noġa moġo asi ġeverereni tarimari, e farefare ġevoini tarimari tu farefare ta asi ġeġaunaiani tarimari noġa moġo, ³¹ ema tarima na mai tanobara dagarari ġeġauvei-iaġirini nai, moġeri dagara tu asi beġene ġabiri dagara baregori ġia ġeri maġuri nuġari ai. Korana mai tanobara vetoġana korikori tu varau ekori-iaġoni.

³² Au asi aurani, mai tanobara dagarari na ġemi tuġamaġi beġene vaġa-vonuri. Asi eveġaraġoto tarimana tu Vereġauka ġena dagara etuġamaġi-ġutumarini, aiġesi Vereġauka iauna bevaġa-namoani etoni. ³³ Veġaraġo tauna tu mai tanobara dagarari etuġamaġi-ġutumarini, aiġesi ġaraġona iauna bevaġa-iakuani etoni. ³⁴ Moġesina naima ġia tu egabi-daġadaġani, tavi ta tavi ta na ġeinuani. Veġaraġo vavinena ema asi kota maki ekima-karato ġuiatona tu ma ġeri irau. Asi ġaraġona vavinena tu Vereġauka ġena dagara betuġamaġi-ġutumarini. Ġia ġena ura tu tauġanina ema iaukana beġene veaġa Vereġauka ġena. Senaġi veġaraġo vavinena tu tanobara dagarari betuġamaġi-ġutumarini, aiġesi ġaraġona iauna bevaġa-iakuani etoni.

³⁵ Mai tu ġomi bana vaġa-kavami ġana maiġeri akiraġirini, dia ġomi akirakira-ġaumini. Senaġi mai tu au ġegu ura ġomi boġono tanu-ginikau moġo, e kara ta na asi bene kokuu-ġaumi Vereġauka vetuġunaġina boġo iaġo-vinini nai.

³⁶ Bema tau ta etuġamaġini, kirakauna ġuiatona, asi kota maki ekima-karato ġuiatona, ġenai ġena veiġa tu asi ro-roġoto, ema ġena ura kirakauna ġenai ebarego-lelevaġini, ma eġitaiani asi ilaila bevevaġa-gwaġiġini nai tu, tauri ruarua beġene veġaraġo ġena ura lorinai. Mo tu vei-rakava asi beveini. ³⁷ Senaġi bema tarima ta nuġana evaġa-gwaġiġiani, ma dagara ta na nuġana asi maki evaġa-ġariġariani, e tauġena tauġanina ġena ura etuġamaġi-fitoġaiani, e tauġena nuġanai ekirato kirakauna, asi kota maki ekimato ġuiatona, tu asi beġaraġoani, tarimana maki namo. Ġia na maki veiġa namona beveiani. ³⁸ Moġesina naima tarima ta na kirakauna, asi kota maki ekima-karato ġuiatona, beġaraġoani tu, veiġa namona beveiani; senaġi kirakauna asi beġaraġoani tarimana na tu, veiġa namo lelevaġina beveiani.

³⁹ Veġaraġo vavinena ġaraġona roġo maġuri etanuni nai, ġia tu veġaraġo taravatuna na eġabiani, be ġaraġona ġesi moġo beġene tanu-vanaġi vanagi. Ġia tu ġaraġona be-maseni, monai vauro ġia befakani. Be ġia beurani, tau ta ġesi ma ġeveġaraġo betoni nai, beġene veġaraġo asi taravatuna. Senaġi Vereġauka evaġa-moġoniani tauna moġo

bene ġaraġoa. ⁴⁰ Senaġi au ġegu tuġamaġi ai aġitaiani, ġia moġesi gora moġo betanuni asi ġaraġona nai tu beiaku-lelevaġini. Ema au aribani, au na maki Barau Iaukana aġabiato.

8

Kwaivakuku ġevarevare-vinirini bureġari bitana ġaniri ba asiġina?

¹ Mai tu kwaivakuku ġevarevare-vinirini bureġari guruġari ma aveini. Gomi kotari ġokirani, “Ġita mabarara tu ma ġera riba.” Oba, mai tu moġoni. Senaġi ġita ġera riba na tu vekokoroku evaġa-ġoraiiani, a veuravini na tu tarimarima evaġa-kokoreani. ² Bema tarima ta etuġamaġini, ġia na dagara ta eribaiato, mai tarima na kara bere ribaia dagarana korikorina tu roġosi roġo bere ribaia. ³ Senaġi Barau eura-viniani tarimana tu, Barau ma ribana ġia.

⁴ Moġa lorinai kwaivakuku ġevarevare-vinirini bureġari ġeri ai, au ġegu guruġa tu maiġa: Ġita ribara, mai tanobara nuġanai kwaivakuku tu asi dagara ta e asi aniri. Ema Barau tu sebona kwariġutu moġo, ma ta tu asiġina maia. ⁵ Aba, mai ġekira-baraurini dagarari ġetanuni gubai o mai tanobarai, korana initoma maiġeri barau e vere tu asisebo, ⁶ senaġi ġita ġerai tu, Tamara Barau tu sebona kwariġutu moġo, dagara mabarari tu ġia na evaġa-ġorarito, ema ġita maki ġia ġena tatanuni. Ema Vereġauka Iesu Keriso maki sebona kwariġutu moġo, ġia ġenana dagara mabarari ġeġorato, ema ġita maki ġia na maġuri evinirani nai, tamaġuri-tanuni.

⁷ Senaġi tarimarima mabarari maiġa tu asi ġeribaiani. Korana tarima kotari tu kwaivakuku ġemarana-iaġirito, be maitoma maki bureġa ġeġanirini nai, ġia tu roġo ġetuġamaġini, mo bureġa tu kwaivakuku ġevarevare-vinirito bureġari. Moġa lorinai moġesi bureġari ġeġanirini nai, ġenuġa-vekwaraġini, ġetuġamaġini, veiġa rakavana ġeveiani.

⁸ Ġita dia ġaniġani na Barau sevina ġana beġabi-kavirani. Bema asi bita ġaniani nai tu, Barau ġoiranai rakava kwaik-wai tarimara? Asiġina! O bema bita ġaniani nai tu, Barau ġoiranai tarimarima namora? Asiġina! ⁹ Senaġi boġono ġita-ġinikaua, mo veiġa ġomi na maki boġo veiani riba, maninana ġeri veġabidadama moiramaira tarimari boġo vaġa-vedaġa-raġerini. ¹⁰ Korana bema nuġa moira tarimana na ġoi ma ġemu riba mai gabu ai beġitamuni, kwaivakuku rubunai oġaniġanini nai, ġia tu bolaunaġiani noġa, be beiāġoni, kwaivakuku ġevarevare-vinirito bureġari bea ġanirini. ¹¹ Benamo mo veġabidadama moiramaira tarimana, mo tu ġoi tarikakamu veġabidadama nuġanai,

ema Keriso tu ġia maki uranai emaseto, senaġi ġoi ġemu riba dainai mo tarima tu berekwa-rekwani. ¹² Moġesina naima, mai maġuri ai tarikakamu bovei-rakava viniani, benamo ġia nuġa moira moġa bovaġa-rakavaiani nai, ġoi tu Keriso bovei-rakava viniani. ¹³ Moġa lorinai, bema au na kwaivakuku ġevarevare-vinirini bureġana ta baġaniani nuġanai, au tarikakagu ta rakava beveini tu, au bureġa asi ma baġani-ġenoġoini. Moġesi aveini anina tu, tarikakagu ta bavaġa-vedaġa-raġeani, benamo rakava beveini ġesi.

9

Apostolo tarimari ġeri ġauvei voina ema ġeri maoro

¹ Au tu fakai atanuni tarimagu, dagara ta na asi ebarubaruguni. Au tu apostolo, ema ġita ġera Vereġauka Iesu maki aġitaiato. Ġomi tu au ġegu ġauvei Vereġauka nuġanai ġwaġwari. ² Bema tarima boruri ġoirari ai au tu dia apostolo tarimagu, moġa tu asi kara ta, korana ġomi ma ribami, au tu apostolo. Ema ġomi mani ġemi tu vetoġa ta, au ġegu apostolo ġauveina vaġa-moġonina ġana, korana Vereġauka ġoġabi-raġeato nai.

³ Au ġeriba-korikorigu ġetoni, ġedanaġiguni nai, au na tu maiġesi avaġa-veserini: ⁴ Ba ġai apostolo tu asi ġema maoro, ġama ġaniġani e niuniu dagarari baġa doġarini, ei? ⁵ Ba ġai apostolo tu asi ġema maoro, ekalesia vavineri baġa ġaraġorini, benamo baġa ġori-rakao rakaorini ġema iaġoiaġo ai, apostolo kotari, e Vereġauka tarina merori, e Kefas, (mai tu Petero), ġeveini kavana, ei? ⁶ Ba mai tu au ema Banabas moġo tauma ruarua tauġema ġema ġauvei ġenana ġema-ġama baġana ġoitaġo? ⁷ Kamara vetari tarimana tu tauġena ġena kokore ai eveġubuto-ġoi vetari ġauveina eveiato-ġoi nuġanai tu, ei? Ma deikara na vine tavoġana tu eveiato moġo, ma vine ġeġwato nai tu, ġwaġwari asi eġanirito, ei? Ma dei tu mamoe serina enarito moġo, a ġia ġerina lata tu asi eġabito, eniuto, ei?

⁸ Gomi ġotuġamaġini, mai tu tarimarima moġo ġeri tuġamaġi guruġari akiraġirini, a Barau ġena taravatu maiġesi tu asi ekirani ġotoni, ei? ⁹ Mose ġena taravatu nuġanai tu iniġesi ekirani, “Boromakau muruna dagara ta na asi bono kou-ġaua, widi momori nekokiri uranai efanafanataririni neganai.” Ġomi ġotuġamaġini, Barau na boromakau tu etuġamaġi-baregorini naima moġesi eguruġato? Asiġina! ¹⁰ Barau na mai tu ġita etuġamaġirato nai maiġesi eguruġato. Moġoni, Barau na mai guruġa tu ġita urarai ekiraġiato. Korana Barau eurato tu, tano efokaiani tarimana e widi tauri ekwari-vaġirini tarimana, tauri ruarua ġeġauvei-iaġiani

dagarana ġenana eiaġomani ġaniġanina ġia maki beġene ġani. 11 Ġomi fakami ai iauka dagarari namori ġavaroto. Ma ġomi ġemina, ġai tauġanima vaġa-kavari ġana, farefare tu asi veġata baġana ġabi, ei? 12 Bema ġomi na apostolo kotari ġovaġa-kavarini tauġanina vaġa-kavari farefareri e moniri ai, au atuġamaġini, ġai ma ġema maoro ġomi ġemi na farefare e moni barego lelevaġi baġara doġari.

Senāġi ġai mo maoro moġa tu asi ġaġauvei-iaġiato. A ġai tu ġavito-maseto e ġananu-maseto moġo, korana asi ġaurato, Keriso varina namona bene raga-rovorovo dabarana baġana koukou-ġaua. 13 Ġomi asi ribami, Rubu Veāġai veāġa dagarari ġeġauvei-iaġirini tarimari tu Rubu Veāġa na ġari ġaniġani ġeġabirini? Ema fata veāġanai ġeġauveini tarimari tu, fata veāġanai varevare dagarari ġeġauvei-iaġirini kwari ġari ġeġabirini. 14 Moġa ilailanai, Vereġauka na taravatu etoreato, ekirato, deikara Vari Namona beġe ġobata-iaġiani tarimari tu, Vari Namona ġevari-fiuani voina beġene ġabia veġata.

15 Senāġi au Vereġauka na mai maoro eviniguto, maiġa tu asi aġauvei-iaġiani. Ema au na maiġeri guruġa atorevinimini tu akirani, maiġeri veiġa au ġegu ai boġono veiri atoni? Asiġina! Initoma maki au tu maiġesi moġo bana tanu mo bana mase tu namo vedaurea, ġegu ġauvei voina ġomi ġemi ai asiġina ġinavaġi bana vetau. Maiġesi atanuni tu aiakuni e avekokorokuni, ma asi aurani au ġegu vekokoroku tu guruġa koriri moġo benesi. 16 A Vari Namona baġobata-iaġiani nai, au tu asi havekokorokuni, korana Vereġauka ekirato, bana vari-fiuva veġata etato. Bema Vari Namona asi bavari-fiuani nai, au tu vetuġagu kekei, asi ġegu namo ta moġo. 17 Bema au nuġagu siga moġo baurani, mai ġauvei naveia veġata batoni nai tu, ma voigu. Senāġi bema dia au ġegu urai aveiani, moġa anina tu, Barau na eviniguto ġauveina, naima aġauvei-iaġiani. 18 Be, moġesina nai, au voigu tu kara baġabiani? Maiġa moġo: Mo tu Vari Namona avari-fiuani nai tu, bavarifiu-kavaiani asi voina. Au tu ma ġegu maoro ġegu-ġagu bana ġabia, senāġi ġegu maoro tu asi aġauvei-iaġiani.

Paulo tu tarimarima mabarari ġeri vetuġunaġi tarimanai eiaġoto

19 Aba, au fakai atanuni tarimagu, dia tarima ta ġena tuġu-rakaorakao tarimagu, senāġi au tauġegu moġo tarima mabarari ġeri vetuġunaġi tarimagu ai avevaġa-iaġoto. Korana mai maġuri ai tu tarima ġutuma baġabi-iaġomarini Keriso ġenai. 20 Iuda tarimari ġesi ġatanuni tu, Iuda tarimagu ai aiaġoni, korana Iuda tarimari bana ġabi-iaġori

Keriso ġenai uranai. Au tauġegu tu dia Mose ġena taravatu gaburenai atanuni, senaġi taravatu gaburenai ġetanuni tarimari ġesi ġatanuni tu, au maki taravatu gaburenai atanuni, korana taravatu gaburenai ġetanuni tarimari bana ġabi-iaġori Keriso ġenai uranai. ²¹ A asi ġeri taravatu tarimari ġesi ġatanuni tu, ġia kavana dia taravatu gaburenai atanuni. Moġa anina tu, au Barau ġena taravatu ġenana aveġitato? Asiġina! Au monai tu Keriso ġena taravatau gaburenai atanuni. Moġesi aveini korana tu, asi ġeri taravatu tarimari Keriso ġenai bana ġabi-iaġori uranai. ²² Veġabidadamai moiramaira tarimari ġesi ġatanuni tu, ġia kavana atanuni. Veġabidadamai moiramaira atanuni korana tu, veġabidadamai moiramaira tarimari Keriso ġenai bana ġori-iaġori uranai. Au tu tarimarima mabarari ġeri maġuri irauirauri atovotovorini, bena ġia ġesi ġatanu-sebona sebonani. Korana aurani, dabara irauirauri mabarari bana ġauvei-iaġiri, be moġeri na tarima kotari bana vaġa-maġuriri. ²³ Au maiġesi aveini tu, Vari Namona bene raga-rovorovo ġana. Korana aurani, Vari Namona ġena namo ġomi ġesi bana ġabi-vegogoa ġana.

Raga-iruiru ai bono kokore

²⁴ Ġomi asi ribami, raga-iruiru ai tu raga-iruiru ai beġe ruġani tarimari mabarari beġe raga-vaġa-seboni, senaġi tarima sebona na moġo kokore voina beġabiani? Ġomi maki moġesi boġono raga-gwada, be kokore voina boġono ġabia. ²⁵ Ġere nuġanai ġeraka-toġani tarimari mabarari tu tauġeri ġerovina-ginikauni tereinini ai. Ġia moġesina ġeveini tu, dia betanu-vanaġi vanaġini koronana beġene ġabia uranai. Senaġi ġita betanu-vanaġi vanaġini koronana bitana ġabia uranai taraga-iruiruni. ²⁶ Moġesi naima, au tu eraga-taġuitaġuini tarimana kavana asi aragani. Senaġi au tu voigu bana ġabia uranai araga-gwadani. Ema au vefaisi ai evefaisiginikauni tarimana kavana aveini, ġegu faisii iavara korinai moġo asi etubuni. ²⁷ Asiġina, au tauġanigu tu afaisiani, au ġegu tuġu-rakaorakao dagaranai avaġa-iaġoani, ġena ura rakavari asi aveini. Korana asi namo, tarima kotari aġobatavinirini, senaġi au tauġegu na voigu ġoirai asi baġabiani.

10

Isaraela ġerina bisini matakani

¹ Tarikakagu mabarami, au aurani, ġita tubura ġeri ai kara eġorato moġa asi boġono tuġarekwaia. Ġita tubura tu, Barau na magube etuġuato dabara bene kira-varari ġana, moġa gaburenai ġerakato, ema ġia tu Davara Kakakakana

nuḡana na ḡeraka-vanaḡito. ² Ĝia mabarari tu magube ai ema daḡaru-bara nuḡanai Barau na ebatisorito, ma Mose ḡena tarimarimai ḡeiaḡoto. ³ Ĝia mabarari iauka ḡaniḡanina sebona ḡeḡaniato. ⁴ Ema mabarari iauka nanuna sebona ḡeniuato. Korana ḡia tu iauka forena, ḡia muriri na erakato forena, ḡenana nanu ḡeniuto. Mo fore moḡa tu Keriso. ⁵ Senaḡi Barau nuḡana tu asi eiakuto ḡutuma ḡeri ai, moḡesi nai tano fakanai tauḡaniri ḡemase-fitari fitarito.

⁶ Maiḡeri dagara ḡeḡorato tu, ḡita matara vaḡa-kaniri ḡana. Be ḡita na moḡeri bisini ḡitari, benamo ḡita dagara rakavari asi bitana mata-ḡaniḡani iaḡiri, ḡia ḡemata-ḡaniḡanito kavana. ⁷ Ema kwaivakuku asi bisini toma-rakariḡo viniri, ḡia kotari ḡeveito kavana. Buka Veaḡai ekirani kavana, “Tari-marima ḡetanu-tarito, ma ḡeḡani-verekoto, moḡa murinai tu ḡevariḡisito, ḡeḡereto e ḡebarato, (mata-boraḡai ḡedautoḡato).” ⁸ Ema ḡita maki asi bisini kima e mataboraḡa-taḡuitaḡui, korana ḡia kotari tano fakanai ḡekimato e ḡemata-boraḡato nai tu, tarimarima mabarari 23,000 veḡata ḡemaseto. ⁹ Vereḡauka ḡita na asi bisini tovo-naḡia, korana ḡia kotari na ḡetovo-naḡiato tarimari tu, mota na ḡekafurito, benamo ḡemaseto. ¹⁰ Asi bisini guruḡa-vemuriḡoi, korana ḡia kotari ḡeguruḡa-vemuriḡoito nai tu, mase aneruna na evaḡimase maserito.

¹¹ Maiḡeri veḡa ḡeḡorato anina tu, ḡita na bisini ḡitari, benamo matara beḡene kani uranai, ḡita maitoma tatanuni tarimara ḡerai. Korana ini horai mai tanobara tu magonai varau beraḡasi. ¹² Moḡesi naima, bema ḡomi ḡotuḡamaḡini, ḡemi veḡabidadamai ḡoruḡa-gigitarini ḡotoni nai tu, lorimi boḡono vetore, boḡo ketoni ḡesi. ¹³ Mani veribaḡani ḡoḡoitaḡorini tu, dia veribaḡani boruri. Asiḡi. Mani tu tarima tata ḡeri ai vanaḡivanaḡi eḡorani dagarari. Barau tu vetuḡamaḡikau Barauna, be beḡitamuni, asi bovaḡa-darereani veribaḡanina tu ḡemu ai asi bevaḡa-foforiani. A ḡoi veribaḡani borakaḡoitaḡoni nai, Barau na tu ḡemu raga-maḡuri dabarana ta maki betore-rosiani, korana mo veribaḡani nuḡanai bono ruḡa-gwaḡiḡi ḡana.

Barau e iauka rakavari asi boḡono korana-iaḡi sebonari

¹⁴ Moḡa lorinai, tarikakagu, kwaivakuku toma-rakariḡo viniri ḡerina boḡono veḡita-moḡovaḡi. ¹⁵ Au na tu iaunega tarimami avaḡa-guruḡamini, be tauḡemi na au kara aki-raḡirini maiḡeri boḡono tuḡamaḡi-ginikauri. ¹⁶ Anibou taḡaniani neganai, vevaḡa-namo kapusina taḡabiani, ma Barau tavaḡa-namoani, benamo taniuani. Mo tu Keriso rarana mabarara na taniu-sebonaiani, Keriso rarana ḡesi ḡia ema ḡita tasebonani, ene? Ema beredi tatavi-kiraiani nai

maki, mabarara Keriso tauḡanina taḡani-vegogoani, Keriso tauḡanina ḡesi ḡia ema ḡita tasebonani, ene? ¹⁷ Ḡita tu vovoka, senaḡi mabarara beredi sebonai ema tauḡani sebonai taiaḡoni. Tauna korikori, ḡita tu mo beredi sebona moḡo taḡani-vegogoani.

¹⁸ Isaraela tarimari situḡamaḡi-iaḡori. Ginitaḡo dagarari fata veaḡanai ḡegaburito-ḡoi, kwari ḡeḡanirito-ḡoi tu, mo fata veaḡana ḡesi sebonai ḡeiaḡoto-ḡoi. ¹⁹ Au na mai guruḡa aki-raḡirini tauri tu kara? Au akirani, kwaivakuku ḡevarevare-vinirini dagarari tu ma aniri atoni ba? O kwaivakuku tu dagara korikorina atoni ba? ²⁰ Asigi. Au tu iniḡesi akirani: Barau asi ribari beseri ginitaḡo dagarari ḡevinini tu, iauka rakavari ḡevarevare-vinirini, a dia Barau ḡevarevare-viniani. Moḡesi nai au tu asi aurani, ḡomi iauka rakavari ḡesi sebonai boḡono iaḡo. ²¹ Ḡomi asiḡina ḡinavaḡi Barau ḡena kapusi e iauka rakavari ḡeri kapusi boḡo ḡabi-vegogorini, benamo Barau ḡena kapusi ai boḡo niuni ema iauka rakavari ḡeri kapusi ai maki boḡo niuni. Asiḡina. Ḡomi asiḡina ḡinavaḡi Barau ḡena teibolo boḡo ḡaniḡanini e vaḡa-sebo iauka rakavari ḡeri teibolo maki boḡo ḡaniḡanini. ²² Ḡita tu maiḡesi sivei, be Barau sivaḡa-uraia tatoni, ei? Be ḡita ḡera kokore tu Barau ḡena kokore evanaḡiato ba?

Vanaḡivanaḡi Barau bisini vaḡa-raḡea

²³ Dagara mabarari tu asi taravaturi, senaḡi dia dagara mabarari ḡerina namo bita doḡarini. Dagara mabarari tu asi taravaturi, senaḡi dia dagara mabarari ḡerina vevaḡa-kava bita doḡarini. ²⁴ Tarima ta tauḡena ḡereḡana ḡena namo moḡo asi bene vetaua, senaḡi tarima tari ḡeri namo beḡene ḡabia uranai bene ḡauvei e bene tanu.

²⁵ Bureḡa ḡevoivoi-iaḡirini gabunai bureḡa ḡetorerini, moḡeri tu boḡono ḡaniri, mo tu asi taravaturi. Asi boḡono vedanaḡi-rakaorakao, nuḡami boḡo tore-metorini garina. ²⁶ Korana, Buka Veaḡai ekirani kavana, “Tanobara tu Barau ḡena, ema tanobara nuḡanai ḡetanuni dagarari mabarari maki Barau ḡena.”

²⁷ Bema Iesu asi evaḡa-moḡoniani tarimana na ta beḡori-iaḡomuni ḡena numai ḡaniḡani, benamo ḡoi bourani noiaḡo botoni nai, kara ḡoiramu ai etore-taririni tu bono ḡaniri moḡo. Asi bono vedanaḡi, nuḡamu botore-metoani garina. ²⁸ Senaḡi bema tarima ta na bekiramuni, bekirani, “Mai tu kwaivakuku ḡevarevare-viniato bureḡana,” betoni, moḡa vauro asi bono ḡania. Korana mo bekira-varamu tarimana uranai e nuḡana bevekwarāḡini garina. ²⁹ Au na nuḡa mainai

akiraġirini tu, dia ġoi nuġamu akiraġiani, senaġi mo bekiravaramuni tarimana nuġana akiraġiani.

Betaġu ta ekirani: Kara dainai au, maġuri fakanai e namonai atanuni tarimagu, tarima ta na nuġanai au bekota-viniguni. ³⁰ Bema au na Barau atanikiu-viniani vau aġaniġanini, kara dainai Barau batanikiuani ġaniġanina aġaniani nai tu, guruġa rakavari ġegu ai ekiraġini?

³¹ Moġesi naima, ġoġaniġanini o ġoniuniuni o kara ġoveiani nai, dagara mabarari ai Barau boġono vaġa-raġea. ³² Tarima ta asi boġono vaġa-vedaġa-raġea. Iuda tarimana o irau bese tarimana o Barau ġena ekalesia asi boġono vaġa-daġa-raġeri, beġe ketoni garina. ³³ Au maki avededegwani, tarimarima mabarari nuġari navaġa-namori ġana. A dia au tauġegu ġegu namo avetauani, senaġi tarima vovoka ġeri namo avetaurini, Barau na bene vaġa-maġuriri ġana.

11

¹ Au ġegu maġuri boġono tovtotova, korana au Keriso ġena maġuri atovotovoani bene.

Deba kumuġauna veiġana

² Au na ġomi tu avaġa-raġemini, korana dagara mabarari ai au ġotuġamaġiguni, ema vevaġa-riba guruġari aġabirito, ġemi avaġa-riba-iaġirito, moġeri ġokorana-iaġirini. ³ Senaġi au auranai toma ġomi boġono riba, tau mabarari ġeri deba tu Keriso, ema vavine ġeri deba tu tau; ema Keriso ġena deba tu Barau. ⁴ A tau mabarari debari beġe kumu-ġaurini vauro, beġe ġauġauni o beġe perovetani nai tu, ġeri deba tauna Keriso asi beġe gubakauani. ⁵ Ema vavine mabarari debari asi kumuġau beġe ġauġauni o beġe perovetani nai tu, ġeri deba, (mo tu ġia ġaraġori), asi beġe mataurairini. Korana moġa tu noġa debari ġerarorini kavana. ⁶ Bema vavine ta debana asi ekumu-ġauani nai tu, debana ġwina beġene fakosi-vaġiri, (mata-boraġa vavineri kavana). Ma bema vavine ta ġwina fakosi-vaġina o raro-vaġina bemaikaiani nai tu, debana bene kumu-ġaua.

⁷ A tau tu debana asi bene kumu-ġaua, korana ġia tu Barau ġitaġitana kavana, ema ġia na tu Barau marevana baregona evaġa-foforiani. A vavine tu tau marevana. ⁸ Korana dia tau o Adamu tu vavine ġenana eiaġomato, senaġi vavine o Eva tu tau ġenana eiaġomato. ⁹ Ema Barau na tau eveiato tu dia vavine ġena, senaġi vavine ġia tu tau ġena eveiato. ¹⁰ Moġesi naima vavine na debari beġene kumu-ġauri, korana mo vetoġa na ġia bevaġa-foforiani, ġia tu ma ġeri maoro Barau ġena ġauvei beġe veiani, ema aneru na beġene ġita-vetoġari ġana. ¹¹ Senaġi Vereġauka ġena maġuri dabaranai tau tu dia

ġereġari moġo ġetanuni, ma vavine maki dia ġereġari moġo ġetanuni. Asiġina. Vavine tu tau ġesi beġe sebonani, ma tau tu vavine ġesi beġe sebonani. ¹² Korana tu vavine tau ġenana eiaġomato kavana, tau maki vavine ġerina ġeġorani. Senaġi dagara mabarari tu Barau ġenana ġeiaġomani.

¹³ Ġomi tauġemi na ġotuġamaġi-ginikaua. Vavine ta debana asi kumuġauna neganai, Barau ġenai beġuriġurini tu namo ba? ¹⁴ Mai tanobara mabarana nuġanai tau e vavine vetoġara marevari na evaġa-foforiani, tau ta ġwina bevaġa-gara maukaiani tu maiaka veiġana beveiani tauġena ġenai. ¹⁵ Senaġi bema vavine ġwina bevaġa-gara maukaiani nai, mo tu ġia marevana bevaġa-baregoani. Korana Barau na vavine ġwina eviniato tu debana bene kumu-ġaua ġana. ¹⁶ Bema tarima ta beurani, mai guruġa neġarea betoni nai, au tu asi ġegu guruġa ta maia. Senaġi ġegu guruġa sebona tu maiġa: Ġai ġemai ema Barau ġena ekalesia mabarabarari nuġari ai veiġa boruna ta tu asiġina maia.

Vereġauka ġena anibou

¹⁷ Mai tu veiġa tari ġomi na boġono korana-iaġiri veiġari ma nakira-varami. Senaġi au na ġomi tu asi avaġa-raġemini, ġomi ġemi raka-vegogo nuġari ai tu vevaġa-rakava tu barego ġoveiani, a namo ta tu asi ġovaġa-ġoraiani. ¹⁸ Tovotovonai tu iniġesi nakiram. Au aseġaġini, ġomi ġemi ekalesia raka-vegogori nuġari ai tu dia nuġa sebonai ġoġabini, a ġomi tu ġovevare-kirakirani, benamo tauġemi ġoveġare-veġareni. Au na mai guruġa maiġa tu kota avaġa-moġoniani. ¹⁹ Aba, ġomi vefakami ai vevare-kirakira tu bene vetore veġata, be Barau na deidei evaġa-moġonimito tarimami tu boġono fofori.

²⁰ Ġomi ġoraka-vegogoni nai tu, dia Vereġauka ġena lavi ġaniġanina dokona o anibou ġoġani-vegogoani. Asiġina. ²¹ Ġomi ġoġaniġanini nai, dei eguineni, dei egabini ġotoni, ġoveraga-veragaiani, a karomi asi ġovaġa-nogarini. Ta tu vito etanuni, ma ta tu eniu-babobaboni. ²² Ġomi tu asi ġemi numa, be ġemi numai asi boġo ġanini e boġo niuni ġotoni, ei? Ma Barau ġena rubu tu dagara misina ġotoni, ġoġita-ġuiraiġiani, ema asi ġeri-ġari tarimari ġovaġa-maiakarini, ei? Au ġomi ġemi ai tu kara nakiraġia, navaġa-raġemi ba? Asiġina ġinavaġi, au na ġomi tu asi bavaġa-raġemini.

²³ Ġomi mai avinimini guruġana maiġa tu Vereġauka ġenana aġabiato guruġana: Iesu Vereġauka ġerevaiato boġinai beredi eġabi-vaisiato, ²⁴ benamo Barau evaġa-namoato murinai, etavi-kiraiato, benamo ekirato, "Ġoġabia,

gōgania, mai tu au tauḡanigu, ḡomi urami ai ginitaḡo da-garanai eiaḡoto. Mai veigā boḡono veia-ḡoi, au tuḡamaḡi-iaḡigu ḡana.”²⁵ Mo lavi ḡaniḡanina o anibou murinai, Iesu na beredi eveiato ilailanai kapusi ma eḡabi-vaisiato, benamo ekirato, “Mai kapusi tu Barau ḡena Ginitaḡo Variḡuna, au raragu na bevaḡa-moḡoniani. Mai kapusi ai boḡo niuani nai, au tuḡamaḡi-iaḡigu ḡana boḡono niu.”

²⁶ Korana mai beredi boḡo ḡaniani e mai kapusi ai vine nanuna boḡo niuani nai tu, vanaḡivanaḡi Vereḡauka ḡena mase boḡo vari-fiuani mo, ḡia ma beḡenoḡoini. ²⁷ Moḡesina naima deikara na Vereḡauka asi begubakauani vau, mai beredi beḡaniani e Vereḡauka ḡena kapusi ai beniuni nai, mo tarima na Vereḡauka tauḡanina ema Vereḡauka rarana ḡenai vei-rakava beveini. ²⁸ Tarima ta ḡia nuḡana bene ragaḡi-guinea vauro, mo beredi bene ḡania, ema mo kapusi vine nanuna bene niua. ²⁹ Korana deikara na Vereḡauka asi begubakauani vau beḡanini ema beniuni nai, mo beredi beḡaniani e mo kapusi ai vine nanuna beniuani nuḡanai tu, ḡia tauḡena moḡo bevekota-vinini e rakava metona ḡenai betore-kauani. Korana ḡia na Iesu tauḡanina tu asi etuḡamaḡi-doḡariani. ³⁰ Moḡesi naima ḡomi fakami ai ḡutuma tu tauḡanimi ḡemoirani e ḡokeveni, kotari maki varau ḡemaseto. ³¹ A bema ḡita tauḡera nuḡara bita vetau-guinerini nai tu, Barau na ḡita asi bekota-vinirani. ³² Senaḡi Vereḡauka na ḡita ḡera kerere bekiraḡirini nai tu, ḡia na bevaḡa-matakanirani. Vereḡauka ḡita moḡesina beveirani tarimara tu, tanobara maḡurinai ḡetanuni tarimari ḡesi asi bene vaḡa-rakava sebonara ḡana.

³³ Moḡesi naima, tarikakagu, anibou uranai boḡo raka-vegogoni nai, asi boḡono veigari-veigari, karomi tari maki boḡono vaḡa-nogari. ³⁴ Bema ta bevitoani nai tu, ḡena numai bene ḡaniḡani. Asi namo ḡemi raka-vegogo na tu ḡomi kota-vinimi dabarana maki bevaḡa-ḡoraiani. Guruḡa kotari tu roḡo bana iaḡosi vauro, ma bana kira-varami.

12

Iauka Veaḡa ḡena varevare

¹ Tarikakagu mabarami, toma tu aurani, Iauka Veaḡa na ḡomi tata evinimini varevareri nakira-varami. Korana au aurani maiḡeri varevare ḡomi na boḡono ribari. ² Ḗomi ma ribami, Barau roḡosi roḡo boḡoro ribaia neganai, dagara kotari na asi ḡeguruḡani babarauri ḡeri ai ḡeḡori-iaḡomito-ḡoi e ḡeḡori-taḡuitaḡuimito-ḡoi. ³ Moḡesi naima avaḡa-ribamini, Barau Iaukana na eḡori-kauani tarimana tu asi bekirani, “Iesu iatanai rakava barana bene tanu.” Ema tarima ta maki

maiġesi asi bekira-kavani, “Iesu tu Vereġauka,” senaġi Iauka Veaġa na beboroġiani tarimana tu moġa.

⁴ Iauka ġena varevare tu irauirauri, senaġi Iauka sebona moġo ġenana ġeiaġomani. ⁵ Vetuġunaġi-iaġovini dabarari tu irauirau, senaġi Vereġauka tu sebona moġo ġenana ġeiaġomani. ⁶ Ġauvei veiveiri seġukari maki irauirau, senaġi Barau tu sebona na moġo ġena tarimarima mabarari nuġari ai evaġa-ġorarani. ⁷ Iauka Veaġa tu tarima tata ġeri ai efoforini, korana ekalesia mabarana vevaġa-kava beġene doġari uranai. ⁸ Tarima ta tu Iauka Veaġa na guruġa iaunegari eviniani, ma tarima ta tu mo Iauka Veaġa sebona na Barau ġena guruġa tauna korikori evaġa-ribaiani. ⁹ Ma mo Iauka Veaġa sebona na tarima ta tu veġabidadama eviniani, ma mo Iauka sebona na tarima ta tu keve tarimari vaġa-namori varevarena o seġukana eviniani. ¹⁰ Ma tarima ta tu nuġa-farevaġi veiġari boruri bene veiri varevarena o seġukana eviniani, ma tarima ta tu bene peroveta ġana seġuka eviniani, ma tarima ta tu Barau Iaukana o iauka rakavari boruri bene ribari varevarena o ribana eviniani, ma tarima ta tu ġaro irauirauri ai bene guruġa varevarena o ribana eviniani, ema tarima ta tu ġaro irauirauri ai beġe guruġani nai, guruġa aniri bene vaġa-vanaġiri varevarena o ribana eviniani. ¹¹ Maiġeri mabarari tu Iauka Veaġa sebona kwariġutu moġo ġena ġauvei. Ema mai Iauka Veaġa na ġena ura ilailanai varevare tarima tata evinirini.

Tauġani tu sebona, ma legana ġutuma gorogoro

¹² Tarima tauġanina tu sebona moġo, senaġi legana tu ġutuma gorogoro; ma mo tauġani legana tu asisebo, senaġi ġia mabarari na tu tauġani sebona kwariġutu ai moġo ġeiaġoto. Keriso maki moġesina. ¹³ Ġita kotari tu Iuda tari-mara e tari tu irau bese tarimara, kotari tu tuġu-rakaorakao tarimara e tari tu fakai tatanuni tarimara, senaġi ġita mabarara tu Iauka Veaġa sebona na ebatisorato, benamo tauġani sebonai taiiaġoto. Ema Barau na ġita mabarara ġerai Iauka Veaġa sebona evinirato, ġia na bene vaġa-vonura ġana.

¹⁴ Tauġani maki dia legana sebona na moġo eveiato, senaġi lega ġutuma gorogoro na. ¹⁵ Bema kwaku bere kira, “Au tu dia ġima, be au tu dia tauġani legana ta.” Asiġina, ġia tu roġo tauġani legana ta veġata. ¹⁶ Ma seġa ma bere kira, “Au tu dia mata, be au tu dia tauġani legana ta.” Asiġina, ġia tu tauġani legana ta veġata. ¹⁷ Bema tauġani mabarana tu bere mata moġo nai tu, kamasi vau bere seġaġi. Ma bema tauġani mabarana bere seġa moġo nai, dagara bonari tu kamasi vau bere noġori. ¹⁸ Senaġi Barau na lega tata tauġani ai etorerito. Barau na ġena ura gaburi tatai etorerito.

19 Bema tavi sebona moĝo tauĝani ai bere iaĝo nai tu, tauĝani mabarana tu kamasi? 20 Senaĝi tauĝani moĝesina tu asiĝina. Tauĝani legana tu ĝutuma, senaĝi tauĝani tu sebona moĝo.

21 Moĝesi naima mata na ĝima maiĝesi asi bekiraiani, “Au na ĝoi asi aura-vinimuni,” o deba na kwaku asi bekiraiani, “Au na ĝoi asi aura-vinimuni.” 22 Ma tavi ta reke ai bita ĝitaiani tu, mo tauĝani legari tari taĝitarini asi kokoreri tatonĭ, senaĝi bema moĝeri lega asiĝina nai tu, tauĝani asi bere ĝauvei-ginikau. 23 Ema tauĝani legari tari tatuĝamaĝi-keirini, takirani, moĝeri lega gubakauri tu kei tatonĭ, senaĝi moĝeri ĝeri ai ĝita ĝera vegubakau tu barego tatoreani. Ma tauĝani legari kotari ĝitaĝitari tu asi marevari, senaĝi moĝeri ĝita na tu nuĝara mabarari ĝesi tanari-ginikaurini. 24 Ma tauĝani legari kotari ma marevari dagarari tu asi tatuĝamaĝi-baregorini. Senaĝi Barau na tu tauĝani legari irauirauri mabarari etore-sebonarito, benamo ĝia na asi ĝegubakaurini legari tu vegubakau barego iatari ai etorekauato. 25 Barau na moĝesi eveiato korana tauĝani legari kotari moĝo asi bisini vaĝa-namori ĝana. Senaĝi tauĝani legari mabarari bisini ĝitaĝau-ilailari ĝana. 26 Bema lega sebona ta bemidigu-midiguni nai, lega mabarari ĝia ĝesi beĝe midigumidigu sebonani. Ema lega ta beĝe matauraiani nai tu, lega mabarari mo lega ĝesi beĝe iaku-vegogoni.

27 Ĝomi tata maniĝemi tu Keriso tauĝanina legari tata ĝia tauĝanina nuĝanai. Ma ĝomi mabarami tu Keriso tauĝanina sebonai ĝoiaĝoto. 28 Benamo ekalesia nuĝanai Barau na mabarari ĝeri ĝauvei tata evinirito. Eto-re-guinerito tarimari tu apostolo tarimari, ĝia muriri ai vaĝa-ruaruana tu peroveta tarimari etorerito, ma ĝia muriri ai vaĝa-toitoina tu vevaĝa-riba tarimari etorerito. Ma muriri ai tu nuĝa-farevaĝi veigari beĝene vei tarimari, ma muriri ai tu keve tarimari beĝene vaĝa-namori varevarena o seĝukana ĝeĝabiato tarimari, e beĝene vevaĝa-kava tarimari, e ĝauvei tari beĝene ĝori-kauri tarimari, ema garo irauirau ai beĝene guruĝa tarimari. 29 Tarimarima mabarari tu apostolo tarimari moĝo ba? Tarimarima mabarari tu peroveta tarimari moĝo ba? Tarimarima mabarari tu vevaĝa-riba tarimari moĝo ba? Tarimarima mabarari tu nuĝa-farevaĝi veigari ĝeveirini tarimari moĝo ba? 30 Tarimarima mabarari keve tarimari ĝevaĝa-namorini varevarena o seĝukana ĝeĝabiato tarimari ba? Tarimarima mabarari garo irauirau ai ĝeguruĝani ba? Tarimarima mabarari garo irauirau ai ĝeguruĝani guruĝari tauri ĝekiraĝi-foforirini tarimari ba? 31 Varevare baregona korikori boĝono ura-dikadika-iaĝia.

Veuravini

Maitoma dabara namo vedaureana au na ġomi ġemi avaġa-foforiani.

13

¹ Bema au tarimarima ġeri garo irauirauri ai bara guruġa ema aneru garori ai maki bara guruġa, senaġi au asi ġegu veuravini, au ġegu guruġa tu auri ġekwariani o funu ruarua ġevaġa-vesekerini gururi ġeraġeni kavana. ² Bema peroveta varevarena o seġukana ġegu ai bere tanu, ema riba mabarari e vekuretoġa dagarari mabarari bara ribari. Ema ġegu veġabidadama barego bere tanu, be ġoro baregori maki bara vaġa-veraġa-raġeri, ma gabu boruri ai ma beġerea ruġa. Senaġi au asi ġegu veuravini nai, au tu asi ġegu namo ta. ³ Ema ġegu farefare mabarari asi ġeri-ġari tarimari bara viniri, e tauġanigu tarimarima ġimari ai bara tore-kaua, benamo beġere gabua, senaġi au asi ġegu veuravini nai, au na dagara namona ta asi bara doġaria.

⁴ Ma ġena veuravini tarimana tu evevaġa-gwaġiġini. Veuravini tu vevetuġaġwa e vevaġa-kava na evonuto. Veuravini nuġanai mama asi etanuni. Veuravini nuġanai veiavi e vekiraġi-varaġevaraġe asi etanuni. ⁵ Veuravini na tarimarima vaġa-rakavari veiġari asi eveirini, tauġena ġena namo moġo asi evetauani, asi ebaru-ġariġarini, ta ġena rakava asi etuġamaġi-taġorini. ⁶ Vei-rakava asi eiaku-iaġirini, senaġi Barau ġena guruġa ema maġuri moġoniri moġo eiaku-iaġirini. ⁷ Veuravini tu ma manauna ġesi dagara mabarari nuġari ai eruġa-tarini, dagara mabarari nuġari ai Barau tu bevaġa-moġoniani, ema ġena vetuġamaġikau maki Barau ġenai roġo betoreani, meto mabarari ai bekokoreni.

⁸ Veuravini tu asi veġata ekorini, beruġa-taġo vanaġi-vanaġini. Peroveta guruġari mabarari neġi beġea korini, garo irauirau mabarari maki beġea magoni, riba mabarari beġea korini. ⁹ Korana ġita ġera riba tu koturi moġo e ġera peroveta maki koturi koturi moġo. ¹⁰ Senaġi mo dagara namo vedaureana beiaġomani nai, mo kotuna moġo namo taribarito dagarari tu beġe rekwa-rekwani. ¹¹ Au roġo mero misigu ai tu, mero misiri ġeri guruġa na aiaġoto-ġoi, mero misiri ġeri tuġamaġi na aiaġoto-ġoi, ema mero misiri ġeri tuġamaġi na atuġamaġito-ġoi. Senaġi au ama tau-doġadoġato nai tu, mero misimisiri ġeri tuġamaġi mabarari atore-veġitarito. ¹² Toma Barau ġena dagara tu veġia ai noġa taġita-vaguna vagunarini. A Barau ġoirana ema ġita ġoirara bita veġita-veġita karakarani, monai vauro Barau ġena dagara vetoġari korikoriri bita ġita-ginikaurini. Toma

au na tu koturi moĝo aribarini. Senaĝi mo ĝaro ai vau baribaginikaurini, au Barau na eriba-ginikauguto kavana. ¹³ Mai dagara toitoi tu beĝe tanu-vanaĝi vanaĝini: Veĝabidadama, vetuĝamaĝikau, ema veuravini. Senaĝi mai dagara toitoi vekaravari ai tu veuravini moĝo barego lelevaĝi.

14

Iauka Veaĝa ĝena varevare dagarari tari ĝauvei-iaĝiri

¹ Veuravini maĝurina boĝono vetau-guinea! Ema Iauka Veaĝa ĝena varevare boĝono uravini barego-iaĝiri; a Iauka Veaĝa ĝena peroveta varevarena o seĝukana tu boĝono uravini barego-lelevaĝia. ² Korana garo boruri ai eguruĝani tarimana tu dia tarimarima evaĝa-guruĝaiani, senaĝi ĝia tu Barau moĝo evaĝa-guruĝaiani. Moĝoni, tarimarima na ĝia kara bekiraĝiani tu asi beĝe tuĝamaĝi-doĝariani, korana ĝia tu Barau Iaukana na vekuretoĝa dagarari ekiraĝirini. ³ A eperovetani tarimana tu tarimarima evaĝa-guruĝarini. Ma ĝia ĝena peroveta guruĝari na tu tarimarima evaĝa-kokorerini, elaunaĝirini, ema tarimarima nuĝari evaĝa-gwaĝiĝirini. ⁴ Garo boruri ai eguruĝani tarimana tu tauĝena ĝena veĝabidadama moĝo evaĝa-tubuani, a eperovetani tarimana na tu ekalesia mabarari ĝeri veĝabidadama evaĝa-kokorerini.

⁵ Au ĝegu ura tu ĝomi mabarami garo boruri ai boĝono guruĝa. Senaĝi au aura-baregoni ĝomi tu Barau ĝenana ĝeiaĝomani guruĝari boĝono peroveta-iaĝiri. Korana Barau ĝenana ĝeiaĝomani guruĝari eperoveta-iaĝirini tarimana na garo irauri ai eguruĝani tarimana evanaĝiani; senaĝi garo irauri ai beguruĝani tarimana beguruĝani guruĝari ma beĝe vaĝa-vanaĝirini e beĝe kiraĝi-fakarini tu lorinai. Korana beĝe vaĝa-vanaĝirini e beĝe kiraĝi-foforirini nai tu, ekalesia ĝeri veĝabidadamai kokore beĝe ĝabini.

⁶ Tarikakagu mabarami, bema au baiaĝosini ĝomi ĝemi ai ĝaronai tu, garo boruri ai basi vaĝa-guruĝamini, senaĝi guruĝa tauri tu asi bakiraĝi-foforirini; monana au ĝeguna namo ta boĝo ĝabiani ba? Asiĝina! Moĝoni, Barau na au evaĝa-ribaguni guruĝari ĝomi ĝemi ai bakiraĝi-foforirini o riba baviniĝini, o baperovetani, o Barau ĝena guruĝa ĝemi ai havevaĝa-riba iaĝiani, monai vauro au ĝeguna namo boĝo ĝoitaĝoni. ⁷ Miusiki vaĝa-ĝereri dagarari boĝono tuĝamaĝiri, ilailana ivirikou o hap (gita kavana). Bema gururi asi beĝe raĝe-ginikauni nai tu, kamasi tarima na kamara mari ĝeĝere-iaĝiani bita seĝaĝi-leaiani? Ĝia tu mo ivirikou o hap gururi beĝe raĝe-ginikauni vauro, kamara mari ĝeĝere-iaĝiani bita ribaiani. ⁸ Ema bema vetari kibina asi beĝe

fururu-ginikauni nai tu, ta na tuari uranai asi berovinatoreni. ⁹ Ğomi maki moġesina kavana, bema garo boruri ai boġo guruġani nai, tarimarima tu kamara dabarai ġomi na kara ġokiraġiani beġe tuġamaġi-doġariani? Ğomi ġemi guruġa mo tu tano korinai boġo kiraġirini noġa iavara boġo vaġa-guruġaiani. ¹⁰ Mai tanobarai garo irauirau tu asisebo, ma ġia mabarari ma tauri moġo. ¹¹ Senaġi bema garo ta anina asi ribagu, moġa tauna tu, au tu dia mo garo borunai eguruġani tarimana ġena vanuġa tarimagu, ema ġia maki moġesina, ġia tu dia au ġegu vanuġa tarimana. ¹² Ğomi ġemi ai maki moġesina. Ğomi tu Iauka Veaġa ġena varevare ġouravini-barego iaġirini; ma toma tu ekalesia ġeri veġabidadama vaġa-kokorena varevarena ġabiġabina uranai boġono kokore, be mo varevare ai tu boġono tubu.

¹³ Moġesi naima, garo boruri ai eguruġani tarimana tu, ġauġau ai Barau bene noġia, be kara bekiraġirini guruġari maki bene vaġa-vanaġiri e bene kiraġi-foforiri. ¹⁴ Korana bema au garo boruri ai aguruġani tu, au iaukagu moġo eġuriġurini, a au ġegu tuġamaġi ai tu asi atuġamaġi-doġarini au tu kara akiraġirini. ¹⁵ Be kara toma aveiani? Au tu iaukagu ġenana bana ġauġau, ema batuġamaġi-fakaiani garonai maki bana ġuriġuri. Au iaukagu ġenana bana mari, ema batuġamaġi-fakaiani garonai maki bana mari. ¹⁶ Bema ġoi iaukamu na Barau mari ai ovaġa-raġeani nai tu, kamara dabarai mo garo asi ribana tarimana “Amen” betoni, ġoi Barau ovaġa-namoani nuġanai, ei? Ğia tu “Amen” asi bekiraġiani, korana ġia asi beribani ġoi kara okiraġiani. ¹⁷ Moġoni, ġoi na Barau tu otanikiu-ginikauani, senaġi mo sevimu tarimari ġeri veġabidadama tu asi ovaġa-kokorerini. ¹⁸ Au na Barau atanikiuani, korana au garo boruri ai tu aguruġa-iakuni, ġomi mabarami avanaġimini. ¹⁹ Senaġi ekalesia ġuriġuri ġeraka-vegogoni nai, namona tu beġe tuġamaġi-fakaiani garonai guruġa imaima moġo bana kiraġiri, tarimarima tari bana vaġa-ribari. Moġesina tu namo, a garo boruri ai guruġa 10,000 bakiraġirini tu asi ġena namo ta.

²⁰ Tarikakagu mabarami, mero misimisiri ġeri tuġamaġi kavana asi boġono tuġamaġi. A vei-rakava ġeri reke ai tu mero raraka-rarakari ilailari ai boġono iaġo. Senaġi tuġamaġi-fakai tu tau-doġadoġa kavana boġono vei. ²¹ Buka Veaġa nuġanai tu maġesi etoreato, “Vereġauka ekirani, “Tarima garori boruri na ema gabu boru tarimari mururi na au na maġeri tarima bavaġa-guruġarini.

Senaġi moġesi maki asi veġata beġe seġaġi-viniguni.’ ”

²² Moġesi naima garo boruri ai ġeguruġani tu, Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari moġo ġeri ai tu vetoġa ta, a dia Iesu ġevaġa-moġoniani tarimari ġeri vetoġa. Senaġi Barau ġena guruġa ġeperoveta-iaġirini tu, Iesu ġevaġa-moġoniani tarimari moġo ġeri, a dia Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġeri. (Mai tu, garo boruri ai ġeguruġani tu, Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari na vevaġa-kava ta asi beġe ġoitaġoani. Senaġi Barau ġena guruġa ġeperoveta-iaġirini tu, Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari na vevaġa-kava beġe ġoitaġoani).

²³ Bema ekalesia mabarami gabu sebonai ġoraka-vegogoni, benamo mabarabarami garo boruri boġo guruġani, ma nuġanai tu ġomi fakami ai asi ribana tarimana ta o Iesu asi evaġa-moġoniani tarimana ta bema raka-toġani nai, bekirani, “Ġomi tu debami beġe rakava, boġo babo!” betoni. ²⁴ Senaġi bema mabarami boġo perovetani nuġanai, ġomi fakami ai Keriso asi evaġa-moġoniani tarimana ta o asi etuġamaġi-fakani tarimana ta bema raka-toġani nai tu, ġomi mabarami na Barau ġena guruġa ġoperoveta-iaġiani guruġari na mai tarima loruna begwanuani, benamo beribani, ġia tu vei-rakava tarimana, ema mabarami na boġo ġita-viriġiani. ²⁵ Mo tarima ġena tuġamaġi vekuretoġari mabarari boġo kiraġi-foforirini, benamo bevetui-tarini, Barau betoma-rakariġo viniani, bekirani, “Moġoni, Barau tu ġomi ġesi etanuni.”

Toma-rakariġo veiġari roroġotori

²⁶ Moġesina naima, tarikakagu, ġuriġuri boġo raka-vegogoni nai, ġomi mabarami tata ma ġemi ġauvei. Tari tu mari beġe ġabini, tari tu beġe vevaġa-ribani, tari tu garo boruri ai beġe guruġani, tari tu Barau ġena guruġa beġe vaġa-foforirini tarimari, tari garo boruri ai beġe guruġani guruġari beġe vaġa-vanaġirini e beġe kiraġi-foforirini. Dagara mabarari tu ekalesia ġeri veġabidadama vaġa-tubuna ġana moġo boġono veiri. ²⁷ Bema tarima ta garo boruri ai eguruġani nai, tarima ruarua o toitoi ma beġene guruġa. Namona tu tarima toitoi na beġene guruġa-karoa, senaġi tauri toitoi vaġa-sebo asi beġene guruġa. Ta bene guruġa-ġosi murinai vauro ta ma bene guruġa, ma ta maia. Benamo garo boruri ai beġe guruġa-ġosini murinai tu, ekalesia ta na moġesi guruġa bene vaġa-vanaġiri, bene kiraġi-foforiri. ²⁸ Senaġi bema vaġa-vanaġi tarimana ta asiġina nai tu, mo garo boruri ai eguruġani tarimana tu rubu nuġanai asi bene

guruḡa. Ġereḡana tauḡena vau bene guruḡa-vevini, ema Barau bene vaḡa-guruḡaia. ²⁹ Barau ḡena guruḡa ḡeperoveta-iaḡirini tarimari ruarua o toitoi beḡene peroveta, ma kotari na tu moḡeri guruḡa beḡene vetau-ginikauri. ³⁰ Bema Barau ḡena guruḡai etanu-tarini tarimana ḡenai efoforini, bene kirāḡi-foforia ḡana nai, eguruḡa-guineni tarimana ḡena guruḡa tu bene vaḡa-maḡoa. ³¹ Namona tu ḡomi sebomi sebomi boḡono peroveta, be kara ḡokiraḡiani mabarari beḡene riba ema mabarari beḡene launaḡiri. ³² Barau ḡenana peroveta guruḡari edoḡaririni tarimana tu, moḡeri guruḡa ḡena urai vau bekiraḡirini. ³³ Barau tu dia vei-veḡonu veḡonu evaḡa-ḡoraiani Barauna, senaḡi ḡia na tu maino evaḡa-ḡoraiani Barauna.

Ekalesia doḡorori mabarari ḡevevini kavana, ³⁴ ḡomi ḡemi vavine maki ekalesia vegogori ai asi beḡene guruḡa, korana ḡia tu asi ḡeri maoro ḡia beḡe guruḡani. Senaḡi ḡia tu Mose ḡena taravatu na ekiraḡiani ilailanai beḡene tanu tau gabureri ai. ³⁵ Bema dagara tari ḡeribari beḡe toni nai tu, ḡaraḡori numai vauro beḡenea danaḡiri. Korana vavine ekalesia vegogori ai beḡe guruḡani tu ma maiakana. ³⁶ Ġomi na mai guruḡa asi ḡoḡabi-raḡeani? Barau ḡena guruḡa tu ḡomi ḡemina erefoto ba? Ba Barau ḡena guruḡa na tu ḡomi moḡo ema ḡoitaḡomito, ei?

³⁷ Bema tarima ta tauḡena evetuḡamaḡini ḡia tu peroveta ema ḡia tu Iauka Veaḡa na evonuvonu-raḡeto etoni tarimana tu, ḡomi mai atore-vinimini guruḡari bene ḡabi-raḡeri, bene kira, mai tu moḡoni Vereḡauka ḡena taravatu guruḡari. ³⁸ Bema tarima ta maiḡeri guruḡa betuḡamaḡi-fitoḡarini, Barau na ḡia maki betuḡamaḡi-fitoḡaiani.

³⁹ Moḡesi naima, tarikakagu, peroveta uradikadikana tu boḡono vei, ma garo boruri ai guruḡa-iaḡiri ai tu asi boḡono vekiraḡoi. ⁴⁰ Senaḡi dagara mabarari boḡono ḡauvei-iaḡi ginikauri, ema dabara korikoriri ai boḡono veiri.

15

Iesu ḡena variḡisi-ḡenoḡoi

¹ Tarikakagu mabarami, au aurani, mo Vari Namona, ḡomi ḡemi aḡobata-iaḡiato moḡa, ḡemi tuḡamaḡi ai ma navaḡa-variḡu ḡenoḡoia. Mai Vari Namona ḡomi na tu ḡoḡabi-raḡeato, ema ḡomi tu mai Vari Namonai ḡoruḡa-gwaḡiḡini. ² Bema au na mo aḡobata-vinimito guruḡana moḡa roḡo boḡo ḡabi-gwaḡiḡiani nai, ḡomi tu mo Vari Namona ḡenana Barau na bevaḡa-maḡurimini. A bema asiḡina nai tu, ḡomi na ḡovaḡa-moḡoni-kavaiato.

³ Veregāuka ġenana au na kara adoġariato guruġana tu, ġomi ma akira-varamito. Mo guruġa moġa tu guruġa giniguinena e guruġa baregona. Mo guruġa tu Buka Veāġai ġetoreato guruġana ilailanai, ekirani: Keriso ġita ġera rakava bene ġabi-vaġiri uranai emaseto; ⁴ ma ġeguriato, ma ġaro vaġa-toitoinai mase na ma evariġisi-ġenoġoito, Buka Veāġai ġetoreato ilailanai. ⁵ Benamo Petero ġenai evevaġa-foforito, ma murinai tu ġena mero gabanana ruarua (12) ġeri ai maki. ⁶ Moġa murinai tu veġabi-dadama nuġanai tarikaka mabarari sinau imaima (500) ġevegogoto nuġanai ġeri ai efoforito; tari varau ġemaseto, a ġutuma tu roġo maġuri. ⁷ Ma murinai tu Iakobo (o Iames) ġenai efoforito, ma murinai tu apostolo mabarari ġeri ai maki.

⁸ Ma magona korikorinai tu, au, noġa moġo amaġuri-rakavato tarimagu, ġegu ai ema foforito. ⁹ Korana au tu apostolo mabarari ġeri dokona korikori tarimagu, ma au tu asi ġegu namo ta moġo, tarimarima na au apostolo tarimagu ai beġe kiraġiguni. Korana au na Barau ġena ekalesia avaġa-midigu midigurito-ġoi, e alai-lausilausirito-ġoi. ¹⁰ Senaġi Barau ġena namo e varevare-barai, au tu mai ġegu apostolo tarimagu ai ama iaġoto. Ema Barau ġena namo e varevare-bara au ġegu ai tu asi etore-kavaiato. Moġoni, au na ġauvei tu barego lelevaġi aveiato, a apostolo kotari tu asiġina. Senaġi mo tu dia au tauġegu ġegu kokore ai moġeri ġauvei aveirito. Asiġina. Mo tu Barau ġena namo e varevare-barai kokore eviniguto, benamo mo ġauvei aveirito. ¹¹ Moġesina naima au aġobatato o apostolo tari ġeġobatato, asi ġena irau ta, korana vari tu sebona moġo ġaġobata-iaġiato, ma ġomi na maki mo vari sebona, moġa moġo ġovaġa-moġoniato.

Ġita ġera variġisi-ġenoġoi

¹² Senaġi bema Keriso ġaġobata-iaġiani nai, ġakirani, Keriso tu Barau na mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato ġatoni, kamasi nai ġomi fakami ai ġomi kotari tu ġokirani, mase tarimari tu asi ma beġe variġisi-ġenoġoini? ¹³ Bema mase na variġisi-ġenoġoi tu asiġi, moġa tauna tu, Keriso mase na tu asi ma evariġisi-ġenoġoito. ¹⁴ Ema bema Keriso mase na asi evariġisi-ġenoġoito, moġa anina, ġai ġema ġobata tu asi tauri, ema ġomi ġemi veġabidadama maki asi tauri. ¹⁵ Moġesi tu ġai beġere ribama, Barau na asi eveiato dagarana ġai na tu ġakiraġi-moġoni moġoni-kavaiani, ġaġofaġofani. Korana ġai na Barau varina ġafiuani, ġakirani, Barau na Keriso mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato ġatoni nuġanai, Barau na Keriso mase na tu asi evaġa-variġisi ġenoġoiato. Ma guruġa moġonina tu, mase tarimari mase na tu asi ma ġevariġisi-ġenoġoini. ¹⁶ Aba, bema mase tarimari mase

na asi ma ġevariġisi-ġenoġoini, moġa anina tu Barau na Keriso tu mase na asi ma evaġa-variġisi ġenoġoiato. ¹⁷ Ema bema Barau na Keriso mase na tu asi ma evaġa-variġisi ġenoġoiato, ġomi ġemi veġabidadama tu asi aniri e ġomi tu roġo rakava nuġanai ġotanuni. ¹⁸ Ema mo deikara Keriso ġevaġa-moġoniato tarimari ġemaseto tu, rakava voina beġe ġabiani. ¹⁹ Ma bema mai tamaġuri-taġoni maġurina ġena namo moġo uranai Keriso ġenai tavetuġamaġikauni nai tu, tarimarima mabarabarari vefakari ai ġita kika vetuġara tu barego lelevaġi.

²⁰ Senaġi Keriso tu moġoni mase na evariġisi-ġenoġoito, ema ġia tu ġemaseto tarimari mabarari fakari ai ġia tu evariġisi-ġenoġoi guineto, ilailana ġau ġwaġwari ġeġora-guineni kavana. ²¹ Mase tu tarima sebona, Adamu, ġenana evesinato. Moġa ilailanai variġisi-ġenoġoi maki tarima sebona, Keriso, ġenana evesinani. ²² Vaġa-ilailana, tarimarima mabara-barari tu Adamu ġenana ġeiaġomani, moġa lorinai beġe maseni veġata; senaġi Iesu Keriso ġesi beġe sebonani neganai, Barau na ma bevaġa-maġuri ġenoġoirini. ²³ Senaġi ġita mabarara tata ġera ġaro korikori loriri ai bita variġisi-ġenoġoini: Giniguine tu Keriso, ġia tu evariġisi-ġenoġoi guineto. Ma ġia ma beiaġomani ġaronai tu, ġia ġena tarimarima mabarari ma beġe variġisi-ġenoġoini. ²⁴ Maiġa murinai Keriso na Barau ġevetari-viniani iaukari ġeri veġitaġau e maoro ema seġuka mabarari asi ġeri kokore ai bevaġa-iaġorini e bevaġa-rakavarini, benamo Barau ġena Basileia o veġitaġau seġukana Tamana Barau ġimanai betorekauani. Benamo tanobara dokona beiaġomani. ²⁵ Korana Keriso tu roġo bevereni, ġena veġitaġau tu betanuni roġo, beiaġoni mo, ġia ġevetari-viniani iaukari e tarimari mabarari ġia kwakuna fanafana gaburenai befana-taririni. ²⁶ Keriso na evetari-viniani dagarana ta, magona korikori ai vauro bevaġa-keto-moġovaġiani, tu mase. ²⁷ Korana Buka Veaġai tu iniġesi ekirani, “Barau na dagara mabarari ġia kwakuna gaburenai etorerito, mai tu ġena veġitaġau gaburenai etorerito.” Senaġi ekirato, “dagara mabarari ġia kwakuna gaburenai etorerito,” etato nai, Barau tu asi eiavi-kauato, korana tu Barau na dagara mabarari Keriso kwakuna gaburenai etore-toġarito. ²⁸ Dagara mabarari Keriso ġena veġitaġau gaburenai Barau na betorerini, moġa murinai tu Barau Natuna tauġena maia Barau ġena veġitaġau gaburenai bevetore-toġani. Moġo tauna tu, Barau na dagara mabarabarari bedebarini.

²⁹ Bema variġisi-ġenoġoi asiġina, mai tarima kotari ġemase-guineto tarimari urari ai babatiso ġeġabini tu kamasi

beḡe veini, ei? Ġia tu kara dainai ḡemase-guineto tarimari urari ai babatiso ḡeḡabini? Betaḡu ḡia na variḡisi-ḡenoḡoi ḡevaḡa-moḡoniani nai, mo veiḡa ḡeveiani. ³⁰ Ema ḡai maki, kara dainai tu hora mabarari ai dori moḡo ḡevaḡi-masemani senaḡi roḡo ḡaḡiḡiraḡeni, bema variḡisi-ḡenoḡoi asiḡina nai tu? ³¹ Tarikakagu mabarami, moḡoni, ḡaro vanaḡivanaḡi au ḡegu mase ḡekiraḡiani. Senaḡi maiḡa maki moḡoni, ḡomi na Iesu ḡoḡabi-raḡeato nai, ḡera Vereḡauka Keriso Iesu ḡoiranai au tu averere-baregoni. ³² Bema au vaḡa-ilailana mai tarimarima ḡeri tuḡamaḡi babobabori noḡa moḡo Efeso ai boḡa bairi rakavari kavana bara vaḡa-vevaḡiri, au tu kara dagara namona ḡegu ai bere ḡora? Bema variḡisi-ḡenoḡoi asiḡina nai, au tu moḡesi asi bara vei, asiḡina ḡinavaḡi. Bema Barau na mase na asi ma bevaḡa-variḡisi ḡenoḡoirani nai tu, maiḡesi tara kira, “Siḡaniḡani ema siniuniu, korana boinani tu bita maseni bene.”

³³ Tarima ta na asi bene ḡofami! “Tarima rakavari bita kakorini nai tu, ḡera maḡuri namori beḡe rakava-kwaikwaini.” ³⁴ ḡotataḡa, veiḡa iobukaiobukari ḡoveiri, vei-rakava ḡovaḡa-dokoa. Korana ḡomi kotari Barau tu asi ribami roḡo. Mai tu ḡomi beḡene maiakami ḡana aguruḡani.

Variḡisi-ḡenoḡoi tauḡanina tu iraua

³⁵ Senaḡi kotari tu beḡe vedanaḡini, beḡe kirani, “Mase tarimari tu kamasu ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini? Ma beḡe variḡisini nai, tauḡaniri tu aiḡesina?” ³⁶ Babo! ḡoi na kara tano ai ovaroani tu, asi roḡo etubuni mo, ovaroani dagarana bemaseni vau. ³⁷ Widi o dagara ta novaroa otoni nai tu, dia tauḡani oḡabiani, benamo ovaroani. Asiḡina, ḡoi na mo widi o kara novaroa otoni dagarana tu ḡutuna ḡuena oḡabiani, ma ovaroani. ³⁸ Ma Barau tauḡena na ḡena ura ilailanai mo widi o kara ḡovaroani, moḡeri tata tauḡaniri korikori evinirini. ³⁹ Tauḡani mabarari viriḡori tu irauirau. Tarimarima viriḡori irau, kwakuri vasivasi ḡemaḡurini dagarari vaḡa-ilailana bai, boromakau, mamoe, e kotari viriḡori irau, maḡani-kone viriḡori irau ema manu maki viriḡori irau. ⁴⁰ Guba dagarari tauḡaniri tu ta, ma tanobara ḡetanuni tarimari e dagarari maki irau. Guba tauḡanina marevana ta ema mai tanobara tauḡanina marevana maki ta. ⁴¹ ḡaro marevana ta ema ḡue marevana ta, ema visiḡu marevari maki irauri. Visiḡu tata maki marevari irauirau.

⁴² Mase na variḡisi-ḡenoḡoi maki moḡesi. Beḡe guriani tauḡanina tu beboraḡani, a Barau na ma bevaḡa-variḡisi ḡenoḡoiani tauḡanina tu asi ma beboraḡa-ḡenoḡoini. ⁴³ Beḡe guriani tauḡanina tu vetoḡana asi namo, ema tarimarima na asi beḡe urani ḡitaḡitana, a Barau na ma bevaḡa-variḡisi

ġenoġoiani tauġanina tu ma marevana. Beġe guriani nai tu, moiramoira asi kokorena, a Barau na mo tauġanina ma bevaġa-variġisi ġenoġoiani nai tu, ma seġkana. ⁴⁴ Ġeguriani nai tu, tanobara tauġanina, a Barau na evaġa-variġisi ġenoġoiani nai tu, iauka tauġanina. Tanobara tauġanina tu ta etanuni, moġa lorinai iauka tauġanina maki ta etanuni. ⁴⁵ Buka Veġa nuġanai ekirani, “Tarima guinena, Adamu, Barau na eveiato tu maġuri tarimanai evaġa-iaġoato.” A Adamu magona, Keriso, tu maġuri bevinini Iaukanai evaġa-iaġoato. ⁴⁶ Tanobara tauġanina tu eguineto, a dia iauka tauġanina. Tanobara tauġanina murina na vauro, iauka tauġanina eiaġomato. ⁴⁷ Tarima guinena, Adamu, tu tanobara ġenana eiaġomato, Barau na tano kauna na eveiato, a tarima vaġaruaruana tu Keriso, guba na emariġoto tarimana. ⁴⁸ Barau na tano kauna na eveirito tarimari tauġaniri tu Adamu tauġanina kavana, mo tu ma tano kauna na eveiato tarimana tauġanina kavana, ema guba tauġanina beġe ġabiani tarimari maki Keriso tauġanina kavana, mo tu guba na eiaġomato tarimana tauġanina kavana. ⁴⁹ Initoma ġita tu Barau na mo tano kauna na eveiato tarimana vetoġana kavana. A ġabi vau mai guba na eiaġomato tarimana vetoġana ilailanai bita iaġoni.

⁵⁰ Tarikakagu mabarami, au na kara akiraġiani tauna tu maiġa, tarimarima, mai tanobarai ġetanuni kavana, ma tauġaniri, ma viriġori, ema ma rarari tu, Barau ġena Basileia nuġanai asi beġe raka-toġani. Ema ma beborāġani dagarana tu tanu-vanaġi vanaġi Basileiana nuġanai asi betanuni riba. ⁵¹ Ġoseġaġi, vekuretoġa guruġana ta akira-varamini: Ġita mabarara tu asi bita maseni, senaġi ġita mabarabarara tauġanira tu Barau na bekurevorini. ⁵² Mo tu asikauna moġo beġorani, noġa matara iaġataġo nunaġa ta vaġa-kafurina mo ma taraga-keorini kavana, asi kwaibona. Kibi dokona guruna beraġeni, benamo ġemaseto tarimari ma beġe variġisi-ġenoġoini, benamo tauġani asi ma beġe rakava-ġenoġoini. Ma ġita roġosi bitana mase tarimara maki tauġanira beġe vekurevoni, mo tu tauġani variġuri bita ġabirini. ⁵³ Korana mai ma beborāġani tauġanina tu bene vekurevo, benamo asi ma beborāġani tauġanina bene vetore-fofori, ema mai ma bemaseni tauġanina tu bene vekurevo, benamo asi bemaseni tauġanina ma bene vetore-rosi. ⁵⁴ Aba, mai ma beborāġani tauġanina tu bene vekurevo, benamo asi ma beborāġani tauġanina bene vetore-rosi, ema mai ma bemaseni tauġanina tu bene vekurevo, ma asi ma bemaseni tauġanina ma bene vetore-rosi. Mai dabarai Buka Veġai evetoreto guruġana bemoġonini,

“Mase tu Barau ġena kokore na varau evaġa-darereato.

⁵⁵ Mase o, ġoi ġemu kokore tu aiġea?

Mase o, ġoi na tarimarima ogwanurini garaġotana tu ainai?”

⁵⁶ Mase egwanurini garaġotana tu vei-rakava ema vei-rakava ġena seġuka tu taravatu ġenana eiaġomani. ⁵⁷ Senaġi Barau tatanikiuani, korana ġia na ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso ġenana kokore evinirani.

⁵⁸ Moġa lorinai, tarikakagu, au na aura-vinimini tarimami, ġemi veġabidadamai boġono ruġa-gigitari, tarima ta o dagara ta na asi bene vei-ġareva ġarevami, vanaġivanaġi Vereġauka ġena ġauvei boġono veia ma kokoremi ġesi. Korana boġono riba, ġomi ġemi ġauvei Vereġauka nuġanai tu asi ġovei-taġuiani, senaġi ma voimi.

16

Ierusalemekalesia tarimari vaġa-kavari ġana moni vaġa-vegogo

¹ Maitoma tu Ierusalemekalesia veaġa o ekalesia tarimari vaġa-kavari uranai moni boġono vaġa-vegogo guruġari akiraġini. Mai guruġa tu Galatia ekalesia mabarari akirarito, beġene veia atato guruġana, ġomi akira-varamini. Au aurani tu ġomi maki mai veiġa boġono veia. ² Fura ġarona giniguenenai o Sandei vanaġivanaġi ġomi tata tu ġemi doġari ilailari ai moni ta boġono tore-toġaia. Moġeri moni tu boġono tore-vegogo vegogori, be au baiaġosini ġaronai tu, moni mabarana bene rovinatore, asi ma bisini vaġa-vegogo. ³ Ema au basi votuni nai tu, ġomi na boġo vaġa-moġonirini tarimari bavimirini, benamo Ierusalemekalesia beġe ġabi-iaġorini. Beġe iaġoni nai tu, au na guruġa-fofori fefana ta maki batoreani, be beġe ġwa-kauani. ⁴ Bema baġitaiani au tauġegu baiaġoni tu namo nai tu, au ġesi baġa iaġoni.

Paulo ġena ura Korinto ġana bene iaġo

⁵ Au baiaġosini basi-ġitamini, Makedonia tanona na nuġana na baraka-vanaġini nai, korana au tu Makedonia tanona nuġana na baraka-vanaġini bene. (Makedonia ekalesiari bana raka-ġitari, senaġi monai asi batanuni, baraka-vanaġini moġo). ⁶ A au baiaġosini nai tu, atuġamaġini, ġomi ġesi kota roġo bita tanuni banaġu. Betaġu faraka e iavara ġueri maki maninai bita ġabiani ġomi ġesi. Bere namo, ġegu iaġoiaġo ai baura-vinirini dagarari tu ġomi na boġono vaġa-kavagu. ⁷ Au tu asi aurani taimi misina moġo ġomi ġesi bana tanu, benamo ma bana iaġuimi maia. Au ġegu tuġamaġi ai tu aurani, ġomi ġesi bitana tanu-mauka, senaġi mo tu bema Barau na maoro beviniguni vauro. ⁸ A au tu Efeso ai batanuni mo Pentekoste

g̃arona, ⁹ korana Barau g̃ena g̃auvei bana veia dabarana tu varau bekeoa, be toma g̃egu g̃auvei tu barego lelevaḡi. Senaḡi tarimarima vovoka na maki g̃ekouguni, g̃auvei asi bana veia g̃etoni.

¹⁰ Bema Timoteo beiaḡosini nai tu, boḡono nari-ginikaua, be g̃omi g̃esi betanuni nai, asi bene tanu-garigari. Ġia maki au kavana Vereḡauka g̃ena g̃auvei eveiani. ¹¹ Moḡa lorinai tarima ta na asi bene g̃ita-g̃uirag̃ia. Senaḡi boḡono vaḡa-kavaia e maino ai boḡono tuḡua, au g̃egu ai ma bene g̃enoḡoi-iaḡoma. Korana au tu tarikaka kotari g̃esi g̃ia g̃anariani.

¹² Ma tarikakara Apolos tu au na alaunaḡiato, tarikakara tari g̃esi be g̃omi g̃emi ai bene iaḡosi atato. Senaḡi ekirato, maitoma tu asi ilaila beiaḡosini, a g̃aro namona tai vauro beiaḡosini.

Guruḡa dokona

¹³ Tauḡemi boḡono venari-ginikau, g̃emi veḡabidadamai boḡono ruḡa-gwaḡiḡi, nuḡami beḡene gwaḡiḡi, boḡono kokore. ¹⁴ Dagara mabarari boḡo veirini nai tu, veuravini ai moḡo boḡono veiri.

¹⁵ Tarikakagu mabarami, g̃omi Stefanas g̃ena numa tari-mari mabarari tu ma ribami. Ġomi ma ribami, g̃ia na Iesu Keriso g̃eḡabi-raḡeato nai tu, ta maki roḡosi roḡo bere ekalesia Akaia nuḡanai. Ma g̃ia tu veaḡa o ekalesia tarimari g̃eri g̃auvei ai ḡevekiraḡikauto, ḡevaḡa-kavarito. Moḡa lorinai anoḡimini, ¹⁶ g̃omi maki moḡesi tarimari garori boḡono seḡaḡi-viniri, ema g̃ai g̃esi g̃eḡauveini e ḡevekwaraḡini tari-mari mabarari maki.

¹⁷ Aiakuni, korana Stefanas e Fotunato ema Akaiko au g̃egu ai ḡeiaḡomato nai. Asi ilaila baiaḡosini, g̃omi g̃esi bita tanuni nuḡanai, mai tauri toitoi na g̃omi gabumi g̃eḡabirito, moḡesi nai au nuḡagu egena-tarito. ¹⁸ Ema g̃ia na au nuḡagu ḡevaḡa-iaku g̃enoḡoiato, ema g̃omi maki nuḡami ḡevaḡa-iaku g̃enoḡoirito. Moḡesi naima g̃ia tu boḡono ḡabi-raḡeri.

¹⁹ Asia ruburi na g̃omi g̃emi vevaḡa-namo ḡetuḡuni. Akwila e Priskila na ema ekalesia g̃ia g̃eri numai ḡetanuni mabarari na nuḡari mabarari g̃esi ḡevaḡa-namomini Vereḡauka aranai. ²⁰ Tarikaka mabarari na ḡevaḡa-namomini. Ġomi maki karomi tata vetarikaka verauna na boḡono vaḡa-namori.

²¹ Au Paulo ḡimagu na mai vevaḡa-namo guruḡari atorerini.

²² Bema tarima ta na Vereḡauka asi eura-viniani tu, g̃ia iatanai rakava baregona bene tanu mo vanaḡivanaḡi. Ġera Vereḡauka o, noiaḡoma.

²³ Ĝera Vereĝauka Iesu Keriso ĝena namo e varevare-bara ĝomi ĝemi ai bene tanu. ²⁴ Au ĝegu veuravini ĝomi ĝesi bene tanu. Keriso Iesu ĝenana ĝita tu doĝoro sebona tarimara.

PAULO ĜENA TORETORE VAĜA-RUARUANA KORINTO EKALESIARI ĜERI

2 Korinto vaĝa-foforina guruĝari

Mai fefa vaĝa-ruaruana tu vevaĝa-gwaĝigi fefana Paulo na etoreato. Paulo na mai fefa tu Makedonia na Korinto ekalesiari etore-vinirito. Mai fefa tu laĝani 55 ema 57 fakari ai etoreato, mo tu Iesu maki emaseto murinai vau.

Mai fefa nuĝanai siri baregori tu karoa 1:3-4 ema 5:18.

Paulo na mai fefa etoreato korana tari tu maiĝeri: 1) Ĝofaĝofa tarimari na ĝia ĝena apostolo ĝauveina ĝevaĝa-rakavaia ĝetato-ĝoi moĝeri guruĝari eveito. 2) Ierusalemaj Barau ĝena tarima veaĝari ĝetanuni moĝeri ĝeri moni tari beĝene tore-vegogo etato (9:1-5). 3) Mo ĝena fefa giniguinena monai mo vei-rakava tarimana ma beĝene ĝabi-raĝea e beĝene ura-vinia etato (2:5-11).

Paulo na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Ma veĝabi-sebona ĝenoĝoi guruĝari - karoa 1-7
2. Ierusalemaj ekalesiari varevare viniri guruĝari - karoa 8-9
3. Korinto nuĝanai apostolo tarimari ĝofaĝofari na Paulo ĝena apostolo ĝauveina ĝekira-rakavaiaio nai, Paulo tauĝena evekiriĝi-maĝatato guruĝari - karoa 10-13

¹ Au Paulo, Barau ĝena ura lorinai Keriso Iesu ĝena apostolo ai evaĝa-iaĝoguto, ema ĝita tarikakara veĝabidadama nuĝanai Timoteo ĝesi ĝemana mai fefa eiaĝosini.

Ĝomi Barau ĝena ekalesia Korinto nuĝanai, ema veaĝa tarimami mabarabarami, Akaia tanona mabarana nuĝanai ĝotanuni tarimami, ĝemi atore-vinimini.

² Barau ĝita Tamara ema Vereĝauka Iesu Keriso ĝerina varevare-bara ema maino ĝemi ai bene tanu.

Paulo na Barau etanikiuato

³ Barau sivaĝa-namoa, ĝia tu ĝita ĝera Vereĝauka Iesu Keriso Tamana. Ĝia tu vevetuĝaĝwa Tamana e vevaĝa-kava Barauna korikori. ⁴ Barau na ĝai ĝema midigumidigu e dabara doko nuĝari ai evaĝa-kavamani. Moĝesi naima ĝai na maki tarima kotari ĝeri meto ai baĝa vaĝa-kavarini riba, Barau na ĝai evaĝa-kavamani ilailanai. ⁵ Moĝoni, Keriso na eĝabiato midiguna ĝai ĝemai tu barego-lelevaĝi; ma ĝai ĝema vevaĝa-kava Keriso ĝenana maki barego lelevaĝi. ⁶ Ĝai baĝa midigu-midiguni tu ĝomi vevaĝa-kava ema vevaĝa-maĝuri boĝono ĝabia ĝana. Ĝai Barau na evaĝa-kavamani tu ĝomi

vevaḡa-kava boḡono ḡabi ḡana. Ma mai vevaḡa-kava boḡo ḡabiani mainana ḡomi nuḡami bevaḡa-gwaḡiḡirini, benamo ḡai ḡamidigu-midiguni kavana midigumidiguri boḡo ḡabirini nai tu, boḡo kokoreni. ⁷ Ḡai ḡema vetuḡamaḡikau ḡomi ḡemi ai tu barego ḡatoreani, korana tu ḡaribani, ḡomi tu ḡai ḡesi tamidigumidigu-sebonani, ema vevaḡa-kava maki ḡai ḡesi taḡabi-sebonaiani.

⁸ Tarikaka mabarami, ḡai Asia tanonai aiḡesi meto ḡaḡoitaḡoto maki ḡaurani baḡana vaḡa-ribami. Ḡai Asia ai tu meto barego lelevaḡi ḡadoḡariato, ḡema gwada e riba mabarari maki ḡekorito, be ḡema tuḡamaḡi tu benamo, asi baḡa maḡurini, baḡa maseni. ⁹ Moḡoni, ḡai ḡema vemamiraḡi tu, ḡai beḡene vaḡi-masema dabarana tu varau ḡevaḡa-moḡoniatu. Senaḡi asiḡina. Ḡai ḡemai moḡeri veḡa ḡeḡorato tauna tu, ḡai tauḡema ḡema kokore ai asi baḡana veḡabidadama, senaḡi mase na maki evaḡa-vaḡi-raḡerini Barauna ḡenai moḡo baḡana veḡabidadama. ¹⁰ Ḡia na mase nuḡari na evaḡa-maḡurimato, ma roḡo ma bevaḡa-maḡurimani. Ḡai ḡema vetuḡamaḡikau tu Barau ḡenai ḡatore-kauani, ḡoirai maki ḡia na ma bene vaḡa-maḡurima ḡana. ¹¹ Mo tu ḡomi na maki ḡauḡau ai roḡo boḡo vaḡa-kavamani nai. Benamo Barau na tarimarima vovoka ḡemi ḡauḡau dainai, ḡai bevaḡa-kavamani. Mo vevaḡa-kava tarimarima vovoka na beḡe ḡitaiani, benamo ḡai na mo namo ḡadoḡariani bakunai, mabarari na Barau beḡe tanikiuani.

Paulo ḡena boioḡa ekefoato

¹² Ḡai ḡema vekokoroku anina tu maiḡa: Ḡai nuḡamai ḡamamiraḡiani, ḡai ḡema maḡuri e veḡa mai tanobarai, o sikira, ḡema vegaragara ḡomi ḡesi tu dabara veaḡanai ema moḡoninai. Maiḡeri veḡa veaḡari ema moḡoniri tu Barau ḡena varevare-bara ḡenana ḡeiaḡomani, a dia tanobara tarimari ḡeri iauneganai ḡeveirito-ḡoi. ¹³ Ḡai na ḡomi fefa ḡatore-vinimini tu dia fefa gwaḡiḡiri ḡatore-vinimini. Asiḡina. Ḡai ḡema fefai kara ḡakiraḡirini guruḡari tu ḡomi na boḡo iavirini ema fefa tauri maki boḡo tuḡamaḡi-doḡaririni fefari moḡo. ¹⁴ Moḡoni, kotuna varau ḡotuḡamaḡi-doḡarimato. Ema atuḡa-maḡini, gabi vau boḡo tuḡamaḡi-doḡari korikorimani. Benamo Iesu Vereḡauka beḡenoḡoini ḡaronai, ḡomi na ḡai boḡo vaḡa-raḡemani, ḡai na ḡomi baḡa vaḡa-raḡemini kavana.

¹⁵ Au ariba-maoroto, ḡai boḡo riba-ginikaumani ema ḡemai boḡo tuḡamaḡikauni naima, au na boioḡa aveiato tu banasi rakaḡita-guinemi, be vaḡa-ruarua ḡomi bana vaḡa-kavami.

¹⁶ Au ḡegu boioḡa guinena tu Makedonia ḡana baiaḡoni

nai, banasi raka-ġitami ema Makedonia na ma baġenoġoini nuġanai maki, ma banasi raka-ġitami atato. Ma manina na vau Iudea ġana baiaġoni nai, au ġegu iaġoiāġo ai beġene vaġa-kavaġu farefareri tari boġono vinigu vauro boġono tuġugu. ¹⁷ Ġomi ġotuġa-maġini, au tu dia nuġagu mabarana ġesi maiġesi aboiġato ei? Ba ġomi ġotuġamaġini, au tu mai tanobara maġurinai roġo ġetanuni tarimari ġeri veġa na aiaġoni, be murugu na tu, “Oi, oi” atato, a nuġagu gabigabinai tu “Asiġina, asi baiaġoni,” atato. ¹⁸ Barau guruġa moġoninai moġo etanuni kavana, ġai maki moġesina; ġomi ġemi ai vari ġaġobata-iaġiani nai, dia murumai tu “Oi” ġatoni, ma nuġamai tu “Asiġi” ġatoni. ¹⁹ Korana Barau Natuna, Iesu Keriso, ġomi fakami ai au, e Silas, ema Timoteo, na ġaġobata-iaġiato-ġoi tu dia muruma na moġo ġakirato-ġoi, “Iesu varina tu Oi, moġoni,” ma nuġama gabigabiri na tu “Asiġi, ġofaġofa” ġatato-ġoi. Asiġina. Ġia ġena maġuri nuġanai tu “Oi, moġoni” moġo etanuni vanaġivanaġi. ²⁰ Barau ġena kiraġitore mabarari eveirito tu “Oi moġoni” moġo, Keriso ġena maġuri nuġanai ġemoġonito. Moġesi nai ġai na Keriso ġenana Barau ġavaġa-raġe-baregoani, ġakirani, “Oi, mo tu moġoni” ġatoni. ²¹ Ġomi ema ġai tu Barau tauġena na evaġa-kokorerani e evaġa-ruġa gwaġiġirani Keriso ġena maġuri nuġanai. Ġia na eġabirato, evaġa-veaġarato, ²² ema evaġa-moġonirato, ġita tu ġia ġena tarimarima, ġena vetoġa o maka maki ġita ġerai etoreato, ema ġita lorura ġutunai ġia Iaukana etore-toġaiato, mo Iauka ġenana ġita evaġa-riba ġinikaurato, ġia ġena vevaġa-namo mabarana maki vauro bita ġabiani veġata.

²³ Barau ma ribana mai kara akiraġirini tu mabarari moġoni, e au nuġagu o lorugu ġutuna maki ġia ma ribana; au mo Korinto ġana asi aiaġosito tauna korikori tu maiġa: Au asi aurato, ġomi ġemi vei-rakava banasi kiraġi-fofori foforiri, benamo monana ġomi nuġami bana vaġa-metori. ²⁴ Au tu dia ġomi ġemi vere, be ġomi ġemi mani veġabidadama nuġanai tu ġai na kara baġa kiraġirini veġari moġo boġono veiri. Asiġina. Mai tu ġomi ema ġai taġauvei-sebonani, ġomi boġono iaku tuġamaġinai. Korana ġomi mani tu tauġemi ġemi veġabidadamai lorinai ġoruġa-gigitarini.

2

¹ Moġesi naima nuġagu aroriato akirato, asi ma banasi raka-ġitami, korana bavaġa-guruġa gwaġiġimini, benamo nuġami beġe metoni garina. ² Korana bema au ġegu guruġa na ġomi nuġami beġere vaġa-metori nai, au tu dei na ma

beğere vağa-iakugu? Korana au boğoro vağa-iakugu tari-
mami tu varau nuğami bavağa-metori. ³ Moğesi naima au
na mo fefa gwağigina moğa atore-vinimito. Au asi aurato, au
bana iağosi tu, boğo vağa-iakuguni tarimami na au boğono
vağa-nuğa midigumidigu, korana au ma ribagu au aiakuni
gabunai tu ġomi maki au ġesi, be taiaku-sebonani. ⁴ Moğoni,
au nuğagu tu ma metona ġesi ema ġegu vetuğamaği maki
ebarego-rakavato e atağito maki, mo fefa ġomi ġemi atoreato-
ğoi nai. Mo fefa gwağigina atore-vinimito tu dia ġomi nuğami
bana vağa-metori ġana. Asigina. Au na mo fefa moğesina
atore-vinimito anina tu, au aurato ġomi boğono riba, au na
ġomi tu auravini-rakavamini.

*Vei-rakava tarimana ġena rakava boğono tuğamaği-
fitoğaiia*

⁵ Bema ġomi ta na nuğa-midigumidigu evağa-ğoraiani nai,
au mo gabu ai tu asi ġegu nuğameto. Aba, gabu tari tu asi
aiaku-iağirito, senaği ġomi mabarami tu nuğameto barego
evinimito, o sikira, ġomi ġutuma, korana au asi aurani,
ġomi ġemi ai mo veiğa guruğana bana kiraği-meto lelevağia.
⁶ Ģomi ġutuma na manı tarima na mo veiğa eveiato voina
metona baregona ġoviniato, ma mo tu ġenai ilaila be ben-
amo, meto asi ma boğono vini-lelevağia. ⁷ Ma toma tu ġena
rakava boğono tuğamaği-fitoğaiia ema boğono launağia kekei.
Asi namo tuğamaği midigumidiguna na mai tarima bevağa-
ketoani ġena veğabidadama ġenana. ⁸ Moğesina naima, au na
ġomi anoğimini, mai tarima boğono kiravara-ginikaua, ġia tu
moğoni ġoura-viniani. ⁹ Au na mo fefai atore-vinimito korana
aurato, ġomi bana riba-ginikaumi, moğoni au na avağa-
ribamito dagarari mabarari ġokorana-iaği korikoririni ba?
¹⁰ Bema ġomi na tarima ta ġena rakava ġotuğamaği-fitoğaiiani
tu, au na mo tarima ġena vei-rakava maki atuğamaği-
fitoğaiiani. Ma bema rakava ta au na atuğamağiato, mo
rakava tu Keriso ġoiranai au na varau atuğamaği-fitoğaiato
ġomi ġemi namo uranai. ¹¹ Moğesi aveito anina tu, Satani
na ġita beğofarani, benamo mo meto misina bevağa-barego
lelevağiani garina. Korana Satani eğauveini dabarari ġita tu
ma ribara.

Paulo ġena ura baregona Tito bene doğaria

¹² Troas vanuğana ġana aiağoto, Keriso Varina Namona
bana vari-fiua ġana. Au Troas vanuğanai arağasito, benamo
ariba-maoroto, Vereğauka na mo vanuğai Vari Namona bana
fiua ġatama-bokana tu ġegu ekeoato. ¹³ Senaği au nuğagu ai
maino tu asi ağabiato-ğoi, nuğagu evekwaragito-ğoi, korana
au tarigu Tito Troas ai tu asi adoğariato. Moğesi naima Troas

tarimari aḡabi-tuḡurito moḡo, benamo Makedonia ḡana ma aiaḡoto.

Keriso ekokoreto lorinai ḡita takokoreni

¹⁴ Barau atanikiu-viniani, korana vanaḡivanaḡi ḡia na ḡena seḡuka kokorenai Iesu Keriso ḡena maḡuri nuḡanai ḡai eḡori-kaumani. Benamo ḡai ḡemana Keriso varina tu noḡamo muramura bonana namona na tanobara mabarana ḡeḡabiani, benamo ḡeribaiani. ¹⁵ Moḡoni, Barau ḡoiranai ḡai tu Keriso varina bonana namona, Barau na rakava ḡenana evaḡa-maḡuririto tarimari fakari na ema vei-rakava tarimari mase dabaranai ḡerakani tarimari fakari ai. ¹⁶ Mase dabaranai ḡerakani tarimari ḡeri, ḡai tu mase boraḡari bonari, mase bevaḡa-ḡoraiani dagarana. A Barau na evaḡa-maḡuririto tarimari ḡeri ai, ḡai tu maḡuri muramurana bonana namona, maḡuri evaḡa-ḡoraiani dagarana. Senaḡi dei na mai ḡauvei baregona beveiani riba? ¹⁷ Ḗai dia tarima tari kavana, be Barau ḡena guruḡa ḡeḡobata-iaḡiani tu moni beḡene doḡari ḡana; a ḡai tu dia Barau ḡena guruḡa ḡaḡobata-iaḡiani tu moni na beḡene voima ḡana. Asiḡina. Ḗai tu Barau na etuḡumato, mai ḡauvei baḡana veia etato. Ḗai tu Keriso ḡesi ḡasebonato, ma Barau ḡoiranai ḡai tu nuḡama maoro e moḡoni ai Barau ḡena guruḡa ḡakiraḡiani.

3

Taravatu e Iauka

¹ Ḗai mai guruḡa ḡakiraḡirini tu, ḡai tauḡema moḡo ma ḡavevaḡa-raḡe ḡenoḡoini, ḡakirani, “Ḗai tu moḡoni vei-iobukaiobuka tarimama korikori,” ḡatoni ba? Ba tarima kotari ḡeveini kavana ḡaurani tarimarima na ḡema vevaḡa-moḡoni fefana ta ḡomi ḡemi beḡene torea, beḡene kira, “Ḗai tu tarima namoma, be boḡono ḡabi-raḡema.” O ḡomi na ḡai boḡono ḡabi-raḡema uranai ḡema vevaḡa-moḡoni fefana ta boḡono torea ḡatoni? ² Ḗomi maniḡemi tu ḡai ḡema fefa, ḡai vaḡa-moḡonima fefami, ḡai lorumai Keriso na eberarito, ma tarimarima mabarari na ḡeribamini ema ḡeiavimini. ³ Ḗomi ḡemi maḡuri na evaḡa-fofori ginikauani, ḡomi tu Keriso ḡena fefa, ḡai ḡema ḡauvei ḡenana eberamini o etoremimi, (ma tarimarima na ḡeiaviani). Ḗomi tu Keriso ḡena fefa, dia bairo na eberamito fefami, senaḡi maḡuri vanaḡivanaḡi Barauna Iaukana na eberamito fefami. Ma ḡomi Keriso na tu dia fore lefalefari iatari ai ebera-kaumito, senaḡi ḡomi tu tarimarima loruri ai ebera-toḡaiato.

⁴ Ḗai na maiḡeri guruḡa ḡakiraḡirini, korana ḡai tu Keriso ḡenana ma ḡema tuḡamaḡikau Barau ḡenai. (Korana ḡia

na evaḡa-kavamani ḡena ḡauvei veiveinai). ⁵ Aba, ḡai tauḡema ḡereḡama na maḡeri veḡa tu asi ilaila baḡa veirini. Moḡesi naima ḡai na dagara ta ḡavaḡa-ḡoraiato tu asi ḡatoni. Asigina. Ḗai tu Barau na ḡereḡana na moḡo kokore ema riba ḡai evinimani nai mai ḡauvei ḡaveirini. ⁶ Barau na kokore ema riba evinimani nai, ḡia ḡena kiraḡitore o ginitaḡo variḡuna ḡavarifiuani. Mo tu dia taravatu bukanai ḡetorerito dagarari ḡavari-fiurini, asiḡina, ḡai tu Iauka Veaḡa na tarimarima ḡeri maḡuri ai kara eveiani ḡavari-fiurini. Korana taravatu bukanai etorerito vevaḡa-naḡiri na tu tarima ḡevaḡi-maserini, bema asi ḡekorana-iaḡiani nai; senaḡi Barau Iaukana na tu tarimarima maḡuri evinirini.

Barau ḡena ginitaḡo variḡuna marevana baregona

⁷ Ḗoseḡaḡi, Mose na Barau ḡena taravatu tu Isaraela tarimari evaḡa-ribarito-ḡoi, moḡeri na tu mase maki ḡevaḡa-ḡoraiato-ḡoi. Mo taravatu moḡeri tu Barau na fore iatanai eberarito, ma marevari mamari tu barego rakava. Moḡeri taravatu Barau na fore ai eberarito dagarari Mose na eḡabi-iaḡomarito-ḡoi nai, Mose tu ḡoirana maki emamoto-ḡoi, be Isaraela tarimari Mose ḡoiranai maki asi ḡeboḡekau-maukato-ḡoi, korana mo mareva mamana na matari efai-fitoḡarito-ḡoi nai. Senaḡina mo taravatu mamari marevana baregona moḡa tu asikauna ma erekwarekwato-ḡoi. ⁸ Bema taravatu mamana marevana baregona tu moḡesi neganai, Barau Iaukana ḡena ḡauvei mamana marevana ema seḡukana tu barego lelevaḡi. ⁹ Bema mase maki evaḡa-ḡoraiani ḡauveina mamana marevana tu barego, vei-iobukaiobuka evaḡa-ḡoraiani ḡauveina mamana marevana ema seḡukana tu barego lelevaḡi. ¹⁰ Toma taravatu mamana marevana baregona moḡa tu asi marevana, korana Barau Iaukana mamana marevana ema seḡukana tu barego lelevaḡi. ¹¹ Ma bema Mose na mo asi betanu-maukani taravatuna moḡa eḡabi-iaḡomaiato, mamana marevana tu barego nai tu, betanu-vanaḡi vanaḡini dabarana mamana marevana ema seḡukana tu barego lelevaḡi veḡata.

¹² Ḗai tu mai dabara variḡuna o ginitaḡo variḡuna ḡenai ḡavetuḡa-maḡikauni, naima asi ḡagarini, ma kokorema ḡesi ḡakiraḡiani. ¹³ Ḗai tu dia Mose kavana, be ḡoirama ḡakouḡaurini. Mose tu ḡoira kouḡau dabuḡana na ḡoirana ekouḡauato, korana Isaraela tarimari na ḡia ḡoirana na mo mama marevana erekwa-rekwato-ḡoi moḡa asi beḡene ḡeḡitaia ḡana. ¹⁴ Senaḡi Isaraela tarimari nuḡari e ḡeri tuḡamaḡi Barau na evaḡa-mukunarito. Korana tu mo ḡaro na beiaḡoma mo maitoma, mo kouḡau dabuḡana ḡia nuḡari e ḡeri tuḡamaḡi

evaġa-mukunarito dabuġana tu roġo etanuni, be ginitaġo guinena bukana ġeiviani nai, asi ġetuġamaġi-doġariani. Mo ġia nuġari ema ġeri tuġamaġi ekou-ġaurini dabuġana tu Keriso ġesi beġe sebonani vauro bevekeo-fakani. ¹⁵ Toma maki Mose ġena taravatu guruġari ġeivirini nai, ġia nuġari tu kouġau dabuġana na ekou-ġauani. ¹⁶ Senaġi tarima ta betuġamaġi-kureni, benamo Vereġauka ġenai ma beiaġoni tarimana ġenana mo kouġau dabuġana tu bekoki-fitoġaiani. ¹⁷ Ma mai Vereġauka tu Iauka Veaġa ekiraġiani. Be Vereġauka Iaukana ainai eġauveini gabuna, ġeġabi-raġeani tarimari tu dagara ta na asi ebarubarurini. Asiġina, ġia tu fakai ġetanuni. ¹⁸ Ma ġita ġoirara tu kouġau dabuġana na asi kouġau, be Vereġauka mamana e marevana baregona ġita ġerana veġiana noġa efoforini, tarimarima na ġeġitaiani. Vereġauka tu Iauka Veaġa, ma ġia ġenai mo mama e marevana baregona eiaġomani. Monana esenisirani Vereġauka kavanai tiaiġoni, ema ġia mamana e marevana barego lelevaġina ġita maki evini-vanaġi vanaġirani.

4

Iauka farefarena gwaġutu nuġanai

¹ Barau ġena vevetuġaġwai moġo mai ġauvei ġai evinimato. Moġa lorinai ġai tu asi ġatuġamaġi-moirani mai ġauvei veiveinai. ² Ġai tu maiaka veġari vekuretoġari, tarimarima na asi ġeġita-learini veġari, tu ġaiagiurito. Ema ġai tu asi ġaġofaġofani e Barau ġena guruġa anina maki ġai na tu asi ġakefoani. Asiġina. Ġai na Barau ġena vari moġonina tu tauna korikori moġo ġakiraġi-fofori ginikauani. Monana tarimarima beġene riba, ġai tu ma moġonima ġesi Barau ġena ġauvei ġaveiani ġia ġoiranai.

³ Senaġi bema ġai na mai Vari Namona ġavari-fiuani maiġa vekuretoġa nai tu, mai vari maiġa tu mase koufanai ġerakani tarimari moġo ġeri ai vekuretoġa. ⁴ Maiġeri tarima, Keriso asi ġevaġa-moġoniani tarimari, tu mai tanobara barauna arana Satani na ġeri tuġamaġi evei-mukunarito, naima mai Vari Namona mamana emamani tu asi ġeġitaiani. Mai Vari Namona mamana maiġa tu Keriso mamana marevana baregona emamani. Ma mai Keriso maiġa tu Barau vetoġana korikori. ⁵ Ġai tu dia ġai tauġema varima ġafiurini. Asiġina. Ġai na tu Iesu Keriso ġaġobata-iaġiani, ġakirani, Keriso tu Vereġauka korikori. Ma ġai tu ġomi ġemi vetuġunaġi tarimamai ġavevaġa-iaġoni Iesu ġagubakauani lorinai. ⁶ Korana Barau tovotovonai ekirato, "Mukuna furufuru nuġana na nemama-rovorovo," etato. Ma mo Barau sebana na ġai nuġamai ema vaġa-mama rovorovoato korana tu, Barau

mamana baregona Iesu Keriso ġoiranai emamato moġa bene vaġa-foforia, benamo baġana ribaia e baġana tuġamaġi-fakaia ġana.

⁷ Senaġi mai farefare namo vedaureana tu ġai tauġanima nuġanai maiġea, mai tauġanima tu noġa tano na ġevairini gwaġuturi, ma beġe korini, monana tarimarima mabarari na beġene ġitaia, ma beġene riba maki, mai seġuka barego lelevaġina ġai ġemai maiġa tu Barau ġenana eiaġomani, ma dia ġai ġemana. ⁸ Ġai tu reketa-reketa na ġeġaru-ġeġeraġimani, ġevaġa-midigu midigumani e meto maki barego ġevinimani, senaġi ġema kokore tu asi ekorini. Ġaro kotari tu ġadaradarani, asi ribama kara ma baġa veiani, korana maġuri tu gwaġiġi, senaġi ġema tuġamaġikau Barau ġenai tu asi emoirani veġata. ⁹ Tarimarima na asi ġeura-
vinimani, ġevaġa-midigumidigu baregomani, senaġi Barau tu ġai sevisevimai moġo etanuni, asi eiaġuimani; semo na ġekwari-ketomani, senaġi asi ġamaseni. ¹⁰ Iesu emaseto, mo mase moġa tu vanaġivanāġi ġai tauġanimai ġaġwarakao-rakaoani. Ġaribani, ġai maki, Iesu ġevaġi-maseato kavana, beġe vaġi-masemani. Moġesi eġorani korana tu, Iesu ġena maġuri maki vanaġivanāġi ġai tauġanima na bene fofori, be tarimarima na beġene ġitaia. ¹¹ Ġai roġo maġuri ġatanuni apostoloma tu, vanaġivanāġi beġene vaġi-masema ġetoni, Iesu varina ġakiraġiani ġaramanai. Mai veġa eġorani tauna korikori tu, Iesu ġena maġuri, (mo tu Iesu emaġuri-ġenoġoito mo maġuri moġa), seġukana ġai tauġanima na bene fofori, be tarimarima na beġene ġitaia ġana. ¹² Moġesi naima mase ġena ġauvei tu ġai (apostolo) ġemai eveiani, senaġi maġuri tu ġomi ġemi maġuri nuġanai eġauveini.

¹³ Buka Veāġai ekirani, “Au na Barau avaġa-moġoniato, moġesina naima aguruġato.” Ġai maki mo veġabidadama se-bona moġa nuġanai naima ġakirani, Barau ġavaġa-moġoniani nai ġaguruġani. ¹⁴ Korana ġai ribama, Iesu Vereġauka mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato Barauna na ġai maki ma bevaġa-variġisi ġenoġoimani Iesu kavana, benamo ġai ema ġomi, mabarara beġabi-iaġomarani ġia ġoiranai bea vaġa-ruġa-tarirani. ¹⁵ Ġai na midigumidigu e meto ġaġabirini tu, ġomi na namona boġono doġaria ġana, ema monana tarimarima ġutuma gorogoro na Barau ġena namo ema varevare-bara beġene doġaria. Benamo mai Barau ġena namo ema varevare-bara dainai, tarimarima ġutuma na Barau beġene tanikiu-vini-baregoa e ġia marevana e mamana baregona beġene vaġa-raġea.

Veġabidadamai moġo bitana tanu

16 Moġa lorinai ġai tu asi kota maki ġatuġamaġi-moirani. Aba, tauġanima tu eġaukani, bemoira-iaġoni, senaġi iaukama tu ġaro loriri ai evaġa-varigūri. 17 Ema maiġeri midigu-midigu e meto misiri asikauna na beġe raga-korini dagarari voiri beġe foforini tu barego lelevaġi. Barau na maiġeri voiri tu marevana barego lelevaġina, betanu-vanaġi vanaġini dagarana, bevinimani. 18 Moġesi naima ġai matama na tu dia toma ġeġorani matara na taġitarini dagarari ġaġita-karakararini. Asiġina. Ġai matama na tu, toma matara na asi taġitarini dagarari, ġaġita-karakararini. Korana toma matara na taġitarini dagarari tu asikauna ma beġe korini, senaġi kara toma asi taġitaiani dagarana tu betanu-vanaġi vanaġini, asi bekorini dagarana.

5

Guba tauġanina e mai tanobarai tatanuni tauġanina

1 Ġai ribama, mai tanobarai ġatanu-iaġiani foutana o tauġanina berakavani mase ai nai, gubai asi ġima veiveina numana ta Barau ġenana baġa ġabiani, tanu-vanaġivanaġi numana. 2 Mai tanobara tauġani numanai ġatanuni tu ġataġitaġini ġaġabaġabani, korana midigumidigu e meto barego ġaġoitaġoni dainai. Be ġai ġema ura baregona tu, Barau na guba na beiaġomani tauġanina na nevaġa-dabuġama. 3 Korana guba tauġanina na bedabuġa-ġaumani tarimarima kavana nai, ġai tu dia iauka moġo baġa rakao-rakaoni ġia ġoiranai gubai, senaġi ġai iaukama tu kouġau initoma kavana. 4 Korana ġai roġo mai tanobara tauġanina numanai ġatanuni tu, ġaġabaġabani e meto barego ġevinimani. Maiġa tauna tu, asi ġaurani mai tanobara tauġanina maiġa ġakoki-vaġia o ġamase ġatoni. Asiġina. Ġai ġema ura tu Barau na guba tauġanina numana varigūna na bene vaġa-dabuġa-ġauma, be maġuri tauġanina na ma beġe maseni tauġanima moġo gabuna bere borogħia ġatoni. 5 Barau tauġena na ġita tu mai maġuri varigūna maiġa bitana ġabia ġana erovinatorerato. Moġesi naima ġia na Iauka Veaġa tu evini-guinerato. Barau na mai Iauka Veaġa evini-guinerato anina tu, ġita bitana riba-ginikau, tauġani varigūri maki bevinirani. 6 Moġesi naima vanaġivanaġi ġai nuġama tu gwaġiġi, asi ġatuġamaġi-iauvoiauvoni. Ma ġai ribama, mai tanobara tauġanina numanai roġo ġatanuni nai tu, ġai Vereġauka ġesi vanuġa korikori gubai tu asi ġatanu-vegogoni. 7 Ġai veġabidadamai moġo ġatanuni, dia matama na ġaġitarini dagarari na ġeġori-kaumani. 8 Au mo bakira kavana, ġai tu asi ġagarini, ma tuġamaġikauma ġesi ġaurani, mai tauġani ġenana baġana veġita, benamo Vereġauka ġesi baġana tanu,

Vereḡauka etanuni vanuḡanai. ⁹ Moḡesi naima ḡai ḡema ura barego sebona moḡo ḡoiramai ḡatoreani tu, ḡia iauna moḡo baḡana vaḡa-namoa. Mo tu mai tanobara tauḡanina nuḡanai baḡa tanuni, o mai tanobara tauḡanina numana na baḡa raka-vaḡini, benamo Vereḡauka ḡesi gubai baḡa tanuni, ḡai ḡema ura tu, ḡia iauna moḡo baḡana vaḡa-namoa. ¹⁰ Korana ḡita mabarara Keriso ḡena Kota seana ḡoiranai tu bita ruḡa-rosini veḡata. Monai ḡita mabarara tata mai tanobara tauḡaninai tatanuni nai, veiḡa namori o rakavari taveirini, maiḡeri voiri ilailari bita ḡabirini.

Keriso na Barau ḡatanai evaḡa-iaḡorato

¹¹ Ḡai ma ribama, Vereḡauka tu ma garina, korana tu ḡoiranai bita ruḡa-tarini. Moḡesi naima ḡai na tarimarima ḡasisiba-vinirini, beḡene tuḡamaḡi-vekefo ḡana. Ḡai nuḡama e ḡema tuḡamaḡi kamasi tu Barau ma ribana ginikau, ema au atuḡamaḡini, ḡomi maki ḡai nuḡami ai ḡoribamani. ¹² Maiḡesi ḡaguruḡani tu, dia ḡai tauḡema ḡomi ḡoirami ai ḡakirani, ḡai tu moḡoni vei-iobukaiobuka tarimama korikori. Asiḡina. Maiḡeri guruḡa ḡakira-varamini tauna korikori tu, ḡai boḡono veiavi-iaḡima, be tanobara iaunegari e ribari ḡevekokoroku-iaḡirini tarimari boḡono vaḡa-veseri ḡana. Maniḡeri tarimarima tu matari na ḡeḡitarini dagarari ḡevekokoroku-iaḡirini, a tarimarima nuḡari ai ḡetanuni dagarari tu asi ḡeḡitarini. ¹³ Bema ḡai tu ḡababo-rakaoni ḡotoni nai, mo tu Barau ḡena ḡauvei ḡaveiani dainai; o bema ḡema tuḡamaḡi maoro nai, mo tu ḡomi namo boḡono ḡabia ḡana.

¹⁴ Ḡai tu Keriso ḡena veuravini na elaunaḡi-naḡimani, ema ḡai moḡoni ḡariba-ḡinikauni, Keriso tu tarimarima mabarara ḡera vei-rakava dainai emaseto. Moḡesi naima, tarimarima mabarara maki ḡia ḡena mase ai tamase-vegogoto. ¹⁵ Keriso tu ḡita tarimarima mabarara ḡera vei-rakava lorinai emaseto naima, ḡita initoma tamaḡuri-tanuni tarimara mabarara tu, dia ḡita tata tauḡera ḡera ura loriri ai moḡo bitana tanu. Asiḡina. Ḡita mabarara tu Keriso ḡenai moḡo bisini tanu, korana tu ḡia ḡita urarai emaseto, ma Barau na mase na ma evaḡa-variḡisi ḡenoḡoiato.

¹⁶ Moḡesina naima ḡai na maitoma tarimarima tu dia tauḡanina rekenai ḡena maḡuri ḡaḡitaiani. Aba, tovoovonai tu Keriso maki tauḡanina rekenai ḡatuḡamaḡiato-ḡoi, senaḡi toma moḡesi tu asi ḡatuḡamaḡiani. ¹⁷ Moḡesi naima bema tarima ta Keriso ḡena maḡuri nuḡanai etanuni, mo tarima tu tarimarima variḡu geragerana. Mo maḡuri guinena etanu-iaḡiato-ḡoi moḡa tu ekorito, ḡia tu maḡuri variḡu geragerana eḡabiato, ma mai maḡuri variḡunai etanuni. ¹⁸ Maiḡeri

dagara mabarari tu Barau na ġita ġera evinirani. Barau tavetari-viniato-ġoi, senaġi Keriso ġena mase ġenana ġia na ma eġbiraġe-ġenoġoirani. Ema ġai maki Barau na mai ġauvei evinimato, mo tu tarimarima baġana kira-varari, Barau na maino ġabigabina dabarana tu varau eveiato, be ġia ema Barau maino beġe ġabiani riba. ¹⁹ Mai guruġa anina tu: Barau na Keriso tanobara ġana etuġu-iaġomaiato, benamo ema maseto. Keriso ġena mase ġenana Barau tu tano-bara tarimari mabarari ġesi maino ġeġabiato: Tarimarima ġeri rakava asi ma etuġamaġi-taġorini, senaġi etuġamaġi-fitoġarini. Barau na mai ġauvei ġai evinimato, maino guruġana maiġa baġana ġobata-iaġia.

²⁰ Moġesi naima ġai tu Keriso ġaruġa-boroġiani mai tano-barai. Ma Keriso ġena vari ġavari-fuani nai tu, noġa Barau tauġena ġai ġemana tarimarima eura-maġirini, ġia ġesi maino beġene ġabia. Ġai na Keriso aranai ġomi ġanoġimini, “Barau ġesi maino boġono ġabia.” ²¹ Korana Keriso tu enabe asi ġena rakava, senaġi ġita ġera vei-rakava lorinai, Barau na ġia noġa moġo vei-rakava tarimanai evaġa-iaġoato. Barau na mo veġa eveiato korana tu, Keriso ġesi bita sebonani ġenana, ġita mabarabarara tu vei-iobukaiobuka tarimari ai bitana iaġo ġana Barau ġoirani.

6

¹ Ġai tu Barau ġesi ġaġauvei-vegogoni, moġesina naima ġalaunaġimini, Barau ġena namo e varevare baregona ġoġabi-raġeato maniġa tu boġono ġabi-gigitaria, asi boġono vaġa-rakavaia. ² Korana Barau tu maiġesi ekirani ġena bukai,

“Au na baiau-namomini ma baġabi-raġemini ġarona beġabiani nai tu,

ġemi noġinoġi baġabi-raġerini,
ema vevaġa-maġuri ġaronai tu,
au na bavaġa-kavamini.”

Au na avavaġa-guruġamini, maitoma ġarona tu Barau na tarimarima beiau-namorini ema beġabi-raġerini. Ma maitoma ġarona tu Barau na tarimarima bevaġa-maġuririni ġarona!

³ Ġai tu asi ġaurani, tarima ta na ġai ġema ġauvei nuġanai kerere ta bene ġoitaġoa ma beġene vaġa-daġama, moġa lorinai ġai na tarima ta vaġa-vedaġa-raġena veġana ta asi ġaveiani. ⁴ Moġesi naima ġema veġa e guruġa mabarari ai ġavevaġa-foforini, ġai tu moġoni Barau ġena vetuġunaġi-iaġovinina tarimama. Meto nuġari ai ġavevaġa-gwaġiġini; tarimarima na ġevaġa-midigu midigumani; ġema ġauvei nuġanai maġuri gwaġiġiri ġadoġaririni; tarimarima

na ġevaġa-dabara dokomani; ⁵ ġekwarimani, ġediburamani, ġutuma-bara na ġeġaru-ġeġeraġimani ġefarara-farara vinimani; ġauvei ai ġavekwarāġi-rakavani, asi ġagenani, asi ġaġaniġanini. ⁶ Ġema maġuri e veiġa tarimarima e Barau ġoirari ai ġenamo-vedaureani; Barau ġena maġuri e ġena vari ġaribaiani; maġuri metori ġaġoitaġorini, senaġi ġatuġamaġi-gwaġiġini; ġevaġa-rakavamani tarimari asi ġabaruvinirini, senaġi ġaiu-namorini; Iauka Veāġa na evaġa-kavamani dabara mabarari ai, ma nuġama mabarari ġesi tarimarima ġaura-vinirini. ⁷ Barau ġena guruġa moġonina moġo ġaġobata-iaġiani Barau ġena seġukai; vei-iobukaiobuka farefareri tu ġimama aroribamai ema ġimama kaurimai ġerina ġavetarini.

⁸ Ġai tu ġaruġa-gwaġiġini, tarimarima na ġevaġa-raġemani o ġevaġa-rakavamani nuġari ai, varima ġevaġa-rakavarini o ġevaġa-namorini nuġari ai; ġekiramani, ġai na tarimarima ġaġofa-taġui-taġuirini ġetoni, senaġi ġai tu guruġa moġoniri moġo ġakiraġirini. ⁹ Ġekirani, ġia tu asi ribari ġai ġetoni, senaġi ġai tu ġeġita-leamani, ġia ma ribari ġinikau ġai tu dei. Ġevaġimani, be ġamaseni, senaġi roġo ma ġamaġurini. Ġebotamani, senaġi asi ġamaseni. ¹⁰ Ġevaġa-nuġa midigu-midigumani, senaġi vanaġivanāġi ġaiakuni ġaverereni. Asi ġema asi ġama, senaġi tarimarima vovoka ġavaġa-taġarini. Dagara ta asi ġaġwa-tanuani, senaġi Barau na ġena tarimarima evinirito dagarari mabarari tu ġai ġema.

¹¹ Korinto tarimami, ġai ġomi ġemi ai tu ġaguruġa-fiu-iaġoni moġo, asi ġagarini, ema nuġama maki ġakeorini, ġaura-vinimini nai. ¹² Ġai na ġomi tu ġaura-vinimini, senaġi ġomi na neġi ġai asi ġoura-vinimani. ¹³ Au na ġomi tu natugu kavana avaġa-guruġamini: Ġomi nuġami asi boġono kouri, nuġami boġono keori, be ġai na ġomi ġaura-vinimini kavana, ġomi na maki ġai moġesi boġono ura-vinima.

Keriso asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġesi asi boġono vekako

¹⁴ Keriso asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġesi asiġina ġinavaġi boġono veġata e asi boġono vekako. Korana kamara dabarai vei-iobukaiobuka e vei-rakava veiġari beġe veġatani ema beġe sebonani, ei? Asi ilaila! Ema kamara dabarai mama ema mukuna furufuru beġe veġatani ema beġe sebonani, ei? Asi ilaila! ¹⁵ Keriso ema Satani tu kamara dabarai beġe nuġa-sebonani, ei? Ema veġabidadama tarimana ema asi eveġabidadamani tarimana tu kamara dabarai ġia tauri ruarua ġeri tuġamaġi beġe sebonani? ¹⁶ O Barau ġena Rubu Veāġa e babarau ġeri rubu tu kamara dabarai Rubu

Veāga sebonai moḡo beḡe iaḡoni, ma Barau sebona moḡo beḡe toma-rakariḡoani? Ġita mabarara tu Barau ḡena Rubu Veāga. Ma Barau ekirato,

“Au tu ḡia nuḡari ai batanuni,
ma ḡia vekaravari ai barakaorakaoni.
Au tu ḡia ḡeri Barau ai baiaḡoni,
ma ḡia tu au ḡegu tarimari ai beḡe iaḡoni.”

¹⁷ Moḡa lorinai Vereḡauka ma ekirato,
“Vei-rakava tarimari
vekaravari na ḡoma-rakarosi,
ma ḡia seviri na ḡoraka-veḡita.
Asi iareva dagarari asi boḡono ḡabi-karari,
moḡesi tu baḡabi-raḡemini.”

¹⁸ Iaru-korokoro Vereḡaukana tu maiḡesi ekirani,
“Au tu ḡomi Tamami ai baiaḡoni,
ma ḡomi tu au natugu taumi
ema vavinemi ai bavaḡa-iaḡomini.”

7

¹ Ġatagu mabarami, ḡoseḡaḡi, Barau na mai guruḡatore maiḡeri tu ḡita ḡera ekiraḡirito. Moḡa lorinai tauḡanira ema iaukara ḡevaḡa-rakavarini dagarari mabarari ḡita ḡerana si-iareva-fitoḡari. Be Barau ḡenai ma vegubakaura ḡesi tatanuni nuḡanai, ḡera maḡuri tu namo ema veāga korikori.

Paulo ḡena iaku tu asikei, korana Korinto tarimari ḡevetuḡamaḡi-kureto

² Nuḡami ai ḡai ḡema faka kota boḡono veia. Ġai tu tarima ta ḡenai veīḡa rakavana ta asi ḡaveiato. Ġai na tarima ta ḡena maḡuri asi ḡavaḡa-rakavaiato. Ġai na tarima ta ḡofaḡofa dabaranai ḡena dagara ta asi ḡaḡabiato. ³ Au maiḡesi akirani tu, dia ḡomi ḡemi ai meto atore-kauani. Asiḡina. Au varau baguruḡa-guine, ḡomi tu ḡai loruma ḡuturi ai ḡotanuni, ḡauravini-rakavamini. Be ḡomi ḡesi bita tanuni o bita maseni, ḡai ḡema veuravini ḡomi ḡemi ai tu asi bedokoni, roḡo betanuni. ⁴ Au ḡegu tuḡamaḡikau tu barego lelevaḡi etanuni ḡomi ḡemi ai, korana ḡemi veḡabidadamai ḡoruḡa-gwaḡiḡini. Moḡesi naima au na ḡomi avaḡa-veiavimini tarimarima ḡoirari ai, ma au maki ḡolaunaḡi-baregoguni. Meto baregori ḡaḡoitaḡorini mabarari nuḡari ai maki, au ḡegu iaku tu roḡo etanuni, asi kota edokoni o ekeini.

⁵ Makedonia tanobaranai ḡaraka-toḡato nai, ḡai tauḡanima tu asi kota maki ḡeiaḡaraḡito meto e midigumidigu ḡerina. Gabu mabarari ḡana ḡaiḡoto-ḡoi tu, meto e midigumidigu ḡaḡoitaḡoto-ḡoi, tarimarima na ḡevaḡa-veḡare veḡaremato-ḡoi e ḡekoumato-ḡoi. Ema nuḡama ḡeraḡeto-ḡoi. ⁶ Senaḡina

Barau na tu meto e midigumidigu na nuḡari ḡevaḡa-moirarini tarimari evaḡa-kavarini. Ġia na nuḡama evaḡa-gwaḡiḡirito, Tito etuḡu-iaḡomaiato nai. ⁷ Ma ḡai tu dia ḡia eiaḡomato nai moḡo, nuḡama ḡegwaḡiḡito. Senaḡi ḡomi na aiḡesi ḡovaḡa-kavaiato moḡeri variri ḡema ema kiraḡito, moḡeri na maki ḡelaunaḡi-baregomato. Evaḡa-ribaguto, ḡomi ḡemi ura baregona au boḡonoasi ḡitagu. Ema ḡemi nuḡa-midigumidigu e au ḡoura-viniguni e ḡourani au gogobagu boḡono raga, ema au ḡegu guruḡa ḡokorana-iaḡirini variri mabarari ema kiraḡirito. Moḡa lorinai au ḡegu iaku ebarego-lelevaḡito.

⁸ Ribagu, au na fefa atore-iaḡoato, monana evaḡa-nuḡa midigumidigu-mito, senaḡi au tu asi adaradarato. Aba, tovotovonai tu adaradarato, korana ariba-maoroto, au na fefa na nuḡami evaḡa-meteorito, senaḡi mo tu ḡemi nuḡameto tu asi etanu-maukato. ⁹ Ma initoma au tu averereni, dia ḡomi nuḡami avaḡa-meteorito nai, senaḡi mo ḡemi nuḡa-midigumidigu ḡenana ḡovetuḡamaḡi-kureto, benamo Barau ḡenai ḡoḡenoḡoito. Ġai na ḡomi ḡemi ai rakava metona ta asi ḡaveiato, senaḡi Barau ḡena ura veḡata ḡomi boḡono nuḡa-midigumidigu, korana ḡemi veḡa ḡekerereto nai. ¹⁰ Barau ḡenana eiaḡomani nuḡa-midigumidiguna tu asi tuḡamaḡi vevaḡa-ḡwana. Korana tu mo nuḡa-midigumidigu ema vetuḡamaḡina tu vetuḡamaḡi-kure evaḡa-ḡoraiani. Mai dabarai vetuḡamaḡi-kure eḡorani vau Barau na tarimarima evaḡa-maḡuririni. A mai tanobara maḡurina ḡenana eiaḡomani nuḡa-midigumidigu e vetuḡamaḡina na tu mase evaḡa-ḡoraiani. ¹¹ Mai Barau ḡenana eiaḡomani nuḡa-midigumidigu e vetuḡamaḡina na kara ḡomi ḡemi ai bevaḡa-ḡorari ḡotuḡamaḡi-ginikaua. Maniḡa ḡenana ḡomi toma ḡemi tuḡamaḡi beḡe maoro, ma ḡoura-rakavani veḡa namori moḡo fakami ai boḡono veiri. Ema ḡemi ura baregona tauḡemi boḡono veiareva-faka meto tari ḡerina. Ma mo kerere eveito tarimana ḡenai asi ḡoiakuto, ma au garigu ḡoveito, ma ḡemi ura baregona ḡemi ai ma bana iaḡosi, ma ḡemi ura baregona maki mo kerere eveito tarimana ḡena maḡuri bene maoro veḡata, ma ḡemi ura ḡia tu ḡena veḡa rakavana voina metona bene ḡabia veḡata. Ġomi na maiḡeri veḡa mabarari ḡoveirini ḡerina ḡovevaḡa-moḡonini, ḡomi tu mo veḡa rakavana ḡenana boḡo veḡabi-vaḡi, ma asi ḡemi kerere ta.

¹² Au na mo fefa ḡomi ḡemi atoreato-ḡoi nuḡanai tu, dia mo kerere eveito tarimana ḡena maḡuri totomaorona tuḡamaḡina aveito-ḡoi, o mai tarima na nuḡari evaḡa-meteorito tarimari atuḡamaḡirito-ḡoi. Asiḡina. Au na mo fefa atore-iaḡosiato anina tu, Barau ḡoiranai ḡomi tauḡemi boḡono

riba-maoro, ġomi na ġai tu moġoni nuġami mabarari ġesi ġai ġoġabi-raġemani e ġogubakaumani. ¹³ Ġai tu ġomi ġemi veiġa mai bakiraġiri veiġari na ġelaunaġi-baregomani.

Senai mo ġemi veiġa na ġelaunaġimato, ma kokore barego ġaġabiato-ġoi, moġa iakunai tu ma ġaiaku-rakavato maia, korana Tito ekirato, maninai ġomi na ġia tu ġoġabiraġe-ginikauato, ema nuġana egenagena-tarito. ¹⁴ Au na ġomi ġia ġoiranai tu avaġa-veivimito, ma tauġemi ġemi veiġa na ġovevaġa-foforito ġoiranai, be eġitamito, moġesi naima aiakuni, korana asi ġovaġa-maiakaguto. Ema mo ġemi veiġa na ġovevaġa-foforito, ġai na Tito ġoiranai ġomi ġavaġa-veivimito guruġari tu moġoni veġata, asi ġofaġofa. ¹⁵ Ma Tito na ġomi ġemi seġaġi etuġamaġirini, ema ġomi na ġia ma nuġaraġemi e nuġa-ġoġoġoġomi ġesi ġoġabi-raġeato, moġeri ma etuġamaġi-iaġosirini nai, ġia ġena veuravini ġomi ġemi ai tu ebarego-lelevaġini moġo. ¹⁶ Au tu averereni, korana moġoni ama ribani asi adaradarani, ġomi na tu veiġa namori ema iobukaiobukari moġo ġoveirini bene.

8

Ekalesia na moni ġevaġa-vegogorito Ierusalemia ekalesiari ġeri

¹ Tarikaka mabarami, maitoma ġai ġema ura tu, Barau ġena namo e varevare-bara Makedonia ai ekalesia doġorori iatari ai etoreato boġono ribaia. ² Ġia ġeri ai tu meto e midigumidigu barego eraġasito, senai ġia nuġari tu iaku e verere na ġevonuvonu-raġeto. Ġia tu moġoni ogoġami, asi ġeri-ġari, senai ġia ġeri varevare tu barego rakava ġeveiato. ³ Au na ġomi ġemi ai akiraġi-fofori korikoriani, ġia ġeri ġoitaġo tu kei, a ġeri vini tu barego-rakava tarikakari tari vaġa-kavari ai; ma ġia ġeri ai doġari-doġariri maki gwaġiġi, a farefareri e moniri maki benamo ġevini-fitoġarito moġo. Ma mo veiġa tauġeri ġeri urai moġo ġeveiato. ⁴ Ġia tauġeri na ġeri-ġari na ġai ġenoġi-ginikaumato, ġeurato, ġia maki ġai beġene ruġa-karoma, be mai ġauvei mainai tarima veaġari beġene vaġa-kavari. ⁵ Ġai ġema tuġamaġi, ġia ġeri varevare monina tu misina moġo beġe vinini. Senai ġia ġeri vini ġaġitaiato tu barego vedaurea, ġai na kara tovtovonai ġatuġamaġiato, moġa maki ġevanaġiato. Ġia tovtovonai tu tauġeri roġo Vereġauka ġenai ġevevinito, ma moġa murinai tu Barau ġena ura ġekorana-iaġiato, be ġai ġemai maki tauġeri ġevevinito.

⁶ Moġesina naima ġai na Tito ġanoġiato, ġakirato, ġomi ġemi veuravini varevarena moniri egogorito kwari, moġeri

tu tauḡena na bene gogo-vaḡiri. Korana tovtovonai maninai moni-gogo ḡauveina tu ḡia na esinaiato. ⁷ Ĝomi Korinto ekalesiana dagara mabarari ai ḡomi tu moḡoni ḡoiaruto: Ĝemi veḡabidadama e ḡemi guruḡai, ḡemi riba iauka maḡurinai, ḡemi ura barego lelevaḡina Barau ḡena ḡauvei nuḡanai boḡono vevaḡa-kava, ema ḡemi veuravini ḡai ḡemai tu barego lelevaḡi. Ĝai ḡema velaunaḡi ḡomi ḡemi ai tu, mai veuravini varevareri vini maki boḡono vaḡa-baregoa.

⁸ Mai veuravini varevareri boḡono vini atoni maiḡa tu, dia akirani, boḡono veia veḡata atoni. Senaḡi maiḡesi akiramini tauna tu maiḡa: Tarikaka kotari tu ḡeiaḡo-ginikauni karori tari vaḡa-kavari ai. Moḡesi naima au na ḡomi atovo-naḡimini, ḡomi ḡemi veuravini tarikaka tari ḡeri ai tu aiḡesina naribaia atoni. ⁹ Ĝita ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena namo e varevare-bara ḡomi tu ma ribami. Ĝia tu taḡa verena, senaḡi ḡomi urami ai asi ḡena farefare tarimanai ema vevaḡa-iaḡoto. Iesu asi ḡena farefare ai ema iaḡoto anina tu, ḡomi farefare vovoka tarimami ai boḡono iaḡo ḡana.

¹⁰ Ĝemi vini au na maki ḡomi na boḡono doḡaria ḡana, au ḡegu vevaḡa-gwada guruḡana tu maiḡa: Ĝoraḡani laḡaninai ḡomi na tu dia moni vaḡa-vegogo moḡo ḡosinaiato, senaḡi ḡomi tu ḡourato, mai veḡa maki boḡono veia veḡata. ¹¹ Moḡesi naima ḡosinaiato ḡauveina boḡono vaḡa-kori ginikaua. Moḡesina tu mai boḡono veia veḡata ḡotato ḡauveina tu boḡo vaḡa-kori ginikauani, monana bevaḡa-moḡoni korikoriani. Boḡo vinini nai tu, ḡemi ai kara maniḡeri ilailari ai moḡo boḡono vini. ¹² Bema nuḡami mabarari ḡesi ḡemi ai kara ḡetanuni maniḡeri ilailari ai boḡo vinini dagarari tu, Barau na beiaku-iaḡirini e beḡabi-raḡerini. A ḡemi ai asi ḡetanuni dagarari asi boḡo vinini, moḡeri Barau na tu asi benuḡameto-iaḡirini, ema ḡomi maki asi bebaru-vinimini. ¹³ Ĝai asi ḡaurani, tari ḡovaḡa-kavari uranai, ḡomi tauḡemi iatami ai meto baregona boḡono tore-kaua, asi ḡemi-ḡami ai boḡono vevaḡa-iaḡo. Asiḡina. Ĝai ḡaurani tu, ḡomi ema ḡovaḡa-kavarini tarimari boḡono ilaila moni e farefare rekenai ḡatoni. ¹⁴ Mai taimi ai tu ḡomi na ḡia ḡeri ura dagarari boḡo vinirini, korana ḡomi ḡemi-ḡami tu vovoka tabutabu. Be ḡomi na ḡia ḡeri rabu ai ḡovinirini kavana, ḡomi ḡemi rabu ai maki ma beḡe vinimini. Mo dabarai ta asi berabuni. ¹⁵ Buka Veaḡai ekirani kavana,

“Ĝutuma egogo-vegogoto tarimana ḡana tu dia eḡutuma-lelevaḡito,

ma kotuna moḡo egogo-vegogoato tarimana ḡana tu dia misina korokoro, senaḡi taunai.”

Paulo na Tito Korinto ġana etuġuato

¹⁶ Au na Barau atanikiu-viniani, korana tu au ġegu nuġa-vekwaraġi ġomi ġemi ai etanuni, mai nuġa-vekwaraġi sebona maiġa tu Barau na Tito nuġanai maki etoreato. ¹⁷ Korana ġia tu dia ġai na ġanoġiato dainai moġo easi raka-ġitamini. Asiġina. Ġia tauġena maki nuġana mabarabarana eura-rakavani veġata bene iaġosi, ġomi bene raka-ġitami. ¹⁸ Ġai tarikakama ta maki Tito ġesi ġatuġu-iaġosiani. Mai tarikaka maiġa tu ekalesia doġorori mabarari na ġavaġa-raġeani, korana ġia na Vari Namona eġobata-iaġiani ma nuġana mabarana ġesi. ¹⁹ Ema mai tarikaka maiġa tu ekalesia doġorori mabarari na ġeġabi-viriġiato, ġai bene kavama mai varevare moniri baġa ġwa-iaġorini nai ġetato. Mai ġauvei ġaveiani korana tu, tarimarima mabarari na Vereġauka beġene vaġa-raġe baregoa ġana, ema ġai ġaurani tarimarima baġana vaġa-kavari ġatoni maġurina baġana vaġa-foforia ġana. ²⁰ Ġai asi ġaurani, tarima na ġai beġene rori-torema ma beġene vaġa-rakavama. Moġesina naima mai veuravini ai ġevinito monina maiġa tu dabara namonai ġaġauvei-iaġiani. ²¹ Korana ġai ġema ura baregona tu, veiġa roroġotona baġana veia, dia Barau ġoiranai moġo, senaġi tarimarima maki ġoirari ai.

²² Ma ġita tarikakara ta maki ġia ġesi ġatuġu-iaġosiani, ġia bekavarini. Mai tarikaka maiġa tu ġai na ġaġitaiani, ġia tu moġoni eura-baregoni, Barau vetuġunaġina bene iaġovini etoni. Ema ġia tu moġoni ma ġena vetuġamaġikau ġomi ġemi ai maki. ²³ Tito maniġa maki apostolo au kavana, ma ġai tauma ruarua tu ġomi vekaravami ai ġaġauveivegogoni. A mani ġita tarikakara ruarua maniġeri tu ekalesia doġorori tata arari ai beġe iaġosi, ma ġia tauri ruarua tu ġeri ġauvei ema veiġai Keriso ġevaġa-raġe baregoani. ²⁴ Moġesina naima, ġemi veuravini vetoġana korikori ema ġai na ġomi ġavaġa-raġemini tauna korikori, ġia ġoirari ai boġono vaġa-fofori korikoria, be ekalesia doġorori mabarari na beġene ġitaia ema beġene vaġa-moġonimi.

9

¹ Au na aġitaiani tu, asi korana ta moġo ġomi na Barau ġena tarima veaġari moni ġovarevare-vinirini guruġari au na ma bakiraġirini. ² Korana ġomi ġemi ura boġono vaġa-kavari veġata ġotato moġa tu ribagu, be moġa tu Make-donia tarimari ġoirari ai maki ġomi aveiavi-iaġimito. Au na ġia avaġa-guruġarito, akirato, ġomi Akaia ai ġotanuni tarimami tu, ġoraġani laġanina na veġata beiaġoma mo

toma ġorovina-toreto boġono vini ġana. Ma ġomi na tari-marima boġono vaġa-kavari nuġa-vekwarāġina ġoveini guruġana mani ġeseġaġiato, benamo Makedonia tarimari kotari maki ġeura-dikadikato, ġia maki beġene vevaġa-kava veġata ġetato. ³ A au na mai tarikakara maiġeri atuġuaġosirini tauna korikori tu, beġene riba, ġai na ġavaġa-veiavimini guruġari tu dia guruġa koriri moġo. Be au aurani, ġomi ġemi varevare moniri tu boġono gogo-toreri vauro boġono venari-taġo, au na ġia akira-vararito ilailanai. ⁴ Asi namo Makedonia tarimari kotari au ġesi beġe rakakauni, benamo ġomi beġe ġitamini tu, dia ġai na ġaveiavi-iaġimini gabunai beġe ġoitaġomini, ġomi ġemi varevare moniri tu asi gogotore. Ġomi tu asi bakiraġimi, senaġi ġai tu beġe maiakakorukorumani, korana ġai ġomi ġemi ai tu ġatuġamaġi-dadamaġi-baregoni nai. ⁵ Moġesina naima au batuġamaġi, mai tarikakara maiġeri namona tu nanogiri, be beġene iaġosi-guine; be ġomi ġemi veuravini varevarena moniri, mo ġokiraġi-torerito moniri tu beġene kirami, ma boġono torevegogo guineri vauro, ġai boġono nari-taġoma. Benamo ġai baġana votu nai, ġemi veuravini varevarena moniri tu tore-taġo. Monana bevaġa-foforiani ġomi ma ġemi veuravini ġesi ġia ġeri ġovinini, a dia nuġami asi iakuri ġesi ġovarevareni.

Vovoka bevaroni tarimana

⁶ Mai guruġa akiraġiani maiġa tu boġono tuġamaġi-taġoa: Ġaniġani ġueri asi vovoka bevaroni tarimana tu, kwakwai maki ġaniġani asi vovoka bedoġarini. A ġaniġani ġueri ġutuma gorogoro bevaroni tarimana tu, kwakwai maki ġaniġani ġutuma lelevaġi bedoġarini. ⁷ Tarima ta nuġanai evaġa-moġoniani ilailanai bene vini. A dia nuġana ma daradarana ġesi bene vini, o dia tarimarima ġekirani beġene tore veġata ġetoni naima beġene vini. Korana nuġana faka ema ma iakuna ġesi evinini tarimana tu Barau na eura-viniani. ⁸ Ma Barau ġena namo e varevare-bara lelevaġina ġomi iatami ai betorerini. Benamo monana ġaro mabarari ai ġemi ura dagarari mabarabarari boġo ġoitaġorini, ema dia ġoura-vinirini dagarari moġo, senaġi dagara kotari maki. Ema monana ġauvei namori maki barego lelevaġi boġo veirini. ⁹ Buka Veaġai ekirani kavana, “Barau na ġena varevare tu asi-ġeri e asi-ġari tarimari barego lelevaġi evinirini, ġena vei-iobukaiobuka tu betanu-vanaġi vanāġini.”

¹⁰ Barau na ġaniġani ġueri vamoka vei tarimari evinirini beġene varori ġana, ema tarimarima ġaniġani evinirini

beĝene ĝaniri ĝana. Mai Barau sebona mainana ĝemi ĝaniĝani ĝueri ĝovarorito moĝeri bevaĝa-vovoka tabutaburini, ema ĝemi veiĝa namori ĝwaĝwari beĝe ĝutuma-gorogoroni. ¹¹ Ma dabara mabarari ai ĝomi bevaĝa-taĝamini, ma monana nuĝami sebonai e ma veuravinimi ĝesi varevare mabarari boĝo vinini. Benamo ĝai ĝemana boĝo tuĝurini varevareri tarimarima na beĝe ĝoitaĝorini nai, mabarari na Barau ma beĝe tanikiu-viniani. ¹² Korana mai ĝauvei ĝomi na ĝoveiani maiĝa tu, dia Barau ĝena tarimarima veaĝari na ĝeura-vinirini dagarari moĝo ĝovinirini, senaĝi mai ĝomi ĝemi varevare bakuri ai, tarimarima vovoka na Barau ĝetanikiu-vini baregoani. ¹³ Korana mai tarimarima ĝovaĝa-kavarini ĝauveiri, mainana ĝomi ĝemi veiĝa namori bevaĝa-fofori ginikaurini. Ma tarimarima beĝe ribani, ĝomi na Vari Namona tu dia murumi korina na moĝo ĝokiraĝiani, senaĝi ĝokorana-iaĝiani maki. Ema ĝomi ĝemi farefare e moni maki ma veuravinimi ĝesi ĝia e tarimarima mabarari ĝesi ĝovare-barabararini beĝe ĝitarini. Maiĝeri veiĝa namori loriri ai tarimarima na Barau beĝe vonevone-raĝeani. ¹⁴ Benamo ĝia na ĝomi beĝe tuĝamaĝi-baregomini, ma iatami ai beĝe ĝauĝauni. Moĝesi beĝe veini anina tu, Barau ĝena namo e varevare barego lelevaĝina ĝomi iatami ai etanuni dainai. ¹⁵ Barau sitanikiu-vinia, korana ĝia ĝena varevare barego lelevaĝina ĝita evinirato bene.

10

Paulo na ĝena ĝauvei ĝevaĝa-rakavaia ĝetato tarimari guruĝari eveito

¹ Maitoma au Paulo tauĝegu na nuĝagu ma manauna e maranana ĝesi ĝomi anoĝimini. Mai nuĝa manau e marana tu Keriso ĝenana ĝeiaĝomani dagarari. Ĝomi fakami ai tarima kotari na tu maiĝesina ĝeĝofaĝofa-iaĝiguni, ĝekirani, au ĝomi ĝoirami ai tu manau e agarini, a ĝomi sevimi na araka-ĝerevaĝini, irau ai atanuni, ĝomi tu guruĝa gwaĝiĝiri e metori atore-vinimini, ĝetoni. ² Au na ĝomi anoĝimini, mani ĝofaĝofa guruĝari asi boĝono ĝabi-raĝeri, be ĝomi asi bana vaĝa-guruĝa gwaĝiĝimi au baiaĝosini nai. Korana au baiaĝosini nai tu, au atuĝamaĝini, ĝai ĝeĝofaĝofa-iaĝimani tarimari tu basi vaĝa-guruĝa gwaĝiĝi-vinirini. Maiĝeri tarima na ĝai ĝeĝofaĝofa-iaĝimani tu ĝekirani, ĝai tu roĝo tanobara maĝurinaĝi ĝatanuni tarimari ĝeri veiĝai ĝaiaĝoni. ³ Oba, ĝai tu moĝoni roĝo tanobarai ĝatanuni, senaĝi ĝai tu dia mai tanobara tarimari ĝevetarini kavana ĝavetarini. ⁴ Ĝai ĝema vetari farefareri tu dia tarimarima ĝimari na ĝevairini dagarari. Asiĝina. Ĝai ĝema vetari farefareri tu

kokore e seḡuka baregori, Barau ḡenana ḡeiaḡomani dagarari. Maiḡeri na ḡavetari-vinirini seḡukari ema iaunegari baḡa vaḡa-rakavarini riba. ⁵ Ma maiḡeri vetari farefareri na Barau ema ḡena riba ḡekoukou-ḡaurini veḡare-veḡareri e veiḡari mabarari ḡavaḡa-rakavarini. Ema tarimarima ḡeri tuḡamaḡi irauirauri mabarari ḡakira-fitoḡarini. Ma tarimarima ḡakirarini, ḡeri tuḡamaḡi tu Keriso moḡo beḡene korana-iaḡia. ⁶ Ma ḡomi mabarami na Keriso moḡoni boḡo korana-iaḡi korikoriani, moḡa murinai vauro ḡai na mani ḡeseḡafore-foreni tarimari ḡeri rakava voiri metori baḡa vinirini riba.

⁷ Ḡomi tarimarima tu tauḡanina vetoḡana ḡereḡana moḡo ḡoḡitaiani. Bema tarima ta tauḡena evekiraḡini, ḡia tu moḡoni Keriso ḡena tarima korikori nai tu, bene riba, ḡai maki Keriso ḡena tarimarima ḡia kavana. ⁸ Au tu Vereḡauka na maoro e seḡuka eviniguto, ḡomi ḡemi maḡuri e veḡabidadama bana vaḡa-ruḡa gwaḡiḡiri ḡana, a dia bana vaḡa-rakavari ḡana. Ma au mai ḡauvei aveiani nuḡanai, havekokorokuni tu asi bemaiaakaguni. ⁹ Au tu asi aurani ḡomi iniḡesi boḡono tuḡamaḡi, au na ḡomi tu vevaḡa-gari fefari moḡo atore-vinimini. ¹⁰ Au moḡesi akirani, korana tarima kotari ḡekirani, “Paulo na fefa etorerini nai, guruḡa tu baregori e ma seḡukari etorerini, senaḡi ḡia tauḡena ema foforini ḡita ḡerai, ḡia ḡitaḡitana tu asi garina e ḡena guruḡa maki asi guguraḡiri, ema asi mamiraḡiri maki.” ¹¹ Maniḡesina ḡeguruḡani tarimari tu beḡene riba-maoro, ḡai irau gabu na fefa kamasi ḡatore-iaḡosini vetoḡari ema mami-raḡiri aiḡesi, ḡai baḡasi foforini tauḡanima korikoriri ai, ḡema veiḡa o ḡauvei seḡukari ema guruḡari maki moḡesi moḡo ilaila, fefai ḡomami-raḡirini kavana.

¹² Ḡai mani tauḡeri moḡo ḡevevaḡa-raḡeni tarimari ḡesi tu asi baḡa vevaḡa-vetovoni, ema ḡai ḡema ḡauvei maki ḡia na kara ḡeveiani ḡauveina ḡesi asi ilaila ḡauvei sebonai baḡa kiraḡiani. Asiḡina ḡinavaḡi. Maniḡeri tarima tu tauḡeri moḡo ma ḡevevaḡa-vetovoni, karori tari ḡeri riba e veiḡa ḡesi. Ema ḡia tu tauḡeri moḡo ta evariḡisini, tauḡena ḡena veiḡa karona ta ḡenai evaḡa-ilailaiani. Ḡia maniḡesi ḡeveini tauna korikori, ḡia tu moḡoni asi iaunegari. ¹³ Senaḡi ḡai tu Barau na evinimato maorori e gaburi makari, moḡeri nuḡari ai moḡo baḡa vekokoroku-iaḡirini. Ma ḡomi mani ḡotanuni tanona maki Barau na ḡai evinimato tanona makana nuḡanai. ¹⁴ Barau na ḡai maoro evinimato, ḡomi mani ḡotanuni tanona maninai, Vari Namona baḡa vari-fiuani e baḡa vevaḡa-riba-iaḡiani. Moḡesi naima maninai ḡaḡauveini vekokorokuna ḡaveini tu ḡamaoroni, korana ḡai tu ḡomi ḡemi ai ḡasi-raḡasito. Moḡa

lorinai ġomi mani ġotanuni maniġa tu, ġai ġema ġauvei tanona nuġanai, korana tu ġai na Keriso ġena Vari Namona maninai ġasi-ġwa-raġasiato. ¹⁵ Ġai tu Barau na evinimato tanori e maorori asi ġavanaġirini. Ema ġai tu dia tarima boruri na ġauvei ġeveiato vekokorokuri ġaveirini. Asiġina. Gomi tu Keriso Varina Namona tu ġai na ġavaġa-ribamito. Ma ġai ġema tuġamaġi baregona tu, ġomi ġemi veġabidadama bebarego-iaġoni, benamo ġai ġema ġauvei ġomi vekaravami ai maki bebarego-lelevaġini. ¹⁶ Moġa murinana tu mani gabu maninana, tanobara kotari ġana ma baġa iaġoni, monai Vari Namona ma baġa ġobata-iaġiani. Korana ġai tu asi ġaurani, tarima tari na varau ġeġauvei-iaġirito gaburi, ġai na baġana vekokoroku-iaġiri.

¹⁷ Buka Veaġa ekirani, “Bema tarima ta eurani bene vekokoroku nai tu, Vereġauka moġo bene veiavi-iaġia.” ¹⁸ Korana dia tauġeri ġevekiraġi-varaġe varaġeni tarimari Barau na evaġa-moġoniani. Asiġina. Vereġauka na evaġa-raġeani tarimana moġo, Barau na evaġa-moġoniani.

11

Paulo ema apostolo ġofaġofari

¹ Au ġegu ura sebona tu, au ġegu guruġa babori kota roġo boġoro seġaġiri e boġoro ġabi-raġeri. Mani ġemi veiġa ġoġabi-raġegu. ² Au ġegu ura barego vedaureana ġomi tu Keriso nuġanai moġo boġono tanu, ma Barau ġena ura baregona ġomi ġemi ai maki moġesi. Au tu moġa dainai ġomi ġemi ai amamani, mai tu Barau na eġabi-raġeani mamana. Au na ġomi tu tau sebona moġo ġana akira-kaumito, mo tu Keriso. Moġesi naima au na ġomi anari-ginikaumini. Korana au ġegu ura tu, Keriso ema ekalesia ġeri veġaraġo ġaronai, ġomi tu noġa ġuiato ta futua ta ġesi asi ekima-karato ġuiatona kavana, namo vedaurea e vinuba, ġaraġori Keriso ġoirana ġana bana tuġu-kavimi. ³ Senaġi au tu agarini, korana mota na ġena ġofaġofa iaunegari na Eva eġofaiato, benamo Barau ġena guruġa asi ekorana-iaġiato kavana, boġo veini garina. Ġomi maki ġofaġofa guruġari na ġemi tuġamaġi beġe vei-veġonurini, benamo Keriso ġokorana-iaġi korikoriani maġurina na boġo raka-veġitani. ⁴ Au na ġomi agari-vinimini anina tu maiġa, bema tarima ta eiaġosini, benamo ġomi ġemi ai Keriso boruna ta eġobata-iaġiani, dia ġai na ġaġobata-iaġiato Kerisona; o iauka boruna ta ma ġoġabia ġetomini, dia ġai na ġomi iatami ai ġimama ġatore-kaurito, benamo ġoġoitaġoato Iauka Veaġana; o Vari Namona boruna ġemi

gēgōbata-iaḡiani, dia ḡai ḡemana ḡoseḡaḡiato ma ḡoḡabi-raḡeato Vari Namona neganai, ḡomi na moḡeri tarima tu ḡoseḡaḡirini, ma ḡeri guruḡai ḡoḡabi-raḡerini moḡo.

⁵ Senaḡi au atuḡamaḡini, manī ḡevekiraḡini apostolo irauri veḡata barego lelevaḡiri ḡetoni tarimari na, au tu asi ḡevanaḡiguto. ⁶ Aba, au guruḡa-ḡitaḡita dabarana tu asi aribaiato, senaḡi riba au ḡegu ai tu etanuni. Ma maiḡa tu dabara mabarari nuḡari ai ḡemi ai ḡavaḡa-fofori ginikaurito.

⁷ Ḡomi ma ribami, au na ḡomi ḡemi ai Barau ḡena Vari Namona aḡobata-iaḡiato tu asi voina, be mo ḡauvei voina ḡomi na tu asi ḡoviniguto. Ma mo maḡuri aveiato tu, au tauḡegu avetore-variḡoto, ḡomi bana tore-varaḡemi uranai. Ma ḡomi ḡotuḡamaḡini, mo veḡa au na aveiato tu avei-rakavato, ei? ⁸ Ḡomi Vari Namona avaḡa-ribamito-ḡoi ḡauveina voina tu, ekalesia doḡorori tari na ḡeviniguto-ḡoi, noḡa moḡo alemarito-ḡoi. ⁹ Ma au ḡomi ḡesi tatanuto-ḡoi nuḡanai, dagara kotari aurato-ḡoi nai, au na ḡomi tu asi avaḡa-doḡe ganiganimito-ḡoi. Korana tu tarikaka tari, Make-donia na ḡeiaḡomato tarimari, ḡia na aura-vinirini dagarari ḡema-viniguto. Au tu ḡomi vaḡa-doḡe-ganiganimi maḡurina ta asi aveiato. Moḡesi moḡo havei-iaḡoni, asi bavaḡa-doḡe ganiganimini. ¹⁰ Keriso ḡena guruḡa moḡonina tu aribaiato, ma nuḡagu ai etanuni. Moḡesi naima au haveiavini nai tu, mai Akaia tanona nuḡanai etanuni tarimana ta asi bekira-ḡoiguni riba. ¹¹ Au na mai veḡa aveiani tu, ḡomi asi aura-vinimini nai ba? Moḡoni, Barau ma ribana au na ḡomi tu auravini-baregomini.

¹² Ma ḡomi na au moni e farefare na asi boḡono vaḡa-kavagu atoni veḡana tu, roḡo havei-iaḡoani-ḡoi. Mai veḡa aveiani korana tu, manī apostolo ḡofaḡofari maniḡeri beḡene fofori-ginikau ḡana. Mai tu noḡa ḡia kwakuri ai ḡeruḡa-taḡoni tanona gaburena akwaiiani, beḡene fana-kafua, benamo beḡene keto-ḡura, ma monana ḡomi boḡono riba-korikori, ḡia tu moḡoni dia ḡai ḡesi ḡauvei sebona ḡaveiani. Korana ḡia na kara ḡeveiani tu ḡeveiavi-iaḡiani, ḡeri ura ḡomi na boḡono vaḡa-moḡoniri, boḡono kira, ḡia tu moḡoni ḡai ḡesi ḡauvei sebona moḡo ḡaveiani boḡonosi ḡana. ¹³ Maniḡeri tarima tu apostolo ḡofaḡofari, ḡauvei ḡofaḡofari ḡeveirini. Ḡia maniḡeri tu tauḡeri moḡo ḡevekiraḡini, Keriso ḡena apostolo ḡetoni, senaḡi manī tu ḡeḡofaḡofani, ḡia tu dia Keriso ḡena apostolo korikoriri. ¹⁴ Manī veḡa maninana au nuḡagu tu asi efarevaḡini, korana Satani tauḡena maki vetoḡana ekefoani, noḡa Barau ḡena mama aneruna noḡa moḡo eveini, benamo tarimarima eḡofarini. ¹⁵ Moḡesina naima Satani ḡena vetuḡunaḡi ḡeiaḡo-vinini tarimari maki tauḡeri moḡo

tarimarima ġoirari ai beġe vekiraġini, ġia tu Barau ġena vetuġunaġi tarimari. Ġia tu Barau na vau ġeri veiġa voiri bevinirini.

Paulo na ġena apostolo ġauveina ġaramanai midigumidigu barego eġabiato-ġoi

¹⁶ Mo guruġa ma akiraġi-ġoiani. Tarima ta asi bene kira au tu babo. Senaġi bema ġomi na au boġo kira-baboguni nai tu, babo tarimari ġoġabi-raġerini e ġoseġaġi-vinirini kavana, au maki boġono ġabi-raġegu e boġono seġaġi-vinigu, be au maki kota bana vekokoroku. ¹⁷ Mai kara akiraġiani tu, dia Vereġauka na maoro eviniguni nai, maiġesi ġena guruġa na aiaġoni. Asiġina. Mai tu naveiavi uranai, babo tarimari ġeri veiġa na aiaġoni. ¹⁸ Korana tarima ġutuma tu tanobara maġurinai ġetanuni tarimari ġeri vekokoroku na ġeiaġoni. Moġesi naima au maki haveiavini. ¹⁹ Gomi na mani babo tarimari ġeri vevaġa-riba ġoġabi-raġerini e ġoseġaġirini, korana ġomi tauġemi moġo ġoveġita-tarini, benamo ġokirani, “Ġomi tu moġoni ma iaunegami,” ġotoni. ²⁰ Moġoni, ġomi tu tarima ta ġomi ġemi ai eiaġosini, benamo ġena tuġu-rakaorakao tarimami ai evaġa-iaġomini, o ġemi-ġami everariverari vaġirini, o kara eura-vinirini dagarari tu ġomi ġemina eġabini moġo, e tauġena moġo evetore-varaġe varaġeni, ema ġoirami eforo-bubuġaurini, mo tu ġena veiġa na e guruġa na, tarimana tu ġoġabi-raġeani ema ġoseġaġiani maki. ²¹ Au tu nakira emaiakaguni, korana ġai nuġama tu asi gwaġiġi, be maiġeri veiġa ġomi ġemi ai tu asi ġaveirito-ġoi.

Bema tarima ta ġia na eveirito veiġari eveiavi-iaġiani nai tu, au maki au na aveirito veiġari havekokoroku-iaġiani riba. Au maiġesi aguruġani tu, babo ġeri guruġa na aiaġoni. ²² Ġia tu Heberu tarimari ġetoni, ei? Au maki Heberu tarimagu. Ġia Isaraela besena ġetoni, ei? Au maki Isaraela besena. Ġia Aberahamo tubuna ġatana ġetoni, ei? Au maki Aberahamo tubuna ġatana. ²³ Ġia Keriso ġena vetuġunaġi ġeiaġo-vinini tarimari ġetoni, ei? Au na Keriso vetuġunaġina tu nuġagu e tauġanigu mabarabarana ġesi Keriso vetuġunaġina aiaġo-viniani. Au tu ababoni, maiġeri guruġa akiraġirini, senaġi ġomi na roġo ġolaunaġi-naġiguni naima maiġesi aguruġani. Au tu avekwarraġi-lelevaġito, a ġia tu asiġi; ġaro vovoka ġediburaguto, ġekwari-rakava rakavaguto, ema ġaro ġutuma dori amaseto-ġoi. ²⁴ Iuda tarimari na vaġa-40 ġevekwari-iaġiani varona na tauġanigu ai vaġa-39 veġata ġekwariato. ²⁵ Vaġa-toitoi oro kwarina na ġeribiguto, vaġa-sebona fore na ġetakiguto, vaġa-toitoi davara nuġanai au araġeto boutina eġwa-kirakiraiato, be

dori amaseto, ma ġaro ta tu davarai boġi vinubana ta e ġaro vinubana ta arei-iaġiato tuba ta iatanai. ²⁶ Au tu gabu sebonai moġo asi atanuni, vanaġivanaġi gabu boruri na arakanaġi-rakanaġini, Keriso Varina Namona avari-fiuani. Ġaro tari ai tu ġarukai dori areini, ma ġaro tari ai tu seġafore tarimari na vefakari ai araka-ġurani, ma ġaro tari ai tu ġegu tanobara tarimari korikori na dori ġevaġiguni e ġevaġa-rakavaguni, ġaro tari irau bese tarimari na dori ġevaġiguni; ma ġaro tari vanuġa barari ai meto barego araka-ġoitaġorini, ma ġaro tari tu tano fakana nuġanai meto barego aġoitaġoni, ma ġaro tari tu davara nuġari ai dori amaseni; ma ġaro tari tu ġevetarikaka-ġofaġofani tarimari na ġevaġa-rakavagu ġetoni. ²⁷ Ġauvei metori aveini e avekwarāġi-rakavani, boġi ġutuma asi agenani; avito-maseni, ananu-maseni; ġaro vovoka tu ġaniġani aruġarini, korana aġani-veaġani bene, ma ġaro tari asi ġegu dabuġa, kefigu kori moġo, be enagureguni. ²⁸ Ma maiġeri dagara ġutuma ma bakiraġirini riba; senaġi iniġa moġo nakiraġia: Ġaro vanaġivanaġi rubu mabarari gabu tatai ġetanuni anuġa-vekwarāġi iaġi-baregorini. ²⁹ Ekalesia ta Iauka rekenai emoirani nai tu, au maki ġia ġesi amoira-sebonani. Ma ekalesia ta tarima ta na eġori-veġonuani, benamo rakava eveini nai, au tu abaru-rakavani.

³⁰ Bema au asi ġegu dabara ta, ma navekokoroku batoni nai, au tu ġegu moira ġevaġa-ġorarini gaburi moġeri moġo bavaġa-veiavirini. ³¹ Ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso Tamana Barau ma ribana au tu asi aġofaġofani. Barau bitana vaġa-raġea mo vanaġivanaġi. ³² Damaseko ai atanuto-ġoi nai tu, Kini Areta ġena gavana na vetari tarimari ekirarito, vanuġa barana maġuna mabarana beġene nari-ġaua, au beġene ġabitarigu ġana. ³³ Senaġi au tu tarikaka tari na boseġa baregonai ġevaġa-tanu-ġuraguto, benamo vanuġa maġuna windoana na varoseina ġetuġu-riġoguto, benamo mo gavana ġimana na araga-maġurito.

12

Paulo ġena mata-vanaġi

¹ Vekokoroku ai tu kara namona ta asi badoġariani, senaġi baveiavini roġo. Mata-vanaġi ai Vereġauka na evaġa-foforirito dagarari aġitarito ema aseġaġirito guruġari roġo nakiraġiri. ² Au tarima ta Keriso nuġanai ma ribagu; ġia tu Barau na eġabi-varaġeato guba vaġa-toitoina ġana. Mo veiġa eġorato negana na beiaġoma mo initoma tu laġani gabanana vasivasi (14). Mo tau guba vaġa-toitoina ġana tu iaukana roġo tauġanina nuġanai, o iaukana tauġanina na eveġitato, ma iaukana ġereġana moġo eġabi-varaġeato,

moĝa tu au asi ribagu, a Barau ĝereĝana moĝo ma ribana. ³ Mo tarima au tu ma ribagu. A mo tarima tu iaukana roĝo tauĝanina nuĝanai o iaukana tauĝanina na eraka-veĝitato vau mo maĝuri eĝorato, moĝa au tu asi ribagu, senaĝi Barau ĝereĝana moĝa ma ribana. ⁴ Mai tarima akiraĝiani maiĝa tu, paradaiso ĝana eĝabi-varaĝeato. Benamo monai dagara tari ĝita na asi ilaila bita kiraĝi-fofori ginikaurini, ema dagara ta ĝesi maki asi bita vaĝa-vetovorini dagarari, Vereĝauka na ekiraĝirito, eseĝaĝirito. Moĝeri dagara tu tarima ta na asi ilaila bekiraĝi-foforirini dagarari. ⁵ Au na tu moĝesina tarimana ĝereĝana moĝo bavaĝa-veiaviani. A au tauĝegu tu asi havekokorokuni, au tu ĝegu moiramoira gaburi moĝeri haveiavi-iaĝirini, (korana tu moĝeri dairi ai tarima na asi ĝevaĝa-raĝeguni). ⁶ Au navekokoroku barasi maki, au tu dia babo ĝeri veĝa na bara iaĝo, korana au tu guruĝa moĝoniri moĝo bara kiraĝiri bene. Senaĝi au tu asi veĝata aurani moĝeri bana kiraĝi-rosiri, korana asi ĝegu ura moĝeri dairi ai, au tarimarima na beĝene tuĝamaĝi-varaĝe varaĝegu. A au aurani tu, kara aveiani maiĝa, tarimarima na beĝene ĝitaia vauro beĝene riba-maoro, au tu tarima kamasigu.

⁷ Au tu Vereĝauka na dagara iaru-korokorori evaĝa-foforirito, benamo aĝitarito e aseĝaĝirito, senaĝi moĝeri bakuri ai au tauĝegu havekiraĝi-varaĝe varaĝeni garina tu, Barau na midigumidigu ta au tauĝanigu ai etore-toĝaiato. Moĝa tu noĝa gini masikona ta au viriĝogu nuĝanai etanuni. Mo gini masikona moĝa tu iauka rakavana ta. Gia tu Satani ĝena vetuĝunaĝi eiaĝo-vinini iaukana, au bene vaĝa-midigu midigugu, benamo au asi bana vekiraĝi-varaĝe varaĝe ĝana au ĝegu ai etanuni. ⁸ Vereĝauka tu vaĝa-toitoina veĝata anoĝiato, mai Satani ĝena vetuĝunaĝi-iaĝovini iaukana au ĝeguna bene koki-vaĝia ĝana. ⁹ Senaĝina Vereĝauka na maiĝesina ekiraguto, “Au ĝegu namo e varevare-barana ĝereĝana moĝo dagara baregona ĝoi na oura-viniani, korana au ĝegu seĝuka tu moiramoira tarimana ĝenana vauro efofori-korikorini.” Moĝesina naima au na tu ĝegu moiramoira gaburi moĝeri moĝo haveiavi-iaĝirini, Keriso ĝena seĝuka au ĝegu ai bene tanu ĝana. ¹⁰ Moĝesi naima Keriso bakunai ĝegu ĝauvei nuĝanai amoiramoirani, o tarima na guruĝa e veĝa rakavari ĝegu ai ĝeveirini, o avekwaragi ni nai, o ĝevaĝa-midigu midiguguni nai, o ĝegu dabara doko ĝarori ai, au tu aiakuni averereni moĝo, korana amoirani negari ai tu, kokore barego vedaureana ma aĝoitaĝoni.

Paulo ĝena ura sebona tu Korinto ekalesiana doĝorona bene vaĝa-kavaia

11 Au tu tauḡegu babo ai bavevaḡa-iaḡo, maiḡesi agu-ruḡani, senaḡi mai dia au tauḡegu nuḡagu siga moḡo maiḡesi aveini, au ḡomi na ḡotuḡu-naḡinaḡiguni naima, babo ai avevaḡa-iaḡoni. Au tu ḡomi na namogu boḡoro kiraḡi, senaḡi ḡomi na au tu ḡokure-toḡaguni. Aba, au tu moḡoni asi aragu, senaḡi mani ḡemi “apostolo iaru-korokorori” na au tu asi beḡe vanaḡiguni. 12 Apostolo korikoriri vetoḡari tu vevaḡa-gwaḡiḡi ai, vetoḡa boruri ai, nuḡa-farevaḡi veiḡari ai, ema seḡuka veiḡari boruri ai ḡevaḡa-foforirito ḡomi ḡoirami ai, be ḡoḡitarito maniḡeri. 13 Ḳomi tu kamara veiḡai au na ḡomi asi atuḡamaḡikau-baregomini, ekalesia doḡorori kotari atuḡamaḡikau-baregorini kavana, ei? Asi veiḡa tai. Asiḡina. Au na ḡomi tu moḡoni, ḡomi ḡesi tatanuto-ḡoi, monai moḡo asi aurato-ḡoi, au uragu ai boḡono vekwarāḡi. Benamo moḡa moḡo. Ma bema mai veiḡa maiḡa ḡomi na ḡoḡitaiani asi namo nai tu, benamo anoḡimini, ḡegu mai vei-rakava boḡono tuḡamaḡi-fitoḡaia.

14 Au toma tu bavei-kavi, naiḡosi atoni. Mai ma baiḡosini maiḡa tu ḡomi rakaḡitami avaḡa-toitoiani maiḡa. Mai ma baiḡosini mainai maki, asi ma bavaḡa-vekwarāḡimini, korana au tu dia ḡomi ḡemi farefare e moni urari na baiḡosini, asiḡina, au tu ḡomi moḡo urami na baiḡosini. Au na ḡomi maiḡesina aveimini tauna korikori tu maiḡa, dia natu na tama sina ḡeri farefare e moni etore-ḡerevaḡirini. Asiḡina. Tama sina na naturi ḡeri farefare e moni ḡetore-ḡerevaḡirini. 15 Moḡesina naima au baiḡosini nai, ma iakugu ḡesi, kara ḡegu ai maiḡeri mabarari ḡomi bavinimini, ema au maki nuḡagu mabarana ḡesi bavinimini, ḡomi bana vaḡa-kavami ḡana. Bema au na ḡomi tu auravini-baregomini, karase nai ḡomi na au tu asi ḡouravini-baregoguni?

16 Kotari na maki ḡevaḡa-moḡoniguni, au ḡomi tu asi avaḡa-vekwarīḡimito-ḡoi, senaḡi maiḡesi ma ḡekiraguni. Au tu iaunega rakavarakava, be au na ḡomi ḡemi ai moni tu ḡofaḡofa dabarari tari na aḡabirito-ḡoi ḡetoni. 17 Be mo tarima tari ḡomi ḡemi ai atuḡu-iaḡosirito, moḡeri tu akirarito, ḡomi ḡemi ai au ḡegu moni maki beḡene gogo atato ba? 18 Au na Tito anoḡiato, ḡomi beneasi raka-ḡitami atato nai tu, ḡita tarikakara ta maki atuḡuato, be Tito ekavaiato, ḡeiaḡosito. Ma Tito eiaḡosito nai tu, ḡomi ḡemi moni easi ḡofaḡofa-iaḡirito, ei? Tito ema au tu iauka sebona nuḡanai moḡo ḡaḡauveini, ema dabara sebona na moḡo ḡaraka-iaḡoni.

19 Ba ḡomi vanaḡivanāḡi ḡotuḡa-maḡini, ḡai tu bakuma ḡabiḡauri guruḡari ḡomi ḡemi ai ḡakiraḡini ḡotoni, ei? Moḡoni, ḡai tu Keriso nuḡanai ema ḡai kara ḡakiraḡirini tu Barau ḡoiranai ḡaguruḡani. Au na aura-vinimini tarimami,

gosegāgi, gāi na mai kara gāveirini dagarari mabarari maiġeri tu gōmi boġono kokore uranai gāveirini. ²⁰ Au tu agarini, korana au basi-raġasini nai, gōmi tu dia au na auravirinini veġari gōvei-tanurini basi-ġoitaġomini, benamo gōmi na ġoura-viniani veġana au ġegu ai asi boġo doġariani garina. Au agarini, gōmi tu roġo gōvevaneni, ġomamani, gōvebaruvini rakava-rakavani, ġomata-ġaniġanini, karomi guruġa asi namori ġovinirini, ġoverori-toreni, gōveiavini, nuġami e ġemi tuġamaġi dia gabu sebonai, senaġi iraurau. ²¹ Ma au agarini, au basi-votuni nai tu, au ġegu Barau na au bevaġa-maiakaguni gōmi ġoirami ai, benamo matagu gorari beġe riġoni, korana ġevei-rakavato tarimari tu asi ġevetuġamaġikureto veġa rakavari ġerina, kima maġurina na ema mata-boraġa veġari na. Maiġeri veġa ġerina ġia ġevemirofatafatani.

13

Vekira-toreġau magona

¹ Mai tu vaġa-toitoina au gōmi ġemi ai mai aiaġosini. Ma Buka Veaġai ekirani kavana, “Tarima ruarua o toitoi na beġe vaġa-moġonirini guruġari tu moġoni korikori.” ² Au vaġa-ruaruana gōmi asi-raka-ġitamito nai tu, ġevei-rakavani tarimari e tarima kotari maki au na akira-toreġaurito, au na kara haveiani au baiaġosini nai. Ma maitoma tu au manaġai roġo mai-ġegu nuġanai, ma avaġa-guruġamito kavana ma akira-toreġaurini. Bema au ma baiaġosi-ġenoġoini nai, deikara roġo rakava veġari evei-tanuni tarimana tu, gwaina asi basi-ġabiani, ġena vei-rakava voina metona baviniiani. ³ Korana gōmi ġemi ura tu boġono vaġa-moġonia veġata, Keriso tu moġoni au ġeguna eguruġani ba asiġina. Ġosegāgi, Keriso gōmi ġemi ai tu asi emoirani, asiġi. Ġia kara gōmi fakami ai neveia betoni seġukana tu barego lelevaġi. ⁴ Aba, Keriso, mo tu tauġanina ġena moiramoirā lorinai, satauro tuġunai ġeikoko-kauato, benamo emaseto, senaġi ġia initoma tu Barau ġena seġukai emaġuri-tanuni. Iesu Keriso nuġanai ġai maki tauġani ai tu moiramoirā Iesu kavana, senaġi Barau ġena seġukai ġamaġuri-tanuni Keriso ġesi. Ema gōmi ġemi ai ġai na kara baġa veiani tu mai Barau ġena seġukai.

⁵ Ġomi tauġemi nuġami ema ġemi maġuri boġono ragaġiginikauri, gōmi tu moġoni gōveġabidadamani ba asiġina. Ġomi tauġemi ġemi maġuri na ema ġemi veġa na boġono vevaġafofori korikori! Ba gōmi tauġemi tu asi ġoriba-maoroni, Keriso Iesu tu gōmi nuġami ai etanuni ba? Bema moġoni tauġemi ġovetovo-naġini, benamo ġoribani, Keriso tu dia gōmi nuġami

ai, monai vauro ġomi tu moġoni asi ġoveġabi-dadama-korikorini. ⁶ Au moġoni aribani, ġomi tauġemi na ġai boġo riba-maoromani, ġai tu moġoni Keriso vetuġunaġina ġaiiġo-vinini, a dia Barau na asi evaġa-moġonimato tarimama. ⁷ Ma ġai ġema ġauġau ai Barau ġanoġiani, ġakirani, ġomi bene vaġa-kavami, be veiġa rakavana ta asi boġono veia. Gai tu dia ġaġuriġurini, ġakirani, tarimarima na ġai vetovo-naġi ai ġakokoreto, moġa beġene ġitaia ġatoni. Asiġina. Au ġegu ura ġomi tu vei-iobukaiobuka tarimami ai boġono iaġo. A tarima-rima beġe kirani, ġai tu ġaketoto beġe toni, moġa ġai na tu asi ġatuġa-maġiani. ⁸ Korana tu ġai na guruġa moġonina kouġauna veiġana ta tu asi ilaila baġa veiani, a ġai na tu guruġa moġonina moġo baġa vaġa-foforiani. ⁹ Ġai ġamoirani nuġanai, ġomi ġokokoreni tu, ġai ġema iaku ebaregoni. Ema ġai ġema ġauġau baregona ġaveiani tu, ġomi boġono kokore-korikori ġemi veġabidadamai. ¹⁰ Moġesina naima mai fefai maiġeri guruġa atore-vinimini, au mainai roġo maiġegu nuġanai. Korana au asi aurani, au banasi-raġasi nai tu, ġomi bana vaġa-guruġa gwaġiġimi. Korana Vereġauka na au mai maoro baregona eviniguto tu, ġomi ġemi veġabidadama bana vaġa-kokoreri, a dia bana vaġa-rakavari ġana.

Veġabituġu dokona

¹¹ Tarikakagu, ġegu guruġa magona tu maiġa, boġono gena. Tuġamaġi barana ġoirami ai boġono torea tu, boġono namo-vedaurea, ġegu guruġa mabarari boġono korana-iaġiri. Nuġami beġene gwaġiġi, mabarabarami tuġamaġi sebona moġo boġono ġabia, maino ai boġono tanu, ema veuravini e maino Barauna ġomi sevisevimi ai bene tanu.

¹² Karomi tata vetarikaka verauna na boġono vaġa-namori.

¹³ Veaġa o ekalesia tarimari mabarari na ġeri vevaġa-namo ġemi ai ġetuġu-iaġosiani.

¹⁴ Vereġauka Iesu Keriso ġena namo e varevare-bara ema Barau ġena veuravini ema Iauka Veaġa ġena vekako namona, ġomi mabara-barami iatami ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE GALATIA EKALESIARI ĜERI

Galatia vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na mai fefa tu betaĝu Antioka, Efeso o Makedonia ai etanuto-ĝoi nuĝanai etoreato. Mai tu laĝani 48 ema 58 fakari ai ta etoreato. Mo tu Iesu maki emaseto murinai vau. Ĝia ĝena guruĝa baregori mai fefa nuĝanai tu karoa 2:19-21; 3:2-3; 3:11; 5:1 ekiraĝirito.

Paulo na mai fefa etoreato korana tu Iuda tarimari tari ĝe-ekalesiato moĝeri na Galatia ekalesiari vevaĝa-riba kerereri ĝevinirito-ĝoi naima. Ĝia ĝekirato-ĝoi, tarimarima tu Mose ĝena taravatu guruĝari beĝe korana-iaĝirini vauro vevaĝa-maĝuri korikori beĝe ĝoitaĝoani. Moĝesi naima evaĝa-guruĝa gwaĝiĝirito, ekirarito, maĝuri ema vei-iobukaiobuka tu veĝabidadama ĝereĝana ĝenana moĝo Barau ĝena namo ema varevare-bara nuĝanai bita ĝabiani, a dia ĝera ĝauvei e veĝa ĝerina. Ema ekirarito, ĝita tu Keriso ĝena mase na taravatu ĝena seĝuka na eruĝa-vaĝirato, ema ĝita tu Iauka Veaĝa varau taĝabiato, be Iauka na bene ĝori-kaura.

Paulo na ĝena fefa tu maiĝesi eboioĝaiato:

1. Paulo tauĝena na Vari Namona guruĝana ekiraĝiato - karoa 1-2
2. Vevaĝa-maĝuri tu taravatu ĝenana ba Barau ĝena namo e varevare-bara ĝenana eiaĝomani - karoa 3-4
3. Veĝa rakavari ĝerina bitana raka-faka ba roĝo bitana veiri - karoa 5-6

¹ Au Paulo, apostolo tarimagu na mai fefa tu ĝomi Galatia nuĝanai ekalesia doĝoromi ĝemi atore-iaĝosiani. Au tu dia tarimarima ĝeri urai mai ĝauvei aveiani, e dia tarima ta na etuĝuguto, mai apostolo ĝauveina bana veia etato. Asiĝina. Au tu Iesu Keriso ema Tamara Barau na etuĝuguto nai, mai apostolo ĝauveina aveiani. Iesu Keriso tu Barau na mase na ma evaĝa-variĝisi ĝenoĝoiato. ² Ĝegu vevaĝa-namo tu tarikakara mabarari au ĝesi mainai ĝatanuni ĝesi, ĝomi Galatia nuĝanai ekalesia doĝoromi ĝemi ĝatuĝu-iaĝosiani.

³ Barau ĝita Tamara ema Vereĝauka Iesu Keriso ĝerina namo e varevare-bara ema maino ĝomi ĝemi ai bene tanu.

⁴ Iesu Keriso na ĝita ĝera Barau ema Tamara ĝena ura ekorana-iaĝirito, ĝia tauĝena ĝena maĝuri ĝita ĝera rakava dainai etore-tariato. Mo veĝa eveiato anina tu, ĝita toma mai tanobarai etanuni rakavana ĝenana bene vaĝa-maĝurira uranai. ⁵ Tamara Barau arana bitana vaĝa-raĝea vanaĝivanaĝi! Amen.

Vari Namona tu sebona kwariġutu moġo

⁶ Ġomi na mani maġuri boġo veia nai, au tu badaradarakava moġo. Korana ġomi tu Keriso ġena namo e varevarebara lorinai, Barau na ekeamito, ġena tarimarimai boġono iaġo ġana. Ma nuġanai ġomi tu asikauna ġia ġenana ma boġo ragaraka-veġita, benamo vari boruna ta ma boġo ġabi-raġea. ⁷ Mani vau boġo ġabi-raġea maniġa tu dia Vari Namona. Asiġina ġinavaġi moġo. Ġomi mani tu moġoni, tarima kotari na ġeġofa-veġonumini. Ġia ġeurani tu, Keriso Varina Namona beġene vei-veġonua veġata ġetoni. ⁸ Senaġi ġai na ġomi tu Keriso Varina Namona moġo ġemi ġaġobata-iaġiato, ma vari boruna ta tu asiġina. Bema ġai o guba aneruna ta vari boruna ta ġemi ma baġa ġobata-iaġiani nai, dei moġesina beveini tarimana tu, rakava baregona ġenai betanu-vanaġi vanaġini. ⁹ Mai guruġa tu bita kiraġia, senaġi au na mai akiraġi-ġenoġoiani. Bema tarima ta na ġemi ai “Vari Namona” easi-ġobata iaġiani, senaġi ġia na eġobata-iaġiani varina tu mo ġoġabi-raġeato varina moġa ġesi asi ilaila nai tu, mo tarima ġenai rakava metona baregona bene tanu-vanaġi vanaġi.

¹⁰ Au maiġesina aguruġani tu, tarimarima na beġene ġabi-raġegu ġana, ba Barau na bene ġabi-raġegu? Ba mai tarimarima iauri navaġa-namori ġana aguruġani? Bema tarimarima iauri initoma maki roġo navaġa-namori barasi, au toma Keriso ġena vetuġunaġi ai tu asi bara iaġo.

Paulo apostolo tarimanai eiaġoto varina

¹¹ Tarikakagu mabarami, au na ġomi avaġa-guruġa korikorimini. Mo Vari Namona na ġomi ġemi ai aġobata-iaġiato, moġa tu dia tarima ta ġenana erefo-taġuito moġo varina. ¹² Mai Vari Namona maiġa, au na tu dia tarima ta ġenana aġabiato, ema dia tarima ta na evaġa-ribaguto. Asiġina ġinavaġi. Mai Vari Namona maiġa tu Iesu Keriso tauġena na ġegu ai evaġa-foforiato vau aribaiato.

¹³ Au guinenai Iuda ġeri doġoro nuġanai atanuto-ġoi nai, kara aveirito-ġoi variri tu ġoseġaġirito, be ġomi ma ribami. Barau ġena ekalesia doġorona aiġesi avaġa-midigu midigurito-ġoi e alai-lausilausirito-ġoi bana vaġa-rakavari veġata atato-ġoi variri tu ma ribami. ¹⁴ Au na Iuda seneri ġeri maġuri mabarabarari akorana-iaġi ginikaurito-ġoi. Ma au na mai maġuri aveiato-ġoi nuġanai tu, Iuda tarimari au ġuru karogu tauri mabarari au na aguine-iaġirito-ġoi.

¹⁵ Senaġi au tu roġo sinagu legana nuġanai, Barau na eġabiviriġiguto, ema ġena namo e varevare-bara lorinai ekeaguto,

ġia ġena ġauvei bana veia etato. Benamo Barau na eura-viniato ġaronai, ¹⁶ Natuna au ġegu ai evaġa-foforiato. Keriso au ġegu ai, Barau na evaġa-foforiato, anina tu, ġia eurato, au na Natuna Varina Namona irau bese tarimari ġeri ai bana ġobata-iaġia ġana. Barau na Natuna ġegu ai evaġa-foforiato nai tu, tarima ta ġenai asi ma avedanaġito. ¹⁷ Ierusalemna ġana ġeapostolo-ġuinetar tarimari ġeri ai vedanaġi maki asi avaraġeto. A au mo veiġa aġoitaġoato murinai tu, maoro-maoro Arabia ġana aiaġoto. Ma monana ma aġenoġoi-iaġoto Damaseko ġana. ¹⁸ Monai, laġani toitoi (3) ġevanaġito murinai vau, Ierusalemna ġana avaraġeto, Petero ġesi baġana guruġa-ġuruġa uranai. Petero ġesi Ierusalemnai ġaro ga-banana imaima (15) ġatanuto. ¹⁹ Au mo negai apostolo boruna ta tu asi aġitaiato. Au tu Vereġauka tarina Iakobo (o Iames) moġo aġitaiato. ²⁰ Barau ġoiranai au na ġomi mai tu guruġa moġoniri atore-vinimini, asi aġofaġofani.

²¹ Ierusalemna araga-kwaneato tu, Siria ema Kilikia tanori ġana aiaġoto. ²² Keriso ġena tarimarima, Iudea tanonai ġetanuni ekalesiari, au ġitaġitagu ġia tu asi ribari. ²³ Senaġi ġia na au tu varigu korina moġo maiġesi eragato ġeseġaġiato-ġoi, ġekirato-ġoi, “Ġita ġuinenai evaġa-midigu midigurato-ġoi e elai-lausilausirato-ġoi tarimana, toma tu nevaġa-rakavaia etato-ġoi veġabidadamana ma eġobata-iaġiani.” ²⁴ Benamo Barau na kara au ġegu ai eveiato, moġa ġeseġaġiato nai tu, Barau ġevaġa-raġeato.

2

Apostolo tarimari na Paulo ġena ġauvei ġevaġa-moġoniato

¹ Laġani gabanana vasivasi (14) ġekorito murinai vau, Banabas ġesi Ierusalemna ġana ma ġaġenoġoi-iaġoto. Tito maki au na aġori-kauato, be ġia maki ġaiaġoto. ² Au tu Barau na ġegu ai evaġa-foforiato, naima aiaġoto Ierusalemna ġana. Ma monai Vari Namona, irau bese tarimari ġeri aġobataiato-ġoi varina, Ierusalemna ekalesia ġeri akiraġiato. Ma mo Vari Namona tu veġorikau tarimari baregori ġereġari ġeri ai maki akiraġiato, ġia na ġegu ġauvei beġene vaġa-moġonia ġana; korana agarito, akirato, asi namo au ġegu ġauvei ġuinenana moġa, o mai ġauvei variguna aveirini maiġa asi tauri ai beġe iaġoni gariri. ³ Tito tu Grik tarimana, ma au Ierusalemnai neganai, ġia tu au ġesi, senaġi ġia tauġanina kefina beġene lama-vaġia ġigiraġena tu asi ġeveito. ⁴ Senaġi ekalesia o tarikaka ġofaġofari tari ġai fakamai ġerakatoġa-ġairito, ġeurato tu, Tito tauġanina kefina beġene lama-vaġia

veġata ġetato. Ġia ġai fakamai ġema-rakatoġa-ġairito, korana ġeurato, ġai Keriso Iesu ġesi ġasebonato nai, ġai ġema maġuri namona e fakana maġa, beġene ġita-lemma uranai. Korana ġia ġeri ura tu, Iuda ġeri sene taravaturi na ġai ma beġene barubaruma maia. ⁵ Senaġi hora misina nuġanai ta maki ġia garori tu asiġina ġinavaġi veġata ġaseġaġirito. Ġai moġesina ġaveito tauna korikori tu, Vari Namona guruġana moġonina ġomi rekemi ai bene tanu-vesiriġu uranai.

⁶ Veġorikau tarimari baregori tu ma arari, a asi arari au ġegu ai, ġia tu ilaila moġo. Barau na tarimarima tu dia tauġanina murikana vetoġana eġitaiani. Maniġeri veġorikau tarimari na guruġa ta auna vari iatanai tu asi ġetore-kauato. ⁷ Senaġi ġeġitaġuto, Barau na au ġauvei evinġuto tu, mero tauġaniri kefiru asi ġelama-vaġirito tarimari ġeri, mo tu irau bese tarimari ġeri, Vari Namona bana ġobata-iaġia etato, ilailana Petero mero tauġaniri kefiru ġelama-vaġirito tarimari ġeri ai, mo tu Iuda tarimari ġeri ai, Vari Namona bene ġobata-iaġia etato kavana. ⁸ Korana Barau Iuda tarimari ġeri apostolo tarimana Petero ġena ġauvei nuġanai eġauveito-ġoi kavana tu, au irau bese tarimari ġeri apostolo tarimagu ġegu ġauvei nuġanai maki eġauveini. ⁹ Iakobo (o Iames), Petero ema Ioane tu rubu duġuna tarimari monai. Ġia na au ġegu ai Barau ġena namo e varevare-bara ġeġita-leaiato, benamo ġimari aroribari na au e Banabas ġeġabi-rukumato. Moġa anina tu, ġia ma nuġari mabarari ġesi ġekirato, Banabas ema au tu irau bese tarimari ġeri ai, ma ġia tu Iuda tarimari ġeri ai beġe iaġoni. ¹⁰ Guruġa sebna moġo ġai ġevinimato tu ġekirato, asi ġeri-ġari tarimari baġana tuġamaġiri e baġana vaġa-kavari ġetato. Senaġi mai veiġa tu au tauġegu na maki bana veia veġata atoni veiġana.

Paulo na Petero ekira-feiato, korana veiġa ġofaġofana eveiato nai

¹¹ Petero Antioka ġana eiaġomato neganai tu, au na ġoirana ġutu-ġutunai akira-matana matanaiato, korana ġia na veiġa eleaiato nai. ¹² Tovotovonai Iakobo na etuġurito tarimari Petero ġenai roġosi roġo beġere laġasi neganai, Petero tu irau bese tarimari ġesi ġeġaniġani vegogoto-ġoi. Senaġi Iakobo na etuġurito Iuda tarimari ġevotuto nai, ġia tu irau bese tarimari fakari na ma eraka-veġitato. Petero irau bese tarimari fakari na eraka-veġitato, korana mero tauġaniri ġelama-vaġirini veiġana ġekorana-iaġiani tarimari, Iuda tarimari, gariri eveito nai. ¹³ Iuda tarimari kotari maki Petero ġesi ġesebonato, be Petero ġena mo veiġa ġofaġofana ġeveiato. Ma Banabas maki ġia ġeri mai ġofaġofa maġurina na, be ġia maki ġeġofa-darereato. ¹⁴ Senaġi au ġegu ġitaġitai ġia tu

Vari Namona maḡurina korikorinai tu asi ḡerakato-ḡoi naima ḡia mabarabarari matari ḡutuḡuturi ai au na Petero akira-matana matanaiato, akirato, “Ḡoi tu Iuda tarimamu, senaḡi Iuda tarimari ḡeri sene maḡurina tu asi otanuni, a ḡoi tu irau bese tarimari ḡeri tanu-maḡurina otanuni. Ma kara dainai tu irau bese tarimari ovaḡa-naḡirini, Iuda tarimari seneri ḡeri taravatu lorina beḡene tanu otoni, ei?”

Iesu bevaḡa-moḡoniani tarimana na moḡo, Barau na vei-iobukaiobuka tarimanai bekiraḡiani

¹⁵ Aba, ḡita Iuda tarimara tu Iuda korikoriri ḡerina taḡorato. Ḡita tu dia irau bese tarimari ḡerina taḡorato. Irau bese tarimari tu vei-rakava tarimari. ¹⁶ Ma ḡita Iuda tarimara tu ribara, Barau na tarimarima tu dia taravatu na ekiraḡirini veiḡari ḡekorana-iaḡi ginikaurini nai, ekirarini, asi ḡeri vei-rakava etorini. Asiḡina. Ḡia tu Keriso ḡenai ḡeveḡabidadamani naima ekirarini, asi ḡeri vei-rakava etoni. Ḡita maki moḡesi. Keriso Iesu tavaḡa-moḡoniato naima Barau ekirato, asi ḡera rakava etato. Dia taravatu na ekiraḡirini veiḡari takorana-iaḡi ginikaurini dainai. Asiḡina. Keriso ḡenai taveḡabi-dadamato nai. Korana tu taravatu ekorana-iaḡi ginikauani tarimana ta Barau na tu asiḡina ḡinavaḡi beḡabi-raḡeani. Asiḡina moḡo. ¹⁷ Bema ḡita Iuda tarimara tavekwarāḡini, taurani, Keriso ḡesi bitana sebona, be Barau na bene ḡabi-raḡera tatoni nai tu, ḡita tauḡera tavevaḡa-foforini, ḡita tu vei-rakava tarimara. Moḡa anina tu, Keriso eiaḡomato vei-rakava benema vaḡa-baregoa ba? Asiḡina ḡinavaḡi! ¹⁸ Bema au na mo taravatu, asi tauri ai avaḡa-iaḡorito dagarari, ma navāḡa-ruḡa ḡenoḡoiri atoni nai, au tu moḡoni vei-rakava tarimagu, taravatu asi akorana-iaḡiani. ¹⁹ Korana taravatu akorana-iaḡirito-ḡoi maḡurina au tu varau amaseto, be taravatu au na asi ma bakorana-iaḡi ḡenoḡoiani. Taravatu akorana-iaḡiato-ḡoi maḡurina au tu amaseto anina tu, Barau ḡena moḡo bana tanu urana. ²⁰ Au tu Keriso ḡesi ḡesatauro-sebonaguto; dagara sebona tu, roḡo maḡuri atanuni, senaḡi mai tu dia au tauḡegu ḡegu maḡuri. Asiḡina. Mai tu Keriso au nuḡagu ai maḡuri etanuni. Au mai tauḡani nuḡanai mai maḡuri atanu-iaḡiani maiḡa tu, Barau Natuna ḡenai aveḡabidadamani lorina atanuni. Mai Barau Natuna na au eura-viniguto, ma au maḡuri bana ḡabia ḡana, tauḡena ḡena maḡuri evini-fitoḡaiato. ²¹ Au na Barau ḡena namo e varevare-bara tu asi atore-veḡitaiani. Asiḡina ḡinavaḡi. Korana bema tarima ta na taravatu bekorana-iaḡiani nai, vei-iobukaiobuka tarimanai beiaḡoni neganai, Keriso tu bere mase-kava, asi ḡena namo ta.

3

Taravatu tana korana-iaġia, ba veġabidadamai moġo bisini tanu

¹ Ġomi Galatia tarimami babomi! Iesu Keriso sa-tauro ai ġeikoko-kauato varina tu au ġegu ġobatai, be matami ġutuġutunai akiraġi-fofori ginikauato. Ma ġomi mai tu kamara ġora tarimana na ġemi tuġamaġi bemeġa-veġonuri maia, ei? ² Au aurani, mai dagara sebona ġomi na ġokira-varagu: Ġomi na Iauka Veaġa tu taravatu ġokorana-iaġi ginikauato nai ġoġabiato, ba Keriso Varina Namona ġoseġaġiato, benamo ġovaġa-moġoniato nai ġoġabiato? ³ Ġomi tu moġoni boġo babo-korikori, ei? Ġomi maġuri variġuna dabaranai raka tu Iauka Veaġa ġena seġukai ġosinaiato, maitoma ġomi ġourani, magona tauġemi ġemi kokore ai boġono ġoitaġoa ġotoni? ⁴ Be, ġomi mo meto ma midigumidigu tu ġoġoitaġo-kavarito, asi ġeri namo ta? Senaġi mo meto ma midigumidigu, au ribagu tu, asi ġoġwakavarito. ⁵ Ma nadanaġimi atoni, Barau na ġomi Iauka Veaġa evinimini e fakami ai nuġa-farevaġi veġari boruri eveirini, korana ġomi na taravatu ġokorana-iaġi ginikauani nai ba? Ba Keriso Varina Namona ġoseġaġiani, benamo ġovaġa-moġoniani dainai?

⁶ Ġotuġamaġi-ġenoġoi, Aberahamo ġotuġamaġia: “Ġia tu Barau na ekiraġi-toreato guruġana evaġa-moġoniato naima, Barau ekirato, ġia tu vei-iobukaiobuka tarimana, etato.” ⁷ Moġesina naima boġono riba, Barau ġeġabidadama-viniani tarimari ġereġari moġo Aberahamo natuna. ⁸ Buka Veaġai etore-guineato guruġana na ekiraġiani, ekirani, ġoirai Barau na irau bese tarimari tu ġeri veġabidadama ġerina vau bekirarini, asi ġeri rakava betoni. Moġesina naima, Aberahamo ġenai Vari Namona tu ekiraġi-fofori guineato, ekirato, “Tanobara mabarabarari beseri tu, ġoi ġemuna vau vevaġa-namo beġe doġariani.” ⁹ Aberahamo na Barau eġabidadama-viniato, benamo Barau ġenana vevaġa-namo eġoitaġoato. Moġa ilailanai Barau ġenai ġeveġabi-dadamani tarimari mabarabarari tu, Barau ġena vevaġa-namo beġe ġabiani.

¹⁰ Taravatu ġekorana-iaġi ginikauani vau, Barau ġoiranai vei-iobukaiobuka tarimari ai beġe iaġoni ġetoni tarimari mabarari iatari ai tu rakava metona lelevaġina etanuni. Korana Buka Veaġai tu maġesina ekirani, “Taravatu bukanai ġetorerito guruġari asi ġekorana-iaġi vanaġi-vanaġirini tarimari iatari ai tu rakava metona lelevaġina betanuni.” ¹¹ Buka Veaġa na bevaġa-fofori ginikaua, taravatu bekorana-iaġiani tarimana Barau ġoiranai tu dia vei-iobukaiobuka

tarimana. Korana “Barau beḡabidadama-viniani tarimana tu vei-iobukaiobuka tarimanai beiāḡoni, be bemaḡurini.”¹² Taravatu tu irau veḡata, ḡia tu dia veḡabidadama ḡenana eiaḡomani. Korana Buka Veāḡa ekirani, “Taravatu ekorana-iaḡi ginikauani tarimana tu taravatu ḡenana moḡo maḡuri beḡabiani.”

¹³ Senaḡi ḡita tu taravatu ḡena rakava metona lelevaḡina ḡenana Keriso na varau evoi-vaḡirato. Ġita tu ḡia tauḡena na eruḡa-boroḡirato, benamo mo rakava meto lelevaḡina tu ḡia na eḡabiato. Korana Buka Veāḡai etoreato, ekirani, “Ġau ai ḡetou-kaurini, ḡemaseni tarimari mabarabarari iatari ai tu Barau na rakava meto lelevaḡina etore-kauani.”¹⁴ Keriso na ḡita taravatu ḡena rakava meto lelevaḡina ḡenana evoi-vaḡirato, tauna korikori tu, Barau na Aberahamo vevaḡa-namo eviniato, mo vevaḡa-namo moḡa tu irau bese tarimari na maki Iesu Keriso ḡenana beḡene ḡabia uranai. Korana mo dabarai tu, Barau na ekiraḡi-toreato Iaukana tu Iesu Keriso beḡe vaḡa-moḡoniani tarimari mabarari na maki beḡe ḡabiani.

Barau ḡena taravatu na Barau ḡena guruḡatore guinena asi ilaila bekoki-fitoḡaiani

¹⁵ Tarikakagu mabarami, tarimarima ḡera tanu-maḡurina i guruḡa vaḡa-ilailana ta nakiraḡia. Vaḡa-ilailana tarimarima ḡera kiraḡitore guruḡana emoḡonini, benamo tavaḡa-ruḡaiani nai tu, mo guruḡatore moḡa tarima ta na asi ma bekira-fitoḡaiani o iatanai guruḡa boruna ta asi ma betore-kauani.¹⁶ Barau na mo guruḡatore guruḡari tu Aberahamo ema Aberahamo besena sebona moḡo ḡeri ai ekiraḡirito. Buka Veāḡai etoreato guruḡana tu dia maiḡesi ekirani, “Ġoi besemu ḡutumari ḡeri,” korana moḡesi bere kira tu tarimarima ḡutuma bere kiraḡiri; senaḡi ḡia tu ekirani, “Ġoi besemu sebona ḡenai.” Mai tu tarima sebona kwariḡutu moḡo ekiraḡiani, mo tu Keriso ḡereḡana moḡo ekiraḡiani.¹⁷ Au na kara akiraḡiani tu iniḡa: Barau ḡena guruḡatore guruḡana Aberahamo tu evini-guineato; ma laḡani sinau vasivasi ma gabana toitoi (430) evanaḡiato murina i vau, Barau na taravatu evaḡa-ruḡaiato. Ma vau ema ruḡato taravatuna na Barau ḡena guruḡatore guinena moḡa tu asiḡina ḡinavaḡi bekoki-fitoḡaiani, benamo Barau ḡena guruḡatore moḡa tu asi taunai bevaḡa-iaḡoani. Asiḡina ḡinavaḡi veḡata.¹⁸ Bema Barau na evinirato dagarana tu taravatu bita korana-iaḡi ginikauani vau bita ḡabiani nai tu,

mo bita doḡariani dagarana moḡa tu, ribara, dia ekiraḡi-toreato maḡurinai bita doḡariani. Senaḡi Barau tu ḡena namo e varevare-barai eguruḡa-toreto, ma Aberahamo eviniato.

¹⁹ Bema moḡesi nai tu, kara dainai taravatu eiaḡomato? Taravatu eiaḡomato anina tu, tarimarima na Barau ḡekira-sirivaḡiato-ḡoi maḡurina, moḡa tu taravatu na bene vaḡa-fofori ginikaua. Ma Barau na mai taravatu tu dia betanuvanaḡi vanaḡini etato. Asiḡina. Mai taravatu tu betanuviaḡoni mo, Aberahamo natuna bemaḡurini vau bea magoni. Korana Barau ḡena mo guruḡatore tu ḡia ḡenai eveiato. Mai taravatu tu Barau na aneru ta eviniato. Benamo mo aneru na tu Barau ma tarimarima vefakari ai eruḡato tarimana eviniato. Ma mo vefakari ai eruḡato tarimana na tu, ḡita ḡerai ekiraḡi-foforiato, bitana korana-iaḡia ḡana. ²⁰ Bema tarima sebona moḡo eḡauveini nai tu, vefakai eruḡani tarimana tu asi ḡena ḡauvei. Ma Barau mainai tu ḡereḡana moḡo, e ḡereḡana moḡo eguruḡa-toreto.

Taravatu anina tu kara?

²¹ Be, moḡa tauna tu, taravatu na Barau ḡena guruḡatore guruḡana ekira-fitoḡaiiani? Asiḡina ḡinavaḡi. Korana bere Barau na tarimarima taravatu ta bere viniri, benamo mo taravatu ḡenana tarima maḡuri beḡere doḡaria nai tu, moḡoni, ḡita tu taravatu korana-iaḡi-ginikauna ḡenana, vei-iobukaiobuka tarimarai bitara iaḡo. ²² Senaḡi Buka Veḡai etoreato guruḡana na ekiraḡi-foforiani, ekirani, “Mai tano-bara mabarabarana tu vei-rakava ḡena seḡuka gaburenai etanuni.” Moḡa lorinai kara Barau na ekiraḡi-toreato dagarana, moḡa tu Iesu Keriso ḡenai bita veḡabidadamani vau bita doḡariani. Moḡa tauna tu, Keriso bevaḡa-moḡoniani tarimana tu Barau na ekiraḡi-toreato varevarena beviniani.

²³ Iesu ḡenai veḡabidadama maiḡa roḡosi roḡo bere fofori nuḡanai, tovotovonai ḡita tu taravatu ḡena seḡuka gaburenai tatanuto-ḡoi, taravatu na ebiri-ḡaurato mo, Iesu ḡenai veḡabidadama Barau na ma ema vaḡa-foforiato. ²⁴ Be, taravatu na tu ḡita eguine-iaḡirato mo, Keriso eiaḡomato, benamo ekorito. Moḡa anina, ḡita tu Iesu ḡenai bita veḡabidadamani vau, Barau bekirani, ḡita tu asi ḡera rakava betoni. ²⁵ Initoma tu veḡabidadama ḡena nega beraḡasi, naima taravatu na ḡita tu asi ma beḡori-kaurani.

Veḡabidadamai Barau natunai bita iaḡoni

²⁶ Ḡomi mabarabarami tu Barau natuna, korana tu Keriso Iesu ḡenai ḡoveḡabidadamani bene. ²⁷ Ḡomi babatiso ḡoḡabiato tarimami mabarami, Keriso ḡesi ḡosebonato, be Keriso nuḡanai ḡotanuni. ²⁸ Ḡomi mabarami fakami ai ta

tu asi ġemu irau ta. Ġoi tu Iuda tarimamu o irau bese tarimamu, tuġu-rakaorakao tarimamu o fakai otanuni tarimamu, vavine o tau, senaġi ġomi mabarami tu sebona moġo. Keriso Iesu ġesi ġosebonato nai, ġomi mabarami tu sebona kwariġutu moġo. ²⁹ Bema ġomi Keriso ġena tarimarima nai, ġomi tu Aberahamo besena, ema Barau na ekiraġi-toreato dagarana maki boġo ġabiani.

4

Vetuġunaġi tauna tu irau, ma natuna korikoriri maki irau

¹ Au tu iniġesi akirani: Mero misina ta, bema ġia roġo mero kei neganai, tamana na eviniato dagarari mabarabarari asi roġo beġaunarini. Aba, mo dagarara mabarabarari tu ġia ġena farefare, senaġi ġia tu roġo mero kei, naima ġia na asi roġo beġaunarini. A ġia tu tuġu-rakaorakao tarimana kavana roġo betanuni. ² Mo mero misina benariani tarimari, ema mo ġena dagarara beġe ġita-ġaurini tarimari ġeri veġitaġau gaburenai roġo betanuni, beiaġoni mo, tamana na ekiraġi-toreato ġarona bea ġabiani. ³ Ġita maki moġesina, roġo mero misira e kekenira misira negari ai tu, taravatu irauirau e tanobara barauri ġeri tuġu-rakaorakao merora e kekenirai taiaġoto. ⁴ Senaġi Barau na eviriġiato ġarona evotuto nai, Barau na Natuna etuġu-iaġomaiato, vavine ta ġenana ema maġurito. Barau Natuna etuġu-iaġomaiato maġa tu, taravatu ġena seġuka gaburenai ema maġurito. ⁵ Ġia taravatu ġena seġuka gaburenai ema maġurito korana tu, taravatu ġena seġuka gaburenai tatanuni tarimarimara benema voi-ġenoġoira, benamo Barau natunai bisini iaġo ġana.

⁶ Ġomi tu moġoni Barau natuna. Moġesi naima Barau na Natuna Iaukana etuġu-mariġoato, ġita tata lorurai o nuġarai eraka-toġato, ma etanuni. Mo Iauka moġa ġita lorura ġuturi na ekea-rosini, ekirani, “Tamagai, Tamagai!” etoni. ⁷ Moġesi naima ġomi toma tu dia taravatu ġena tuġu-rakaorakao tarimami. Asiġina. Ġomi toma tu Barau natuna. Ġomi tu moġoni Barau natuna lorinai, Barau na natuna bevinirini dagarari mabarabarari tu ġomi na maki boġo ġabirini.

Paulo na Galatia tarimari etuġamaġi-baregorito

⁸ Guinenai ġomi na Barau roġosi roġo boġoro ribaia neganai, ġomi tu ġofaġofa barauri ġotoma-rakariġo vinirito-ġoi, (ġia tu ġima veiveiri dagarari moġo), ġia ġeri tuġu-rakaorakao tarimari ai ġoiġoto. ⁹ Senaġi toma tu, Barau boġoma ribaia, ba nakira, Barau na ġomi bema ribami. Ma kamasi nai tu taravatu moiramoirari, asi tauri dagarari ma ġokorana-iaġi ġenoġoiri ġotoni? Ġomi ġourani tu, maniġeri taravatu

na ma beġene barubaru-tarimi ġotoni, ei? ¹⁰ Ġomi tu ġaro e ġue, vereko ġarori e laġani tari ġotuġamaġi-baregorini e ġokorana-iaġi baregorini. ¹¹ Au ġomi ġemi veiġa aġitarini tu, mai ama tuġamaġi-ġarini. Akirani, au ġomi ġemi ai tu, betaġu avekwarāġi-kavato banaġu atoni.

¹² Tarikakagu mabarami, anoġimini, au kavana boġono vei, korana au maki taravatu aiaġuiato nai, ġomi kavana aveito bene. Ġomi na au ġegu ai veiġa rakavana ta tu asi ġoveiato. ¹³ Ġomi maki ma ribami, au tovotovonai ġomi Vari Namona au na aġobata-vinimito tu, mo keve ta na eġabiguto, benamo maninai tatanuto-ġoi nai. ¹⁴ Aba, au ġegu ai mo keve moġa tu, ġomi ġemi ai vetovonaġi baregona ta, senaġi asi ġoġita-fitoġaguto, e asi ġoraġakwane-moġovaġiguto. A ġomi na au tu Barau ġena aneru ta boġoro ġabi-raġea ilailanai ġoġabi-raġeguto. Ma au tu noġa moġo Keriso Iesu tauġanina korikorina noġa ġoveiguto. ¹⁵ Ġomi ġemi iaku e verere maki barego. A toma tu kamasi, mo iaku e verere tu aiġeri, ei? Mai tu moġoni aguruġani, mo negai bema boġoro ura, matami ġoġibo-vaġiri, benamo au ġovinigu boġoro si nai tu, ġoro ġibo-vaġiri, benamo boġoro vinigu. ¹⁶ Toma tu kamasi? Guruġa moġoniri akira-varamini nuġanai tu, ġemi vetari tarimanai ma boġo vaġa-iaġogu?

¹⁷ Maniġeri ġofaġofa tarimari na ġomi ġemi ai ura tu barego lelevaġina ġetoreani, senaġi ġia ġeri tuġamaġi e ura tu asi roroġoto. Ġia ġeri ura baregona ġeveiani tu, ġomi ġai ġemana moġo boġono raka-veġita, benamo ġia ġeri ai beġene ġabi-vanaġimi ġetoni. Ma ġia na beġene ġabi-vanaġimi, be ġia boġono ura-viniri ġetoni. ¹⁸ Vanaġivanaġi tarimarima namo beġene ġabia uranai, bita uravini-baregorini tu namo vedaurea. Ma namo bene ġora ġana, tarimarima bouravini-baregorini maġurina tu, dia au ġoiragu ai moġo boġono veia. Asiġina. ¹⁹ Natugu, ġomi tu au na atuġamaġi-kaumini. Au tu ġomi urami ai, be noġa vavine ma baniri na mero ġeruġu-vaġirini ġetoni nai, midigu ġeġabirini kavana, au midigu aġanini. Mai midigumidigu tu baġabi-iaġoani mo, Keriso vetoġana korikori ġomi ġemi ai bevetoreni. ²⁰ Initoma au ġegu ura barana tu, ġomi sevimi ai barasi ruġa-tari, be garogu bara kefoa, bara vaġa-kava ginikaumi. Korana au ġomi ġemi ai tu mai ama daradarani, asi aribani, kamasi bavaġa-kavamini.

Hagar ma Sara

²¹ Ġomi taravatu gaburenai tanu ura-dikana ġoveini tari-mami na ġokira-varagu. Ġomi taravatu na kara ekiraġiani guruġana tu ġoseġaġi-ginikauani ba? ²² Buka Veaġa tu

maiġesi etoreato: Aberhamo natuna tu ruarua, ta tuġu-rakaorakao vavinena ġenana emaġurito, ma ta tu vavine fakana, dia tuġu-rakaorakao vavinena, ġenana. ²³ Tuġu-rakaorakao vavinena ġenana emaġurito merona tu, Aberhamo e Hagar ġegenavogoto, monana eġorato. Senaġi vavine fakana ġenana emaġurito merona tu, Barau ġena guruġatore lorinai emaġurito. ²⁴ Mai vetoġa maiġeri tu guruġa vaġa-ilailari veiġari moġo. Mai vavine ruarua maiġeri tu, Barau ġena kiraġitore ruarua ġevaġa-foforirini. Hagar tu Barau ġena kiraġitore ta Sinai Ġorona na eiaġomato dagarana ekiraġiani, ma ġia na eruġa-vaġirito tarimari tu tuġu-rakaorakao tarimari. ²⁵ Mai guruġa "Hagar" tu Arabia tarimari na Sinai Ġoronai ġekiraġiani. Ema Hagar maki toma etanuni Ierusalemna vetoġana kavana. Korana mai Ierusema sitina e Ierusema tarimari tu tuġu-rakaorakao tarimari. ²⁶ Senaġi gubai etanuni Ierusalemna tu faka. Ma ġia tu ġita sinara. ²⁷ Buka Veaġai tu maiġesina ekirani,

"Vavine gabanimu,

mero asi oġabini vavinemu,

e mero ġabi midiguna asi ribamu vavinemu,

noiaku e noverere!

Korana tu ġaraġona na eiaġuiato vavinena natuna tu ġutuma gorogoro,

ma ġaraġona na asi eiaġuiato vavinena natuna tu asi vovoka."

²⁸ Tarikakagu mabarami, ġomi tu Isako kavana. Barau ġena guruġatore lorinai, Barau natunai ġoiaġoto. ²⁹ Mo negai Aberhamo e Hagar ġegenavogoto nai, eġorato merona na Iauka Veaġa ġena seġukai emaġurito merona evaġa-midigu midiguato, moġesi kavana maitoma maki mo veiġa sebona eġorani. ³⁰ Senaġi Buka Veaġai etoreato guruġana tu kara etoni? Ġia tu ekirani, "Mani tuġu-rakaorakao vavinena ma natuna ġesi tu ġomi sevimi na boġono lai-veġitari. Korana vavine fakana natuna ġena farefare mani tuġu-rakaorakao vavinena natuna ġesi tu asi veġata beġe ġauna-vegogoani."

³¹ Ma, tarikakagu, ġita tu dia tuġu-rakaorakao vavinena natuna. Asiġina. Ġita tu vavine fakana natuna.

5

Taravatu irauirauri ġeri tuġu-rakaorakao tarimari ai asi ma boġono iaġo

¹ Ġita tu bitana faka uranai, Keriso na taravatu misimisiri ġerina eruġa-vaġirato. Be boġono ruġa-gigitari. Ma tauġemi mani Iuda tarimari ġeri taravatu misimisiri e vereko

irauirauri ġeri tuġu-rakaorakao tarimami ai asi ma boġono vevaġa-iaġo.

² Ġoseġaġi! Au Paulo na akiramini, bema ġomi tauġanimi kefiri beġe lama-vaġirini nai tu, Keriso na ġita bene ruġa-vaġira ġana, kara eveiato, moġa tu asi ġena seġuka ġomi ġemi ai. ³ Ema mani deidei tauġaniri kefiri beġe lama-vaġirini tarimami tu navaġa-guruġami, ġoseġaġi. Ġomi tu taravatu mabarari misikose boġono korana-iaġi ginikauri veġata. ⁴ Bema ġomi ġokirani, taravatu boġono korana-iaġi ginikaua, be Barau ġoiranai vei-iobukaiobuka tarimami ai boġono iaġo ġotoni tu, tauġemi moġo Keriso ġenana ġoveġabi-ġerevaġini. Ema ġomi tu Barau ġena namo e varevarebara ġenana ġoveġitani. ⁵ Iauka Veaġa ġena seġukai Barau ġenai taveġabidadamani, ema tavaġa-nogani, Barau na vei-iobukaiobuka tarimara benesi ġana. ⁶ Keriso Iesu ġesi esebonato tarimana tu tauġanina kefina ġelama-vaġiato ba asi ġelama-vaġiato tu asi ġeri irau ta; mai veġa ruarua ġerina namo ta asi beġorani. Dagara baregona korikori tu veġabidadama, mo veġabidadama na veuravini evaġa-foforiani.

⁷ Ġomi tu raga-iruiru ai ġoraga-ginikauto-ġoi. Ma kamara deikara na ġoirami easi-kouġauato, benamo toma tu guruġa moġonina asi ma ġokorana-iaġiani? ⁸ Mani vevaġaura veġana maniġa tu dia ġomi ekeamito Barauna ġenana eiaġomani. ⁹ Boġono riba, farao evaġa-tuburini muramurana kotuna na farao evaġa-tubu baregoani. ¹⁰ Barau ġenai ġegu tuġamaġi tu atorekau-gwaġiġiani, korana ribagu, ġia na bevaġa-kavamini, benamo iaunega boruna ta asi ma boġo ġabi-raġeani. Mani ġomi evaġa-tuġamaġi daradaramini tarimana maniġa tu, ġena veġa voina metona bedoġariani veġata.

¹¹ Tarikakagu mabarami, bema au na mero tauġaniri kefiri lamavaġi veġana initoma roġo aġobata-iaġiani nai, au karase nai tu roġo ġevaġa-midigu midiguguni? Bema au na mero tauġaniri kefiri lamavaġi veġana roġo bara ġobata-iaġia nai tu, Keriso ġevaġa-satauroato varina aġobata-iaġiani, mainana tarimarima nuġari tu asi bere vaġa-metori. ¹² Ġomi ġemi tuġamaġi ġevei-veġonu veġonurini tarimari maniġeri, namona tu tauġeri na seuri beġene farari.

¹³ Moġoni, tarikakagu, ġomi Barau na ekeamito tu, taravatu irauirau korana-iaġiri ġerina boġono raka-faka ġana. Ma ġomi tata tu dia taravatu gaburenai ġotanuni, senaġi fakai ġotanuni. Mani fakai ġotanuni dainai tu, tauġani ġena ura rakavari boġono korana-iaġiri ba? Asiġina ġinavaġi!

Ĝomi tu ma veuravinimi ĝesi karomi ĝesi boĝono vevaĝa-kava, e karomi ĝeri vetuĝunaĝi boĝono iaĝo-vini. ¹⁴ Taravatu mabarabarari tu taravatu guruĝana sebonai moĝo Barau na evaĝa-iaĝoato, ekirato, “Sevimu tarimana bono ura-vinia, ĝoi tauĝemu oveura-vinini ilailanai.” ¹⁵ Bema ĝomi tauĝemi karomi tata ĝesi moĝo boĝo vekira-ĝarama ĝaramani e boĝo vevaneni nai tu, boĝono venari, korana karomi ĝesi tauĝemi moĝo boĝo vevaĝa-rakavani, benamo veĝabidadama na boĝo ketoni garina.

Tauĝani ĝena veiĝa e Iauka ĝena veiĝa

¹⁶ Au tu iniĝesina akirani: Iauka Veaĝa na ĝemi maĝuri bene guine-iaĝiri, be tauĝani ĝena ura rakavari asi boĝono korana-iaĝiri. ¹⁷ Ĝita ribara, tauĝani na euravini-baregorini veiĝari, Iauka na tu asi eura-vinirini, ema Iauka na euravini-baregorini veiĝari, tauĝani na tu asi eura-vinirini. Ĝia tauri ruarua tu ĝevevaĝini. Moĝesina naima, ĝoi na veiĝa namori bono veiri otoni veiĝari tu asi oveirini. ¹⁸ A bema ĝoi Iauka na eĝori-kaumuni nai, ĝoi tu dia taravatu gaburenai otanuni.

¹⁹ Tauĝani na euravini-iaĝirini veiĝari tu maĝeri: Mata-boraĝa veiĝari, veiĝa mirori, kima veiĝari, ²⁰ kwaivakuku toma-rakariĝo, ĝora e meĝameĝa, vebaruvini, vevane, mama, niaraniara, arana beĝene vaĝa-raĝea etoni veiĝari, veĝareveĝare, vevare-kirakira veiĝari, ²¹ dagara mata-kifakifari o mata-ĝaniĝaniri, niuniu ema ĝoreĝore, ma veiĝa irauirau maĝesi kavari. Guinenai akira-toreĝaumito kavana, toma maki akira-toreĝaumini, maĝesi veiĝari beĝe veini tarimari tu, asiĝina ĝinavaĝi Barau ĝena Basileia nuĝanai beĝea raka-toĝani.

²² Senaĝi Iauka ĝwaĝwana tu maĝeri: Veuravini, iaku, maino, vevaĝa-gwaĝiĝi, veiau-namo, nuĝa-namo, vetuĝamaĝikau, ²³ nuĝa-ĝavemuko o manau, ema nuĝa-gwaĝiĝi. Maĝeri veiĝa tu taravatu na asi ekourini, asi taravaturi. ²⁴ Keriso Iesu ĝena tarimarima korikori vetoĝana tu maĝesi: Ĝia tu tauĝani na eĝabiraĝe-baregorini dagarari e euravini-iaĝirini dagarari mabarabarari eikoko-kaurito satauro tuĝunai Keriso ĝesi.

²⁵ Bema ĝita Iauka Veaĝa na ĝera maĝuri eguine-iaĝirini nai tu, Iauka Veaĝa ĝena dabarai maki bisini raka. ²⁶ Ĝita tauĝera asi sivekiraĝi-varaĝevaraĝe, e karora nuĝari asi sivei-barubaruri, ema karora tata ĝeri ai dagara tari moĝeri asi simata-ĝaniĝani-iaĝiri.

6

Ekalesia karomi ĝesi boĝono vevaĝa-kava

¹ Tarikakagu mābarami, bema fakami ai tarima ta na veīga eleaiāni gōgītaiani nāi tu, Iauka Veāga na gēmu maḡuri eguine-iaḡiani tarimamu na nuḡamu ma manauna ḡesi bono vaḡa-kavaia, ḡena maḡuri bono toto-iobukaia maia. Senaḡi gōi tauḡemu maki bono venari. Asi namo Satani na gōi maki beriba-ḡanimuni ḡesi. ² Karomi tata ḡesi boḡono vevaḡa-kava, ḡemi meto boḡono ḡwa-barabarari, korana moḡesi boḡo veini tu, Keriso ḡena taravatu boḡo korana-iaḡi ḡitakauani. ³ Bema tarima ta tauḡena bevetuḡa-maḡini, ḡia tu tarima korikori betoni, a nuḡanai ḡia tu asi ḡeiāviani tarimana. Ḡia tu tauḡena kekei moḡo eveḡofaḡofa-iaḡini kekei. ⁴ Tarimarima mabarari tu tata ḡeri veīga e maḡuri beḡene vetau-ginikauri. Benamo moḡa murinai vauro tata ḡia tauḡena ḡena maḡuri namona iakuna bene vei. A dia ḡia ḡena maḡuri namona tarima ta ḡena maḡuri ḡesi bene vaḡa-vetovoa. ⁵ Korana tu tarima tata ḡereḡana na ḡena maruna metona bene ḡwaia.

⁶ Tarima ta deikara riba eḡabini Barau ḡena guruḡai tarimana tu, ḡia ḡenai kara etanuni dagarari kota ḡena vevaḡa-riba tarimana bene varevare-vinia.

⁷ Tuḡamaḡi kerereri na asi beḡene ḡabimi. Barau tu asi boḡo ḡofaiāni. Tarimarima tu kara ḡuena evaroani, benamo moḡa ḡwaḡwana ḡereḡana moḡo eḡabiani. ⁸ Tauḡani ḡena ura rakavari ekorana-iaḡirini tarimana tu, tauḡani ḡena ura rakavari ḡerina maḡuri rakava kwaikwaina e mase bedoḡaririni. A Iauka Veāga ḡena veīga namori ekorana-iaḡirini tarimana tu, Iauka Veāga ḡena veīga namori ḡerina maḡuri vanaḡivanaḡi beḡabiani. ⁹ Moḡesina naima veīga namori veiveiri ai asi bitana gau. Korana veīga namori veiveiri asi bita vaḡa-ketoani nāi tu, kwakwa negana korikorinai tu ḡaniḡani bita kwa-doḡarini. ¹⁰ Moḡa lorinai ḡita ḡera mai nega namonai tu tarimarima mabarabarari ḡeri ai veīga namori bisini veiri. Ma mai veīga namori tu Keriso ḡenai ḡeveḡabidadamani besena mabarabarari ḡeri ai tu bisini veiri veḡata.

Dia kefi lamavaḡi ḡenana maḡuri boḡoitaḡoani

¹¹ Mai fefa tu au tauḡegu na batorea ḡomi ḡemi. Gōgītaiani, māi guruḡa-matari baregori atorerini māi fefai. ¹² Goseḡaḡi, ḡomi tauḡaniami kefirī beḡene lama-vaḡiri guruḡari ḡevei-gwadarini tarimari, manīḡeri tu tauḡani murika na dagarari koriri ḡevekokoroku-iaḡirini tarimari. Mani tarimarima manīḡeri tu Keriso ḡena satauro dainai beḡe vaḡa-midigu midigurini garinai manīḡesi ḡeveini. ¹³ Tauḡaniri kefirī ḡelama-vaḡirini tarimari na taravatu tu asi ḡekorana-iaḡiani. A ḡia tu ḡeura-baregoni, ḡomi tauḡaniami kefirī beḡene lama-vaḡiri ḡetoni. Ḡia ḡeura-dikani tauna korikori tu, ḡomi

tauḡanimi kefirī beḡe lama-vaḡirini nai, beḡene veiavi ḡana.
¹⁴ Au dagara ta vekokorokuna tu asiḡina ḡinavaḡi haveini,
 a au tu ḡita ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena satauro moḡo
 havekokoroku-iaḡiani. Korana mai satauro ḡenana tanobara
 dagarari au ḡegu ai tu ḡemaseto satauro tuḡunai, ema au
 maki tanobara dagarari ḡeri ai tu amaseto satauro tuḡunai.
¹⁵ Mero tauḡaniri kefirī ḡelama-vaḡirini nai, namo ta asi
 beḡorani, ema mero tauḡaniri kefirī asi beḡe lama-vaḡirini
 nai, maki namo ta asi beḡorani. Korana dagara baregona
 sebona Barau ḡenai tu, Barau na tarima variḡu geragerarai
 evaḡa-iaḡorani. ¹⁶ Mai maḡuri maiḡa beḡe tuḡamaḡiani e beḡe
 korana-iaḡiani tarimari tu Barau ḡena tarimarima o Isaraela
 tarimari korikori; ḡia iatari ai maino e vevetuḡaḡwa bene
 tanu.

¹⁷ Maitoma beiaḡoni, tarima ta na au meto asi ma bene
 vinigu, korana Iesu ḡebaru-viniani tarimari na ḡekwariguto,
 be ḡegu giri tauḡanigu ai aḡwa-rakaorini, moḡeri na ḡevaḡa-
 foforinai, au tu Iesu Vereḡauka ḡena vetuḡunaḡi tarimana
 korikorina.

¹⁸ Tarikakagu mabarami, ḡita ḡera Vereḡauka Iesu Keriso
 ḡena namo ma varevare-bara ḡomi mabarami iaukami ḡesi
 bene tanu. Amen.

PAULO ĜENA TORETORE EFESO EKALESIARI ĜERI

Efeso vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na mai fefa tu Romai dibura numanai etanuto-ĝoi nuĝanai etoreato (Apostolo 28). Mai fefa tu betaĝu laĝani 60 o 61 ai etoreato, mo tu Iesu maki emaseto murinai. Mai fefa anina baregona tu, "Ekalesia doĝorona tu Keriso Tauĝanina," ema mai fefa ĝeĝori-kauani siriri tu karoa 4:1-4.

Paulo na mai fefa etoreato ĝena ura baregona tu, Efeso ema Asia Keina (o Asia Minor) mabarana nuĝanai maki Iesu Keriso ĝevaĝa-moĝoniani tarimari, 1) ĝeri veuravini ema veĝabidadama Keriso ĝenai ma beĝene tore-sirivaĝia ĝana; 2) bene launaĝiri, tarima guinena ma ĝena maĝuri rakavari ĝesi beĝene koki-fitoĝaia, ma tarima variĝu geragerana beĝene tore-kaua; 3) bene vaĝa-ribari, Keriso tauĝanina nuĝanai Iuda tarimari ema irau bese tarimari tu sebona moĝo, asi ĝeri irau ta; 4) Keriso ema ekalesia doĝorona nuĝari ai kara vekuretoĝana etanuni bene vaĝa-foforia ĝana.

Paulo na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Ĝita ĝera farefare ĝena barego Keriso ĝena maĝuri nuĝanai - karoa 1-3
2. Ĝita Keriso ĝena maĝuri nuĝanai tu aiĝesina bitana tanu - karoa 4-6

¹ Au Paulo, Barau ĝena ura lorinai Keriso Iesu ĝena apostolo tarimagu ai aiaĝoto. Mai fefa tu Efeso ai Barau ĝena veaĝa tarimami, Keriso Iesu ĝenai ma ĝemi vetuĝamaĝikau tarimami, atore-vinimini. ² Barau ĝita Tamara ema Vereĝauka Iesu Keriso ĝerina varevare-bara e maino ĝemi ai bene tanu.

Keriso ĝena maĝuri nuĝanai Barau na namo iauka rekenai evinirani dagarari

³ Barau, ĝita ĝera Vereĝauka Iesu Keriso Tamana, sivaĝa-raĝea, korana Keriso ĝesi tasebonato maĝurina nuĝanai, ĝia na iauka rekenai gubai ĝetanuni dagarari namori moĝeri mabarari ĝita evinirato. ⁴ Tanobara roĝosi roĝo bere veia ĝaronai veĝata, Keriso na vevaĝa-maĝuri ĝauveina beveiani bakunai, Barau na ĝita ĝia ĝena eĝabi-viriĝirato. Ĝita eĝabihidirato tu, ĝia ĝoiranai bitana veaĝa e asi ĝera vei-rakava ta bitana tanu ĝana. Barau ĝena veuravini lorinai, ⁵ ĝia na mai maĝuri eboioĝa-guineato, ekirato, ĝita tu Keriso ĝenana ĝia natunai bevaĝa-iaĝorani. Mai tu ĝia tauĝena ĝena nuĝa-namo ai ĝena ura eveiato veĝana. ⁶ Barau ĝena namo

e varevare baregona marevana namo vedaureana sivaḡa-raḡea. Korana mai namo e varevare-bara maiḡa tu Barau na ḡita evini-kavarato moḡo, euravini-baregoani merona, Iesu Keriso, ḡena maḡuri nuḡanai.

⁷ Ḡita tu, Keriso emaseto nai, rarana na evoi-ḡenoḡoirato, e ḡera rakava maki etuḡamaḡi-fitoḡarito. Mai tu Barau ḡena namo e varevare-bara namo vedaureana veiḡana, ⁸ ḡita ḡerai barego lelevaḡi evaḡa-foforiato, ema iaunega e tuḡamaḡi-faka evinirato. ⁹ Barau ḡena ura Keriso ḡenana beveiani veiḡana tu vekuretoḡa, senaḡi tauḡena ḡena nuḡa-namo ai ḡita evaḡa-ribarato. ¹⁰ Mai Barau ḡena ura o boioḡa maiḡa tu ekiraḡi-toreato ḡarona beḡabiani vauro bevaḡa-foforiani. Mo tu gubai ḡetanuni dagarari e tanobarai ḡetanuni dagarari mabarari Keriso kwakuna koranai beḡabi-vegogorini. Benamo Keriso na moḡeri dagara mabarari beguine-iaḡirini.

¹¹ Ḡita tu Keriso bakunai Barau na ḡena eḡabi-viriḡirato, tauḡena na tovotovonai veḡata eboioḡaiato ilailanai. Ma dagara mabarari maki ḡia tauḡena na eura-iaḡirni dabarari ai eḡauvei-iaḡirini. ¹² Moḡa lorinai ḡai Iuda tarimama, deiri Keriso ḡavaḡa-moḡoniato ma ḡenai ḡavetuḡa-maḡikau-guineto tarimama na Barau marevana baregona baḡana vaḡa-raḡea.

¹³ Ma ḡomi irau bese tarimami na maki mai guruḡa moḡonina tu ḡovaḡa-moḡoniato, mo tu Barau na ḡomi bevaḡa-maḡurimini Varina Namona guruḡana. Ḡomi mai guruḡa ḡoseḡaḡiato nai tu, ḡovaḡa-moḡoniato, benamo Keriso ḡenai ḡovetuḡamaḡikauto. Moḡesina naima Barau na ḡomi maki ḡia ḡena tarimarimai evaḡa-iaḡomito. Barau na ḡomi eḡabi-raḡemito vetoḡana ḡemi ai eveiato tu, Iauka Veaḡa, ekiraḡi-toreato Iaukana, evinimito. ¹⁴ Ḡita na Iauka Veaḡa tu varau taḡabiato, moḡesi naima ribara, Barau na ḡena tarimarima ḡeri ekiraḡi-toreato dagarana tu ḡita na maki bita ḡabiani. Initoma tu roḡo tavenarini, beiaḡoni mo, Barau na ḡena tarimarima beḡabi-iaḡorini ḡia sevina ḡana. Barau marevana baregona sivaḡa-raḡea.

Paulo ḡena ḡauḡau

¹⁵ Moḡesina naima, au tu Iesu Vereḡauka ḡoḡabidadamaviniani e Barau ḡena tarimarima veaḡari ḡoura-vinirini varina ama seḡaḡiato ḡarona na veḡata, ¹⁶ Barau tanikiu-vinina ḡomi bakumi ai tu asi avaḡa-magoani, e iatami ai aḡauḡauni. ¹⁷ Akirani, ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena Barau na iaunega ema vevaḡa-fofori Iaukana bene vinimi, be Barau boḡono riba-ginikaua. Barau tu Tamara, ma ḡia marevana ma mamana tu iaru-korokoro. ¹⁸ Ma Barau anoḡiani, akirani,

ġemi tuġamaġi mama bene vinimi, ġena vevaġa-namo irau vedaureana, voina baregona dagarana boġono ġabia uranai ekeamito ġotuġamaġikauani, moġa tu boġono riba-ginikaua. Be Barau ġena tarimarima veaġari na dagara namo vedau-reari beġe ġabirini, moġeri tu boġono ribari. ¹⁹ Ema Barau tavaġa-moġoniani tarimara nuġarai Barau ġena seġuka iarukorokorona eġauveini maiġa maki boġono ribaia. Barau ġena mai seġuka maiġa ġena ġauvei kokorena tu barego lelevaġi. ²⁰ Ġia na tu mai seġuka kokorena Keriso ġenai evaġa-foforiato nai, Keriso mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato, e gubai ġia ġimana aroribanai evaġa-tanuato. ²¹ Keriso tu monai tuġunai etanuni e evereni. Ġia tu iauka rakavari mabarari, ġeveġitaġauni iaukari, e ġeri maoro barego lelevaġi iaukari, e ma ġeri seġuka iaukari, ma seġuka lelevaġi aneruri, ema ara ġekiraġirini arari mabarari iata-raġeri ai evereni. Mai tu dia mai tatanuni neganai moġo, asiġina, mai tu ġoirai vau mani eiaġomani neganai maki ġia tu bevereni veġata. ²² Barau na dagara mabarari Keriso kwakuna fanafanana gaburenai etorerito, e Barau na ġia tu ekalesia mabarana bene debaia etato. ²³ Ekalesia tu Keriso tauġanina. Ma mai tauġanina maiġa tu Keriso tauġena ġena maġuri na evaġa-vonu-raġeato, ema dagara mabarari maki gabu mabarari ai evaġa-vonurito.

2

Barau na Keriso ġesi ma bevaġa-maġurirani

¹ Guinenai ġomi iaukami tu mase ġotanuto-ġoi, korana ġemi kira-sirivaġi e veġa rakavari ai bene. ² Mo negai ġomi na mai tanobara ġena veġa rakavari ġoveirito-ġoi, ema iauka rakavari eġita-ġaurini iaukana ġokorana-iaġiato-ġoi. Mai veġitaġau iaukana maiġa ġena basileia o veġitaġau seġukana tu barego lelevaġi guba e tanobara fakari ai. Ma ġia toma tu Barau asi ġeseġaġi-viniani tarimari nuġari ai etanuni e eġauveini. ³ Guinenai ġita mabarara maki ġia kavana taveito-ġoi, tauġani ġena veġa rakavari tavaġa-moġonirito-ġoi. Tauġanira e nuġara ġeri ura e tuġamaġi rakavari takorana-iaġirito-ġoi. Moġa lorinai ġita maki tarimarima kotari kavari Barau ġena baru baregona tu ġita iatarai etanuto-ġoi.

⁴⁻⁵ Moġoni, ġita iaukara tu mase ġera kira-sirivaġi lorinai, senaġi vevetuġaġwa-bara Barauna ġena veuravini barego vedaurea lorinai, Keriso ġesi ma evaġa-maġuri ġenoġoi-sebonarato. Boġono riba, ġita tu Barau ġena namo e varevare-bara moġo bakunai evaġa-maġurirato. ⁶ Keriso Iesu ġena maġuri nuġanai, ġita tu Barau na Keriso ġesi

mase na evaḡa-variḡisi sebonarato, ma Keriso ḡesi ḡena vere seanai evaḡa-tanu sebonarato guba vanuḡanai. ⁷ Moḡesi eveito korana tu, ḡoirai ḡia ḡena veiau-namo vetoḡana, ḡena namo e varevare-bara barego lelevaḡina ḡerana bene vaḡa-foforia uranai. Mai Barau ḡena veiau-namo vetoḡana, ḡena namo e varevare-bara na efororito maiḡa tu, Keriso Iesu ḡesi tasebonato nuḡanai, ḡita ḡerai evaḡa-foforiato.

⁸ Ğomi tu ḡemi veḡabidadama ḡenana Barau na ḡena namo e varevare-barai evaḡa-maḡurimito. Ğomi tu dia tauḡemi ḡemi kokore na ḡovevaḡa-maḡurito. Asiḡina, mai tu Barau ḡena varevare ḡita evinirato. ⁹ E dia ḡomi ḡemi ḡauvei dairi ai voimi ḡoḡabiato dagarana, be moḡa veiavina tarima ta asi bene vei. ¹⁰ Ğita tu Barau ḡimana veiveina tarimara. Barau na Keriso Iesu ḡenana tarima variḡurai evaḡa-iaḡorato, ḡauvei e veiḡa namori bisini veiri ḡana. Mai ḡauvei e veiḡa namori tu Barau na varau erovina-torerito, ḡita na bisini veiri ḡana.

Keriso na bese ruarua evaḡa-sebonarito

¹¹ Ğomi boḡono tuḡamaḡi, guinenai ḡomi irau bese tarimami Iuda tarimari na ḡekiraḡimito-ḡoi “kefimi asi lamavaḡi tarimami”. Iuda tarimari tauḡaniri kefiru tu lamavaḡi. Ğia na mai mero tauḡaniri kefiru lamavaḡi veiḡana tu tauḡeri ḡimari na ḡeveiani veiḡana. ¹² Boḡono tuḡamaḡi, ḡomi mo negai Keriso ḡesi tu ma fakami, e Isaraela besena nuḡanai maki ḡomi tu vanuḡa boru tarimami nai asi ḡeḡabi-raḡemito, ema Barau ḡena kiraḡitore eveirito nuḡanai, eguruḡa-toreto dagarari maki ḡomi na tu asi boḡo doḡaririni. Ema ḡomi mai tanobara nuḡanai tu asi ḡemi Barau ema dagara namona ta ḡoirai asi ḡotuḡamaḡi-kauani. ¹³ Ğomi guinenai tu manaḡa rakava, senaḡi toma Keriso Iesu ḡesi ḡosebonato nai, ḡoma kavinaḡito Barau ḡenai. Ğomi Keriso rarana na ema ḡabi-kavinaḡimito.

¹⁴ Korana Keriso tauḡena tu ḡita ḡera maino evaḡa-ḡoraiani tarimana. Ğia na ḡita bese ruarua bese sebonai moḡo evaḡa-iaḡorato. Korana ḡai Iuda besena ema ḡomi irau bese tarimami vekaravarai ḡita evare-kirarani kobena tu Keriso tauḡanina satauro ai emaseto nai evare-kiraiato, benamo evaḡa-rakava-ḡosiḡosiatu. ¹⁵ Ğia na Mose ḡena taravatu nuḡanai velaunaḡi guruḡari ḡetanuni dagarari mabarari maki erovorito. Keriso na mo veiḡa eveiato anina tu, ḡia ḡena ura ḡita bese ruarua ḡerana ḡia tauḡena ḡesi bene vaḡa-sebonara, tarima variḡuna sebona moḡo bene veia ḡana; ema ḡita fakarai maki maino bene vaḡa-ḡoraia ḡana. ¹⁶ Ğia satauro ai emaseto korana tu, mai bese ruarua tauḡani

sebonai moġo bene vaġa-sebonari, benamo Barau ġenai ma bene ġabi-ġenoġoiri ġana. Ema ġia fakari ai ġeri veiau-rakava maki, satauro ai emaseto nai, evaġa-koririto.

¹⁷ Keriso eiaġomato tu, maino varina ema ġobata-iaġiato. Mai maino varina ġomi irau bese, Barau ġesi fakami manaġa tarimami ġemi, e Iuda tauri, Barau ġesi fakari kavinaġi tarimari ġeri, ema vari-fiuato. ¹⁸ Ġita mabarara, irau bese tarimami e Iuda tarimama, tu Keriso ġenana Iauka sebona nuġanai moġo Tamara ġenai bita iaġoni.

¹⁹ Tauna moġa, ġomi toma tu dia tanukau e vanuġa boru tarimami. Asiġina, toma ġomi tu Barau ġena tarimari ġesi vanuġa sebona e Barau ġena numa tarimami. ²⁰ Ġomi tu numa, fore iatanai ġeragarini kavana. Barau na ġomi tu apostolo tarimari e peroveta tarimari iatari ai eraga-kaumito, ma Keriso Iesu tu ġemi numa daigunina o duġuna forena baregona. ²¹ Keriso ġena maġuri nuġanai mo numa ġauna mabarana evaġa-tubu-tubukau ginikauato, ma ebaregoni Rubu Veaġai eiaġoni Vereġauka ġena maġuri nuġanai. ²² Keriso ġesi ġosebonato nai, ġomi maki Barau na tarimarima tari ġesi eġabi-vegogomini, benamo Barau ġena tanu numanai ġoiaġoni Iauka nuġanai.

3

Paulo ġena ekalesia ġauveina irau bese tarimari fakari ai

¹ Tauna moġa, au Paulo na Vari Namona ġomi irau bese tarimami ġemi aġobata-iaġiani ġaramanai, dibura numai atanuni maiġegu. Au tu Keriso Iesu ġena dibura tarimanai aiaġoto, ma ġomi iatami ai Barau ġenai aġurigurini. ² Au atuġamaġini, ġomi tu varau ġoseġaġito, au Barau na ġena namo lorinai mai ġauvei eviniguto, Vari Namona, varevarebara varina, ġomi irau bese tarimami ġemi bana ġobata-iaġia ġana. ³ Mai vari vekuretoġana, (mai tu ġomi irau bese tarimami maki Barau ġena tarimarimai ġoiaġoto varina), Barau na au ġegu ai evaġa-foforiato. Mai vari maiġea tu kotuna varau batorea ini fefa nuġanai. ⁴ Mai fefa maiġa boġo iaviani nai tu, boġo riba-maoroni, au Keriso varina vekuretoġana tu ma ribagu. ⁵ Barau na mai vari vekuretoġana maiġa guinenai ġetanu-iaġomato-ġoi tarimari tu asi evaġa-ribarito. Senaġi toma tu Barau na Iauka Veaġa ġenana ġena apostolo veaġari e peroveta tarimari veaġari ġeri ai ema vaġa-foforiato.

⁶ Mai vari vekuretoġana Barau na ema vaġa-foforiato varina tu maiġa: Irau bese tarimari maki Vari Namona ġenana Iuda tarimari ġesi bese sebonai e tauġani sebonai moġo

beḡe iaḡoni. Benamo mabarabarari na Barau na ekiraḡi-toreato dagarana Keriso Iesu ḡenana beḡe ḡabiani. ⁷ Barau ḡena namo e varevare-bara lorinai, mai Vari Namona maiḡa bana varifu-rakao rakaoa etato. Barau ḡena mai namo e varevare-bara varevarena tu ḡia ḡena seḡuka eḡauveini ḡenana au eviniguto. ⁸ Aba, au tu Barau ḡena tarimarima mabarari ḡeri dokodokona tarimagu, senaḡi Barau na ḡena namo lorinai mai ḡauvei eviniguto, irau bese tarimari ḡoirari ai Vari Namona bana ḡobata-iaḡia etato. Mai Vari Namona maiḡa tu Keriso ḡenai maḡuri e dagara namo vedaureari tarimarima tauḡera na asi bita ḡoitaḡorini dagarari eki-raḡirini. ⁹ Ema tarimarima mabarari ḡeri ai bana kiraḡi-fofori ginikau, Barau ḡena ura e boioḡa tu, irau bese tarimari maki ḡeri vevaḡa-maḡuri taunai bene iaḡo. Mai boioḡa o tuḡamaḡi maiḡa tu tanobara evesinato monana veḡata dagara mabarari eveirito Barauna ḡenai vekuretoḡa etanuni. ¹⁰ Barau ḡena tuḡamaḡi tu, maitoma vauo ekalesia ḡenana ḡia ḡena iaunega e tuḡamaḡi irauirauri, ḡeveḡitaḡauni iaukari e ḡeri maoro barego lelevaḡi iaukari ḡeri ai bene vaḡa-foforiri etato. Mai iauka maiḡeri tu guba fakanai ḡetanuni iaukari. ¹¹ Mai tu Barau ḡenai vanaḡivanāḡi etanuni boioḡana. Barau na mai ḡena boioḡa maiḡa tu ḡita ḡera Vereḡauka Keriso Iesu ḡenana vauo ema vaḡa-foforiato. ¹² Ḡita tu Keriso ḡena maḡuri nuḡanai tatanuni, ema ḡia ḡenai taveḡabidadamani lorinai, Barau sevina ḡana tu asi garina ḡesi e nuḡara gwaḡiḡi bita raka-kavini. ¹³ Moḡa lorinai au ḡegu ura baregona tu asi boḡono tuḡamaḡi-moiramoira, au amidigu-midiguni nai. Au midigu-midigu aḡoitaḡoni tu, ḡomi namo boḡono ḡoitaḡo ḡana.

Paulo Efeso ekalesiari ḡeri eḡauḡauto

¹⁴ Au na moḡeri mabarari Tamara na eveirito dagarari atuḡamaḡirini nai, ḡoiranai avetui-tarini ma aḡuri-ḡurini. ¹⁵ Ḡia tu bese sebona tarimari gubai e tanobarai ḡetanuni Tamari. Ma ḡia na mai bese sebona arana eturaiato. ¹⁶ Barau mamana marevana tu irau veḡata ma barego lelevaḡi naima, au na anoḡiani, akirani: Ḡia ḡena mama marevana asikeikeina na ḡia tauḡena Iaukana ḡenana seḡuka bene vinimi, be nuḡami e iaukami bene vaḡa-kokoreri. ¹⁷ Korana mo dabarai tu Keriso maki ḡemi veḡabidadama lorinai, be ḡomi nuḡami ai betanuni. Ema Barau anoḡiani, ḡomi maki ḡau ḡokana e lamuna tano nuḡana ḡana ḡevariḡoni, benamo ḡevelamulamu-tarini nai, ḡau tano iatanai eruḡa-gwaḡiḡini ilailanai, ḡomi maki moḡesina nuḡami veuravini na bene vaḡa-vonuri, be veuravini ai boḡono ruḡa-gigitari.

18 Be Barau ġena tarimarima veaġari mabarari ġesi Keriso ġena veuravini barego lelevaġina, rababana, e maukana, e varaġena, ema dodokuna boġono ribaia, ¹⁹ ema boġono riba, mai Keriso ġena veuravini tu riba mabarari maki evanaġirini. Mai veuravini boġono ribaia, be Barau tauġena ema ġena maġuri mabarana na ġomi bene vaġa-vonuvonu-raġemi.

²⁰ Barau ġena seġuka ġita ġerai eġauveini tu, dagara barego lelevaġiri eveirini; ġita na ġia tanoġiani dagarari ema ġita na tatuġamaġirini dagarari mabarari maki evanaġirini.

²¹ Moġa lorinai ġita ekalesia nuġanai tarimara e Keriso Iesu ġena maġuri nuġanai tarimarimara ġuruna ġuruna na mabarabarara na Barau moġo bitana vaġa-raġea vanaġivanaġi. Mai tu guruġa moġonina. Amen!

4

Ekalesia mabarara tu Keriso nuġanai tauġani sebona

¹ Au Paulo tu dibura numai atanuni, korana Vereġauka vetuġunaġina aiaġo-viniani nai. Au na ġomi alaunaġimini, Barau na ekeamito maġurinaġi moġo boġono tanu, boġono tanu-namonamo moġo. ² Karomi vekaravari ai ġomi tu boġono vetore-variġo, ema manau ai boġono tanu, boġono vevaġa-gwaġiġi. Ma karomi tari na veiġa ġelearini nai tu, veuravini ai nuġami boġono vaġa-gwaġiġiri karomi ġeri ai, be karomi tata ġesi asi boġono vebaru-vini, a boġono veiaunamo moġo. ³ Ġita tu Iauka Veaġa na eġabi-vegogorato, be tasebonato, ma maino varona na ebaru-vegogorato, be maino ai tatanuni. Moġa lorinai mai tasebonato ma maino ai tatanuni maġurina maġa tu boġono kokore, be boġono ġabi-gigitaria.

⁴ Ġita mabarara tu tauġani sebona moġo, ema Iauka maki sebona moġo ġerai etanuni. Ma Barau na ġomi ekeamito maki dagara sebona moġo uranai ekeamito, ma ġita toma tu mo dagara sebona moġo tatuġamaġi-kauani, (mo tu maġuri vanaġivanaġi). ⁵ Vereġauka sebona etanuni, veġabidadama sebona etanuni, babatiso veġana sebona moġo etanuni. ⁶ Barau maki sebona etanuni, ma ġia tu ġita mabarabarara Tamara; e ġia tu barego ma tarimarima mabarara iata-raġerai etanuni, eġita-ġaurani, ema tarimarima mabarara fakarai eġauveini, ma tarimarima mabarara nuġarai etanuni.

⁷ Ma ġita tata tu Keriso na varevare evinirato, ġia ġena namo e varevare-bara ilailari ai bene vinira etato kavana.

⁸ Moġesina naima Buka Veaġai Keriso varina maġesi ekirani, "Ġia guba ġana ma evaraġeto nai tu,

dibura tarimari ebarubarurito, benamo ġia murinai evaġa-rakarito, ma eġori-kaurito, benamo tarimarima varevare evinirito.”⁹ Mai guruġa, “Ġia ma evaraġeto,” anina tu kara? Mai guruġa, “Ġia ma evaraġeto,” na ġita evaġa-ribarani, Keriso tu dia evaraġeto moġo. Asiġina. Ġia tovotovonai tu tanobara gabigabina ġana roġo evariġoto.¹⁰ Mo evariġoto tarimana moġa, ġereġana guba mabarari tu evanaġirito, ġia tu tuġuna vanigerena ġana evaraġeto. Ġia moġesi evaraġeto anina tu, guba e tanobara mabarana ġia na tauġena Iaukana na bene vaġa-vonua ġana.¹¹ Ma ġia tauġena na kotari tu apostolo ġauveina evinirito, (mai tu ekalesia vaġa-ruġana ġauveina), tari tu peroveta ġauveina evinirito, tari tu evanelia ġauveina evinirito, tari tu ekalesia nari ġauveina e Barau ġena guruġa vaġa-riba-iaġina ġauveina evinirito.¹² Moġeri ġauvei evinirito tauna korikori tu, Barau ġena tarimarima veaġari bene rovina-toreri, ġena ġauvei beġene veiri, e Keriso tauġanina beġene vaġa-tubu ginikaua,¹³ bene iaġo mo, ġita ġera veġabidadama ema ġera riba Barau Natuna ġenai beġea baregoni e bita sebona-korikorini, benamo bita barego-ginikauni, ema Keriso ġena veġa e maġuri mabarana maki ġita na bita ġabiani.

¹⁴ Benamo mo dabarai ġita tu dia mero raraka-rarakari kavari, be vevaġa-riba irauirauri na e tarimarima ġeri iaunega ġofaġofari na ema tuġamaġi rakavari na asi beġene ġofa-iaġora e ġofa-iaġomara; noġa moġo ġasi iavara ema ure-ure na ekwari-iaġoani ekwari-iaġomaiani kavana.¹⁵ Senaġi ġita tu veuravini ai guruġa moġoniri bitana kiraġi, be Keriso ġena maġuri nuġanai dagara mabarari ai tu bitana barego. Keriso tu ġita edebarani.¹⁶ Keriso tu tauġani debana, ma tauġani mabarana tu ġia ġena seġukai legana tata ġia na etorerito gaburi ai ġeġauveini. Ma ġia ġena seġukai komukomuri evaġa-tubukau gwaġiġirini varovarori na turiġa komukomuri evaġa-tubutubu-kaurini, ema evaġa-tubutubukau gigitaririni. Benamo monana tauġani legana irauirau tauġani nuġanai tata ġena ġauvei ġeveiani, benamo tauġani ebaregoni, ema ma veuravinina ġesi tauġena etubu-baregoni.

Barau ġena doġoro tarimari ġeri tanu dabarana

¹⁷ Tauna moġa, au aurani, mai guruġa ta nakira-varami Vereġauka aranai. Au ġegu ura baregona, ġomi tu roġo mukunai ġetanuni tarimari ġeri tanu maġurinai tu asi ma boġono tanu-ġenoġoi. Korana ġia ġeri tuġamaġi tu asi aniri dagarari ġeri ai ġetorerini.¹⁸ Ġia ġeri tuġamaġi tu mukuna furufuru, be asi ġeri tuġamaġi-faka dabarari. Barau ġena

maḡuri ai maki ġia tu murikanai ġetanuni, korana ġia tu asi ribari ġeri nuġa-bubu ai bene. ¹⁹ Ġia tu veiġa namori mamiraġiri ema veiġa rakavari mamiraġiri maki asiġina ġinavaġi ġemami-raġirini. Ġia tu tauġeri ġevevini-fitoġato rakava ġena, vei-taġuitaġui dabarari ai ġerakani e mata-boraġa veiġari ġeuravini-baregorini.

²⁰ Senaġi ġomi na Keriso ġena maḡuri tu dia moġesina ġoribaiao. ²¹ Ġomi na ġia varina tu moġoni ġoseġaġiato, ema Iesu ġena maḡuri nuġanai guruġa moġonina Iesu ġenai etanuni tu ġevaġa-riba-iaġimito. ²² Ġevaġa-ribamito tarimari ġekirato: Gemi maḡuri ġuineri boġono koki-fitoġari, dabuġa ġuineri ġokoki-fitoġarini kavana. Mo tu tarima ġuineni ġekiraġiato. Ġia tu dagara tari na ġeġofaiani, ma moġeri mata-ġaniġaniri ai be erakava-kwaikwaini. Ġia tu boġono koki-fitoġaia. ²³ Be ġemi tuġamaġi mabarana ma bene veiareva-ġenoġoi. ²⁴ Ema tarima variġuna ma boġono riġo-kaua, dabuġa variġuna ġoriġo-kauani kavana. Mai tarima variġuna tu Barau ilailana iobukaiobuka e veaġa eveiato.

²⁵ Moġa lorinai ġomi tata na veiġa ġofaġofari ġemina boġono tore-veġitari, benamo sevimi tarimari ġesi guruġa moġoniri moġo boġono kiraġi. Moġesi boġono vei, korana ġita mabarara tu tauġani sebona legana tata. ²⁶ Boġo baruni, senaġi vei-rakava tu asi boġono vei; e ġemi baru asi bene iaġo mo, ġaro benea keto-firiġo. ²⁷ Diabolo faka ta asi boġono vinia. ²⁸ Elemani tarimana asi ma bene lema-ġenoġoi, a bene iaġo, benea ġauvei. Ġia tauġena ġimana na ġauvei namori bene veiri, be bene ġoitaġori dagarari kotari tu asi ġeri-ġari tarimari bene vaġa-kava-iaġiri. ²⁹ Bokami na guruġa rakavari asi beġene raka-rosi. Senaġi vevaġa-kokore guruġari moġo boġono kiraġi, moira tarimari vaġa-kavari ġana, be beġe seġaġirini nai, kokore beġene ġabi. ³⁰ Ema Barau ġena Iauka Veaġa asi boġono vaġa-nuġa-metoea. Korana Iauka Veaġa tu Barau ġena vetoġa o maka ġomi ġemi ai etanuni. Moġa anina ġomi tu ġia ġena. Mani maka ġomi ġemi ai tu betanuni, beiaġoni mo, Barau na ġomi bevaġa-maḡuri korikorimini ġarona. ³¹ Nuġa ġirimaġirima, baru e baru-rakavarakava, vevane ema vevaġi, e tarima vaġa-rakavari tuġamaġiri, ema guruġa rakavari mabarari boġono tore-veġitari ġemina. ³² Karomi ġesi boġono veiaunamo ema boġono veveura-vini. Tata karomi ġeri ai veiġa rakavari ġoveirini moġeri boġono tuġamaġi-fitoġari, Keriso ġena maḡuri nuġanai Barau na ġemi rakava etuġamaġi-fitoġarito kavana.

5

Mamai boĝono tanu

¹ Ĝomi tu Barau natuna, euravini-baregomini, moĝa lorinai ĝia boĝono tovotovo. ² Veuravini ai boĝono tanu Keriso kavana. Ĝita eura-vinirato lorinai, tauĝena tauĝanina e ĝena maĝuri etore-tariato ĝita urarai. Ĝia na tauĝanina tu varevare dagarana bonana namo vedaureana dagarana evaĝa-iaĝoato, ema Barau ĝena ginitaĝo mamoenai evaĝa-iaĝoato.

³ Ĝomi tu Barau ĝena tarima veaĝami ai ĝoiĝoto lorinai, kima ema mata-boraĝa guruĝari, veiĝa mirori guruĝari, e mata-ĝaniĝani guruĝari ĝomi fakami ai asi boĝono kiraĝiri. ⁴ Guruĝa mirori, guruĝa babori, ema vaseva rakavari maki asi boĝono kiraĝiri, korana maĝeri tu asi namo, senaĝi ĝomi tu Barau moĝo boĝono tanikiu-vinia. ⁵ Korana dagara sebona boĝono riba: Ekimani tarimana, e veiĝa mirori eveini tarimana, e emata-ĝaniĝanini tarimana tu Keriso ema Barau ĝeri Basileiai ĝia tu asi voina e asi ĝena gabu. Mata-ĝaniĝani veiĝana tu noĝa moĝo kwaivakuku toma-rakariĝo-vinina veiĝana kavana.

⁶ Tarimarima ĝeri ĝofaĝofa guruĝari na asi bene ĝofami, korana Barau ĝena baru-baregona tu maniĝeri veiĝa ĝaramari ai ĝeseĝaforeni tarimari iatari ai bema vaĝa-foforiani. ⁷ Moĝa lorinai moĝesi ĝeveini tarimari ĝesi asi boĝono vekako. ⁸ Ĝomi guinenai maki mukuna furufuru tarimari, senaĝi toma ĝomi Vereĝauka ĝena maĝuri nuĝanai tu mama tarimari. Ĝomi tu mama natuna, be mama maĝurinai boĝono tanu ema boĝono raka. ⁹ Mama ĝwaĝwana tu veiĝa e tuĝamaĝi namori, veiĝa iobukaiobukari, ema guruĝa e maĝuri moĝoniri nuĝari ai etanuni. ¹⁰ Vereĝauka na kamara maĝuri ema veiĝa euravini-baregorini boĝono vetauri, be boĝono ribari. ¹¹ Mukuna veiĝari ema ĝauveiri tu asi ĝwaĝwari namori, be asi boĝono veiri ema asi boĝono ĝauveiaĝiri. A ĝomi na moĝeri veiĝa e ĝauvei tu boĝono vaĝa-foforiri, mo tu vei-rakava veiĝari. ¹² Korana mai seĝafore tarimari na kara ĝevei-vekuretoĝarini, moĝeri tu bokiraĝirini ai moĝo bemaikamuni. ¹³ Senaĝi mama na tu moĝeri dagara mabarari evaĝa-fofori ginikaurini, be mamai tu vetoĝari korikori ĝefoforini, ¹⁴ korana mama na vauro dagara vetoĝari korikori evaĝa-foforirini. Moĝesi naima ĝera guruĝa ta ekirani,

“Roĝo ogenani tarimamu notataĝa!

Mase na novariĝisi!

Be Keriso na bene mama-tarimu.”

15 Moġa lorinai, ġemi veġa loriri boġono toreri, babo tarimari kavari asi boġono vei, senaġi iaunega tarimari boġono tovotovori. 16 Ġemi taimi mabarana boġono ġauveiaġi ginikauri, a ta asi boġono fitoġa-kavaia, korana toma tu nega rakava-kwaikwaina. 17 Tauna moġa, asi boġono veibabobabo, senaġi Vereġauka ġena ura tu kara, moġeri boġono tuġamaġi-fakari, be boġono ribari. 18 Wain asi boġono niulelevaġi, bevaġa-babomini ġesi. Mo veġa na ġemi maġuri bevaġa-rakavaiani. A ġomi tu Iauka Veaġa na neġi bene vaġa-vonuvonu-raġemi. 19 Karomi Salamo ai e Barau vaġa-raġena mariri ai ema Iauka Veaġa na evinimini mariri ai boġono vaġa-guruġari. Boġono mari ema nuġami mabarari ma iakumi ġesi Vereġauka boġono vaġa-raġea. 20 Vanaġivanaġi ġera Vereġauka Iesu Keriso aranai Tamara Barau boġono tanikiu-vinia dagara mabarari dairi ai.

21 Karomi gabureri ai boġono tanu, moġesi boġo veini tu Keriso boġo gubakauani.

Veġaraġo vavineri ema tauri

22 Veġaraġo vavinemi, Vereġauka ġena veġitaġau gaburenai ġotanuni kavana, ġaraġomi ġeri veġitaġau gaburenai boġono tanu. 23 Korana tau tu ġaraġona vavinena ġena deba tarimana, Keriso ekalesia ġena deba tarimana kavana. Keriso tu ekalesia ġena vevaġa-maġuri tarimana. Ekalesia tu Keriso tauġanina. 24 Vaġa-ilailana ekalesia Keriso ġena veġitaġau gaburenai etanuni kavana, vavine maki ġaraġori tauri ġeri veġitaġau gabureri ai beġene tanu dagara mabarari ai.

25 Tau, ġaraġomi vavineri boġono ura-viniri, Keriso na ekalesia eura-viniato ilailanai, benamo ġia uranai Keriso tauġena ġena maġuri etore-tariato. 26 Keriso moġesina eveito tu, ekalesia bene vaġa-veaġaia, ġena tarimarimai beġene iaġo ġana. Ġia na ġena guruġa na e nanu na eġuriġiato, evaġa-veaġaiato. 27 Benamo Keriso tauġena ġoirana ekalesia marevana baregona na benema vaġa-ruġa-taria ġana. Benamo ekalesia ġia ġoiranai bene ruġa tu, ġenai miro misina ta maki asiġina, kefi ġemakuku-makukuni kavari maki asiġina, ema rakava misina ta maki asiġina ġinavaġi. Senaġi ekalesia Keriso ġoiranai tu veaġa ema vaġa-daġana kererena misina ta maki asiġina ġinavaġi bene ruġa-tari. 28 Mai dabara sebonai tau na ġaraġori vavineri beġene ura-viniri. Beġene ura-viniri tauġeri tauġaniri ġeura-vinirini ilailanai. Ġaraġona vavinena eura-viniani tarimana tu ġia tauġena maki eveura-vinini. 29 Korana tau ta na ġia tauġena tauġanina vaġa-rakavana tu asi eurani, senaġi eġubuani e eġitaġau-ginikauani, Keriso na ġena ekalesia eveiani kavana.

³⁰ Korana ġita tu ġia tauġanina legana. ³¹ (Tau e vavine tu tauġanina sebona, Buka Veāġai ekirani kavana, ekirani), “Moġesi naima tau na tamana e sinana beraga-kwanerini, benamo ġaraġona vavinena ġenai bema-kafakauni, benamo tauri ruarua tauġani sebonai beġe iaġoni.” ³² Mai guruġa ema maġuri maġa tu vekure-toġa, ma anina tu barego lelevaġi. Au na Keriso ema ekalesia ġeri veġaraġo akiraġirini. ³³ Senaġi ma nakira: Ġomi tata na maki ġaraġomi vavineri boġono ura-viniri, tauġemi tauġanimi ġoura-vinirini kavana. Vavine na maki ġaraġomi tauri boġono gubakauri.

6

Natu e tama sina

¹ Natu, tamami e sinami garori boġono seġaġiri Vereġauka ġena maġuri nuġanai ġotanuni nai, korana mo tu veġa maorona. ² “Tamamu e sinamu bono gubakauri,” korana mai tu taravatu giniguinena ma kiraġi-torena ġesi dagarana: ³ “Be ġemu tanu maġurina bene namo ema mai tanobarai ġemu tanu-maġuriri beġene mauka.”

⁴ Ma tama na maki, natumi asi boġono vaġa-baruri, senaġi Vereġauka ġena vevaġa-riba guruġari ema sisiba guruġari boġono viniri. Be moġeri guruġa e veġa beġene korana-iaġiri ġeri tanu ġarori mabarari ai.

Tuġu-rakaorakao merori e ġeri baregori

⁵ Tuġu-rakaorakao meromi, ma vegubakaumi e ma garimi ġesi mai tanobarai ġeġita-ġaumini tarimari garori boġono seġaġiri. Ġomi ġeġita-ġaumini tarimari maniġeri tu ma nuġami mabarari ġesi boġono seġaġi-viniri, Keriso nuġami mabarari ġesi boġoro seġaġi-vinia ilailanai boġono seġaġi-viniri. ⁶ Tarima tari tu ġeġita-ġaurini tarimari iauri ġevaġa-namori ġana tu ġoirari ai ġeġauvei-ginikauni, senaġi ġeġita-ġaurini tarimari ġeraka-doġe-muriġini tu asi ġeġauveikokoreni. Ġia ġeri veġa na asi boġono iaġo. Ġomi tu Keriso ġena vetuġunaġi tarimami lorinai, ma nuġami mabarari ġesi Barau ġena ura boġono veia. ⁷ Nuġami mabarari ma namori ġesi vetuġunaġi boġono iaġo-vini, Vereġauka ġenai boġoro veia kavana, a dia tarimarima ġeri. ⁸ Korana ribami, Vereġauka na ġemi ġauvei namori ġoveirini voiri tata bevinimini. Enabe ġomi tu tuġu-rakaorakao tarimami o fakai e maġuri namonai ġotanuni tarimami, voimi tata bevinimini veġata.

⁹ Ġomi veġitaġau tarimami maki, ġemi tuġu-rakaorakao merori ġeri ai veġa namori boġono vei. Veġa metori e vaġa-gariri veġari ġeri ai asi boġono vei, korana ġomi ma

ribami, ġia ema ġomi eġita-ġaumini Verena baregona tu gubai etanuni. Ema ma ribami maki, ġia na tarimarima ġeri vetoġai tu asi eġabi-raġerini, ġia ġenai tarimarima tu mabarari ilaila moġo.

Vetari dabuġari

¹⁰ Gegu guruġa magona tu maiġa: Boġono kokore Vereġauka ġena maġuri nuġanai, ema Vereġauka ġena seġuka na bene vaġa-kokoremi. ¹¹ Barau ġena vetari dabuġari mabarari boġono veiri, be Diabolo ġena iaunega boioġari ġofaġofari eveirini nai, boġono kokore, be boġono toreġauri. ¹² Korana ġita tu dia tarimarima ġesi tavetarini. Asiġina. Ġita tu ġeveġitaġauni iaukari baregori, e ġeri maoro barego iaukari, e mai tanobarai mukuna ġeġita-ġauani iaukari, ema iauka rakavari asisebo guba gaburi ai ġetanuni iaukari ġesi tavevaġini. ¹³ Moġa lorinai Barau ġena vetari dabuġari mabarari na ġovedabuġa, be ġaro rakava kwaikwaina bene iaġoma nai, ġomi tu boġono ruġa-gigitari, ema ġauvei mabarari boġo vei-ġosirini murinai, ġomi tu roġo boġono ritoġo-gwaġiġi.

¹⁴ Be, boġono ruġa-gigitari, ma maiġesi boġono vedabuġa: Gabakami ai guruġa moġonina boġono toua, gabaġau gabakami ai ġotouani kavana. Vei-iobukaiobuka tu koba kouġauna ġana, funu dabuġa kavana kobami ai boġono kafa-kauri. ¹⁵ Ema kwakumi ai tu maino varina namona boġono fiua veiġana boġono veia, tamaka ġoveirini kavana. ¹⁶ Moġeri muriri ai tu veġabidadama ġesina boġono ġabi-vaizia, monana Diabolo ġena veiġa rakavari na bedibamini dibari ma karava-karavari ġesi boġo kourini e boġo laubusebuserini riba. ¹⁷ Ema vevaġa-maġuri boġono ġabia, ġemi kwaraġau ai boġono vaġa-iaġoa. Ema Barau ġena guruġa boġono ġabi-vaizia vetari baġana kavana, Barau ġena guruġa tu Iauka Veaġa ġena vetari baġana.

¹⁸ Iauka Veaġa ġena seġuka nuġanai boġono ġauġau-vanaġi vanaġi. Ġemi ġauġau ai tu ġauġau dabarari irauirauri ai boġono ġurigiuri ema ġemi ura dagarari mabarari noġinoġiri boġono vei. Tauġemi lorimi maki boġono vetore e rakava boġono vaġa-darereri, ema Barau ġena tarima veaġari mabarari iatari ai boġono ġauġau-vanaġivanagi. ¹⁹ Au maki iatagu ai boġono ġurigiuri. Be naguruġa ġana, bokagu bana keoa tu, Iauka Veaġa na guruġa bene vinigu, be mai Vari Namona vekuretoġana tu asi garigu ġesi tarimarima bana kira-varari. ²⁰ Au tu mai Vari Namona maiġa bana fiua ġana tarimagu. Ma au tu mai Vari Namona uranai dibura numai ma seinigu atanuni. Boġono ġauġau, be Barau na bana kiraġia etoni ilailanai, asi garigu ġesi bana kiraġi-foforia.

Guruḡa magona

²¹ Tikiko tu ḡita tarikakara namona ta ema ḡia tu ma ḡena vetuḡamaḡikau Vereḡauka ḡena maḡuri nuḡanai. Dagara mabarari, au aiḡesina atanuni e kara aveini variri mabarari tu boḡono ribari ḡana, be Tikiko na vauro beasi kira-varamini. ²² Au na ḡia tu moḡesina naima atuḡu-iaḡosiani. Bene iaḡosi, be ḡai ḡema tanu maḡurina mainai tu aiḡesina boḡonoasi ribari, ema beneasi vaḡa-gwaḡiḡimi.

²³ Maino tarikaka mabarami ḡesi bene tanu. Tamara Barau ema Vereḡauka Iesu Keriso ḡerina eiaḡomani veuravinina ma veḡabidadamana ḡesi maki tarikaka mabarari ḡesi bene tanu. ²⁴ Barau ḡena namo e varevare-bara tu, ḡera Vereḡauka Iesu Keriso asi ekorini veuravinina na ḡeuravini-vanaḡi vanaḡiani tarimari mabarari iatari ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE FILIPI EKALESIARI ĜERI

Filipi vaĝa-foforina guruhari

Ekalesia doĝorona Filipi ai tu Paulo ema Silas ĝerina eĝorato, mo tu Paulo ĝena evanelia varivarina vaĝa-ruaruana eveiato taiminai (Apostolo 16).

Paulo na mai fefa tu Romai ediburato-ĝoi nuĝanai etoreato. Mai fefa tu laĝani 60 beiaĝo 61 fakanai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai buka anina baregona tu “Iaku ema verere”, ema ĝena siri baregona tu karoa 4:4. Mai fefa nuĝanai “iaku” tu ĝutuma boiavi-ĝoitaĝorini: 1:4-6; 1:14-18; 1:25-26; 2:2; 2:14-16; 2:17-18; 2:25-29; 3:1-3; 4:4; 4:10-12; ema veĝabidadama, veuravini, nuĝa-sebona ema vetore-variĝo o vevaĝa-manau boĝo ĝitaiani tu iaku ĝenana etubu-raĝeni.

Mai fefa etoreato tu, 1) ekalesia doĝorona bene tanikiuri, ĝevarevare-viniato lorinai, ema bene vaĝa-ribari bevari-varirini; 2) bene launaĝiri, Keriso ĝena tuĝamaĝi beĝene tovtovoa, ĝeri tuĝamaĝi sebonai moĝo beĝene torea; 3) bene launaĝiri, taimi namori ai o rakavari ai beĝene iaku moĝo ema ĝeri vetarikaka Iesu Keriso ĝesi tu bene tanu asi bene iagaiaga.

Paulo na mai fefa tu maĝesina eboioĝaiato:

1. Keriso tu ĝita ĝera maĝuri - karoa 1
2. Keriso tu ĝita ĝera tuĝamaĝi ai bene tanu - karoa 2
3. Keriso ĝenai matara bene tubukau - karoa 3
4. Keriso tu ĝita ĝera kokore korana - karoa 4

¹ Au Paulo ema Timoteo, Keriso Iesu ĝena vetuĝunaĝi tauma, na ĝomi Filipi ai Barau ĝena tarimarima veaĝari ma ĝemi ekalesia guine-iaĝina tarimari ema vevaĝa-kava tarimari ĝesi atore-vinimini. Ĝomi tu Keriso Iesu ĝesi varau ĝosebonato. ² Barau ĝita Tamara ema ĝera Vereĝauka Iesu Keriso ĝerina varevare-bara ema maino ĝemi ai bene tanu.

Paulo na Barau evaĝa-namoato

³ Ĝomi atuĝamaĝimini negari mabarari ai, ĝegu Barau atanikiu-viniani. ⁴ Ĝegu ĝauĝau ai vanaĝivanagi ĝomi mabarami iatami ai aĝurigurini ma iakugu ĝesi, ⁵ korana ĝemi vevaĝa-kava dabarari namori na ĝovaĝa-kavaguto Vari Namona varifiunai, Vari Namona ĝoĝabi-raĝeato ĝarona na beiaĝoma mo initoma. ⁶ Ma ribagu maoro, Barau na mai ĝauvei namona, nuĝami ai evaĝa-foforiato ĝauveina tu,

bevesiriġuni, beiaġoni mo, Keriso Iesu ġena ġenoġoi ġaronai vau bevaġa-kori ginikauani.

⁷ Ġomi mabarami ġegu vemamiraġi na evaġa-moġoniani, ġomi tu au nuġagu ai roġo ġotanuni. Aba, dibura numai atanuni nuġanai, o Kota ġeseġaġini tarimari ġoirari ai Vari Namona akiraġi-foforiani e gogobana aragani nuġanai maki, ġomi tu au nuġagu ai veġata. Korana ġomi mabarami maki Barau na ġena varevare-bara evinimito, au eviniguto kavana. ⁸ Barau ma ribana vedaurea, au ġomi akiramini, au ġegu veuravini ġomi mabarami ġemi ai tu barego vedaurea, Keriso Iesu na euravini-baregomini kavana.

⁹ Barau anoġiani, ġemi ai veuravini bene tubu-barego vedaurea, ma riba ema iaunega bene vinimi, be Barau ġena ura boġono riba-ginikauri. ¹⁰ Monana vauro boġo ribani, dagara namori tu aiġeri na ġemi tanu beġe vaġa-namorini rakava mabarari ġerina, benamo Iesu Keriso ma beġenoġoi-iaġomani ġaronai, ġomi tu asi vetoukaumi e asi ġemi kerere ta maki. ¹¹ Ema veiġa namori e iobukaiobukari mabarari, Iesu Keriso ġenana ġeiaġomani dagarari, ġomi ġemi ai beġe tanuni, Barau vevato-iaġina e vaġa-raġena ġana.

Paulo tu dibura numai etanuni, senaġi Vari Namona ebaregoni

¹² Tarikakagu, ġegu ura boġono riba, au beġe diburagu o kara beġe ġora ġegu ai dagarari na Vari Namona ġena tubu tu asi beġe vaġa-rakavaia. Asiġina. Moġeri na tu Vari Namona ġena tubu beġe vaġa-baregoa. ¹³ Mai maġuri ġenana Kaisara, Roma ġeri vere, ġena numa ġeġita-ġauani tauri ema tarimarima mabarari maki beġe riba, au tu Iesu Keriso ġena vetuġunaġi aiāgo-vinini ġaramanai, dibura numai atanuni. ¹⁴ Ma ġegu tanu dibura numai ġenana maki au tarikakagu ġutuma ġeri veġabidadama Vereġauka ġenai beġe gwaġiġi naima, Barau ġena guruġa ma kokoreri ġesi ġeġobata-iaġiani.

¹⁵ Moġoni, tarima kotari na ġegu ġauvei namo dainai, ġemama-viniguni. Ġeri ura tu au ġevaġa-rakavagu ġetoni, naima Keriso ġeġobata-iaġiani. Senaġi kotari na tu nuġa-namo ai ġeġobata-iaġiani. ¹⁶ Maiġeri tu veuravini ġenana ġeġobatani, korana ribari, au diburai atanuni tu, Vari Namona gogobana bana raga ġana Kota tarimari ġoirari ai. ¹⁷ A tarima kotari na Keriso ġeġobata-iaġiani tu dia nuġa-namo ai, senaġi tauġeri arari beġene vaġa-raġeri ġana. Ġeri tuġamaġi tu, au dibura numanai roġo atanuni nuġanai, ġegu meto ġevaġa-baregoa ġetoni. ¹⁸ Bevaitovo, au ġegu iaku tu ebaregoni. Korana nuġa-namo ai Keriso ġeġobata-iaġiani ba

asiġina, senaġi dagara baregona tu Keriso varina bene fiurovorovo dabara mabarari ai. Ma ġegu iaku maki bebarego-iaġoni moġo. ¹⁹ Korana ġemi ġauġau ai Barau ġonoġiani ema Iesu Keriso Iaukana na evaġa-kavaguni. Moġa lorinai au ribagu, au tu maġuri badoġariani. ²⁰ Ġegu ura baregona ema dabaragu mabarana ġesi akirani, au tu asiġina ġinavaġi bana moira ġegu ġauvei nuġanai. Moġesi nai initoma dibura numai vanaġivanaġi akokoreni kavana bana kokore, be au taugu mabarana ġesi Iesu Keriso arana ma bana vaġa-raġea ġegu maġuri ġenana o ġegu mase ġenana.

²¹ Be au ġegu ai maġuri tu kara? Iesu Keriso moġo! Moġa lorinai mase au ġegu ai tu dagara namona. ²² Betaġu bema roġo bamaġuri-taġoni nai, ribagu Keriso ġena ġauvei roġo haveiani, senaġi asi aribani, aiġa bara ġabia, mase ba maġuri? ²³ Au tu dagara ruarua auravini-baregorini: Gegu ura mai maġuri bara raga-kwanea, be Keriso sevinau bara tanu tu dagara namo vedaureana moġo; ²⁴ senaġi namona tu ġomi bana vaġa-kavami ġana, be mai tauġani nuġanai roġo bana tanu. ²⁵ Au tu ribagu, au roġo maġuri batanuni. Ġomi ġesi roġo bita tanuni, korana ġemi veġabidadama vaġa-tuburi ema ġemi iaku vaġa-baregori ġana. ²⁶ Au ma baiaġosini neganai, ġomi tu boġo iakuni au ġegu ai, ema Keriso Iesu boġo vaġa-raġeani.

Ġemi tanu

²⁷ Dagara sebona tu Keriso ġena Vari Namona na eki-raġiani ilailanai boġono tanu. Baiaġosini ġitaġitami ba manaġa na moġo varimi baseġaġini, baribani, ġomi tu nuġa-namo ai ġoritoġo-gigitarini ema nuġa sebonai Vari Namona ġoveseġaġi-vevini-iaġiani ma kokoremi ġesi. ²⁸ Ġebaru-vinimini tarimari na asiġina ġinavaġi beġene vaġa-garimi. Monana ġeri ai vetoġa beveiani, ġia tu Barau na bevaġa-rakava kwaikwairini, a ġomi tu Barau na bevaġa-maġurimini. ²⁹ Ġomi tu dia Keriso ġena varevare-bara e namo lorinai Keriso ġovaġa-moġoniani tarimami ai ġoiaġoto moġo, senaġi ġomi tu Keriso ġena midigumidigu ai maki boġono midigu ġana ġia aranai. ³⁰ Ġomi maki initoma au ġesi bisini vetarivegogo. Mai vetari tu vetari guinena ġoġitaiato-ġoi vetarina ini roġo ma ġoseġaġiani vetarina roġo avetari-iaġiani.

2

Keriso ġena vevaġa-manau ema iaru-korokoro

¹ Ġemi maġuri Keriso nuġanai monana evaġa-kokoremimi ba? Ema ġena veuravini na ġemi tuġamaġi evaġa-gwaġigirini ba? Ġomi na Iauka Veaġa ġatami ai ġovaġa-iaġoato ma

ġotanū-vegogoni ba? Ma ġemi vevetuġaġwa ema vevaġa-kava ġatami tata ġeri ai ġoveirini ba? ² Moġa lorinai anoġimini, boġono vaġa-iaku korikorigu, ġemi tuġamaġi vegogo ai, veuravini sebonai ema nuġami e iaukami maki sebonai boġono tanu. ³ Dagara ta asi boġono veia vevaġa-raġe tuġamaġina maġurina ema veiavi maġuriri ai, senaġi ġomi tauġemi boġono vevaġa-variġo tata fakami ai, a karomi boġono ġabi-ġesitaġori. ⁴ Karomi ġeri namo maki boġono vetau, a dia ġomi tauġemi ġereġami ġemi namo moġo.

⁵ Ġemi veiġai Keriso Iesu kavana boġono vei, ġena tuġamaġi boġono ġabia:

⁶ Ġia tu dagara mabarari ai

Barau ġesi ilaila,
senāġi asi etuġamaġito,
mo maġuri moġa bene ġabi-taria.

⁷ Ġia tu tauġena evekiraġi-fitoġato,
benamo vetuġunaġi merona kavanai eiaġoto.

Ġia maki tarimarima kavana eġorato,
benamo ġita fakarai ema tanuto.

⁸ Ġia tu eveġwa-variġoto ema Barau eseġaġi-viniato-ġoi mo
ġena mase,
aba, satauro ai emaseto noġa moġo vei-rakava tarimana ta
kavana.

⁹ Moġa lorinai Barau na eġabi-vaisiato guba tuġunai,
ma ara namo vedaureana eviniato.
Mo ara tu ara ta ġesi asi ilaila.

¹⁰ Iesu arana bakunai guba aneruri,
e tanobarai ġetanuni tarimari,
ema tanobara gaburenai o mase gabunai ġetanuni tarimari
mabarari beġene vetuitui-tari ġia ġoiranai.

¹¹ Ema mea mabarari na Iesu Keriso beġene kiraġia
“Vereġauka”,
Barau ġita Tamara vevato-iaġina ġana.

Bitana mama-rovorovo tanobara ġena mama

¹² Au ġatagu mabarami, vanaġivanaġi au ġoseġaġi-
viniguto-ġoi ġera ġauvei vegogo ai kavana murigu ai
maki boġono seġaġi-vinigu veġata. Boġono ġauvei ma
garimi ema ma ġoġo-ġoġomi ġesi, maġuri boġono doġaria
uranai. ¹³ Korana Barau tu ġomi nuġami ai eġauveini, ġomi
elaunaġimini e kokore evinimini, ġena ura boġono veiri ġana.

¹⁴ Ġauvei mabarari asi mugumugumi ema asi vanevanemi
ġesi boġono ġauvei-iaġiri. ¹⁵ Be ġomi tu Barau natuna asi
vetoukaumi ema namo vedaureami ai boġono iaġo, mai
tanobara rakava kwaikwai ema ġevei-rakava-moġovaġini
tarimari fakari ai; be boġono mama-rovorovo, noġa moġo

visiḡu boḡi ai ḡemamani kavana. ¹⁶ Mo tu bema maḡuri guruḡana boḡo korana-iaḡiani e boḡo vari-fiuani nai. Moḡa boḡo veiani nai, au tu ma ḡegu maoro havekokorokuni ḡomi ḡemi ai Keriso ma beḡenoḡoi-iaḡomani ḡaronai. Korana mo ḡaro ai au tu baribani, au ḡegu vekwaraḡi ema ḡauvei ai tu asi avekwaraḡi-kavato.

¹⁷ Bere au bara mase, ma raragu bere vebubu-rovorovo, noḡa moḡo ḡomi ḡemi veḡabidadama varevarena Barau ḡoviniani kavana. Irau moḡesi nai, au tu aiakuni, ema ḡegu verere maki ḡomi ḡesi tavei-sebonaiani. ¹⁸ Mai dabara sebonai ḡomi maki boḡono verere, be mabarara bitana verere-vegogo.

Timoteo batuḡu-iaḡosiani

¹⁹ Bema Iesu Vereḡauka ḡena ura nai tu, atuḡamaḡini, Timoteo tu batuḡu-iaḡosiani; be ḡomi varimi banama seḡaḡia nai, au nuḡagu benema gena-tari. ²⁰ Timoteo ḡereḡana na moḡo au ḡegu vemamiraḡi eribaiani, ema ḡomi ḡobimi vetuḡamaḡina evei-baregoni. ²¹ Tarimarima mabarari tu tauḡeri ḡeri maḡuri moḡo loriri ḡetorerini, a Iesu Keriso ḡena ḡauvei tu asi ḡevetauani. ²² Ḳomi tu ribami ginikau, ḡia vetoḡana ema ḡena vetuḡamaḡikau, kamasi ḡia e au, noḡa tama ma natuna ḡeḡauvei-vegogoni kavana, Vari Namona ḡaḡobata-iaḡiani. ²³ Moḡa lorinai bana tuḡu-iaḡosi-ḡarimoḡia, maḡuri mainai kamasi bevetoreni ḡegu ai bana riba vau. ²⁴ A ḡegu vetuḡamaḡikau Vereḡauka ḡenai atoreani, au maki vau mani ma baiaḡosini ḡemi ai.

Epafrodito ḡena iaḡosi

²⁵ Ḳegu tuḡamaḡi ai akirani, namona tu tarikakara Epafrodito ma bana tuḡu-ḡenoḡoi-iaḡosia. Ḳia maki au ḡesi ḡaḡauveito e Keriso ḡena vetari ai ḡavetari-vegogoto tauna. Ḳomi maki vetuḡunaḡimi eveito, au ḡegu ai ḡotuḡuato nai, ḡemi varevare dagarari na bene vaḡa-kavagu ḡana. ²⁶ Ḳia maki eura-baregoni ḡomi bene ḡitami. Ema enuḡa-vekwaraḡini ḡemi ai, korana ḡena keve varina ḡoseḡaḡiato nai. ²⁷ Moḡoni veḡata, ḡia tu ekeve-rakavato, dori emaseto, senaḡi Barau ḡena vevetuḡaḡwa ḡia iatanai, ema dia ḡia iatanai moḡo, senaḡi au iatagu ai maki, korana ḡegu nuḡa-meto bebaregoni garina. ²⁸ Moḡa lorinai ḡegu ura baregona bana ragatuḡu-iaḡosia ḡemi ai, be boḡono ḡitaia ma boḡono iaku, benamo au ḡegu nuḡa-vekwaraḡi bene meraḡa kekei. ²⁹ Boḡono ḡabi-raḡea ma iakumi ḡesi ḡera Vereḡauka aranai, ema ḡemi vegubakau marevana bene fofori tarima maiḡesiri ḡeri ai. ³⁰ Korana ḡena maḡuri ḡaramana asi eveito, ema dori emaseto, korana Keriso Varina Namona ḡaramanai. Vetoḡa

maiġesina ġegu vevaġa-kava ġomi na ġoro vinigu kavana tu ġia na au ema vaġa-kavaguto.

3

*Keriso evaġa-moġoniani tauna tu vei-iobukaiobuka tari-
mana*

¹ Tarikakagu mabarami, ġegu guruġa magona nuġanai maiġesi nakira: Boġono iaku, korana Vereġauka ġesi ġokaro-vekafani nai. Asi bargauni, guruġa guineri batuġu-ġenoġoi ġenoġoini, korana ġomi ġobimi toretoreri ġana.

² Lorimi boġono vetore ekalesia vaġa-rakavana tauri gariri. Ġia tu kwaiva rakavari kavana, ġeri tuġamaġi tu ġita mabarara tauġanira kefiru bitana lama-vaġiri ġetoni, Israela besena ġeveini kavana. ³ Senaġi tauġani kefiru lamavaġi veġana korikorina tu ġita na taġbiato, a ġia tu asiġi: Ġita tu Iauka Veaġa ġena seġukai Barau tatutuġu-tari viniani, ema Keriso Iesu ġenai tavetuġa-maġikauni, ema ġera veġabidadama tu dia tauġani ai vetoġa ġeveini moġeri ai tatoreani.

⁴ Bere tauġani ġena vetoġa ema ġera veġa dagara baregori nai, ġegu veġabidadama tu tauġani ġena vetoġa dagarari ema ġegu veġa ġeri ai bara torea riba. Bema ta ġena veġabidadama tauġanina ġena vetoġa dagarari ema ġena veġa ġeri ai bene torea etoni nai, au tu ma ġegu maoro moġeri dagarai bara veġabidadama. ⁵ Amaġurito, ġaro vaġa-imaima toitoinei (8) tauġanigu kefiru ġelama-vaġiato. Au tu Israela tarimagu, Beniamina ġena doġoro tarimagu, Heberu rarari tarimagu korikori. Iuda tarimari ġeri taravatu akorana-iaġi ginikauato-ġoi, korana au tu Farisea tarimagu. ⁶ Barau ġena taravatu bana korana-iaġi ginikaua ġaramanai tu, ekalesia doġorona avaġa-midigu midigurito. Ema Iuda ġeri taravatu mabarabarari akorana-iaġi ginikau ginikaurito-ġoi, asi ġegu vei-rakava ta.

⁷ Moġeri dagara mabarari guinenai tu atuġamaġi-baregorito-ġoi; senaġi initoma Keriso ama ribaiato nai, mo dagara guineri mabarari aġitarini tu asi ġeri namo ta maki. ⁸ Moġoni veġata, dagara mabarari tu asi tauri dagarari, senaġi dagara baregona sebna moġo tu Keriso Iesu, ġegu Vereġauka, bana riba-ginikaua. Oba, dagara mabarari momo ai ġeiaġoto au ġegu ai, Keriso moġo bana ġabi-gigitaria ġana uranai. ⁹ Ġegu ura ġia ġesi bana sebna-korikori, korana ribagu, taravatu ekorana-iaġi gini-kauani tarimana Barau ġoiranai ġia tu dia vei-iobukaiobuka tarimana, senaġi Keriso evaġa-moġoniani tarimana moġo; korana Barau na vei-iobukaiobuka tarimarai bekiraġirani dabarana sebna

tu veġabidadama ġenana moġo. ¹⁰ Ġegu ura baregona tu Keriso bana riba-ginikaua, ema mase na evaġa-vaishi-raġeato seġukana bana ġabia; ema emidiguto midiguna maki bana mami-tovoa, ma ġia ġena mase kavanai au maki bana mase. ¹¹ Mainana vau atuġamaġini, au maki mase na bavaisiraġe-ġenoġoini.

¹² Au asi akirani, moġeri mabarari varau aġabirito, o varau anamo-vedaureato, asiġina. Senaġi au tu avekwaraġi-rakavani, auna bana ġabia ġana, korana Keriso Iesu ġena kwalimu ai au maki eġabiguto ġia ġena. ¹³ Moġoni, tarikakagu, asi akirani varau akwalimuto atoni, asiġina. Dagara sebona moġo tu, maġuri guineri atuġarekwarito, ma ġoiragu dagarana bana ġoitaġoa kokorena moġo avetauani. ¹⁴ Initoma tu araga-maoromaoroni, kiraġitore makana aiaġo-viniani, mo kwalimu voina bana ġabia uranai, dagarana tu Barau ġena maġuri gubai. Korana Barau na Keriso Iesu ġenana ekeaguto, mo maġuri bana ġabia ġana.

¹⁵ Ġita ġera veġabidadamai taruġa-gwaġiġito taura tu maiġesi bisini tuġamaġi-vegogo. A ġomi betaġu dagara tari ai ġemi tuġamaġi tu irau nai, Barau na vau tuġamaġi-faka bene vinimi. ¹⁶ Dagara sebona, iauka maġuriri namori ġita na varau taġabirito moġeri bitana ġabi-gigitariri.

¹⁷ Tarikakagu mabarami, au boġono tovtovogu. Veiġa namo ġeveini tarimari boġono marereri e boġono tovtovori maki, vevaġa-ġita namori avaġa-ġitamini kavana. ¹⁸ Korana varau avaġa-guruġa ġenoġoi-ġenoġoimito-ġoi, senaġi ini tu ma avaġa-guruġamini ma taġigu ġesi: Ġutuma ġekirani, Keriso murinai ġerakani ġetoni, senaġi ġeġofaġofani, Iesu Keriso ġena satauro ġevetari-viniani. ¹⁹ Ġia varau rakava gabuna ġana ġeiaġoni, korana ġeri barau tu ġia tauġaniri na ġeiku-iaġirini dagarari. Ġeri veiġa rakavari, ġere maiaka-iaġiri veiġari, ġeveiavi-iaġirini. Ema mai tanobara dagarari moġo ġetuġamaġi-gigitaririni. ²⁰ A ġita tu Guba Basileia tarimara. Moġa lorinai ġera vevaġa-maġuri tauna, ġera Vereġauka Iesu Keriso ma iakura ġesi tanariani, guba tuġuna na beiaġomani. ²¹ Ġia na ġita mai tauġanira moiramoirari maiġeri bekurevorini, benamo ġia tauġanina namo vedau-reana kavanai beġe iaġoni. Korana ġia seġukana na dagara mabarari ġia ġena veġitaġau gaburenai beġe tanuni.

4

Sisiba guruġari tari

¹ Tauna moġa, tarikakagu, Vereġauka ġena maġuri nuġanai boġono ruġa-gwaġiġi. Au na auravini-baregomini ema bana

gītami veḡata atoni, korana ḡomi tu au ḡegu verere korana e ḡegu kwalimu vetoḡana.

² Euodia ema Sintike, anoḡimini, nuḡami beḡene sebona, korana ḡomi tu Vereḡauka ḡena doḡoro vavinemi. ³ Goi maki, Sisigo, au karogu namona, anoḡimuni, mani vavine kika bono vaḡa-kavari, ḡia maki au ḡesi ḡaḡauvei-vegogoto-ḡoi Vari Namona fiufiunai, e Klement ema ḡita karora tari maki. Ḡia arari tu Barau ḡena maḡuri vanaḡivanaḡi bukanai varau etorerito.

⁴ Vereḡauka ḡena maḡuri nuḡanai ḡaro mabarari ai boḡono iaku. Ma nakira: Boḡono iaku. ⁵ Ḡemi manau e nuḡamarana boḡono vevaḡa-ḡita-iaḡiri tarimarima ḡeri ai. Korana Vereḡauka ḡena iaḡoma bekavinaḡi-rakava. ⁶ Dagara ta tuḡamaḡi-vekwaragina asi boḡono vei, senaḡi vanaḡivanaḡi ḡemi rabu dagarari ḡauḡau ai Barau boḡono noḡia ma tanikiumi ḡesi. ⁷ Benamo Barau na ḡena maino, ḡita mabarara ḡera riba e tuḡamaḡi-faka evanaḡiato mainona, bevinimini, ma mo maino na ḡomi lorumi ema ḡemi tuḡamaḡi mabarari benari-ginikaurini, Keriso Iesu ḡena maḡuri nuḡanai ḡotanuni dainai.

⁸ Tarikakagu mabarami, ḡegu toretore magona rekenai nakira, vanaḡivanaḡi veiḡa maiḡesi kavari boḡono tuḡamaḡi-iaḡiri: Maḡuri moḡoniri, dagara marevana irau veḡata, vei-iobukaiobuka, veiḡa namo vedaureari, veuravini veiḡari, ema vegubakau maḡuriri. Dagara namori ema tarimarima na ḡevaḡa-raḡerini veiḡari mabarari boḡono tuḡamaḡi-iaḡiri. ⁹ Gegu ḡobata na ḡoribarito guruḡari ema ḡegu veiḡa na ḡodoḡaririto veiḡari mabarari ḡemi maḡuri ai boḡono ḡauvei-iaḡiri e boḡono korana-iaḡiri. Benamo maino evinirani Barauna ḡomi ḡemi ai bene tanu.

Filipi tarimari ḡeri vevaḡa-kava

¹⁰ Ḡegu iaku tu asikei ema Vereḡauka avaga-namoani nuḡagu mabarana ḡesi, korana ḡemi vevaḡa-kava varevarena ma boḡo tuḡu-iaḡomaia nai. Au ribagu, asi ḡotuḡarekwaguni, ḡemi ura vanaḡivanaḡi boḡono vaḡa-kavagu, senaḡi gabu manaḡai atanuni nai, asi ḡemi dabara ta au vaḡa-kavagu. ¹¹ Au tu dia dagara tai akubini naima maiḡesi aguruḡani. Asigina. Au tu ḡegu-ḡagu vovoka o asigina, senaḡi badukuani ilaila. ¹² Au tu akubini vetoḡana ma ribagu, ema ḡegu-ḡagu ḡevovokani vetoḡana maki ma ribagu, be taimi tai gabu tai maiḡeri maḡuri baraga-ḡoitaḡorini nai, aiḡesina badukurini tu ribagu. Mai riba vekuretoḡana tu varau aribaiato. Moḡesina nai au tu beḡe ḡubu-maseguni o bevitoguni, ḡegu-ḡagu vovoka o bakubini au ḡegu ai tu ilaila

moġo. ¹³ Maġuri aiġesina ġegu ai evetoreni, senaġina asi ġegu daradara, korana Keriso na ġena seġuka eviniguni nai.

¹⁴ Senaġi aiakuni, korana ġemi vevaġa-kava barego mai ġegu meto nuġanai bama doġaria. ¹⁵ Ġomi Filipi tarimami tu ribami: Makedonia aiaġuiato, tovotovonai Vari Namona aġobata-iaġiato-ġoi nai, ekalesia doġorona ta na asi evaġa-kavaguto-ġoi ġeri moni e farefare na, ġomi moġo ġereġami. ¹⁶ Ġomi na vevaġa-kava dagarari vovoka ġotuġu-tuġukauto-ġoi au Tesalonika vanuġanai atanuto-ġoi nuġanai. ¹⁷ Au asi atuġamaġini, au ġomi ġemina vevaġa-kava dagarari bana doġari, senaġi ġegu ura baregona tu, ġomi ġemi ai ġemi vini auna bene barego bana ġitaia.

¹⁸ Au ġegu ai ġomi ġemi varevare dagarari ġotuġu-iaġomarito tu mabarari maiġeri, be ġegu-ġagu tu vovoka ema ilaila. Ribagu, aura-vinirini dagarari mabarari maiġeri Epafrodito na eġwa-iaġomarito ġegu ai. Ġemi varevare dagarari bonari irau veġata Barau na eġabi-raġerini ginitaġo varevareri, Barau ġevaġa-iakuani dagarari. ¹⁹ Ġegu Barau na ġena farefare namori ema vovoka tabutaburi Keriso Iesu ġenana bevarevare-vini ginikaumini ġemi rabu ġarori ai. ²⁰ Tamara Barau bitana vaġa-raġea vanaġivanāġi, Amen.

Vevaġa-namo guruġari

²¹ Iesu Keriso ġena tarimarima mabarari ġeri vevaġa-namo ġeguna eiaġosini. Ġita tarikakara au ġesi ġatanuni na ġemi vevaġa-namo beġe tuġu. ²² Barau ġena veaġa tarimari mabarari ġerina vevaġa-namo beġe tuġu ġemi, ema Kaisara, Roma ġeri vere, ġena numa tarimari na maki ġemi vevaġa-namo baregona beġe tuġua.

²³ Vereġauka Iesu Keriso ġena namo ema varevare-bara ġomi tata iatami ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE KOLOSE EKALESIARI ĜERI

Kolose vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na mai fefa tu Romai ediburato-ĝoi nuĝanai etoreato. Mai fefa tu laĝani 60 beiaĝo 61 nuĝanai etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefa siri baregori tu karoa 2:9-10.

Paulo na mai fefa etoreato korana tu tarima tari na Kolose ai ekalesia doĝorori ĝeri veĝabidadama ĝevei-veĝonuato-ĝoi nai. Mogesi naima Paulo na mai fefa etoreato tu Kolose ekalesiari evaĝa-guruĝa-toreĝaurito ema maiĝeri evaĝa-ribarito, 1) tarimarima ĝeri iaunega ema vevaĝa-riba ĝofaĝofari tu aiĝeri ema Keriso ĝena maĝuri korikorina tu aiĝa; 2) Keriso tu moĝoni ekalesia doĝorona debana veĝata; 3) tarima guinena ma ĝena maĝuri rakavari ĝesi beĝene koki-fitoĝaia, ma tarima variĝuna beĝene torekaui; 4) tarimarima ĝeri taravatu veiĝari ema ĝeri ura asi beĝene ĝabi-raĝeri e asi beĝene korana-iaĝiri.

Paulo na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Deba, Keriso, ĝena mareva baregona - karoa 1:1-2:5
2. Tauĝani, ekalesia doĝorona, aiĝesina bene tanu ema bene ĝauvei - karoa 2:6-4:18

¹ Au Paulo, Barau ĝena ura lorinai Keriso Iesu ĝena apostolo tarimagu ai evaĝa-iaĝoguto, ema ĝita tarikakara veĝabidadama nuĝanai Timoteo ĝesi, ĝemana mai fefa eiaĝosini, ² ĝomi tarikakama Kolose nuĝanai ĝotanuni ĝemi. Keriso ĝena maĝuri nuĝanai ĝita tu tarikaka. Ĝomi tu Barau ĝena tarima veaĝami ema ma ĝemi vetuĝamaĝikau maki. Ĝita Tamara Barau ĝena varevare-bara ema maino ĝomi ĝemi ai bene tanu.

Kolose tarimari na Keriso ĝeĝabidadama-vini korikoriatu

³ Ĝai vanaĝivanaĝi ĝomi iatami ai ĝaĝauĝauni nai, ĝera Vereĝauka Iesu Keriso Tamana, Barau, tu ĝatanikiu-viniani. ⁴⁻⁶ Korana tu, ĝai tauma ruarua na ĝomi varimi tu maiĝesi ĝaseĝaĝiato: Ĝomi na tovtovonai Vari Namona ĝenana eiaĝomato guruĝana, guruĝa moĝonina, ĝoseĝaĝiato nai tu, dagara namona Barau na gubai etore-taĝoani ĝemi, moĝa varina tu ĝovaĝa-moĝoni korikoriatu. Ma ĝomi na tu moĝesina naima Keriso Iesu ĝoĝabidadama-vini korikoriani, ema Barau ĝena veaĝa o ekalesia tarimari mabarari maki ĝouravinirini. Mani Vari Namona ĝomi ĝemi ai eraĝasito, maniĝa tu tanobara mabaranai ĝevarifiu-rakao rakaoani, ma ĝwana

namori maki ġeġorani, e tarimarima maki ġutuma lelevaġi na maki ġeġabi-raġeani. Mai Vari Namona ġwaġwana namona evetoreni tanobara mabaranai, ilailana ġomi na mani Vari Namona ġoseġaġiato e Barau ġena namo e varevarebara korikorina ġoribaiato ġarona na veġata ġomi fakami ai evesinato, ma eiaġomani, maniġa kavana evetoreni. ⁷ Ġomi tu Epafras na mai Vari Namona easi vaġa-ribamito. Ġia tu ġai karoma namona, ema ġai ġesi Keriso ġena vetuġunaġi ġaiġo-vinirini tarimana ta. Epafras tu Keriso ġena ġauvei tarimana namona, ma ġena vetuġamaġikau, ma ġomi maki evaġa-kava ginikaumini. ⁸ Ġomi ġemi veuravini Iauka Veaġa na evinimini, maniġa maki Epafras na ema kira-varamato.

Paulo ġena ġauġau Kolose ekalesia tarimari iatari ai

⁹ Moġesi naima ġai tu ġomi varimi ġaseġaġiato ġarona na beiaġoma mo toma, ġomi iatami ai ġema ġuriġuri asi ġavaġa-ketoani. Vanaġivanāġi Barau ġanoġiani, ġakirani, ġia ġena ura mabarana bene vaġa-riba ġitakaumi, ema Iauka Veaġa ġenana eiaġomani iaunegana e tuġamaġi-fakana maki mabarana boġono ġabia. ¹⁰ Ġai maiġesina ġaġauġauni anina tu, Vereġauka na eura-viniani maġurinai boġono tanu ġana, ema ġemi veiġa e maġuri mabarabarari ai maki ġia boġono vaġa-vererea ġana. Aba, ġemi veiġa namori mabarari ġwaġwari beġene fofori, ema Barau maki boġono riba-ginikaua. ¹¹ E ġema ġuriġuri tu, Barau ġena seġuka iarukorokorona na seġuka bene vinimi, be boġono kokore-koru. Korana mo kokore na tu meto ġoġoitaġorini maiġeri nuġari ai boġo ruġa-gwaġiġini e boġo vevaġa-gwaġiġini. E ma iakumi ġesi ¹² Tamara Barau boġo tanikiu-viniani. Korana ġomi tu varau eġabi-raġemito, be ġia ġena tarima veaġari na ġena Basileia ma mamana baregona nuġanai kara beġe ġaunarini dagarari ġomi na maki boġo ġaunarini. ¹³ Ġita mabarara Barau na tu mukuna ġena seġuka barana nuġana na evaġamaġurirato, ma Natuna ġena veġitaġau seġukana nuġanai etore-toġarato. Mo Natuna tu Barau na euravini-baregoani. ¹⁴ Ġita tu Barau Natuna na evoi-ġenoġoirato, ma Barau na ġia bakunai ġera rakava etuġamaġi-fitoġarito.

Keriso ġena ġauvei

¹⁵ Barau tu asi taġitaiani, senaġi Barau vetoġana korikorina tu Natuna ġenana eforrito. Ma mai Barau Natuna maiġa tu Barau ġimana veiveiri dagarari mabarari fakari ai ġia tu guine, emaġuri-guineto merona kavana. ¹⁶ Korana Keriso ġenana Barau na gubai ġetanuni dagarari mabarari ema tanobarai ġetanuni dagarari mabarari eveirito. Taġitarini dagarari ema asi taġitarini dagarari eveirito. Seġuka lelevaġi

iaukari mabarari, e seḡuka lelevaḡi aneruri, e veḡorikau iaukari, ema ḡeri seḡuka e maoro barego lelevaḡi iaukari eveirito. Dagara mabarabarari tu Barau na Keriso ḡenana eveirito, ma Keriso ḡena moḡo eveirito. ¹⁷ Keriso tu maiḡeri dagara mabarari roḡosi beḡere ḡora nuḡanai veḡata etanutoḡoi. Ma dagara mabarari maki ḡia ḡena seḡuka na eḡabitaḡorini. ¹⁸ Ekalesia doḡorona debana tu Keriso, ema ekalesia doḡorona tu ḡia tauḡanina. Ekalesia ḡena maḡuri korikori tu ḡia ḡenana eiaḡomato, ema ḡia tu mero guinena, mase tari-mari mabarari fakari na Barau na mase seḡukana na evaḡamaḡuriato. Korana dagara mabarari ḡia ḡena veḡitaḡau gaburenai beḡene tanu ḡana. ¹⁹ Korana Barau ḡena ura baregona, Keriso ḡenai ḡia ḡena maḡuri e mareva mabarana bene tanu. ²⁰ Ma Barau ḡena ura dagarari mabarari Keriso ḡenana ḡia ḡenai ma bene ḡabi-ḡenoḡoiri etato, mai tu tanobarai ḡetanuni dagarari mabarari ema gubai ḡetanuni dagarari mabarari. Moḡesina naima Keriso rarana satauro ai eriḡoto, benamo Barau na maino eveiato dagara mabarari ḡesi.

²¹ Ḡomi guinenai Barau ḡesi fakami tu manaḡa rakava, e ḡemi tuḡamaḡi ai maki Barau tu ḡovetari-viniato-ḡoi, korana ḡomi tu veiḡa rakavari ḡoveirito-ḡoi. ²² Senaḡi toma tu Keriso tauḡanina korikori ḡevaḡi-maseato, monana ḡomi ḡia ḡenai ma eḡabi-ḡenoḡoimito. Barau na Keriso ḡena mase ḡenana vau tauḡena ḡenai eḡabi-kavamito, korana tu eurato, ḡia ḡoiranai tu veaḡa tarimari bene vaḡa-ruḡa-tarimi, e asi ḡemi kerere misina ta maki, e tarima ta na maki asi bene vaḡa-daḡami. ²³ Senaḡi ḡomi tu ḡemi veḡabidadamai boḡono kokore e boḡono ruḡa-gigitari, ema Vari Namona ḡoseḡaḡiato nai, ḡemi tuḡamaḡikau ḡovaḡa-ruḡaiato, monana ta na asi bene ḡori-ḡerevaḡimi. Ḡomi na tu mai Vari Namona maiḡa ḡoseḡaḡiato. Ma tanobarai ḡetanuni tarimarimari mabarari ḡeri maki mai Vari Namona maiḡa ḡevari-fuato. Au Paulo maki mai Vari Namona vetuḡunaḡina aiaḡo-viniani e aḡobata-iaḡiani.

Paulo ḡena ḡauvei ekalesia urari ai

²⁴ Maitoma au tu aiakuni, korana au tu ḡomi urami ai amidigu-midiguto. Ekalesia tu Keriso tauḡanina, ma Keriso tu mai tauḡanina maiḡa uranai emidigu-midiguto. Ma au toma mai tauḡanigu ai mai midigumidigu aḡwaiiani tu, Keriso ḡena ekalesia navaḡa-kavaia uranai. Au tauḡanigu ai midigumidigu roḡo aḡwaiiani, korana tu Keriso ḡena ekalesia uranai mo midigumidigu Keriso na eḡwaiato moḡa tu roḡosi roḡo bene kori nai. ²⁵ Au tu Barau na evaḡa-ruḡaguto, ekalesia ḡena vetuḡunaḡi bana iaḡo-vini etato. Barau na

mai ġauvei eviniguto tu, ġomi ġemi ai Barau ġena guruġa mabarana bana vaġa-fofori korikoria ġana. ²⁶ Guinena na veġata ema ġuru mabarari ġerina veġata mai maġuri vekuretoġana maiġa tu vekuretoġa, beiaġoma mo, Barau ġena tarimarima veaġari ġeri ai vauro bema vaġa-foforia. ²⁷ Irau bese tarimari vekaravari ai, Barau eurato, ġena tarimarima veaġari ġeri ai mai maġuri vekuretoġana marevana barego lelevaġina bene vaġa-foforia etato. Mai maġuri vekuretoġana marevana barego lelevaġina bene vaġa-foforia etato maġurina tu maiġea: Keriso ġomi nuġami ai etanuni. Ġita na mareva baregona tatuġamaġi-dadamaġiani marevana tu maiġa. ²⁸ Ġai na tu mai Keriso maiġa ġaġobata-iaġiani. Ema iaunega irauirauri ġerina tarimarima mabarabarari ġakira-toreġaurini e ġavaġa-ribarini, korana ġaurani, tarimarima mabarari Keriso ġena maġuri nuġanai tu beġene namo-vedaurea vauro, Barau ġenai baġana ġori-iaġori. ²⁹ Moġa uranai avekwarāġi-rakavani. Keriso ġena kokore au nuġagu ai eġauveini seġukana tu barego lelevaġi. Moġesina naima au tu Keriso ġena kokore ai mai ġauvei aveiani.

2

¹ Au aurani, ġomi tu boġono riba, au tu avekwarāġi-rakavani, ġomi Kolose ekalesiami, e Laodikea ekalesiari, ema au ġoiragu roġosi roġo beġene ġitaia ekalesiari vovoka, mabarabarami navaġa-kavami uranai. ² Au ġegu ura baregona sebna tu, ġia nuġari beġene gwaġiġi, ema mabarari veuravini sebonai moġo beġene iaġo. Korana tu moġesi beġe veini vauro beġe tuġamaġi-faka ginikauni, benamo Barau ġena vekuretoġa dagarana beġe ribaiani. Barau ġena vei-vekuretoġa dagarana tu Keriso. ³ Iaunega ema riba vonu-fokafokana mabarana tu Keriso ġenai vekuretoġa ġetanuni. ⁴ Maiġeri guruġa akira-varamini korana tu, irau tarima ta na nuġa-ġani guruġari namori na beġofa-veġonumini garina. ⁵ Au tu moġoni tauġanigu ġomi fakami ai tu asiġina. Senaġi iauka rekenai au tu ġomi sevimi ai, be ġauvei ġovei-ginikaurini ema Keriso ġenai ġemi veġabidadama tu roġo barego aġitaiani, moġa lorinai averere-rakavani.

Keriso ġesi bisini sebna, be maġuri bisini ġabia

⁶ Keriso Iesu tu ġomi na ġoġabi-raġeato, benamo ġemi Vereġaukai ġovaġa-iaġoato. Moġa lorinai ġomi tu ġia ġena maġuri nuġanai moġo boġono raka e boġono tanu. ⁷ Ġomi ġemi maġuri tu ġau ġokana tano nuġana ġana evariġo-korikorini kavana, Keriso ġenai beġene variġo. E numa fore iatanai ġeragaiani kavana, Keriso iatanai ġemi maġuri boġono vaġa-ruġakauri e boġono ragari. Ema

ġevaġa-ribamito ilailanai ġemi veġabidadama beġene kokore-korikori, ma vanaġivanaġi Barau tu boġono tanikiu-vinia.

⁸ Lorimi boġono vetore, asi namo tarima ta na tari-marima ġeri iaunega ġofaġofari koriri na ġomi nuġami beġanirini, benamo beġori-dareremini garina. Mai tari-marima ġeri iaunega ġofaġofari tu tarimarima na ġevaġa-ruġarini maġuriri e veiġari ġeri ai; senaġina moġeri tuġamaġi veġonuri tu tanobara barauri ġerina ġeiaġomani, a dia Keriso ġenana ġeiaġomani. ⁹ Korana Barau ġena maġuri e veiġa mabarari tu Keriso tauġanina nuġanai ġetanuni. ¹⁰ Ma Keriso nuġanai mai maġuri ġomi na ġoġabiato. Keriso tu veġorikau iaukari e aneruri mabarari ema ġeri maoro barego lelevaġi iaukari mabarari fakari ai ġeri Vere. ¹¹ Ġomi Keriso ġesi ġosebonato nai tu, tauġanimi kefiru ġelama-vaġirito, senaġi mai tu dia tarimarima ġimari na ġeveiani veiġana akiraġiani. Asiġina. Mai tu Keriso ġena kefi-lamavaġi veiġana. Moġa tauna tu, tauġani ġena veiġa rakavari ġomi ġemi na ġokoki-fitoġarito. ¹² Korana babatiso ġoġabiato neganai, ġomi tu noġa Keriso ġesi ġeguri-sebonamito; ema Barau na Keriso ġesi evaġa-vaisiraġe ġenoġoimito, korana Barau ġena ġauvei seġukana ġovaġa-moġoniato nai. Mo seġuka na Barau na Keriso mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato. ¹³ Guinenai ġomi iaukami tu mase, korana ġemi kira-sirivaġi e vei-rakava bene, ema tauġani ġena veiġa rakavari maki ġomi tauġanimi ġerina roġosi beġere lama-fitoġari. Senaġi toma ġomi iaukami tu Keriso ġesi Barau na evaġa-maġuri ġenoġoirito. Ġita ġera rakava mabarari tu Barau na etuġamaġi-fitoġarito. ¹⁴ Taravatu guruġari ema taravatu asi takorana-iaġiato voiri metori ġita iatarai ġetanuni, moġeri tu mabarari Barau na asi tauri ai evaġa-iaġorito, be ekoki-fitoġarito. Barau na mo taravatu moġeri ġeri seġuka tu eġabi-vaġiato, benamo Keriso ġena satauro ai eikoko-kauato. ¹⁵ Ema Barau na veġorikau iaukari rakavari e ġeri maoro barego lelevaġi iaukari, ġeri kokore mabarari asi tauri ai evaġa-iaġorito e evaġa-rakavarito. Keriso ġena satauro seġukana na iauka rakavari Barau na evaġa-ketorito, ma tarimarima ġoirari ġutuġuturi ai evaġa-maiakarito, ma muriri ai evaġa-rakarito.

¹⁶ Moġesina naima ġaniġani e niuniu dagarari taravaturi irauirauri ġaramari ai tarima ta na asi bene ġau-fitoġami. Ema tarima ta na Barau tuġamaġi-iaġina verekona, o ġue variġuna verekona, o Sabadi ġarona ġaramanai maki asi bene ġau-fitoġami. ¹⁷ Mai dagara maiġeri tu ġoirai vau beġea ġorani dagarari laulauri moġo. A maġuri korikorina tu Keriso ġenana bita ġabiani. ¹⁸ Bema tarima ta ġoġitaiani, tauġena manau tarimanai evevaġa-iaġo ġofa-kauni e aneru

etoma-rakariḡo-vinirini, ema nuvi o mata-vanaḡi ai asi eḡitarini dagarari eguruḡa-iaḡirini nai tu, garona asi boḡono seḡaḡia. Ġia mani ḡena tuḡamaḡi maniḡa tu eveḡonu-fatafatato. Maniḡesina tarimarima na tu ḡomi moḡo beḡe ḡofa-dareremini, benamo voimi namona asi boḡo ḡabiani. ¹⁹ Keriso tu deba; ma mani tarima tu deba ḡenana ḡeraka-veḡitato, be deba ḡenai ḡia tu asi ḡetubukauni. Mai deba na tauḡani mabarana ḡaniḡani eviniani, ema tauḡani nuḡanai turiḡa evaḡa-tubukau gigitaririni, ema tauḡani mabarana evaḡa-tubu vegogoani, Barau ḡena ura lorinai.

²⁰ Ġomi tu Keriso ḡesi ḡomase-sebonato, be ḡomi na taravatu irauirau e tanobara barauri tu asi ma boḡo korana-iaḡirini. Ma kara dainai tu mai tanobara maḡurinai ḡotanuni tarimari noḡa maiḡeri taravatu ma ḡokorana-iaḡirini, ei? ²¹ Ġokirani, "Asi ḡoḡabi-karaia; asi ḡomami-tovoa; ḡimami na asi ḡoḡabi-tovoa," ḡotoni. ²² Senaḡi mani dagara maniḡeri tu boḡono ḡaniri e boḡono ḡauvei-iaḡiri ḡana. A maniḡeri taravatu ema vevaḡa-riba tu tarimarima ḡerina moḡo ḡeiaḡomani dagarari. ²³ Moḡoni, maniḡeri taravatu na tu ḡita ḡerai Barau toma-rakariḡona tuḡamaḡina bevaḡa-ḡoraiani, e manau veḡana ḡerai bevaḡa-ḡoraiani, tauḡani vaḡa-midigu-midiguna bevaḡa-ḡoraiani. Moḡesi naima tarima kotari ḡetuḡamaḡini, maiḡeri taravatu tu iaunega tarimari ḡerina ḡeiaḡomani. Senaḡi maiḡeri taravatu na tu ḡita asi bevaḡa-kavarani, ma tauḡani ḡena ura rakavari asi bevaḡa-ketorini.

3

Keriso ḡesi tasebonani nai tu, maḡuri variḡuna taḡabiani

¹ Ġomi tu Barau na Keriso ḡesi evaḡa-maḡuri ḡenoḡoimito, naima gubai ḡetanuni dagarari boḡono vetau-baregori, e nuḡami maki monai boḡono toreri. Keriso tu monai Barau ḡimana aroribana rekenai etanu-taḡoni teronai. ² Vanaḡivanaḡi ḡemi tuḡamaḡi ai tu gubai ḡetanuni dagarari boḡono tuḡamaḡi-taḡori, a tanobara dagarari tu asi boḡono tuḡamaḡiri. ³ Korana ḡomi tu varau ḡomaseto tanobara maḡurina ḡenai, ma ḡemi maḡuri korikori tu vekuretoḡai etanuni Keriso ḡesi, Barau ḡenai. ⁴ Keriso tu ḡomi ḡemi maḡuri korikorina. Ġia ma befororini ḡaronai, ḡomi maki Keriso ḡesi boḡo fofori-sebonani, ema ḡena mareva ma mamana baregona boḡo ḡabiani.

⁵ Moḡa lorinai tauḡanina ḡena veḡa e maḡuri rakavari ḡemi ai roḡo ḡetanuni, maniḡeri mabarari boḡono vaḡi-maseri. Tauḡanina ḡena veḡa e maḡuri rakavari tu maiḡeri: Mata-boraḡa veḡari, veḡa mirori, kima veḡari, matabara

e veīga rakavari uravini-baregori maḡurina, ema mata-ḡaniḡani maḡuriri. Mata-ḡaniḡani maḡurina tu babarau toma-rakarīgori veīgana. Maiḡeri mabarari ḡerina boḡono raka-veḡita. ⁶ Korana mai veīga maiḡeri ḡaramari ai Barau ḡena baru o Kota baregona seḡafore tarimari ḡeri ai bema vaḡa-foforiani. ⁷ Guinenai ḡomi maki tanobara ḡena veīga e maḡuri rakavari nuḡari ai ḡotanuto-ḡoi nai tu, moḡeri veīga rakavari ḡomi na maki ḡoveirito-ḡoi.

⁸ Senaḡi toma mai veīga maiḡeri ḡomi ḡemina tu boḡono tore-veḡitari: Tuḡamaḡi-baru, baru rakavarakava, tarima vaḡa-rakavari tuḡamaḡiri e veīgari, guruḡa rakavari kiraḡikirāḡiri ema sivarai mirori kiraḡikirāḡiri. ⁹ Tauḡemi fakami ai guruḡa o veīga ḡofaḡofari ai ta na ta asi bene ḡofaia. Korana ḡomi na ḡemi maḡuri guinena ma ḡena veīga rakavari ḡesi tu dabuḡa rakavana ḡokoki-fitoḡaiiani kavana ḡokoki-fitoḡarito, ¹⁰ ma tarima variḡu geragerana ḡoriḡo-kauato, dabuḡa variḡu geragerana ḡoriḡo-kauani ilailanai. Ma ḡia maiḡa tu Barau na vanaḡivanaḡi evaḡa-variḡu ḡenoḡoiani, eveiato Barauna vetoḡana korikori bene ḡabia e bene riba-ginikaua ḡana. ¹¹ Mai maḡuri variḡuna taḡabiato mainai tarima ta asi irau. Be iniḡesi asi bisini kira, ḡai tu Iuda tarimama, a ḡia tu irau bese tarimari; ḡai tu mero tauḡaniri kefirī ḡalama-vaḡini doḡorona, a ḡia tu mero tauḡaniri kefirī asi ḡelama-vaḡini doḡorona; asi bisini kira maki, ḡia tu asi ḡesikulito tarimari e maḡuri mamana roḡosi roḡo beḡene ḡitaia tarimari; ḡai tu asi tuḡu-rakaorakao tarimama, a ḡia tu tuḡu-rakaorakao tarimari. Asiḡina, maiḡesi asi bitana guruḡa. Korana Keriso ḡereḡana moḡo barego ema ḡita mabarara nuḡarai etanuni.

¹² Ḣomi tu Barau na varau eḡabi-viriḡimito tarimami, e ḡena veaḡa tarimami, ema Barau na euravini-rakavamini tarimami. Moḡa lorinaī vevetuḡaḡwa, veiau-namo, manau, marana, ema vevaḡa-gwaḡiḡi maḡuriri na boḡono ved-abuḡa. ¹³ Meto o maḡuri gwaḡiḡiri tari ḡoḡoitaḡorini karomi tari ḡerina nai tu, boḡono vevaḡa-gwaḡiḡi karomi ḡeri ai. Bema tarima ta ḡomi fakami ai karona ta na evaḡa-veḡare veḡareani nai tu, mo rakava moḡa bene tuḡamaḡi-fitoḡaia, Keriso na ḡomi ḡemi vei-rakava etuḡamaḡi-fitoḡarito kavana. ¹⁴ Maiḡeri mabarari iatari ai tu veuravini na boḡono vedabuḡa. Korana tu mai maḡuri namori mabarari tu veuravini na vauro ebaru-sebona ginikaurini, benamo ḡeḡauvei-ḡitakauni. ¹⁵ Keriso ḡena maino na nuḡami bene ḡori-kauri. Korana Barau na ḡomi ekea-vegogomito anina tu, tauḡani sebonai boḡono iaḡo, benamo maino ai moḡo boḡono tanu. Ema Barau boḡono tanikiu-vinia. ¹⁶ Keriso

ġena guruġa tauri korikori e ġeri seġuka ġomi nuġami ai tu beġene vonuvonu-raġe. Monana karomi tata ġesi Keriso ġena guruġa iaunega korikorina na boġono vevaġa-riba e boġono vekira-toreġau. Ma nuġami ai Barau ġotanikiu-viniani nai tu, Salamo boġono mari, e Barau vaġa-raġena mariri boġono mariri, ema Iauka Veaġa na evinimini mariri boġono mariri. ¹⁷ Kamara ġauvei boġo veiani nai, guruġai boġo veiani o veiġai boġo veiani, mabara-barari Iesu Vereġauka aranai moġo boġono veiri. Ma ġia ġenana Tamara Barau boġono tanikiu-vinia.

Ekalesia tarimana ma ġaraġona e natuna ema ġena tuġu-rakaorakao tarimari ġesi ġeri tanu maġurina korikori

¹⁸ Veġaraġo vavinemi, ġomi tu ġaraġomi ġeri veġitaġau seġukana gaburenai boġono tanu. Korana mai maġuri maiġa Vereġauka ġoiranai tu maġuri namona. ¹⁹ Veġaraġo taumi, ġaraġomi boġono uravini-baregori, e ġaraġomi ġeri ai nuġami asi boġono vei-ġirimagiirimari. ²⁰ Natu, dagara mabarari ai tamam e sinami tu garori boġono seġaġi-viniri. Korana mai veiġa tu Vereġauka iauna evaġa-namoani. ²¹ Tama, natumi asi boġono vaġa-baruri, korana beġe tuġamaġi-moirani, asi beġe kokoreni garina.

²² Tuġu-rakaorakao tarimami, mai tanobarai ġeri vetuġunaġi ġoiaġo-vinini tarimari garori boġono seġaġiri. Ġia tu dagara mabarari ai garori boġono seġaġiri. Dia ġia ġoirari ai moġo, tarima iauri beġene vaġa-namori ġetoni nai ġevei-ġofakauni tarimari kavari. Asiġina. Ġomi tu Vereġauka gubakauna maġurinai nuġami ma raġeri ġesi ema nuġami mabarari ġesi boġono seġaġi-viniri. ²³ Ma kamara ġauvei boġo veiani nai, boġono veia nuġami mabarari ġesi. Ġauvei tu asi tarimarima ġeri ġauvei ġoveiani noġa boġono veia. Asiġina. Ġomi na tu Vereġauka ġena ġauvei ġoveiani maġurinai boġono veia. ²⁴ Ġomi tu ma ribami, Vereġauka na vau voimi bevinimini, korana ġomi na tu Keriso Vereġauka ġena vetuġunaġi ġoiaġo-viniani. ²⁵ A tarima ta na veiġa beleaiani nai, mo veiġa beleaiani voina tu beġabiani veġata. Korana Vereġauka ġoiranai tarima mabarari tu ilaila moġo, dia ta tu egubakauani, ma ta tu asi egubakauani.

4

¹ Ġomi vetuġunaġi veremi, mani ġemi tuġu-rakaorakao tarimari maniġeri ġeri-ġari tu, ġeura-vinirini ilailari ai boġono viniri. Ġia ma ġeri maoro kara ġomi ġemina beġere ġoitaġori dagarari tu boġono viniri veġata, ema veiġa namori e

moĝoniri ĝeri ai boĝono veiri. Korana ĝomi maki boĝono riba, ĝomi eĝita-ĝaumini Verena maki etanuni gubai.

Vevaĝa-riba guruĝari kotari maia

² Ĝauĝau asi boĝono vaĝa-ketoa. Vanaĝivanaĝi boĝono ĝuriĝuri. Ĝemi ĝauĝau ai boĝono venari maki, e Barau boĝono tanikiu-vinia. ³ Ma ĝai ĝema maki boĝono ĝuriĝuri, be Vari Namona baĝana vari-fiua ĝana, Barau na ĝatama-boka gabu tari ai bene keori. Be mo ĝana baĝana iaĝo, ma Keriso varina vekuretoĝana monai baĝana vari-fiua. Au tu mai Keriso varina vekuretoĝana maiĝa ĝaramanai seini na ĝebarubaruguto. ⁴ Boĝono ĝauĝau, be au na mai vari vekuretoĝana maiĝa bana kiraĝi-fofori ĝitakaua, Barau ekirato bana kiraĝi-fofori ginikaua etato ilailanai.

⁵ Keriso roĝosi beĝene ĝabi-dadama-vinia, roĝo murikai ĝetanuni tarimari ĝeri ai tu, veiĝa iaunegari e namori boĝono veiri. Ema ĝia vefakari ai boĝo raka-ĝurani negari ai, moĝeri mabarari tu asi boĝono vaĝa-rakavari, korana ĝia boĝo vaĝa-kavarini negana tu kubi moĝo bene. ⁶ Vanaĝivanaĝi boĝo guruĝani nai, boĝono garo-namo. Ĝemi guruĝa maki ma damenari boĝono kiraĝiri e boĝono guruĝa-ĝitaĝita, be ĝemi guruĝa tarimarima na beĝene ura-viniri e ĝeseĝaĝi-namori moĝo beĝene si. Moĝesina boĝo veini nai, tarima sebori sebori aiĝesina boĝo vaĝa-veserini dabarari boĝo ribarini.

Veĝabituĝu guruĝari

⁷ Au varigu mabarana tu tarikakara namona, Tikiko, na vauro beasi kira-varamini. Ĝia Keriso ĝena maĝuri nuĝanai tu ma vetuĝamaĝi-kauna ĝesi evevaĝa-kavani, ema ĝia tu au ĝesi Vereĝauka ĝena vetuĝu-naĝi ĝaiiaĝo-viniani. ⁸ Au na Tikiko ĝomi ĝemi ai atuĝu-iaĝosiani tauna korikori tu, ĝai mainai kamasi ĝatanuni maĝurina beneasi vaĝa-ribami ĝana. Ĝia na ĝai ĝema tanu maĝurina bene kira-varami, be ĝomi nuĝami bene vaĝa-gwaĝiĝiri uranai. ⁹ Ĝia tu Onesimo ĝesi eiaĝosini. Onesimo tu ma ĝena vetuĝamaĝikau, ema ĝia tu ĝai tarikakama namona ta. Ĝia maki ĝomi ĝemi tarima ta. Ĝia tauri ruarua na mainai kara ĝeĝorani dagarari mabarabarari beĝeasi vaĝa-ribamini.

¹⁰ Aristako na ĝena vevaĝa-namo ĝomi ĝemi ai etuĝu-iaĝosiani. Ĝia tu au ĝesi ĝadiburato, be dibura numai ĝatanuni mainai. Banabas tarikakana Mareko na maki ĝemi vevaĝa-namo betuĝu. Mareko ma Banabas tu tarikaka, senaĝi ĝia sinari e tamari tu irau, dia sebona. Mareko ĝomi ĝemi ai beiaĝosini nai, boĝono ĝabi-raĝea ĝana guruĝari tu varau asi-kira-varamito. ¹¹ Ema Iesu, arana ta ĝekiraĝiani Iusto, na maki ĝemi vevaĝa-namo betuĝu. A Iuda tarimari fakari

ai au ġesi Barau ġena Basileia ġauveina ġaveiani tarimari tu maiġeri moġo. Ġia na au ġevaġa-kava ginikauguni.

¹² Ġomi karomi ta, Keriso Iesu ġena vetuġunaġi eiaġo-vinini tarimana, arana Epafras, na maki ġemi vevaġa-namo betuġua. Ġia tu vanaġivanaġi ġomi urami ai evek-waraġini ġauġau ai. Ġia ġena noġinoġi baregona Barau ġenai eveiani tu, Barau na ġomi ġia ġena urai bene vaġaruġatari korikorimi. Ema Barau ġena ura ġomi na nuġami mabarari ġesi boġono vaġa-moġonia, ema boġono korana-iaġi ginikaua. ¹³ Au aguruġa-fofori korikorini, moġoni, Epafras tu ġomi maniġemi, e Laodikea tarimari, e Hierapoli tarimari mabarami urami ai moġoni evek-waraġi-rakavato. ¹⁴ Ġita ġatara namona Luka, doketa tarimana, ema Dema, tauri ruarua na ġemi vevaġa-namo beġe tuġu. Luka tu doketa tarimana.

¹⁵ Au ġegu vevaġa-namo ġita tarikakara Laodikea ai ġetanuni tarimari boġono viniri. E ġegu vevaġa-namo Nimfa boġono vinia, e Nimfa na numai ekalesia doġorona ġerakavegogoni maniġeri maki boġono viniri. ¹⁶ Mai fefa ġomi ġemi ai boġo iavi-ġosiani murinai tu, boġono tuġu-iaġoa, ma Laodikea ekalesiari ġeri ma beġenea iavi-foforia. Ma Laodikea ekalesiari atore-vinirito fefana maki ġomi fakami ai boġono iavi-foforia. ¹⁷ Ma Arekipo maiġesi boġono kiraia, boġono kira, "Vereġauka ġena maġuri nuġanai ġauvei oġabiato maniġa tu bono ġauvei-iaġi ginikaua."

¹⁸ Mai vevaġa-namo guruġari tu au Paulo tauġegu ġimagu na atorerini. Au boġono tuġamaġigu, au tu roġo ma seinigu diburai. Barau ġena namo e varevare-bara ġomi iatami ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE GINIGUINENA TESALONIKA EKALESIARI ĜERI

1 Tesalonika vaĝa-foforina guruĝari

Mai fefa ĝena tuĝamaĝi baregona tu Iesu ĝena ĝenoĝoi-iaĝoma vaĝa-ruaruana. Korana tu Iesu ĝena iaĝoma vaĝa-ruaruana mai fefai tu ekiraĝi-ĝutumaiato.

Paulo na mai fefa tu Korinto na etore-iaĝoato, mo tu ĝena evanelia varivarina vaĝa-ruaruana nuĝanai (Apostolo 17:1-14). Mai fefa Paulo na tu laĝani 50 ema 51 nuĝanai ta etoreato, mo tu Keriso maki emaseto murinai vau.

Mai fefai siri baregori tu karoa 4:15-18.

Paulo na mai fefa giniguinena etoreato korana eurato, Tesalonika ekalesiari 1) bene launaĝiri, Barau na ĝeri ai eveirito veiĝari tarimarima ĝoirari ai beĝene vaĝa-foforiri; 2) bene vaĝa-ribari, Iesu ma beiaĝomani; 3) bene launaĝiri, Barau korana-iaĝina maĝurina korikorinai beĝene tanu.

Paulo na mai fefa tu maĝesi eboioĝaiato:

1. Ĝia aiĝesi vevaĝa-maĝuri ĝeĝoitaĝoto - karoa 1-3
2. Ĝia aiĝesina beĝene tanu mo maĝuri variĝunai - karoa 4-5

¹ Ĝai tauma toitoi, Paulo, Silas, e Timoteo, na Tamara Barau ema Vereĝauka Iesu Keriso ĝena ekalesia Tesalonika nuĝanai ĝatore-vinimini.

Varevare-bara ema maino ĝemi ai bene tanu.

Tesalonika tarimari ĝeri maĝuri

² Ĝai tu ĝaro mabarari ai Barau ĝavaĝa-namoani ĝomi mabarami daimi ai, ema ĝema ĝurigiuri nuĝari ai ĝakiraĝimini.

³ Korana Barau, ĝita Tamara, ĝoiranai ĝavetuĝamaĝi-taĝoni, ĝomi ĝemi veĝabidadama kamasi ĝotovo-naĝirini, e ĝemi veuravini ai kamasi ĝoĝunaĝaveni, ema ĝemi vetuĝamaĝikau ĝita ĝera Vereĝauka Iesu Keriso ĝenai kamasi ĝovaĝa-gwaĝiĝirini.

⁴ Tarikakama mabarami, ĝai ribama ĝomi tu Barau na eura-vinimini ema ĝia na eviriĝimito ĝia ĝena. ⁵ Korana Vari Namona ĝai na ĝavinimito tu dia guruĝai moĝo, senaĝi Iauka Veaĝa ma seĝukana e ma moĝonina ĝesi. Ĝomi maki ma ribami, ĝomi ĝemi namo uranai ĝai tu kamasi ĝatanuto ĝomi fakami ai.

⁶ Benamo ĝomi na maki ĝai ĝotovotovomato ema Vereĝauka ĝotovotovoato enabe ĝevaĝa-midigu midigumito, senaĝi Barau ĝena guruĝa ĝoĝabi-raĝeato ma vereremi ĝesi. Mo verere Iauka Veaĝa na evinimito. ⁷ Tauna moĝa ĝomi tu vevaĝa-ĝita namonai ĝoiaĝoto veĝabidadama tarimari

mabarari Makedonia ema Akaia ġeri. ⁸ Korana ġomi ġemina Vereġauka ġena guruġa eraka-rosito tu dia Makedonia ema Akaia nuġari ai moġo, senaġi ġomi ġemi veġabidadama Barau ġenai tu gabu mabaranai beġe ribaia. Moġa lorinai monai ġai na guruġa ta tu asi ma baġa kiraġiani. ⁹ Ġia tauġeri maki ġevekiraġito ġai na ġavarivarimito nai, ġomi na ġai kamasi ġoġabi-raġemato, ema kamasi babarau ġoiaġuirito, Barau maġurina ema moġonina vetuġunaġina boġono iaġo-vini ġana, ¹⁰ ema Natuna Iesu ġonariani guba na ma beġenoġoi-iaġomani. Ġia tu Barau na mase na ma evaġa-varigisi ġenoġoiato, ema ġena baru bevaġa-foforiani o tarimarima bevaġa-kotarini ġaronai, Iesu na bevaġa-maġurirani.

2

Paulo ġena ġauvei Tesalonika ai

¹ Tarikakama mabarami, ġomi tauġemi ma ribami, ġemi ai ġaiaġosito nai, asi ġaġauvei-kavato. ² Ġomi ribami maki, ġai Tesalonika ġana roġosi roġo baġana iaġosi nai, Filipi ai ġevaġa-midigu midigumato e ġekira-fitogamato. Moġoni, ġeiaġoma-vini baregomato, senaġina Barau na evaġa-kokoremato, ġena Vari Namona baġana kira-varami ġana. ³ Ġai ġema velaunaġi ġomi ġemi ai tu dia guruġa babobabo ai, dia tuġamaġi rakavari ai, e dia ta baġana ġofaia ġana. ⁴ Senaġi Barau na evaġa-moġonimato Vari Namona baġana fiua. Moġa lorinai ġakiraġiani, dia tarimarima baġana vaġa-iakuri ġana, senaġi Barau baġana vaġa-iakua ġana. Ġia na ġai nuġama evetaurini. ⁵ Ġomi ribami, e Barau maki ġoiranai, ġai ġaiaġosito nai tu, dia nuġa-ġani ai ġavaġa-raġe ġofakaumito-ġoi, e mata-ġaniġani ai ġaguruġa-ġofakauto-ġoi. ⁶ Ġai tu asi ġomi na boġono vaġa-raġema, o tarima tari na beġene vaġa-raġema ġatato. ⁷ Ġai tu Keriso ġena apostolo tarimama, be ma ġema maoro, ġema-ġama ġomi ġemi ai baġara kiraġi. Senaġi ġomi ġesi tatanuto-ġoi neganai, ġai tu marana, sina ta na natuna eġita-ġaurini kavana. ⁸ Ġauravini-rakavamito lorinai ġaurato, dia Barau ġena Vari Namona moġo ġemi baġana kiraġi, senaġi ġema maġuri maki ġatore-taririto, korana ġema veuravini ġemi ai tu barego lelevaġi.

⁹ Tarikakama mabarami, ġai kamasi ġaġauveito-ġoi ema ġavekwarāġito-ġoi roġo ġotuġamaġi-taġorini, ene? Barau ġena Vari Namona ġaġobata-vinimito-ġoi nuġanai, boġi-laġani ġaġauveito-ġoi, ġema-ġama baġana doġari uranai, baġa vaġa-doġe-ganimini ġarina.

10 Ġomi na ġoġitamato ema Barau na maki eġitamato ġai kamasi ġaveaġato, ġavei-maoromaoroto ema asi ġema kerere ta ġomi vaġa-moġoni tarimami fakami ai. 11 Ġomi ma ribami, ġai na ġomi tata ġaveimito-ġoi tu tama na natuna korikorina eveiani kavana. 12 Ġai na ġavaġa-kokoremito-ġoi, ġemi tuġamaġi ġavaġa-gwaġiġirito-ġoi, ema ġalau-naġimito-ġoi Barau vaġa-iakuna veiġari boġono veiri ġana. Ġia na ekeamini, ġena Basileia ma marevana baregona bene vinimi ġana. 13 Ġai na Barau ġatanikiu-viniani ġaro mabarari ai, korana ta tu, ġena guruġa ġaġabi-iaġosiato neganai, ġomi na ġoseġaġiato ema ġoġabi-raġeato tu dia tarimarima ġeri guruġa, senaġi guruġa moġonina korikori, Barau ġena guruġa. Mo guruġa tu ġovaġa-moġoniani tarimami nuġami ai eġauveini. 14 Tarikakama mabarami, ġomi tu Barau ġena ekalesia Keriso Iesu nuġanai Iudea ġesi boġo ilaila, korana Iuda tarimari na ġia ġevaġa-midigu midigurito ilailanai, ġomi maki ġemi doġoro tarimari na ġevaġa-midigu midigumini. 15 Iuda tarimari na Iesu Vereġauka ema peroveta tarimari ġevaġirito, ema ġai maki ġelaimato. Barau tu asi ġevaġa-iakuani, ema tarimarima mabarari ġekira-sirivaġi vinirini. 16 Ġai maki ġekira-ġoimani irau bese tarimari ġeri ai Vari Namona asi baġana kiraġia, korana maġuri vanaġivanaġi beġe ġabiani garina. Moġesi ġeri rakava vanaġivanaġi ġevaġa-baregorini. Senaġi Barau ġena baru maki iatari ai tu varau bevotu.

Paulo ġena ura baregona Tesalonika tarimari ma bene ġitari

17 Tarikakama mabarami, nega kotari roġo ġai ġomi sevimi na ġeinu-veġitamato, dia tuġamaġi ai, senaġi tauġani ai, asi ma ġaġitamini. Ġema ura baregona ġoirami baġana ġitari. 18 Ġai ġaurato tu ma baġana iaġosi ġomi ġemi ai. Moġoni, au Paulo, vaġa-vira akirato, senaġi Satani na ġema dabara ekouato. 19 Baġana ġenoġoi veġata, korana ġomi tu ġai ġema tuġamaġikau, ġema verere e ġema kokore voina ġera Vereġauka Iesu ġoiranai ġia ma beiaġomani ġaronai. 20 Moġoni, ġai ġema veiavi e verere korana tu ġomi.

3

Paulo na Timoteo etuġuato Tesalonika ġana

1 Ġai ġema vevaġa-gwaġiġi ġekorito, benamo ġakirato, namona tu ġai tauma ruarua moġo Atena ai baġana tanu, 2 a ġai tarikakama Timoteo tu baġana tuġua ġomi ġemi ai. Ġia tu ġai ġesi Barau ġena vetuġunaġi ġaiġo-viniani, Keriso ġena Vari Namona ġaġobata-iaġiani. Ġia na bene

vaġa-kokoremi ema ġemi tuġamaġi bene vaġa-gwaġigiri ġemi veġabidadama nuġanai. ³ Be, ġomi ta na ġena veġabidadama asi bene raga-kwanea mani midigumidigu ġoġoitaġorini nuġanai. Ġomi ribami, maniġeri tu bita ġoitaġorini veġata. ⁴ Gai roġo ġomi ġesi tatanuto-ġoi nai, ġakiramito-ġoi, ġita tu beġe vaġa-midigu midigurani, benamo moġeri ġefoforito, be ġoribarito. ⁵ Moġa lorinai, ġegu vevaġa-gwaġigiri ekorito, benamo Timoteo atuġu-iaġosiato, ġia ġenana banama riba, ġemi veġabidadama tu kamasi ġotoreani. Korana irau dabara tari ai veribaġani tauna na beriba-ġanimini, benamo ġai ġema vekwaraġi asi taunai beiaġoni garina.

Timoteo ġena vevarifu

⁶ Toma Timoteo tu ġomi ġemina beġenoġoi, ġomi ġemi veġabidadama e veuravini variri namona bema kiraġiri. Bekirama, ġomi na ġai roġo ġotuġamaġi-taġomani, ema ġourani boġono ġitama, ġai na ġomi baġana ġitami ġatoni kavana. ⁷ Moġa lorinai, tarikakama, ġema midigumidigu ema dabara doko mabarari nuġari ai ġemi veġabidadama na ġevaġa-kokoremato. ⁸ Korana ġomi Vereġauka ġenai boġo ruġa-gigitarini neganai, ġai ġema maġuri toma tu moġoni beġe namoni. ⁹ Barau ġomi daimi ai kamasi baġa tanikiuviniani, korana ġai ġema verere tu asikeikeina ġomi ġemi ai Barau ġoiranai. ¹⁰ Boġi-laġani ma nuġama mabarari ġesi ġaġauġauni, ġomi ġoirami ma baġana ġitari ema ġemi veġabidadamai ġorabuni dagarari na baġana vaġa-kavami ġana.

¹¹ Bere namo ġita Tamara Barau tauġena na ema ġera Vereġauka Iesu na ġema dabara beġene veia, ġomi ġemi ai baġana iaġosi. ¹² Ġera Vereġauka na maki ġomi veuravini na bene vaġa-vonuvonu-raġemi, karomi tata ema tarimarima mabarari boġono ura-viniri uranai, ġai na ġomi ġauravini mini kavana. ¹³ Barau na nuġami bene vaġa-kokoreri, benamo asi ġemi vei-rakava ta e ma veaġami ġesi Tamara Barau ġoiranai boġono ruġa, ġera Vereġauka Iesu ma beiaġomani ma ġena veaġa tarimarimari mabarari ġesi ġaronai. Amen.

4

Barau na eura-viniani maġurina

¹ Tarikakama mabarami, ġegu guruġa vaġa-magona tu maiġa. Barau vaġa-iakuna ġana aiġesi boġono tanu tu ġavaġa-ribamito. Moġoni, ġomi tu moġesi ġomaġurini. Iesu Vereġauka aranai ġanoġimini e ġalaunaġimini, ma boġono kokore-iaġiri ġana. ² Korana vevaġa-riba guruġari Iesu Vereġauka ġena maoro na ġavinimito tu ġomi ma ribami.

³ Barau ġena ura tu boġono veaġa, mata-boraġa e veġura-vanaġi veigari ġerina boġono raka-veġita. ⁴ Ġomi tau tata maki ġaraġomi ġesi boġono tanu ma veaġami e ma veg-ubakaumi ġesi. ⁵ Dia mata-boraġa na bene ġori-kaumi noġa Barau asi ribari beseri kavana. ⁶ Ema mo veigra rekenai tau ta na tarikakana asi bene ġofaġofa-iaġia ema ġena ura bene veia. Ġai na ma nuġama mabarari ġesi ġakira-guinemito: Moġesi eveini tarimana tu Vereġauka na ġena rakava voina beviniani. ⁷ Korana Barau na ekearato tu dia tana mata-boraġa e tana veġura-vanaġi, senaġi tana veaġa ġana. ⁸ Moġa lorinai, dei na mo vevaġa-riba ġekira-fitoġaiiani tu dia tarimarima ġekira-fitoġarini, senaġi Iauka Veaġa evinimini Barauna ekira-fitoġaiiani.

⁹ Au na tarikaka uraviniri guruġari tu toma asi batore-vinimini, korana Barau na evaġa-ribamito, ġomi tata boġono veura-vevini. ¹⁰ Moġoni, ġomi na tu tarikaka mabarari Makedonia nuġanai ġoura-vinirini. Senaġi tarikakama, ġai na ma ġavaġa-naġimini, mani veigra boġono vaġa-baregoa. ¹¹ Dagara baregona ġomi kamasi boġono tanu tu maigesi: Asi boġono guru-raġe. Tauġemi ġemi ġauvei boġono vei, ema tauġemi ġimami na boġono ġauvei ġemi-ġami boġono doġari ġana, ġai na ġakiramito ilailanai. ¹² Monana vau asi ekalesia tarimari na beġe gubakaumini, ema ta ġenai asi boġo tuġamaġikauni, korana dagara tai asi boġo rabuni.

Iesu ġena ġenoġoi ġarona

¹³ Tarikakama mabarami, ġai ġaurani boġono riba, ġemaseto tarimari tu kamasi. Be, asi boġono tuġamaġi-meto, asi ġeri tuġamaġi-dadamaġi tarimari kavana. ¹⁴ Ġita na tavaġa-moġoniani tu Iesu emaseto, murinai tu ma evariġisi-ġenoġoito. Moġesi nai ma tavaġa-moġoniani deikara Iesu ġeġabidadama-viniato-ġoi nuġanai ġemaseto tarimari tu Barau na ma bevaġa-varigiġisi ġeno-ġoirini, Iesu ġesi beġabi-vegogorini.

¹⁵ Ġai na kara ġavaġa-ribamini dagarari tu Vereġauka ġena guruġa: Vereġauka beġenoġoini ġaronai, ġita deidei roġo maġuri tatanuni tarimara na ġemase-guineto tarimari asi bita raga-kwanerini, asi bita guineni Vereġauka ġesi veġoitaġo. ¹⁶ Barau beguruġani ma seġukana ġesi, aneru baregona maki bekeakeani, ema Barau ġena dudu befurururiani ġaronai, Vereġauka tauġena guba na bemarkoni. Benamo deikarari ġemaseto, Keriso ġevaġa-moġoniato-ġoi nuġanai ġemaseto tarimari, beġe variġisi-guineni. ¹⁷ Moġa murinai, ġita roġo tamaġurini ema roġo tatanuni tarimara Barau na ġia ġeri ai ma bevaġa-raka-kaurani magube nuġari

ai Vereġauka ġesi bitana vedoġari ġana, guba e tanobara fakari ai. Benamo Vereġauka ġesi bita tanu-vanaġi vanaġini. ¹⁸ Moġa lorinai maiġeri guruġa ġerina ġomi tata boġono vevaġa-kokore-vevini.

5

Boġono rovina-tore Vereġauka ma beiaġomani

¹ Tarikakama mabarami, ġai na ġomi asi ma baġa torevinimini, aitoma mo nega e hora beġe foforini. ² Korana ġomi tauġemi ma ribami ġitakau, Vereġauka ġena iaġoma ġaronai tu lema tarimana, boġi eiaġomani kavana, beiaġomani. ³ Tarimarima beġe kirani, “Maino ema dagara mabarari namo moġo.” Nuġanai tu asikauna kerere baregona na beġabirini, noġa vavine ma banina diana eguruni kavana. Tarima ta asi beraga-maġurini. ⁴ Senaġi tarikakama, ġomi tu dia mukuna nuġanai ġotanuni tarimami, be mo ġaro na nuġami tu asi bene vaġa-farevaġiri lema tarimana kavana. ⁵ Ġomi mabarami tu mama e laġani tarimami. Ġita tu dia boġi e mukuna ġeri tarimarima. ⁶ Moġa lorinai ġita tu asi bitana gena, asi bitana tanu-kava, tarima tari ġevevini kavana, senaġi bitana tataġa, bitana boġeboġe, ema ġera tuġamaġi beġene maoro. ⁷ Gegenani tarimari tu boġi ai ġegenani, ema ġeniuniuni tarimari maki boġi ai ġeniuniuni. ⁸ Senaġi ġita tu laġani ġena tarimarima dainai, ġera tuġamaġi beġene maoro. Ġita tu veġabidadama e veuravini ġesiri kobarai bitana toreri, ema vevaġa-maġuri vetuġamaġina debara kwaraġaunai tana vaġa-iaġoa. ⁹ Korana Barau na eġabi-viriġirato tu dia ġia ġena baru na tana midigumidigu ġana, senaġi vevaġa-maġuri bitana ġabia ġera Vereġauka Iesu Keriso ġenana. ¹⁰ Ġia ġita urarai emaseto tu, ġia ġesi bitana tanu-vanaġi vanaġi ġana, enabe ġita roġo maġuri o mase ġia ma beiaġomani ġaronai. ¹¹ Moġa lorinai ġomi tata boġono vevaġa-kokore-vevini e boġono vevaġa-kava-vevini, maitoma ġovevini kavana.

Vevaġa-riba guruġari tari

¹² Tarikakama mabarami, ġanoġimini, ġomi fakami ai ġeġauvei-kokoreni, Vereġauka aranai ġenarimini e dabara korikori ai ġevaġa-ribamini tarimari boġono gubakauri. ¹³ Ġeri ġauvei dainai boġono gubakau-baregori ema boġono uravini. Ma mainomi ġesi boġono tanu.

¹⁴ Tarikakama mabarami, ġavaġa-naġimini, ġauvei asi ġevevini tarimari boġono sisiba-viniri, ġegarini tarimari boġono vaġa-kokoreri. Moira tarimari boġono vaġa-kavari, tarimarima mabarari ġeri ai boġono vevaġa-gwaġiġi.

¹⁵ Boḡono boḡeboḡe, tarima ta na rakava na rakava voina asi bene veia, senaḡi vanaḡivanaḡi ḡomi tata ḡemi ai ema tari-marima mabarari ḡeri ai maki veiḡa namori moḡo boḡono veiri.

¹⁶ Ġaro mabarari ai boḡono verere. ¹⁷ Ġaro vanaḡivanaḡi boḡono ḡauḡau. ¹⁸ Barau boḡono tanikiu-vinia dagara mabarari ḡeri ai. Korana mani tu Barau ḡena ura ḡomi Keriso Iesu ḡesi ḡomaḡurini nuḡanai.

¹⁹ Iauka Veaḡa karavana asi boḡono vei-busea. ²⁰ Peroveta guruḡari asi boḡono kira-fitoḡari. ²¹ Dagara mabarari boḡono riba-ginikauri; namori moḡo boḡono ḡabi-raḡeri. ²² Rakava dagarari mabarari ḡerina boḡono raka-veḡita.

Vevaḡa-namo guruḡari

²³ Maino Barauna na bene vaḡa-veaḡa ginikaumi. Iaukumi, e ḡemi maḡuri, ema tauḡanimi mabarari ḡia na bene nariri, kerere ta na maki asi bene ḡabimi, bene iaḡo mo, ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena iaḡoma ḡaronai. ²⁴ Ġomi ekeamito Barauna ḡena guruḡa mabarari tu moḡoni, ḡia na beveirini.

²⁵ Tarikakama mabarami, ḡai maki iatamai boḡono ḡuriḡuri.

²⁶ Tarikaka mabarari vetarikaka verauna na boḡono vaḡa-namori.

²⁷ Alaunaḡimini Vereḡauka aranai mai fefa boḡono iavi-foforia tarikaka mabarari ḡoirari ai.

²⁸ Ġera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena varevare-bara ḡomi ḡemi ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE VAĜA-RUARUANA TESALONIKA EKALESIARI ĜERI

2 Tesalonika vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na mai fefa vaĝa-ruaruana tu mo fefa giniguinena etoreato ma ĝue imaima sebona (6) evanaĝiato murinai ma etoreato. Mo tu ĝia roĝo Korinto ai etanuto-ĝoi nuĝanai etoreato.

Mai fefa nuĝanai siri baregona tu karaa 2:3.

Paulo na mai ĝena fefa vaĝa-ruaruana etoreato mainai tu Tesalonika ekalesiari 1) ĝevaĝa-midigu midigurito-ĝoi nuĝanai evaĝa-gwadarito; 2) Iesu ĝena ĝenoĝoi-iaĝoma vaĝa-ruaruana guruĝari kotari ma ekira-vararito; 3) evaĝa-naĝirito, ĝeri veĝabidadamai beĝene ruĝa-gwaĝiĝi bene iaĝo mo, Iesu Vereĝauka bene ĝenoĝoi, ema elaunaĝirito maki, asi beĝene ĝubulefi.

Paulo na ĝena fefa vaĝa-ruaruana tu maiĝesi eboioĝaiato:

1. Nuĝari evaĝa-gwaĝiĝirito, ekirarito, Keriso tu ma beiaĝomani - karaa 1
2. Loriri beĝene vetore korana Keriso ĝofaĝofana tu beiaĝoma-guineni roĝo - karaa 2
3. Ekalesia aiĝesina beĝene tanu maĝurina - karaa 3

¹ Ĝai tauma toitoi, Paulo, Silas, e Timoteo na Tamara Barau ema Vereĝauka Iesu Keriso ĝena ekalesia Tesalonika nuĝanai ĝatore-vinimini.

² Barau ĝita Tamara ema Vereĝauka Iesu Keriso ĝerina varevare-bara e maino ĝemi ai bene tanu.

Keriso ma beiaĝomani ĝaronai, Barau na tarimarima ĝeri rakava voiri bevinirini

³ Tarikakama mabarami, ĝai na tu Barau baĝana tanikiu-vinia ĝaro mabarari ai ĝomi daimi ai. Moĝesi baĝa veini tu maoro, korana ĝemi veĝabidadama ebarego-rakavani, ema ĝemi veuravini karomi mabarari ĝeri ai maki ebaregoni.

⁴ Moĝa lorinai ĝomi ĝavaĝa-raĝemini Barau ĝena ekalesia nuĝari ai. Gavaĝa-raĝemini korana ĝomi tu enabe ĝelaimini e ĝevaĝa-midigu midigumini, senaĝi ĝemi veĝabidadama ĝoĝabi-gigitariani.

⁵ Mo veĝa mabarari na Barau ĝena vevaĝa-maoro vetoĝana namona ĝevaĝa-moĝoniani, moĝa anina ĝomi tu ilaila ĝia ĝena Basileia boĝo ĝabiani, korana mo Basileia dainai ĝomidigu-midiguni. ⁶ Barau tu maoro veĝari moĝo beveini: Gomi dei na ĝevaĝa-midigu midigumini tarimari ĝia na ma

bevaġa-midigu midigurini. ⁷ Ema ġemi midigumidigu ġerina bevaġa-iaġaraġimini ema ġai maki. Moġesi beveirani Iesu Vereġauka ma ġena aneru ma seġuka baregori ġesi guba na beġe mariġoni ġaronai. ⁸ Ma karava moremorena ġesi beiaġomani; Barau asi ġekorana-iaġiani tarimari ema ġera Vereġauka Iesu ġena Vari Namona asi ġeġabi-raġeani tarimari ġeri rakava voiri bema vinirini. ⁹ Ġeri rakava voiri tu maiġa: Ġia tu Vereġauka ġenana e ġena mama seġukana ġenana ma fakari beġe tanuni, midigu vanaġivanāġi beġe ġabini. ¹⁰ Mo tu beġorani Keriso ma beiaġomani ġaronai, ġena tarimarima mabarari na beġene vaġa-raġea, ema ġevaġa-moġoniani tarimari na beġene vaġa-namoa ġana. Ġomi maki ġia ġesi, korana ġaġobata-vinimito, ġoġabi-raġeato nai.

¹¹ Moġa lorinai vanaġivanāġi ġomi iatami ai ġaġuriġurini. Ġera Barau ġanoġiani, ġemi maġuri bene vaġa-namori, korana ġia na ekeamito tu boġono maġuri ġana. Ġia seġukana na ġemi ura namori mabarari ai bene vaġa-ġaunami, ema ġemi veġabidadama dainai ġoveirini ġauveiri e veġari bene vaġa-ġuġururi. ¹² Monana, Iesu Vereġauka arana beġene vaġa-raġea ġomi daimi ai, ema ġomi beġene vaġa-raġemi ġia bakunai. Ġita ġera Barau e Vereġauka Iesu Keriso na ġeri varevare-bara ġerina moġeri dagara mabarari beġene vaġa-ġorari.

2

Taravatu ekira-fitoġaiani tarimana

¹ Tarikakama mabarami, ġai na ġanoġimini, ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena iaġoma rekenai ema ġera veġoitaġo e raka-vegogo ġia ġesi: ² Nuġami asi beġene veġonu-ġarimoġi, o beġe kirani Vereġauka ġena ġenoġoi ġarona tu bevotu beġe toni neganai, nuġami asi beġene meto. Mo guruġa asi boġono vaġa-moġonia, enabe beġe kirani, mo tu peroveta guruġana, o ġobatai ġekiraġiato guruġana, o ġai na fefa nuġanai ġatoreato guruġana. ³ Tarima ta na veġa irauri ai asi bene ġofami. Korana Vereġauka ġena ġaro tu asi roġo beraġasini, beiaġoni mo, tarimarima ġutuma ġeri veġabidadama beġe raga-kwanerini, ema taravatu ekira-fitoġaiani tarimana befoforini. Ġia tu Barau na karava gabunai bea toreani. ⁴ Tarimarima ġetoma-rakarigo vinirini e ġeguba-kaurini dagara veaġari mabarari mo tarima na bekira-fitoġarini, ema ġia tauġena bevetore-varaġeni. Ġia beiaġoni Barau ġena Rubu Veaġa nuġanai betanu-tarini, benamo bekirani, “Au tu Barau,” betoni.

⁵ Au ġomi ġesi roġo tatanuto-ġoi nai, moġeri mabarari akira-varamito. Ġomi na asi ġotuġamaġi-taġorini? ⁶ Taravatu ekira-fitoġaiani tarimana tu toma bere fofori, senaġi dagara ta na elau-ġauani, ġomi tu ma ribami kara. Ġarona korikorinai vau mo taravatu ekira-fitoġaiani tarimana befoforini. ⁷ Taravatu ekira-fitoġaiani tarimana ġena veiġa vekuretoġari initoma kota ġefoforini, senaġi kara beġe ġorani dagarari tu asi roġo beġe ġorani, beiaġoni mo, eruġa-ġaurini tarimana na dabara bekeoani. ⁸ Monai vau taravatu ekira-fitoġaiani tarimana befoforini, senaġi Iesu Vereġauka ma beiaġomani ġaronai, muruna seġukana na bevaġiani, ema ekimore-kimoreni mamana ġesi beiaġomani, benamo bevaġa-rakavaiani. ⁹ Taravatu ekira-fitoġaiani tarimana tu Satani ġena seġukai beiaġomani, ġofaġofa veiġa boruri e nuġa-farevaġi veiġari mabarari beveirini. ¹⁰ Ema ġena veiġa ġeġevari na mase dabaranai ġerakani tarimari beġofarini. Ġia tu beġe rekwa-rekwani, korana beġene maġuri ġana guruġa moġonina tu asi ġeġabi-raġeato e asi ġeura-viniato. ¹¹ Moġa lorinai Barau na tuġamaġi veġonuri ġia nuġari ai bevaġa-raka-toġarini, ġofaġofa beġene vaġa-moġoniri ġana. ¹² Moġa tauna tu, deikara na guruġa moġonina asi ġeġabi-raġeato, senaġi rakava ġeiau-viniato tarimari mabarari tu, Barau na ġeri rakava voiri bevinirini.

Maġuri boġono ġabia ġana Barau na eġabi-viriġimito

¹³ Tarikakama mabarami, ġai na tu Barau baġana tanikiuvinia ġaro mabarari ai, moġesi baġa veini tu maoro, korana ġia na eura-vinimini, ema tovotovonai eviriġimito bene vaġa-maġurimi ġana. Mo maġuri boġo doġariani, korana Iauka Veaġa ġena seġuka na evaġa-maġurimini, Barau ġena tarima veaġami ai evaġa-iaġomini, ema Vereġauka ġena guruġa moġonina ġovaġa-moġoniani. ¹⁴ Barau na ekeamito Vari Namona ġaġobata-vinimito ġenana. Ġomi ekeamito ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena mareva baregona boġono ġabia ġana. ¹⁵ Moġa lorinai, tarikakama, boġono ruġa-gigitari, ġaġobata-vinimito ema fefai ġatore-vinimito vevaġariba guruġari mabarari boġono korana-iaġiri.

¹⁶ Ġera Vereġauka Iesu Keriso tauġena ema Barau ġita Tamara na ġeura-vinirani. Ema ġena varevare-bara ġenana ġita tata nuġara evaġa-kokorerini ema evaġa-kavarani ġera vetuġamaġikau ġia ġenai tatoreani nuġanai, toma bene iaġo vanaġivanaġi. ¹⁷ Ġia ġanoġiani, nuġami bene vaġa-kokoreri, ema bene vaġa-kavami guruġa e veiġa namori boġono veiri ġana.

3

Ĝema boĝono ĝurigiuri

¹ Tarikakama mabarami, ĝema guruĝa magonai tu, ĝema boĝono ĝauĝau, benamo Vereĝauka ĝena guruĝa bene raga-rovorovo, ema gabu mabarari ai tarimarima na beĝene ĝabi-raĝea ma vaĝa-namona ĝesi Barau ĝenai, ĝomi ĝemi ai eĝorato kavana. ² Barau boĝono nogia maki, ĝia na rakava kwaikwai tarimari ĝerina bene vaĝa-maĝurima. Korana dia tarimarima mabarari na Vereĝauka ĝena guruĝa ĝevaĝa-moĝoniani.

³ Senaĝi Vereĝauka tu ma ĝena vetuĝamaĝikau ĝomi ĝemi ai. Ĝia na bevaĝa-kokoremini, ema Satani ĝenana bevaĝa-maĝurimini. ⁴ Ĝai ĝema veĝabidadama ĝomi ĝemi ai tu Barau na evinimato, e ĝaribani, ĝakiramito veiĝari ĝoveirini ema roĝo boĝo vei-vesirigurini. ⁵ Vereĝauka na ĝemi tuĝamaĝi e ura mabarari bene ĝori-kauri, be Barau ĝena veuravini ema Iesu Keriso na evinimini vevaĝa-gwaĝiĝina boĝono riba-ĝitakauri.

Ĝauvei tu dagara baregona

⁶ Tarikakama mabarami, Vereĝauka Iesu Keriso aranai ĝakiramini, ekalesia tarimari ĝubulefiri, ĝavaĝa-ribarito guruĝari asi ĝekorana-iaĝirini tarimari, ĝerina boĝono raka-veĝita. ⁷ Ĝomi ribami ginikau, ĝomi tu ĝai ĝaveito kavana boĝono vei. Ĝai tu asi ĝavei-ĝubulefito ĝomi ĝesi tatanuto-ĝoi nai. ⁸ Tarima ta ĝena-ĝana asi ĝaĝabi-raĝe kavarito-ĝoi, senaĝi ĝavovirito-ĝoi. Ĝai tu boĝi-laĝani ĝaĝauveito-ĝoi, ĝavekwaroĝito-ĝoi, korana ĝomi ta baĝa vaĝa-doĝe-ganimini garina. ⁹ Ĝai ma ĝema maoro, ĝomi ĝemi ai ĝema-ĝama baĝa kiraĝini. Senaĝi ĝema ura tu vevaĝa-ĝita namonai baĝana iaĝo, ema ĝai boĝono tovotovoma uranai moĝesi ĝaveito-ĝoi. ¹⁰ Ĝai ĝomi ĝesi tatanuto-ĝoi nai, vevaĝa-riba guruĝana ta ĝavinimito tu maĝesi: “Bema tarima ta ĝauvei asi eurani nai, ĝaniĝani ta maki asi boĝono vinia.”

¹¹ Moĝesi ĝakirani, korana ĝaseĝaĝini tarima tari ĝomi fakami ai tu ĝubulefi ĝetanuni, ĝauvei asi ĝeveini, senaĝi tarima tari ĝeri ĝauvei ai ĝevekougou-ĝauni. ¹² Vereĝauka Iesu Keriso aranai ĝavaĝa-guruĝa gwaĝiĝirini e ĝasisibavinirini, beĝene tanu-ĝitakau, asi beĝene raka-taĝuitaĝui, senaĝi tauĝeri beĝene ĝauvei, ĝeri-ĝari beĝene doĝari ĝana.

¹³ Senaĝi ĝomi, tarikakama, akiramini, asi boĝono gau, veiĝa namori veiveiri ai. ¹⁴ Bema tarima ta na mai fe-fai ĝatore-iaĝosirini guruĝari asi eurani bene seĝaĝiri nai, nuĝami ai bene tanu, ĝia ĝesi asi boĝono vekako, be bene

maiakaia. ¹⁵ Āami vetari tarimanai asi boġono vaġa-iaġoa, senaġi tarikakami ġoveirini ilailanai boġono vaġa-ribaia.

Vevaġa-namo guruġari

¹⁶ Vereġauka, ġita ġera maino korana, ġia na ġaro vanaġivanāġi ġena maino bene vinimi ġemi maġuri tata nuġari ai. Vereġauka ġomi mabarami ġesi bene tanu.

¹⁷ Mai vevaġa-namo guruġana au, Paulo, tauġegu na atoreani. Ġegu fefa dokori ai vevaġa-namo guruġari maiġesi kavana ġimaġu na atorerini. Mo tu au ġegu fefa vaġamoġoniri vetoġana.

¹⁸ Ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena varevare-bara ġomi mabarami ġemi ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE GINIGUINENA TIMOTEO ĜENA

1 Timoteo vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na mai fefa maiĝa tu dia ekalesia doĝorona ta ĝena etoreato, mai tu tarima sebona arana Timoteo moĝo ĝena etoreato. Timoteo tu betaĝu Paulo ĝena evanelia ĝauveina nuĝanai emaguri-ĝenoĝoito (Apostolo 14; 1 Timoteo 1:2).

Paulo na mai fefa Timoteo ĝena tu laĝani 61 ma 65 fakari ai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefa nuĝanai siri baregori tu karoa 3:15; 4:12; 6:11-12.

Paulo na mai fefa etoreato tu, 1) Timoteo evaĝa-guruĝa toreĝauato, vevaĝa-riba tarimari ĝofaĝofari na beĝe ĝofaiani garina; 2) ekalesia doĝorona ĝorikauri tarimari ema diakono tu aiĝesina tarimari bene ĝabiri; 3) vevaĝa-riba moĝoniri bene vevaĝa-riba-iaĝi; 4) Timoteo elaunaĝiato, Vari Namona eribaiato moĝa ĝobina bene torea ema bene ĝobata-iaĝia.

Ĝena toretore tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Vevaĝa-riba guruĝari moĝoniri bene ĝabi-gigitariri - karoa 1
2. Ĝauĝau e toma-rakariĝo guruĝari - karoa 2
3. Veĝitaĝau tarimari baregori ema diakono tu kamasiri beĝene ruĝa - karoa 3
4. Vevaĝa-riba tarimari ĝofaĝofari - karoa 4
5. Vetuĝunaĝi-iaĝovini tarimana e ekalesia doĝorona aiĝesi beĝene tanu - karoa 5-6

¹ Au Paulo, Keriso Iesu ĝena apostolo tarimagu, ĝeguna mai fefa eiaĝosini. Mai apostolo ĝauveina aveiani tu ĝita ĝera vaĝa-maĝuri Barauna ema Keriso Iesu ĝeri guruĝa lorinai. Ĝita tu Keriso Iesu ĝenai moĝo tavetuĝamaĝikauni.

² Timoteo, ĝoi atore-vinimuni, natugu korikori veĝabidadama nuĝanai. Barau ĝita Tamara ema Keriso Iesu ĝita ĝera Vereĝauka ĝerina varevare-bara, vevetuĝaĝwa, e maino ĝemu ai bene tanu.

Vevaĝa-riba ĝofaĝofa tarimari loriri bono toreri

³ Makedonia ĝana naiaĝo atato nai, ĝoi avaĝa-guruĝamuto, akirato, Efeso ai bono tanu. Korana tarima tari monai tu guruĝa ĝofaĝofari ĝevevaĝa-riba iaĝirini. Ĝoi na moĝeri tarima bonoa kirari, beĝene doko. ⁴ Bono kirari, sinasina e tuburi ĝatari arari tu asi beĝene vetauri, korana moĝeri na tu veĝareveĝare moĝo beĝe vaĝa-ĝorarini. Ema moĝeri maki ĝia ĝeri veĝabidadama asi beĝe vaĝa-kavarini, ema Barau na ĝita ĝerai kara neveia etoni dagarana asi beĝe

ribaiani. ⁵ Au ġegu mai guruġa tauna korikori tu ġegu ura veuravini bene fofori. Mo veuravini tu nuġa namo vedaureana, tuġamaġi iobukaiobukana, ema veġabidadama moġonina ġerina eiaġomani. ⁶ Tarima tari tu moġeri na ġeraka-veġitato, benamo guruġa babori, asi tauri guruġari ġekiraġirini. ⁷ Ġia ġeurani tu Barau ġena taravatu vevaġa-riba-iaġiri tarimari ai beġene iaġo, senaġina ġia tauġeri ġeri guruġa tu asi ġetuġamaġi-fakarini, ġeguruġa-iaġirini dagarari tauri korikori maki vekuretoġa rakava, asi ribari.

⁸ Ġita ribara, taravatu tu namo bema tarima na beġauvei-iaġi ginikauani nai. ⁹ Maiġa maki ma ribara: Taravatu ġeveirito tu dia vei-iobukaiobuka tarimari ġeri, senaġi taravatu asi ġekorana-iaġirini tarimari ġeri, ema kira-sirivaġi tarimari ġeri, Barau garina asi ġegarini e vei-rakava tarimari ġeri, asi veaġa tarimari ema Barau asi ġegubakauani tarimari, sinari e tamari ġevaġirini ema vaġivaġi tarimari. ¹⁰ Mata-boraġa e veġuravanaġi tarimari, tau o vavine karori ġesi ġekimani tarimari, tarimarima ġelemarini benamo ma ġevoivoi-iaġirini tarimari, ġofaġofa tarimari Kota nuġanai ġofaġofa guruġari ġekiraġini. Ema veiġa rakavari ġutuma ġeveini vevaġa-riba guruġari moġoniri ġesi asi ilaila. Taravatu tu moġeri tarimarima ġeri ġeveirito. ¹¹ Mo vevaġa-riba guruġari moġoniri tu Vari Namona nuġanai, Barau na au eviniguto bana kiraġi-foforiri ġana. Mo Vari Namona tu mareva namo Barauna ġena mama e seġuka varina.

Paulo na Keriso etanikiu-viniato

¹² Ġera Vereġauka Keriso Iesu na kokore eviniguto, ema etuġamaġiguto ma ġegu vetuġamaġikau ġena vetuġunaġi ba-iaġo-vinini. Moġesina naima etoreguto, ġena vetuġunaġi bana iaġo-vinia ġana. Moġa lorinai atanikiu-viniani. ¹³ Moġoni, guinenai au na Keriso tu aguruġa-rakava viniato-ġoi, alai-veġitaiato-ġoi ema avei-veġareveġare rakavaiato-ġoi. Senaġi Barau na evetuġa-ġwaguto, korana mo negai kara aveiato-ġoi tu au asi ribagu, ema Keriso asi avaġa-moġoniato-ġoi. ¹⁴ Ġera Vereġauka ġena varevare-bara barego lelevaġi au iatagu ai ebubu-kauato, veġabidadama e veuravini ġesi. Mo veġabidadama e veuravini tu Keriso Iesu ġesi bita sebonani vau bita ġabirini dagarari.

¹⁵ Mai guruġa tu moġoni, ema tarimarima mabarari na beġene ġabi-raġea e beġene vaġa-moġonia tu namo: Keriso Iesu tanobara ġana eiaġomato tu vei-rakava tarimari vaġa-maġuriri ġana. Vei-rakava tarimari mabarari fakari ai rakava kwaikwai tarimana tu au. ¹⁶ Senaġi Barau ġena vevetuġaġwa au, rakava kwaikwai tarimagu,

ġegu ai etoreato, korana Keriso Iesu ġena vevaġa-gwaġiġi bene vaġa-foforia ġana. Vevaġa-ġita namonai bene vaġa-iaġogu, tarimarima na beġene vaġa-moġonia vau, ġia ġenai beġene veġabidadama, maġuri vanaġivanaġi beġene ġabia ġana. ¹⁷ Barau tu tanu-vanaġivanaġi Verena, ġia mase asi ribana, asi ġitaġitana, ġia ġereġana kwariġutu moġo Barau. Ġia moġo bitana gubakaua, bitana vaġa-raġea toma bene iaġo mo vanaġivanaġi. Amen.

Timoteo na vetari namona bene vetari-iaġia

¹⁸ Timoteo, natugu o, au mai vaġa-naġi ġoi avinimuni, peroveta tarimari na ġeperoveta-iaġimuto ilailanai, moġeri bono tuġamaġi-taġori. Mo peroveta guruġari bono korana-iaġiri, be Barau ġena vetari nuġanai vevaġi namona bono veia. ¹⁹ Ġemu veġabidadama bono ġabi-gigitaria, ema nuġamu iauna namo bene tanu. Tarima tari na nuġari garori asi ġeseġaġi-vinirito, benamo ġeri veġabidadama tu noġa bouti fore ai ġevaġa-daġi-kauani, benamo eġwa-kirakiraiani kavana. ²⁰ Moġesi ġeveito tarimari ta tu Himenaio ma ta tu Alesanda. Ġia tauri ruarua tu Satani ġimana nuġanai atorerito. Korana ġia beġene riba, be Barau asi ma beġene vei-veġare veġarea ġana.

2

Rubu toma-rakariġo dabarana korikori

¹ Au ġegu sisiba giniguinena tu maiġa: Tarimarima mabarari urari ai Barau boġono noġi-vinia, boġono ġauġau, tarimarima urari ai Barau e tarima vekaravari ai boġono ruġa, Barau boġono noġia ema boġono tanikiu-vinia. ² Kini e gavamani mabarari ġeri maki boġono ġuriġuri, be bitana tanu-ginikau ma mainora ġesi, ema Barau bitana korana-iaġia ma moġonira ġesi. ³ Moġesi tu namo, ema Barau ġera vevaġa-maġuri tarimana bita vaġa-verereani. ⁴ Barau eurani tarimarima mabarari beġene maġuri ema guruġa moġonina beġene ribaia. ⁵ Korana Barau tu sebna kwariġutu moġo; ema Barau e tarimarima vefakari ai eruġani tarimana maki sebna moġo, Keriso Iesu. ⁶ Ġia tauġena ġena maġuri evinito, tarimarima mabarari bene voi-ġenoġoiri ġana. Barau ġena vevaġa-moġoni na tu mo ġaro eġabi-viriġiato, monai vau ema fororito. ⁷ Moġesina nai au etoreguto, apostolo e ġobata tarimagu. Mai tu moġoni, asi aġofamini. Au etoreguto tu, irau bese tarimari ġeri ai veġabidadama korikorina bana vevaġa-riba-iaġiri.

⁸ Au aurani gabu mabarari ai tau tu ġimari veaġari beġene ġabi-vaisiri ġauġau nuġanai. Senaġi ġauġau ai ġimari veaġari

beĝe ĝabi-vaisirini nai tu, nuĝari tu asi baruri ema asi daradarari ĝesi.

⁹ Au aurani vavine maki beĝene vedabuĝa-ginikau, ma vegubakauri ĝesi dabuĝa beĝene riĝo. Ĝuiri asi beĝene fego-irauirauri, ema golo o aĝeva ma marevari irauirau na asi beĝene vera, ema voiri baregori dabuĝari na maki asi beĝene vedabuĝa. ¹⁰ Senaĝi veiĝa namori ema roroĝotori mabarari veravera noĝa beĝene veiri. Korana Barau ĝegubakauani vavineri ĝeri veiĝa korikori tu moĝesina. ¹¹ Vavine na Barau ĝena guruĝa beĝene seĝaĝi-viniri ma nuĝa ĝave-mukori ĝesi, asi beĝene guru-raĝe. ¹² Au asi aurani vavine vevaĝa-riba ĝauveina beĝene vei, ema veĝorikau maĝurinaĝi ĝia na tau asi beĝene guine-iaĝiri, ema asi beĝene guru-raĝe. ¹³ Korana Barau na Adamu evei-guineato, murinaĝi vauro Eva ma eveiato. ¹⁴ Ema Satani na tu dia Adamu eĝofaiato, senaĝi Eva eĝofaiato, benamo evei-rakavato. ¹⁵ Senaĝina vavine tu mero beĝene ĝabi. Korana monana vavine vevaĝa-maĝuri beĝe ĝabiani. Mo tu bema ĝeri veĝabidadama e veuravini beĝe ĝabi-taririni ema beĝe veaĝani e beĝe tanu-ginikauni.

3

Veĝorikau tarimari rubu nuĝanai

¹ Mai guruĝa tu moĝoni: Bema tarima ta eura-rakavani, ekalesia ĝorikauna dagina bene ĝabia etoni, ĝia tu ĝauvei namo vedaureana eura-viniani. ² Ekalesia ĝorikauna tarimana tu maiĝesi bene tanu: Ĝia tu vei-iobukaiobuka tarimana, rakava ta ĝenai asi boĝoitaĝoani. Ĝia tu ĝaraĝona vavine sebona moĝo, vevaĝa-gwaĝiĝi tarimana, ĝena tuĝamaĝi e veiĝa maki roroĝoto. Tarima boruri eĝabiraĝerini ĝena numai ema vevaĝa-riba ĝauveiri ma ribana tarimana. ³ Asi niuniu rakava-rakava tarimana ema asi eniara-niarani tarimana, senaĝi manau ema maino tarimana; moni asi emata-ĝaniĝanini tarimana. ⁴ Ĝena numa tarimari eĝitaĝau-ginikaurini tarimana ema natuna keikeiri na garona ĝeseĝaĝi-viniani ma vegubakauri ĝesi tarimana. ⁵ Korana bema tarima ta na ĝena numa tarimari korikori asi beĝitaĝau-ginikaurini nai tu, kamara dabarai Barau ĝena ekalesia doĝorona beĝita-ĝauani? ⁶ Ekalesia variguna na veĝorikau dagina asi bene ĝabia, korana beveiavini ĝesi. Korana bevekokorokuni nai, Barau na vevaĝa-maoro bevei-viniani Diabolo evei-viniato kavana. ⁷ Ĝia tu asi ekalesia na maki ĝegubakauani tarimana, ma tari na guruĝa rakavari asi beĝe kiraĝini ĝenai, ma Diabolo ĝena rigirigi ai maki asi bea toĝani.

Diakono tarimari

⁸ Diakono maki moġesi, tarimarima na ġeri veiġa namori lorinai ġegubakaurini tarimari, ema dia dagara ta kiraġi-iaġinai tu tarima ta ġenai tu guruġa ta ġea kiraġiani, ma ta ġenai tu guruġa boruna ta ma ġea kiraġiani tarimari. Wain asi ġeniu-ġutumaiani, ema moni e farefare asi ġemata-ġaniġani-iaġirini, ema veiġa ġofaġofari ġerina moni o farefare asi ġeġabini tarimari. ⁹ Ġia na guruġa moġoniri korikori vekuretoġari Barau na ġita taveġabidadamani tarimara ġerai ema vaġa-foforirito, moġeri ġeġabi-gigitaririni nuġari ma iobukaiobukari ġesi. ¹⁰ Ġia tu boġono tovonagi-guineri. Bema ġeri ai vetoukau ta asi boġo ġoitaġoani nai, diakono dagina beġene ġabi. ¹¹ Ġaraġori vavineri maki tarimarima na ġegubakaurini vavineri, asi ġeverori-toreni, ma vevaġa-gwaġiġi ribari e ma ġeri vetuġamaġikau dagara mabarari ġeri ai. ¹² Diakono tu ġaraġona vavine sebona moġo, natuna ema ġena numa tarimari ġitaġauri ma ribana. ¹³ Korana diakono ġauveina ġevei-ginikauani tarimari tu tarimarima na beġe gubakaurini, ema ġia tauġeri maki nuġari ma kokoreri ġesi Keriso Iesu ġenai ġeri veġabidadama beġe vaġa-ruġarini.

Guruġa vekuretoġa mabarana

¹⁴ Oba, au ġegu tuġamaġi tu bana raga-iaġosi, be banasi ġitamu, senaġina mai guruġa tu atore-vinimuni. ¹⁵ Bema bakwaiboni nai, mai guruġa na bene vaġa-ribamu, tarimarima Barau ġena bese nuġanai tu kamasi beġene tanu. Barau ġena bese tarimari tu maġuri Barauna ġena ekalesia, ema ġia tu guruġa moġonina duġuna baregona ema korana. ¹⁶ Moġoni, Barau korana-iaġina tu vekuretoġa ema dobumasemase, Barau na evaġa-foforiato tu maiġa: Ġia tu efoforito tarima tauġaninai, Iauka Veaġa na iobukaiobukana ekiraġiato, aneru na ġeġitaiato. Tanobara mabarari fakari ai ġeġobata-iaġiani, tanobarai tarimarima na ġevaġa-moġoniani, ġena mareva baregonai Barau na eġabi-varaġeato.

4*Vevaġa-riba ġofaġofa tarimari*

¹ Iauka Veaġa na ekiraġi-foforiani, tarima tari ġoirara ġarori ai Keriso ġabidadama-vinina beġe raga-kwaneani, benamo ġofaġofa iaukari beġe seġaġi-vinirini, ema iauka rakavari ġeri vevaġa-riba beġe ġabi-raġerini. ² Mo vevaġa-riba tu guruġa ġofaġofa tarimari na beġe kiraġirini. Ġia ġeri tuġamaġi iobukaiobuka dabarana tu emaseto, noġa

moĝo auri seĝuka lelevaĝi na ĝegabu-maserito kavana. ³ Mo tarima na tarimarima ĝekira-ĝoirini asi beĝene veĝaraĝo, ema ĝaniĝani tari beĝe kiraĝirini tu asi beĝene ĝani. A mo ĝaniĝani tu Barau na eveirito dagarari. Keriso ĝevaĝa-moĝoniani e guruĝa moĝonina ĝeribaiato tarimari na beĝene ĝaniri vaĝa-namo ĝauĝauna murinai. ⁴ Korana tu dagara mabarari Barau na eveirito tu namo moĝo. Ma ĝaniĝani ta tu asi bitana ruĝaia, bema Barau tatanikiu-viniani vau taĝabiraĝerini nai. ⁵ Korana mo tu Barau ĝena guruĝa na ema ĝuriĝuri na ĝevaĝa-veaĝarini Barau ĝoiranai.

Keriso ĝena vetuĝunaĝi tarimana namona

⁶ Bema ĝoi na moĝeri guruĝa tarikakara bovaĝa-ribarini nai, ĝoi tu Keriso Iesu ĝena vetuĝunaĝi tarimamu namomu ta. Ema Iesu ĝabidadama-vinina guruĝari moĝoniri ema vevaĝa-riba guruĝari namori okorana-iaĝirini, maniĝeri tu iauka ĝaniĝaniri, ĝoi ĝeĝubu-iaĝimuni. ⁷ Sinasina babori ĝerina tu bono veĝita ema bono raga-kwaneri. Barau korana-iaĝi-korikorinai bono kokore. ⁸ Tauĝanina vaĝa-kokorena veĝari ĝeri namo tu misina moĝo, senaĝi Barau korana-iaĝina ĝena namo tu barego lelevaĝi dabara mabarari ai tuna. Korana monana tu namo bita doĝariani mai maĝuri nuĝanai ema ĝoira maĝurinai. ⁹ Mo tu guruĝa moĝonina, be bitana ĝabiraĝe-ginikaua. ¹⁰ Moĝa uranai tavekwaragi ni ema tamidigu-midiguni, korana tu maĝuri Barauna ĝenai ĝera tuĝamaĝikau tatore-kauani. Ĝia tu tarimarima mabarari ĝeri vevaĝa-maĝuri Barauna, ma ĝia tu ĝevaĝa-moĝoniani tarimari ĝeri vevaĝa-maĝuri Barauna korikorina.

¹¹ Mai guruĝa maiĝeri bono velaunaĝi-iaĝiri e bono vevaĝa-riba-iaĝiri. ¹² Ta na ĝoi asi bene ĝita-fitoĝamu, korana ĝoi tu maraĝa variĝu moĝo, senaĝi vevaĝa-ĝita-iaĝi tarimamu namomu ai bono iaĝo ĝemu guruĝai, veĝai, veuravini ai, veĝabidadamai, ema maĝuri namo vedaureanai. ¹³ Buka Vevaĝa bono iavi-foforia tarimarima ĝeri ai, bono ĝobata-iaĝia, bono vevaĝa-riba-iaĝia, bene iaĝo mo, au bana iaĝosi. ¹⁴ Barau na evinimuto varevarena ĝauvei-iaĝinai asi bono moira. Mo varevare o seĝuka tu peroveta guruĝari ĝerina oĝabiato dagarana, ekalesia ĝorikauna tarimari ĝimari ĝoi debamu ai ĝetore-kaurito ĝaronai. ¹⁵ Moĝeri dagara bono ĝauvei-iaĝi ĝitakauri. Mai ĝauvei bono kokore-iaĝia nuĝamu e tauĝanimu mabarari ĝesi, be ĝemu kokore tarimarima mabarari na beĝene ĝitaia. ¹⁶ Ĝemu maĝuri ĝobina bono torea, ema ĝemu vevaĝa-riba guruĝari loriri bono toreri. Mai veĝa maiĝeri bono vei-vanaĝi vanaĝiri. Korana

bema moĝesi boveini nai, tauĝemu bovevaĝa-maĝurini ema ĝeseĝaĝi-vinimuni tarimari maki bovaĝa-maĝuririni.

5

Ĝauvei veĝabidadama tarimari rekeri ai

¹ Tarima baregona ta asi bono kira-feia; senaĝi bono vaĝa-guruĝa ĝaveĝavea tamamu kavana. Maraĝa variĝu tu bono vaĝa-guruĝari tarikakamu kavana. ² Vavine baregori sinamu kavana bono veiri, ema vavine variĝu tobamu kavana bono veiri, ma nuĝa namo vedaureana ĝesi.

³ Vabu ĝereĝari kwariĝutu moĝo nai tu bono gubakauri. ⁴ Senaĝina vabu ta bema ĝia tu ma natuna, o ma tubuna nai tu, ĝia guine tu Barau korana-iaĝina veiĝana ĝeri bese nuĝanai roĝo beĝene riba-iaĝia e beĝene vaĝa-foforia. Mo tu ĝeri bese ĝobiri beĝene toreri ema vaĝa-kavari. Moĝesina veiĝari ai tu tamari e sinari ma tuburi ĝaukari ĝeri vekwaraĝi ĝevaĝa-voi ĝenoĝoirini. Ma maiĝesi veiĝari na tu Barau ĝevaĝa-iakuani. ⁵ A vabu, ĝereĝana moĝo asi tau ĝitaĝauna, ĝena tuĝamaĝikau tu Barau ĝenai moĝo betoreani. Boĝilaĝani beĝauĝauni, Barau benoĝiani bene vaĝa-kavaia ĝana. ⁶ Senaĝi tauĝanina vaĝa-vererena moĝo veiĝana eveiani vabuna tu varau emaseto, enabe roĝo maĝuri etanuni. ⁷ Mai guruĝa tu vabu mabarari bono viniri, be ta ĝenai rakava ta asi beĝene doĝaria. ⁸ Senaĝi bema tarima ta na garagarana, o sikira ĝena numa tarimari korikori, ĝeri-ĝari asi eĝwaĝwaraĝasini e eĝuburini nai, ĝia ĝena veĝabidadama Keriso ĝenai tu ekure-toĝaiani. Ĝia ĝena rakava na tu asi eveĝabidadamani tarimana ĝena rakava maki evanaĝiani.

⁹ Vabu ta arana asi bono torea roĝo, vabu mabarari arari otorerini bukanai. Senaĝina bema ĝia ĝena maĝuri laĝanina 60 evanaĝiato, ema tau sebona moĝo eĝaraĝoato. ¹⁰ Ema ĝena veiĝa namo lorinai tarimarima na ĝeribaiani, e natuna ĝobiri etore-ginikaurini, varivari tarimari eĝabi-raĝerini ĝena numai, veaĝa o ekalesia tarimari kwakuri eĝurigiirini, (moĝa anina tu tauĝena evetore-riĝoni), ĝevaĝa-midigu midigurini tarimari evaĝa-kavarini, ema veiĝa namori ai ekokoreni vabuna moĝo arana bono torea.

¹¹ Senaĝi vabu variĝuri tu arari asi bono toreri, korana ĝeri tuĝamaĝi rakavari na beĝe ĝori-kaurini, benamo Keriso ĝenana beĝe raka-veĝitani, benamo ma beĝe veĝaraĝoni. ¹² Benamo metona tauĝeri na beĝe ĝabiani, korana ĝeri guruĝatore guinena Keriso ĝenai ĝefitoĝaiani lorinai. ¹³ Ĝubulefi beĝe ribaiani ema numa loriri ai beĝe raĝekau-raĝe-kauni. Dia ĝubulefi moĝo, senaĝina beĝe mugumuguni, raka-boĝeraĝe boĝeraĝe ema asi ĝere kiraĝiri

guruḡari beḡe kiraḡirini. ¹⁴ Moḡa lorinai au aurani vabu variḡuri tu beḡene veḡaraḡo, be naturi beḡene vaḡa-ḡorari, ema ḡeri numa beḡene ḡita-ḡauri, benamo evetari-vinirani iaukana faka ta asi beḡene vinya ḡita bene ḡofaḡofa-iaḡira ḡana. ¹⁵ Korana vabu tari tu varau Iesu ḡena dabara na beḡe raka-veḡita, benamo Satani murinai ḡerakani.

¹⁶ Senaḡi bema Iesu evaḡa-moḡoniani vavinena ta ḡena numai vabu tari ḡetanuni, mo vavine na mo vabu bene ḡitaḡau-ginikauri, be ekalesia iatanai meto asi beḡene torekau. Moḡesi tu vau ekalesia na tu ḡereḡari ḡetanuni vaburi moḡo beḡita-ḡaurini.

¹⁷ Ekalesia ḡeḡori-kauani tarimari, ekalesia ḡauveina ḡevei-ginikaurini tarimari, tu boḡono gubakau-baregori, ema voiri iatari ai boḡono torekau. Mai tu Barau ḡena guruḡa ḡeḡobata-iaḡirini e ḡevevaḡa-riba-iaḡirini tarimari aki-raḡirini. ¹⁸ Korana Buka Veḡa tu maiḡesina ekirani, “Boromakau na widi efanafana-iaḡirini nai tu, muruna asi bono barubarua.” Ma ekirani, “Ḡauvei tarimana ḡena ḡauvei tu voina bene ḡabia, moḡesina tu maoro.”

¹⁹ Bema tarima ta na ekalesia eḡori-kauani tarimana ekirani, ḡia tu ekerereni nai tu, asi bono seḡaḡi-viniri, bene iaḡo mo, tarima ruarua o toitoi na beḡe vaḡa-moḡoniani vau. ²⁰ Ḡevei-rakavani tarimari tu ekalesia tarimari ḡoirari ai bono vaneri, be tarimarima maki beḡene gari.

²¹ Barau e Keriso Iesu ema aneru veaḡari ḡoirari ai au ḡoi avaḡa-guruḡamuni, mai vevaḡa-naḡi guruḡari bono seḡaḡi-viniri nuḡamu sebonai. Tarima baregori ema garagaramu moḡo asi bono ḡabi-raḡeri. ²² Gimamu tarima ta tubuanai asi bono torekau-ḡarimoḡia, tari ḡeri veḡa rakavai asi bono veirakava, tauḡemu lorimu bono vetore, bono namo-vedaurea.

²³ Nanu korikori moḡo asi bono niu, senaḡi wain koturi kota maki bono niu, korana nuḡamu bene iarevaia, okevekinikini ḡutumani bene.

²⁴ Tarimarima tari ḡeri rakava tu fofori-ginikau, ma moḡeri rakava na ḡia tu ḡeraga-kwanerini, benamo ḡeiaḡo-guineni Barau ḡena Kota gabuna ḡana. Senaḡi tari ḡeri rakava tu vekuretoḡa, gabivau muriri na ḡerakanaḡi-rakanaḡini. ²⁵ Moḡesina moḡo veḡa namori maki maḡatai foforitaḡo. Senaḡina veḡa namori tari asi ḡefofori-ḡariḡarini dagarari tu vekuretoḡa moḡo asi beḡe tanuni, senaḡi beḡea foforini.

6

¹ Tuḡunaḡi ḡeiaḡo-vinini tarimari na ḡeri baregona tu beḡene gubakaua ema ḡena veḡorikau gaburenai beḡene tanu. Moḡesina beḡe veini nai tu, ḡeri baregona na Barau

arana ema ġita ġera vevaġa-riba iatari ai guruġa rakavari asi bekiragħini. ² Bema tuġunaġi ġeiaġo-vinini tarimari ġeri baregori tu Iesu ġevaġa-moġoniani tarimari nai tu, maigħesi asi beġene tuġamaġi, “Mai tu au tarikakagu, be garona asi naseġaġia e asi nagubakaua.” Asiġina! Ġia tu maigħesi neġi beġene vei, ġeri baregori ġeri vetuġunaġi misikose mabarari beġene iaġovini-ginikau. Korana ġia ġeri ġauvei ġena namo tu ġeri baregori, Iesu ġevaġa-moġoniani tarimari, na beġe ġabiani; moġeri tu ġia ġatari namori.

Vevaġa-riba ġofaġofa ema farefare moġoniri

Maiġeri dagara ġia bono vaġa-ribari ema bono launaġi-iaġiri. ³ Bema tarima ta vevaġa-riba gofaġofari bevevaġa-riba iaġirini, ema ġena vevaġa-riba ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena guruġa moġonina ġesi asi besebonani, ma Barau ġena maġuri asi bevaġa-ribarani, ⁴ ġia tu veiavi tarimana, ema dagara ta asi etuġa-maġi-fakaiani. Ġia tu vedanaġi iraurauri beveini, ema Barau ġena guruġa bevevane-iaġirini. Moġeri na tu mama, vevane, guruġa rakavari, tarimarima ġeri ai vevaġa-daġa tuġa-maġiri rakavari beġe vaġa-ġorarini, ⁵ ema vanaġivanaġi veġareveġare maki asi ġedokoni. Moġesina ġeveini tarimari ġeri tuġamaġi tu rakava kwaikwai, ema guruġa moġonina na ġeraka-veġitato; ġia mataboru ġetuġamaġini, Barau korana-iaġina tu farefare ġutuma bodoġarini dabarana.

⁶ Moġoni, Barau ġekorana-iaġiani, ema farefare voġori na ma asi ġeiaġoni tarimari tu farefare ġutuma lelevaġiri beġe ġoitaġoni. ⁷ Korana dagara ta tanobara ġana asi taġabi-iaġomaiato, ema dagara ta maki tanobara na asi bita ġabi-iaġoani, asiġina! ⁸ Moġa lorinai, bema ġita ma ġara ġaniġani e ma ġera dabuġa nai tu, bitana kira, maiġeri tu ilaila ġemai. ⁹ Tarimarima deikara ġeurani farefare ġutuma lelevaġi beġene doġari ġetoni tarimari tu veribaġani na eġabirini, ġeri ura babori ema ura rakavari na evaġa-daġa-raġerini, monana einu-riġorini rakava ġana ema karava gabuna ġana. ¹⁰ Korana moni uravinina tu rakava mabarari lamuna. Tarimarima tari moni ġeuravini-baregoani tu Iesu ġabi-dadama-vinina na ġeraka-veġitato, ema nuġa midigumidigu vovoka na nuġari eġwanurini.

Paulo ġena vevaġa-riba guruġari Timoteo ġenai

¹¹ Senaġi ġoi, Barau ġena tarima, moġeri dagara mabarari bono raga-kwaneri! Benamo veġa iobukaiobukari, Barau korana-iaġina, veġabidadama, veuravini, vevaġa-gwaġiġi, nuġa manau bono vetauri ma kokoremu ġesi. ¹² Veġabidadama vetarinai bono kokore. Maġuri

vanaḡivanaḡi bono ḡabi-taria, korana mai maḡuri uranai tu Barau na ḡoi maki ekeamuto, tarimarima ḡutuma ḡoirari ai ḡemu veḡabidadama okiraḡi-foforiato ḡaronai.

¹³ Barau na dagara mabarari maḡuri evinirini, ema Keriso Iesu Pontio Pilato ḡoiranai evevarifiuto tu guruḡa namona ekiraḡiato. Mai Barau e Keriso Iesu ḡoirari ai ḡoi avaḡanaḡimuni: ¹⁴ Mai taravatu guruḡari mabarari bono korana-iaḡiri nuḡamu asi vetoukauna ta ḡesi ema kerere ta ḡemu ai maki asiḡina, roroḡoto moḡo, bene iaḡo mo, ḡita ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena iaḡoma ḡarona. ¹⁵ Barau tauḡena ḡena ḡaro korikori beḡaḡasini ai vau, Iesu Keriso befoforini. Barau ḡereḡana moḡo Vere namo vedaureana, Vegitaḡau Tarimana sebona kwariḡutu tu, kini ḡeri Kini ema vere ḡeri Vere. ¹⁶ Ḡia moḡo ḡereḡana etanu-vanaḡi vanaḡini; ḡia tu mama barego lelevaḡina nuḡanai etanuni, moḡa lorinai ta na asi beraka-kaviani riba; ḡia tu ta na asi eḡitaiato ema ta na asi beḡitaiani riba. Ḡia ḡenai vegubakau ema seḡuka bene tanu mo vanaḡivanaḡi. Amen.

¹⁷ Farefare ḡutuma tarimari mai tanobarai bono kirari, asi beḡene veiavi, tanobara farefareri ḡeri ai ḡeri tuḡamaḡi-dadamaḡi asi beḡene torea, korana moḡeri mabarari beḡe korini, senaḡi Barau ḡenai beḡene vetuḡamaḡikau; ḡia na dagara namori ḡutuma evinirani ḡera verere ḡari. ¹⁸ Bono kirari, veiḡa namori beḡene vei, veiḡa namori ḡeri farefare namori ai beḡene vaḡa-iaḡori. Veḡabiraḡe tarimari ai beḡene iaḡo ema ḡeri farefare tarima tari maki kota beḡene viniri ma verereri ḡesi. ¹⁹ Mo dabarai ḡia ḡeri farefare namori beḡe vaḡa-vegogo-torerini ḡoirari ḡarori ḡana, ema maḡuri korikori beḡe ḡabiani.

²⁰ Timoteo, Barau na evinimuto guruḡari bono ḡabi-tariri, guruḡa rakavari e guruḡa babori ema iaunega ḡofaḡofari vevaneri ai asi bono raka-toḡa. Tarima tari na mo iaunega ḡekiraḡirini, “Riba”. Mo tu ḡeḡofaḡofani. ²¹ Tarimarima tari na mo “Riba” ḡetoni moḡa ḡeḡabi-raḡerito, benamo ḡeri veḡabidadama Iesu ḡenai ḡeiaḡuiato.

Barau ḡena namo e varevare-bara ḡomi ḡemi ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE VAĜA-RUARUANA TIMOTEO ĜENA

2 Timoteo vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na Timoteo ĝena mai fefa vaĝa-ruaruana tu Paulo Romai ediburato taiminai etoreato. Etoreato laĝanina tu 66 ma 67 fakari ai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefa nuĝanai siri baregori tu karoa 1:13-14; 2:15; 4:1-5.

Paulo na mai fefa vaĝa-ruaruana etoreato, ĝena ura tu, 1) Timoteo maĝuri moĝoni ai moĝo bene tanu; 2) meto baregori beĝoitaĝoni nuĝanai asi bene moira, senaĝi vetuĝunaĝi ĝauveina bene kokore-iaĝia.

Paulo na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Keriso varina moĝonina Timoteo na bene ĝabi-gigitaria - karoa 1
2. Keriso ĝena vetuĝunaĝi ĝauveina bene korana-iaĝia - karoa 2
3. Keriso ĝenana beĝe veĝitani tarimari guruĝari ekiraĝito - karoa 3
4. Keriso ĝena guruĝa ĝereĝana moĝo bene ĝobata-iaĝia - karoa 4:1-5
5. Paulo ĝena veĝabituĝu guruĝari etuĝuto - karoa 4:6-22

¹ Au Paulo, Keriso Iesu ĝena apostolo tarimagu, Barau ĝena ura lorinai; ĝeguna mai fefa eiaĝosini. Barau na etuĝuguto, ekiraĝi-toreato maĝurina Keriso Iesu ĝenana bita doĝariani maĝurina bana ĝobata-iaĝia ĝana.

² Timoteo, ĝoi atore-vinimuni, natugu, aura-vinimuni. Barau ĝita Tamara ema Keriso Iesu ĝita ĝera Vereĝauka ĝerina varevare-bara, vevetuĝaĝwa, e maino ĝemu ai bene tanu.

Paulo ĝena vevaĝa-namo e vevaĝa-kokore guruĝari

³ Boĝi e laĝani vanaĝivanaĝi ĝegu ĝuriĝuri nuĝari ai ĝoi atuĝamaĝimuni. Ĝegu ĝauĝau nuĝari ai tu Barau, ma nuĝagu iau-namona ĝesi vetuĝunaĝina aiaĝo-viniani Barauna, atanikiu-viniani. Barau tu au tubugu ĝatagu na maki vetuĝunaĝina ĝeiaĝo-viniato. ⁴ Otaĝito atuĝamaĝiani, ema ĝegu ura baregona ĝoi ma bana ĝitamu, ĝegu iaku bene barego ĝana. ⁵ Ĝoi ĝemu veĝabidadama moĝonina ma atuĝamaĝi-ĝenoĝoiani. Mani veĝabi-dadama maniĝa tu tovotovonai tubumu vavinena Lois e sinamu Eunike ĝeri ai maki etanuto-ĝoi. Au aribani, mo veĝabidadama sebona tu ĝoi ĝemu ai etanuni. ⁶ Moĝesina nai avaĝa-vetuĝamaĝi ĝenoĝoimuni, Barau na evinimuto varevarena, au ĝimagu

iatamu ai atore-kauato nai, oġabiato dagarana, bono ġauvei-iaġia. ⁷ Korana Barau na ġita evinirato Iaukana na tu nuġara asi bevaġa-garirini Iaukana, senaġi kokore, veuravini, e nuġa-gwaġiġi evinirani Iaukana.

⁸ Ġita ġera Vereġauka ġena guruġa kiraġi-foforinai asi bene maiakamu, ema au Keriso ġaramanai dibura numai atanuni nai maki, maiakagu na asi bene maiakamu. Senaġi Barau ġena kokore ai bono vevaġa-gwaġiġi ema au ġesi bono sebona, be Vari Namona ġaramanai bitana midigumidigu. ⁹ Ġia na evaġa-maġurirato ema ġena keakea veaġana na ekearato ġena tarimarimai bitana iaġo ġana. Moġesi eveito tu, dia ġita ġera veiġa e ġauvei namo naima, senaġi ġia tauġena ġena ura e ġena varevare-bara na moġo. Mo varevare-bara tu tovotovonai veġata, guba e tanobara roġosi roġo bere veia nuġanai, Barau na Keriso Iesu ġenana evinirato. ¹⁰ Senaġi maitoma tu ġita ġerai Vevaġa-maġuri Tarimana Keriso Iesu eiaġomato lorinai, mai varevare-bara ġita ġerai ema fororito. Keriso na mase ġena seġuka evaġa-koriato, ema Vari Namona ġenana maġuri e tanu-vanaġivanāi evaġa-foforiato. ¹¹ Barau na au etoreguto tu mai Vari Namona bana ġobata-iaġia, bana ġwa-rosia, ema bana vevaġa-riba-iaġia ġana.

¹² Mo ġauvei ġaramanai au maiġesi amidigu-midiguni. Senaġi au tu asi emaiakaguni, korana aġabi-dadama-viniani tarimana tu ribagu ginikau. Ema au maki ribagu ġitakau, mai ġauvei ġimagu ai etoreato maġa tu beġitaġau-ginikauani beiaġoni mo Kota baregona ġarona beraġasini. ¹³ Guruġa moġoniri au ġeguna oseġaġirito guruġari bono ġabi-gigitariri e bono korana-iaġiri veġabi-dadamai e veuravini ai. Mo veġabidadama e veuravini tu Keriso Iesu ġenana ġeiaġomani. ¹⁴ Barau na evinimuto varevarena bono ġita-ġaua. Ġita nuġarai etanuni Iauka Veaġana na mo varevare ġitaġaunai bene vaġa-kavamu.

¹⁵ Ġoi ma ribamu Asia tanonai ġetanuni tarimari mabarari tu au ġeguna ġeraka-veġitato, Figelo e Hemogenes maki. ¹⁶ Onesiforo ma ġena numa tarimari ġesi tu Vereġauka na ġena vevetuġaġwa iatari ai bene torea, korana ġia na nega ġutuma au nuġagu evaġa-gwaġiġiato-ġoi. Ema au dibura numai atanuto maiakana na asi emaiakaiato. ¹⁷ Ġia Romai eraġasito ġaronai tu, au evetau-kokore kokoreguto mo edoġariguto. ¹⁸ Vereġauka na ġena vevetuġaġwa iatanai bene torea mo, Kota baregona ġaronai! Ema ġoi ma ribamu ginikau Efeso ai au vetuġunaġigu aiġesi eiaġo-viniato.

2

Keriso Iesu ġena vetari tarimana moġonina

¹ Moġa lorinai, natugu, ġoi tu Keriso Iesu ġena varevarebara nuġanai bono kokore. ² Tarimarima vovoka ġoirari ai au ġeguna kara oseġaġirito dagarari vetuġamaġikau tarimari bono vaġa-ribari. Benamo moġeri na maki tarima tari ġeri ma beġenea kiraġi.

³ Keriso Iesu ġena vetari tarimana namonai bono iaġo, ema midigumidigu nuġanai bono vevaġa-gwaġiġi au aveini kavana. ⁴ Vetari tarimana ġena maġuri ma ribamu. Evetarini nuġanai, ġauvei tari asi beveirini riba. Senaġina ġia ġena ura tu eġabi-toġaiato vetari verena vaġa-iakuna veiġana moġo bene veia. ⁵ Raga-iruiru baranai eragani tarimana, asi bekokoreni riba o korona asi beġabiani riba, bema raga-iruiru taravatuna asi bekorana-iaġiani nai tu. ⁶ Vamoka vei tarimana beġauvei-kokoreni tu tauġena roġo voina bene ġabi-guinea kwakwa ġaronai. ⁷ Vereġauka na vau tuġamaġi-faka bevinimuni, benamo mo guruġa mabarari bakiraġiri boriba-ginikaurini.

⁸ Maiġa tu bono tuġamaġi-taġoa. Iesu Keriso tu Davida senena, mase na evariġisi-ġenoġoito. Au na tu maiġesina aki-raġiani Vari Namona aġobata-iaġiani nai. ⁹ Moġesina naima ġevaġa-midigu midiguguni, dibura numai maki seini na ġebarubaruguni noġa vevaġideba o lema tarimagu. Senaġina Barau ġena guruġa tu asi barutari. ¹⁰ Moġa lorinai midigumidigu mabarari avevaġa-gwaġiġi-iaġirini Barau na eġabiviriġirito tarimari dairi ai, be ġia maki Keriso Iesu ġenana eiaġomani vevaġa-maġurina, ema etanu-vanaġi vanaġini marevana baregona beġene ġabia uranai.

¹¹ Mai tu guruġa moġonina:

“Bema ġita Keriso ġesi tamaseto nai tu, ġia ġesi maki bita maġurini.

¹² Bema tavevaġa-gwaġiġini nai, ġia ġesi maki bita veġorikau-sebonani.

Bema ġia takira-ġuniġauani nai, ġia na maki ġita bekira-ġuniġaurani.

¹³ Bema ġita asi tavetuġamaġikauni, ġia tu roġo gabunai ma ġena vetuġamaġikau beruġa-taġoni; Korana ġia tauġena tu asi bevekira-ġuniġauni, (mai tu ġena kiraġitore guruġari ġia na asiġina ġinavaġi bekeforini).”

Ġauvei tarimana namona

¹⁴ Mo guruġa ma bono vaġa-riba ġenoġoiri, ema Barau ġoiranai bono kira-toreġauri, guruġa koriri veġare-veġareri asi beġene vevaġi. Korana monana namo ta asi bevaġa-ġoraiani, senaġi beġe seġaġini tarimari ġeri maġuri moġo bevaġa-rakavarini. ¹⁵ Bono ġauvei-ġunaġave, be Barau ġoiranai

bono fofori nai, bene vaġa-moġonimu, ġauvei tarimana asi emaiakaiani tarimana kavana. Korana ġia na tu Barau ġena guruġa moġonina evevaġa-riba ginikauani. ¹⁶ Sisiba rakavari e babori asi bono kiraġi, ema ġerina bono veġita, korana mo sisiba ġekiraġirini tarimari tu Barau ġenana ġeraka-managani. ¹⁷ Guruġa moġesina ġekiraġirini tu noġa manuġa rakavari ġebakarini kavana. Himenaio e Fileto tu moġesina tarimari. ¹⁸ Ġia tauri ruarua na tu guruġa moġonina dabarana ġeraga-kwaneato. Ġekirani variġisi-ġenoġoi tu evetoreto, be ekorito. Moġesina ġeguruġani nai, tarima tari ġeri veġabidadama ġevaġa-rakavarini.

¹⁹ Senaġi Barau ġena guruġa korana tu eruġa-gwaġiġini fore baregona noġa, asi beġareva-ġarevani. Iatanai tu mai guruġa etoreato, "Vereġauka ma ribana deikara tu ġia ġena." Ma ekirani, "Deikara ekirani ġia tu Vereġauka ġena etoni tarimana tu vei-rakava ġenana bene raka-veġita."

²⁰ Numa baregona nuġanai tu mereki irauirauri moġeri, dia mabarari golo e silva na ġeveirito dagarari moġo, senaġi ġau e tano na ġeveirito dagarari maki moġeri. Tari tu ġaro baregori ai vau beġe ġauvei-iaġirini, a tari tu ġeġauvei-iaġi vanaġivanaġirini ġaniġani ġari o momo fitoġa dagarari. ²¹ Bema maiġeri veiġa rakavari ġerina tauġena eveiare-vani tarimana tu, ġauvei namori ġauvei-iaġiri tarimanai Vereġauka na bevaġa-iaġoani ema bevaġa-veaġaiani. Ġia tu eġita-ġauani tarimana ġena ġauvei tarimana aroribanai beiaġoni ġauvei namori mabarari veiveiri ġana.

²² Ġuru variġu ġeri ura rakavari mabarari bono raga-kwaneri, ema maiġeri bono korana-iaġiri: Vei-iobukaiobuka, veġabidadama, veuravini, ema maino. Ma nuġari namo vedaureari Vereġauka ġenoġiani bene vaġa-kavari ġana tarimari ġesi bono sebona. ²³ Vedanaġi e veġareveġare babori ġerina bono raka-veġita, korana ġoi ribamu moġeri na tu vevane beġe vaġa-ġorarini. ²⁴ Vereġauka ġena vetuġunaġi tarimana tu asi bene vevane, senaġi tarimarima mabarari bene iaunamo-viniri, bene vevaġa-riba ginikau, asi bene baru. ²⁵ Ġekira-fitoġaiani tarimari bene kira-rogori ma manauna ġesi, betaġu Barau na bevaġa-vetuġamaġi kurerini, benamo guruġa moġonina beġe ribani. ²⁶ Benamo ġia ġeri tuġamaġi beġe roroġoto-ġenoġoini ema Diabolo ġena rigirigi na beġe raga-veġitani, korana ġia na roġo eġabi-taririni ġena ura beġene veiri ġana.

3

¹ Ema maigā maki bono ribaia: Ġaro dokori ai tu rakava ġutuma beġe ġorani. ² Tarima tu tauġeri moġo beġe veura-vevinini, moni beġe mata-ġaniġani iaġirini, beġe vekiraġi-varaġe varaġeni, beġe veiavini, ġeri guruġa beġe rakavani, tamari sinari beġe kira-sirivaġi vinirini, tanikiu maki asi beġe toni, ema asi beġe veaġani. ³ Asi beġe veura-vini, tarima ġeri rakava asi beġe tuġamaġi-fitoġarini, beġe veroritoreni, asi beġe vevaġa-gwaġiġini, beġe niara-niararini, beġe kira-sirivaġini. ⁴ Ġia tu beġe revani, ġeri tuġamaġi rakavari ilailari ai beġe vei-taġuitaġuini, nuġari veiavi na beġe vonuni, tanobara iakuri e verereri beġe ura-vinirini, a Barau tu asi beġe ura-viniani. ⁵ Barau korana-iaġina tu tauna korikori iouiouna murikana rekenai moġo ġetovotovoani, a ġia tauna korikori seġukana tu ġeruġaiani. Mo tarimarima ġerina tu bono raka-veġita.

⁶ Moġesina tarimari tu tarimarima ġeri numa nuġari ai ġeraka-toġani, benamo nuġari moira vavineri ġeġofarini. Mo nuġari moira vavineri tu ġeri veiġa rakavari metori na ġelaulau-taririni, ema ġeri ura rakavari na ġeġori-kaurini. ⁷ Moġeri vavineri tu vanaġivanāġi riba ġevetauni, senaġina guruġa moġonina tu asi ġedoġariani. ⁸ Iane e Iambre, Aigupito ġeri ġora tarimari, na Mose ġelaulau-ġauato kavana, mai vevaġa-riba ġofaġofa tarimari na guruġa moġonina ġelau-ġauani. Ġia ġeri tuġamaġi tu rakava kwaikwai, ema ġia tu ġeri veġabidadamai asi ġekokoreto, ġeketoto. ⁹ Senaġi asi beġe raga-kwareġani, korana tarimarima mabarari na ġeri babo beġe ġita-doġariani, Iane e Iambre ġeri ai eġorato kavana.

Vevaġa-naġi magori

¹⁰ Senaġi ġoi na tu au ġegu vevaġa-riba guruġari mabarari okorana-iaġirito, ġegu veiġa, ġegu ura tauri, ġegu veġabidadama, ġegu vevaġa-gwaġiġi, ġegu veuravini, ġegu ruġa-gwaġiġi otovovorito. ¹¹ Ġelai-veġitaguto, ġevaġa-midigu midiguguto, ġegu midigumidigu maġeri mabarari au ġegu ai ġeġorato Antioka, e Ikonja, ema Listera ai. Ġevaġa-midigu midiguguto nuġanai avevaġa-gwaġiġito. Vereġauka na moġeri mabarari ġerina eġabi-maġuriguto. ¹² Moġoni, Keriso Iesu nuġanai Barau korana-iaġina beġe urani tarimari mabarari tu moġesina beġe vaġa-midigu midigurini. ¹³ Ma vei-rakava tarimari e ġofaġofa tarimari tu moġesi moġo beġe vei-iaġoni, rakava ġenana rakava lelevaġinai beġea raġasini, tarima tari beġe ġofarini, ema ġia maki Diabolo na beġofarini. ¹⁴ Senaġi ġoi tu kara oribaiato ema oġabi-raġeato maniġa moġo bono korana-iaġia. Korana ġevaġa-ribamuto

tarimari ġoi tu ma ribamu, ¹⁵ ema keimu na beiaġoma maitoma Buka Veaġa guruġari ma ribamu; maġeri Buka Veaġa guruġari na iaunega beġe vinimuni, benamo Keriso Iesu ġenai boveġabidadamani vevaġa-maġuri ġabiġabina ġana. ¹⁶ Buka Veaġa guruġari mabarari tu Barau nuġana na ġeraka-rosito, benamo tarimarima nuġari ai Iauka Veaġa na evaġa-raka-toġarito. Ma ġia tu ma ġeri namo guruġa moġoniri vevaġa-riba-iaġiri ġana, rakava vaġa-foforiri, rakava vaġa-roroġotori ġana, ema dabara iobukaiobukana vevaġa-riba-iaġina ġana. ¹⁷ Mo guruġa ġerina Barau ġena tarimarima beġene riba-ginikau, benamo veġa namori mabarari beġene veiri.

4

¹ Barau e Keriso Iesu ġoirari ai avaġa-guruġa gwaġiġimuni. Iesu beġenoġoini ġaronai tu, ġena veġitaġau gaburenai maġuri tarimari e mase tarimari viriġiviriġi bea vei-vinirini. ² Barau ġena guruġa bono ġobata-iaġia, ġaro namori ai e ġaro rakavari ai. Tarimarima ġeri veġa rakavari na bono vaġa-roroġotori, bono kira-feiri, bono launaġiri, bono vaġa-ribari ma vevaġa-gwaġiġimu ġesi. ³ Korana ġaro ta beiaġomani, monai tarimarima na vevaġa-riba moġonina tu asi beġe seġaġi-viniani, a ġeri ura rakavari loriri ai vevaġa-riba tarimari ġutumari ma beġe ġabirini, ġia na ġeuravini-rakavarini guruġari beġene seġaġiri ġana. ⁴ Guruġa moġonina seġaġi-seġaġina ġenana beġe raka-veġitani, a ġia tu sinasina guruġari vau beġe ura-baregoni. ⁵ Senaġi ġoi tu bono veġitaġau dagara mabarari ġeri ai, midigumidigu nuġanai bono vevaġa-gwaġiġi, Vari Namona ġobata-iaġina ġauveina bono veia, Barau ġena vetuġunaġi ġauveina mabarana bono ġauvei-iaġi ġitakaua.

⁶ Korana au tu dori amaseni, ema au raragu tu bebebubuni noġa vine nanuna Barau ġevarevare-viniani nai ġebubuani kavana. Au ġegu rakaveġita ġarona tu beraġasi. ⁷ Vetari nuġanai avevaġi-ġitakauto, au ġegu raga-iruiuru tu varau bavaġa-koria, ġegu veġabidadama tu roġo aġabi-tariani. ⁸ Toma ġegu vei-iobukaiobuka korona evei-toreato, etanuni mo Kota baregona ġarona beraġasini nai, Vereġauka, Kota Tarimana Iobukaiobukana, na beviniguni. Dia au moġo, senaġi mo deikara-deikara ġia bema foforini ġaronai ġeura-viniani tarimari maki bevinirini.

Veġabituġu guruġari

⁹ Bono kokore, be au ġegu ai bono iaġoma-ġarimoġi. ¹⁰ Korana Dema na tu mai tanobara maġurina euravini-baregoani, benamo au eraga-kwaneguto, Tesalonika ġana

eiaĝoto. Kreske tu Galatia ĝana eiaĝoto, ema Tito tu Dalmatia ĝana. ¹¹ Luka ĝereĝana moĝo au ĝesi. Mareko bono ĝoria, ĝoi ĝesi boĝono iaĝoma, korana ĝia tu ĝunaĝave e au ĝegu ĝauvei nuĝanai bevaĝa-kavaguni riba. ¹² Tikiko tu Efeso ĝana atuĝuato. ¹³ Ĝoi boiaĝomani nai tu, auna koudi bono ĝwauka, Troas vanuĝanai Karpo ĝenai araga-kwaneato, ema ĝegu buka maki bono ĝwauka, dagara baregona tu mamoe e nanigosi kefiru na ĝeveirito toretore ĝana dagarari, asi bono tuĝa-rekwari.

¹⁴ Alesanda, auri eĝauvei-iaĝirini tarimana, na au evaĝarakava baregoguto. Mo kara eveiato tu Vereĝauka na vau voina beviniani. ¹⁵ Ĝia ĝenai tu tauĝemu bono venari, korana ĝia tu ĝai ĝema vevaĝa-riba guruĝari ekira-fitoĝa rakavarito.

¹⁶ Tovotovonai Kota tarimari ĝoirari ai aruĝato nai tu, ta sevigu ai asi eruĝa-tarito, asi evaĝa-kavaguto, mabarari na ĝeraga-kwaneguto. Aĝau-ĝauni, Barau na moĝeri vei-rakava voiri asi bene viniri. ¹⁷ Senaĝina Vereĝauka tu au sevigu ai eruĝa-tarito, benamo kokore eviniguto. Moĝesina eveiguto korana tu, Vari Namona au na bana kiraĝi-foforia, benamo irau bese tarimari mabarari na beĝene seĝaĝia ĝana. Ema au tu Barau na laion bokana na evaĝa-maĝuriguto. ¹⁸ Vereĝauka na rakava mabarari ĝerina beĝabi-maĝuriguni, ema ĝena Guba Basileia ĝana beĝori-ĝinikauguni. Ĝia arana bitana vaĝa-raĝea bene iaĝo vanaĝivanaĝi, asi magona. Amen.

Vevaĝa-namo dokona

¹⁹ Au ĝegu vevaĝa-namo atuĝuani Priska (o Priskila) e Akwila ĝeri ai, ema Onesiforo ma ĝena numa tarimari ĝeri ai. ²⁰ Erasto tu Korinto ai betanu, ema Trofimo tu Mileto ai baraga-kwaneata, korana ekeveni nai. ²¹ Bono kokore, be bono iaĝoma-ĝarimoĝi, faraka e iavara ĝueri roĝosi bene ĝabia nuĝanai.

Eubulo, Pude, Lino, e Klaudia ĝeri vevaĝa-namo ĝetuĝuani, ema ekalesia tarikaka mabarari na maki.

²² Vereĝauka tu ĝoi iaukamu ĝesi bene tanu. Barau ĝena namo e varevare-bara ĝomi ĝemi ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE TITO ĜENA

Tito vaĝa-foforina guruĝari

Mai fefa tu Paulo na Tito ĝereĝana ĝena etoreato. Mai fefa Paulo tu Roma dibura numana na etoreato. Mai fefa etoreato laĝanina tu 64 ma 65 fakari nuĝanai ta, mo tu Iesu maki emaseto murinai vau.

Mai fefai siri baregori tu karoa 2:11-14; 3:8.

Paulo na mai fefa etoreato korana ĝena ura, 1) Tito bene kiraia, ekalesia doĝorori ĝorikaŭri tarimari tu kamasiri bene ĝabiri; 2) Tito bene vaĝa-ribaia, Barau ĝena namo ema varevare-bara nuĝanai Barau korana-iaĝina maĝurina tu aiĝesina bene tanu-iaĝia; 3) Tito bene launaĝia, vevaĝa-riba guruĝari moĝoniri bene vevaĝa-riba-iaĝiri.

Mai fefa Paulo na tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Barau korana-iaĝina maĝurina ekalesia doĝorona nuĝanai - karoa 1
2. Barau korana-iaĝina maĝurina numa tatai - karoa 2
3. Barau korana-iaĝina maĝurina tanobara mabaranai - karoa 3

¹ Au Paulo, Barau ĝena vetuĝu-naĝi tarimagu ema Iesu Keriso ĝena apostolo, ĝeguna mai fefa eiaĝosini. Au tu Barau na etuĝuguto, Barau na eĝabi-hidiritu tarimari ĝeri veĝabidadamai bana vaĝa-kavari, e guruĝa ema maĝuri moĝonina bana vaĝa-ribari ĝana. Mai guruĝa ema maĝuri moĝonina beĝe ribaiani tu, Barau beĝe korana-iaĝi-korikoriani. ² Korana monana vauro maĝuri vanaĝivanaĝi beĝe tuĝamaĝi-dadamaĝiani e beĝe ĝabiani. Mai maĝuri vanaĝivanaĝi maĝurina maiĝa tu tanobara roĝosi bene vesina nuĝanai veĝata, Barau na ekiraĝi-toreato. Ĝia tu asi eĝofaĝofani Barauna. ³ Senaĝi maitoma vauro Barau tauĝena na eĝabi-toreato ĝaronai tauĝena na bema vaĝa-foforia. Mai Vari Namona maiĝa tu ĝita ĝera Vevaĝa-maĝuri Barauna ĝena guruĝa lorinai au ĝegu ĝobatai akiraĝi-foforiani.

⁴ Tito, mai fefa tu ĝoi ĝemu atore-iaĝosiani. Ĝoi tu au natugu korikori ĝita ĝera mai veĝabidadama sebona maiĝa nuĝanai:

Tamara Barau ema Keriso Iesu ĝita ĝera Vevaĝa-maĝuri Verena ĝerina varevare-bara ema maino ĝemu ai bene tanu.

Tito ĝena ĝauvei Krete motumotunai

⁵ Au na ĝoi Krete ai araga-kwanemuto korana tu, kara maninai roĝosi bana veiri dagarari bono veiri ĝana. Ema vanuĝa baregori mabarari ai ekalesia ĝorikaŭri tarimari

tari bono vaḡa-ruḡari mo akiramuto kavana. ⁶ Ekalesia ḡorikauna tarimana tu veḡa namori moḡo eveini, rakava ta ḡenai asi boḡoitaḡoani tarimana. Ḡaraḡona tu sebona moḡo; natuna na Iesu Keriso ḡevaḡa-moḡoniani, asi ḡeniara-kava niara-kavani, e asi ḡeseḡaforeni, ema guruḡa veroro asi ḡeseḡaḡini merori. ⁷ Korana ekalesia eguine-iaḡirini tarimana tu Barau ḡena ḡauvei eḡita-ḡauani tarimana. Moḡesina naima ḡia tu veḡa namori moḡo bene vei, a rakava ta ḡenai asi bene tanu, asi bene kira, ḡia tu tarima baregona, benamo tarimarima na tu ḡia ḡereḡana ḡena ura moḡo beḡene korana-iaḡia benesi, asiḡi. Asi bene baruḡarimoḡi, dia niuniu rakava-rakava tarimana, dia nuḡaḡirima-ḡirima tarimana, dia ḡofaḡofa veḡari ai ḡena-ḡana eḡoitaḡoni tarimana. ⁸ Ḡia tu veḡabiraḡe tarimana, veḡa namori eura-vinirini tarimana, vevaḡa-gwaḡiḡi tarimana, vei-iobukaiobuka e veaḡa tarimana, ema nuḡa-gwaḡiḡi tarimana. ⁹ Guruḡa moḡonina ḡevaḡa-ribaiato guruḡari bene ḡabi-gigitariri, be ḡia na moḡeri vevaḡa-riba moḡonina bene ḡabi-iaḡoa, benamo tarima kotari ma benea launaḡiri, e vevaḡa-riba moḡonina ḡekira-fitoḡaiani tarimari maki bene vaḡa-guruḡa gwaḡiḡiri, be ḡeri kerere gaburi beḡene ḡita-dogariri.

Krete motumotunai tu vevaḡa-riba tarimari ḡofaḡofari vovoka moḡeri

¹⁰ Guruḡa moḡonina asi ḡekorana-iaḡiani, ḡekira-sirivaḡini tarimari, e guruḡa asi tauri ḡekiraḡirini tarimari, ema vevaḡa-riba babori na tarimarima ḡeḡofarini tarimari tu asisebo maniḡeri. Iuda tarimari fakari ai ekalesia nuḡanai ḡeraka-toḡato tarimari tu maniḡesina ḡeveini. ¹¹ Maniḡeri tarima tu boḡono kira-ḡoiri. Korana ḡia na tu bese mabarari ḡeri veḡabidadama ḡevaḡa-rakavarini. Ḡia tu asi ḡere vevaḡa-riba-iaḡiri dagarari ḡevevaḡa-riba-iaḡirini. Ema ḡia maniḡeri tu moni e farefare beḡene viniri uranai ḡevei-ḡofakauni. ¹² Ḡia fakari ai ḡeri peroveta tarimana ta tu maḡesi ekirato, “Krete tarimari tu vanaḡivanaḡi ḡeḡofaḡofani, boḡa bairi rakava kwaikwairi, ḡubulefi ma boḡeka tarimari.” ¹³ Ḡia eki-raḡirito guruḡana maḡa tu moḡoni. Moḡa lorinai bono kira-matana matanari, be nuḡari mabarari ḡesi e ma moḡoniri ai beḡene veḡabidadama. ¹⁴ Ema Iuda seneri ḡeri sinasina asi beḡene seḡaḡiri, ema Barau ḡena guruḡa moḡonina ḡenana ḡeraka-veḡitani tarimari ḡeri taravatu maki asi beḡene korana-iaḡiri.

¹⁵ Nuḡa namo vedaurea tarimari ḡeri ai dagara mabarari tu namo vedaurea e veiareva. Senaḡi nuḡa asi veiareva

ema Keriso asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġeri ai dagara ta tu veiareva asi betanuni. Asiġina ġinavaġi. Korana ġia tu ġeri tuġamaġi e nuġari tu rakava kwaikwai bene. ¹⁶ Moġeri tarima ġekirani, ġia tu Barau ma ribari ġetoni, senaġi ġeri veiġa na evaġa-foforiani, ġia tu Barau asiġina ġinavaġi ribari. Maiġeri tarima tu vei-rakava ma kira-sirivaġi tarimari, ema veiġa namori veiveiri ġia ġeri ai tu gwaġiġi foroforo.

2

Vevaġa-riba moġonina e iobukaiobukana

¹ Senaġi ġoi na tu vevaġa-riba moġonina bono vaġa-ribari. ² Tarima ġaukari bono kirari, nuġari beġene ġabi-tariri, beġene tuġamaġi-roroġoto e beġene vevaġa-gwaġiġi. Nuġari mabarari e ma moġoniri ġesi beġene veġabidadama, e beġene veura-vini, ema beġene ruġa-gwaġiġi. ³ Vavine ġaukari maki mai vevaġa-riba sebona moġo bono viniri. Bono kirari, ġia ġeri maġuri ema veiġa beġene veaġa. Tarimarima arari asi beġene vaġa-rakava-kavari, e asi beġene niu-babobabo. A ġia tu veiġa namori moġo beġene vevaġa-riba-iaġiri. ⁴ Benamo ġia ġeri mo vevaġa-riba ġerina vavine variġuri na ġaraġori ema naturi beġe ura-vinirini. ⁵ E beġe vevaġa-gwaġiġini, Barau ġoiranai beġe namo-vedaureani, ema ġeri numa beġe ġita-ġaurini, ema ġauveiri maki beġe vei-ġinikaaurini, ma vavine namori ai beġe iaġoni e ġaraġori beġe gubakaurini ema beġe seġaġi-vinirini. Maiġesi veiġari beġe veirini nai tu, Barau ġena guruġa tarimarima na asi beġe kira-fitoġaiani.

⁶ Tau maraġa variġuri maki mai velaunaġi sebona moġo bono viniri. Bono kirari, beġene vevaġa-gwaġiġi. ⁷ Dagara mabarari veiveiri ai tu ġoi tauġemu na vevaġa-ġita-iaġi veiġari namori bono veiri, be beġene ġitari. Bovevaġa-ribani nuġanai maki ġere ai asi bono guruġa, senaġi guruġa moġoniri, guruġa korikoriri, ⁸ ema guruġa iobukaiobukari bono kiraġiri, be tarima ta na ġemu guruġa asi bene ġaoa. Moġesina boveini tu, ġoi ġekira-fitoġamuni tarimari beġe maiakarini, benamo ġita iatarai guruġa rakavana ta asi beġe kiraġiani.

⁹ Tuġu-rakaorakao tarimari bono launaġiri, ġeri baregori garori beġene seġaġiri ema beġene vaġa-verereri ġeri vetuġunaġi mabarari ġeiaġo-vinirini nuġari ai. A asi beġene guruġa-vaġa-voiri bonosi. ¹⁰ E bono kirari, ġeri baregori ġeri farefare asi beġene lemalema-vaġiri. Senaġi ġeri veiġa namori moġo beġene vaġa-foforiri. Ma mo veiġa namori na ġeri baregori beġene vaġa-ġitari, ġia ġeri ai asi beġene daradara, senaġi beġene tuġamaġikau. Maiġesi beġe veini

tu, ġita ġera Vevaġa-maġuri Barauna ġena vevaġa-riba, tari-marima na tu beġe vaġa-raġeani dabara mabarari nuġari ai.

¹¹ Korana Barau ġena namo e varevare-bara ġenana vevaġa-maġuri eiaġomato, mo vevaġa-maġuri tu tarimarima mabarari ġeri ai ema foforito. ¹² Barau ġena namo e varevare-bara na ġita evaġa-ribarani, Barau asi takorana-iaġi korikoriani maġurina tu bitana fitoġari. A ġita mai tano-barai tatanuni tu, vevaġa-gwaġiġi maġurinai bitana tanu, veġa iobukaibukari bitana vei ema Barau bitana korana-iaġi korikoria, ¹³ ġaro baregona e namona tanari-taġoani nuġanai tu. Ġita inította tu Iesu Keriso tanari-taġoani; ġia tu ġita ġera Barau baregona e ġera Vevaġa-maġuri Tarimana; ġena iaġoma ma marevana asikeikeina ġesi moġo tanari-vegogo-taġoani. ¹⁴ Iesu Keriso ġita urarai tauġena evevinito, ġita veġa rakava kwaikwairi nuġari na bene voi-vaġira ġana uranai. Ema ġita tu ġia ġereġana ġena moġo bene vaġa-namo vedaureara, benamo bene tore-ġerevaġira, ġena tarimarima namori ai bisini iaġo, ma ġauvei namori moġo veiveiri bisini uradika ġana.

¹⁵ Ġoi na tu maġeri maġuri e veġa bono vevaġa-riba-iaġiri. Ġemu maoro baregona maniġa bono ġauvei-iaġia, tarimarima bono launaġiri, ema ġeseġaforeni tarimari bono kira-feifeiri. Tarima ta na asi bene kira-fitoġamu.

3

Aiġesi ekalesia ġere tanu

¹ Ġemu tarimarima ma bono vaġa-guruġari, bono kirari, kini e gavamani ġeri veġitaġau gaburenai beġene tanu e beġene seġaġi-viniri. Ema vanaġivanaġi beġene venari-taġo, veġa namori beġene veiri ġana. ² Tarima ta ġenai guruġa rakavana ta asi beġene kiraġia, ta ġesi asi beġene vekira o vevane. A ġia tu manau ai moġo beġene tanu ema tarimarima mabarari veġa namori moġo beġene vei-viniri.

³ Korana tu ġita maġera maki guinenai tu babo, Barau asi ribara, Barau taseġafore-viniato-ġoi, Satani na eġofarato-ġoi, be Barau ġena dabarai asi tarakato-ġoi. Ġita moġeri negari ai tu veġa rakavari irauirauri taura-vinirito-ġoi, e tauġani korina vaġa-vererena veġari irauirau ġeri tuġu-rakaorakao tarimari ai tavevaġa-iaġoto. Tarima vaġa-midigumidiguri e vaġa-vedaġa-raġeri tuġamaġiri taġabito-ġoi ema tarima ġeri ai tamamato-ġoi, baru na tavonuvonu-raġeto-ġoi e karora ġesi taveiau-rakavato-ġoi.

⁴ Senaġi ġita ġera Vevaġa-maġuri Barauna ġena veiaunamo ema ġena veuravini ġita tarimara ġerai ema fororito nai tu, ⁵ ġita ema vaġa-maġurirato. Ġita tu dia ġera vei-iobukaiobuka dainai ema vaġa-maġurirato. Asiġina. Ġia tauġena ġena vevetuġaġwai moġo ema vaġa-maġurirato. Eġuriġi-matamatarato tamaġuri-ġenoġoito ġaronai, ema Iauka Veaġa na ġera maġuri ma evaġa-variġu ġenoġoirito. ⁶ Mai Iauka Veaġa tu Iesu Keriso ġita ġera Vevaġa-maġuri Tarimana ġenana Barau na ġita iatarai ebubukauato. ⁷ Keriso na mai maġuri eveiato, korana ġita tu ġia ġena namo e varevare-bara ġenana moġo vei-iobukaiobuka tarimarai evaġa-iaġorato Barau ġoiranai. Ema maġuri vanaġivanaġi tatuġamaġi-dadamaġiani maġurina maki Barau na bevinirani, benamo bita ġabiani.

⁸ Mai velaunaġi guruġari maġeri tu moġoni korikori. Be au aurani, ġoi na mai veiġa namori maġeri tarimarima ġeri ai bono kiraġi-baregori, be mani Barau ġenai ġeveġabidadamani tarimari maniġeri tu ġeri maġuri beġene nariri; ema ġauvei namori ġeveini maniġeri tu roġo beġene vei-iaġori. Korana mani veiġa maniġeri tu veiġa namori ema maniġeri na tarimarima mabarari maki beġe vaġa-kavarini. ⁹ A vedanaġi babori e tubu ġata o sene ainana ġeiaġomato moġeri kiraġi-ginikau ginikauri e veġareveġare, ema Mose ġena taravatu vevaneri mabarari ġerina tu bono veġita. Korana maniġeri na vevaġa-kava namona ta tu asi bodoġariani. Mani tu asi tauri dagarari. ¹⁰ Ekalesia doġorona nuġanai vetavi-kirakira veiġana eveiani tarimana tu bono kira-toreġaua, bono kiraia, mo veiġa asi bene veia. Beseġaforeni, benamo mo veiġa roġo beveiani nai, vaġa-ruaruana ma bono kira-toreġaua. Moġa murinai roġo eġiġiraġeni nai tu, bono ġita-fitoġaia moġo. ¹¹ Korana maniġesi vetavi-kirakira veiġari eveirini tarimana tu bono riba, ġia ġena maġuri tu rakava kwaikwai ema vei-rakava nuġanai etanuni. Ġia tu tauġena ġena vei-rakava na evaġa-moġoniani, ġia tu moġoni rakava tarimana.

Vevaġa-riba guruġari magori

¹² Au na Atemas o Tikiko ġoi ġemu ai batuġu-iaġosiani nai tu, dabara ta bono vetaua, benamo au ġegu ai bono iaġoma Nikopoli ġana. Korana au tu akirato, faraka e iavara ġueri nuġari ai tu monai baġabiani atato bene. ¹³ Taravatu tarimana Senas e Apolos ġeri dabara bono raga-vei, be bono ragatuġu-iaġomari. Botuġu-iaġomarini nai tu, ġeri ura dagarari mabarari maki bono vini-ginikauri.

¹⁴ Āta ġera tarimarima mabarari ġauvei namori veiveiri ai asi beġene biga dabarari bono vaġa-ribari, be beġene ribari. Korana moġeri dabara beġe ribarini nai tu, ġaro vanaġivanāġi ġeri-ġari tu tauġeri beġe ġauveini, benamo beġe ġoitaġoni, ema ġeri ġauvei maki ġwaġwari beġe vetoreni.

¹⁵ Mainai au karogu mabarari na ġemi vevaġa-namo beġe tuġu. Gema vevaġa-namo maki veġabidadama nuġanai ġai ġeura-vinimani tarimari bono viniri.

Barau ġena namo e varevare-bara ġomi mabarami ġemi ai bene tanu.

PAULO ĜENA TORETORE FILEMONA ĜENA

Filemona vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na mai fefa tu Filemona ĝena Roma dibura gabuna na etoreato. Mai fefa tu laĝani 60 ma 61 fakari nuĝanai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai vau.

Mai fefa anina baregona tu “Veĝabi-raĝe ĝenoĝoi”. Ma siri baregori mai fefai tu siri 15 ema 16.

Paulo na Filemona mai fefa etore-viniato korana tu ĝena ura, 1) Filemona bene kiraia, Onesimo ma bene ĝabi-raĝea tarikaka maĝurinai; 2) Filemona bene kira-varaia, ĝia tu dibura na dori eraka-rosini, ma beraka-rosini ĝaronai tu Filemona bea raka-ĝitaiani.

Paulo na Filemona ĝena mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Paulo na Filemona evaĝa-veiaviato - siri 1-7
2. Paulo na Onesimo iatanai Filemona enoĝiato - siri 8-21
3. Veĝabituĝu ĝuruĝari ekiraĝirito - siri 22-25

¹ Au Paulo, Keriso Iesu ĝaramanai diburai atanuni tarimagu, ema tarikakara Timoteo, ĝemana eiagosi.

Ĝauvei sebona ĝaveiani tarimana e ĝatama namona Filemona ĝemu atore-vinimuni. ² Ema tobara Afia, ema ĝatara namona, Barau ĝena vetari nuĝanai iauka rekenai, Arekipo, ema ĝoina numai ĝevegogoni ekalesiari ĝeri atore-vinirini.

³ Tamara Barau ema Vereĝauka Iesu Keriso ĝerina maino ema varevare-bara ĝemi ai bene tanu.

Filemona ĝena veuravini ema veĝabidadama

⁴ Filemona, ĝegu Barau atanikiu-viniani ema vanaĝivanaĝi ĝegu ĝauĝau ai akiraĝimuni, ⁵ korana ĝemu veĝabidadama Vereĝauka Iesu ĝenai ema ĝemu veuravini Barau ĝena veaĝa tarimari mabarari ĝeri ai aseĝaĝimuni nai. ⁶ Moĝa lorinai aĝurigiurini ĝemu veĝabidadama bono vari-fiua tarima tari ĝeri ĝana, be dagara namori taĝaunarini Keriso ĝenai taveĝabidadamani lorinai, bono riba-ĝitakauri. ⁷ Moĝoni, tarikakagu, ĝemu veuravini na evaĝa-iaku rakavaguto ema elaunaĝi-rakavaguto, korana ĝoi na veaĝa tarimari nuĝari ovaĝa-kokorerito.

Paulo ĝena noĝinoĝi

⁸ Au tu nuĝagu gwaĝiĝi Keriso nuĝanai ĝoi bara kiramu kara boro vei, ⁹ senaĝi veuravini nuĝanai moĝo anoĝimuni ĝemu veuravini dainai. Mai tu au, Paulo, baĝauka ema Keriso Iesu ĝaramanai diburai maiĝegu. ¹⁰ Onesimo, au

natugu, uranai anoġimuni. Ġia tu Keriso nuġanai au natugu ai eiaġoto, korana au roġo dibura numana nuġanai, iaukai ġia tamanai aiaġoto. ¹¹ Guinenai ġia tu asi namo ġoi ġemu ai, senaġina toma vetuġunaġi iaġovininai ġia tu ilaila nai, ġoi na oura-viniani ema au na maki aura-viniani.

¹² Ġia tu au lorugu ġutuna, mai atuġu-iaġosi ġenoġoiani, be bono ġabi-raġea. ¹³ Au ġegu ura ġia tu mainai bana ġabitaria au sevigu ai, be ġoi gabumu bene ġabia au bere vaġa-kavagu, au Vari Namona ġaramanai roġo diburai nuġanai. ¹⁴ Senaġi ġegu ura ġoi na maoro boro vinigu vau bara ġabitaria, moġesi naima asi aġabi-tariato. Au asi aurani maki ġoi bana kiramu kara bono veia. Au ġegu tuġamaġi, bema veiġa namori tari au durudurugu ġana bourani veiveiri nai tu, nuġamu sigai moġo bono veiri.

¹⁵ Betaġu ġoi ġemuna Onesimo eveġitato ġaro kotuna anina tu, ma boġabi-ġenoġoiani nai tu, ġoi ġesi bene tanu-vanaġi vanaġi ġana. ¹⁶ Dia ġemu tuġu-rakaorakao tarimana asi voina moġo. Asiġina. Moġoni, ġia tu ġemu vetuġunaġi tarimana, senaġi ġia toma tu ġoi tarikakamu moġoninai beiaġo, naima bono ura-vinia. Au na ġia tu anari-ġitakauani nuġagu mabarana ġesi, ema ġoi na maki bouravini-lelevaġiani nuġamu mabarana ġesi. Ġia boura-viniani ema boġabi-raġeani tarima ta ema Vereġauka nuġanai tarikaka ta.

¹⁷ Bema au oġabi-raġeguni ġoi ġatamu, Onesimo maki bono ġabi-raġea au boġabi-raġeguni ilailanai. ¹⁸ Bema kerere ta eveiato ġoi ġemu ai o ma ġena ġabitore ġoi ġemu ai nai tu, au aragu ai bono toreri. ¹⁹ Au Paulo ġimaġu na mai fefa atoreani. Mo ġabitore tu voiri mabarari bavini-ġenoġoimuni. Ġoi maki ma ġemu ġabitore au ġegu ai. Ġoi maġuri tu au ġeguna oġoitaġoato, senaġi manġeri tu asi bita kiraġirini. ²⁰ Be, tarikakagu Vereġauka nuġanai, mani ġemu veiġa ġegu noġinoġi bono ġabi-raġea. Ġita taura ruarua tu Keriso nuġanai tatanuni, be bono vaġa-iakugu.

²¹ Ġemu seġaġi ai avetuġa-maġikauni nai batore-vinimu. Au ribagu, dia anoġimuni veiġari moġo boveirini, senaġi veiġa namori boruri maki boveini. ²² Dagara ta maia. Ġegu gena daiġutuna ta bono ġabi-torea, korana atuġamaġini, Barau na ġemi ġauġau beġabi-raġeani, be beġabi-iaġosiguni ġemi ai.

Vevaġa-namo guruġari

²³ Epafra, Keriso Iesu ġaramanai au ġesi dibura numanai ġatanuni, ġia na evaġa-namomuni. ²⁴ Ema Mareko, Aristako, Dema ema Luka au ġesi ġaġauvei-sebonani tarimari, ġia na maki ġeri vevaġa-namo ġevinimuni.

25 Vereḡauka Iesu Keriso ḡena varevare-bara mabarami
ḡemi ai bene tanu.

HEBERU

Heberu vaġa-foforina guruġari

Mai fefa toretorena tarimana ta tu asi ribana. Tari ġekirani tu Luka na etoreato, tari ġekirani tu Apolos, o Banabas, o Priskila, o Akwila, o Paulo na etoreato ġetoni. Ġutuma ġekirani tu Paulo ġetoni korana fefa tu Paulo ġena fefa tore maġurinai ġetoreato. Mai fefa tu laġani 60 ema 70 fakari nuġanai ta ġetoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefai siri baregori tu karoa 1:3; 4:14-16.

Mai fefa etoreato tarimana ġena ura baregona tu, 1) Heberu ekalesiari bene kirari, ekalesia maġurina korikorinai beġene tanu, a Iuda ġeri sene taravaturi ema maġuriri ġerina tu beġene raka-veġita ma ġeri ai asi ma beġene ġenoġoi-iaġo, maġuri vanaġivanaġi asi beġe doġariani garina (2:1; 6:4-6; 10:26); 2) Iesu Keriso bene vaġa-foforia, ġia tu moġoni Barau vetoġana korikori ema foforito tanobarai; 3) Barau ġena Ginitaġo Variġuna Iesu ġenai emoġonito moġa bene vaġa-fofori ginikaua etato.

Mai fefa tu maiġesina eboioġaiato:

1. Vevaġa-riba-iaġi guruġari - karoa 1-10:18
2. Ekalesia tanutanuna maġuriri - karoa 10:19-13:25

Barau ġena guruġa Natuna ġenana

¹ Guinenai, ġaro vovoka e dabara ġutumai Barau na peroveta tarimari ġerina senera evaġa-guruġarito. ² Senaġi toma, mai ġaro dokori ai, tu Natuna ġenana ema vaġa-guruġarato. Barau na dagara mabarari tu Natuna eviniato bene ġaunari. Ema ġia ġenana maki Barau na guba e tanobara eveirito. ³ Ġia tu Barau marevana e mamana baregona evaġa-foforiani, ema ġia tu Barau tauġena kavana. Ġia ġena guruġa seġukana na dagara mabarari eġabitaġorini. Ġia tauġena na ġera rakava ġuriġivaġiri dabarana evei-ġitakauato murinai, Barau Iaru-korokoro aroribanai ea tanu-tarito gubai.

Barau Natuna tu barego vedaurea, aneru maki evanaġirito

⁴ Barau na Natuna tu etore-varaġeato, aneru evanaġirito. Korana tu arana eviniato maki varaġe lelevaġina, aneru arari evanaġirito. ⁵ Korana Barau na aneru ta tu asi ekiraiato, ekirato, "Ġoi tu au Natugu, toma au tu ġoi Tamamu ai baiaġo." O maiġesi maki asi ma ekiraiato, ekirato, "Au tu ġia Tamanai baiaġoni,

ema ġia maki au Natugu ai beiaġoni.”

⁶ Ema Barau na Natuna guinena tanobara ġana ma beġori-iaġomaiani nai tu bekirani,

“Barau ġena aneru mabarami na boġono toma-rakariġo vinia.”

⁷ Aneru ekiraġirito nai tu ekirato,

“Barau na ġena aneru eveirito iavara kavana, ġena vetuġunaġi tarimari karava emoreni noġa.”

⁸ Senaġina Natuna ekiraġiani tu ekirani,

“Barau o, ġoi ġemu Vere dagina tu betanu-vanaġi vanaġini, ġemu Basileia tu ma iobukaiobukamu ġesi oġori-kauani.

⁹ Vei-iobukaiobuka tu oura-vinirini, ma veiġa rakavari tu asi oura-vinirini.

Moġa lorinai, Barau o,

ġemu Barau na maki karomu fakari ai ġoi eġabi-virigimuto, debamu ai diġa esisiato, iaku na evaġa-vonumuto.”

¹⁰ Ema ma ekiraiato, ekirato,

“Vere o, tovotovonai tu ġoi na tanobara oveiato, ema guba maki ġoi ġimamu veiveina.

¹¹ Ġia tu beġe korini,

senāġi ġoi tu botanuni; mabarari dabuġa kavana beġe rakavani.

¹² Ġoi na koudi noġa boiokurini, dabuġa kavana vetoġari beġe irauni, senāġi ġoi vetoġamu tu asi beirauni, ema ġoi ġemu maġuri laġaniri maki asi beġe magoni.”

¹³ Barau na aneru ta maki asi ekiraiato,

“Aroribagu ai noma tanu, bene iaġo mo, ġoi ġevetari-vinimuni tarimari ġoi kwakumu fanakauna dagananai batore-taririni.”

¹⁴ Aneru mabarari tu vetuġunaġi iaukari moġo, Barau na etuġurito deikara vevaġa-maġuri beġe ġabiani tarimari vaġa-kavari ġana.

2

Vevaġa-maġuri baregona

¹ Moġa lorinai kara taseġaġirito guruġari tu tana ġabi-gigitariri, asi namo ġerana beġe rekwarekwani, benamo taiaġo-viniani gabuna bita leaiani. ² Korana aneru na ġita senera ġeri ġevari-fiurito guruġari tu moġoni veġata, ma mo guruġa moġeri ġekira-sirivaġi-iaġirito e asi ġekorana-iaġirito tarimari tu ġeri vei-rakava ilailari ai metona ġeġabiato, ³ a

gita tu kamasi bita raga-mağurini, bema mai vevağa-mağuri baregona bita gita-ğuiragiani nai tu? Mai vevağa-mağuri tu tovotovonai Vereğauka tauğena na evari-fiuato. Moğa murinai tu geseğagiato tarimari na gai gema-kiravaramato mo tu moğoni. ⁴ Barau na maki evağa-moğoniato vetoğa boruri ai, e nuğa-farevaği veğari ai, e seğuka veğari boruri dabara iraurauri ai, ema Iauka Veğa gena varevare dagarari na. Mo Iauka Veğa gena varevare dagarari tu Barau gena ura lorinai veğabidadama tarimari evinirito.

Iesu na vevağa-mağuri gabuna gana eğori-iağorani

⁵ Mo tanobara beiğomani gai na gakirağiani tu Barau na dia aneru ġeri veğitağau gaburenai etoreato. ⁶ Senağina Buka Veğa nuğanai gabu tai tarima ta evarifiuto, ekirato, “Barau o, tarimarima tu dei, be ġoi na otuğamaği-gwağigiani? O Tarimarima Natuna tu dei, be ġoi na oraka-ğitaiani?

⁷ Ğoi na kota otore-variğoato aneru gabureri gana; murinai mareva baregona e vegubakau koronana ġenai otore-kauato,

⁸ ema dagara mabarari ġia kwakuna gaburenai otorerito.” Korana Barau na dagara mabarari tu ġia gena veğitağau gaburenai otorerito. Moğoni, Barau na dagara ta tu asi etore-ragakwaneato, ġia gena veğitağau gabuna murikanai. Senağina maitoma dagara mabarari tu dia ġia gena veğitağau gaburenai tağitarini. ⁹ Senaği Iesu tağitaiani, ġia tu Barau na mo faka kotunai etore-variğoato aneru gabureri gana, korana Barau gena varevare-bara ġenana tarimarima mabarari urari ai bene mase. Toma Iesu tu tağitaiani, iatanai Barau na mareva e vegubakau baregona etore-kauato, korana tu midigumidigu ai emaseto.

¹⁰ Dagara mabarari eveirito e eğaunarito Barauna, gena ura tu Iesu roğo midigumidigu ġenana asi vetoukaunai bene iağo-guine. Moğa murinai vauro natuna ġutumari ma bene ġori-iağomari, benamo ġia marevana e mamana baregona beğene ġabia. Barau ġenai dabara roroğotona sebona tu moğa moğo. Korana Iesu tu Barau natuna ġeri vevağa-mağuri tarimana baregona. ¹¹ Tarimarima evağa-veağarini tauna, Iesu, ema Iesu na evağa-veağarito tarimari Tamari tu sebona. Moğa lorinai Iesu tu asi emaiakaiani mo evağa-veağarito tarimari ekirağirini ġia tarikakana. ¹² Ğia na Barau ekiraiani, ekirani,

“Ğoi aramu tu au tarikakagu ġeri ai bakiraği-foforiani; ekalesia nuğanai ġoi mari ai bavonevone-rağemuni.”

¹³ Ma ekirato,

“Barau ġenai haveġabidadamani.”

Ema ma ekirato maki,

“Au tu maiġegu Barau na eviniguto doġorona natuna ġesi.”

¹⁴ Korana Barau natuna mabarari tu ma viriġori e ma rarari nai, ġia tauġena maki ġia ilailari ai eiaġoto. Moġesi eveito korana tu, ġena mase ġenana mase seġukana eġabitaġoani tarimana, Diabolo, bene vaġa-rakavaia ġana. ¹⁵ Ema tarimarima deikara ġeri maġuri nuġanai mase garina na eġuġuvirito bene vaġa-maġuriri ġana. ¹⁶ Moġoni, Iesu na tu dia aneru evaġa-kavarito, senaġi Aberahamo besena. ¹⁷ Moġa lorinai Barau na Iesu tu dabara mabarari ai tarina doġoro ilailari ai eveirito. Korana mo dabarai vau vevetuġaġwa e vetuġamaġikau Rubu Veaġa verena baregonai beiaġoni. Ema Barau vetuġunaġina beiaġo-vinini, tarimarima ġeri rakava na bene voi-vaġiri ġana. ¹⁸ Korana Iesu tauġena na veribaġani midigumidiguna mamina eġabiato, toma kamara deikara veribaġani beġoitaġoni nai tu bevaġa-kavaiani riba.

3

Iesu ġena seġuka na Mose ġena seġuka evanaġiato

¹ Moġa lorinai, tarikakagu veaġami, ġomi tu Barau na ekeamito guba na. Ġemi tuġamaġi boġono tore-gwaġiġia Iesu ġenai. Ġia tu Barau na etuġuato Rubu Veaġa verena barana. Ġita na tu ġia takiraġi-foforiani. ² Iesu tu Barau na evaġa-ruġaiato Rubu Veaġa verena. Ema ġia tu ma ġena vetuġamaġikau Barau ġenai, ilailana Mose ma ġena vetuġamaġikau Barau ġena numai kavana. ³ Numa eragaiani tarimana tu ġegubakau-baregoani, a eveiani numana tu ġegubakau-keiani. Moġesi kavana Barau na Iesu tu mareva baregona eviniato, Mose na eġabiato marevana evanaġiato. ⁴ Numa mabarari tu ma ragaragari tarimari, senaġina dagara mabarari veiveiri tu Barau ġereġana. ⁵ Mose tu vetuġunaġiaġovini tarimana, ġia ma ġena vetuġamaġikau Barau ġena numai. Ema ġena ġauvei tu ġoirai Barau na kara bekiraġirini guruġari ekiraġi-foforirito-ġoi. ⁶ Senaġina Keriso, Barau Natuna, tu Barau ġena numa eġita-ġauani. Ġita tu ġia ġena numa, bema ma kokorera e ma iakura ġesi taveiavi-iaġiani tuġamaġikaunai bita veġabi-gwaġiġini beiaġoni mo magona.

Barau ġena tarimarima ġeri iaġaraġi

⁷ Moġa lorinai Iauka Veaġa ekirani kavana bitana vei, maiġesi ekirani,

“Toma bema Barau garona boġo seġaġiani nai tu,

⁸ nuġami asi boġono vaġa-gwaġiġi foroforori,

senemi tanobara fakanai veribaḡani ḡaronai ḡeseḡaforeto kavana.

⁹ Oba, tamami na laḡani gabana vasivasi (40) tanobara fakanai ḡegu ḡauvei ḡeḡitaiao,

senāḡina ḡeribaḡaniguto e ḡevaḡa-uraguto.

¹⁰ Moḡa lorinai mo bese abaru-vinirito,

benamo akirato, ‘Ḡia nuḡari tu vanaḡivanaḡi au ḡeguna ḡeveḡitani,

ema au ḡegu veḡa maki asi ḡeribarini.’

¹¹ Moḡa lorinai ma baruḡu ḡesi aguruḡa-foforito,

‘Ḡia au ḡegu iaḡaraḡi ai tu asi beḡe raka-toḡani.’”

¹² Tarikakagu mabarami, boḡono venari. Asi namo

tarikaka ta ḡomi fakami ai loruna ḡutunai vei-rakava beta-

nuni, ema Barau ḡena guruḡa asi bevaḡa-moḡoniani, benamo

maḡuri Barauna ḡenana beraka-veḡitani. ¹³ Toma mai ḡaro

maiḡa Barau ekirani, “Tomaḡaro” etoni ḡiranai, karomi tata

ḡesi boḡono velaunaḡi, be vei-rakava ḡena ḡofaḡofa na ta

nuḡamu asi bene vaḡa-gwaḡiḡia. ¹⁴ Ḡita tu Keriso ḡesi tase-

bonato, bema tovotovonai taḡabi-raḡeato veḡabidadamana

moḡa bita ḡabitari-gwaḡiḡiani beiaḡoni mo magona. ¹⁵ Buka

Veḡa ekirani kavana,

“Tomaḡaro ai bema garona

boḡo seḡaḡiani nai,

nuḡami asi boḡono vaḡa-gwaḡiḡiri,

guinenai ḡomi senemi seḡafore ai ḡeveito kavana.”

¹⁶ Dei na tu Barau garona ḡeseḡaḡiato, senaḡi ḡena guruḡa

ḡekira-fitoḡarito, benamo ḡevaḡa-baruato? Mo tu Mose na

Aigupito na eḡori-rosirito tarimari mabarari, ene? ¹⁷ Ema

deikarari tu Barau na mo laḡani gabana vasivasi (40) nuḡanai

ebaru-vinirito? Tarimari tu moḡeri, rakava ḡeveito, benamo

tano fakanai ḡeketoto, benamo ḡemaseto, ene? ¹⁸ Ema Barau

na tu deikarari ekirarito, ekirato, “Au ḡegu iaḡaraḡi gabunai

tu asi beḡe raka-toḡani.” Ḡeseḡaforeto tarimari ekirarito,

ene? ¹⁹ Moḡa lorinai ḡita taribani, ḡia tu asi ḡeraka-toḡato,

korana Barau asi ḡevaḡa-moḡoniato-ḡoi nai.

4

¹ Barau ḡena iaḡaraḡi ai bita raka-toḡani guruḡatorena tu

roḡo eruḡa-taḡoni. Moḡa lorinai bitana venari, ḡita fakarai

ta mo iaḡaraḡi ai asi beraka-toḡani garina. ² Korana mo Vari

Namona ḡita ḡera ḡeḡobata-iaḡiato tu Isaraela tarimari ḡeri

maki ḡeḡobata-iaḡiato. Senaḡi mo guruḡa ḡeseḡaḡirito ḡerina

namo ta asi ḡeḡoitaḡoato, korana tu ḡeseḡaḡirito moḡo, ma

asi ḡevaḡa-moḡonirito.

³ Senaġi ġita Barau tavaġa-moġoniani tarimara tu, mo iaġaraġi ai bita raka-toġani ġena guruġa ilailanai, ekirato, “Au ġegu baru ai kiraġitore guruġana gwaġiġina akiraġi-foforiato, akirato,

‘Au ġegu iaġaraġi ai tu asi beġe raka-toġani.’”

Moġoni, Barau tu moġesi ekirato, senaġina ġia na tanobara eveiato nai, ġena ġauvei mabarari tu varau evaġa-koririto.

⁴ Gabu tai Buka Veaġa nuġanai ġaro vaġa-imaima ruarua (7) ekiraġiato nai tu, maġesina ekirani, “Ġaro vaġa-imaima ruaruanai (7) Barau tu ġena ġauvei mabarari ġerina eiaġaraġito.” ⁵ Ema mai vau bita kiraġia gabunai maki ekirato, “Ġia au ġegu iaġaraġi ai tu asi beġe raka-toġani.”

⁶ Senaġina tari mo iaġaraġi ai beġe raka-toġani guruġatorena tu roġo eruġani gabunai. Ma Isaraela tarimari, Vari Namona ġeseġaġi-guineato tarimari, tu mo iaġaraġi ai asi ġeraka-toġato, korana tu ġeseġaforeto nai. ⁷ Moġa lorinai Barau na ġaro ta ma eġabi-viriġiato, “Tomaġaro” ekiraġiato. Ma laġani vovoka ġekorito murinai, Barau, Davida ġenana maġesi eguruġato, ekirato,

“Toma, bema Barau garona

boġo seġaġiani nai,

nuġami asi boġono vaġa-gwaġiġiri.”

⁸ Bema Iosua na iaġaraġi bere viniri, Barau na moġa murinai iaġaraġi ġarona ta tu asi ma bere kiraġia. ⁹ Moġa lorinai Barau ġena tarimarima ġeri iaġaraġi tu roġo ġoirai eruġa-taġoni. ¹⁰ Korana Barau ġena iaġaraġi ai eraka-toġani tarimana tu ġena ġauvei na eiaġaraġini, ilailana Barau ġena ġauvei na eiaġaraġito kavana. ¹¹ Moġa lorinai sikokore, Barau ġena iaġaraġi ai tana raka-toġa uranai. Ma ġita fakarai ta asi bene keto, guinenai ġeseġaforeto tarimari kavari.

¹² Barau ġena guruġa tu maġuri e ma seġukana. Matana maki raga-rakava, vetari baġana ta matana ruarua maki evanaġiato, erakatoġa-korikorini maġuri ma iauka vekaravarina, ema turiġa komukomuri ruarua ġeraga-sebonato vekaravarina. Tarima loruna ġutuna ġena ura e tuġamaġi maki eriba-viriġiani. ¹³ Barau na eveirito dagarari mabarari tu ta asi vekuretoġa ġia matanai. Ema ġia ġoiranai ġita mabarara ġera maġuri bita vari-flurini.

Iesu Rubu Veaġa verena barego vedaureana

¹⁴ Barau Natuna Iesu tu ġita ġera Rubu Veaġa verena barego vedaureana; ġia tu guba eraka-vanaġirito. Moġa lorinai ġera veġabidadamai tana veġabi-gwaġiġi. Mo tu ġita na takiraġi-foforiani veġabidadamana. ¹⁵ Ġita ġera Rubu

Veāga verena baregona tu ġita ġera moiramoirā ġia na maki emami-raġirini. Korana tu ġia maki ġenai veribaġani iraurau mabarari ġefoforito ġita ġerai kavana. Senaġi ġia tu asi evei-rakavato. ¹⁶ Moġa lorinai ma kokorera ġesi Barau ġena namo e varevare-bara terona ġana siraka-kavi-iaġo. Monai Barau ġena vevetuġaġwa bitana ġabia, ema ġena varevare-bara tana ġoitaġoa, be bita ura-viniani nai, bene vaġa-kavara.

5

¹ Rubu Veāga vereri baregori mabarari tu tarimarima fakari na Barau na eġabi-viriġirito, benamo evaġa-ruġarito, tarimarima arari ai Barau ġena ġauvei beġene veia ġana. Ġia ġeri ġauvei tu tarimarima ġeri rakava voi-vaġiri ġana varevare dagarari Barau beġene vinia ema boromakau, mamoe, e manu beġene vaġiri, benamo beġene gaburi, Barau na bonari bene noġori ġana. ² Rubu Veāga verena baregona tauġena maki ma ġena moira gaburi, naima ġia na asi ribari tarimari ema Barau ġena dabara na ġeraka-veġitani tarimari bevetuġa-ġwarini riba. ³ Ġia tauġena maki ma ġena moira lorinai, ġia na rakava voi-vaġiri varevareri tu ġia ġena evinini, ema tarimarima ġeri maki evinini.

⁴ Rubu Veāga verena baregona dagina eġabini tarimana tu arana barego. Tarima ta na mai ġinitaġo ġauveina tauġena na asi beġabi-kavaiani, senaġi ġia tu Barau na bene keaia vau, vaġa-ilailana Arona ekeaiato kavana.

⁵ Keriso maki moġesi, dia tauġena eveġabi-varaġeto Rubu Veāga verena baregonai evetoreto, senaġina Barau na evaġa-ruġaiato, ekiraiato, ekirato,

“Goi tu au Natugu,
toma au tu ġoi Tamamu ai baiaġo.”

⁶ Gabu tai maki ekirani,

“Goi tu Rubu Veāga verenai
botanu-vanaġi vanaġini
Melkisedek kavana.”

⁷ Iesu tanobarai etanuto-ġoi ġarori ai tu ma taġi-koġokoġona ema matana ma nanuri ġesi Barau ġenai eġuriġurito-ġoi, ema enoġi-raġeto-ġoi. Korana tu Barau na ġereġana na moġo mase ġenana bevaġa-maġuriani. Barau na eseġaġiato, korana tu ma vegubakauna ġesi Barau garina eveito-ġoi nai. ⁸ Ġia tu Barau Natuna, senaġi ġena midigumidigu na vau seġaġi dabarana eribaiato. ⁹ Enamo-vedaureato murinai vau, ġia beġe seġaġi-viniani tarimari mabarari ġeri maġuri vanaġivanaġi vaġa-ġorana tarimanai eiaġoto. ¹⁰ Ema Barau na evaġa-ruġaiato Rubu Veāga verena baregona Melkisedek kavana.

Asi boḡono mero-kaukau

¹¹ Ġia varina tu vovoka bita kiraḡirini, senaḡina moḡeri kiraḡi-viriḡiviriḡiri tu gwaḡiḡi, korana ḡomi tu asi ḡotuḡamaḡi-faka ḡarimoḡini. ¹² Mai nega mainai ḡomi tu vevaḡa-riba tarimami ai ḡoro iaḡo, be ḡoro vevaḡa-riba-ḡoi. Senaḡina ḡomi tu roḡo ḡourani ta na Barau ḡena guruḡa moḡoniri korari na ma bene vaḡa-ribami ḡotoni. Ġomi tu roḡo lata ḡourani, ḡaniḡani gwaḡiḡiri tu asiḡina. ¹³ Deikara lata roḡo eruruni tu roḡo mero keina. Ġia tu veiḡa iobukaiobukari ema veiḡa asi roroḡotori vetoḡari tu roḡo asi ribana. ¹⁴ A ḡaniḡani gwaḡiḡiri tu tarima baregori ḡari. Ġia na tu ḡeḡauvei-iaḡi vanaḡivanaḡirini. Ġeḡauvei-iaḡirini ḡarori ai tu tauḡeri maki ḡevevaḡa-ribani namo e rakava vetoḡari beḡene ḡita-leari ḡana.

6

¹ Moḡa lorinai namona tu Keriso ḡena vevaḡa-riba guruḡari tovotovonai riba guineri ḡeḡorani dagarari tu si-iaḡuri. Benamo ḡia ḡena vevaḡa-riba baregori ḡana si-iaḡo. Tovotovonai riba guineri ḡeḡorani dagarari moḡo asi bitana vevaḡa-riba-iaḡi ḡenoḡoi-ḡenoḡoiri. Mo tu vei-rakava ḡerina tuḡamaḡi-kure ma raka-kure e Barau ḡenai veḡabidadama. ² Babatiso vevaḡa-ribari e ḡima tarima iatari ai torekau, mase na variḡisi-ḡenoḡoi e vevaḡa-roroḡoto vanaḡivanaḡi. ³ Moḡa tu bita veiani bema Barau na bevaḡa-moḡoniani nai.

⁴ Bema tarima ta ḡena veḡabidadama beraga-kwaneani tu, kamara dabarai ma bevetuḡamaḡi-kureni? Ġia nuḡana tu evaḡa-mamaiato, ema guba na eiaḡomato varevarena emami-tovoato, ema Iauka Veḡa maki eḡabiato. ⁵ Ema Barau ḡena guruḡa namona edoḡariato e vau ma beiaḡomani tanobarana seḡukari maki emamirito. ⁶ Bema ḡia veḡabidadama na ma beketo-veḡitani, ḡia tu Barau Natuna ma evaḡa-satauro ḡenoḡoiani, ema ḡutuma barai ma etorerosiani e evaḡa-maiakaiani. Ġia ma novaḡa-vetuḡamaḡi-kurea ḡana tu asi dabarana ta.

⁷ Ġaro vovoka ḡura eraguni, benamo tano na mo nanu erimaiani. Benamo bema mo tano iatanai ḡevaroni tarimari ḡari ḡaniḡani namori bevaḡa-ḡorarini nai tu, Barau na mo tano namo beviniani. ⁸ Senaḡina ḡau ma giniri ema ḡauḡa ma ḡiniḡiniri evaḡa-gararini tanona tu asi ḡena namo; Barau na mo tano bekiraḡiani tu tano rakavana, ema dokonai tu begabuani.

⁹ Ġatagu mabarami, moḡoni, maiḡesina ḡavaḡa-guruḡa gwaḡiḡimini, senaḡina ḡatuḡamaḡi-gwaḡiḡini, ḡomi tu namo baregona ema vevaḡa-maḡuri boḡoa ḡoitaḡoani. ¹⁰ Barau

ġena veġġa tu asi ġeġeva. Barau ġemi ġauvei ema ġia arana ġoura-viniani nai, ġena tarimarima ġovaġa-kavarito ema inította roġo ġovaġa-kavarini tu asi betuġa-rekwarini. ¹¹ Ġai ġema ura baregona tu ġomi tata maniġesi moġo boġono ġauvei-kokore-iaġo, ġemi tuġamaġikau beġenea moġoni bene iaġo mo dokonai. ¹² Be asi beġene ġubulefimi, senaġina mo tarimarima ġeri veġġabadadama e ġeri vevaġa-gwaġiġi ġerina mo kiraġitore ġeġġabiani, boġono tovtovori.

Barau ġena kiraġitore

¹³ Barau ġena kiraġitore guruġana Aberahamo ġenai eveiato tu tauġena aranai eguruġa-toreto, korana tu tarima ta ma asi varaġe ġia iatanai, aranai beguruġa-toreni lorinai. ¹⁴ Ekirato, “Moġoni, ġoi tu bavaġa-namomuni ema besemu ġutuma bavimuni.” ¹⁵ Benamo Aberahamo evevaġa-gwaġiġito, asi eġubulefito mo Barau na ekiraġi-torerito daga-rari ġenai ġefoforito.

¹⁶ Tarimarima guruġatore gwaġiġiri mabarari ġeveini nai tu, tarima baregona ta ġia iataraġeri ai aranai ġeguruġa-toreni. Monana mo guruġa-tore guruġana gwaġiġina evaġa-moġoniani, benamo veġareveġare guruġari mabarari elauġaurini. ¹⁷ Guinenai Barau ġena kiraġitore tu guruġatore guruġana gwaġiġinai eveiato. Korana ġia ġena ura ġia na kiraġitore beġe ġaunaiani tarimari beġene riba-ginikau, ġia ġena kiraġitore tu asi bevekefoni. ¹⁸ Mo guruġatore ruarua tu beġe tanuni, asi beġe vekefoni. Ema mo daga-rarua ġerina ġita taribani, Barau tu asi beġofaġofani riba. Be ġita deidei rakava ġenana taraga-veġitato, benamo Barau ġenai taiāġomato tarimara tana kokore-korikori, be mo tuġamaġikau ġoirarai eruġa-taġoni tana ġabia. ¹⁹ Mo tuġamaġikau taġbiato tu ġita ġera maġuri eġabi-tariani daga-rana. Mai tuġamaġikau tu moġonina e asi eirauni. Ġia tu vekouġau dabuġana na murina ġana eraka-toġani, eiaġoni mo, veaġa lelevaġi daiġutuna nuġana ġana. ²⁰ Mo ġana tu Iesu eiaġo-guinetto ġita bene vaġa-maġurira uranai. Ġia tu Melkisedek ġena dabarai Rubu Veaġa verena baregonai betanu-vanaġi vanaġini.

7

Melkisedek tu Rubu Veaġa verena baregona

¹ Mai Melkisedek tu Salem vanuġa barana verena, ema ġia tu Iaru-korokoro Barauna ġena Rubu Veaġa verena. Ġia na Aberahamo edoġariato, vanuġa barari ġeri vere baregori o kini tari vetari ai evaġirito, benamo eġenoġoito-ġoi nuġanai, Aberahamo evaġa-namoato. ² Ema Aberahamo na vetari ai

eḡabirito farefareri, karava gabanana (10) eveirito, benamo karava ta Melkisedek eviniato. Melkisedek arana anina giniguinena tu “Veīḡa Iobukaiobuka Verena”, ma arana ta tu “Salem Verena”, moḡa anina tu “Maino Verena”.
³ Ġia asi tamana, asi sinana, asi besena ta, ema ḡena maḡuri evesinato ḡarona e ḡena maḡuri emagoto ḡarona maki asiḡina. Ġia tu Barau Natuna kavana etanuni, Rubu Veaḡa verena vanaḡivanāḡi.

⁴ Melkisedek ḡoḡitaia, ḡia tu tarima arana barego lelevaḡi, korana Aberahamo tu senera baregona na maki vetari ai eḡabirito farefareri karava gabanana (10) ḡerina ta ḡia eviniato. ⁵ Taravatu ekirani, Levi besena Rubu Veaḡa verena dagina beḡe ḡabiani tarimari tu karava gabanana ḡerina ta beḡene gogo Isaraela tarimari ḡerina, mo tu tarikaka ḡerina. Moḡoni, tarikakari maki Aberahamo ḡena bese tarimari, senaḡina ḡia ḡerina beḡene gogo. ⁶ Melkisedek senena tu dia Levi ḡenana eiaḡomato, senaḡina Aberahamo ḡenana karava ta eḡabiato. Ma ḡia na Barau ḡena kiraḡitore eḡabiato tarimana evaḡa-namoato. ⁷ Asi bita daradara-iaḡiani, tarima baregona na tarima keina vevaḡa-namo eviniani. ⁸ Levi senena, karava gabanana ḡerina ta ḡeḡabiato doḡorori, tu ma ḡemaseto-ḡoi. A Melkisedek na maki karava ta eḡabiato, senaḡi ḡia tu Buka Veaḡa na ekiraḡiani asi emaseto. ⁹ Benamo maiḡesi ma nakira, Levi maki karava gabanana ḡerina ta ḡeḡabiato-ḡoi tarimana. Ġia na Aberahamo ḡenana Melkisedek karava ta ma evini-ḡoiato.

¹⁰ Korana Melkisedek na Aberahamo eḡoitaḡoato ḡaronai tu, Levi tu roḡosi roḡo bene maḡuri, roḡo ḡatana Aberahamo tauḡaninai.

Iesu tu Melkisedek kavana

¹¹ Guinenai Barau na Isaraela tarimari taravatu evinirito. Mo taravatu ekirani, Levi besena na ginitaḡo veaḡa ḡauveina beḡene veia. Senaḡi bema Levi besena ḡeri Rubu Veaḡa verena ḡenana e ḡeri ḡauvei seḡukana na mo namo vedaura beḡere ḡabia nai tu, kara dainai Barau tu ma ekirato, Rubu Veaḡa verena ta ma betuḡuani Melkisedek ilailanai, ma dia Arona kavana? ¹² Korana bema ginitaḡo ḡauveina ḡeveiani tarimari ḡeri doḡoro ḡesenisito nai tu, taravatu maki besenisini. ¹³ Korana Iesu mai takiraḡiani tarimana tu irau doḡoro. Ġia ḡena doḡoro tarimana ta fata veaḡana iatanai ginitaḡo ḡauveina asi eveito. ¹⁴ Korana ribara, ḡita ḡera Vereḡauka tu Iuda besena na emagurito. Ma Mose na Rubu Veaḡa vereri ekiraḡirito-ḡoi nai tu, Iuda doḡorona tu asi ekiraḡiato.

¹⁵ Ema kara bita kiraġia toma tu bita ġitafaka-ġinikauani, korana Rubu Veaġa verena ta ma befofori Melkisedek kavana. ¹⁶ Ġia tu dia senena kavari, taravatu seġukanai Rubu Veaġa verenai eiaġoto, senaġina maġuri vanaġivanaġi ġenana eiaġomani seġukana na Rubu Veaġa verenai eiaġoto. ¹⁷ Korana Barau na maiġesi ekiraiato, ekirato,

“Ġoi tu Rubu Veaġa verenai botanu-vanaġi vanaġini Melkisedek kavana.”

¹⁸ Mo taravatu guinena tu etore-veġitaiato, korana ġia tu asi seġukana ema asi bevevaġa-maġurini riba. ¹⁹ Korana Mose ġena taravatu na dagara ta tu asi evaġa-namo vedau-reaiato. Moġesina naima Barau na tuġamaġikau lagilagina ta ma etore-rosiato, moġa ġenana ġita Barau sevina ġana bita raka-kavini.

²⁰ Barau na Iesu tu guruġatore guruġana gwaġiġina eveiato vau, Rubu Veaġa verenai etoreato! A Rubu Veaġa vereri mabarari ġeri ai tu guruġatore ta asi eveiato. ²¹ Senaġi Iesu Rubu Veaġa verenai eiaġoto tu Barau na guruġatore gwaġiġina eveiato vau. Barau na maiġesi ekiraiato,

“Vereġauka tu eguruġa-foforito ma ġena tuġamaġi asi ma bekefoani:

‘Ġoi tu Rubu Veaġa verenai botanu-vanaġi vanaġini.’ ”

²² Mai guruġatore guruġa gwaġiġina lorinai, Iesu tu ginitaġo variġuna ma namona korikori vaġa-moġoninai eiaġoto.

²³ Guinenai Rubu Veaġa vereri tu vovoka, korana tu ġemaseto-ġoi, be ta Rubu Veaġa verenai asi etanu-rovaġito.

²⁴ A Iesu tu etanu-vanaġi vanaġini lorinai, ġia tu Rubu Veaġa verenai betanu-rovaġini. ²⁵ Moġa lorinai deikara ġia ġenana Barau ġenai beġe iaġoni tu bevaġa-maġuririni riba. Korana Iesu tu ġia urari ai Barau ġenai bene ġauġau ġana etanu-vanaġi vanaġini.

²⁶ Maiġesi Rubu Veaġa verena baregona na ġita ġera ura dagarari evinirani. Ġia tu veaġa, asi ġena vei-rakava, vetoukau ta ġenai asiġina, namo vedaurea; ġia tu vei-rakava tarimari kavana asiġi. Ma Barau na guba tuġuna korikorinai ea toreato. ²⁷ Ġia tu dia guinenai Rubu Veaġa vereri baregori kavana, ġaro korikoriri ai varevare dagarari bevinini. Guine tu ġia ġena vei-rakava Barau na bene tuġamaġi-fitoġari ġana evinito, ma moġa murinai tu tarimarima ġeri rakava Barau na bene tuġamaġi-fitoġari ġana. Ġia tu vaġa-sebona moġo tarimarima ġeri vei-rakava ġana ginitaġo varevarena eviniato. Moġa tu ġia tauġena ginitaġo varevarenai eiaġoto, benamo Barau ġenai evevini-raġeto. ²⁸ Mose ġena taravatu na tu ma ġeri moira tarimari Rubu Veaġa verena baregonai

etorerito-ḡoi. Senaḡina Barau ḡena guruḡatore guruḡana gwaḡiḡina, Mose ḡena taravatu murinai ema foforito dagarana, na tu Barau Natuna evaḡa-ruḡaiato. Ġia tu Barau na evaḡa-namo vedaureaiato, ma namo vedaurea betanuvanaḡi vanaḡini.

8

Iesu tu ḡita ḡera Rubu Veaḡa verena baregona

¹ Ġai na kara ḡakiraḡiani tu maiḡa. Ġita tu ma ḡera Rubu Veaḡa verena baregona. Ġia tu gubai Iaru-korokoro Barauna ḡena terona aroribanai etanu-tarito. ² Barau ḡena veaḡa gabuna nuḡanai eḡauveini. Mo tu farai rubuna korikori Vereḡauka na eragaiato, dia tarimarima na ḡeragaiato.

³ Rubu Veaḡa vereri baregori mabarari tu ḡevaḡa-ruḡarito, varevare dagarari ema boromakau, mamoe, manu beḡene vini ḡana. Moḡa lorinai mai Rubu Veaḡa verena baregona, Keriso, maki ma ḡena dagara tari, bene vini ḡana.

⁴ Bema ḡia tanobarai bere tanu tu, Rubu Veaḡa verenai asi bere iaḡo, korana tu maiḡa, Rubu Veaḡa vereri tu varau ḡetorerito maiḡeri, varevare dagarari ḡevini-tanuni, Iuda ḡeri taravatu ekiraḡiato ilailanai.

⁵ Ġia varevare dagarari mainai veaḡa lelevaḡi daiḡutunai ḡevinini tu, gubai mo veaḡa lelevaḡi daiḡutuna kavana e vetoḡana moḡo. Moḡesina nai Barau na Mose toma-rakariḡo ḡana farai rubuna bene ragaia ḡana, naima ekira-toreḡauato, ekirato, “Bono ḡitaia, dagara mabarari boveirini nai tu, ḡoro ai avaḡa-ḡitamuto ilailanai moḡo bono veiri.”

⁶ Senaḡina toma Iesu na ginitaḡo varevareri vini-toreḡau veiḡana guinenai Rubu Veaḡa vereri ḡeri ḡauvei evanaḡiato. Korana Barau ḡena kiraḡitore variḡunai Iesu tu Barau e tarimarima vekaravari ai eruḡani, ginitaḡo variḡuna bene vaḡa-seḡukaia ḡana, ma mai ginitaḡo na mo ginitaḡo guinena seḡukana evanaḡiani. Ema Barau ḡena kiraḡitore variḡuna na mo ginitaḡo guinena kiraḡitorena maki evanaḡiato.

⁷ Bema mo ginitaḡo guinena asi ḡena rakava tu, Barau na ginitaḡo variḡuna ta asi ma bere kiraḡia.

⁸ Senaḡina Barau na tarimarima ḡeri ai rakava eḡoitaḡoto naima ekirato,

“Vereḡauka eguruḡa-foforini,
‘Boḡono seḡaḡi, ḡaro ta mani eiaḡomani,
au na ginitaḡo variḡuna ta ma haveiani,
Israela besena e Iuda besena ḡeri.

⁹ 1 Mai ginitaḡo tu dia guinenai ḡia seneri ḡeri aveiato moḡa kavana.

Dia mo ḡaro ai ḡimari ai aḡabito,
benamo Aigupito na aḡori-rosirito ginitaḡona kavana.

Korana ġia tu au ġegu ginitaġo ġenai
asi ġevetuġamaġikauni naima,
au na araga-kwanerito,'

Vereġauka tu moġesina eguruġani.

¹⁰ Vereġauka ma ekirani,

'Ġoira ġarori ai au na mai ginitaġo Isaraela besena ġeri ma
baveiani:

Au ġegu taravatu ġia debari ai batore-toġarini ema ġia nuġari
ai batorerini.

Au tu ġia ġeri Barau ai baiaġoni ema ġia maki au ġegu
tarimarimai beġe iaġoni.

¹¹ Tarima ta na sevinai etanuni tarimana asi ma bevaġa-
ribaiani,

ema tarima ta tarikakana asi bekiraiani,

'Vereġauka noribaia!'

Korana mabarari na beġe ribaguni,

misina na beiaġoni mo baregona.

¹² Ġeri kira-sirivaġi batuġamaġi-fitoġarini,

ema ġeri rakava mabarari asi ma batuġamaġirini.' "

¹³ Barau na mai ginitaġo maiġa ekiraġiani, "ginitaġo
variġuna" etoni nai tu, ġia na mo ginitaġo tovotovonai moġa
tu guinena na ekiraġiani. Ma kara eguinenani e erakavani
tu asikauna berekwarekwani.

9

¹ Ginitaġo guinena tu ma ġena taravatu misimisiri toma-
rakariġo ġana, ema ma ġena gabu veaġana maki. Mo gabu
veaġana tu tanobarai etanuni dagarana. ² Barau toma-
rakariġona ġana farai rubuna ta ġeragaiato. Mo farai rubuna
nuġanai daiġutu giniguinena tu Veaġa Gabuna ġetato. Ġia
nuġanai tu lamefa torekauna dagarana, teibolo e Barau
ġeviniato berediri. ³ Kouġau dabuġana vaġa-ruaruana muri-
nai tu daiġutu ta maia. Moġa tu Veaġa Lelevaġi Gabuna
ġetato. ⁴ Ġia nuġanai tu golo fatana, goġu ma bonana iatanai
beġene vei ġana, ema Kiraġitore Mauġana; ġia murikana
mabarana tu golo na ġeveiato. Ma mauġa nuġanai tu
golo ġurona ta, nuġana ma manana e Arona ġena togoi,
egarakauto dagarana, ema fore ruarua Barau na iatari ai
taravatu etoreto foreri. ⁵ Mo mauġa iatanai tu kerubi ruarua
ġevaġa-ruġa veġoirarito. Mo kerubi tu ġau garagarari,
vetoġari tu aneru kavari. Ta tavi ta dudu ai ġevaġa-ruġaiato,
ma ta maki tavi ta dudu ai, ma faneri ġekeorito, benamo
rakava voivaġiri gabuna ġegoru-tariato. Mo kerubi ruarua
na tu Barau ġena mareva baregona ġekiraġiani. Senaġi
maiġeri dagara misikoseri mabarari tu toma asi baġa ki-
raġirini.

⁶ Dagara mabarari moġesi ġeveirito murinai, Rubu Veāga vereri ġaro vanaġivanāġi daiġutu giniguinena nuġanai ġeraka-toġato-ġoi, benamo ġeri ġauvei ġeveirito-ġoi. ⁷ Senaġi rubu verena baregona ġereġana moġo laġani ta nuġanai vaġa-sebona daiġutu vaġa-ruaruana nuġanai eraka-toġato-ġoi. Ġena rakatoġa ġarori mabarari ai tu rara maki eġabitaġoato-ġoi. Mo rara ġia na tu rakava tuġamaġi-fitoġari ġana ginitaġo dagananai evaġa-iaġoato-ġoi. Guine tu ġia ġena rakava ġana evinito-ġoi ema murinai tu tarimarima ġeri rakava ġana. Mo rakava tu asi ribari nai ġeveirito-ġoi rakavari. ⁸ Iauka Veāga na maiġeri veiġa mabarari ġerina ġita tu maiġesina evaġa-guruġarani: Bema Barau toma-rakarigona ġana farai rubuna giniguinena roġo eruġataġoni nai tu, Veāga Lelevaġi Gabuna rakatoġa dabarana tu roġosi roġo bene vekeo. ⁹ Mo farai rubuna tu toma mai negai kara beġe ġorani evaġa-foforiani. Mai farai rubuna nuġanai varevare dagarari e ginitaġo dagarari vaġa-ilailana boromakau, mamoe, manu Barau ġeviniato-ġoi dagarari mabarari na ġetoma-rakarigoto-ġoi tarimari nuġari asi ilaila beġe iarevarini. ¹⁰ Korana mo Barau ġeviniato-ġoi dagarari tu ġaniġani e niuniu dagarari, ema tarima beġene iareva ġana veġuriġi maġuriri iraurau. Mai tu mabarari tauġani taravaturi moġo. Barau na tarimarima evinirito beġene korana-iaġiri, bene iaġo mo, ġaro ta, dabara variġuna bevaġa-ruġaiani.

Iesu rarana

¹¹ Senaġi Keriso tu dagara namori ġema-foforito ġeri Rubu Veāga verena baregona. Ġia tu farai rubuna barana e namo vedaureana nuġana na eraka-toġato. Dia tarimarima na ġeragaiaito farai rubuna, korana mo farai rubuna tu dia mai tanobara dagarana. ¹² Keriso tu dia nanigosi o boromakau naturi rarari seġukari ai mo rubu ai eraka-toġato. Senaġi ġia tu ġia rarana seġukanai Veāga Lelevaġi Gabuna nuġanai vaġa-sebona moġo eraka-toġato. Benamo ġita eġabivaġi-moġovaġirato rakava ġena seġuka na. ¹³ Nanigosi ma boromakau rarari ema boromakau natuna variġuna ġegabuato kauna, Rubu Veāga vereri na veirakavai ġemiroto-ġoi tarimari iatari ai misimisiri ġefiukaurito-ġoi. Moġesina ġeveirito-ġoi tu tarimarima tauġaniri ġevaġa-veaġarito-ġoi Barau ġoiranai. ¹⁴ Senaġi Keriso rarana na moġeri evanaġirito. Korana ġita nuġara, mase ġevaġa-ġoraiani ġauveiri ġerina, eiarevarato, maġuri Barauna ġena vetuġunaġi bitana iaġo-vini ġana. Keriso tu asi vetoukauna ta, tauġena tanu-vanaġivanāġi Iaukana ġenana evevinito Barau ġenai.

¹⁵ Ginitaḡo variḡuna nuḡanai Keriso tu Barau e tarimarima fakari ai eruḡani. Korana tu Barau na ekearito tarimari mabarari na ekiraḡi-toreato maḡuri vanaḡivanaḡina beḡene ḡabia. Moḡesi nai Keriso emaseto, tovotovona ginitaḡona nuḡanai tarimarima ḡevei-rakavato ḡeri rakava na bene ruḡa-vaḡiri ḡana.

¹⁶ Tarima ta roḡosi bene mase nuḡanai, beurani bene guruḡa-fofori, bemaseni nai tu, natuna na ḡena farefare bene ḡabiri. Mo ura o guruḡa-fofori tu fefai betoreani ḡia ḡena kiraḡitore guruḡana. Natuna na mo farefare asi roḡo beḡabirini bene iaḡo mo, tamana ḡena mase tarimarima ḡoirari ai bevaḡa-moḡoniani vau. ¹⁷ Korana tu mo ura ḡetoreani fefana tu eguruḡa-foforini tarimana bemaseni vau ma ḡena seḡuka, a bema ḡia roḡo maḡuri tu, mo ura ḡetoreani fefana tu asi seḡukana. ¹⁸ Moḡesina nai ginitaḡo giniguinena maki rarana vau evaḡa-seḡukaiato-ḡoi. ¹⁹ Korana Mose na taravatu guruḡari mabarari tarimarima ḡeri evarifiu-ḡosiatō-ḡoi murinai, boromakau naturi variḡuri e nanigosi rarari eḡabirito-ḡoi, benamo nanu ḡesi egiro-sebonarito-ḡoi. Moḡa murinai isopo legana vulu kakakakana na ḡebaruato dagarana mo rara ma nanunai efereiato-ḡoi. Benamo Mose na mo isopo legana ma vulunai rara tu taravatu bukana e tarimarima iatari ai efiu-kaurito-ḡoi. ²⁰ Mose ekirato, “Mai rara tu ginitaḡo vaḡa-moḡonina dagarana Barau na ekiramito boḡono korana-iaḡia.” ²¹ Farai rubuna ema mo rubu nuḡanai toma-rakarigo ai ḡeḡauvei-iaḡirito-ḡoi farefareri mabarari iatari ai veḡa sebona eveiatio-ḡoi. Iatari ai rara misimisiri efiufiukauto-ḡoi. ²² Moḡoni, taravatu ekirani ilailanai, dori dagara mabarari tu rara na beḡe iarevani. Korana rara asi beriḡoni nai tu, vei-rakava tuḡamaḡi-fitoḡari maki asiḡina.

²³ Senaḡina maiḡeri mai tu guba dagarari iouiouri moḡo maiḡesi ḡeiarevarini. A gubai korikoriri ḡetanuni dagarari iareva-iarevari ḡana ginitaḡo varevarena tu namona lelevaḡi. Maiḡeri ginitaḡo varevareri evanaḡirini. ²⁴ Korana Keriso tu dia tarimarima na ḡeveiatio veaḡa lelevaḡi daiḡutuna nuḡanai eraka-toḡato. Iesu tu guba korikorinai eraka-toḡato. Ma maitoma tu ḡita urarai Barau ḡoiranai efoforini. Mo tarima na ḡeveiatio moḡa tu gubai veaḡa lelevaḡi daiḡutuna moḡo ḡevaḡa-ilailaiato. ²⁵ Rubu Veaḡa verena baregona tu laḡani tata nuḡari ai Veaḡa Lellevaḡi Gabunai rara eḡabi-toḡato-ḡoi. Keriso moḡesina tu asi eveini. ḡia tu dia gubai eraka-toḡato murinai vau vanaḡivanaḡi tauḡena ginitaḡo varevarenai eiḡoni, benamo Barau ḡenai evevinini. ²⁶ Moḡesina tu tanobara evesinato na

veġata bene midigumidigu. Senaġi mai tanobara magona eġabi-iaġoani, mainai vau vaġa-sebona moġo ema foforito. Mo tu ginitaġo varevarenai evevaġa-iaġoto rakava bene ġabi-veġitari ġana. ²⁷ Evetoreto, tarimarima mabarari tu vaġa-sebona moġo beġe maseni, ma murinai tu Barau na bevaġa-kotarini. ²⁸ Keriso kavana vaġa-sebona moġo ginitaġo daganarai eiaġoto, tarimarima mabarari ġeri rakava bene ġabi-veġitari ġana. Senaġi ġia tu ma bema-fofori ġenoġoini. Mo tu dia rakava ma benema ġabi-vaġiri ġana, senaġina deikara ġia ġenari-taġoani tarimari vaġa-maġuriri ġana.

10

Ginitaġo guinena na rakava asi beġabi-veġitarini

¹ Mose ġena taravatu tu dagara namori vau beġe ġorani iouiouri moġo, dia dagara tauri korikori. Ġia na mo ginitaġo dagarari laġani laġani ġevinito-ġoi, senaġina mo ginitaġo dagarari na toma-rakarigo ġeiaġoto-ġoi tarimari asi evaġa-namo vedaurearito. ² Bema mo ginitaġo dagarari na ġetoma rakarigo-ġoi tarimari beġere vaġa-namo vedaureari nai tu, asi ma beġere ginitaġo-ġenoġoi. Korana ġia tu ġere iareva-moġovaġi, ema ma ġeri vei-rakava guineri mamiraġiri asi ma ġere ġabi-ġenoġoiri. ³ Senaġi mo ginitaġo veiġari laġani tatai ġeveirito-ġoi veiġari na tu mo laġani tata nuġari ai ġevei-rakavato-ġoi, moġeri ġekira-vararito-ġoi. ⁴ Korana tu boromakau e nanigosi rarari na rakava tu asi ilaila beġabi-veġitarini. ⁵ Moġa lorinai Keriso tanobara ġana eiaġomato nai tu ekirato,

“Ġoi tu ginitaġo dagarari vaġa-ilailana boromakau, mamoe, nanigosi ema varevare dagarari asi ourani, senaġi tauġani ta ovei-toreato au ġegu.

⁶ Karava na boromakau, mamoe, nanigosi eġararini, ema vei-rakava bono ġabi-vaġiri ġana ginitaġo varevareri ġeveini ġeri ai maki asi oiakuni.

⁷ Moġesi naima au akirato,

‘Barau o, au tu iniġegu,

Buka Veaġai tu au ġekiraġiguto, au baiaġoma tu ġoi ġemu ura bana veia ġana.’ ”

⁸ Keriso ġena guruġa giniguinena tu maiġa, “Ġoi tu ginitaġo dagarari e varevare dagarari asi ourani. Karavai ġegaburini varevareri e vei-rakava bono ġabi-vaġiri ġana ginitaġo varevareri ġeveini maki asi oura-vinirini, ema ġeri ai asi oiakuni.” Maiġeri veiġa tu taravatu na ekiraġirini ilailanai, senaġi ġoi na tu asi oiaku-iaġirini. ⁹ Moġesi nai ma ekirato, “Barau o, au tu iniġegu, au baiaġoma tu ġoi ġemu ura veiġana bana

veia ġana.” Benamo ginitaġo veiġana giniguinena etore-veġitaiato, benamo moġa gabunai tu ta ma evaġa-ruġaiato. ¹⁰ Benamo Barau ġena ura lorinai, Iesu Keriso tauġanina ginitaġo dagaranai evaġa-iaġoato vaġa-sebona moġo. Benamo monana ġita evaġa-veaġarato.

¹¹ Rubu Veaġa vereri mabarari ġaro vanaġivanaġi tata ġeruġa-tarito-ġoi, benamo mo ginitaġo ġauveiri ġeveirito-ġoi. Senaġi ġeri ginitaġo dagarari tu dagara sebori moġo ġevinito-ġoi vanaġivanaġi. Ema mo ginitaġo dagarari na rakava tu asi ġeġabi-veġitarito-ġoi. ¹² Senaġi Keriso na rakava ġabivaġiri ġana tu ginitaġo sebona moġo eveiato ġaro mabarari ġana. Benamo moġa murinai Barau ġimana aroribanai ea tanu-tarito. ¹³ Mo negai beiaġoma maitoma tu evenarini, beiaġoni mo, ġia ġevetari-viniani tarimari mabarari Barau na ġia kwakuna fanakauna dagaranai betore-taririni. ¹⁴ Korana ginitaġo dagarana sebona na moġo evaġa-veaġarito tarimari evaġa-namo vedaurearito. Ma ġia tu namo vedaurea beġe tanuni, vanaġivanaġi.

¹⁵ Iauka Veaġa na maki evaġa-ribarani. Guine tu ekirato,

¹⁶ “Vereġauka ekirani,

‘Moġeri ġaro muriri ai,

au ġia ġeri tu mai ginitaġo haveiani.

Au ġegu taravatu ġia nuġari ai batore-toġarini,

ema ġia debari ai baberarini.’ ”

¹⁷ Ema ma ekirato,

“Ġia ġeri vei-rakava e veiġa ġeġevaġeġevari asi ma batuġamaġi-ġenoġoirini.”

¹⁸ Maiġeri etuġamaġi-fitoġarito nai tu, rakava ġabi-veġitari ġana varevare dagarana ta tu asiġina maia.

Barau sevina ġana siraka-kavi ma tuġamaġi kokorera ġesi

¹⁹ Moġa lorinai, tarikakagu, ġita tu nuġara gwaġiġi Iesu rarana ġenana Veaġa Lelevaġi Gabunai bita raka-toġani.

²⁰ Mo vekouġau dabuġana o ketin evedare-kikimato, monana Keriso na ġita ġera maġuri dabarana variġuna ekeo-fakaiato.

Mo vekouġau dabuġana tu Keriso tauġanina. ²¹ Ġita tu ma ġera Rubu Veaġa verena baregona, Barau ġena numa eġita-taġoani.

²² Ġita nuġara tu eiarevarito rakava mami-raġiri ġerina, ema tauġanira maki nanu namo vedaureana na eġuriġirito. Moġesi naima Barau ġenai siraka-kavinaġi nuġara ma moġoniri ġesi e ma ġera veġabidadama korikoriri ġesi.

²³ Ġera tuġamaġikau tavaġa-moġoniani dagarana ġenai tana veġabi-gigitari, asi tana ġareva-ġareva. Korana Barau na kara ekiraġi-toreato tu beveiani.

²⁴ Ema karora bitana tuġamaġiri kamasi tata bita vaġa-kavarini, benamo beġe

veura-vinini, ema ġauvei namori beġe veini. ²⁵ Ġita ġera raka-vegogo ai bitana fofori-ġoi, asi bitana tanu, tari ġeveini kavana. Senaġi karora ġesi velaunaġi bitana vaġa-baregoa. Korana tu tauġemi na varau ġoġitaiani, Keriso ġena iaġoma ġarona tu mai ekavinaġi-rakavani.

²⁶ Bema guruġa moġonina taribaiani murinai, ma taġiġiraġeni, benamo tavei-rakavani nai tu, bitana riba, rakava ġabi-veġitari ġana, ginitaġo dagarana ta tu asiġina maia. ²⁷ Senaġi ma garira ġesi kara ġoirai ġerai beġorani, moġa moġo bitana nari-taġoa. Mo tu Barau ġena Kota Baregona, ema Barau ġevetari-viniani tarimari e iaukari beġararini karavana. ²⁸ Tarima ta na Mose ġena taravatu asi ekorana-iaġiato-ġoi, benamo ġeġita-kauato-ġoi tarimari ruarua o toitoi na ġekiraġi-foforiato-ġoi. Mo tarima tu ġevaġi-maseato-ġoi, asi ġevetuġa-ġwaiato-ġoi. ²⁹ Ġomi ġotuġamaġini, Barau Natuna deikara na kwakuna fanakauna dagarana evaġa-iaġoani tarimana tu kamasi? Mai tarima tu rakava voina baregona beġabiani. Ġia na tu mo ginitaġo rarana, ġia evaġa-veaġaiato dagarana, asi veaġa raranai evaġa-iaġoani. Ema varevare-bara Iaukana ġenai maki veġa rakava kwaikwaina eveiani. ³⁰ Korana ġita ma ribara Barau ekirato, “Rakava voina tu au na bavaġa-voiani, au na bavini-ġenoġoiani.” Ema ma ekirato, “Vereġauka na ġena tarimarima beġita-viriġirini.” ³¹ Maġuri Barauna ġimanai boketo-raġeni tu garina maki asikeikeina.

³² Ġaro guineri ġotuġamaġi-ġenoġoiri. Barau ġena mama ġoġabiato murinai, midigumidigu barego ġodoġarito, senaġi ġoruġa-gigitarito. ³³ Negatari ai tu ġutuma bara ġoirari ai ġevaġa-maiakamito-ġoi, ma ġevaġa-midigu midigumito-ġoi. Ema negatari ai tu ġomi kavana ġevaġa-midigu midigurito-ġoi tarimari seviri ai ġoruġa-tarito-ġoi, ġoruġa-duku dukurito-ġoi. ³⁴ Ġediburarito tarimari ġesi ġomidigumidigu sebonato-ġoi, ema ġemi farefare ġeverarimito-ġoi maki ġoiaku-iaġirito-ġoi moġo. Korana ma ribami, ġomi tu ma ġemi farefare namori, beġe tanu-vanaġi vanaġini dagarari.

³⁵ Moġa lorinai ġemi tuġamaġi kokore maniġa asi boġono fitoġari. Korana maniġa voina tu barego lelevaġina boġoa ġabiani. ³⁶ Boġono vevaġa-gwaġiġi, korana Barau ġena ura veġana boġo vaġa-koriani murinai tu, kara ekiraġi-toreato mabarana boġo ġabiani. ³⁷ Korana Buka Veaġa ekirani, “Nega tu misina moġo,

ma beiaġomani etoni tarimana tu beiaġomani, asi bekwai-boni.

³⁸ Au ġegu vei-iobukaiobuka tarimana tu ġena veġabidadama lorinai bemaġurini.

Senāgi murina ḡana ma beraka-ḡenoḡoini nai, au tu asi baiakuni ḡia ḡenai.”

³⁹ Senāgi ḡita tu murira ḡana asi ma bita raka-ḡenoḡoini, benamo bita rekwerekwani. Asiḡina, ḡita tu ma ḡera veḡabidadama, be maḡuri bita ḡabiani.

11

Veḡabidadama tarimari

¹ Veḡabidadama anina tu mai-ḡesi. Tatuḡamaḡi-dadamaḡirini dagarari tavaḡa-moḡoni korikoririni. Matarai roḡosi bitana ḡitari, senaḡina tavaḡa-moḡoni korikoririni, moḡeri dagara tu moḡoni ema bita ḡabirini. ² Sene tarimari tu ḡeri veḡabidadama lorinai, Barau na eḡabi-raḡerito.

³ Taveḡabidadamani lorinai taribani, Barau eguruḡato, benamo guba e tanobara evetoreto. Moḡa lorinai mai taḡitarini dagarari tu Barau na asi taḡitarini dagarari ḡerina eveirito.

⁴ Abela tu ma ḡena veḡabidadama Barau ḡenai lorinai, Barau eviniato varevare dagarana na Kaino ḡena varevare dagarana evanaḡiato. E ma ḡena veḡabidadama lorinai, Barau na ḡena varevare dagarana ekiraḡiato varevare namona ema Barau na evaḡa-moḡoniato ḡia tu vei-iobukaiobuka tarimana. Ma Abela tu varau emaseto, senaḡina ḡena veḡabidadama lorinai roḡo eguruḡani.

Abela, Enoka, Noa

⁵ Enoka ma ḡena veḡabidadama lorinai, Barau na eḡabi-varaḡeato moḡo, asi emaseto. Ma tarimarima na maki asi ḡedoḡariato, korana Barau na eḡabi-vaḡiato. Roḡosi bene ḡabi-veḡitaia nuḡanai, Barau ḡena bukai ekirani, Enoka na Barau iauna evaḡa-iakuato. ⁶ Asi ḡena veḡabidadama tarimana na Barau tu asiḡina ḡinavaḡi bevaḡa-iakuani. Korana deikara Barau ḡenai eiaḡomani tarimana tu bene vaḡa-moḡoni Barau tu maḡuri etanuni. Ema Barau ḡevetauani tarimari mabarari tu voiri namori Barau na bevinirini.

⁷ Noa ma ḡena veḡabidadama lorinai, Barau na ḡoirai beḡe ḡorani dagarari ekira-toreḡauato. Mo tu Noa na roḡosi bene ḡitari dagarari. Noa na Barau evaḡa-moḡoniato, benamo ma garina ḡesi bouti ta eragaiato, ḡaraḡona e natuna bene vaḡa-maḡuriri ḡana. Ḗia ḡena veḡabidadama na tanobara tarimari ekiraḡi-foforirini rakava tarimari. Ma ḡia tu ḡena veḡabidadama lorinai Barau na ekiraiato vei-iobukaiobuka tarimana. Mai vei-iobukaiobuka tu veḡabidadama ḡenana eiaḡomani dagarana.

Aberahamo

⁸ Aberahamo ma ġena veġabidadama lorinai, Barau na ekeaiato nai eseġaġiatio. Barau na ekeaiato tu ġena vanuġa bene raga-kwanea, ma Barau na tanobara ta ma beviniani, mo ġana bene iaġo. Benamo Aberahamo eraka-rosito moġo, asi ribana aiġana eiaġoni senaġi eiaġoto moġo. ⁹ Ma ġena veġabidadama lorinai, Barau na ekiraġi-toreato tanobaranai ea vanuġato. Ma monai tu noġa moġo tanukau tarimana ta tanobara borunai etanuni kavana. Isako e Iakobo kavana farai numari ai ġetanuto-ġoi. Maġeri tarima toitoi tu Barau ġena kiraġitore ġeġabiato. ¹⁰ Korana Aberahamo tu vanuġa baregona evaġa-nogaġiatio-ġoi. Mo vanuġa tu fore baregona iatanai beruġakauni. Mo vanuġa tu Barau tauġena na beboioġaiiani e beragaġiani.

¹¹ Veġabidadama lorinai Sara na kokore eġabiato bene ġabi ġana, ema eġauka-rakavato, senaġi mero keina evaġa-maġuriatio. Ġia ma ribana, Barau na kara ekiraġi-toreato dagarana tu beġorani. ¹² Benamo mai tarima sebona eġauka-rakavato, senaġi ġia ġenana senena ġemaġurito tu guba visiġuri kavana vovoka tabutabu, ema kone mirina kavana asi iavi-iavina.

¹³ Maġeri tarimarima mabarari tu veġabidadamai ġetanuto-ġoi nuġanai ġemaseto. Barau na ekiraġi-torerito dagarari ġia na tu asi ġeġabito, senaġi manaġai moġo ġeġita-guinerito, benamo ġeġabi-raġerito. Ema ġeguruġa-foforito ġia tu tanobara boruna tarimari. Ġia mai tanobarai tu ġetanukauni moġo. ¹⁴ Moġesina ġeguruġani tarimari tu ġeri guruġa na ġevaġa-foforirini, ġia tu ġeri tanobara korikorina ġevetauani. ¹⁵ Bema ġeraga-kwaneato tanobarana ġere tuġamaġi-ġenoġoia nai tu, ma dabara ġere ġenoġoi. ¹⁶ Senaġi ġia tu tanobara namo vedaureana ġeuravini-rakavaiatio-ġoi. Mo tu gubai etanuni dagarana. Moġa lorinai Barau tu asi emaiakaġiani, ġia ġeri Barau ġetoni nai, korana Barau na ġeri vanuġa baregona ta eraga-toreato.

¹⁷ Aberahamo tu ma ġena veġabidadama. Moġesina nai Barau na etovonaġiatio nai tu, natuna Isako ginitaġo dagarana evaġa-iaġoato, benamo Barau ma evarevare-viniatio. Aberahamo ribana, Barau na kiraġitore tu ġia eviniatio, senaġina ġia natuna sebona kwariġutu moġo tu ginitaġo dagarana ġana bene vaġia etato. ¹⁸ Barau na Aberahamo maki maġesina ekiraiatio, ekirato, "Isako ġenana moġo ġoi senemu beġe maġurini." ¹⁹ Aberahamo etuġamaġito tu Barau na Isako ma bevaġa-maġuri ġenoġoiani riba. Moġesina naima iniġesina ma sikiraġia: Aberahamo na Isako mase na eġabi-ġenoġoiatio.

Isako, Iakobo, Iosefa

²⁰ Isako ma ġena veġabidadama lorinai, Iakobo e Esau evaġa-namorito, ema ġeri ai vau beġea ġorani dagarari ekiraġirito.

²¹ Iakobo ma ġena veġabidadama lorinai, dori emaseto-ġoi nuġanai tu Iosefa natuna ruarua evaġa-namorito, ema ġena togoi ġenai eveġabi-ritoġoto, benamo Barau etoma-rakariġo viniato.

²² Iosefa ma ġena veġabidadama lorinai, eġauka-dorudoruto, dori emaseto-ġoi nuġanai tu, Isaraela tarimari Aigupito na beġe raka-vaġini ekiraġiato, ema turiġana kamasi beġene veia guruġana evinirito.

Mose

²³ Mose tamana e sinana Barau ġenai tu ma ġeri veġabidadama. Moġa lorinai Mose emaġurito ġaronai ġeġitaiato mero keina namona korikori, benamo kini ġena guruġa garina tu asi ġeveito. Senaġi tamana e sinana na ġeġabiato, benamo numa nuġanai ġue toitoi ġetore-gumuato.

²⁴ Mose ma ġena veġabidadama lorinai, ebaregoto nai tu asi eurato beġene kira, ġia tu Pharao natuna ġuiatona natuna merona. ²⁵ Ġia tauġena eurato, Barau ġena tarimarima ġesi beġene vaġa-midigumidigu sebonaia. Ma asi eurato, vei-rakava nuġanai asi beġe tanu-maukani verereri ai bene tanu-namo. ²⁶ Ġia na etuġamaġiato tu, Keriso uranai beġe vaġa-maiakaiani voina tu barego lelevaġi, Aigupito ai farefare voiri bevanaġirini. Korana ġia tu eboġequine-iaġoto, ġoirai voina eġita-iaġoato.

²⁷ Mose ma ġena veġabidadama lorinai, Aigupito na eraka-veġitato, Aigupito verena bebaruni garina asi egarito. Ġia tu ekokoreto, korana tu asi taġitaiiani Barauna ġia na tu matana na noġa moġo eġitaiato. ²⁸ Ma ġena veġabidadama lorinai, Rubu Veaġa verekona ekorana-iaġiato ema Isaraela tarimari ekirarito, rara ġeri ġatama-boka koberi murikari ai beġene dau. Benamo mase aneruna na naturi, ġemaġuri-ġuineto merori, asi bene vaġiri.

Isaraela tarimari na Barau ġeġabidadama-viniato

²⁹ Isaraela tarimari na Barau ġeġabidadama-viniato lorinai, Davara Kakakakana nuġana na tanobara kaukauna na noġa moġo ġeraka-vanaġito. Ma Aigupito tarimari maki ġevanaġi ġetato nai tu, davara na eġutu-ġaurito.

³⁰ Isaraela tarimari ma ġeri veġabidadama lorinai, Ieriko vanuġa maġuna ġaro vaġa-imaia ruarua (7) ġeraka-ġeġeraġiato murinai eketoto.

³¹ Mata-boraġa ġuiatona Rahaba Barau ġenai eveġabidadamato lorinai, Isaraela ġeri maramara tarimari

eḡabi-raḡerito, benamo Barau ḡeseḡafore-viniato-ḡoi tarimari ḡesi asi ḡevaḡi-sebonaiato.

³² Ma kara ma bakiraḡiani? Asi ḡegu taimi Gideona, Barak, Samson, Iefeta, Davida, Samuela ema peroveta tarimari variri bakiraḡirini. ³³ Gia tu ma ḡeri veḡabidadama lorinai, tanobara basileiari ḡevetari-vinirito nai, ḡekokoreto-ḡoi. Veiḡa iobukaiobukari ḡeveito-ḡoi, ema kiraḡitore dagarari ḡeḡabirito laion bokari ḡekou-ḡaurito. ³⁴ Karava seḡuka rakava ema-moreni ḡevei-buserito, ema vetari baḡari matari na ḡeraga-maḡurito. Ḡeri moiramaira nuḡari ai ḡekokoreto; vetari ai tu guruḡari maki seḡuka rakava, ema ḡevetari-vinirito-ḡoi doḡorori ḡevaḡa-ketorito-ḡoi. ³⁵ Gemaseto-ḡoi tarimari ma ḡevaḡa-maḡuri ḡenoḡoirito-ḡoi, benamo sinari na ma ḡeḡabi-ḡenoḡoirito-ḡoi. Ma tari tu dibura numai tauḡaniri ḡekwari-rakava kwaikwairito-ḡoi ma dori ḡemaseto-ḡoi, senaḡi asi ḡeurato-ḡoi Barau beḡene kiraḡuniḡaua, benamo dibura numana na beḡene ruḡa-vaḡiri. Korana ḡeri ura tu vaḡa-variḡisi ḡenoḡoi namona beḡene ḡabia.

³⁶ Ma tari tu ḡevaseva-vaseva iaḡirito-ḡoi, ḡekwaririto-ḡoi, ma tari tu seini na ḡebarurito-ḡoi, benamo dibura numanai ḡetorerito-ḡoi. ³⁷ Fore na ḡetakirito-ḡoi; ma tari tu ḡesoaguturito-ḡoi; ma tari tu vetari baḡari na ḡevaḡirito-ḡoi. Mamoe kefiri e nanigosi kefiri ḡevei-rakaoto-ḡoi, asi ḡeri-ḡari, ḡevaḡa-midigu midigurito-ḡoi, ema tarimarima na veiḡa asi namori ḡeri ai ḡevei-vinirito-ḡoi. ³⁸ Tanobara ḡia ḡeri ai tu asi namo moḡo. Tanobara fakari na e ḡoro tuḡuri na, tano kouḡari na, ema guri na ḡetanu-rakaoto-ḡoi.

³⁹ Maiḡeri tarimarima mabarari ḡeri veḡabidadama loriri ai, Barau na evaḡa-maḡuririto. Senaḡina ta na Barau na ekiraḡi-toreato dagarana ta tu asi eḡabiato. ⁴⁰ Korana Barau na dabara namona ta ḡita ḡera eboioḡaiato. Ḡia ḡena ura ḡia maki ḡita ḡesi vaḡa-sebo vau bene vaḡa-namo vedaureara.

12

¹ Mo veḡabidadama tarimari, ḡita ḡeḡita-taḡorani tarimari, tu ḡutuma lelevaḡi, magube na noḡa moḡo beḡe ḡeḡeraḡira. Moḡa lorinai ḡita ḡekoukou-ḡaurani dagarari, ema vei-rakava ḡita ḡebarubarutarirani dagarari mabarari sifitoḡari. Benamo ma kokorera ḡesi ḡoirarai Barau na etoreato raga-iruirunai siraga. ² Matara Iesu ḡenai sitore-kauri. Korana Iesu na ḡita ḡera veḡabidadama esinaiato, ema bevaḡa-ḡuguruani. Ḡia na ḡoiranai mo iaku e verere etuḡamaḡiatio nai, satauro maiakana asi etuḡamaḡiatio. Benamo Barau ḡena terona aroribanai etanu-tarito.

³ Iesu situḡamaḡia. Ġia tu vei-rakava tarimari na asi ḡeḡabi-raḡeato, ḡeseḡafore-viniato, senaḡina ekokoreto. Moḡa lorinai asi boḡono tuḡamaḡi-moira, e asi boḡono ruḡa-ḡuirāḡi. ⁴ Ġomi tu rakava ḡesi ḡovevaḡi-tanuni. Senaḡina ḡomi mani vevaḡi nuḡanai tu, ta raramu roḡosi roḡo bere riḡo. ⁵ Ema ḡomi tu Barau na ekeamito ḡia natuna, senaḡi mai velaunaḡi guruḡana tu ḡotuḡarekwaiato, ekirato, "Natugu, Vereḡauka na vevaḡa-riba veiḡari gwaḡiḡiri evin-imuni nai,

asi bono ḡabi-meraḡari,
ema bekira-feimuni nai,
nuḡamu asi bono vaḡa-moiraia.

⁶ Korana Vereḡauka na eura-vinirini tarimari tu vevaḡa-riba gwaḡiḡiri evinirini,
ema ḡia natunai evaḡa-iaḡorini tarimari mabarari tu ek-waririni."

⁷ Moḡa lorinai matakani veiḡari ḡemi ai beḡe ḡorani nai tu boḡono kokore. Korana ḡomi tu Barau natuna naima moḡesina eveimini. Ma siḡitaia, kamara mero keina tu tamana na asi evaḡa-matakaniani? ⁸ Tama mabarari na naturi ḡevaḡa-matakanirini. Ma bema ḡomi Barau na asi evaḡa-matakanimini, moḡa anina ḡomi tu dia Barau natuna korikori, ḡomi tu gara meromi. ⁹ Vaḡa-ilailana tauḡani rekenai ḡita tamara korikoriri na ḡevaḡa-matakanirani, benamo moḡeri korari ai tamara tagubakaurini. Moḡesina kavana namona tu ḡita tata iaukara Tamari Barau maki tana gubakaua, benamo bitana maḡuri. ¹⁰ Ġita tamara na tu ḡaro kotunai moḡo ḡevaḡa-matakanirani. Mo tu ḡia tauḡeri na ḡetuḡamaḡiani namo ḡetoni ḡarori ai moḡo. Senaḡi Barau na evaḡa-matakanirani tu ḡita ḡera namo ḡana, ema ḡia ḡesi bitana veaḡa-vegogo ḡana. ¹¹ Maitoma matakani veiḡari ḡeiaḡomani tu ma midigumidiguri, asi iakuri. Senaḡina murinai vau mo matakani veiḡari ḡerina beribani tarimana tu vei-iobukaiobuka ema maino tarimanai beiaḡoni.

Nuḡara bitana vaḡa-kokoreri ema bitana ruḡa-gigitari

¹² Moḡa lorinai ḡimami beḡe ḡeroḡero-riḡo, ḡoḡabi-vaisiri, ema tuimi beḡe moira ḡeḡoḡo-ḡoḡorini, ḡovaḡa-kokoreri. ¹³ Benamo kwakumi na ḡoraka-iaḡirini fanari ḡovei-roroḡotori, be kwaku rakava tarimana kwakuna asi bene rakava-lelevaḡi, senaḡi bene namo.

¹⁴ Boḡono kokore-korikori, tarimarima mabarari ḡesi maino ai boḡono tanu uranai. Be ḡemi maḡuri beḡene veaḡa e asi vetoukaunai beḡene iaḡo bene. Korana tu ma vetoukauna e asi veaḡa tarimana na Vereḡauka tu asi beḡitaiani. ¹⁵ Boḡono venari, be tarima ta Barau ḡena

varevare-bara ġenana asi bene raka-veġita, ma nuġa-ġirima ġokana nuġanai asi bene tubu-raġe. Korana nuġa-ġirima ġokana betubuni, ġokana mamakina na ġomi fakami ai rakava bevaġa-ġoraiani, benamo tarimarima vovoka bevaġa-rakavarini Barau ġoiranai. ¹⁶ Boġono ġitaia, ta ġomi fakami ai mata-boraġa veġari asi bene veiri, ema Esau na Barau asi ekorana-iaġiato kavana asi bene vei. Esau na tu ġena maġuri guine seġukana ġaniġani diġu sebona moġo uranai evare-fitoġaiato. ¹⁷ Moġa murinai ġomi ma ribami, mo maġuri guine vevaġa-namona tamana ġenana neġabia etato tu tamana na asi eġabi-raġeato. Moġoni, tamana ma taġina ġesi enoġiato, senaġi tamana asi ma etuġamaġi-ġenoġoito.

¹⁸ Ġomi tu dia ġimami na boġo ġabi-karaiani ġorona ġana boġo iaġoma, Isaraela tarimari kavana. Ġia tu Sinai Ġorona sevina korikorinai ġeruġato, benamo karava emoreto ġeġitaiato, ema mukuna dubara kiukiuna e iavara barego lelevaġina; ¹⁹ ema kibi guruna asikeikeina eraġeto e garo baregona eguruġato ġeseġaġirito. Isaraela tarimari na mo garo ġeseġaġiato nai tu, Mose ġenoġiato mo garo na asi ma bene vaġa-guruġari. ²⁰ Korana Barau na taravatu guruġari evinirito nai tu, ġegari-rakavato, Barau tu ekirato, “Bema tarima ta na o boromakau ta o nanigosi ta na mo ġoro bea vei-karaiani nai tu, fore na boġono taki-masea.” ²¹ Moġeri vetoġa ġefoforito gariri tu asikeikeiri, benamo Mose ekirato, “Au tu eġoġo-ġoġoguni, agari-rakava rakavani.”

²² Senaġina ġomi tu Siona Ġorona ġana boġo iaġoma e guba Ierusalemna maġuri Barauna ġena vanuġa baregona ġana, ema aneru ġutuma gorogoro asi iavi-iaviri ġeri ai boġo iaġoma. ²³ Ġomi tu vegogo baregona ġena e Barau natuna ġemaġuri-guineto ekalesiari ġeri ai boġo iaġoma. Ġia arari tu Barau na gubai etorerito. Ema ġomi tu tarimarima mabarari Kotai beġita-viriġirini Barauna ġenai e vei-iobukaiobuka tarimari iaukari, Barau na evaġa-namo vedaurearito iaukari, ġeri ai boġo iaġoma. ²⁴ Ema Iesu ġenai boġo iaġoma. Iesu ġinitaġo varigunai tu Barau e tarimarima fakari ai eruġani. Ema ġia rarana ġenai boġo iaġoma. Iesu rarana tu ġomi ġemi ai eketokauto. Ma Iesu rarana na ekiraġiani guruġana seġukana na Abela rarana ġena guruġa seġukana evanaġiani.

²⁵ Boġono venari, Barau na evaġa-guruġamini nai, garona asi boġono kira-sirivaġi-vinia. Korana tanobarai Barau na ekira-toreġaurito tarimari ġekira-sirivaġito nai tu, asi ġeraga-maġurito. Ġeri kira-sirivaġi voina ġeġabiato. Ġita tu kamasi bita raga-maġurini? Barau toma tu gubai etanuni, benamo

monana ġita ekira-toreġaurani. Bema ġia ġenana bita raka-veġitani nai tu, kamasi bita raga-maġurini. ²⁶ Moġeri ġaro ai Barau garona na tanobara eruku-iagaiagaiato. Senaġina toma Barau tu eguruġa-toreto, ekirani, “Au na tanobara vaġa-sebona maia barukuani. Dia tanobara ġereġana moġo barukuani, senaġina guba maki barukuani.” ²⁷ Mai guruġa “vaġa-sebona maia” anina tu, guinenai Barau na eveirito dagarari beġe iagaiagani nai tu bekoki-veġitarini. Korana tu asi beġe iagaiagani dagarari moġo beġene tanu ġana.

²⁸ Ġita na taġbiani basileiana tu asi beġareva-ġarevani. Moġa lorinai Barau sitanikiu-vinia, ema Barau na eura-viniani maġurinai sitoma-rakariġo vinia ma vegubakaura e ma garira ġesi. ²⁹ Korana ġita ġera Barau tu karava ġaraġara.

13

Barau vaġa-iakuna veiġari

¹ Ġomi fakami ai tarikaka veuravinina bene tanu-vanaġi vanaġi. ² Tarima boruri ġabiraġeri asi boġono tuġa-rekwaia, korana tarima tari maniġesi ġeveito-ġoi nai tu, aneru ġeġabiraġerito. Senaġi ġia tu asi ġeriba-maoroto mo tu aneru ġeġabi-raġerini.

³ Dibura numanai ġetanuni tarimari boġono tuġamaġiri. Boġono tuġamaġi, ġomi maki ġia ġesi dibura numanai ġoro tanu-vegogo. Ema ġevaġa-midigu midigurini tarimari boġono tuġamaġiri. Boġono tuġamaġi ġomi maki ġere vaġa-midigu midigumi.

⁴ Tarimarima mabarari na veġaraġo beġene gubakaua, ema veġaraġo tarimari ġeri genagena gabuna bene namo-vedaurea. Korana ma ġaraġona, senaġina ekima-rakaoni, o ma eveġaraġo-sirivaġini tarimana, ema mata-boraġa veiġari ġeveini tarimari mabarari tu Barau na ġeri rakava voiri bevinirini.

⁵ Moni asi boġono uravini-lelevaġiri. Kara dagara ġemi ai maniġeri boġono ġabi-raġeri ma iakumi ġesi. Boġono kira, mai dagara ġemai maiġeri tu ġemai ilaila. Korana Barau tu ekirato,

“Au na asiġina ġinavaġi baraga-kwanemini, ema ġereġami asiġina ġinavaġi baiaġuimini.”

⁶ Moġa lorinai nuġara ma kokoreri ġesi bitana kira, “Vereġauka na au bevaġa-kavaguni, be au asi bagarini.

Tarimarima na tu kara beġe veiani au ġegu ai?”

⁷ Ġotuġamaġi-ġenoġoi, ġeguine-iaġimito-ġoi tarimari ġotuġamaġiri. Ġia na Barau ġena guruġa ġemi ġekiraġito. Ġia ġeri maġuri na kara ġefoforito eiaġoto mo ġea maseto

boḡono tuḡamaḡiri, ema ḡia ḡeri veḡabidadama boḡono tovotovori.

⁸ Iesu Keriso tu ḡoraḡani, toma, ema vanaḡivanaḡi asi beirauni. ⁹ Vevaḡa-riba irauirauri na dabara moḡonina na asi beḡene ḡori-veḡitami. Namona tu Barau ḡena varevarebara na ḡita iaukara bene vaḡa-kokoreri. Ḡaniḡani taravaturi irauirauri na ḡita iaukara tu asi beḡe vaḡa-kokorerini. Moḡeri taravatu ḡekorana-iaḡirito-ḡoi tarimari tu namo ta asi ḡeḡoitaḡoato.

¹⁰ Ḡita tu ma ḡera fata veaḡana. Senaḡina Barau tomarakarigona ḡana farai rubuna nuḡanai ginitaḡo ḡauveiri ḡeveito-ḡoi tarimari tu mai fatai asi beḡe ḡaniḡanini. ¹¹ Rubu Veaḡa verena baregona na boromakau, nanigosi, mamoe evaḡirito-ḡoi nai, tauḡaniri tu eḡabi-rosirito-ḡoi Isaraela tarimari ḡeri totoḡa gabuna na, benamo murikai vau ea gaburito-ḡoi. Rarari moḡo Veaḡa Lelevaḡi Gabunai eḡabitoḡarito-ḡoi, rakava ḡabiveḡitari varevarena bene vei-iaḡiri ḡana. ¹² Moḡesina naima Iesu maki rarana na tarimarima bene vaḡa-veaḡari ḡana tu, Ieruselema vanuḡa barana maḡuna murikanai emidigu-midiguto. ¹³ Moḡa lorinai ḡita maki Iesu ḡenai totoḡa murikana ḡana siraka-rosi. Be, ḡia na eḡabiato maiakana ḡita na maki bitana ḡabia. ¹⁴ Korana mainai ḡita tu asi ḡera tanu-vanaḡivanaḡi vanuḡana. A ḡita tu vanuḡa vau ma beiaḡomani dagarana tavetauani. ¹⁵ Moḡa lorinai vanaḡivanaḡi Barau vonevone-raḡena varevareri Iesu ḡenana bitana vini-raḡea Barau ḡenai. Barau arana vonevone-raḡena tu ḡita murura ḡwaḡwana. ¹⁶ Veiḡa namori veiveiri asi boḡono tuḡa-rekwari, ema ḡemi ai guruḡa moḡoniri maniḡeri karomi ḡeri maki boḡono kiraḡi. Korana tu maniḡesina veiḡari tu ginitaḡo dagarari namori Barau na eiaku-iaḡirini.

¹⁷ Ḡequine-iaḡimini tarimari garori boḡono seḡaḡiri, ema ḡeri veḡorikau maorona gaburenai boḡono tanu. Korana ḡia na tu ḡomi ḡemi maḡuri ḡeḡita-ḡaurini, ema ḡomi ḡemi maḡuri aiḡesina Barau ḡenai beḡea kiraḡirini. Garori boḡono seḡaḡiri, be ma iakuri ḡesi ḡeri ḡauvei beḡene veia, a dia nuḡari ma metori ḡesi. Korana bema nuḡari ma metori ḡesi ḡomi beḡe narimini nai tu, ḡomi na namo ta asi boḡo doḡariani.

¹⁸ Ḡema boḡono ḡuriḡuri. Ḡai ribama ḡai nuḡama tu veiareva Barau ḡoiranai, ema ḡema ura barana tu vegubakau ai moḡo baḡana tanu. ¹⁹ Ḡegu noḡinoḡi barego lelevaḡina ḡomi ḡemi ai tu boḡono ḡauḡau, be ḡemi ai ma bana ḡenoḡoi-ḡariḡari.

²⁰ Maino Barauna na ġera Vereġauka Iesu tu betanuvanaġi vanaġini ginitaġo rarana ġenana ma evaġa-maġuri ġenoġoiato. Iesu tu mamoe nari tarimana baregona. ²¹ Mai maino Barauna na dagara namori mabarari bene vinimi, ġena ura boġono veia ġana. Ema kara ġia na eiaku-iaġirini dagarari Iesu Keriso ġenana ġita nuġarai bene ġauvei-iaġiri. Mareva baregona tu ġia ġena bene iaġo mo vanaġivanaġi. Amen.

²² Tarikakagu mabarami, anoġimini, ġegu vevaġa-naġi gurugari maiġeri boġono ġabi-raġeri ma nuġami namori ġesi; korana fefa tu kubina moġo batorea. ²³ Au aurani navaġaribami, ġita tarikakara Timoteo tu dibura numana na beġe tuġu-vaġia. Bema ġia bema raġasi-ġarimoġini tu, tauma ruarua baġa iaġosini ġitaġitami.

²⁴ Ġema vevaġa-namo ġemi veġorikau tarimari ema Barau ġena tarimarima veaġari mabarari boġono viniri. Itali tarimari na maki ġemi vevaġa-namo beġe tuġu.

²⁵ Barau ġena namo e varevare-bara mabarami ġemi ai bene tanu.

IAKOBO (O IAMES) ĠENA TORETORE

Iakobo (o Iames) vaġa-foforina guruġari

Mai fefa tu Iakobo (o Iames), Iesu tarina, na etoreato. Ġia tu Ierusalemekalesia ġorikauna tarimana ta. Mai fefa etoreato laġanina tu 45 ma 49 fakari nuġanai ta, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefa etoreato korana tu, 1) Heberu ekalesiari veribaġani ema meto baregori ġeġoitaġoto-ġoi nai, nuġari bene vaġa-gwaġiġiri etato; 2) Heberu ekalesiari vefakari ai tu veiġa ema maġuri asi roroġotori tari ġeġorato-ġoi, naima moġeri bene vei-roroġotori ġana uranai; 3) Heberu ekalesiari bene kira-varari, veġabidadama korikorina tu veiġa namori na bevaġa-foforiani.

Iakobo na mai fefa tu maiġesi eboioġaiato:

1. Veġabidadama veribaġani na betovo-naġiani ema bevaġa-foforiani - karoa 1:1-18
2. Veġabidadama ġera ġauvei e veiġa na bevaġa-foforiani - karoa 1:19-2:26
3. Veġabidadama ġera guruġa na bevaġa-foforiani - karoa 3
4. Veġabidadama Barau korana-iaġina maġurina korikorina na bevaġa-foforiani - karoa 4-5

¹ Au Iakobo (o Iames), Barau e Vereġauka Iesu Keriso ġeri vetuġunaġi tarimagu, ġeguna mai fefa eiaġosini, ġomi Israela doġoromi gabanana ruarua (12) tanobara boruri ai ġotanu-lausilausini ġemi ai. Avaġa-namomini.

Veribaġani ġenana veġabidadama bekokoreni

² Tarikakagu mabarami, veribaġani iraurau boġo ġoitaġorini nai, boġono iaku-iaġiri moġo. ³ Korana ġomi ribami, veribaġani na ġemi veġabidadama etovo-naġirini nai, kokore ema vevaġa-gwaġiġi evaġa-ġorarini. ⁴ Benamo kokore ema vevaġa-gwaġiġi ġemi ai bene barego-korikori, be ġemi ai maki kerere ta asi bene tanu e vetoukau ta maki asiġina, ema dagara tai asi boġono rabu.

⁵ Senaġi bema ġomi fakami ai ta asi iaunegana nai tu, Barau bene noġia, ġia na beviniani, korana Barau tu nuġana mabarana ema nuġana ma iakuna ġesi ġia ġenoġiani tarimari mabarari evinirini. ⁶ Senaġi enoġini nai tu veġabidadamai moġo bene noġi, nuġana asi bene daradara. Korana eiauvo-iauvoni tarimana tu davara ureurena iavara na ekwari-iaġo kwari-iaġomaiani kavana. ⁷ Moġesi tarimana tu bene riba, ġia Vereġauka ġenana dagara ta tu asi bedoġariani.

⁸ Etuḡamaḡi-ruaruani tarimana tu ḡena ḡauvei mabarari ai asi eruḡa-gigitarini.

Asi ḡena-ḡana tarimana ema ma ḡena-ḡana tarimana

⁹ Tarikaka ta asi ḡena e asi ḡana tu bene iaku, korana Barau ḡenai ḡia tu barego. ¹⁰ Ema ma ḡena ma ḡana tarimana maki bene iaku, Barau na betore-variḡoani neganai. Korana berekwa-rekwani boḡa veraverari kavana. ¹¹ Ḡaro emaraḡeni nai, ekirini gugurana na ḡauḡa etunu-maraiani, benamo veraverana eketo-vaḡini, ḡitaḡitana marevana ekorini. Gena-ḡana vovoka tarimana maki moḡesina kavana berekwa-rekwani ḡena taḡa ḡauveiri iaḡoviniri nuḡanai.

Vetovonaḡi ema veribaḡani ainana eiaḡomani

¹² Veribaḡani nuḡari ai evevaḡa-gwaḡiḡini tarimana tu bene iaku, korana mo vetovonaḡi bekorini nai, roḡo beruḡa-taḡoni tu maḡuri koronana beḡabiani. Mo maḡuri tu Barau na ekiraḡi-toreato ḡia ḡeura-viniani tarimari ḡeri. ¹³ Bema tarima ta veribaḡani edoḡariani nai, asi bene kira, “Mai veribaḡani tu Barau ḡenana eiaḡomani.” Korana Barau tu veiḡa rakavari na asi beḡe tovo-naḡiani riba, ema ḡia na tarima ta maki asi eriba-ḡaniani. ¹⁴ Senaḡi tarimarima veribaḡani edoḡariani tu bema ḡia eveḡwa-veḡitani, benamo tuḡamaḡi rakavari na nuḡana ḡeḡaniani, ḡeḡofaiiani. ¹⁵ Gena ura rakavari na nuḡana ḡevaḡa-vonuani, benamo rakava ḡevaḡa-ḡoraiani. Ema rakava etubu-baregoni nai tu mase evaḡa-ḡoraiani.

¹⁶ Tarikakagu namomi, ta na asi bene ḡofami. ¹⁷ Vevaḡa-ḡauna dagarari namori mabarari ema varevare roroḡotori dagarari mabarari tu tuḡuna na ḡeiaḡomani, Mama Tamana, guba mamana eveiato Barauna, ḡenana ḡemariḡoni. Guba mamana eirauni, senaḡi ḡia tu asi eirauni o mukuna na maki asi eḡabiani. ¹⁸ Ḡia tauḡena ḡena urai moḡo ḡena guruḡa moḡonina ḡenana evaḡa-maḡurirato, korana tarimarima ema ḡemaḡurini dagarari tari ḡimana na eveirito dagarari mabarari fakari ai bitana guine ḡana.

Seḡaḡi e veiḡa

¹⁹ Tarikakagu namomi, maḡa tu boḡono ribaia: Ḡomi tata guruḡa seḡaḡi-seḡaḡiri ai boḡono ḡarimoḡi, senaḡi guruḡai boḡono veḡabitari, ema asi boḡono baru-ḡariḡari. ²⁰ Korana tarimarima ḡeri baru ḡerina Barau ḡena veiḡa roroḡotori asi beḡe foforini. ²¹ Moḡa lorinai maḡuri rakavari ema veiḡa mirori mabarari boḡono fitoḡari. Barau na nuḡami ai evaroato guruḡana boḡono ḡabi-raḡea ma manaumi ḡesi. Korana mani guruḡa na bevaḡa-maḡurimini riba.

22 Ĝena guruĝa tu asi boĝono seĝaĝiri moĝo, senaĝi ĝoseĝaĝirini guruĝari tu ĝemi veĝai boĝono vaĝa-foforia, tauĝemi boĝo veĝofani garina. 23 Deikara Barau ĝena guruĝa eseĝaĝiani moĝo, senaĝi veĝana tu asi eveiani tu veĝia ai tauĝena ĝoirana eĝitaiani kavana. 24 Tauĝena veĝiai eveĝitani, benamo eraka-veĝitani nai tu ma etetuĝa-rekwani ĝia vetoĝana tu aiĝesina. 25 Senaĝi deikara taravatu namo vedaureana, tarimarima ĝeri rakava eruĝa-vaĝirini taravatura, eĝita-ginikauani, eseĝaĝi-vanaĝi vanaĝiani ema asi eseĝaĝi-taĝuini, senaĝi ĝena veĝai evaĝa-foforiani, ĝia tu Barau na ĝena ĝauvei mabarari nuĝari ai bevaĝa-namoani.

26 Bema tarima ta tauĝena evekيراĝini tu Barau ekorana-iaĝiani etoni, senaĝi meana tu asi enariani, mani tarima tu tauĝena moĝo eveĝofaĝofa-iaĝini ema Barau korana-iaĝina veĝana maki asi tauna. 27 Ĝita Tamara Barau na ekalesia tarimana namo vedaureana e moĝonina maiĝesi etuĝamaĝiani: Gara e vabu ĝeri taĝitaĝi ai eĝita-ĝaurini ema tauĝena evenarini tanobara mirona na bevemironi garina.

2

Ekalesia mabarari tu ilaila moĝo

1 Tarikakagu mabarami, ĝera Vereĝauka Iesu Keriso mana e seĝukana tu barego, ĝia ĝovaĝa-moĝoniani tarimami, tarimarima mabarari boĝono ĝabiraĝe-ilailari, dia ĝeri vetogai boĝono ĝabi-raĝeri. 2 Bema tarima ta, ĝimana ma golo aĝevana e ĝena dabuĝa maki irau moĝo, bema raka-toĝani ĝemi vegogo nuĝanai, ema asi ĝena-ĝana tarimana ta ĝena dabuĝa tu kitakata bema raka-ĝurani. 3 Benamo ĝomi na dabuĝa ma marevana eveiani tarimana tu boĝo gubakau-baregoani, benamo boĝo vaĝa-guruĝaiani, boĝo kirani, “Mai tanutanu namonai noma tanu,” a asi ĝena-ĝana tarimana tu boĝo kiraiani, “Iomonai noa ruĝa,” o, “Mai kurabo ai noma tanu au kwakugu koranai.” 4 Moĝa ĝenana ĝomi tu tauĝemi moĝo ĝovevaĝa-irauni ema vevaĝa-maoro maki ĝoveiani ĝemi tuĝamaĝi rakavari ĝerina.

5 Ĝoseĝaĝi, tarikakagu namomi, Barau na mai tanobarai asi ĝeri asi ĝari tarimari eĝabi-viriĝirito, veĝabidadama na beĝene vonuvonu-raĝe, ema ĝena Basileia beĝene ĝabia uranai. Mo Basileia tu Barau na ekiraĝi-toreato, ĝia ĝeura-viniani tarimari moĝo beĝe raka-toĝani. 6 Senaĝi ĝomi na asi ĝeri ema asi ĝari tarimari tu ĝoĝita-ĝuiragirini. Dei na ĝomi evaĝa-rakavamini, ema einu-iaĝomini Kota gabuna ĝana? Ma ĝeri-ĝari tarimari maniĝesi ĝeveini, ene? 7 Ĝia na mani ara namona, ĝomi na ĝovaĝa-moĝoniani tarimana arana Keriso, ĝekiraĝi-rakava rakavaiani.

⁸ Dagara namona tu maiġa: Barau ġena Basileia taravatu na boġono korana-iaġia, Buka Veāġai ġetoreato maiġesi ekirani, “Sevimu tarimana bono ura-vinia tauġemu oveura-vinini kavana.” Maniġa ġokorana-iaġi korikoriani nai tu maorona ġoveiani. ⁹ Senaġi bema ġomi na tarimarima ġeri vedabuġa o dagi ilailari ai moġo ġoġabi-raġerini nai, ġomi tu rakava ġoveiani, ema taravatu na maki ekiramini, ġomi tu taravatu ġokira-fitoġaiiani tarimami. ¹⁰ Korana mo deikara na taravatu mabarana ekorana-iaġiani, senaġi sebona moġo eketoni, ġia na taravatu mabarana ekira-fitoġaiiani. ¹¹ Korana mo Barau sebona ekirato, “Asi bono veġura-vanaġi,” ma ekirato, “Asi bono vaġivaġi.” Moġa lori-nai bema ġoi asi boveġura-vanaġini, senaġi bovaġivaġini nai, ġoi tu taravatu okira-fitoġaiiani tarimamu. ¹² Ġoguruġani ema veiġa ġoveirini nai, Barau ġena taravatu boġono tuġamaġia, korana mo tu ma seġukana tarimarima ġeri rakava ġerina beruġa-vaġirini. Moġa maki bea vevaġa-maoro vinimini. ¹³ Deikara tarimarima asi evetuġa-ġwarini tu, Barau na maki ġia asi bevetuġa-ġwaiiani ġena Kota baregona ġaronai. Senaġi deikara ta na tarimarima evetuġa-ġwarini, Kota garina asi bene vei, korana vevetuġaġwa na vevaġa-maoro evanaġiani.

Veġabidadama ma veiġana

¹⁴ Tarikakagu mabarami, tarima ta bekirani, ġia tu ma ġena veġabidadama, senaġi bema ġena veiġa na asi evaġa-moġoniani nai, kara namona bevaġa-ġoraiani? Mo veġabidadama na bevaġa-maġuriani riba ba? ¹⁵ Vaġa-ilailana, bema tarikaka tauna ta o vavinena ta asi ġena dabuġa ema asi ġana ġaniġani. ¹⁶ Benamo ġomi ta na bokiraiani, bokirani, “Ma nuġa namomu ġesi noiaġo. Bono veseġo, be asi bene naguremu e bono ġanimase-ġinikau!” Senaġi tauġanina eura-vinirini dagarari tu asi oviniani, ġena namo tu kara? ¹⁷ Veġabidadama maki moġesi, bema veġabidadama ġereġana moġo ema veiġana asi evaġa-foforiani nai tu mase, asi tauna.

¹⁸ Senaġi tarima ta ma bekirani, “Ġoi tu ma ġemu veġabidadama, senaġi veiġa tu au ġegu ai.” Benamo au ġegu vevaġa-vese tu iniġesi, “Ġemu veġabidadama naġitaia. Kamara dabarai bovaġa-ġitaguni bema veiġa asi evaġa-foforiani nai? Senaġi au ġegu veġabidadama tu fofori, ġegu veiġa na evaġa-ġitamuni.” ¹⁹ Ġoi na ovaġa-moġoniani, Barau tu sebona moġo. Namu! Senaġina iauka rakavari na maki ġevaġa-moġoniani, benamo ġeġoġo-ġoġorini korana ġegarini. ²⁰ Ġoi babo! Ġoi ourani tauna korikori noġitaia veġabidadama veiġana asi evaġa-foforiani tu asi

tauna. ²¹ Ġita senera Aberahamo tu kamasi nai Barau na evaġa-moġoniato ġia tu veiġa iobukaiobuka tarimana? Ġia tu ġena veiġa na natuna Isako fata veaġa iatanai Barau evarevare-viniato. ²² Be oġitaiani, ġia ġena veġabidadama ema ġena veiġa tu ġeġauvei-vegogoto; ġena veġabidadama tu ġena veiġa na ġevaġa-moġoniato. ²³ Benamo Buka Veaġai ġetoreato guruġana emoġonito, maiġesi ekirani, “Aberahamo na Barau evaġa-moġoniato, benamo Barau na eġabiraġeato ġia tu vei-iobukaiobuka tarimana.” Ema Barau na maki ekiraiato, ekirato, “Au ġatagu.” ²⁴ Goġitaiani, tarimarima tu ġena veiġa na Barau na eġabi-raġeani, dia ġena veġabidadama ġenana moġo.

²⁵ Rahaba mata-boraġa vavinena maki moġesi. Ġia tu ġena veiġa ġenana Barau na eġabi-raġeato. Isaraela rivirivi tarimari ġena numai eġabi-raġerito ema dabara boruna ma etuġu-rosirito. ²⁶ Vaġa-ilailana tauġani asi iaukana tu mase, veġabidadama maki moġesi, bema asi veiġana tu mase.

3

Murumi boġono nariri

¹ Tarikakagu mabarami, ġomi ġutuma tu vevaġa-riba tari-mami ai asi boġono iaġo. Korana ma ribami, Barau ġena Kota ġaronai ġia na ġai, vevaġa-riba tarimama, ġema veiġa tu bevetau-ġitakaurini, dia ekalesia tarimari tari kavana. ² Ġita mabarara ġaro ġutuma kerere taveini. Senaġi bema tarima ta kerere ta asi eveiani ġena guruġai nai, ġia tu asi vetoukauna ema tauġanina mabarana benariani riba. ³ Hosi bokanai taritari aurina tatore-toġaiani, korana taurani bene seġaġira; moġesi tauġanina mabarana bita tariani riba. ⁴ Lagatoi ġotuġamaġia: asikeikeina, iavara baregona na vau ekwari-ragaiani, senaġi tarina tu misina korokoro. Mo tari misina korokorona na etariani tarimana ġena ura gaburi mabarari ġana etari-iaġoani. ⁵ Moġa ilailanai mea makina: Misina korokoro, senaġi dagara baregori eveiavi-iaġirini.

Boġa maki aiġa baregona, senaġi karava misina na beġara-ġosiani. ⁶ Mea maki karava kavana. Tauġanira mabarari fakari ai ġia tu rakava gabuna tauġanira mabarana evaġa-miroani. Tauġanira ema iaukara evaġa-rakavarini. Ġera tanu dabarari mabarari mea na bevaġa-kerererini riba, korana ġia tu karava kavana ġita eġararani. Mo karava tu eġaravanaġi vanaġini gabuna na eġabini. ⁷ Tarimarima tu vevaġa-marana ma ribana, ema ġemaġurini dagarari irauirau maki mabarari evaġa-maranarini e evaġa-maranarito-ġoi ilailana manu, mota, davara dagarari, ema boġa bairi maki. ⁸ Senaġi tarima ta na mea tu roġosi roġo bene vaġa-maranaia. Ġia

tu rakava ema asi vaḡa-maranana, vevaḡa-mase nanuna rakavana na evonuvonu-raḡeto. ⁹ Ġita meara na ḡera Vereḡauka ema Tamara tavaḡa-namoani, ema meara na maki Barau na ḡia vetoḡana kavana eveirito tarimarimari tavaḡa-rakavarini. ¹⁰ Mo muru sebona na vevaḡa-namo guruḡari ema vevaḡa-rakava guruḡari ḡeraka-vaḡini. Tarikakagu mabarami, maniḡesi veiḡa asi bene ḡora. ¹¹ Nanu gurina sebona na nanu ma mamina ema nanu mamakina asi beraka-vaḡini, ene? ¹² Tarikakagu, figi ḡaunai olive asi beḡwani ema olive ḡaunai maki figi asi beḡwani. Moḡa ilailanai damena nanuna na ḡaruka nanuna asi beraka-rosini riba.

Barau ḡenana eiaḡomani iaunegana

¹³ Deikara ḡomi fakami ai tu ma iaunegana ema etuḡamaḡi-fakani? Gena maḡuri namori na bene vaḡa-moḡonia, ema ḡena veiḡa namori bene veiri ma iaunegana e manauna ḡesi. ¹⁴ Senaḡi bema ḡomi nuḡami ai mama, baru, ema veiavi ḡetanuni nai, asi boḡono kira, “Ġai tu ma iaunegama!” Moḡesina ḡomi na guruḡa moḡonina ḡokure-toḡaiani. ¹⁵ Mani iaunega tu dia guba na o Barau ḡenana ḡemariḡoni, senaḡi ḡia tu tanobara ḡena, tarimarima nuḡari na ḡemaraḡeni ema iauka rakavari ḡerina ḡeiaḡomani. ¹⁶ Korana mama ema veiavi ḡetanuni gaburi tu daradara etanuni, ema veiḡa rakavari mabarari maki ḡetanuni. ¹⁷ Senaḡi guba na eiaḡomani iaunegana tu asi mirona e asi vetoukauna ta. Beḡabi-raḡeani tarimana ḡena veiḡa tu maiḡa: Maino, garo-namo, veḡata. Ġia tu ma ḡena vevetuḡaḡwa ema ḡwaḡwana maki namori. Veira-veira ema vei-ḡofakau asi ribana. ¹⁸ Maino ai ḡetanuni tarimari tu noḡa moḡo varovaro ḡueri ḡevaroni kavana. Maino na veiḡa namori ḡutuma evaḡa-ḡorarini. Moḡeri veiḡa namori tu tarimarima ḡeri maḡuri ai ḡefoforini noḡa kwakwa ḡaronai dagara namori ḡedoḡaririni kavana.

4

Tanobara veḡatana

¹ Vevaḡi e vevane ḡomi fakami ai tu kara na ḡevaḡa-ḡorarini? Mani tu ḡemi ura rakavari nuḡami ai tauḡeri tata ḡevevaḡini ḡerina ḡeiaḡomani. ² Dagara kota ḡourani, senaḡi asi ḡoḡabirini, benamo ḡovaḡi-vaḡini. Dagara kota ḡouravini-rakavarini, senaḡi asi ḡodoḡaririni, benamo ḡovevaneni e ḡovevaḡini. Ġoura-vinirini dagarari asi ḡodoḡaririni, korana Barau asi ḡonoḡiani nai. ³ Ema ḡonoḡinoḡini maki asi ḡoḡoitaḡoni, korana ḡemi tuḡamaḡi tu rakava; ḡourani kara ḡonoḡirini dagarari tu ḡereḡami na boḡono ḡaunari.

⁴ Āgomi veġuravanaġi tarimami, (Barau ġenana ġoveġitato tarimami)! Āgomi asi ribami tanobara ġesi boġo veġatani tu Barau asi boġo ura-viniyani? Deikara eurani tanobara ġesi bene veġata etoni tarimana na tu Barau evetari-viniyani. ⁵ Buka Veaġai guruġa ta tu maiġesi ekirani, “Barau na ġita nuġarai etoreato Iauka Veaġana eura-rakavani, ġia na bene guine-iaġira.” Āgomi ġotuġamaġini mo guruġa ġetore-kavaiato?

⁶ Senaġi Barau ġena varevare-bara tu barego ġita ġerai. Moġa lorinai ġena Buka Veaġai maiġesi ekirani, “Eveiavini tarimana tu Barau na etore-veġitaiani, a manau tarimana tu ġena varevare-bara eviniyani.”

⁷ Moġa lorinai boġono vevaġa-manau, Barau gaburenai boġono tanu. Satani boġono kira-ġoia, benamo ġomi ġemi na beraga-kwareġani. ⁸ Barau ġenai boġono raka-kavi, benamo ġia maki ġomi ġemi ai beraka-kavini. Ġimami boġono ġuriġiri, ġomi rakava tarimami! Nuġami boġono iarevari ġomi tuġamaġi ruarua tarimami! ⁹ Boġono dabara-doko, boġono nuġa-midigumidigu, ema boġono taġi. Ġemi riki tu nuġa midigumidigu ai bene iaġo, ema ġemi iaku tu nuġameto ai bene iaġo! ¹⁰ Vereġauka ġoiranai boġono tutuġu-tari, benamo ġia na bene ġabi-vaisimi.

Asi boġono vekira-rakava

¹¹ Tarikakagu mabarami, ġomi tata asi boġono vekira-rakava. Deikara na tarikakana ta ekira-rakavaiani o vevaġa-maoro evei-viniyani tu Barau ġena taravatu ekira-rakavaiani ema vevaġa-maoro evei-viniyani. Bema ġoi na taravatu vevaġa-maoro ovei-viniyani nai, ġoi na tu asi okorana-iaġiani, senaġi vevaġa-maoro tarimanai oiaġoni. ¹² Barau ġereġana moġo tu taravatu evini-riġoni e vevaġa-maoro evinini tarimana. Ġia ġereġana moġo ma seġukana bevaġa-maġurini ema bevaġa-rakavani. Ġoi tu deikara, be sevimu tarimana vevaġa-maoro ovei-viniyani?

Asi boġono veiavi o vekokoroku

¹³ Ġoseġaġi, ġomi deikara maiġesi ġokirani, “Toma o boinani ġita tu bita iaġoni mai taoni o iomo taoni ġana. Monai laġani sebona bita tanuni, benamo bisinesi bita ġwa-ragaiani, moni asi gadara bita doġarini.” ¹⁴ Āgomi asi ribami ġemi maġuri boinani tu kamasi bevetoreni. Āgomi ġemi maġuri tu kara? Āgomi tu goġu kavana, ebere-rosini negakotuna, benamo ma erekwarekwani. ¹⁵ Āgomi tu maiġesi boġoro kira, “Bema Vereġauka beurani nai tu bita maġurini ema maiġesi o moġesi bita veini.” ¹⁶ Senaġi ġomi tu ġovevaġa-raġeni ema ġoveiavini; moġesi vevaġa-raġeri tu rakava.

17 Moġa lorinai, kamara tarima ma ribana, ġia na veiġa namona bere veia dagarana, senaġi asi eveiani nai, ġia tu veiġa rakava tarimana.

5

Farefare ġutuma tarimami lorimi boġono vetore

1 Ma ġemi farefare ġutuma tarimami, ġoseġaġi! Boġono taġi, boġono taġi-koġokoġo, korana midigumidigu asikeikeina ġemi ai mani eiaġomani. 2 Ġemi farefare mabarari tu beġe boraġa, ema ġemi dabuġa tu faro na beġe ġaniri. 3 Ġemi golo ema ġemi silva tu beġe lala-lala o rasta. Mo lala-lala na tu ġomi bekiraġi-rosimini, ema viriġomi beġanirini karava kavana. Mai ġaro dokori ġana ġemi taġa ġosenurito. 4 Ġoseġaġi, ġemi vamokai ġeġauveito tarimari ġomi na voiri asi ġovinirito. Ġeri nuġa-vekwaraġi ġoseġaġi! Mo ġemi ġaniġani ġevaġa-vegogorito tarimari ġeri taġi tu varau Iaru-korokoro Vereġaukana na bea seġaġia. 5 Ġomi ġemi maġuri mai tanobarai tu taġai e iaku verere nuġanai, ema ġoġoreġore-rakavani. Boġo ġanimase ema boġo gobarakava, vaġivaġimi ġarona tu varau bevotu. 6 Ġomi na asi ġeri rakava tarimari ġovaġa-daġa-kavarito ema ġovaġi-maserito, ġia na asi ġeġabi-iaunaġimito.

Vevaġa-gwaġiġi ema ġuriġuri

7 Tarikakagu mabarami, boġono vevaġa-gwaġiġi bene iaġo mo, Vereġauka bene iaġoma. Iaraġa tarimana ġoġitaia, evaġa-nogani, ġena vamokai varovaro dagarari tauri namori enaririni, evevaġa-gwaġiġini eiaġoni mo, ġura guinena e ġura ma beragu-gabini ġurana eraguni. 8 Ġomi maki boġono vevaġa-gwaġiġi. Nuġami beġene kokore, korana Vereġauka ġena iaġoma maki varau bekavinaġi.

9 Tarikakagu mabarami, tauġemi fakami ai asi boġono verori-tore, Barau na vevaġa-maoro bevinimini garina. Ġoseġaġi, Kota eseġaġini tarimana tu varau ġatama-bokai eruġa-taġoni. 10 Tarikakagu mabarami, Vereġauka aranai ġeguruġato-ġoi peroveta tarimari ġotuġamaġiri. Ġeri midigumidigu nuġari ai ġevevaġa-gwaġiġito-ġoi. Gomi maki moġesi boġono vevaġa-gwaġiġi. 11 Ġoġitaiani, ġita na tavaġa-raġerini, korana ġevevaġa-gwaġiġito nai. Iobu ġena vevaġa-gwaġiġi varina tu ġoseġaġiato, ema ġomi ma ribami, Vereġauka na kamasi dokonai voina namona eviniato, korana Vereġauka ġena veuravini ema ġena vevetuġaġwa tu barego vedaurea.

12 Tarikakagu mabarami, dagara barego vedaureana tu maġa: Guruġa gwaġiġiri na asi boġono kiraġi-tore ġemi

guruḡa vaḡa-moḡoniri ḡana. Guba o tanobara o dagara boruna ta aranai asi boḡono kiraḡi-tore. Bema “Oi” ḡotoni nai tu, oi moḡo boḡono si, a “Asiḡina” ḡotoni nai maki, asiḡina moḡo boḡono si. Moḡesi tu Barau na asi bekiramini ḡomi tu kerere.

Ḡuriḡuri ma seḡukana

¹³ Ḡomi fakami ai ta emidigumidiguni ba? Bene ḡuriḡuri. Ta eiakuni ba? Barau vaḡa-raḡena mariri bene ḡabi. ¹⁴ Ta ekeveni ba? Ḡia tu ekalesia ḡeḡori-kauani tarimari vetuḡuri bene vei, beḡenema ḡuriḡuri ḡia iatanai ema diḡa na beḡenema daua Vereḡauka aranai. ¹⁵ Benamo ḡauḡau ma veḡabidadamari ḡesi nai tu, keve tarimana benamoni. Barau na ḡena keve bevaḡa-namoani, ema bema rakava eveito nai, ḡena rakava betuḡamaḡi-fitoḡarini. ¹⁶ Moḡa lorinai, ḡemi rakava karomi tata ḡeri ai boḡono kiraḡi-foforiri, ema tata ḡeri boḡono ḡuriḡuri, be ḡemi keve na boḡono namo. Barau ḡena ura eveirini tarimana ḡena ḡauḡau tu seḡuka rakava. ¹⁷ Elia tu tarimarima ḡita kavana. Ḡia eḡuriḡuri-gwadagwadato ḡura asi bene ragu ḡana, benamo tanobarai ḡura laḡani toitoi (3) ma ḡue imaima sebona (6) asi eraguto. ¹⁸ Ma eḡuriḡuri-ḡenoḡoito, benamo guba evekeo-fakato, ḡura ma eraguto; benamo tano na ḡaniḡani ma evaḡa-ḡoraiato.

¹⁹ Tarikakagu mabarami, bema ḡomi ta Barau ḡena guruḡa moḡonina ḡenana beraka-veḡitani, benamo ta na ma bea ḡori-ḡenoḡoiani nai tu, veḡa namona beveiani. ²⁰ Boḡono riba, deikara na veḡa rakava tarimana ḡena dabara ḡeḡevana na eḡori-ḡenoḡoiani nai tu, ḡia na mo veḡa rakava tarimana iaukana mase ḡenana evaḡa-maḡuriani, ema rakava ḡutuma maki Barau na etuḡamaḡi-fitoḡarini.

PETERO ĜENA TORETORE GINIGUINENA

1 Petero vaĝa-foforina guruĝari

Petero tu kone ai maina tarimana, ma ĝia tu Iesu ĝena mo mero gabanana ruarua (12) nuĝanai maki. Mai fefa Petero na tu betaĝu Romai etoreato laĝani 62 ma 64 fakari nuĝanai ta. Mo tu Iesu maki emaseto murinai vau.

Siri baregori mai fefai tu karoa 1:7; 4:12-13.

Mai fefa etoreato nuĝanai ĝia ĝena ura tu Iuda ekalesiari ema irau bese ekalesiari 1) bene vaĝa-kokoreri, be tarimarima na ĝevaĝa-midigu midigurito-ĝoi nuĝanai beĝene ruĝa-gwaĝiĝi; 2) ĝoirai veribaĝani baregori beĝe raga-ĝoitaĝorini moĝeri ĝana erovina-torerito; 3) ĝoirai Barau ĝena mareva baregona ĝeĝoira-taĝoani moĝa ĝeri evaĝa-foforiato; 4) bene launaĝiri, be ekalesia ĝauveiri korikori beĝene veiri. Petero na ĝena fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Barau ĝena vevaĝa-maĝuri ma ekiraĝi-variĝu-ĝoiato - karoa 1:1-2:10

2. Midigumidigu nuĝanai aiĝesina beĝene tanu - karoa 2:11-4:11

3. Midigumidigu nuĝanai ĝeri veiĝa ĝobiri beĝene toreri - karoa 4:12-5:11

¹ Au Petero, Iesu Keriso ĝena apostolo taugu, na mai fefa atore-iaĝosiani. Ĝomi, Barau ĝena ĝabi-viriĝi tarimami, ĝemi gabu korikori ĝoraĝa-kwanerito, toma tu Ponto ai, Galatia ai, Kapadokia ai, Asia ai, ema Bitinia tano boruri ai ĝotanulausilausini tarimami ĝemi ai. ² Ĝomi tu Barau, ĝita Tamara, na eriba-guinemito ema eĝabi-hidimito, ĝena tarimarimai boĝo iaĝoni. E ĝia Iaukana na evaĝa-veaĝamito korana tu, Iesu Keriso boĝono seĝaĝi-vinia ema ĝia rarana na bene ĝuriĝimi ĝana, be veiareva boĝono tanu Barau ĝoiranai.

Barau ĝena varevare-bara ema maino na bene vaĝa-vonuvonu-raĝemi.

Maĝuri vanaĝivanaĝi

³ Barau, ĝita ĝera Vereĝauka Iesu Keriso Tamana, sivaĝa-namoa! Korana ĝena vevetuĝaĝwa barego vedaureana lori-nai, maĝuri variĝuna ĝita evinirato, Iesu Keriso mase na evaĝa-variĝisi ĝenoĝoiato ĝenana. Mai veiĝa ĝenana ĝita nuĝara tu maĝuri vanaĝivanaĝi tatuĝamaĝi-kauani dagarana na evaĝa-vonurini. ⁴ E Barau na ĝena tarimarima ĝeri etore-rogoani vevaĝa-namo baregona, bitana ĝabia dagarana, tu ĝoirai taĝita-iaĝoani. Barau na gubai etore-rogorini ĝomi ĝemi, korana monai tu asi beĝe boraĝani, asi beĝe rakavani,

e asi beĝe verumuni. ⁵ Ĝomi tu ĝemi veĝabidadama dainai Barau seĝukana na eĝita-ĝaumini, beiaĝoni mo, ĝia na varau erovina-toreato vevaĝa-maĝurina nega magonai bevaĝa-foforiani, matami na boĝo ĝitaiani e boĝo ĝabiani.

⁶ Ĝomi toma kotunai tu midigumidigu barego ĝoĝanini, korana veribaĝani irauirauri ĝoĝoitaĝoni bene. Senaĝi ĝemi iaku tu bene barego-lelevaĝi, korana Barau ĝena vevaĝa-maĝuri boĝo ĝabiani bene. ⁷ Maĝeri veribaĝani irauirauri ĝeiaĝomani tu, Barau na ĝomi ĝemi veĝabidadama etoto-iobuka iobukarini, korana Iesu Keriso befoforini ĝaronai tu, Barau ĝenana vevaĝa-raĝe e mareva namona ema vegubakau boĝo doĝariani. Golo karava na evaĝa-namo vedaureaiani ma voina evaraĝe-lelevaĝini, senaĝi ĝomi ĝemi veĝabidadama voina tu ma varaĝe lelevaĝi. ⁸ Ĝomi na roĝosi roĝo maki ĝoro ĝitaia, senaĝi ĝoura-viniani. Initoma maki asi ĝoĝitaiani, senaĝi ĝoĝabidadama-viniani ema iaku na ĝovonuvonu-raĝeni. Ĝemi iaku maki asi tau kirari vaĝa-namona ta. ⁹ Korana Keriso ĝenai ĝoveĝabidadamani voina tu, ĝomi vevaĝa-maĝuri ĝoĝoitaĝoni.

¹⁰ Mai vevaĝa-maĝuri maiĝa tu peroveta tarimari na ĝevetau-ginikau ginikauato, ema ĝia na ĝekiraĝi-tore guineato, mai varevare dagarana tu Barau na ĝomi bevinimini, (Keriso beiaĝomani ĝaronai). ¹¹ Beiaĝomani ĝarona e kamasi beiaĝomani beĝene ribaia ĝana ĝetuĝamaĝi-vekvaraĝito-ĝoi. Mo negai Keriso Iaukana tu ĝia nuĝari ai eĝauveito-ĝoi ema ekira-vararito-ĝoi, Keriso tu ĝena midigumidigu bevevaĝa-gwaĝiĝi-iaĝiani, ma moĝa murinai vau ĝia marevana baregona beĝabiani. ¹² Barau na peroveta tarimari evaĝa-ribarito, ĝia na mo vari ĝeĝobata-iaĝiato-ĝoi tu dia ĝia tauĝeri ĝeri namo ĝana, senaĝi ĝomi ĝemi. Korana ĝia na mo dagara, ĝekiraĝirito dagarari, tu toma ĝena vetuĝunaĝi tarimari na Vari Namona ĝevari-fiuani guba na etuĝu-mariĝoato Iauka Veaĝana seĝukanai, be ĝoseĝaĝini. Maĝeri dagara tu aneru maki ĝeri ura baregona beĝene ribaia.

Boĝono veaĝa

¹³ Moĝa lorinai, nuĝami beĝene veiareva, boĝono vevaĝa-gwaĝiĝi. Iesu Keriso befoforini ĝaronai Barau na bevinimini varevarena ĝenai, nuĝami mabarana ĝesi boĝono torea. ¹⁴ Barau natunai ĝoiaĝoto nai, ĝia boĝono seĝaĝi-vinia. Barau asi ribami negari ai tauĝani ĝena ura rakavari na ĝeĝori-ĝeĝevamito-ĝoi veiĝari asi ma boĝono vei-ĝenoĝoiri. ¹⁵ Senaĝi ekeamito Barauna tu veaĝa, ilailanai ĝomi maki boĝono veaĝa ĝemi veiĝa mabarari nuĝari ai. ¹⁶ Korana Buka Veaĝa

nuġanai etoreato, Barau ekirato, “Boġono veaġa, korana au tu veaġa.”

¹⁷ Ġoġauġauni negari ai, Barau tu Tamami ai ġokiraġiani, ma ġia na tarimarima mabarari tu dabara sebonai moġo evaġa-maoro vinirini, tata ġeri veiġa ilailari ai; moġa lorinai mai tanobarai roġo ġotanukauni nuġanai tu, Barau boġono gubakaua e boġono seġaġi-vinia. ¹⁸ Korana ma ribami, senemi ġeri maġuri rakavari ġomaġuri-iaġirito-ġoi ġerina Barau na evaġa-maġurimito ginitaġo dagarana tu asi be-rakavani dagarana. Dia silva o golo kavari. ¹⁹ Senaġi evaġa-maġurimito ginitaġo dagarana tu Keriso rarana, rara namo vedaureana, Barau ġena mamoe natuna rarana asi mirona e kererena. ²⁰ Ġia tu Barau na tanobara roġosi bere veia neganai veġata, eġabi-viriġiato. Senaġi ġita vaġa-maġurira ġana mai nega gabiri ai ema vaġa-foforiato. ²¹ Ġia bakunai Barau ġoġabidadama-viniani. Barau na mase ġenana evaġa-variġisi-ġenoġoiato, e marevana baregona eviniato. Moġa lorinai ġomi na Barau ġoġabidadama-viniani, ema ġemi tuġamaġikau ġia ġenai ġotoreani.

²² Toma, ġomi na guruġa moġonina ġoseġaġi-viniato lorinai, tauġemi ġoveiarevato, ema karomi veġabidadama tauri ġesi moġoni ai ġoveura-vevinini. Moġa lorinai boġono veura-vevini ma nuġami mabarari ġesi. ²³ Korana ġomi tu ġomaġuri-ġenoġoito, tarima variġu geragerami ai ġoiaġoto, dia tama sina ġerina, ġia tu ġemaseni, senaġi Barau ġena maġuri guruġana, etanu-vanaġi vanaġini guruġana, ġenana evaġa-maġuri ġenoġoimito. ²⁴ Buka Veaġa ekirani kavana, “Tarimarima mabarari tu reġi kavana, ġia marevari tu reġi ġwaġwana kavana.

Reġi tu ġemaraini,

ema veravera maki ġeketoni,

²⁵ senaġi Vereġauka ġena guruġa tu betanu-vanaġi vanaġini.”

Mai guruġa tu Vari Namona ġomi ġemi ai ġevari-fiuato.

2

Vereġauka tu maġuri forena, fore namo vedaureana

¹ Moġa lorinai, tuġamaġi rakavari mabarari, e ġofaġofa mabarari, e vemuriġoi mabarari, e mama, ema guruġa rakavari mabarari boġono fitoġa-kwareġari. ² Vau ġemaġurini mero keiri kavari boġono vei, vanaġivanaġi iauka ratana boka-kokena boġono boka-koke, be moġa niuniunai boġono barego e vevaġa-maġuri boġono ġabia. ³ Korana ġomi tauġemi na ġodoġariato, Vereġauka ġena namo tu aiġesina.

⁴ Veregāuka ġenai ġoiaġoma, ġia tu maġuri forena, tari-marima na ġefitoġaiato, korana asi ġena namo ta ġetato. Senaġi Barau na eġabi-viriġiato, korana fore namo vedaureana ġia ġoiranai. ⁵ Maġuri foreri kavana ġoiaġoma, be ġomi maki Barau Iaukana na Rubu Veaġai bene raga-iaġimi. Monai Rubu Veaġa vereri veaġami ai boġono iaġo, ma Barau na Iesu Keriso bakunai eġabi-raġerini iauka varevareri, ġemi maġuri, boġono vinia.

⁶ Korana Buka Veaġa ekirani,
 “Au na fore namo vedaureana ta aviriġiato,
 ġia tu Sionai (o Ierusalem) ai)
 duġu forenai avaġa-iaġoato.
 Dei na ġia bevaġa-moġoniani
 tarimana tu asi bemaiaġaiani.”
⁷ Govaġa-moġoniani tarimami ġemi ai mai fore tu namo
 vedaurea, senaġi asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġeri ai tu,
 “Numa ragaragana tarimari na
 asi ġeura-viniato nai ġefitoġaiato,
 ġekirato fore rakavana,
 dagarana tu fore mabarari fakari ai fore namo vedaureana,
 duġu forenai eiaġoto.”

⁸ Ma toretore tai ekirani,
 “Mai fore na tarimarima bevaġa-kake-naġirini,
 e bevaġa-ketorini forena.”
 Barau ġena guruġa asi ġeseġaġiato dainai, ġevekake-naġito,
 mo tu Barau na ekiraġi-guineato, moġesi beġe veiani.

⁹ Senaġi ġomi tu ġabi-viriġi besena, Kini ġena Rubu Veaġa
 veremi, bese veaġana, Barau ġena tarimarima. Eġabi-
 viriġimito, mukuna na ekea-rosimito, benamo ġena mama
 namo vedaureanai etoremito, korana tu ġia ġena veiġa
 namori boġono kiraġi-foforiri ġana. ¹⁰ Guinenai ġomi tu dia
 Barau ġena tarimarima, senaġi toma ġomi tu ġia ġena tari-
 marima. Guinenai Barau ġena vevetuġaġwa tu asi ribami,
 senaġi toma ġia ġena vevetuġaġwa ġodoġariato.

Barau ġena vetuġunaġi tarimari

¹¹ Ġatagu mabarami, anoġi-gwaġiġimini, ġomi tu tarima
 boru e tanukau tarimami mai tanobarai. Tauġani ġena
 ura rakavari asi boġono veiri, maniġeri na vanaġivanaġi
 ġomi iaukami ġevetari-vinirini. ¹² Senaġi Barau asi ribari
 tarimari ġoirari ai ġemi veiġa beġene namo. Beġe rori-
 toremini, rakava-vei tarimami ai beġe kiraġimini, senaġi
 ġemi veiġa namori beġe ġitarini neganai, ġia na Barau beġe
 vaġa-raġeani, ġia na tarimarima bekota-vinirini ġaronai.

¹³ Veregāuka gōvaḡa-moḡoniani nai, gavamani gēri tara-vatu mabarari boḡono korana-iaḡiri: Kini boḡono seḡaḡi-vinia, korana ḡia tu varaḡe vedaurea. ¹⁴ E gavana tauri boḡono seḡaḡi-viniri. Ḡia na veiḡa rakava tarimari beḡene vaḡa-rakavari, ema veiḡa namo tarimari beḡene vaḡa-namori ḡana eḡabi-torerito. ¹⁵ Korana Barau ḡena ura tu, ḡomi ḡemi veiḡa namori na asi ribari tarimari gēri guruḡa babobabori boḡono lautariri. ¹⁶ Kokore ai boḡono tanu, be dagara ta na asi bene barubarumi, Keriso na eruḡa-vaḡirito tarimari kavana. Senaḡi asi boḡono kira, “Ḡai tu maḡuri namonai e fakanai ḡatanuni, be veiḡa rakavari baḡa veirini tu asi kara ta.” Asigina. Barau ḡena vetuḡunaḡi tarimami ai boḡono tanu. ¹⁷ Tarima mabarari boḡono gubakauri. Karomi veḡabidadama tarimari boḡono ura-viniri. Barau boḡono vaḡa-raḡea, e kini boḡono gubakaua.

Keriso kwakuna gabunai boḡono raka

¹⁸ Tuḡu-rakaorakao tarimami asi voimi, ḡitaḡaumi tauri boḡono seḡaḡi-viniri, moḡoni ai boḡono gubakauri, dia veiḡa-namo e garo-namo tarimari moḡo, senaḡi niara-niara tauri maki. ¹⁹ Korana Barau na eura-viniani veiḡana tu maigā: Barau ḡena ura ḡokorana-iaḡirini dainai, enabe asi ḡemi rakavai beḡe vaḡa-midigu midigumini, senaḡi boḡo vevaḡa-gwaḡigini. ²⁰ Ḡemi rakava dairi ai beḡe kwarimini ma boḡo vevaḡa-gwaḡigini, moḡa ḡena namo ḡomi ḡemi ai tu kara? Senaḡi bema veiḡa namori ḡoveini nuḡanai beḡe vaḡa-midigu midigumini ma boḡo vevaḡa-gwaḡigini moḡo, Barau ḡoiranai tu namo eḡabi-raḡeani. ²¹ Gomi tu moḡesi boḡono vei ḡana, Barau na ekeamito. Korana ḡomi daimi ai Keriso tauḡena emidigu-midiguto, e ḡia na mai vevaḡa-ḡita ḡomi ḡemi ai eraga-kwaneato. Moḡa lorinai ḡomi tu ḡia kwakuna gabunai boḡono raka. ²² Ḡia na rakava ta asi eveiato, e ta na ḡia muruna na ḡofaḡofa guruḡana asi eseḡaḡiato. ²³ Ḡeguruḡa-rakava-viniato, senaḡi guruḡa rakavari na asi evaḡa-voirito; ḡevaḡa-midigu midiguato neganai, vaḡa-voi guruḡari asi ekiraḡirito. Ḡia ribana, Barau tu vevaḡa-maoro tauna iobukaiobukana, naima ḡia ḡimanai etoreato. ²⁴ Keriso tauḡena tauḡaninai ḡita ḡera rakava eḡwa-raḡerito satauro tuḡuna ḡana. Moḡesi eveito tu, vei-rakava ḡenai bitana mase, asi ma bitana vei-ḡenoḡoia, ema vei-iobukaiobuka ḡenai bitana maḡuri, Barau ḡena ura bitana korana-iaḡiri. Boḡono tuḡamaḡi: Ḡia manuḡana dainai, ḡoi onamoto. ²⁵ Gomi tu rekwarekwa mamoeiri kavari ḡoraka-taḡui taḡuito-ḡoi. Senaḡi toma ḡomi tu iaukami nariḡauna e ḡitaḡauna tauna Keriso na ma beḡabi-ḡenoḡoimi.

3

Veġaraġo vavinemi ema taumi

¹ Ġomi veġaraġo vavinemi maki moġesi, ġaraġomi gabureri ai boġono tanu. Moġesi boġo veini nai, tari ġaraġomi tu Barau ġena guruġa asi ġevaġa-moġoniani tauri, senaġi ġemi veiġa namori na moġo nuġari beġabirini, benamo beġe vetuġamaġi-kureni; a Barau ġena guruġa ta ġeri tu asi boġo kiraġiani. ² Korana ġemi veiġa roroġotori ema ġemi veg-ubakau ġia ġeri ai beġe ġitarini tu namo. ³ Marevami ġenamovedaurea urari ai tauġanimi asi boġono vaġa-veraverari. Ilailana, ġuimi ġovei-iraurini, golo ġotoreni e dabuġa namori vedaureari ġoriġorini. ⁴ Asiġina, ġomi tu lorumi ġuturi neġi boġono vaġa-veraverari, asi beġe rakavani veraverari na, manau e nuġa-namo. Moġeri tu Barau ġoiranai dagara baregori. ⁵ Guinenai, ġita tubura ġatara ġeri negai maki vavine veaġari, Barau ġenai ġeveġabidadamato-ġoi vavineri, tu moġesi ġevevaġa-marevato-ġoi, e ġaraġori gabureri ai ġetanuto-ġoi. ⁶ Sara kavana, ġaraġona eseġaġi-viniato-ġoi; ġaraġona tu “Ġegu vereġauka” etato-ġoi. Ġomi toma tu ġia natuna, bema ġemi veiġa tu namo e kara ta garina asi ġoveini.

⁷ Ġomi tau maki ġaraġomi ġesi ġotanuni nai, boġono riba-ġinikauri. Boġono riba, ġia tu asi fakosiri. Ġaraġomi boġono gubakauri, korana Barau na maġuri vanaġivanaġi tu ġia e ġomi bevarevare-vinimini. Moġesi boġono vei, be dagara ta na ġemi ġauġau-vegogo asi bene vaġa-rakavari.

Veiġa namori ai bitana midigu-midigu

⁸ Guruġa vaġa-magona maiġa: Mabarami nuġami boġono vaġa-sebonari, boġono vevaġa-kava-vevini, e boġono veura-vevini tarikaka kavari. Boġono vevetuġaġwa-vevini e boġono marana. ⁹ Veiġa rakavari e garo rakavari asi boġono vevaġa-voi-vevini, senaġi ġevaġa-rakavamini tarimari boġono vaġa-namori. Korana Barau na ekeamito tu moġesi boġono vei, benamo ġomi na maki ġena vevaġa-namo boġono ġabia.

¹⁰ Korana Buka Veaġa ekirani,

“Deikara maġuri eurani e ġaro namori bene ġitari etoni tarimana tu meana bene naria,

guruġa rakavari asi bene kiraġi,

e muruna na ġofaġofa guruġari asi bene kiraġiri.

¹¹ Rakava bene raga-kwanea,

veiġa namori bene vei.

Maino bene vetaua nuġana mabarana ġesi.

¹² Korana Vereġauka na tu vei-iobukaiobuka tarimari eġita-ġaurini,

e ġeri ġauġau eseġaġirini.

Senaġi vei-rakava tarimari tu Vereġauka na asi eura-vinirini.”

¹³ Veiġa namori bouravini-baregorini nai tu, dei na ġoi bevaġa-rakavamuni? ¹⁴ Senaġi irau beġe vaġa-mididgu midigumini ġemi vei-iobukaiobuka dairi ai nai tu boġono iaku. Tarima ta garina asi boġono vei, e asi boġono daradara. ¹⁵ Senaġi nuġami ai Keriso boġono korana-iaġia, boġono vaġa-raġea, ġia tu ġomi ġemi Vereġauka. E vanaġivanaġi boġono venari-taġo, bema ta na bedanaġimini, “Kara dainai Keriso ġoġabidadama-viniani” betoni nai, ġena boġono kiraġi-ginikau. ¹⁶ Senaġi manau ai e vegubakau ai ġena boġono kiraġi-ginikau. Ġemi veiġa loriri boġono toreri, asi namo gabivau boġono riba ġomi tu asi maoro. Keriso murinai ġorakani ma veaġami ġesi dainai, ġemuġumuġu-iaġimini e rakavami ġekiraġini tarimari tu tauġeri roġo beġe maiakarini. ¹⁷ Barau ġena urai veiġa namori ġoveini dairi ai ġomidigu-midiguni nai tu namo. A asi namo ġemi veiġa rakavari dairi ai boġono midigu-midigu.

¹⁸ Keriso emaseto, ġera rakava bene voi-vaġiri ġana. Ġia tu nega sebona moġo emaseto, asi ma bemaseni. Ġia tu vei-iobukaiobuka tauna, ġita rakava tarimara bene kurevora, be Barau ġenai bene ġori-iaġora ġana. Tauġani maġurinai tu ġevaġi-maseato, senaġi iauka maġurinai ġia tu evariġisi-ġenoġoito. ¹⁹ E iaukai ġia eiaġoto mase gabuna o dibura ġana, monai ġetanuni tarimari iaukari ġeri ea ġobatato. ²⁰ Ġia tu guinenai ġekira-sirivaġito tarimari, Noa na ġasi baregona eveiato neganai, benamo Barau na evaġa-nogarito ma vevaġa-gwaġiġina ġesi, (ġeri rakava ġerina beġene vetuġamaġi-kure ġana). Senaġi ġasi baregona nuġanai ġeraka-toġato tarimari tu asi ġutuma. Tauri mabarari tu imaima toitoi (8) moġo nanu na evaġa-maġuririto. ²¹ Mo nanu moġa tu babatiso vetoġana kavana, korana babatiso na toma ġomi evaġa-maġurimini, dia tauġani mirona ġuriġi-vaġina, senaġi Barau ġonoġiani nuġami bene iarevari ġana Barau ġoiranai. Iesu Keriso mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato bakunai evaġa-maġurimini. ²² Ġia tu gubai eraka-toġato, Barau aroribana rekenai etanuni. Aneru, e ma ġeri maoro baregona iaukari, ema seġuka tauri mabarari tu ġia gaburenai ġetanuni.

4

Ekalesia maġurina

¹ Keriso tu tauġaninai emidigu-midiguto lorinai, ġomi maki ġemi tuġamaġi boġono vaġa-gwaġiġiri, ġia ġena tuġamaġi ġesi beġene ilaila; korana tauġaninai emidigu-midiguni

tarimana na veĩga rakavari eraga-kwanerini. ² Tauna moĩga, ġomi roĩo mai tanobarai ġotanuni nuĩanai tu, tauĩanimi ġeri ura rakavari asi boĩono korana-iaĩiri, a Barau ġena ura neĩi boĩono korana-iaĩia. ³ Ģomi tu kai-veĩata Barau asi ribari tarimari ilailari ai ġotanuto-ĩoi, mata-boraĩa e veĩura-vanaĩi veĩari ġoveito-ĩoi, ġoniu-lelevaĩito-ĩoi, ġovei-taĩuitaĩuito-ĩoi, ġoniu-vegoĩoto-ĩoi, e barau ġofaĩofari ġotoma-rakariĩo vinirito-ĩoi. ⁴ Toma, ġia tu ġeveiauni, korana ġia ġesi asi ġovekakoni, e asi ġovei-taĩuitaĩuini. Moĩga lorinaĩ rakavami ġekiraĩini. ⁵ Senaĩi ġia tu maĩuri tarimari e mase tarimari vaĩa-maoro-viniri Barauna ġoiranaĩ beĩe ritoĩoni, ġeri veĩga moĩeri beĩe kiraĩirini. ⁶ Moĩga lorinaĩ Iesu na Vari Namona tu ġemaseto tarimari iaukari ġeri maki evari-fiuato. Moĩesi eveito korana tu, enabe Barau na tauĩani ai evaĩa-maoro vinirito tarimarima mabarari kavana, (mai tu ġemaseto), senaĩi iaukai tu roĩo beĩe maĩurini, Barau emaiĩurini kavana.

Barau ġena varevare dagarari ġitaĩauri tarimari namori

⁷ Dagara mabarari magori tu bekavinaĩi. Boĩono venaritaĩo e boĩono vevaĩa-ġvaĩiĩi, be ġemi ġauĩau asi boĩono vaĩa-ketoa. ⁸ Barego vedaureana tu, tata boĩono veura-vevini ma nuĩami mabarari ġesi, korana veura-vevini na rakava ġutuma elautaririni. ⁹ Karomi tata ġesi veĩga namori boĩono vei-vevini, boĩono veĩgabiraĩe-vevini, asi boĩono vemugu-mugu e veroritore. ¹⁰ Ģomi tata mabarami tu, Barau na evaĩa-ĩaunamito varevare dagarari irauirau ġitaĩauri tarimami namomi, moĩga lorinaĩ karomi dairi ai boĩono ġauvei-iaĩiri, kamara varevare dagarana Barau ġenana ġodoĩariato ilailanaĩ. ¹¹ Deikara eĩobotani nai, ġia tu Barau ġena guruĩa bene vari-fiua. Deikara evevaĩa-kavani nai, ġia tu Barau ġena kokore na bene vevaĩa-kava. Mo dabarai dagara mabarari nuĩari ai Barau bita vaĩa-raĩeani, Iesu Keriso bakunai. Mareva namona e seĩuka tu ġia ġena, bene iaĩo mo vanaĩivanaĩi. Amen.

Ekalesia midigumidiguna

¹² Ģatagu mabarami, midigumidigu karava mamiri noĩa ġoĩabini nai tu, nuĩami asi beĩene farevaĩi, asi boĩono kira, dagara boruna ta ġemi ai eĩorani. (Asiĩina, mani tu ġomi tovonaiĩimi dagarana moĩo). ¹³ Senaĩi Keriso emidigumidiguto kavana ġomidigu-midiguni dainai, boĩono iaku, gabivau ġia marevana baregona bevaĩa-foforiani neganaĩ vai ma boĩo iaku-sirivaĩini. ¹⁴ Keriso murinaĩ ġorakani nai, rakavami beĩe kiraĩini neganaĩ, boĩono iaku, korana monana boĩo ribani, Barau Iaukana, mareva-namo Iaukana,

tu ġomi iatami ai etanuni. ¹⁵ Bema ġomi ta omidigu-midiguni nai, mani midigumidigu tu dia ovevaġi-debani, o olemani, o seġafore veigana rakavana ta oveiani, o tarima ta ġena ġauvei metona oveiani nai omidigu-midiguni. ¹⁶ Senaġi bema ġoi tu Keriso murinai orakani dainai omidigu-midiguni neganai, asi bene maiakamu, senaġi Barau bono vaġa-raġea, Keriso arana oġwa-rakaoani nai.

¹⁷ Barau ġena vevaġa-maoro negana tu varau beraġasi, e vevaġa-maoro tu Barau ġena tarimarima ġeri ai bevesinani. Bema ġita ġerai bevesinani neganai, Barau ġena Vari Namona asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġeri ai tu kamasi bea ġorani? ¹⁸ Korana Buka Veaġa ekirani, “Maġuri ġabiġabina Barau ġeseġaġi-viniani tarimari ġeri ai tu gwaġiġi.

O Barau asi ġevaġa-moġoniani e vei-rakava tarimari dabarari tu kamasi bevetoreni? (Ġia ġeri ai tu meto lelevaġi!)”

¹⁹ Tauna moġa, Barau ġena ura lorinai midigu ġeġanini tarimari tu veigana namori moġo beġene vei, ema ġeri maġuri tu eveirito Barauna ġimana nuġanai beġene toreri, korana ġia na etuġamaġi-kaurini.

5

Ekalesia ġorikauna tarimari

¹ Au na ġomi fakami ai ekalesia ġorikauna taumi avaġa-guruġamini. Au maki ekalesia ġori-kauna taugu. Keriso emidigu-midiguto-ġoi au tu matagu na aġitaiato, e ġia marevana baregona bevaġa-foforiani neganai, au tu ma augu. Moġa lorinai au na ġomi anoġi-gwaġiġimini: ² Barau ġena mamoe serina boġono ġitaġau-ginikaua. Ġia na ġomi evinimito tu, nuġami na eura-iaġiani lorinai boġono ġita-ġaua, ġia ġena ura ilailanai. Dia mugumugu ai, senaġi nuġami na eura-iaġiani lorinai. Dia moni o farefare boġono doġari ġana, senaġi nuġami ġeri urai. ³ Barau na ġomi ġemi veġitaġau gaburenai etoreato mamoe serina (o ekalesia doġorona) asi boġono dori-naġinaġia noġa moġo vere baregori ġeveini kavana. Senaġi ġomi marevami boġono vaġa-ġitari, be beġene tovotovomi. ⁴ Moġesi boġo veini nai, mamoe Ġitaġauri Tauna Baregona, Keriso, beġoira-refoni ġaronai, korona namo vedaureana, asi berakavani dagarana, boġo ġabiani, mo tu maġuri vanaġivanagi.

⁵ Moġa ilailanai, ġomi tarima varigumi maki veġitaġau tauri boġono seġaġi-viniri, ma ġomi mabarami na manau dabuġana boġono vedabuġa-iaġia, boġono vevaġa-kavevini, korana Buka Veaġa ekirani, “Veivi tarimari tu Barau

na elautaririni, senaġi manau tarimari tu ġena namo e varevare-bara evinirini.”⁶ Moġa lorinai, tauġemi boġono vevaġa-manau, Barau ġimana seġukana gaburenai, benamo ġarona bene raġasi neganai, ġia na bene ġabi-vaisimi.⁷ Ġemi nuġa-vekwaraġi dagarari mabarari ġia ġimanai boġono toreri, korana ġia na eġita-ġaumini.⁸ Boġono tuġamaġi-roroġoto, boġono venari! Korana vaġa-rakavami tauna, Diabolo, tu erakao-rakaoni, laion noġa emagarani, emaramarani, ta neġania uranai.⁹ Ġemi veġabidadamai boġono ruġa-gigitari, benamo Diabolo boġono kora-ġoia. Korana boġono tuġamaġi, ġoġanini midiguri ilailari tu ġomi karomi tanobara mabaranai maki ġeġanini.

¹⁰ Senaġi Barau, namo e vare-vare-bara mabarari na evonuto Barauna, na Keriso bakunai ekeamito, nega kotunai moġo boġo midigu-midiguni murinai, ġena tanuvanaġivanaġi marevana namona boġono ġabia ġana. Ġia na vau bevaġa-namo ginikaumini, bevaġa-ruġa gigitarimini, e bevaġa-kokoremini.¹¹ Seġuka tu ġia ġena, bene iaġo vanaġivanaġi! Amen.

Vevaġa-namo magona

¹² Siluano, (mai tu Silas), na bevaġa-kavagu, mai fefa kubina baġa tore-iaġosia ġomi ġemi. Ġia au na aġitaiani tu, ġita tarikakara ma ġena vetuġamaġikau ekalesia nuġanai. Mai fefa batorea korana tu ġegu ura bana vaġa-kokoremi e bana vaġa-ribami, Barau ġena namo e varevare-bara moġonina tu maiġa. Be mai namo e varevare-bara nuġanai boġono ruġa-gigitari.

¹³ Ġomi karomi ekalesia tarimari Babulona ai maiġeri, (mai tu ekalesia tarimari Romai ekiraġirini), ġia maki Barau na eġabi-viriġirito tarimari, na ġemi vevaġa-namo beġe tuġu, e natugu Mareko na maki ġemi vevaġa-namo betuġu.¹⁴ Veuravini verauna na boġono vevaġa-namo-vevini.

Keriso nuġanai ġotanuni tarimami mabarami maino ġemi ai bene tanu.

PETERO ĜENA TORETORE VAĜA-RUARUANA

2 Petero vaĝa-foforina guruĝari

Petero na mai fefa vaĝa-ruaruana maki betaĝu Roma na etoreato. Etoreato laĝanina tu 65 ma 67 fakari nuĝanai ta, mo tu Iesu emaseto murinai. Petero tu mai fefa etoreato murinai vauro ĝebaru-seiriĝoato, benamo ĝevaĝiatio.

Mai fefa nuĝanai siri baregori tu karoa 3:17-18.

Petero na mai fefa etoreato tauna korikori tu, 1) Barau ĝena tarima veaĝari bene vaĝa-naĝiri, be Barau korana-iaĝina veiaĝari korikori beĝene veiri ĝana; 2) vevaĝa-riba tarimari ĝofaĝofari na beĝe ĝofa-darererini garina ekira-toreĝaurito; 3) riba korikorina Barau ĝenana eiaĝomani tu aiĝesina ema Satani na riba ĝofaĝofana evaĝa-raka-rosiani ribana tu aiĝesina, moĝeri ekiraĝi-foforirito; 4) Vereĝauka ĝena ĝaro ai Kota baregona beveĝabini moĝa ekiraĝi-fofori ginikauato.

Petero na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Barau ĝenana eiaĝomani ribana korikorina tu kamasina - karoa 1
2. Riba moĝonina na boraka-veĝitani tu kara rakavana beĝorani - karoa 2
3. Barau ĝena kiraĝitore moĝoniri - karoa 3

¹ Au, Simona Petero, Iesu Keriso ĝena vetuĝunaĝi ema ĝena apostolo taugu; ĝeguna mai fefa eiaĝosini.

Ĝomi ĝai ĝesi ĝera veĝabidadama sebona taĝabiato tari-mami atore-vinimini. Ĝera Barau, ĝera Vevaĝa-maĝuri Tarimana Iesu Keriso, ĝena vei-iobukaiobuka e vetuĝamaĝikau lorinai, ĝomi maki mo veĝabidadama namo vedaureana sebona ĝoĝabiato ĝai apostolo kavana. ² Ĝemi riba e tuĝamaĝi-faka Barau ĝenai ema ĝera Vereĝauka Iesu Keriso ĝenai beĝene barego. Monana vau varevare-bara e maino maki ĝemi ai beĝene barego.

Barau na ekeamito ĝia ĝena

³ Ĝena seĝuka na Iesu Keriso na ĝera maĝuri vaĝa-kokoreri dagarari mabarari varau evinirato, Barau ĝena ura bitana korana-iaĝi korikoriri ĝana. Korana Keriso ĝenana Barau tama ribaiato, ĝena mareva baregona e namo ĝerina ekearato tarimana. ⁴ Ĝena mareva baregona e namo ĝerina ĝena kiraĝitore baregori e namo vedaureari varau evinirato vaĝa-ilailana: Mai tanobara ĝena ura rakavari ema mase

ġevaġa-ġorarini veiġari ġerina bene vaġa-maġurira, ma Barau maġurina korikorina bitana ġabia.

⁵ Moġa lorinai boġono kokore, ġemi veġabidadama ġenai veiġa namo boġono torekau; veiġa namo ġenai tuġamaġi-maġata boġono torekau; ⁶ tuġamaġi-maġata ġenai nuġa-gwaġiġi boġono torekau; nuġa-gwaġiġi ġenai vevaġa-gwaġiġi boġono torekau; vevaġa-gwaġiġi ġenai Barau korana-iaġina boġono torekau. ⁷ Barau korana-iaġina ġenai tarikakami veuraviniri boġono torekau; ema tarikakami veuraviniri ġenai veuravini tarimarima mabarari ġeri ai boġono torekau.

⁸ Maiġeri maġuri tu ġomi ġemi ai beġene tanu, ema beġene barego, korana maiġeri na ġomi beġe launaġi-naġimini ema beġe vaġa-kokoremuni, benamo ġemi riba Iesu Vereġauka ġenai tu asi beġe tanu-kavani, senaġi ġwaġwari namori vovoka beġe vetoreni. ⁹ A bema maiġeri maġuri ai erabuni tarimana, ġia tu mata-bubu tarimana kavana, korana Barau na ġena veiġa rakavari guineri varau eġuriġi-fitoġarito eve-tuġarekwani.

¹⁰ Moġa lorinai, tarikakagu, boġono kokore, Barau na ekeamito e eviriġimito maniġa boġono vaġa-moġonia. Moġesi boġo veini nai tu, asi boġo ketoni. ¹¹ Moġesi boġo veini nai, Barau na beġabiraġe-ginikaumuni, benamo ġera Vereġauka e Vevaġa-maġuri Tarimana Iesu Keriso ġena tanu-vanaġivanaġi Basileiana nuġanai boġo raka-toġani.

¹² Mo maġuri namona tu ġomi ġoirami ai enarimini, moġa lorinai au na ġomi vanaġivanaġi basisiba-vini ġenoġoi-ġenoġoimini. Moġoni, maiġeri dagara mabarari varau ġoribarito, ema Barau ġena guruġa moġonina ġoġabiato ema ġoġabi-gigitariani maki. ¹³ Senaġi au atuġamaġini, mai dabara namori ġomi tu ġemi vetuġamaġi-taġo ai bana vaġa-foforiri, au roġo amaġuri-taġoni nuġanai. ¹⁴ Korana au ribagu, au tauġanigu korina tu dori atore-tariani, ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso na evaġa-guruġaguto ilailanai. ¹⁵ Moġesi naima ġegu ura mai dagara mabarari bana sisibavini ginikaumi. Benamo ġegu mase murinai, ġomi na boġono tuġamaġi-taġo vanaġi-vanaġiri ġana.

Iesu marevana baregona matama na ġaġitaiato

¹⁶ Ġai tu dia sinasina ġofaġofari na ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena seġuka ema ġena iaġoma-ġenoġoi ġomi ġavaġa-ribamito. Asiġina! Ġai tauġema matama na ġia marevana baregona ġaġitaiato. ¹⁷ Ġai matama ġutuġutunai Barau ġita Tamara na ġia ara baregona ema mama ma seġukana eviniato. Mo mama baregona nuġanai etanuni Barauna guba na ekea-riġoto Iesu ġenai, ekirato, "Mai tu au Natugu,

aura-viniani; ema ġia ġenai aiaku-rakavani maki.”¹⁸ Ġai tauġema na ġaseġaġiato, mai garo guba na emariġoto, ġia ġesi ġoro veaġanai ġatanuto-ġoi nai.

¹⁹ Moġa lorinai ġai tu peroveta tarimari na ġekiraġi-torerito guruġari ġaġabi-gigitaririni. Ġomi maki moġeri guruġa boġo korana-iaġirini tu namo, korana peroveta tarimari ġeri guruġa tu lamefa kavana, gabu mukunai emamani, beiaġoni mo nega beraġasini, Keriso, laġani visiġuna ġomi nuġami ai bemama-rovorovoni.²⁰ Moġeri mabarari iatari ai ini guruġa asi boġono tuġarekwaia: Tarima ta ġia ġereġana ġena ribai peroveta guruġari tauri asi bekiraġirini.²¹ Korana peroveta guruġari tu dia tarimarima ġeri ura na ġeiaġomato, senaġi Iauka Veaġa na tarimarima evaġanaġirito lorinai, ema guruġa evinirito ilailanai, Barau ġena guruġa ġeperoveta-iaġirito-ġoi.

2

Vevaġa-riba tarimari ġofaġofari

¹ Guinenai peroveta tarimari ġofaġofari tu Isaraela tarimari fakari ai ġefoforito-ġoi. Mo dabara sebonai vevaġa-riba tarimari ġofaġofari maki ġomi fakami ai beġe foforini. Ġia na vekuretoġai vevaġa-riba ġofaġofari beġe vaġa-ribamini, ġemi veġabidadama vaġa-rakavari uranai. Ema ġeri Vereġauka, evoirito tarimana, maki ġia na beġe ruġaiani; moġesi beġe veini, ġia tauġeri na ġeri mase beġe vaġa-ġarimoġiani.² Ġutuma na maki ġia ġeri veġa rakavari e mata-boraġa veġari beġe tovotovorini, moġeri urari ai kotari na dabara moġonina tu dabara rakavanai beġe kiraġiani.³ Ġeri mata-ġaniġani ġerina guruġa ġofaġofari na nuġami beġe ġanirini, beiaġoni mo beġea ġabimini. Senaġi ġia tu kai-veġata na vevaġa-maoro-viniri tarimana tu enari-taġoni, ema ġia vaġa-maseri tarimana tu eġita-taġorini.

⁴ Barau na ġevei-rakavato aneruri maki asi evaġa-maġuririto, senaġi rakava gabunai efiu-riġorito. Monai seini na ebarubarurito mukuna furufuru nuġanai, vevaġa-maoro ġarona ġevaġa-nogaiani.⁵ Ema Barau na tanobara guinena maki asi evaġa-maġuriato, senaġi ġutuġutu evaġa-foforiato tu Barau asi ġekorana-iaġiato-ġoi tarimari ġeri ai; a Noa, vei-iobukaiobuka eġobata-iaġiato-ġoi tarimana, ema tarima imaima ruarua (7) moġo ġia ġesi evaġa-maġuririto.⁶ Barau na Sodoma e Gomora maki evaġa-maoro vinirito, karava na evaġa-ġara ġosirito, kau ai ġeiaġoto. Mo veġa ġenana Barau asi ġekorana-iaġiani tarimari matari bene vaġa-kaniri ġana.⁷ A Lota moġo eġabi-maġuriato, ġia tu vei-iobukaiobuka tarimana, ġia maki tarimarima ġeri veġa

rakavari e boraġari tuġamaġiri ai egauto. ⁸ Mo tarima iobukaioubukana tu rakava tarimari fakari ai etanuto-ġoi, ġaro vanaġivanaġi enuġa-midigu midiguto-ġoi, korana ġia na Barau ġena taravatu kira-fitoġari veiġari eġitarito-ġoi ema eseġaġirito-ġoi nai.

⁹ Boġono tuġamaġi, Vereġauka na tu ġia ġekorana-iaġiani tarimari veribaġani e vedaġaraġe nuġari na beġabi-maġuririni riba, a vei-rakava tarimari bebiri-ġaurini, beiaġoni mo, Barau na bevaġa-maoro vinirini ġaronai. ¹⁰ Ma tarima kotari na rakava voina barego lelevaġina beġe doġariani, mai tu tauġanina ġena ura boraġari ġeiaġo-vinirini tarimari ema Barau ġena guruġa ġekira-fitoġaiani tarimari.

Mai vevaġa-riba tarimari ġofaġofari tu veiavi e vekiraġi-rakava rakava tarimari, iauka baregori asi ġegubakaurini, ġerikiriki-iaġirini. ¹¹ Aneru tu kokore e seġuka lelevaġi, mai ġofaġofa tarimari ġeri seġuka ġevanaġirito, senaġi aneru na iauka baregori tu asi ġevaġa-daġarini e asi ġevei-veġare veġarerini Vereġauka ġoiranai. ¹² A maiġeri tarimarima tu asi ġetuġamaġini, ġeri vemamiraġi na moġo ġeġori-kaurini, noġa moġo boġa bairi kavana, ġemaġurini tu beġene vaġiri moġo ġana kavari. Asi ġeribarini dagarari ġerikiriki-iaġirini. Moġa lorinai ġia tu mo boġa bairi kavari beġe vaġa-rakavarini e beġe rekwarekwani. ¹³ Ġeri veiġa rakavari voiri beġe ġabirini. Tauġaniri vaġa-iakuri veiġari laġani matabarai ġeveirini, asi ġemaiakarini. Moġeri tarima ġomi ġemi ġanivegogo ġoveirini nai, ġia tu miro noġa ġomi fakami ai; korana ġeri vevaġa-riba ġofaġofari tu ġemi ġanivegogo ai maki ġekiraġirini. ¹⁴ Vavine ta ġeġitaiani nai, mataboraġa tuġamaġiri moġo ġeveini; rakava veiveiri ai asi ġegauni. Veġabidadamai roġosi beġene gwaġiġi tarimari ġevaġa-toġarini. Ġia nuġari tu mata-ġaniġani ai ġevaġa-maranarito. Barau na ġeri rakava voiri bevinirini veġata. ¹⁵ Ġia na dabara maorona beġe raga-kwaneana, ġerakataġuitaġuini, Balam, Beoro natuna, eveito kavana. Ġia tu moni uranai veiġa rakavari eveirito-ġoi. ¹⁶ Senaġi ġena veiġa rakavari lorinai, doniki na evaġa-guruġaiato. Doniki tu asi guruġa ribana, senaġi tarimarima garori ai evaġa-guruġaiato, naima mo tarima ġena veiġa babori veiveiri evaġa-dokoato.

¹⁷ Moġeri tarima tu nanu guriri kakorori kavana; ema magube iavara na ekwari-rakaorakaorini kavana. Barau na mukuna furufuru gabuna ġeri etoreato. ¹⁸ Ġeguruġa-kavani ema ġeveiavi-kavani, ma tarima kotari tu vau moġo dabara moġoninai asi ġerakani tarimari fakari na ġerakaveġitani, senaġi ġia na tu tauġanina ġena ura rakavari e

mata-boraġa veiġari na ma ġema-gagare-ġaurini. ¹⁹ Tarima ġeġofarini, ġekirani, maġuri namona e fakana beġe doġariani ġetoni, senaġi ġia tauġeri tu ġeri ura rakavari vetuġunaġiri ġeiaġo-vinini. Korana tarimarima tu veiġa rakavana ta na eboroġiani nai, ġia tu mo veiġa rakavana ġena tuġurakaorakao tarimana. ²⁰ Moġoni, ġia na ġita ġera Vereġauka e Vevaġa-maġuri Tarimana Iesu Keriso ġema-ribaiato dainai, tanobara ġena miro e vei-rakava ġenana ġeraka-veġitato; senaġi moġa murinai bema rakavana nuġanai ma ġerakatoġani, benamo ġena seġuka gaburenai ma ġetanuni neganai, ġia ġeri maġuri tu berakava-kwaikwaini dokonai, dia tovo-tononai kavana. ²¹ Ġia tu dabara roroġotona asi ġere ribaguinea tu namo, a asi namo, ġeribaiato murinai, taravatu veaġana, ġeġabiato dagarana, ma ġeruġa-doġemuriġiani. ²² Moġesi ġeveini nai, ġia na mai veġausina o sisiba guruġari ruarua maiġeri ġevaġa-moġonirini, ekirani, "Kwaiva na emumuta-vaġiani dagarana ma ea ġani-ġenoġoiani," ema, "Ġevaġa-fouani baina tu ma eġenoġoini, ea vedokurani."

3

Iesu Keriso ġena ġenoġoi

¹ Ġatagu mabarami, maitoma tu fefa vaġa-ruaruana mai atore-vinimini. Mai fefa ruarua ġerina, au na ġomi nuġami ai tuġamaġi roroġotori bana vaġa-variġu ġenoġoiri atoni. ² Au aurani peroveta veaġari na ġekiraġirito guruġari guineri laġaniri ai boġono tuġamaġi-taġori, ema apostolo tarimari na ġera Vereġauka e Vevaġa-maġuri Tarimana ġena vevaġa-naġi ġekira-varamito guruġari maki.

³ Guine tu, ġomi boġono riba-maoro: Ġaro dokori ai veiġareġare tarimari beġe foforini, ġeri ura rakavari na beġe guine-iaġirini. Ġia na beġe rikiriki-iaġimini, ⁴ beġe kirani, "Keriso eguruġa-toreto, ma beġenoġoi-iaġomani etato, nene? Be ġia tu ainai? Ġita tamara ġevaġa-noga-kavato, kai-veġata ġemaseto, senaġi dagara mabarari tu tanobara evesinato kavana roġo gaburi ai ġetanuni!"

⁵⁻⁶ Maiġeri tarima asi ġeurani mai guruġa maiġa beġene seġaġia: Barau na tanobara guinena ġutuġutu nanuna na evaġa-rakavaiato. A guba e tanobara tu tovo-tononai veġata ġena guruġa ġenana eveirito, ma tanobara tu nanu nuġana na emaraġeto ema nanu na etanu-ġeġeraġiato. ⁷ Ma initoma guba e tanobara roġo ġetanuni tu, Barau ġena guruġa sebona na eġabi-taġorini, karava na vau bene vaġa-rakavaia tuġamaġinai. Barau asi ġekorana-iaġiani tarimari

vaḡa-roroḡotori ema vaḡa-mouri ḡaronai vau bevaḡa-rakava sebonarini.

⁸ Ġatagu mabarami, mai dagara sebona asi boḡono tuḡarekwaia: Vereḡauka ḡenai taimi tu irau, ḡita ḡerai tu irau, korana ḡia ḡenai ḡaro sebona tu laḡani 1,000 kavana, ema laḡani 1,000 tu ḡaro sebona kavana. ⁹ Vereḡauka na ekiraḡi-torerito dagarari veiveiri ai tu asi ekwaiboni, tarima kotari ḡetuḡamaḡini kavana. Asiḡina, ḡia ḡomi ḡemi ai tu evevaḡa-gwaḡiḡini, korana ḡia asi eurani tarima ta bene rekwarekwa, senaḡi eurani mabarara ḡera rakava ḡerina bitana vetuḡamaḡi-kure ma bitana raka-kure.

Guba tanobara beḡe rekwarekwani

¹⁰ Senaḡi Vereḡauka ḡena ḡaro beraḡasini tu lema tarimana ta eraḡasini kavana. Mo ḡaro ai guba beḡe rekwa-rekwani ma gurugururi ḡesi. Gubai ḡetanuni dagarari mabarari karava na bevaḡa-ḡara ḡosirini, ema tanobara ma iatanai ḡetanuni dagarari mabarari beḡe rekwa-rekwani. ¹¹ Boḡono tuḡamaḡi, maiḡeri dagara mabarari tu maiḡesi dabaranai beḡe rakavani, be ḡomi tu kamasi boḡono tanu ḡotoni? Ġomi ḡemi maḡuri tu beḡene veaḡa ema Barau ḡena ura boḡono korana-iaḡiri. ¹² Barau ḡena ḡaro boḡono naria, ema ḡena raḡasi boḡono vaḡa-ḡarimoḡia. Mo ḡaro ai guba beḡe ḡararini e beḡe rakavani, ema gubai ḡetanuni dagarari seḡukana na bevaḡa-veverini. ¹³ Senaḡi ḡita tu Barau na ekiraḡi-toreato dagarana tavaḡa-nogaiani, guba e tanobara variḡuri, monai veiḡa roroḡotori beḡe tanuni gabuna.

Velaunaḡi e vevaḡa-namo guruḡari

¹⁴ Moḡa lorinai, ḡatagu mabarami, alaunaḡimini, mo ḡaro ḡovaḡa-nogaiani nuḡanai, asi miromi e asi ḡemi kerere ta boḡono tanu Barau ḡoiranai, ema ḡia ḡesi maino ai boḡono tanu. ¹⁵ Ġera Vereḡauka ḡena vevaḡa-gwaḡiḡi boḡono tuḡamaḡia, ḡia tu ḡomi evaḡa-nogamini bene ḡabi-maḡurimi tuḡamaḡinai. Barau na ḡita tarikakara namona Paulo iaunega eviniato, benamo ḡia na moḡesi ilailanai etorevinimito. ¹⁶ Ġia ḡena fefa mabarari ai maki maniḡa ekiraḡiani. Dagara kotari ḡena fefa nuḡari ai tu gwaḡiḡi rakava, asi ribari tarimari ema ḡeri veḡabidadama asi gwaḡiḡi tarimari na ḡevevaḡa-riba-iaḡi ḡofaḡofarini. Buka Vevaḡa nuḡanai maki toretore mabarari moḡesi ḡeḡofaḡofa-iaḡirini. Moḡesi ḡeveini nai, tauḡeri ḡeri maḡuri ḡevaḡa-rakavarini.

¹⁷ Senaḡi ḡomi, au ḡatagu namomi, tu varau ma ribami, maiḡeri dagarai lorimi boḡono vetore, be taravatu asi ḡekorana-iaḡiani tarimari na asi beḡene ḡofa-dareremi, ḡemi veḡabidadama namori na boḡo keto-firiḡoni garina. ¹⁸ A ḡita

ġera Vereġauka e Vevaġa-maġuri Tarimana Iesu Keriso ġena namo e veuravini ġerai etoreani moġa boġono vaġa-tubua-ġoi, ema ġia boġono riba-ginikaua. Ġia marevana bisini vaġa-raġea toma bene iaġo vanaġivanaġi! Amen.

IOANE ĜENA TORETORE GINIGUINENA

1 Ioane vaĝa-foforina guruĝari

Ioane na mai fefa giniguinena maiĝa tu dia ekalesia ta ĝena o ekalesia doĝorona ta ĝena etoreato. Asiĝi. Mai tu irau bese ekalesia doĝorori tari, ema Keriso ĝevaĝa-moĝoniato-ĝoi gabu mabarari ai ĝetanuni tarimari ĝeri. Ioane ĝena Vari Namona, e Ioane ĝena fefa toitoi, ema Apokalupo tu ĝia na etorerito. Ioane na mai fefa tu laĝani 85 ma 100 fakari nuĝanai ta etoreato, mo tu Iesu maki emaseto murinai vau.

Mai fefa nuĝanai siri baregori tu karoa 4:16; 5:13.

Ioane na mai fefa etoreato korana tu eurato, 1) ekalesia bene vaĝa-ribari, Barau ĝenana eiaĝomani ribana moĝonina eĝabiani tarimana tu Barau sevisevinai vanaĝivanaĝi etanuni; 2) tarikaka bene vaĝa-naĝiri, ĝia tata ĝeri veĝata Barau ĝesi, e tarikaka tari ĝesi, e tanobara tarimari ema dagarari ĝesi, ema vei-rakava tarimari ĝesi beĝene ĝita-ginikauri. Asi beĝene vekako mata-bubu; 3) Keriso ĝevetari-viniani tarimari ĝeri ĝofaĝofa veiĝari bene kiraĝi-foforiri.

Ioane na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Barau tu lamefa mamana kavana emamani - karoa 1-2
2. Barau tu veuravini - karoa 3-4
3. Barau tu maĝuri - karoa 5

Maĝuri guruĝana

¹ Tovotovona na veĝata etanuto dagarana, ĝaseĝaĝiato, matama na ĝaĝitaiato, ĝenai ĝaboĝekauto, ema ĝiamama na ĝaĝabi-karaiato: Mai tu Maĝuri Guruĝana ĝavari-fiuni. ² Mo maĝuri efororito, benamo ĝai na ĝaĝitaiato. Moĝa lorinai ĝemi ĝavari-fiuni ema maĝuri vanaĝivanaĝi ĝakira-varamini. Mo maĝuri tu Tamara ĝesi etanuto-ĝoi ema ĝai ĝemai ema fororito. ³ Ĝai na ĝaĝitaiato ema ĝaseĝaĝiato maĝurina ĝomi ĝemi ĝakiraĝi-foforiani, be ĝomi maki ĝai ĝesi bitana sebona uranai, korana ĝai tu Tamara ema ĝia Natuna Iesu Keriso ĝesi doĝoro sebona. ⁴ Mai guruĝa ĝatore-vinimini, korana ĝita nuĝara iaku na beĝene vonuvonu-raĝe ĝana.

Barau tu mama

⁵ Iesu ĝenana ĝaseĝaĝiato varina ĝemi ĝavari-fiuni tu maiĝa: Barau tu mama, mukuna kotuna ta maki ĝia ĝenai asi etanuni. ⁶ Bema ĝita mukuna maĝurinai roĝo tarakani nuĝanai bita kirani, ĝita tu Barau ĝesi tadoĝoro-sebonani, ĝita tu taĝofaĝofani ema guruĝa moĝonina asi takorana-iaĝiani. ⁷ Senaĝi bema mama nuĝanai bita rakani Barau

kavana, ġita tata tu doġoro sebona tarimara, ema ġia Natuna Iesu rarana na ġita ġera rakava mabarari beġuriġi-vaġirini.

⁸ Bema ġita bita kirani, ġita tu asi ġera vei-rakava, ġita tu tauġera taveġofani, ema ġita ġerai guruġa moġonina tu asiġina. ⁹ A bema ġita ġera vei-rakava bita kiraġi-foforirini nai, ġia tu ma ġena vetuġamaġikau, ġera veiġa rakavari mabarari betuġamaġi-fitoġarini, ema ġera veiġa ġeġevaġeġevari beġuriġi-vaġirini. ¹⁰ Bema ġita bita kirani, nega sebona maki asi tavei-rakavato, Barau tu ġofaġofa baraunai bita vaġa-iaġoani, ema ġia ġena guruġa tu ġita nuġarai asi etanuni.

2

Keriso ġita ġera vevaġa-kava tauna

¹ Natugu, mai guruġa atore-vinimini tu ġomi rakava asi boġono vei ġana. Senaġi bema tarima ta bevei-rakavani nai, ġita tu ma ġera vevaġa-kava tarimana Tamara ġesi etanuni, Iesu Keriso, vei-iobukaiobuka tarimana. ² Keriso na ġita ġera rakava voivaġiri ġauveina eveiato, dia ġita ġera rakava moġo, senaġi tarimarima mabarari ġeri rakava.

³ Bema ġita Barau ġena taravatu guruġari bita korana-iaġirini nai, monana bita ribani, ġita tu moġoni Barau tarib-aiato. ⁴ Bema ta bekirani, “Au tu Barau ribagu,” senaġi ġena taravatu guruġari asi bekorana-iaġirini, mo tarima tu ġofaġofa tarimana, guruġa moġonina ġia nuġanai asi etanuni. ⁵ Senaġi deikara na Barau ġena guruġa ekorana-iaġirini tu, Barau moġoni eura-viniani ma nuġana mabarana ġesi. Monana vau taribani, ġita tu ġia ġesi moġoni sebona. ⁶ Deikara ekirani, ġia tu Barau ġesi doġoro sebona etoni tarimana tu, Iesu Keriso etanuto-ġoi kavana bene tanu.

Taravatu variġuna

⁷ Ġatagu mabarami, mai taravatu atore-vinimini tu dia variġu, senaġi taravatu guinena, tovotovona na veġata ġoġabiato dagarana. Mai taravatu guinena tu ġoseġaġi-guineato taravatuna. ⁸ Senaġi mai taravatu atore-vinimini maki tu variġu; mo taravatu ġena moġoni tu Keriso ġenai ema ġomi ġemi ai maki eforirini, korana mukuna tu mai ekorini ema mama moġonina tu varau emamani.

⁹ Tarima ta ekirani, ġia tu mama nuġanai etanuni, senaġi tarikakana tu ebaru-viniani, ġia tu roġo mukuna nuġanai etanuni. ¹⁰ Tarikakana eura-viniani tarimana tu mama nuġanai etanuni. Ġia bevaġa-vedaġa-raġeani dagarana ta

ġenai asi etanuni. ¹¹ Senaġi tarikakana ebaru-viniani tari-
mana tu mukuna nuġanai etanuni e erakani. Ġia asi ribana
aiġana eiaġoni, korana mukuna na matana evei-bubuanġi.

¹² Natugu, au na atore-vinimini korana tu, ġomi ġemi
rakava tu Barau na etuġamaġi-fitoġarito Keriso aranai.

¹³ Tamagu, atore-vinimini korana tu, tovotovona na veġata
etanuto tarimana tu ġoribaiato.

Maraġa variġu, atore-vinimini korana tu, Satani ġovaġa-
darereato.

¹⁴ Natugu, atore-vinimini korana tu, Tamara ġoribaiato.

Tamagu, atore-vinimini korana tu, tovotovona na veġata
etanuto tarimana tu ġoribaiato.

Maraġa variġu, atore-vinimini, korana ġomi tu ma
gwadami; Barau ġena guruġa ġomi nuġami ai etanuni, ema
ġomi na Satani ġovaġa-darereato.

¹⁵ Tanobara asi boġono ura-vinia, ema tanobara dagarari
maki asi boġono ura-viniri. Bema tarima ta tanobara eura-
viniani nai, Barau ġena veuravini ġia nuġanai tu asi etanuni.

¹⁶ Korana tu tanobara veġari mabarari, tauġani ġena ura
rakavari, mata-ġaniġani, ema veiavi, tu dia Tamara Barau
ġenana ġeiaġomani, senaġi tanobara ġenana ġeiaġomani.

¹⁷ Mai tanobara ema tarimarima na ġemata-ġaniġanirini
dagarari mabarari tu beġe korini, senaġi Barau ġena ura
eveiani tarimana tu betanu-vanaġi vanaġini.

Keriso evetari-viniani tarimana

¹⁸ Natugu, ġaro dokona tu maiġa. Ġoseġaġito ilailanai
Keriso evetari-viniani tarimana tu beiaġomani, maitoma
maki Keriso ġevetari-viniani tarimari vovoka beġe iaġoma.
Moġesi nai taribani, mai tu hora magona. ¹⁹ Moġeri tari-
marima tu ġita ġesi tavegogoto-ġoi, senaġi ġia tu dia ġita ġera
doġoro korikori. Moġa lorinai ġita ġeraga-kwanerato. Bema
ġia moġoni ġita ġera doġoro korikori nai tu, ġita ġesi roġo
tara tanu. Senaġi ġita ġerana ġeveġitato. Monana evaġa-
foforiani, ġia mabarari tu dia ġita ġera doġoro.

²⁰ A ġomi na tu Iauka Veaġa ġoġabiato, Keriso na
eboroġimito, moġa lorinai ġomi mabarami guruġa moġonina
tu ma ribami. ²¹ Au na atore-vinimini tu dia guruġa
moġonina asi ribami nai, senaġi guruġa moġonina tu ma rib-
ami dainai, ema ribami maki, ġofaġofa tu guruġa moġonina
ġenana asi eiaġomani.

²² Ġofaġofa tarimana tu dei? Iesu tu dia Keriso, (Barau na
ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), etoni tarimana. Mo
tarima tu Keriso evetari-viniani tauna. Ġia tu Tamara e
Natuna ekira-fitoġarini tarimana. ²³ Natuna ekira-fitoġaiani
tarimana tu Tamana maki ġia ġenai tu asiġina. A deikara

na Natuna eḡabi-raḡeani tarimana tu, Tamana maki eḡabi-raḡeani, ema Tamana maki ḡia ḡenai etanuni.

²⁴ Tovotovona na veḡata ḡoseḡaḡiato guruḡana nuḡami ai bene tanu. Bema nuḡami ai betanuni tu, ḡomi maki Natuna e Tamana nuḡari ai boḡo tanuni. ²⁵ Ema mai maḡuri vanaḡivanaḡi tu Keriso tauḡena na ḡita ḡera ekiraḡi-toreato dagarana.

²⁶ Maiḡeri guruḡa ḡomi atore-vinimini tu, ḡomi ḡeḡofa-veḡitami ḡetoni tarimari akiraḡi-foforirini. ²⁷ Senaḡi ḡomi na Iauka Veaḡa ḡoḡabiato Keriso ḡenana tu nuḡami ai etanuni. Moḡa lorinai initoma vevaḡa-riba tarimana ta ḡomi bene vaḡa-ribami ḡana tu asi boḡo ura-viniani. Korana mo Iauka Veaḡa na dagara mabarari evaḡa-ribamini, ema ḡena guruḡa tu moḡoni, dia ḡofaḡofa. Moḡa lorinai evaḡa-ribamito ilailanai, Keriso nuḡanai boḡono tanu.

²⁸ Natugu, Keriso nuḡanai boḡono tanu. Be ḡia befoforini ḡaronai tu nuḡara ma kokoreri ema asi beḡene maiakara ḡia ḡoiranai ḡena ḡenoḡoi ai. ²⁹ Bema ḡomi ma ribami Keriso ḡena veḡa tu iobukaiobuka nai, boḡo ribani, ḡevei-iobuka iobukani tarimari mabarari tu Barau ḡenana ḡemaḡurito.

3

Barau natuna

¹ Goḡitaia, Tamara ḡena veuravini tu asikeikeina ḡita iatarai etoreato. Moḡesi naima ḡita ekiraḡirani Barau natuna. Moḡoni, ḡita tu ḡia natuna. Moḡa lorinai tanobara na maki asi eribarani, korana Barau maki asi ḡeribaiato.

² Ḡatagu mabarami, maitoma ḡita tu Barau natuna. Ḡita kara ai bita iaḡoni tu roḡosi bene fofori. Senaḡi ḡita ribara, Keriso befoforini ḡaronai, ḡita tu ḡia ilailanai bita iaḡoni, korana ḡia tu vetoḡana korikorinai bita ḡitaiani. ³ Tarimarima mabarari mai tuḡamaḡikau ḡeḡabiani tu, tauḡeri ḡevevaḡa-iarevani, korana Keriso tu asi mirona e asi vetoukauna ta.

⁴ Rakava ḡeveini tarimari mabarari tu Barau ḡena taravatu ḡekira-fitoḡaiiani, korana vei-rakava tu taravatu ḡekira-fitoḡaiiani dagarana. ⁵ Senaḡi ḡomi tu ma ribami, Keriso efoforito korana tu, ḡita ḡera rakava bene ḡabi-veḡitari ḡana. Ḡia ḡenai rakava ta tu asiḡi. ⁶ Keriso nuḡanai etanuni tarimana tu asi evei-rakava rovaḡi-rovaḡini. Rakava eveini tarimana na Keriso tu asi eḡitaiato ema asi eribaiato maki.

⁷ Natugu, ta na asi bene ḡofami. Veḡa iobukaiobukari eveini tarimana tu vei-iobukaiobuka tarimana, vaḡa-ilailana Keriso kavana vei-iobukaiobuka tarimana. ⁸ A vei-rakava eveini tarimana tu Diabolo ḡena tarima, korana Diabolo tu tovotovona na veḡata roḡo evei-rakava-iaḡomani. Barau

Natuna efororito korana tu, Diabolo ġena ġauvei benema vaġa-rakavaia ġana.

⁹ Barau ġenana emaġurito tarimana tu asi bevei-rakava rovaġi-rovaġini, korana Barau ġena maġuri tu ġia ġenai etanuni. Ġia tu vei-rakava asi ma bevei-ġenoġoini, korana Barau tu ġia Tamana. ¹⁰ Barau natuna ema Diabolo natuna vetoġari ġeri irau tu maiġesi beġe foforini: Veiġa iobukaiobukari asi evevini tarimana ema tarikakana asi eura-vinirini tarimana tu dia Barau natuna.

Boġono veura-vevini

¹¹ Tovotovona na veġata ġoseġaġiato guruġana tu maiġesi: Ġita tata bitana veura-vevini. ¹² Ġita tu Kaino eveito kavana tu asi bitana vei. Ġia tu Satani ġena tarima. Tarina korikorina Abela evaġi-maseato. Karase nai Kaino na evaġiato? Korana ġia ġena veiġa tu rakava, a tarina ġena veiġa tu iobuka.

¹³ Tarikakagu mabarami, bema tanobara maġurinaġetanuni tarimari na beiau-rakavamini nai, nuġami asi beġene farevaġi. ¹⁴ Ġita ribara, ġita tu mase ġenana maġuri ġenai tavanaġito. Vetoġana tu tarikakara tauravinirini. Tarikakana asi eura-viniani tarimana tu roġo mase nuġanai etanuni. ¹⁵ Deikara tarikakana eiau-rakava-viniani tarimana tu vevaġideba tarimana. Ġomi ribami, vevaġideba tarimana nuġanai tu maġuri vanaġivanaġi asi etanuni. ¹⁶ Keriso na ġena maġuri etore-tariato, ġita bitana maġuri ġana. Monai veuravini anina bita ribaiani. Moġa lorinaġi tu na maki tarikakara dairi ai ġera maġuri bitana tore-tariri neġi namo. ¹⁷ Bema tarima ta ma ġena farefare vovoka, benamo tarikakana ta beġitaiani ġena rabu ai, senaġi asi ma bevetuġa-ġwaiiani e asi bevaġa-kavaiani, kamara dabarai Barau ġena veuravini ġia nuġanai betanuni? ¹⁸ Natugu, ġera veuravini tu dia guruġa koriri ai moġo bitana kiraġiri, senaġi veiġai ema moġoni ai bitana vaġa-foforia.

¹⁹ Monana vau bita ribani, ġita tu Barau ġena guruġa moġonina na beġori-kaurani, ema Barau ġoiranai nuġara beġe kokoreni. ²⁰ Bema ġita nuġara beġe kirani, ġita tu kerere, bitana riba, Barau tu barego, a ġita nuġara tu kei, ema Barau tu dagara mabarari ma ribana. ²¹ Gatagu mabarami, bema ġita nuġara na asi beġe kiraġi-kerererani nai tu, ġita nuġara tu ma gwadara ġesi Barau ġoiranai bita ruġa-tarini. ²² Ema bita noġiani dagarari mabarari Barau na bevinirani, korana ġena taravatu guruġari takorana-iaġirini ema Barau vaġa-iakuna veiġari taveirini nai. ²³ Ġia ġena taravatu guruġana tu maiġa: Ġia Natuna Iesu Keriso arana bitana vaġa-moġonia, ema ġita tata bitana veura-vevini,

Keriso na taravatu guruḡana evinirato ilailanai. ²⁴ Barau ḡena taravatu guruḡari ekorana-iaḡirini tarimana tu Barau nuḡanai etanuni, ema Barau maki ḡia nuḡanai etanuni. Barau na Iauka Veaḡa evinirato, monana ḡita taribani, ḡia tu ḡita nuḡarai etanuni.

4

Iauka moḡonina ema ḡofaḡofa iaukana

¹ Ḡatagu mabarami, iauka mabarari asi boḡono vaḡa-moḡoniri, senaḡi iauka boḡono ribari ḡana boḡono tovonāḡi-guineri. Ḡia tu Barau ḡenana ḡeiaḡomato ba? Korana peroveta tarimari ḡofaḡofari ḡutuma tanobarai ḡerakao-rakaoni. ² Barau Iaukana tu mai vetoḡai boḡo ribaiani: Iauka mabarari beḡe kirani, “Iesu Keriso tu tarimarimai eiaḡoto,” ḡia tu moḡoni Barau ḡenana. ³ Ma iauka mabarari asi beḡe kirani, Iesu Keriso tu tarimarimai eiaḡoto, tu dia Barau ḡenana. Ḡia tu Iesu evetari-viniani iaukana. Ḡoseḡaḡito, ḡia tu beiaḡomani, ema ḡia tu varau maiḡa tanobarai.

⁴ Natugu, ḡomi tu Barau ḡenana, ema ḡomi na peroveta tarimari ḡofaḡofari ḡovaḡa-darererito, korana ḡomi nuḡami ai etanuni Iaukana seḡukana na tanobara iaukari ḡeri seḡuka evanaḡirini. ⁵ Mo peroveta tarimari ḡofaḡofari tu tanobara ḡena, moḡesi naima ḡeri guruḡa tu tanobara ḡena dabarai ḡeguruḡani, ema tanobara na maki ḡia ḡeseḡaḡi-vinirini. ⁶ Senaḡi ḡita tu Barau ḡena. Be Barau ḡena tarimarima na tu beḡe seḡaḡi-vinirani, a Barau asi ḡekorana-iaḡiani tarimari na tu asi beḡe seḡaḡi-vinirani. Iauka moḡonina e ḡofaḡofa iaukana tu mo vetoḡai bita ḡita-learini.

Barau tu veuravini

⁷ Ḡatagu mabarami, ḡita tata bitana veura-vevini, korana veuravini tu Barau ḡenana eiaḡomani. Eveura-vinini tarimana tu Barau ḡenana emaḡurito, ema ḡia ma ribana Barau. ⁸ Asi ḡena veuravini tarimana tu Barau asi ribana, korana Barau tu veuravini. ⁹ Barau ḡena veuravini ḡita ḡerai tu maiḡesi evaḡa-foforiato: Barau na Natuna ḡora-ḡereḡa tanobara ḡana etuḡuato, ḡia bakunai ḡita bitana maḡuri ḡana. ¹⁰ Veuravini anina tu maiḡa: Dia ḡita na Barau tauraviniato, senaḡi ḡia na ḡita eura-vinirato, benamo Natuna etuḡuato, ḡena mase ḡenana ḡita ḡera rakava benema voi-vaḡiri ḡana.

¹¹ Ḡatagu mabarami, Barau na ḡita tu moḡesina eura-vinirato nai, ḡita maki tata bitana veura-vevini. ¹² Tarima

ta na Barau asi eġitaiato. Senaġi bema ġita tata taveura-vevinini nai tu, Barau tu ġita nuġarai etanuni ema ġena veuravini tu ebaregoni ġita nuġarai.

¹³ Ġita ma ribara ġita tu Barau nuġanai tatanuni, ema Barau maki ġita nuġarai etanuni, korana ġia Iaukana ġita evinirato. ¹⁴ Ġai na ġaġitaiato, ema tari maki ġakira-vararito, Tamara na tu Natuna etuġuato tanobara ġena vevaġa-maġuri tarimanai bene iaġo ġana. ¹⁵ Bema tarima ta bekirani, “Iesu tu Barau Natuna,” ġia nuġanai tu Barau ema ġia maki Barau nuġanai etanuni. ¹⁶ Ema ġita maki ribara e tavaġa-moġoniani, Barau na ġita eura-vinirani.

Barau tu veuravini, ema veuravini ai etanuni tarimana tu Barau nuġanai etanuni, ema Barau maki ġia nuġanai etanuni. ¹⁷ Moġesi bita tanuni vau, Barau ġena veuravini bebaregoni ġita ġerai, benamo Kota baregona ġaronai ġita tu ma kokorera ġesi bita foforini. Korana ġita ġera maġuri mai tanobarai tu Keriso ġena maġuri ġesi ilaila. ¹⁸ Veuravini ai gari tu asi etanuni. Veuravini korikorina na gari elai-fitoġaiani. Gari ai etanuni tarimana tu vei-rakava voina garina eveini. Bema tarima ta egarini, ġia tu veuravini korikori ai roġosi bene barego.

¹⁹ Ġita taveura-vinini, korana Barau na ġita euravini-guinerato. ²⁰ Bema tarima ta ekirani, “Au na Barau auravini,” senaġi tarikakana tu ebaru-viniani, ġia tu ġofaġofa tarimana. Korana bema ġia tarikakana eġitaiani, senaġi asi eura-viniani, kamara dabarai asi eġitaiani Barauna beuravini. ²¹ Keriso na mai taravatu guruġana evinirato: Barau eura-viniani tarimana na tu tari-kakana maki bene uravinia.

5

Ġera kokore tanobara iatanai

¹ Deikara na evaġa-moġoniani Iesu tu moġoni Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), ġia tu Barau ġenana emaġurito. Ema Tamana eura-viniani tarimana na tu natuna maki eura-viniani. ² Barau taura-viniani ema ġena taravatu guruġari takorana-iaġirini nai tu, moġeri na ġita bita ribani, Barau natuna taura-vinirini. ³ Barau taura-viniani nai tu ġena taravatu guruġari takorana-iaġirini. Ġia ġena taravatu guruġari korana-iaġiri tu asi gwaġiġi. ⁴ Korana tu Barau natuna mabarari na tanobara ġevaġa-darereani. Ġita tu ġera veġabidadama na tanobara tavaġa-darereani. ⁵ Deikara na tanobara evaġa-darereani? Iesu evaġa-moġoniani ġia tu Barau Natuna etoni tarimana moġo.

Barau na ġia Natuna Iesu Keriso ekiraġi-foforiani

⁶ Iesu Keriso tu eiaġomato nanu na ebabatisoato, ema rarana eriġoto satauro ai. Ġia tu dia nanu ġereġana na moġo eiaġomato, senaġi nanu e rara ġerina. Iauka Veaġa na evaġa-foforiani mai tu moġoni, korana Iauka tu moġoni. ⁷ Dagara tu toitoi na ġevaġa-foforiani: ⁸ Iauka, nanu, ema rara. Ġia toitoi ġeri guruġa-fofori tu sebona.

⁹ Tarimarima ġeri vevaġa-moġoni guruġari tu taġabi-raġerini, senaġi Barau ġena vevarifiu tu barego lelevaġi, korana moġa tu Barau ġena vevaġa-moġoni, Natuna evaġa-moġoniani guruġana. ¹⁰ Mo vevaġa-moġoni guruġana tu Barau Natuna ġevaġa-moġoniani tarimari nuġari ai ġetanuni. A Barau asi ġevaġa-moġoniani tarimari na Barau tu ġofaġofa baraunai ġevaġa-iaġoani, korana Barau na Natuna evari-fiuato guruġana asi ġevaġa-moġoniani. ¹¹ Guruġa moġonina tu maiġa: Barau na maġuri vanaġivanaġi varau evinirato, ema mo maġuri vanaġivanaġi tu ġia Natuna nuġanai. ¹² Barau Natuna eġabi-raġeato tarimana na maġuri eġabiato. A Barau Natuna asi eġabi-raġeato tarimana na maġuri asi eġabiato.

Maġuri vanaġivanaġi

¹³ Maiġeri guruġa tu ġomi, Barau Natuna arana ġovaġa-moġoniani tarimami, atore-vinimini, korana tu boġono riba, ġomi tu varau maġuri vanaġivanaġi ġoġabiato. ¹⁴ Ġita nuġara tu maiġesi vau ma kokoreri ġesi Barau ġoiranai bita ruġani, mai tu bema dagara ta ġia ġena ura ilailanai bita noġiani nai tu beseġaġirani. ¹⁵ Ġita ribara, ġia na ġera noġinoġi mabarari eseġaġirini. Ema ġita maki ribara, bita noġini dagarari tu bita ġabini ġia ġenana.

¹⁶ Bema tarima ta tarikakana eġitaiani vei-rakava eveiani, senaġi mo rakava na asi bevaġa-maseani, tu bene ġauġau ġia ġena, be Barau na maġuri bene vinia. Moġa tu evei-rakavani, senaġi mo vei-rakava na asi bevaġa-maseani tarimana akiraġiani. Vei-rakavana ta tu mase evaġa-ġoraiani. Moġa tu asi bene ġauġau-iaġia atoni. ¹⁷ Veġa ġeġeva-ġeġeva mabarari tu vei-rakava, senaġi vei-rakava tari tu mase asi ġevaġa-ġorarini.

¹⁸ Ġita ribara, Barau ġenana ġemaġurito tarimari tu asi ġevei-rakava rovaġi-rovaġini, korana Barau Natuna na enariġau-ġitakaurini, ema Diabolo na asi eġabi-kararini. ¹⁹ Ġita ribara, ġita tu Barau natuna, ema tanobara mabarana tu Diabolo na eġori-kauani.

²⁰ Ġita ma ribara maki, Barau Natuna tu eiaġomato, ġia na tuġamaġi-faka evinirato, Barau moġoni bitana ribaia ġana. Ġita tu Barau moġonina nuġanai tatanuni, korana ġia Natuna

Iesu Keriso nuḡanai tatanuni. Iesu Keriso tu Barau moḡonina
ema ḡia tu maḡuri vanaḡivanaḡi.

²¹ Natugu, barau ḡofaḡofari ḡerina boḡono veḡita.

IOANE ĜENA TORETORE VAĜA-RUARUANA

2 Ioane vaĝa-foforina guruĝari

Ioane na mai fefa tu Barau na eĝabi-viriĝiato ekalesia vavinena ma natuna ĝeri etoreato, moĝa tu betaĝu rubu ta ma ekalesiari ekiraĝirini.

Mai fefa tu laĝani 85 ma 100 fakari nuĝanai ta Ioane na etoreato, mo tu Iesu maki emaseto murinai vau.

Mai fefa nuĝanai siri baregori tu siri 9 beiaĝo 11.

Ioane na mai fefa etoreato ĝena ura tu, 1) mo ekalesia Keriso ĝena vevaĝa-ribai beĝene ruĝatari-gigitari ema vanaĝivanaĝi moĝeri vevaĝa-riba guruĝari loriri ai beĝene raka; 2) ĝofaĝofa tarimari, dia Keriso laukana na eĝoriaĝomarini tarimari, beĝene ĝitari, beĝe ĝofa-darererini garina; 3) mo ĝofaĝofa tarimari ĝeiaĝomani nai tu, asiĝina ĝinavaĝi beĝene ĝabi-raĝeri etorito.

Ioane na mai fefa tu maiĝesi eboioĝaiato:

1. Vevaĝa-riba moĝonina lorina na moĝo ema veuravini ai beĝene raka - siri 1-6
2. Veĝa kerereri asi beĝene veiri - siri 7-13

¹ Au, ekalesia ĝorikauna taugu, na mai fefa Barau na eĝabi-viriĝimito vavinemu ma natumu ĝesi atore-vinimini. Gomi tu nuĝaĝu mabarana ĝesi aura-vinimini, dia au na moĝo aura-vinimini, senaĝi guruĝa moĝonina ĝeribaiato tarimari mabarari na maki ĝomi ĝeura-vinimini. ² Korana guruĝa moĝonina ĝita nuĝarai etanuni ema ĝita ĝesi betanu-vanaĝi vanaĝini.

³ Tamara Barau ema Iesu Keriso, Tamara Natuna, ĝerina varevare-bara, vevetuĝaĝwa, ema maino ĝemi ai bene tanu, moĝoni ai e veuravini ai.

Guruĝa moĝonina ema veuravini

⁴ Au tu averere-baregoni, korana ĝoi natumu tari adoĝaririto guruĝa moĝoninai ĝetanuni nai, ĝita Tamara na ekirarato ilailanai. ⁵ Vavine, maitoma ĝoi anoĝimuni tu, ĝita tata bisini veura-vevini. Dia taravatu variĝuna atore-vinimuni, senaĝi mo tu tovtovona na veĝata taĝabiato dagarana. ⁶ Veuravini tu maiĝesi: Barau ĝena taravatu guruĝari ilailari ai bitana raka. Tovotovona na veĝata ĝoseĝaĝiato kavana, ĝia ĝena taravatu guruĝana tu veuravini ai boĝono raka.

⁷ Ĝofaĝofa tarimari tu ĝutuma tanobarai ĝerakao-rakaoni. Iesu Keriso tu tarimarimai eiaĝoto tu asi ĝevaĝa-moĝoniani

e asi ġekiraġiani. Moġesi tarimari tu ġofaġofa tarimari, ema Keriso ġevetari-viniani tarimari. ⁸ Moġesina nai, lorimi boġono vetore, ġemi vekwaraġi ai kara ġoġoitaġorito da-garari ġomi ġemina beġe veġitani garina. Namona tu ġomi voimi mabarana boġono ġabi-ġosiri. ⁹ Deikara na Keriso ġena vevaġa-riba guruġari beraga-kwanerini, vevaġa-riba tari beġabi-raġerini tarimana, ġia ġenai Barau asi etanuni. A deikara Keriso ġena vevaġa-riba guruġari bekorana-iaġirini tarimana tu, Tamana e Natuna tauri ruarua eġabirito. ¹⁰ Bema tarima ta beiaġosini, vevaġa-riba guruġari irauri bekiraġirini tu, asi boġono ġabi-raġea ġemi numai, ema asi boġono vaġa-namoa maki. ¹¹ Korana tu bevaġa-namoani tarimana tu mo tarima ġena vei-rakava beġabiani, benamo ġia maki vei-rakava tarimanai beiaġoni.

Guruġa magona

¹² Au aurani guruġa ġutuma bara tore-vinimi, senaġi asi aurani fefai bana toreri. Ġegu ura tu bana iaġosi ema ġomi ġesi bitana guruġa-guruġa, be ġera verere bene barego-lelevaġi.

¹³ Ġoi tarikakamu vavinena, Barau na eġabi-toreato vavina, ġia natuna na ġeri vevaġa-namo ġetuġuani ġoi ġemu.

IOANE ĜENA TORETORE VAĜA-TOITAINA

3 Ioane vaĝa-foforina guruĝari

Ioane na mai fefa vaĝa-toitoina tu ekalesia gwaĝiĝina ta arana Gaius ĝena etoreato.

Mai fefa tu laĝani 85 ma 100 fakari nuĝanai ta Ioane na etoreato, mo tu Iesu maki emaseto murinai vau.

Siri baregona tu siri 5.

Ioane na mai fefa etoreato ĝena ura tu, 1) Gaius bene launaĝia, mo tarikaka tari eĝabi-raĝerito moĝeri dairi ai; 2) Gaius bene vaĝa-ribaia, mo seĝafore tarimana arana Diotrefe tu Ioane tauĝena beiaĝoni vauro bea kira-feifeiani etato; 3) Demetrio ĝena veĝa namori bene ĝitari etato.

Ioane na mai fefa tu maiĝesi eboioĝaiato:

1. Gaius evaĝa-naĝiato - siri 1-8
2. Diotrefe ekira-rakavaiato - siri 9-11
3. Demetrio evaĝa-raĝeato - siri 12-14

¹ Au, ekalesia ĝorikauna taugu, na ĝatagu namona Gaius atore-vinimuni. Ĝoi aura-vinimuni ma nuĝagu mabarana ĝesi.

² Ĝatagu namomu, Barau anoĝiani dagara mabarari oveirini tu namo beĝene vaĝa-ĝorari ĝana, ema ĝoi maki asi bono keve-misimisi, korana au ribagu ĝoi iaukamu tu namo, be namo e iaku ai moĝo bono tanu. ³ Tarikakara tari ĝeiaĝomato, benamo kamasai ĝoi guruĝa moĝonina okorana-iaĝiani e ĝemu vetuĝamaĝikau ĝema-varifiuato. Moĝeri aseĝaĝirito nai, au tu aiaku-rakavato. ⁴ Aseĝaĝini, au natugu guruĝa moĝonina ĝekorana-iaĝiani nai, ĝegu iaku e verere ĝebarego-rakavani. Dagara tari iakuri oveini maki evanaĝirini.

Gaius ĝena ĝauvei ĝevaĝa-raĝeato

⁵ Ĝatagu namomu, ĝoi tu ma ĝemu vetuĝamaĝikau mani ĝauvei oveiani nai, korana tarikakara tari ĝeri iaĝoiaĝo ai oĝabi-raĝerini, enabe asi ribamu tarimari. ⁶ Ĝia na mai ekalesia ĝoirari ai ĝoi ĝemu veuravini ĝema-kiraĝi-foforirito. Mani ĝemu veĝa ma bono vaĝa-kavari, be ĝeri iaĝoiaĝo beĝene iaĝo-vinia Barau ĝena ura dabarana ilailanai. ⁷ Korana tu Keriso arana dainai ĝeraka-rosito, ema ĝeri iaĝoiaĝo ai tu asi ekalesia tarimari ĝerina kara ta asi ĝeĝabi-raĝeato. ⁸ Ĝita na tu moĝesi tarimari bitana vaĝa-kavari, korana moĝesina tu guruĝa moĝonina varifiuna uranai bita ĝauvei-vegogoni.

Diotrefe ġena veiġa tu rakava

⁹ Fefa kubina ta ekalesia doġorona atore-viniato, senaġi Diotrefe bene veġorikau etoni tarimana na au na kara akiraġirini tu asi eġabi-raġerini. ¹⁰ Moġa lorinai au ba-iaġosini tu, ġia na kara eveirini veiġari mabarari basi kiraġi-foforirini, guruġa rakavari ġai ġemai ekiraġirini guruġari ema eġofaġofani guruġari! Dia moġeri veiġa moġo, senaġi tarikakara tari ġema-varivarini maki asi eurani bene ġabi-raġeri. Mo varivari bene ġabi-raġeri etoni ekalesiari maki ekourini ema ekalesia na etore-veġitarini.

Demetrio ġena veiġa tu namo

¹¹ Ġatagu namomu, rakava veiġari asi bono tovotovori, senaġi veiġa namori moġo. Veiġa namori eveini tarimana tu Barau ġena tarima, a veiġa rakavari eveini tarimana tu Barau asi eġitaiato.

¹² Tarimarima mabarari ġekirani, Demetrio tu tarima namona ġetoni; Barau ġena guruġa moġonina na maki evaġa-foforiani tu tarima namona. Ġai na maki ġia tu moġesi ġakiraġiani, ema ġoi tu ma ribamu, ġai ġema guruġa tu moġoni.

Dokona guruġari

¹³ Au aurani guruġa ġutuma bara tore-vinimi, senaġi asi aurani fefai bana toreri. ¹⁴ Au ġegu tuġamaġi tu bana iaġosi, be taura ruarua tana tanu-veġoira vau tana guruġa-guruġa.

¹⁵ Maino ġemu ai bene tanu. Ġatara maiġeri na ġevaġa-namomuni. Ġatara maninai tata ġegu vevaġa-namo bono viniri.

IUDAS (O IUD) ĜENA TORETORE

Iudas (o Iud) vaĝa-foforina guruĝari

Mai fefa tu Iudas (o Iud), Iesu tarina, na etoreato. Mai fefa tu ekalesia mabarari ĝeri.

Iudas na mai fefa tu laĝani 65 ma 70 fakari nuĝanai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Siri baregona tu siri 3.

Iudas na mai fefai ekalesia mabarari ekirarito, 1) ĝeri veĝabidadamai beĝene ruĝa-gwaĝigi; 2) beĝene venari, apostolo ĝofaĝofari na beĝe ĝofa-veĝonurini garina; 3) Barau ĝena vevaĝa-riba guruĝari beĝene korana-iaĝiri.

Iudas na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Veĝabidadama na ĝeveĝitani tarimari ĝeri veĝa - siri 1-16
2. Veĝabidadama beĝene ĝabi-gwaĝigia - siri 17-23

¹ Au Iudas, Iesu Vereĝauka ĝena vetuĝunaĝi tarimagu, ema Iakobo (o Iames) tarina, ĝeguna mai fefa eiaĝosini. Ĝomi Barau na ekeamito tarimami, Tamara Barau na eura-vinimini ema Iesu Keriso na eĝita-ĝaumini tarimami, atore-vinimini.

² Vevetuĝaĝwa, maino, ema veura-vini na boĝono vonuvonu-raĝe.

Vevaĝa-riba tarimari ĝofaĝofari

³ Ĝatagu mabarami, ĝegu ura baregona ĝera vevaĝa-maĝuri dabarana guruĝana bana tore-vinimi atato, senaĝi au na aĝitaiato, namona tu ĝegu fefai bana launaĝimi, Barau ĝena veaĝa tarimari evinirito veĝabi-dadamana boĝono ĝabi-gigitaria. ⁴ Korana tarima kotari, Barau asi ĝekorana-iaĝiani tarimari, tu vekure-toĝai ĝomi fakami ai ĝerakatoĝa-ĝairito. Maniĝeri tarima na tu ĝita ĝera Barau ĝena varevarebara ĝeĝabiani, ĝia ĝeri veĝa rakavari beĝene veiri ĝana dabaranai ĝevaĝa-iaĝoani, ema Iesu Keriso ĝera Vereĝauka e Vere Baregona sebona kwariĝutu moĝo ĝekira-fitoĝaiani. Barau na kai-veĝata ĝena bukai etore-vanaĝiato, ĝeri rakava voiri beĝe doĝaririni.

⁵ Ĝomi Buka Vevaĝa variri mabarari ĝoriba-guinerito, senaĝi aurani ma navaĝa-riba ĝenoĝoimi, Vereĝauka na Isaraela tarimari tu aiĝesina evaĝa-maĝuririto Aigupito tanona na, senaĝi murinai asi ĝevaĝa-moĝoniato tarimari tu ma evaĝi-maserito. ⁶ Aneru tari maki ĝotuĝamaĝiri, ĝeri dagi korikori asi ĝeĝabi-gwaĝigirito, ema ĝeri tanu gabuna ĝeraga-kwaneato. Moĝa lorinai Barau na mukuna gabunai etorerito,

tanu-vanaġivanaġi seiniri na ebaru-taririto, ġena Kota baregona ġarona ġana. ⁷ Sodoma e Gomora, ema seviri ai taoniri asi boġono tuġarekwari. Moġeri tarima ġeri veiġa maki aneru ġeveito veiġari kavana ġeveirito, ġemata-boraġato e veiġa boraġari ġeveito, benamo tanu-vanaġivanaġi karavana na eġararito, mo tu ġita ġera ġitaġita ġana.

⁸ Moġesi veiġa ilailanai, mo nuvi tarimari na maki tauġeri tauġaniri moġesi ġevaġa-rakavarini; Barau ġena maoro ġekira-fitoġaiani, ema iauka baregori ġevei-veġare veġarerini. ⁹ A Maikolo, aneru mabarari ġeri vere ta, Diabolo ġesi ġevevaneto, Mose tauġanina dei na bene ġabia ġaramanai nai, Maikolo na Diabolo guruġa rakavari na asi evaneato, senaġi ekiraiato, “Vereġauka na bene kira-feimu!” etato. ¹⁰ Senaġi moġeri tarima tu asi ġetuġamaġi-maġatarini dagarari ġevei-veġare veġarerini; ema ġeri vemamiraġi ai ġeribarini dagarari bai kavari, moġeri dagara na ġia ġevaġa-rakavarini. ¹¹ Vetuġari kika! Ġia tu Kaino ġena veiġa beġe ġabia. Balam ekerereto kavana farefare boruri ragari beġe vei. Kora eseġa-foreto e tauġena evevaġa-rakavato kavana ġia maki beġe seġafore e tauġeri beġe vevaġa-rakava.

¹² Moġeri tarima ġomi ġemi ġanivegogo ġoveirini nai, ġia tu miro noġa ġomi fakami ai. Ġia tauġeri moġo ġevetuġamaġikauni. Ġia tu magube asi ġurari, iavara na eġwa-rakaorakao-kavarini kavana. Ema ġau korukoru meramerai maki asi ġwaġwana kavana, ma ġokaġokari ġelauragerini, ġemase-vaġa-ruaruani. ¹³ Ġia tu davara ureureri na kaburo-buro ġefoforini noġa, ġeri maiaka veiġari ġefoforini. Ġia tu ġeri dabara ġeraga-kwanerito visiġuri kavana, Barau na mukuna furufuru gabuna ġeri etoreato etanu-vanaġi vanaġini.

¹⁴ Adamu besena vaġa-imaima ruaruana (7), Enoka, ġia na moġeri tarima eperoveta-iaġirito, ekirato, “Ġoboġe, Vereġauka tu mai eiaġomani ma ġena aneru veaġari asi gadaragadara ġesi, ¹⁵ tarimarima mabarari vevaġa-maoro bene viniri ġana. Barau asi ġekorana-iaġiani tarimari ġeri rakava nuġanai Barau asi ġekorana-iaġiani veiġari ġeveirini, ema vei-rakava tarimari, Barau asi ġekorana-iaġiani tarimari, na Barau guruġa rakavari ġeviniato, mabarari ġeri vei-rakava voina bene kiraġiri ġana.” ¹⁶ Moġeri tarima tu mugumugu e veroritore moġo ribari. Ġia tu ġeri ura rakavari ġeiaġo-vinirini, tauġeri ġevevaġa-raġeni ema tarima tari ġevaġa-namo ġofa-kaurini ġia tauġeri namo beġene doġari uranai.

Velaunaġi guruġari

17 Senaḡi ḡomi, ḡatagu mabarami, ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena apostolo na ḡevaḡa-guruḡamito guruḡari boḡono tuḡamaḡi-taḡori. 18 Ḥevaḡa-guruḡamito, ḡekirato, “Ḥaro dokori ai vei-veḡareveḡare tarimari beḡe foforini, Barau muriri ai beḡe toreani, benamo ḡeri ura rakavari beḡe iaḡo-vinirini.” 19 Moḡeri tarimarima na ḡomi fakami ai vetavi-kirakira ḡevaḡa-ḡoraiani. Ḥia tu ḡeri ura rakavari na ḡeguine-iaḡirini. Iauka Veaḡa ḡia ḡeri ai maki asiḡi.

20 Senaḡi ḡomi, ḡatagu mabarami, ḡemi veḡabidadama veaḡana boḡono ḡabi-gigitaria, ma iatanai ḡemi maḡuri boḡono tore-varaḡea. Iauka Veaḡa seḡukanai boḡono ḡauḡau. 21 Barau ḡena veuravini nuḡanai boḡono tanu ema ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena vevetuḡaḡwa boḡono naria, korana ḡena vevetuḡaḡwai maḡuri vanaḡivanaḡi bevinimini. 22 Ḥetuḡamaḡi-iauvoiauveni tarimari boḡono vetuḡaḡwari. 23 Tarima kotari karava nuḡana na boḡono inu-vaḡiri, boḡono vaḡa-maḡuriri. Ma kotari boḡono vetuḡari, senaḡi ma garimi ḡesi, ḡeri miro na beḡe vaḡa-rakavamini garina.

Barau vaḡa-raḡena ḡuriḡurina

24 Barau na benarimini riba, benamo asi boḡo ketoni, ema ḡia ḡena mareva baregonai bea toremini asi vetoukaumi e ma iakumi ḡesi. 25 Ḥita ḡera Barau sebona, ḡera Vereḡauka Iesu Keriso bakunai evaḡa-maḡurirani Barauna, bitana vaḡa-raḡea. Ḥia tu iaru-korokoro ma marevana baregona, kokore e seḡuka mabarana tu ḡia ḡena, toma bene iaḡo vanaḡivanaḡi! Amen.

APOKALUPO

Apokalupo vaḡa-foforina guruḡari

Apokalipsis (o Apokalupo) Grik garo ai anina ta tu “ve-vaḡa-fofori”. Mai buka tu Ioane na etoreato ekalesia doḡorori imaima ruarua (7) ema Iesu ḡevaḡa-moḡoniani tarimari tanobara mabaranai ḡetanuni tarimari ḡeri.

Ioane na mai Apokalupo bukana tu motumotu tai arana Patmos ai ediburato-ḡoi nuḡanai etoreato. Mai buka tu laḡani 90 ema 96 fakari nuḡanai ta etoreato, mo tu Iesu maki emaseto murinai vau.

Siri baregori mai Apokalupo bukana nuḡanai tu karoa 1:19; 21:5.

Iesu na Ioane ekiraiato, mai buka etoreato korana tu, Iesu ḡena ura kara ḡoirai dori ḡeḡorani dagarari tarimarima na beḡene ribari. Mai buka Ioane na etoreato korana tari tu, 1) Keriso Iesu Vereḡauka ḡena ḡauvei irauirauri tata bene vaḡa-foforiri ḡana uranai; 2) Asia Keina (o Minor) ai ekalesia doḡorori imaima ruarua (7) moḡeri bene kirari, e bene launaḡiri, ema ḡevei-rakavato-ḡoi nai bene kira-feifeiri ḡana; 3) Genese ai vevaḡa-maḡuri boioḡana Barau na ekiraḡiato moḡa dokona bemoḡonini e bevetore-korikorini bene vaḡa-fofori ginikaua ḡana.

Ioane na mai Apokalupo bukana tu maiḡesi eboioḡaiato:

1. Keriso Barau na mareva baregona eviniato varina - karoa 1
2. Keriso vetuḡunaḡi ḡauveiri maitoma eveirini - karoa 2-3
3. Keriso ḡena kokore varina - karoa 4-22

Ioane ḡena mata-vanaḡi guruḡari

¹ Mai toretore maiḡa tu Iesu Keriso ḡenai Barau na kara evaḡa-foforiato guruḡana. Barau na eviniato, korana tu eurato, Iesu na ḡena vetuḡunaḡi tarimari dori moḡo ḡeḡorani dagarari bene vaḡa-ribari ḡana. Keriso na aneru etuḡuato, ḡena vetuḡunaḡi tarimana Ioane evaḡa-ribaiato. ² Ioane na Barau ḡena guruḡa ema Iesu Keriso ḡena vevarifiu eḡitarito dagarari mabarari evari-fiurito. ³ Mai peroveta guruḡari beiaviani tarimana tu beverereni, ema mai peroveta guruḡari, Ioane na etorerito maiḡeri, beḡe seḡaḡirini ema beḡe korana-iaḡirini tarimari maki beḡe verereni. Korana mai dagara mabarari beḡe ḡorani ḡarona tu varau beraḡasirakava.

Ioane ḡena vevaḡa-namo guruḡana ekalesia doḡorori imaima ruarua (7) ḡeri

⁴ Au Ioane, Asia tanobaranai ekalesia doġoromi imaima ru-
 arua (7) atore-vinimini: Varevare-bara e maino tu ġomi ġemi
 ai bene tanu. Mo varevare-bara e maino tu etanuni, etanuto,
 ema ma beiāġomani Barauna ġenana eiaġomani, ema iauka
 imaima ruarua (7) Barau ġena terona ġoiranai ġeruġani
 ġerina eiaġomani, ⁵ ema Iesu Keriso ġenana eiaġomani. Ġia
 tu Barau ġena guruġa evaġa-moġoniani ema evaġa-foforiani
 ma vetuġamaġikauna ġesi. Ġia tu mero guinena mase na
 evariġisi-ġenoġoito, ema ġia tu tanobara vereri mabarari
 ġeri Vere.

Ġia na eura-vinirani e ġera rakava rarana na eġuriġi-
 fitoġarito, ⁶ benamo Barau ġena Basileia doġorona tarimarai
 evaġa-iaġorato, ema Rubu Veaġa vereri ai evaġa-iaġorato,
 ġia Tamana e ġena Barau vetuġunaġina bitana iaġo-vini ġana.
 Ġia ġenai mareva baregona e seġuka bene tanu vanaġivanaġi!
 Amen.

⁷ Goġitaia, ġia tu magube nuġana na eiaġomani, mata
 mabarari na beġe ġitaiani, ġegwanuato tarimari na maki.
 Ema tanobara tarimari mabarari ġia koranai beġe taġi-
 rakavani. Mo tu moġoni. Amen.

⁸ Vereġauka Barau ekirani, “Au tu Alefa ema Omega,
 (giniguinena ema dokona), atanuni, atanuto, e ma ba-
 iaġomani, Iaru-korokoro Barauna.”

Keriso Ioane ġenai efoforito

⁹ Au Ioane, ġomi tarikakami ema Vereġauka ġena ġauvei
 tavei-vegogoani tarimagu. Au tu ġomi ġesi Iesu ġena maġuri
 nuġanai tamidigu-midigu sebonani, e Barau ġena Basileia
 nuġanai tatanu-sebonani, ema meto nuġari ai tavevaġa-
 gwaġiġini e taruġa-gwaġiġini. Au Barau ġena guruġa aġobata-
 iaġiani ema Iesu varina guruġari avaġa-moġonirini e akiraġi-
 foforirini ġaramanai tu, Patmos motumotunai ġea tore-raga-
 kwaneguto. ¹⁰ Vereġauka ġena ġaro ai Barau Iaukana na
 eboroġiguto, benamo murigu ai garo baregona ta noġa moġo
 dudu guruna kavana aseġaġiato. ¹¹ Mo garo tu maiġesina
 ekirato: “Kara boġitarini dagarari bukai bono tore-vanaġiri,
 benamo mai ekalesia doġorori imaima ruarua (7) maiġeri
 ġeri bono tuġu-iaġori: Efeso, Smena, Pegamo, Taiatira, Sadis,
 Filadelfia ema Laodikea ġeri.”

¹² Aruġa-kureto, deikara na au evaġa-guruġaguto naġitaia
 ġana, benamo au na golo na lamefa torekauri ġeveirito
 dagarari imaima ruarua (7) aġitarito. ¹³ Mo lamefa torekauri
 dagarari vekaravari ai tu tarima ta noġa moġo Tarimarima
 Natuna kavana, ġena dabuġa tu mauka kenene evariġoto
 mo kwakuna fanafanana, ema kobana tu golo beletana na
 etore-ġeġeraġiato. ¹⁴ Ġia debana ema ġuina tu kurokuro vulu

kavana, snou noġa kuro-ġaroġaro, ema matana tu karava moreri noġa moġo ekimore-kimoreato-ġoi. ¹⁵ Ġia kwakuna fanafanana tu auri boraborari karava na ġegaburini, benamo ġevei-ginikaurini nai ġeveġia-veġiani kavana. Ma garona tu ġaruka vovoka ġeġaru-gwadani gururi kavana. ¹⁶ Ġia ġimana aroribanai tu visiġu imaima ruarua (7) eġabirito, ma bokana na tu vetari baġana matana reketa-reketa raga-rakava-rakava eraka-rosito. Ġia ġoirana ġitaġitana tu ġaroġota kirikiri, ġaro etorani mamana kavana.

¹⁷ Au na aġitaiato nai, kwakuna koranai aketo-tarito mase tarimana ta noġa moġo. Benamo ġia ġimana aroribana au iatagu ai etore-kauato, bena ekirato, “Asi nogari! Au tu giniginena ema dokona. ¹⁸ Au tu maġuri atanuni. Amaseto, senaġi toma au tu maġuri batanu-vanaġi vanaġini. Ema Mase e mase tarimari iaukari ġetanuni Gabuna (o Hades) kina tu au ġegu ai. ¹⁹ Moġesina naima mai oġitarini dagarari mabarari bono tore-vanaġiri, mai tu initoma ġetanuni dagarari ema ġoirai vauro beġea ġorani dagarari. ²⁰ Mai visiġu imaima ruarua (7) au ġimagu aroribanai boġitari ema lamefa torekauri dagarari golo na ġeveirito imaima ruarua (7) anina vekuretoġana tu maiġa: Visiġu 7 tu ekalesia doġorori 7 ġeri aneru. Ma golo na lamefa torekauri ġeveirito dagarari 7 tu ekalesia doġorori 7.”

2

Vevaġa-riba guruġana Efeso ai ekalesia doġorona ġena

¹ “Efeso ai ekalesia doġorona ġeri aneru tu maiġesi bono tore-vinia:

Ġimana aroribanai visiġu imaima ruarua (7) eġabi-taġorini ema golo na lamefa torekauri ġeveirito dagarari 7 vekaravari na erakaoni tarimana ġena guruġa tu maiġeri. ² Ġoi ġemu veiġa namori, ġemu ġauvei nuġanai ġemu vekwaraġi ema ġemu vevaġa-gwaġiġi tu au ma ribagu. Ema au ribagu, tarima rakavari ġoi na asi boġabi-raġerini, ema asi apostolo tarimari, senaġi tauġeri moġo apostolo tarimari ai ġevevaġa-iaġoni tarimari, maki ġoi na otovo-naġirito, benamo oribarito ġia tu ġofaġofa tarimari. ³ Au aragu ġaramanai meto oġoitaġoto, senaġi ovevaġa-gwaġiġito ema okokoreto, asi kota maki oruġa-moirato.

⁴ Senaġi mai dagara sebona moġo ġemu ai asi aura-viniani: Tovotovonai ġemu veuravini baregona au ġegu ai otoreato-ġoi, moġa tu oiaġuiato. ⁵ Bono tuġamaġi-ġenoġoi, ġoi tu kamasi oġabi-raġeguto, ma boketo tu ainai mani boa raġasi! Ġemu rakava ġenana bono vetuġamaġi-kure, be tovotovonai

oveirito-ḡoi veīḡari ma bono veiri. Bema asi bovetuḡamaḡi-kureni ma asi boraka-kureni nai, au tu baiaḡosini, benamo ḡemu lamefa vaḡa-ruḡakauna dagarana gabuna na basi ḡabi-veḡitaiani. ⁶ Senaḡi ḡoi ḡemu namo tu Nikolaita tarimari ḡeri veīḡa rakavari asi oura-vinirini. Moḡeri veīḡa tu au na maki asi aura-vinirini.

⁷ Ma seḡana tarimana na Iauka Veaḡa na ekalesia doḡorori kara ekiravara-vinirini guruḡari tu bene seḡaḡiri. Bekokoreni tarimana tu au na maoro baviniani, ḡia maḡuri ḡauna, Barau ḡena paradaiso ai etubuni dagarana, ḡwaḡwana beḡaniani.”

Vevaḡa-riba guruḡana Smena ai ekalesia doḡorona ḡena

⁸ Smena ai ekalesia doḡorona ḡeri aneru tu maiḡesina bono tore-vinia:

“Giniguinena ema dokona, e emaseto benamo ma emaḡuri-ḡenoḡoito tarimana ḡena guruḡa tu maiḡeri: ⁹ Ḳoi meto ema midigumidigu oḡoitaḡoni au ma ribagu, ema asi ḡemu asi ḡamu maki au ma ribagu. Senaḡi moḡoni veḡata ḡoi tu farefare vovoka tarimamu! Mani tauḡeri moḡo ḡevekiraḡini Iuda tarimari ḡetoni tarimari na ḡoi iatamu ai guruḡa rakavari ḡekiraḡirini guruḡari tu au ma ribagu. Ḳia tu dia Iuda tarimari korikori, a ḡia tu Satani ḡena doḡoro tarimari. ¹⁰ Ḳoirai midigumidigu tari dori oḡoitaḡorini, senaḡi mo midigumidigu gariri asi bono vei. Bono ḡitaia, ḡomi kotari tu Diabolo na betovo-naḡimini, be diburai betoremimi, benamo monai ḡaro gabanana (10) boḡo midigu-midiguni. Monai maki enabe bomaseni, senaḡi ḡemu vetuḡa-maḡikau au ḡegu ai tu bene tanu. Moḡesina boveini nai tu, maḡuri koronana bavinimuni.

¹¹ Ma seḡana tarimana na Iauka Veaḡa na ekalesia doḡorori kara ekiravara-vinirini guruḡari bene seḡaḡiri. Bekokoreni tarimana tu mase vaḡa-ruaruana na asi bevaḡa-rakavaiani.”

Vevaḡa-riba guruḡana Pegamo ai ekalesia doḡorona ḡena

¹² “Pegamo ai ekalesia doḡorona ḡeri aneru tu maiḡesina bono tore-vinia:

Ḳena vetari baḡana matana reketa-reketa ma ragari tarimana ḡena guruḡa tu maiḡeri: ¹³ Au ribagu ḡoi ainai otanuni. Ḳoi tu Satani ḡena vere seana evaḡa-ruḡa-tariato vanuḡanai otanuni. Senaḡina ḡoi na au aragu tu ma moḡonimu ḡesi okorana-iaḡiani, ḡemu veḡabidadama au ḡegu ai maki asi veḡata oraga-kwaneato. Antipas ḡomi ḡemi vanuḡa baregona nuḡanai ḡevaḡi-maseato ḡaronai maki, ḡoi ḡemu

veġabidadama tu asi oraga-kwaneato. Antipas tu ma vetuġa-maġikauna ġesi au varigu evaġa-moġoniato-ġoi ema ekiraġi-foforiato-ġoi. Satani tu mani ġomi ġemi vanuġa baregona nuġanai etanuni. ¹⁴ Senaġi dagara tari ġoi ġemu ai maniġeri au na tu asi aura-vinirini. Tarima kotari ġoi rekemu ai maniġeri tu Balam ġena vevaġa-riba veġari roġo ġekorana-iaġirini. Balam na vevaġa-riba kerereri Balak eviniato nai, Isaraela tarimari eġorikau-darererito, bena rakava ġeveito, kwaivakuku ġevinirito bureġari ġeġanirito ema mata-boraġa veġari ġeveirito-ġoi. ¹⁵ Moġa kavana ġoi rekemu ai tarima kotari maniġeri maki Nikolaita doġoro tarimari ġeri vevaġa-riba ġofaġofa veġari ġekorana-iaġirini. ¹⁶ Ġovetuġamaġi-kure! Bema asiġina nai tu, au ġoi ġemu ai baiaġosi-ġarimoġini, benamo vetari baġana au murugu ai mainana basi vaġa-vevaġirini.

¹⁷ Ma seġana tarimana na Iauka Veaġa na ekalesia doġorori kara ekiravara-vinirini guruġari bene seġaġiri. Bekokoreni tarimana tu, au na mana baviniiani. Mai mana maiġa toma tu vekuretoġa etanuni. Ema ġia tu au na fore kurokurona ta baviniiani. Mo fore kurokurona iatanai tu ara variġuna ta etoreato, mo tu ta asi beribani, beġabiani tarimana na moġo beribaiani.”

Vevaġa-riba guruġana Taiatira ai ekalesia doġorona ġena

¹⁸ “Taiatira ai ekalesia doġorona ġeri aneru tu maġesina bono tore-vinia:

Barau Natuna, matana tu karava moreri noġa moġo kimorekimore, ma kwakuna fanafanari tu auri boraborari karava na ġegaburini, benamo ġevei-ginikaurini nai ġeveġia-veġiani kavana, ġena guruġa tu maġeri: ¹⁹ Ġemu ġauvei, ġemu veuravini ema veġabidadama, ġemu vetuġunaġi iaġovini ema vevaġa-gwaġiġi, ema toma ġauvei oveiani tu barego lelevaġi, tovotovonai oveirito-ġoi moġeri tu ovanaġirini. Moġeri mabarari aġita-iaġomarini, be ribagu.

²⁰ Senaġi mai dagara sebona ġoi ġemu ai maniġa tu asi veġata aura-viniani. Ġoi tu Iesebel, tauġena moġo evekiraġini peroveta vavinena etoni maniġa, ġoi na tu oġabi-raġeani. Mani vavine ġena vevaġa-riba na au ġegu vetuġunaġi-iaġovini tarimari ġemata-boraġani ema kwaivakuku ġevinirini bureġari ġeġanirini. ²¹ Au na ġia tu ġena taimi aviniato, mo mata-boraġa veġari na bene vetuġamaġi-kure ġana. Senaġi ġia tu asi veġata eurani bene vetuġamaġi-kure. ²² Moġa lorinai ġia tu genagena gabunai bafiu-kauani, monai bea midigu-midiguni. Ġia ġesi veġuravanaġi veġari ġeveini tarimari maki ġia ġesi midigumidigu baregona beġe ġabi-sebonaiani. Bema ġia Iesebel ġena

veğura-vanaği veigari na asi bege vetugamaği-kureni nai tu, mo midigumidigu bege gabiani. ²³ Ğia natuna maki au na bavaği-maserini. Benamo monana ekalesia doğorori mabarari bege ribani, au tu tarimarima nuğari iağasiri ema ğeri tuğamaği aragağirini tarimagu. Ema ğomi tata maki ğemi veiga ilailari ai voimi bavinimini.

²⁴ Ğomi Taiatira ai ekalesia kotari tu Iesebel ğena vevağariba rakavari asi ğokorana-iağirini ema Satani ğena iaunega vekuretoğari, dobudoburi ğekirağirini, tu asi ğoribarini. Ğomi mani ğemi tu avaga-guruğa korikorimini, ğemi ai meto ta tu asiğina ğinavaği batore-kauani. ²⁵ Dagara baregona tu, mani kara ğemi ai maniğa, moğa boğono ğabi-gigitaria mo, au bana ğenoğoi-iağoma.

²⁶ Bekokoreni ema au ğegu ura bekorana-iağiani mo magona bea gabiani tarimana tu, au na maoro baviniani, tano bara beseri beguine-iağirini. ²⁷ Ğia na tanobara beseri tu auri togoina na beğori-kaurini ma seğukana baregona ğesi, ma tano ğurori noğa bekwari-kira kirarini. Au na ğia seğuka baviniani, Tamagu ğenana seğuka ağabiato ilailanai. ²⁸ Ema ğia tu au na lağani visiğuna baviniani, (mo seğuka vetoğana). ²⁹ Ma seğana tarimana na Iauka Veaga na ekalesia doğorori kara ekiravara-vinirini guruğari bene seğağiri.”

3

Vevağariba guruğana Sadis ai ekalesia doğorona ğena

¹ “Sadis ai ekalesia doğorona ğeri aneru tu maigesina bono tore-vinia:

Barau Iaukana imaima ruarua (7) ğia ğenai ğetanuni ema visiğu imaima ruarua (7) eğabi-tağorini tarimana ğena guruğa tu maigeri: Ğoi na ğauvei oveirini tu au ma ribagu. Tarimarima na ğoi ğekirağimuni, ğekirani, “Mani ekalesia tu mağuri” ğetoni, senaği korikorina ğoi tu mase otanuni. ² Notatağa, ğemu ai veğabidadama mağurina kotuna moğodori emase-vağini maniğea novağa-kokorea. Korana au na ğoi ğemu ğauvei ağıoitağoato dia roroğoto au ğegu Barau ğoiranai. ³ Moğesina naima Vari Namona ğoseğağiato ma ğoğabi-rağeato maniğa boğono tuğamağia ema boğono korana-iağia, be ğemi rakava ğerina ğovetuğamaği-kure. Bema asi botatağani nai, au ğemu ai noğa moğolema tarimana ta kavana baiağosini. Be kamara taimi ai basi rağasini, moğa tu asi kota maki boribaiani.

⁴ Senaği ğoi ğemu tarima kotari Sadis ai manigeri, ğeri dabuğa asi kota maki ğevağa-miro-kararito. Ğia manigeri tu au ğesi bağa rakao-rakao vegogoni, ma dabuğa kurokurori bağa riğorini, korana ğia ğeri veiga tu iobukaiobuka bene.

⁵ Bekokoreni tarimana tu ġia kavari dabuġa kurokurori na bavaġa-dabuġaiani. Au na ġia arana maġuri bukana na asi barumu-fitoġaiani, a au Tamagu ma ġena aneru ġesi ġoirari ai ġia arana bakiraġi-foforiani.

⁶ Ma seġana tarimana na Iauka Veaġa na ekalesia doġorori kara ekiravara-vinirini guruġari bene seġaġiri.”

Vevaġa-riba guruġana Filadelfia ai ekalesia doġorona ġena

⁷ “Filadelfia ai ekalesia doġorona ġeri aneru tu maiġesina bono tore-vinia:

Davida ġena ki, (vevaġa-maġuri kina), eġabi-taġoani tarimana, tarima veaġana ema moġoni korikorina. Ġia na kara bekeo-fakaiani, tarima ta na asi ma bekou-ġauani riba, ema bekouani dagarana ta na asi ilaila ma bekeoani riba. Mai tarima ġena guruġa tu maiġesina: ⁸ Ġoi ġemu ġauvei oveirini au ma ribagu. Noboġe, ġoiramu noġitaia, ġoi ġoiramu ġatama bokana tu bakeo-fakaia, ma tarima ta asi ġena seġuka ma bekouani. Au ribagu ġoi ġemu kokore tu misina moġo, senaġi au ġegu guruġa tu oġabi-gigitariato, ema au aragu maki asi okira-ġuniġauato. ⁹ Bono ġitaia, mani Satani ġena rubu tarimari maniġeri tu tauġeri ġevkiraġini Iuda tarimari ġetoni, senaġi ġia tu dia Iuda tarimari. Ġia maniġeri tu au na baġabi-iaġosirini, ġoi kwakumu koranai beġeasi tutuġutarini. Benamo beġe riba-maoroni, ġoi tu au na aura-vinimuni. ¹⁰ Ġoi tu au ġegu vevaġa-naġi guruġari okorana-iaġirito ma ovevaġa-gwaġiġito naima, tanobarai veribaġani taimina bevotuni nai, ġoi tu baġitaġau-ginikaumuni. Mo veribaġani na tu mai tanobara iatanai ġetanuni tarimari mabarari batovo-naġirini. ¹¹ Au tu dori aiaġosini. Kara oġabiato maniġa tu bono ġabi-gigitaria, be tarima ta na ġemu korona, ġemu kokore auna, asi bene ġabia. ¹² Bekokoreni tarimana tu au Tamagu ġena Rubu Veaġana duġuna tarimanai bavaġa-iaġoani. Mo gabu asiġina ġinavaġi ma beiaġuiani. Au na ġia ġenai au ġegu Barau arana ema au ġegu Barau ġena vanuġa baregona o siti arana baberaiani. Ierusalemava variġuna tu au ġegu Barau ġena siti, ma mai siti maiġa tu guba na au Tamagu ġenana bemariġoni. Au aragu variġuna maki ġia ġenai batoreani.

¹³ Ma seġana tarimana na Iauka Veaġa na ekalesia doġorori kara ekiravara-vinirini guruġari bene seġaġiri.”

Vevaġa-riba guruġana Laodikea ai ekalesia doġorona ġena

¹⁴ “Laodikea ai ekalesia doġorona ġeri aneru tu maiġesina bono tore-vinia:

Guruġa moġoni korikorina ekiraġiani tarimana arana Amen ġenana eiaġosini. Ġia tu ma ġena vetuġamaġikau e

Barau ġena guruġa evaġa-moġoni korikoriani ema ekiraġi-foforiani tarimana, ema Barau na eveirito dagarari mabarari ġenana ġeiaġomato tarimana ġena guruġa tu maiġeri: ¹⁵ Ġoi ġemu ġauvei oveirini au ma ribagu. Au ribagu, ġoi tu dia faraka ema dia seġuka. Au ġegu ura sebona ġoi tu boro faraka moġo o boro seġuka moġo! ¹⁶ Senaġi ġoi tu seġuseġu, a dia seġuka moġo o dia faraka moġo. Moġesina naima ġoi tu au bokagu na bakanunu-fitoġamuni. ¹⁷ Ġoi tu okirani, 'Au tu ġegu farefare vovoka tabutabu, ġegu-ġagu ġutuma gorogoro bavaġa-vegogori, be au tu ilaila, kara ta asi ma atuġamaġiani.' Senaġi ġoi tu asi oriba-maoroni ġoi tu madi kekei ma vetuġamu, asi ġemu asi ġamu, ġoi tu mata-bubu ema asi dabuġamu, korimu. ¹⁸ Au na ġoi asisiba-vinimuni, akiramuni, au ġeguna golo bono voi. Korana auna golo tu karava na evaġa-veveato, benamo momori mabarari tu ġeiareverito. Be au ġegu ai mai golo bovoiani nai tu, botaġani. Ema dabuġa kurokurori maki bono voi, be bono vedabuġa-iaġi, kefimu korina maiakana bono kou-ġaua. Ema mata muramurana maki bono voi, be matamu ai bono torea, bena bono boġeboġe. ¹⁹ Au na aura-vinirini tarimari tu akira-feirini ema atoto-maororini. Moġesina naima ġemu maġuri ema veiġa bono tuġamaġi-ginikaua, benamo bono vetuġamaġi-kure ma bono raka-kure.

²⁰ Noseġaġi! Au ġatama-bokai aruġa-taġoni ma afidifidini. Bema tarima ta na au garogu beseġaġiani, benamo ġatama-boka bekeo-fakaiani nai, au baraka-toġani, benamo ġia ġesi baġa ġaniġanini ema ġia maki au ġesi beġaniġanini. ²¹ Bekokoreni tarimana tu au na maoro baviniani, au ġesi ġegu teronai baġa tanuni. Au kavana, au akokoreto nai Tamagu ġena teronai Tamagu ġesi ġatanuni.

²² Ma seġana tarimana na Iauka Veaġa na ekalesia doġorori kara ekiravara-vinirini guruġari bene seġaġi."

4

Barau ġena terona gubai

¹ Maiġa murinai au aboġe-iaġoto tu, ġatama-boka vekeofaka-taġo guba vanuġanai aġitaiato. Benamo garo ta kibi guruna noġa, mo tovotovonai aseġaġiato garona moġa ekirato, "Maiġana noma raġe, be maiġa murinai kara dori ġeġorani dagarari nama vaġa-ġitamu." ² Asikauna Iauka Veaġa na eboroġiguto, benamo ġoiragu ai tu tarima ta guba teronai etanu-taġoto-ġoi aġitaiato. ³ Mo teronai etanu-taġoto-ġoi tarimana vetoġana tu fore arana iaspa ġekimore-kimorerini marevari, ema fore kakakakari arana kanelia marevari kavana, marevana tu irau moġo. Ma mo

terona tu kevau na eġeġeraġiato. Mo kevau vetoġana tu noġa moġo emeral forena kavana. ⁴ Mo terona moġa tu terona gabana ruarua ma vasivasi (24) na ġetore-ġeġeraġiato. Ma mo terona 24 ai tu veġitaġau tarimari baregori tata ġetanuto. Ġia mabarari tu dabuġa kurokurori moġo ġeriġoto, ema tata debari ai tu golo koronari sebori sebori ġeveito. ⁵ Mo terona monana kiriku ekimoreato-ġoi, garo baregori ema ġaita eragato-ġoi. Ma mo terona ġoiranai tu lamefa imaima ruarua (7) ġeġarato-ġoi. Mo lamefa ġeġarato-ġoi moġeri, mo tu Barau iaukana imaima ruarua (7). ⁶ Ema mo terona ġoiranai maki davara veġiaveġiana, nega-vaġuravaġura aisi kavana.

Ma maġuri dagarari vasivasi (4) tu nuġana buroburonai, mo terona ġeruġa-ġeġeraġiato. Ġia ġoirari ema muriri tu matari tu ġutuma. ⁷ Mo maġuri dagarana guinena tu noġa moġo laion, vaġa-ruaruana dagarana tu noġa moġo boromakau tauna, vaġa-toitoina ġoirana tu tarimarima kavana, ema vaġa-vasivasina tu noġa moġo erovoni ugavana kavana. ⁸ Mai maġuri dagarari maiġeri tata faneri tu imaima sebona (6), ma mai faneri maiġeri mabarari tu mata na moġo ġevonuto, faneri nuġana rekeri dagarari maki mata moġo. Ġia tu vanaġivanaġi boġi-laġani asi ġeiaġaraġini, mai guruġa maiġa asi ġevaġa-ketoani, ġekirani:

“Veaġa, veaġa, veaġa,
Vereġauka, Barau tuġutuġu, tu veaġa,
guinenai etanuto-ġoi,
maitoma maki etanuni,
ema ma beiaġomani!”

⁹ Mai teronai etanu-taġoto-ġoi tarimana tu maġuri etanuvanaġi vanaġini. Ma maiġeri maġuri dagarari na mo teronai etanu-taġoto-ġoi tarimana ġevaġa-raġeato-ġoi, e ma vegubakauri ġesi ġetoma-rakarigoato-ġoi, ema ġetanikiuviniato-ġoi nai, ¹⁰ mo veġitaġau tarimari baregori gabana ruarua ma vasivasi (24) tu mo teronai etanuni tarimana ġoiranai ġevetui-tarito-ġoi. Benamo mai maġuri etanu-vanaġi vanaġini tarimana ġetoma-rakarigo viniato-ġoi. Ġeri korona maki ġia ġoiranai ġetore-taririto-ġoi, benamo ġekirato-ġoi,

¹¹ “Ġai ġema Vereġauka ema Barau,
ġoi tu iaru-korokoro,
be tarimarima ema maġuri dagarari mabarari na ġoi tu
beġene vaġa-raġemu, beġene gubakaumu,
ema seġuka maki mabarana ġoi ġemu.
Korana dagara mabarari tu
ġoi na oveirito,

ema ġoi ġemu urai moġo oveirito
ema inította ġetanuni.”

5

Mamoe natuna ema toretore fefana maukana

¹ Benamo aboġeto, mo teronai etanu-taġoto-ġoi tari-mana ġimana aroribanai tu toretore fefana maukana ta aġitaiato. Mo fefa tu tavita-tavitai ma toretorena, ġeiokuato, ema vaġa-imaima ruarua (7) veġata ġekada-ġauato. Mo ġekada-ġaurito gaburi mabarari tu tabu vetoġana ġetoreato. ² Ma gwada rakavarakava aneruna ta aġitaiato, garona tu asikeikeina eġobatato, ekirato, “Deikara tu ilaila mai kumuka tabuna bekokiani riba, e mai fefa maukana ma toretorena bekeoani?” ³ Senaġi tarima ta gubai o tanobarai o tanobara gaburenai ta asi ilaila veġata mo fefa bekeo-fakaiani ema nuġanai beboġe-ġurani. ⁴ Benamo ataġi-rakava rakavato, korana tarima sebona kwarikwari ta maki asi veġata ġeġoitaġoato, mo fefa maukana ma toretorena bekeoani ma nuġanai beboġe-ġurani. ⁵ Benamo mo veġitaġau tarimari baregori ta na ekiraguto, ekirato, “Asi notaġi! Noboġe! Iuda doġorona ġeri laion, Davida Natuna noġitaia, ġia tu ekokoreto. Ġia na mani fefa maukana ma toretorena bekeoani bene, ema mani ġekumuato kumukari taburi imaima ruarua (7) maki bekokirini bene.”

⁶ Benamo aboġeto, Mamoe Natuna aġitaiato. Ġia tu terona nuġana buroburonai eruġa-taġoto-ġoi, mo maġuri dagarari vasivasi (4) ema veġitaġau tarimari baregori tu ġeruġa-ġeġeraġiato. Mamoe Natuna ġitaġitana tu tari na ġevaġi-maseato. Ġia guduna tu imaima ruarua (7) ema matana maki 7. Mo tu Barau iaukana 7 ekiraġirini. Ġia tu Barau na tanobara mabarana ġana etuġu-iaġorito. ⁷ Mamoe Natuna eiaġoto, benamo teronai etanu-taġoto-ġoi tarimana ġimana aroribanai mo fefa maukana ma toretorena moġa eġabiato. ⁸ Fefa maukana ma toretorena eġabiato nai, maġuri dagarari vasivasi ema veġitaġau tarimari baregori 24 Mamoe Natuna ġoiranai ġevetui-tarito. Ġia tata tu ma ġeri hap (gita noġa) ema golo ġurori nuġari ai tu muramura goġuna ma bonari. Mo goġu ma bonari tu Barau ġena tarima veaġari ġeri ġauġau guruġari. ⁹ Benamo ġia na mari variġuna ta maiġesina ġemariato,

“Ġoi na fefa maukana ma toretorena boġabiani ilaila,
ema ġia kumuna ma taburi maki bokeo-fakarini ilaila,
korana ġoi tu ġevaġi-masemuto,

ma ġoi raramu na tau vavine Barau ġena ovoi-vaġirito doġoro mabarari ġerina, e garo mabarari ġerina, ema bese mabarari ema tanobara mabarari na.

¹⁰ Ġoi na ġia tu Barau ġena Basileia doġorona tarimari ai ovaġa-iaġorito,

ema Barau vetuġunaġina beġene iaġo-vini ġana Rubu Veaġa vereri ai ovaġa-iaġorito.

Ġia tu tanobara mabarana iatanai beġe veġorikauni.”

¹¹ Ma aboġe-iaġoto, aneru garori asisebo-asisebo aseġaġirito. Moġeri aneru tu asi iavi-iaviri, milion ġutuma maki ġevanaġirito. Ġia na terona ema maġuri dagarari vasivasi ema veġitaġau tarimari baregori ġeruġa-ġeġeraġirito.

¹² Ma mai mari ġemari-gigitariato, “Mamoe Natuna,

ġevaġi-maseato dagarana,

tu ma ġena maoro, seġuka beġabiani,

e farefare vovoka, e iaunega,

ema kokore beġabiani!

Ema ġia ma ġena maoro tarimarima mabarari na beġe gubakauani,

ma beġe vaġa-raġeani

ema beġe vonevone-raġeani!”

¹³ Benamo Barau na eveirito dagarari mabarari guba nuġanai, tanobara iatanai, tanobara gaburenai, e davara nuġanai dagarari mabarari na mai mari ġevaisiato aseġaġirito,

“Teronai etanu-taġoni Barauna

ema Mamoe Natuna,

tauri ruarua na vevaġa-raġe,

vegubakau, mareva baregona,

ema seġuka beġene ġabiri,

bene iaġo mo vanaġivanāgi asi magona!”

¹⁴ Benamo maġuri dagarari vasivasi na ġevaġa-moġoniato, ġekirato, “Amen!” Ema veġitaġau tarimari baregori ²⁴ ġevetui-tarito, Barau ġetoma-rakariġo viniato.

6

Fefa maukana ma toretorena ġekumukaiato kadari o tabu vetoġari Mamoe Natuna na ekeorito

¹ Benamo au na Mamoe Natuna aġitaiato, fefa maukana ma toretorena vaġa-imaime ruarua (7) ġekada-tariato dagarana kadana giniguinena ekeo-fakaiato. Moġa ekeoato-ġoi nuġanai tu, maġuri dagarari vasivasi fakari ai ġia ta eguruġato, garona tu noġa guba eguruato, ekirato, “Noiaġoma!”

² Aboġe-iaġoto nai tu, hosi kurokurota ta aġitaiato, eraġeto

tarimana ġimana tu ma fevana, ema ġia tu korona ta maki eviniato. Ġia eraka-rosito tu, vetari ai ekokoreto-ġoi ema eiaġoto tu ma bene kokore ġana.

³ Benamo Mamoe Natuna na kumuka vaġa-ruaruana kadana ekeo-fakaiato nai, maġuri dagarana vaġa-ruaruana aseġaġiato, ekirato, “Noiaġoma!” ⁴ Benamo hosi ta ma eraka-rosito. Moġa tu hosi kakakakana. Eraġeto tarimana tu seġuka eviniato, tanobara na maino bene ġabi-veġitaia, be tarimarima tauġeri beġene vevaġi-masemase ġana. Mo tarima tu vetari baġana asikeikeina ta eviniato.

⁵ Kumuka vaġa-toitoina kadana ekeo-fakaiato nai tu, maġuri dagarana vaġa-toitoina aseġaġiato, ekirato, “Noiaġoma!” Au aboġe-iaġoto nai, hosi dubadubana aġitaiato, eraġeto tarimana ġimanai tu dagara ġeri meto vaġa-foforiri o sikele dagarana ta eġabiato. ⁶ Benamo au na garo ta maġuri dagarari vasivasi (4) fakari na eiaġomato aseġaġiato, ekirato, “(Bita doġe be), widi kilo sebona davana tu ġaro sebona ġauveina voina, ema bali (widi kavana) kilo toitoi davana tu ġaro sebona ġauveina voina. Senaġi olive diġana ema vine nanuna tu asi boġono vaġa-rakavari.”

⁷ Ma Mamoe Natuna na kumuka vaġa-vasivasina kadana ekeo-fakaiato nai tu, maġuri dagarana vaġa-vasivasina aseġaġiato, ekirato, “Noiaġoma!” ⁸ Aboġe-iaġoto nai tu, hosi ta aġitaiato, tauġanina ġitaġitana noġa kurokuro. Eraġeto tarimana arana tu Mase, ma mase tarimari iaukari ġetanuni Gabuna (o Hades) tu ġia murina na eraganaġi-raganaġito-ġoi. Tauri ruarua seġuka evinirito, tanobara taviri vasivasi nuġanai tavi sebona beġene ġita-ġaua, be vetari ai, doġe ai, keve rakavari na, ema boġai ġetanuni veġaniveġani dagarari na tarimarima beġene vaġi-maseri.

⁹ Ma kumuka vaġa-imaimana kadana ekeo-fakaiato nai tu, Barau ġena guruġa ġaramanai, e mo guruġa ġevaġa-moġoniato ema ġevvari-fiuato ġaramanai ġevaġi-maserito tarimari iaukari maġuri fata veaġana gaburenai aġitarito. ¹⁰ Ġia mabarari ġekoġo-baregoto, ġekirato, “Vere tuġutuġu, ġoi tu veaġa ema moġoni veġata, aitoma vau ġoi na tanobarai ġetanuni tarimari bovaġa-maoro vinirini, benamo ġai rarama ġevaġa-riġorito bovaġa-voirini?” ¹¹ Benamo ġia mabarari tata dabuġa kurokurori evinirito, ekirarito, negakota roġo ma beġene naritari etato. Beġene vaġa-noga mo, ġia karori toma vetuġunaġi ġeiaġo-vinini tarimari ema tarikakari kotari, ġia ġevaġirito kavana, beġe vaġi-maserini mo, ġeri numera korikori bene ġabia.

¹² Au na Mamoe Natuna aġitaiato, kumuka vaġa-imaima sebona (6) ekeo-fakaiato nuġanai, tano-iaga asikeikeina era-

gato, e ġaro eduba-dubato, dabuġa dubadubari noġa, e ġue evekurevoto, ekakarato rara kavana. ¹³ Ema guba na visiġu ġeketo-firiġoto tanobara ġana, noġa figi maġitari iavara na figi ġauna na eruku-keto ketorini kavana. ¹⁴ Guba maki erekwa-rekwato, noġa moġo fefa maukana, ġetoretore-iaġiani dagarana, ġeiokuani kavana. Ma ġoro ema motu-motu mabarari gaburi ekoki-veġitarito. ¹⁵ Benamo tanobara kiniri, e vereri, e vetari ġitaġauna tauri baregori, e ġeri farefare asisebo tarimari, e kokore rakavarakava tarimari, tuġu-rakaorakao tarimari ema maġuri namona e fakanai ġetanuni tarimari, ġia mabarari kouġa nuġari ai ema ġoro ai fore baregori vekaravari ai ġea gumuto. ¹⁶ Benamo ġoro ema fore baregori ġenoġirito, ġekirato, “Ġai iatamai ġoma ketokau, ġoma lautarima, be teronai etanuni Barauna ġoirana ġenana ema Mamoe Natuna ġena baru baregona ġenana ġoma kure-toġama! ¹⁷ Korana ġia ġeri baru ġarona baregona tu varau bevotu, deikara beruġa-tarini riba?”

7

Barau ġena vetuġunaġi tarimari 144,000

¹ Moġa murinai aneru vasivasi (4) aġitarito, tanobara daiguniri vasivasi ai ġeruġato. Mo aneru na tu tanobara iavarari vasivasi ġelautaririto, tanobarai e davarai asi beġene raga, ema ġau maki asi beġene kwari-ġarevari ġana. ² Ma murinai tu aneru ta ma aġitaiato, ġaro eraġeni rekena na emaraġeto. Mo aneru na maġuri Barauna ġena vevaġa-moġoni vetoġana o makana eġabi-taġoato-ġoi. Ġia na mo aneru vasivasi, Barau na seġuka evinirito tanobara ema davara beġene vaġa-rakavari aneruri, efarara-vinirito, ekirato, ³ “Tanobara, davara, ema ġau asi roġo boġono vaġa-rakavari, bene iaġo mo, Barau ġena vetuġunaġi tarimari bakuri ai ġia ġena vetoġa baġana toreri murinai vau.” ⁴ Moġa murinai Barau ġena vetoġa bakuri ai ġetorerito tarimari mabarari tu 144,000 aseġaġiato. Ġia tu Isaraela doġorori gabanana ruarua (12) mabarari ġerina, doġorori tu maġeri:

⁵ Iuda ġena doġoro tarimari - 12,000

Reubena ġena doġoro tarimari - 12,000

Gad ġena doġoro tarimari - 12,000

⁶ Asere ġena doġoro tarimari - 12,000

Naftali ġena doġoro tarimari - 12,000

Manase ġena doġoro tarimari - 12,000

⁷ Simeona ġena doġoro tarimari - 12,000

Levi ġena doġoro tarimari - 12,000

Isakara ġena doġoro tarimari - 12,000

⁸ Sebulun ġena doġoro tarimari - 12,000

Iosefa ġena doġoro tarimari - 12,000

Beniamina ġena doġoro tarimari - 12,000

Tarima ġutuma lelevaġi dabuġa kurokurori ġeveito

⁹ Moġa murinai aboġe-iaġoto, tarima ġutuma lelevaġi, asi tau iaviġosina, aġitarito. Mo tu tanobara irauirau mabarana tarimana, e doġoro irauirau mabarana tarimana, e bese irauirau mabarana tarimana, ema garo irauirau mabarana tarimana. Ġia mabarabarari tu terona ema Mamoe Natuna ġoirari ai ġeruġato. Ġia mabarari dabuġa maukari kurokurori ġeveito, ema ġimari ai tu galamo lauri noġa dagarari ġeġabito. (Mo tu ġia ġeri kokore vetoġari). ¹⁰ Ġia ġekoġo-baregoto, ġekirato, “Vevaġa-maġuri tu ġita ġera Barau, teronai etanukauni Barauna, e Mamoe Natuna ġerina eiaġomani.” ¹¹ Ma aneru mabarari na tu terona e veġitaġau tarimari baregori ema maġuri dagarari vasivasi (4) ġeruġa-ġeġeraġirito. Benamo Barau ġena terona koranai ġevetui-tarito, ġoirari tano ai, Barau ġetoma-rakarigo viniato, ¹² ġekirato, “Moġoni veġata! Vevaġa-raġe, e mareva baregona, e iaunega, e vevaġa-namo, e vegubakau, e seġuka, ema kokore tu ġita ġera Barau ġena toma bene iaġo vanaġivanaġi, Amen!

¹³ Benamo veġitaġau tarimana baregona ta na edanaġiguto, ekirato, “Mai dabuġa kurokurori na beġe vedabuġa tarimari tu deikara, ema ġia tu ainana beġe iaġoma?” ¹⁴ Benamo avaġa-veseto, akirato, “Ġegu vere, au asi ribagu. A ġoi tu ribamu.” Benamo ġia na ekiravaraguto, ekirato, “Mai tarima maiġeri tu midigumidigu baregori nuġari na ġeiaġomato. Ġeri dabuġa tu Mamoe Natuna, ġinitaġo mamoea, rarana na ġevei-kurokuro-rito. ¹⁵ Moġesina naima, ġia tu Barau ġena terona ġoiranai ġeruġani, ema ġena Rubu Vevaġa nuġanai boġi-laġani ġia vetuġunaġina ġeiaġo-vinini. Ema teronai etanuni Barauna na enari-ġaurini. ¹⁶ Ġia tu asi ma beġe vito-ġenoġoirini, e bokari asi ma beġe koke-ġenoġoini. Ġaro iatari ai asi ma bekirini ema ġaro seġukana na asi ma begugurarini. ¹⁷ Korana terona nuġanai etanuni Mamoe Natuna na beġita-ġaurini. Ġia na beġori-iaġorini maġuri nanuna eġaruani gabuna ġana. Ema Barau na matari gorari mabarari bedau-vaġirini.”

8

Kumuka vaġa-imaima ruaruana (7) kadana

¹ Mamoe Natuna na kumuka vaġa-imaima ruaruana (7) kadana ekeo-fakaiato nai, guba vanuġanai aoa tavina ta veġata guru ta maki asi eraġeto. ² Benamo Barau ġoiranai

ġeruġato aneruri imaima ruarua (7) aġitarito, dudu 7 evinir-ito.

³ Benamo aneru ta ma eiaġomato, fata veaġana sevinai eruġato, ġimanai tu golo ġurona ta. Ġia tu muramura ma bonana barego lelevaġi ġeviniato, Barau ġena tarima veaġari ġeri ġau-ġau ġesi terona ġoiranai golo fatana veaġanai Barau bene varevare-vinia ġana. ⁴ Mo muramura goġuna ma bonana goġuna ema Barau ġena tarima veaġari ġeri ġauġau ġesi, mo aneru ġimana na ġevaraġeto Barau ġoirana ġana. ⁵ Moġa murinai aneru na golo ġurona eġabiato, fata veaġana karavana na evaġa-vonuato, benamo tanobara iatana ġana efu-riġoato. Monana ġaita guruna eraġeto, garo gururi tari ġeraġeto, e kiriku eragato, ema tano eiaġato.

Aneru na ġeri dudu ġefurururito

⁶ Benamo aneru imaima ruarua (7) ġeri dudu ġeġabitorerito, beġene furururi ġana. ⁷ Aneru giniguinena na ġena dudu efururuato, benamo aisi foreri misimisiri ema karava rara ġesi ġesebonato ġevetoreto. Benamo moġeri mabarari tanobara ġana ebubu-riġorito. Ma tanobara tavi toitoi nuġanai tavi sebona eġara-ġosiato, ġau toitoi nuġari ai tu sebori tu ġeġara-ġosirito, e ġauġa ema reġi mabarari ġeġara-ġosirito.

⁸ Aneru vaġa-ruaruana na ġena dudu efururuato nai tu, dagara ta, ġoro-dagara-bara ta noġa ma karavana, davarai evefiu-reito. Benamo daġaru-bara tavi toitoi nuġanai tavi ta tu rarai eiaġoto. ⁹ E daġaru-bara maġuri dagarari toiri-toiri nuġari ai sebori tu ġemaseto, e bouti toiri-toiri nuġari ai sebori tu ġeburuto.

¹⁰ Aneru vaġa-toitoina ġena dudu efururuato nai tu, visiġu-dagara-bara ta kere morena kavana guba na eketoto, benamo ġaruka toiri nuġari ai sebori ai, e ġeġaruġarurini nanuri ai eketo-reito. ¹¹ Mo visiġu arana tu "Mamaki". Nanu gaburi toiri nuġari ai sebori tu ġemamakito. Benamo tarimarima vovoka na mo nanu mamakiri ġeniurito nai ġemaseto.

¹² Aneru vaġa-vasivasina ġena dudu efururuato nai, ġaro e ġue ema visiġu tu taviri toitoiri nuġari ai tavi sebori tu ġesemorito, naima mo tavi toitoiri nuġari ai tavi sebori tu ġemukunato. Moġa lorinai ġaro mamana tavi toitoi nuġanai tavi sebona tu asi emamato, ema boġi tavi toitoi nuġanai tavi sebona ta ġue e visiġu tu asi emamato.

¹³ Benamo aboġeto, ugava ta guba tuġuna vanigerenai erovoto-ġoi aġitaiato, maġesi ekea-fararato, ekirato, "Tanobaraġi ġotanuni tarimami, vetuġami kika! Vetuġami kika! Vetuġami kika! Korana tu aneru toitoi, ġeri dudu roġosi ġere

furururi aneruri, na ġeri dudu beġe furururini gururi ai tu, meto ema midigumidigu barego lelevaġina beġorani.

9

Dudu vaġa-imaimana (5)

¹ Aneru vaġa-imaimana na ġena dudu efururuato, benamo visiġu ta aġitaiato, guba na eketoto tanobarai. Mo visiġu tu guri variġo kwareġana, (iauka rakavari ġeri dibura), kina eviniato. ² Mo guri ekeo-fakaiato nai tu, goġu evebubu-rosito noġa moġo karava baregona goġuna kavana. Benamo mo guri goġuna na ġaro mamana ema guba fakana emukuna-ġaurito.

³ Goġu nuġana na madudu ġeraka-rosito tanobarai, ema seġuka evinirito, seġukana tu kavikavi seġukari kavana. ⁴ Ġia ekirarito, tanobarai ġauġa ta, e tanobarai ġetubuni dagarana ta, ema ġau ta asi beġene vaġa-rakavaia, senaġi deidei bakuri ai Barau ġena vetoġa o maka asi etanuni tarimari moġo beġene vaġa-rakavari etato. ⁵ Ekirarito maki, mo tarima asi beġene vaġi-maseri, senaġi ġue imaima (5) nuġanai beġene vaġa-midigu midiguri. Mo midigumidigu ġeġanito moġeri tu kavikavi na tarima ekavirini midiguna kavana. ⁶ Mo ġue imaima nuġanai tarimarima tu ġemase ġana mase beġe vetauani, senaġi asi beġe maseni. Ġeri ura baregona ġemase beġe toni, senaġi mase ġerina beveġitani.

⁷ Mo madudu ġitaġitari tu hosi noġa, ġea vetari ġana ġeruġa-toreto. Ġia debari ai tu golo koronana noġa moġo dagarana ta, ema ġoirari ġitaġitari tu tarima ġoirari kavana. ⁸ Ġuri tu vavine ġuri noġa moġo, doġari tu laion doġari kavana. ⁹ Kobari kouġauri ġana dabuġana tu auri dabuġana kavana. Faneri gururi tu hosi asisebo kwakuri gururi ema kariota asisebo vetari nuġanai ġeraka-toġani gururi kavana. ¹⁰ Ġia tu ma ġiġuri, ema ġiġuri bonari tu kavikavi ġiġuri bonari kavana. Ġiġuri nuġari ai tu tarimarima ġue imaima (5) beġene vaġa-midigu midiguri seġukana etanuni. ¹¹ Ġia tu ma ġeri vere baregona o kini. Ġia na eġita-ġaurini. Ġia dagarana tu mo guri variġo kwareġana aneruna. Mo aneru arana Heberu garori ai tu Abadon, ma Grik garori ai tu Apolion, (anina tu vaġa-rakava kwaikwai tarimana).

¹² Rakava baregori giniguinena tu bekori moġa, ma ruarua tu vau beġe iaġomani.

Aneru vaġa-imaima sebna (6) na dudu efururuato

¹³ Aneru vaġa-6 na ġena dudu ma efururuato, benamo fata veaġana daiguni vasivasi ai gudu vasivasi moġeri ġerina garo ta eiaġomato aseġaġiato. Mo fata tu golo na ġeveiato, ma

Barau ġena terona ġoiranai etanuni. ¹⁴ Mo garo na aneru vaġa-6 na ma ġena dudu moġa ekiraiato, ekirato, “Aneru vasivasi, ġaruka baregona arana Euftrate ai ġebaru-taririto, moġeri noruġa-vaġiri.” ¹⁵ Benamo mo aneru vasivasi eruġa-vaġirito, mai laġani, mai ġue, mai ġaro, mai aoa ġana Barau na eġabi-torerito tu, tarima toitoiri nuġanai sebona tu beġene vaġia. ¹⁶ Hosi tarimari hosi ai ġeraġeto ġena numera tu milion sinau ruarua (200). Mai numera tu aseġaġiato. ¹⁷ Mo hosi e iatari ai ġeraġeto tarimari au ġegu mata-vanaġi ai vetoġari tu maiġesina aġitarito: Ġia kobari kouġauna ġana auri dabuġana tu karava ġeġarani kakakaka karavari kavana, e blu, ema karava moreri o salfa borabora kavana. Hosi debari tu laion debari kavana, ma bokari tu karava e goġu ema karava moreri ġeraka-rosito. ¹⁸ Mo tarimarima vaġa-midigumidiguri dagarari toitoi moġeri, karava, goġu, ema karava moreri o salfa, hosi bokari na ġeraka-rosito dagarari, na tarimarima toiri-toiri nuġanai sebori-sebori tu ġevaġi-maserito. ¹⁹ Mo hosi ġeri seġuka tu bokari ai ema ġiġuri ai maki. Korana ġiġuri tu mota kavana, ma debari. Mo ġiġuri debari na tarimarima ġevaġa-midigu midigurito-ġoi.

²⁰ Tarimarima oreri, mo vevaġa-midigumidigu dagarari toitoi na asi ġevaġi-maserito tarimari, tu roġo asi ġevetuġamaġi-kureto ġimari ġauveiri ġerina. Iauka rakavari toma-rakarigori ema asi ġeboġeboġeni e asi ġeseġaġini ema asi ġerakani kwaivakukuri, golo, silva, auri boraborari, fore e ġau na ġevairito dagarari toma-rakarigori asi ġevaġa-dokoato. ²¹ Ema ġeri vevaġideba, ġeri meġameġa, ġeri mata-boraġa veiġari, ema ġeri lema ġerina maki asi ġevetuġamaġi-kureto ma asi ġeraka-kureto.

10

Aneru ema toretore fefana maukana misina

¹ Benamo aneru ta, kokore lelevaġi aneruna, guba na ma emariġoto-ġoi aġitaiato. Ġia tu magube na ġevaġa-dabuġa maukaiato, ma debana iatanai tu kevau ta. Ġia ġoirana tu ġaro mamana noġa, ema kwakuna tu karava ġemoreni kavana. ² Ġimanai tu toretore fefana maukana misina ta vekeo eġabitaġoato-ġoi. Ġia kwakuna aroribana tu davarai etoreato, ma kwakuna kaurina tu tanobarai etoreato. ³ Benamo eġaba-baregoto, laion eniarani nai eġabani kavana. Ġia eġabato murinai, ġaita imaima ruarua (7) garori ġeguruġato, (ġia ġevaġa-veseato). ⁴ Mo ġaita 7 ġeguruġato moġeri dori atore-vanaġirito, senaġi guba na garo ta eiaġomato, ekirato, “Mani ġaita 7 kara beġe kiraġiri maniġeri tu nokure-toġari, asi bono tore-vanaġiri.”

⁵ Benamo mo aneru, davarai e tanobarai kwakuna etorerito aneruna, aġitaiato, ġimana aroribana eġabi-vaishiato, guba vanuġana eduġiato, ⁶ benamo tanu-vanaġivanaġi Barauna aranai guruġa-fofori gwaġiġina eveiato. Guba ema nuġari ai ġetanuni dagarari mabarari, e tanobara ema nuġari ai ġetanuni dagarari mabarari, ema daġaru-bara ema nuġari ai ġetanuni dagarari mabarari tu ġia na eveirito. Ġia aranai mai guruġa-fofori gwaġiġina eveiato, ekirato, “Taimi varau bekori, Barau asi ma bevaġa-nogani. ⁷ Senaġina aneru vaġa-imaima ruaruana (7) na ġena dudu befururuani neganai, Barau ġena guruġa vekuretoġari veiġari ema boioġari beġe ġorani, ġena peroveta tarimari ġeri ai ekiraġi-foforirito ilailari ai.”

⁸ Benamo guba na aseġaġiato garona na ma evaġa-guruġaguto, ekirato, “Noiaġo, mo aneru davarai e tanobarai eruġani aneruna, ġimanai toretore fefana maukana evekeo-taġoni, moġea noġabia.” ⁹ Benamo aiaġoto, mo aneru akira-iato, mani toretore fefana maukana misina nevinigu atato. Benamo ġia na ekiraguto, ekirato, “Noġabia, be noġani-ġosia! Bokamu ai mamina tu gode mamina maki bevanaġiani, senaġi nuġamu tu bevemukini.” ¹⁰ Benamo toretore fefana maukana misina mo aneru ġimana na aġabiato, benamo aġaniato. Aġaniato mamina murugu ai tu gode mamina maki evanaġiato, senaġi aġani-ġosiatu nai, nuġagu tu evemukito.

¹¹ Benamo evaġa-guruġaguto, ekirato, “Tanobara beseri ġutuma, garo irauirau tarimari ema ġeri vere baregori o kini ġeri ai karakara beġe ġorani dagarari ma bono peroveta-iaġiri.”

11

Vevaġa-moġoni tarimari ruaru

¹ Benamo vaġa-vetovo ġauna ta, ġitaġitana togoi noġa, eviniguto, benamo ekiraguto, ekirato, “Noiaġo, Barau ġena Rubu Vevaġa ema fata vevaġana noa makaia, ema monai toma-rakariġo tarimari vira bono iaviri. ² Senaġi mani Rubu Vevaġa nuġanai Iuda tarimari ġeri toma-rakariġo gabuna maġuna murikana, maniġa tu bono iaġuia, asi bono makaia, korana maniġa tu irau bese tarimari ġeri (ġuriġuri gabuna) evinirito, ġia na mai vanuġa baregona vevaġana ġue ġabana vasivasi ma ruaru (42) nuġari ai beġe fanafana-tariani. ³ Au vaġa-moġonigu tarimari ruaru seġuka bavimirini, benamo ġaro mabarana 1,260 Barau na bevinirini guruġari beġe kiraġi-foforirini. Ġia tu fuse-dabuġari na beġe vedabuġani.”

⁴ Mai vaġa-moġonigu tauri ruarua tu mo olive ġauri ruarua ema mo lamefa torekauri dagarari ruarua, tanobara Verena ġoiranai ġeruġani moġeri. ⁵ Bema tarima ta na nevaġa-rakavari betoni nai tu, bokari na karava beġe raka-ro-sini, benamo inairi beġe vaġa-buataririni. Ġia ġevaġa-rakavari beġe toni tarimana tu moġesina bemaseni. ⁶ Maiġeri tarima ruarua tu ma seġukari guba beġe kou-ġauani, benamo ġia peroveta guruġari beġe kiraġirini ġarori ai tu, ġura asi beraguni. Ema ma seġukari maki, nanu beġe kurevoani, rarai beiaġoni, e beġe urani ġarori ai tarimarima vaġa-midigumidiguri dagarari irauirau tanobarai beġe vaġa-ġorarinini.

⁷ Ġeri vevarifiu beġe vaġa-magoani ġaronai, vevaġa-rakava dagarana guri variġo kwareġana, (iauka rakavari ġeri dibura), nuġana na beraka-ro-sini, benamo ġia bevaġa-vevaġirini. Ġia ġeri seġuka bevanaġiani, benamo bevaġi-maserini. ⁸ Benamo ġia tauġaniri tu vanuġa baregona dabarana nuġanai gena-fitari beġe tanuni. Guruġa vea-banaġinai mo vanuġa barana arana ġekiraġiani tu Sodoma ema Aigupito. Ġia tauri ruarua ġeri Vereġauka tu mo vanuġai ġevaġa-satauroato. ⁹ Ġaro toitoi ma kwana nuġari ai bese irauirau, doġoro irauirau, garo irauirau, e tanobara irauirau tarimari ġia tauġaniri beġe ġitarini, senaġi guriguriri tu asi beġe urani. ¹⁰ Ġia ġeri mase dainai tanobarai ġetanuni tarimari tu beġe iakuni, beġe ġani-vegogoni e karori tata ġeri varevare beġe tuġuni; korana tu mai peroveta tarimari ruarua na tanobarai ġetanuni tarimari ġeri ai midigumidigu baregona ġevaġa-ġoraiato.

¹¹ Senaġi mo ġaro toitoi ma kwana ġekorito murinai, maġuri iaġana Barau ġenana ġia tauri ruarua nuġari ai eraka-toġato, benamo ġeruġa-vaisito. Ġia tauri ruarua ġeġitarito tarimari mabarari ġegari-rakavato. ¹² Benamo vevaġa-moġoni tauri ruarua na garo baregona ta ġeseġaġiato, guba na emariġoto, ġia evaġa-guruġarito, ekirato, "Maiġana ġomaraġe!" Benamo tauri ruarua magube ta nuġanai guba ġana ġevaraġeto, ġari inai tarimari ġoirari ai. ¹³ Mo aoa nuġanai moġo tano-iaga baregona eragato, benamo vanuġa baregona taviri gabanana (10) nuġanai tavi sebna tu evaġa-mouato, ma tarima mabarari 7,000 ġemaseto. Senaġi tarimarima oreri tu ġegari-rakavato, benamo Guba Barauna ġevaġa-raġeato.

¹⁴ Rakava vaġa-ruaruana tu bekoru moġa, senaġi vaġa-toitoina tu dori eiaġomani.

Dudu vaġa-imaima ruaruana (7)

¹⁵ Aneru vaḡa-ima¹ma ruaruana (7) na ḡena dudu efuru-ruato, benamo garo baregori gubai ḡeguruḡato, ḡekirato, “Tanobara basileiana o veḡitaḡau seḡukana tu ḡita ḡera Vereḡauka ema ḡena Keriso ḡeri basileiai beiaḡo. Be ḡia tu bevere-vanaḡi vanaḡini!” ¹⁶ Benamo veḡitaḡau tauri gabana ruarua ma vasivasi (24), Barau ḡoiranai ḡeri teronai ḡetanuni tarimari, ḡevetui-tarito, ḡoirari tano ai, Barau ḡetoma-rakarigo viniato, ¹⁷ ḡekirato, “Vereḡauka o, Iaru-korokoro Baraumu, otanuni, e otanuto-ḡoi, ḡai na ḡoi ḡatanikiu-vinimuni, korana ḡoi ḡemu seḡuka baregona oḡabiato, e ḡemu Basileia o veḡitaḡau tu varau osina¹iato. ¹⁸ Tanobara irauirau beseri ḡebaruto, benamo ḡoi ḡemu baru ma be¹raḡasi. Mase tarimari kota-viniri taimina, ema mo peroveta tauri, ḡoi ḡemu vetuḡunaḡi tarimari, e ḡemu tarima veaḡari, ema ḡoi aramu ḡematauraiani tarimari keiri baregori voiri viniviniri ḡarona, ema tanobara ḡevaḡa-rakava¹iato tarimari vaḡa-rakavari ḡarona beiaḡoma.”

¹⁹ Benamo Barau ḡena Rubu Veaḡa guba nuḡanai evekeoto, benamo ḡena Kiraḡitore Mauḡana Rubu Veaḡa nuḡanai efoforito aḡitaiato. Benamo kiriku-ḡaita, e garo gururi tari, e guba eguruato guruna baregona, e tano-iaga, ema aisi foreri asikeikeiri ḡeiaḡomato.

12

Vavine ema ḡuḡaia kavana dagarana asikeikeina

¹ Benamo nuḡa-farevaḡi vetoḡana baregona ta gubai efoforito: Vavine ta, ḡaro na evedabuḡato, ma ḡue tu kwakuna gabureri ai, ema visiḡu gabanana ruarua (12) tu korona noḡa, ḡia debanai ḡevetore-ḡeḡeraḡito. ² Ḗia tu ma bantina, ma dori eḡabito-ḡoi, moḡesina nai mero-ḡabi midiguna eḡabiato, be eḡabato-ḡoi.

³ Benamo nuḡa-farevaḡi vetoḡana ta gubai ma efoforito: Ḗuḡaia kavana dagarana asikeikeina ta, kakakakana, debana mabarari tu imaima ruarua (7), guduna mabarari tu gabanana (10), ema korona maki 7 debana tata iatari sebori-sebori torekau. ⁴ Ḗia ḡiḡuna guba visiḡuri toiri-toiri ḡerina sebori-sebori tu tanobara ḡana eiari-firiḡorito. Ḗia tu mo vavine, dori eḡabito-ḡoi, ḡoiranai eruḡato, beḡabini nai, asikauna mero misina bene ḡabia, bene ḡania uranai.

⁵ Vavine eḡabito nai tu, mero evaḡa-ḡoraiato. Mo mero na tanobara irauirau beseri mabarari auri togoina na roḡo beḡori-kaurini ma seḡukana baregona ḡesi. Benamo mero emaḡurito nai ḡeraga-ḡabi-veḡitaiato, Barau e ḡena terona ḡoirana ḡana ḡeḡwa-iaḡoato. ⁶ Mo vavine tu Barau na ḡena erovina-toreato gabuna tano fakana ḡana egari-iaḡoto. Monai beḡe nariani e beḡe ḡubuani ḡaro mabarari 1260 nuḡari ai.

⁷ Benamo gubai vetari ta eḡorato: Maikolo ma ḡena aneru ḡesi ḡuḡaia kavana dagarana asikeikeina ḡevetari-viniato, benamo ḡuḡaia ma ḡena aneru na maki ḡia ma ḡevetari-vinirito. ⁸ Senaḡi ḡuḡaia kavana dagarana tu asi ekokoreto, naima gubai asi ḡeri gabu ai ḡevaḡa-iaḡorito. ⁹ Mo ḡuḡaia kavana dagarana asikeikeina, irau laḡani veḡata motana, arana “Diabolo” o “Satani”, tanobara mabarana eḡofaiato dagarana, tu ḡedori-rosiato, e tanobarai ḡefiu-riḡoato. Ḣena aneru mabarari maki ḡia ḡesi ḡefiu-riḡorito.

¹⁰ Benamo gubai garo baregona ta eguruḡato aseḡaḡiato, ekirato, “Toma ḡita ḡera Barau ḡena vevaḡa-maḡuri, e ḡena seḡuka, e ḡena veḡitaḡau baregona, ema ḡena Keriso ḡena maoro baregona varau beraḡasi. Korana Barau ḡoiranai ḡita tari-kakara boḡi-laḡani evaḡa-daḡarito-ḡoi dagarana tu varau beḡe fiu-riḡoa. ¹¹ Ḣia tu tarikakara na Mamoe Natuna, (ginitaḡo mamoen), rarana ema ḡia ḡena guruḡa moḡoniri ḡevari-fiurito-ḡoi, moḡerina ḡekokoreto, be ḡevaḡa-ketoato. Geri maḡuri asi ḡetuḡamaḡi-kaurito, eiaḡoto mo, ḡea maseto. ¹² Guba o, ema gubai ḡotanuni tarimami o, boḡono iaku! Senaḡi tanobara e daḡaru-bara ḡomi tu vetuḡami kika! Korana Satani tu ḡomi ḡemi ai varau bevariḡosi, nuḡana tu baru na bevonuvonu-raḡe, korana ribana, ḡia ḡena nega tu varau bekubi-rakava.”

¹³ Mo ḡuḡaia kavana dagarana eribato, ḡia tu tanobarai ḡefiu-riḡoato neganai, mero evaḡa-ḡoraiato vavinena murina na ekureto. ¹⁴ Senaḡi mo vavine tu ugava asikeikeina fanena ruarua Barau na eviniato, mo tano fakana, erovina-toreato gabuna, ḡana bene rovo-iaḡo uranai. Ḣia monai tu laḡani toitoi ma kwana beḡene naria ema beḡene ḡubutanua ḡana. Korana monai tu ḡuḡaia, mo mota rakavana, na asi ilaila beḡabi-karaiani. ¹⁵ Benamo ḡuḡaia, mota rakavana, bokana na nanu evaḡa-ḡaru rosiato noḡa ḡabata kavana. Ḣia eurato mo vavine tu mo ḡabata na bene ḡaru-kwareḡaia etato. ¹⁶ Senaḡi tano na mo vavine evaḡa-kavaiato, korana tano evekeoto, benamo ḡuḡaia bokana na eraka-rosito ḡarukana mabarana eboḡeato. ¹⁷ Benamo ḡuḡaia kavana dagarana na mo vavine ebaruvini-rakavaiato,

benamo eiaġoto, mo vavine besena, Barau ġena taravatu guruġari ġekorana-iaġirito-ġoi ema Iesu ġena vevarifiu guruġari ġevaġa-moġonirito-ġoi tarimari mabarari evetari-vinirito. ¹⁸ Benamo ġuġaia tu kone ai ea ruġato.

13

Davara na vevaġa-rakava dagarana ebere-rosito, moġa tu Keriso ġofaġofana

¹ Benamo au na vevaġa-rakava dagarana ta aġitaiato, daġaru-bara na eraka-raġeto. Ġia guduna mabarari tu gabanana (10), e debana mabarari tu imaima ruarua (7). Korona mabarari tu gabanana (10). Moġeri korona tu ġia guduna tata ġeri ai, ma debana tata ġeri ai tu Barau vaġa-rakavana arana. ² Mo vevaġa-rakava dagarana aġitaiato, moġa ġitaġitana tu lepadi noġa, (lepadi tu taiga noġa), a kwakuna tu bea kwakuri kavana, ema bokana tu laion bokari kavana. Benamo ġuġaia kavana dagarana asikeikeina tauġena ġena seġuka, ġena terona, ema ġena maoro eġabirito, mo vevaġa-rakava dagarana eviniato. ³ Vevaġa-rakava dagarana debana tai tu giri baregona ta, ġevaġi-maseato girina, senaġi mo manuġa baregona tu enamoto. Tanobara tarimari mabarana mo vevaġa-rakava dagarana ġenai nuġari ġefarevaġi-rakavato, benamo ġia murinai ġerakato. ⁴ Tarimarima mabarari na ġuġaia ġetomarakariġo viniato, korana ġia ġena seġuka tu mo vevaġa-rakava dagarana eviniato. Ema vevaġa-rakava dagarana maki ġetomarakariġo viniato, ġevedanaġito, ġekirato, “Dei tu mai vevaġa-rakava dagarana kavana? Dei na ġia bevetari-viniani riba?”

⁵ Mo vevaġa-rakava dagarana tu maoro eviniato tu, veiavi guruġari ema Barau vaġa-rakavana guruġari bene kiraġiri ġana, ema ġue gabana vasivasi ma ruarua (42) nuġari ai ġena maoro bene ġauvei-iaġiri. ⁶ Benamo muruna ekeoato, ma Barau vaġa-rakavana guruġari ekiraġi-matamato; Barau arana ema ġena tanu gabuna ekira-rakavarito, ema gubai ġetanuni tarimari mabarari evaġa-rakavarito. ⁷ E maoro eviniato, Barau ġena vevaġa tarimari bene vetari-viniri nuġanai bene kokore, be ġia bene vaġa-darereri ġana. Ema seġuka eviniato, doġoro mabarari, e bese mabarari, e garo mabarari, ema tanobara mabarari bene ġori-kauri ġana. ⁸ Tanobarai ġetanuni tarimari mabarari na ġia beġe toma-rakariġo viniani. Maġeri tarima tu, Barau na tanobara roġosi bere veia veġata, arari mo Mamoe Natuna, ġevaġiato dagarana, ġena maġuri bukanai arari asi etorerito tarimari.

⁹ Ma seḡana tarimana tu bene seḡaḡi. ¹⁰ Barau beurani dibura numanai beḡene baru-taria betoni tarimana tu, dibura numanai beḡe baru-tariani veḡata. Barau beurani vetari baḡana na beḡene vaḡi-masea betoni tarimana tu, vetari baḡana na beḡe vaḡi-maseani. Maiḡeri guruḡa na Barau ḡena tarima veaḡari evaḡa-guruḡarini, beḡene vevaḡa-gwaḡiḡi, ema ma ḡeri vetuḡamaḡikau ḡesi beḡene tanu.

Vevaḡa-rakava dagarana vaḡa-ruaruana, moḡa tu peroveta tarimana ḡofaḡofana

¹¹ Moḡa murinai au na vevaḡa-rakava dagarana ta ma aḡitaiato, tano na everaḡa-raḡeto. Ḡia guduna tu ruarua, Mamoe Natuna guduna kavana, ema ḡia tu ḡuḡaia kavana eguruḡato-ḡoi. ¹² Ḡia na vevaḡa-rakava dagarana giniguinena moḡa aranai ḡena maoro e seḡuka mabarari eḡauveiaḡirito. Ma ḡia na tanobara tanu-iaḡina tarimari mabarari elau-naḡirito, mo vevaḡa-rakava dagarana giniguinena, debana giri baregona, ḡevaḡi-maseato girina, manuḡana enamoto dagarana, beḡene toma-rakariḡo vinia etato. ¹³ Mai vevaḡa-rakava dagarana vaḡa-ruaruana mainana veḡa boruri baregori ema vetoḡa irauri tari eveirito-ḡoi. Ta tu, ḡia na tarimarima mabarari ḡoirari ḡutuḡutunai karava guba na evaḡa-mariḡoato. ¹⁴ Ḡia tu vetoḡa boruri kotari eviniato, mo vevaḡa-rakava dagarana giniguinena ḡoiranai eveirito, tanobarai ḡetanuni tarimari eḡofa-darererito. Ma ekirarito, mo vetari baḡana na ḡevaḡa-beroato, ma toma roḡo emaḡuritanuni vevaḡa-rakava dagarana, moḡa gubakauna ḡana tu vetoḡana dagarana o laulauna ta beḡene veia, benamo ḡene vaḡa-ruḡa-vaisia etato. ¹⁵ Mo vevaḡa-rakava dagarana vaḡa-ruaruana tu seḡuka eviniato, vevaḡa-rakava dagarana laulauna giniguinena moḡa iaḡa bene vinia, be bene guruḡa, ema mo vevaḡa-rakava dagarana laulauna asi ḡeurani toma-rakariḡo-vinina tarimari mabarari bene vaḡi-maseri ḡana.

¹⁶ Benamo tarimarima mabarari, misiri e baregori, ma ḡeri farefare ḡutuma tarimari e asi ḡeri farefare tarimari, tuḡu-rakaorakao tarimari e fakai ḡetanuni o dia tuḡu-rakaorakao tarimari, etuḡu-naḡinaḡirito vetoḡa o maka ta ḡimari aroribari ai o bakuri ai beḡene ḡabia etato. ¹⁷ Moḡesi beḡene vei, be tarima ta dagara ta asi bene voivoi-kava o asi bene voivoi-iaḡi-kavaia, senaḡi mo vevaḡa-rakava dagarana giniguinena ḡena vetoḡa o maka, mai tu ḡia arana o arana eruḡa-boroḡiato numerana, ḡenai tarimana ḡereḡana moḡo dagara bene voi e bene ḡwa-voivoi. ¹⁸ Iaunega tu maiḡa: Nuḡa-mama o tuḡamaḡi-faka tarimana na mo vevaḡa-rakava dagarana

numerana bene vaġa-gaua, korana mo numera tu tarima ta numerana. Numerana tu maiġa: 666.

14

Ginitaġo mamoe na evoi-vaġirito tarimari ġeri mari

¹ Benamo aboġeto tu, Mamoe Natuna ġoiragu ai aġitaiato, Siona Ġoronai eruġa-taġoto-ġoi, ema ġia sevinai tarimarima 144,000 ġeruġa-taġoto-ġoi. Bakuri ai tu ġia arana ema Tamana arana ġevetoreto. ² Benamo guba na garo ta ġaruka vovoka ġeġaru-gwadani gururi ema guba eguruani guruna noġa aseġaġirito. Mo guru tu noġamo hap ġelauni tarimari na ġeri hap ġelaurito-ġoi gururi kavana. ³ Ġia tu mo terona, e maġuri dagarari vasivasi (4), ema veġitaġau tarimari baregori ġoirari ai mari variġuna ta ġemariato. Tarima ta na mo mari moġa marimarina tu asi bedoġariani riba, senaġi mo tanobara na ginitaġo mamoe na evoi-vaġirito tarimari 144,000 ġereġari na moġo. ⁴ Mai tarima maiġeri tu vavine ġesi asi ġekimato o asi ġeveġura-vanaġito, be asi ġemiroto, ġia tu tauġeri ġevenaumato, be ġia tu namo vedaurea. Ġia tu Mamoe Natuna aiġana aiġana eiāġoni nai, murina na ġerakani. Tarimarima vekaravari ai ġia tu Barau na evoirito, ma Barau ema Mamoe Natuna ġeri tarimarima ġiniguineri ai ġeiaġoto. ⁵ Mururi na ġofaġofa guruġana ta asi ġekiraġiato, ġia ġeri ai rakava misina ta maki asiġina ġinavaġi.

Aneru toitoi

⁶ Benamo au na aneru ta maia guba e tano fakari na erovoto-ġoi aġitaiato. Ġia ġenai tu Vari Namona, betanu-vanaġi vanaġini varina. Ġia na mai Vari Namona tu tanobara mabarari, e doġoro mabarari, e garo mabarari, ema bese mabarari tanobarai ġetanuni ġeri beġene vari-fiua ġana. ⁷ Eguruġa-fararato, ekirato, “Barau garina boġono vei ema Barau boġono vaġa-raġea! Korana tu ġia ġena vevaġa-kota aoana tu varau beraġasi. Guba, e tanobara, e daġaru-bara, ema nanu eġaruani gaburi eveirito Barauna boġono tomarakariġo vinia.”

⁸ Aneru vaġa-ruaruana murina na eiāġomato, benamo ekirato, “Beketo, Babulona baregona varau beketo. Ġia na tanobara irauirau beseri mabarari ġia ġena veġura-vanaġi wainina gwaġiġina evaġa-niurito.”

⁹ Ma aneru vaġa-toitoina ġia murina na eiāġomato, benamo eguruġa-fararato, ekirato, “Bema tarima ta na mo vevaġa-rakava dagarana ema iouiouna dagarana betomarakariġo viniani, ema ġena maka bakunai o ġimanai beġabi-raġeani tu, ¹⁰ ġia maki Barau ġena baru baregona wainina

beniuani. Mo baru baregona wainina gwaḡiḡina moḡa tu mabarana Barau ḡena baru kapusina nuḡanai ebubu-ḡuraiato. Ġia tu aneru veaḡari ema Mamoe Natuna ḡoirari ai karava morena e salfa nuḡanai bemidigu-midiguni. ¹¹ Ġia mo karava moreri nuḡanai beḡe midigu-midiguni goḡuna tu beraḡe-vanaḡi vanaḡini asi magona. Ma vevaḡa-rakava dagarana ema ḡia vetoḡana o laulauna dagarana beḡe toma-rakariḡo viniani tarimari o ḡia arana makana beḡe ḡabiani tarimari tu, boḡi-laḡani asi beḡe iaḡaraḡini.”

¹² Mainana Barau ḡena tarimarima veaḡari, Barau ḡena taravatu ḡekorana-iaḡiani ema Iesu ḡenai ḡevetuḡamaḡikauni tarimari, evaḡa-guruḡarini, beḡene vevaḡa-gwaḡiḡi ema beḡene kokore.

¹³ Benamo guba na garo ta ma aseḡaḡiato, ekirato, “Maiḡeri guruḡa notoreri: Maitoma beiaḡoni tu, Vereḡauka ḡena maḡuri nuḡanai ḡetanuni tarimari beḡe maseni tu beḡene iaku.” Iauka Veaḡa evaḡa-veseto, “Oi, ḡia tu ḡeri ḡauvei e vekwaraḡi na beḡe iaḡaraḡini, korana tu ḡeri veiḡa namori ḡia ḡesi beḡe iaḡo-sebonani.” (Moḡa anina tu, ḡeri vekwaraḡi voina namona beḡe doḡariani veḡata).

Tanobarai kwakwa ḡarona

¹⁴ Benamo aboḡe-iaḡoto, magube kurokurona ta aḡitaiato, ma mo magube kurokurona iatanai tu Tarimarima Natuna noḡa tarimana etanuto. Ġia debanai tu golo koronana ta, ma ḡimanai tu baḡa ḡeḡevana masikona ta. ¹⁵ Benamo aneru ta maia Rubu Veaḡa na ema raka-rosito, bena magube kurokurona iatanai etanuto tarimana ekea-farara viniato, ekirato, “Ḡemu baḡa ḡeḡevana noḡabi-vaisia, benamo ḡaniḡani dagarari nobasi-vaḡiri! Korana kwakwa o basibasi ḡarona varau beraḡasi, tanobarai ḡaniḡani tu beḡe maḡe-ḡosi.” ¹⁶ Benamo mo magube iatanai etanuto tarimana ḡena baḡa ḡeḡevana tanobara iatana na edave-vanaḡiato, benamo tanobara ḡaniḡanina ebasi-vaḡiato, eḡabiato.

¹⁷ Aneru ta maia guba na Rubu Veaḡa nuḡana na ema raka-rosito. Ġia maki ḡimanai tu baḡa ḡeḡevana masikona ta. ¹⁸ Aneru ta maia fata veaḡana na eiaḡomato. Ġia tu karava eḡita-ḡauato-ḡoi aneruna. Ġia eiaḡomato, benamo baḡa ḡeḡevana masikona eḡabiato aneruna ekea-farara viniato, ekirato, “Ḡemu baḡa ḡeḡevana masikona noḡabia, ma tanobara vinena ḡwari ḡureri nokari-vegogori, korana vine ḡwari (o grapes) tu varau beḡe maḡe. ¹⁹ Benamo mo aneru na ḡena baḡa ḡeḡevana moḡa vaḡa-sebona edaveato, benamo tanobara iatana vine ḡwari mabarari ebasi-vaḡa-vegogorito. Benamo moḡesi mabarabarari eḡabirito, ma

vine ġwari ġefanarini gabunai ea bubu-toġarito. Mo vine ġwari ġefanarini gabuna moġa, mo tu Barau ġena baru ekiraġiani gabuna. ²⁰ Mo vine ġwari mabarari vanuġa baregona murikanai vine ġwari ġefanarini gabunai ġefanafanataririto-ġoi gorari beġene riġo ġana. Benamo vine ġwari ġefanarini gabuna na rara eġaru-rosito. Rara eġaru-rosito ġena geboka tu tano bevaraġe mo, hosi muruna dokona, ma ġena mauka tu stadia 1,600 o 300 kilomita.

15

Aneru imaima ruarua (7) ġeri ai vevaġa-midigumidigu dagarari rakavari 7

¹ Benamo gubai vetoġa baregona ta, nuġa-farevaġi dagarana aġitaiato: Aneru 7 aġitarito, ġeri ai tu dagara rakava kwaikwairi 7, tarimarima vaġa-midigumidiguri dagarari. Mo tu dagara rakavari magona. Korana moġeri na Barau ġena baru bevaġa-kori ginikauani.

² Ma davara ta veġia kavana ma karavana aġitaiato. Mo davara sevinai tu mo tarimarima, vevaġa-rakava dagarana ema ġia laulauna dagarana ema ġia arana ekiraġiani numerana ġevaġa-ketorito tarimari, ġeruġa taġoto-ġoi aġitarito. Ġia ġimari ai tu Barau na evinirito hapiri ġeġabi-taġorito-ġoi, ³ ma Barau ġena vetuġunaġi tarimana, Mose, ġena mari ema Mamoe Natuna ġena mari ġemariato-ġoi,

“Vereġauka o, ġoi tu
Iaru-korokoro Barauna,
ġemu ġauvei tu barego,
asi tau vaġa-ilailana

ema namo vedaurea. Ġuru mabarari ġeri Vere o,
ġoi ġemu dabara tu iobukaiobuka ema moġoni veġata.

⁴ Vereġauka o, deikara na ġoi asi begari-vinimuni,
ma ġoi aramu asi bevaġa-raġeani?

Korana tu ġoi moġo ġereġamu veaġa.

Tanobara mabarari tarimari beġe iaġomani,
benamo ġoi beġema toma-rakariġo vinimuni.

Korana tu ġemu veġia iobukaiobukari varau beġema fofori.”

⁵ Maiġa murinai au aboġe-iaġoto, benamo gubai Rubu Veaġa, mo tu Barau na ġena guruġa moġoniri evaġa-foforirini farai numana veaġana, evekeoto aġitaiato. ⁶ Mo aneru imaima ruarua (7), ġeri ai tu tarimarima vaġa-midigumidiguri dagarari rakavari; farai numana veaġana na ġeraka-rosito, dabuġa gwaġiġiri namori ema veġia-veġiari na ġevedabuġato, ema kobari ai tu golo beletari ġetore-ġeġeraġirito. ⁷ Benamo mo maġuri dagarari vasivasi vekaravari ai ta na mo aneru 7 golo diġuri 7 evinirito. Mo

golo diğuri tu tanu-vanağivanaği Barauna ġena baru na evağā-vonu fokafokarito. ⁸ Benamo mo Rubu Veağā tu Barau marevana goğuna ema seğukana goğuna na evağā-vonuato. Tarima ta Rubu Veağā nuğanai asi roğo berakatoğani riba, beiağoni mo, tarimarima vağā-midigu-midiguri dagarari rakavari 7 beğe korini vau.

16

Barau ġena baru diğuri imaima ruarua (7) nuğari ai

¹ Benamo garo baregona ta Rubu Veağā nuğana na eiağomato aseğāgiato. Mo garo na tu aneru 7 evağā-guruğarito, ekirato, “Ġoiāğō, Barau ġena baru na evağā-vonurito diğuri 7 manigeri tanobara iatanai ġoa bubu-firiğori.”

² Aneru giniginena eiağoto, ġena diğuri tanobara iatanai ea bubu-kauato. Benamo manuğā ġitağitari rakava kwaikwairi ma midiguri maki asikeikeiri vevağā-rakava dagarana ġena vetoğā o maka ġeğabiato ema ġia iouiouna dagarana ġetomarakariğō viniato tarimari na ġeğoiatōrito.

³ Aneru vağā-ruaruana ġena diğuri tu davarai ebuburiğōato. Benamo mo davara tu mase tarimana rarana kavana eveito, ma nuğanai mağuri ġetanuni dagarari mabarari ġemaseto.

⁴ Aneru vağā-toitoina ġena diğuri tu ġarukai ema nanu eğaruani gaburi ai ebubuato, benamo rarai ġeiağoto.

⁵ Benamo nanu eğita-ğauani aneruna garona aseğāgiato, ekirato,

“Veağā Baraumu,

ğoi tu tovotovonai otanuto-ğoi,

ema initoma maki otanuni.

Ġoi ġemu kota-vini ġauveina tanobara tarimari ġeri ai mağesina oveiani tu maoro korikori moğō.

⁶ Korana ġia na ġoi ġemu tarimarima veağari ema peroveta tarimari rarari ġevağā-riğorito.

Moğesina naima ġeri veiğā lorinai,

be rara boviniri beğe niu.”

⁷ Benamo Barau ġena fata veağana na garo ta eiağomato aseğāgiato, ekirato,

“Vereğauka o, ġoi tu moğoni veğata Iaru-korokoro Barauna, ġemu kota-vini ġauveiri tu dabara moğoninai ema maoronai oveiani.”

⁸ Aneru vağā-vasivasina ġena diğuri tu ġaro iatanai ebubukauato. Benamo ġaro seğuka eviniato, tarimarima karava na bene ġarari ġana. ⁹ Benamo mo ġaro seğukana gugurana baregona na tarimarima eğararito. Ma monana

tarimarima tu asi ġevetuġamaġi-kureto, benamo Barau asi ġevaġa-raġeato, ne ġia na tu Barau arana ġevaġa-rakavaiato. Barau tu ma ġena maoro baregona maġeri midigumidigu dagarari rakavari bevaġa-ġorarini e asi bevaġa-ġorarini.

¹⁰ Aneru vaġa-imaimana ġena diġu tu vevaġa-rakava dagarana ġena terona iatanai ebubu-kauato, benamo ġena veġitaġau gabuna tu emukuna-furufuruto. Benamo tarimarima midigumidigu baregona na eġabirito, ma meari ġekafu-taririto. ¹¹ Mo midigumidigu ema manuġa dairi ai, ġia na gubai etanuni Barauna ġevaġa-rakavaiato. A ġia tu asi ġeurato ġeri veġa rakavari ġerina beġene vetuġamaġi-kure.

¹² Aneru vaġa-imaima sebonana (6) ġena diġu tu Eufrate ġarukana baregona nuġanai ebubu-ġuraiato. Benamo mo ġaruka baregona eroroto, ġaro eraġeni rekena na kini (ma ġeri vetari doġorori ġesi) beġe iaġomani, moġeri ġeri dabara evaġa-fakaiato. ¹³ Moġa murinai iauka rakavari toitoi farakeġo noġa moġo aġitarito. Ta tu dagara ta ġuġaia kavana, (mai tu Satani), bokana na ema raka-rosito, ta tu vevaġa-rakava dagarana, (mai tu Keriso ġofaġofana), bokana na ema raka-rosito, ma ta tu peroveta ġofaġofa tarimana bokana na ema raka-rosito. ¹⁴ Mo iauka moġeri tu demoni iaukari, ġia na vetoġa irauirauri ġeveirito-ġoi, ema ġeiaġoto tanobara mabarana kiniri ġeri ai, beġenea vaġa-vegogori, be Iarukorokoro Barauna ġena ġaro baregonai tu Barau beġene vaġa-vevaġia ġana.

¹⁵ “Noseġaġi! Au tu lema tarimari kavana baiaġomani! Bevaġa-noga-taġoni ema ġena dabuġa kefinai bevei-taġorini tarimana tu bene iaku. Korana ġia tu kefina kori asi beiaġoni, benamo ġutuma-bara nuġanai asi bemaiakaiani.”

¹⁶ Benamo demoni iaukari toitoi na kini mabarari ġeġori-vegogorito gabu tai, Heberu garori ai mo gabu arana tu Amagedon.

¹⁷ Aneru vaġa-imaima ruaruana (7) ġena diġu tu guba fakanai ebubuato, benamo Rubu Veaġa nuġana na garo baregona ta terona na eiaġomato, ekirato, “Varau bekori!”

¹⁸ Benamo kiriku eragato, e garo gururi tari ġeraġeto, e guba eguruato, ema tano-iaga baregona eragato. Tarimarima tanobarai ġetanu-guineto, monana beiaġoma mo initoma moġesi tano-iaga ta tu asi eġorato. Moġa tu tano-iaga barego lelevaġina veġata. ¹⁹ Benamo vanuġa baregona evetavito, tavi toitoi ġevetoreto, ema tanobara mabarari vanuġari maki ġeġwa-kafu kafurito. Barau na vanuġa baregona Babulona ma etuġamaġi-ġenoġoiato, benamo Barau ġena baru ema nuġa-ġirimaġirima wainina na evaġa-vonu fokafokaiato kapusina eviniato, bene niua ġana. ²⁰ Benamo

motumotu mabarari ġeraga-rekwarekwato ema ġoro maki ġerekwarekwato, be asiġina. ²¹ Ma guba na aisi, fore noġa asikeikeiri, ġeri meto tu pauna sinau sebona (100) kavana, tata tarimarima iatari ai ġeketokauto. Benamo mo tarimarima na Barau guruġa rakavari ġeviniato-ġoi, korana mo aisi, fore noġa asikeikeiri, iatari ai ġeketokauto-ġoi dainai. Korana mo vevaġa-midigumidigu dagarana rakavana moġa tu rakava kwaikwaina.

17

Babulona - veġura-vanaġi vavinena baregona

¹ Benamo mo diġu imaima ruarua (7) ġeġabi-taġorito-ġoi aneruri fakari ai ta tu au rekegu ġana eiaġomato, benamo au ema vaġa-guruġaguto, ekirato, “Noiaġoma, be veġura-vanaġi vavinena baregona ġena veġura-vanaġi voina metona beġabiani metona navaġa-ġitamu. Ġia tu nanu vovoka iatari ai etanuni. ² Tanobarai ġetanuni vereri baregori o kiniri mabarari tu ġia ġesi ġeveġura-vanaġito. Ema tanobarai ġetanuni tarimari maki ġia ġena veġura-vanaġi wainina na ġeniu-babobaboto.”

³ Benamo Iauka Veaġa na eboroġiguto, aneru ta na eġwa-rakaguto, tano fakana ġana eġwa-iaġoguto. Monai vavine ta aġitaiato, vevaġa-rakava dagarana kakakakana ta iatanai etanu-taġoto-ġoi. Mo vevaġa-rakava dagarana tauġanina tu Barau vaġa-rakavana arari ġevaġa-vonuato. Ġia debana mabarana imaima ruarua (7), ema guduna tu gabanana (10). ⁴ Mo vavine tu dabuġa kakakakari ema koturi kakakakari o pepolori namo vedaureari eriġoto, ema golo e fore nauġanauġari ema aġeva ma marevari na everato. Ġimanai tu golo kapusina ta eġabiato. Mo golo kapusina tu veġa rakava kwaikwairi ema ġena veġura-vanaġi mirori na evonu-fokafokato. ⁵ Ġia bakunai tu ara ta ġeberaiato, anina maki vekuretoġa, maiġesi ġetoreato, “Babulona barana, veġura-vanaġi sinari ema tanobarai veġa rakava kwaikwairi mabarari sinari.” ⁶ Benamo au na mo vavine aġitaiato, Barau ġena tarimarima veaġari, ġevaġi-maserito tarimari, rarari eniurito, be eniu-babobaboto. Mo tu Iesu ġevaġa-moġoniato-ġoi nai, ġevaġi-maserito tarimari rarari. Au na ġia aġitaiato nai, aġaba-rakavato.

⁷ Benamo mo aneru na ekiraguto, ekirato, “Ġoi tu kara dainai oġaba-rakavani? Mani vavine maniġa varina vekuretoġana ema mani vevaġa-rakava dagarana iatanai beraġe maniġea, mani debana 7 ma ġena gudu 10, varina vekuretoġari tu nakiravara-ginikaumu. ⁸ Mo vevaġa-rakava dagarana boġitaia, moġa tu guinenai etanuto-ġoi, ma ġia

toma tu asi tauna. Ĝia tu tano gabigabina guri variĝo kwareĝana na bema raka-rosini, benamo beiaĝoni gabuna rakava kwaikwaina, midigumidigu baregona bea ĝabiani. Tanobarai ĝetanuni tarimari, Barau na tanobara eveiato monana veĝata arari maĝuri bukanai asi etorerito tarimari, na mo vevaĝa-rakava dagarana ĝeĝitaiato nai tu, nuĝari ĝefarevaĝi-rakavato. Korana ĝia tovtovonai tu etanuto-ĝoi, ma toma tu asi tauna, senaĝi ĝia tu ma beiaĝomani.

⁹ Iaunega tarimana na maĝa bene tuĝamaĝi-fakaia. Mo deba 7 tu mo vavine etanukauni ĝorori 7. ¹⁰ Ma ĝia aniri ta maki vere baregori o kini 7. Vere barari imaima tu ĝeketoto, sebona tu roĝo eruĝa-taĝoni, ma ta tu roĝosi bene iaĝoma. A ĝia beiaĝomani tu, mai tanobarai asi betanu-maukani. ¹¹ Mo vevaĝa-rakava dagarana guinenai etanuto-ĝoi, ma initoma ĝia tu asi tauna, maniĝa tu kini vaĝa-imaima toitoina (8). Ĝia tu mani vere baregori o kini 7 karori ta, ma ĝia tu beiaĝoni gabu rakava kwaikwaina midigumidigu barego bea ĝaniani.

¹² Mo gudu 10 oĝitarito, moĝeri mo tu kini 10. Ĝia tauri 10 tu kini dagina ema beĝe ĝita-ĝaurini tano-barari roĝosi beĝene ĝabiri. Senaĝina ĝia tu aoa sebona mo vevaĝa-rakava dagarana ĝesi kini kavana veĝitaĝau maorona baregona beĝe ĝabiani. ¹³ Ĝia ĝeri tuĝamaĝi tu sebona moĝo, ema ĝeri seĝuka e maoro baregona tu mai vevaĝa-rakava dagarana beĝe viniani. ¹⁴ Ĝia na Mamoe Natuna beĝe vetari-viniani, senaĝi Mamoe Natuna na bevaĝa-ketorini, korana ĝia tu vere mabarari ĝeri Vere, ema kini mabarari ĝeri Kini. Ema ekearito e eĝabi-viriĝirito ema ma vetuĝa-maĝikauri ĝesi ĝia murinai ĝerakani tarimari maki ĝia ĝesi beĝe kokoreni.”

¹⁵ Benamo mo aneru na ekiraguto, ekirato, “Mo veĝura-vanaĝi vavinena etanu-taĝoni nanuri boĝitari, moĝeri tu tanobara beseri, tarima ĝutuma gorogoro, tanobara irauirau tarimari, ema garo irauirau tarimari boĝitari. ¹⁶ Mo vevaĝa-rakava dagarana ema mo gudu 10 boĝitari dagarari, mani veĝura-vanaĝi vavinena tu beĝe iau-rakavaiani. Ĝia na asi ĝena farefare ai beĝe vaĝa-iaĝoani, e dabuĝana ĝenana beĝe fuki-vaĝirini, tauĝanina kori beĝe vaĝa-rakaiani; viriĝona beĝe ĝaniani ema karavai beĝe gabu-raĝeani. ¹⁷ Korana Barau na maniĝeri kini nuĝari ai evaĝa-urato, ĝia ĝena ura beĝene veia etato. Moĝesina naima ĝia maki ĝeurato nai, ĝeri seĝuka mo vevaĝa-rakava dagarana beĝene vinia, be bene veĝorikau, bene iaĝo mo, Barau ĝena guruĝa mabarari beĝenea ĝuĝuru. ¹⁸ Ema mo boĝitaia vavinena tu vanuĝa baregona. Ĝia na tanobara vereri o kiniri mabarari eĝori-kaurini.”

18

Babulona beketoni

¹ Maiġa murinai aneru ta ma ġena seġuka baregona ġesi guba na emariġoto aġitaiato. Ġia marevana mamana na tanobara emama-vaġa-ġauato. ² Benamo tuġana maki asi ekoġoto, ekirato,

“Beketo! Vanuġa baregona Babulona tu beketo!

Ġia tu demoni ġeri tanu gabunai beiaġo, e iauka rakavari ema iauka mirori, e manu rakava kwaikwairi ġeri tanutaġo gabunai beiaġo.

³ Korana tu bese mabarari na ġena wain ġeniuato nai ġevei-babobaboto; mo wain tu ġena veġura-vanaġi ġauveiri.

Tanobarai ġetanuni kiniri mabarari tu ġia ġesi ġeveġura-vanaġito,

ema tanobarai dagara ġeġwa-voivoirini tarimari maki ġia ġena farefare namori ġerina farefare vovoka tarimari ai ġeiaġoto.”

⁴ Moġa murinai tu guba na garo ta eiaġomato ma aseġaġiato, ekirato,

“Ġegu tarima mabarami,

mai vanuġa baregona ġenana ġoma raka-rosi.

Be ġia ġena vei-rakava veiġari asi boġono veiri,

ġia na vevaġa-midigumidigu dagarari rakavari beġabirini dagarari ġomi na asi boġono ġabiri.

⁵ Korana ġia ġena vei-rakava tu iatai-iatai bevesenu-senukau, bevaraġe mo, guba vanuġana maki bea doġaria.

Senaġi Barau na ġena veiġa, asi maorori dagarari, etuġamaġi-taġorini, asi etuġa-rekwarini.

⁶ Ġia na ġomi evinimito ilailana ma boġono vini-vaġa-voia.

Ġena veiġa voina ilailana moġa boġono vaġa-ruaia, benamo boġono vinia.

Niuniu wainina kapusi sebona ġomi evinimito nai tu, ġena kapusi korikori ai niuniu wainina moġa nuġanai ta maia boġono bubu-ġuraia, boġono vaġa-ruaia, benamo voina boġono vinia.

⁷ Tauġena eveġabi-varaġeto ema eġani-namoto-ġoi ema etanu-namoto-ġoi ilailanai, midigumidigu boġono vinia ema boġono vaġa-taġitaġia.

Ġia nuġanai tu eveiavini, ekirani,

‘Au tu kwinq o vere vavinena kavana atanuni.

Au tu dia vabu ema asiġina ġinavaġi bataġi-vanoro vanoroni.’

⁸ Moġesina naima ġia tu garo sebona nuġanai moġo midigu-midigu irauirau na beġe vaġa-ketoani, mo tu mase, taġi-vanorovanoro, ema doġe ġenai beġe raġasini.

Ma ġia tu karava na beġaraiani.

Korana ġia ġeri rakava voina beviniani Barauna tu Barau Vereġauka,
ma ġia tu ma seġukana.”

⁹ Tanobara kiniri, ġia ġesi veġura-vanaġi veiġari ġeveito ema ġia ġesi ġeġani-namoto-ġoi e ġetanu-namoto-ġoi kiniri, na ġia beġaraiani goġuna beġe ġitaiani nai tu, taġina beġe veini, ema beġe taġi-vanoroani. ¹⁰ Ġia ġena midigumidigu beġe ġitaiani, moġa garina na manaġai beġe ruġani, benamo beġe taġi-guruġani, beġe kirani,

“Vetuġamu! Siti baregona vetuġamu kekei!

Babulona o, seġuka rakava sitina!

Ġoi tu aoa sebna nuġanai moġo ġemu rakava voina metona boġabia!”

¹¹ Tanobarai dagara ġevoivoi-iaġirini tarimari beġe taġini ema beġe taġi-vanoroani, korana ġeri voivoi-iaġi farefareri tu asi voivoiri tarimana ta. ¹² Mo tu ġeri golo, e silva, e fore namo vedaureari voiri barego foreri, ema aġeva marevari asi-gadara dagarari; dabuġa namori gwaġiġiri, e dabuġa kota kakakakari o pepolori, e dabuġa silikari, ema dabuġa kakakakari; ma bonari ġauri, e elefani doġari na ġeveirini dagarari irauirauri, e ġau voiri barego ġauri na ġeveirito dagarari, e auri boraborari e auri namori ema mabolo na ġeveirito dagarari; ¹³ ġaniġani mamiri vaġa-namori muramurana arana sinamon, e ma bonari muramurari, e goġu ma bonana eveiani muramurana, e bonana namona muramurana arana muro, e tauġani ai ġedauani muramurana arana frenkinsens; vine nanuna, e olive diġana, farao ema widi, boromakau ema mamoe, hosi ema kariota, ema tarimarima maki. ¹⁴ Beġe kirani, “Ġau ġwaġwana bono ġabia otato-ġoi uradikana oveito-ġoi dagarana tu ġemuna beveġita. Ġemu farefare vovoka ema ġemu mareva mabarari beġe rekwarekwa, asi bodoġari-ġenoġoirini maia!”

¹⁵ Dagara ġeġwa-voivoini tarimari na maiġeri dagara ġevoivoi-iaġirito ema ġia ġenana farefare vovoka ġeġoitaġoto, moġeri tu manaġai beġea ruġani, mo midigumidigu ġia na beġabiani moġa garina. Ġia tu beġe taġi-rakava rakavani ema beġe taġi-vanoroni, ¹⁶ ema beġe taġi-guruġa guruġani, beġe kirani,

“Vetuġamu! Vanuġa baregona, vetuġamu kekei!

Dabuġa namori gwaġiġiri, e dabuġa kota kakakakari o pepolori, ema kakakakari na ovedabuġato; golo kimorekimoreri, e fore namo vedaureari, ema gudugudu marevari asi-gadarana oveiato-ġoi.

¹⁷ Aoa sebna nuġanai moġo ġemu farefare vovoka tabutabu mabarari benamo beġema kori-ketovaġi!”

Bouti baregori ġeġwa-raġarini tarimari mabarari, e bouti ai davara na ġeragani tarimari mabarari, e bouti ai ġeġauveini tarimari, ema davara maġaniri ma dagara tari ġerina ġeri-ġari ġeġoitagōni tarimari mabarari manaġai ġea ruġato. ¹⁸ Benamo eġaraiato goġuna ġeġitaiato nai tu, maġesina ġekirato, ‘Mai vanuġa baregona tu irau veġata, siti ta maġesina kavana tu asi etanuto-ġoi.’ ¹⁹ Benamo tano-kauri debari ai ġebubukauto, ġetaġito e ġetaġi-vanoro vanoroto, ġekirato,

“Vetuġamu kekei! Vanuġa baregona vetuġamu kekei!

Ma ġeri bouti davarai tarimari tu ġia ġena taġa ġenana farefare vovoka ġeġoitagoto, ene?

Aoa sebona nuġanai ġia tu asi ġena farefare tai moġo beiaġo.

²⁰ Guba vanuġana o, ġia ġena keto iakuna ġovei.

Barau ġena tarima veaġami,

e apostolo tarimami,

ema peroveta tarimami,

ġoiaku ġoverere;

korana ġomi veġa rakavari evei-vinimito dainai, Barau na ġena rakava voina bevinia.”

²¹ Benamo aneru kokore rakavana ta na fore ta widi ġegiro-iaġirini diġuna baregona ta kavana eġabiato. Mo fore-diġuna moġa eġabi-vaishiato, benamo davarai efu-reiato, benamo ekirato,

“Vanuġa baregona Babulona tu maġesi ma baruri ġesi beġe fiu-tariani,

benamo berekwarekwa-moġovaġini,

asi ġitaġitanai ma beiaġoni.

²² Hap ġelauni ma mari ġeġabini gururi, e ivirikou ġefururuni ema dudu ġefururuni gururi ġoi ġemu maninai asi ma beġe seġaġi-ġenoġoirini.

Ġauvei namori na ribari tarimari ġoi nuġamu ai asi ma beġe tanu-ġenoġoini.

Widi ġegiro-iaġirini foreri gururi maki maninai asi ma beġe seġaġi-ġenoġoirini.

²³ Maninai lamefa mamari asi ma beġe ġara-ġenoġoini.

Veġaraġo variġu tauna e vavinena garona ta maki maninai asi ma beġe seġaġi-ġenoġoiani.

Ġoina dagara voivoi-iaġiri tarimari mai tanobara nuġanai ġia tu tarima baregori.

Ġoi ġemu meġameġa tovoġari na tanobara irauirau mabarari oġori-darererito.

²⁴ Peroveta tarimari e Barau ġena tarimarima veaġari ġevaġirito rarari, ema tanobara iatanai tarimarima

ġevaġirito rarari mabarari maki Babulona vanuġa baregona nuġanai ġea ġoitaġorito.”

19

Kokore marina gubai

¹ Moġa murinai tu noġa moġo tarimarima asisebo-asisebo garori gururi gubai ġekoġoto-ġoi aseġaġirito, ġekirato, “Haleluia!

Vevaġa-maġuri, e mareva baregona, ema seġuka tu ġita ġera Barau ġena.

² Korana ġia tu dabara roroġotonai evevaġa-kotani ema rakava voini evinini.

Ġia na veġura-vanaġi vavinena baregona vei-rakava voina meto lelevaġina bevinia.

Mai veġura-vanaġi vavinena na mai tanobara mabarana ġena veġura-vanaġi veiġana na bevaġa-rakava kwaik-waia.

Barau na ġena vetuġunaġi tarimari rarari evaġa-riġorito ġaramanai,

rakava voina meto lelevaġina bevinia.”

³ Ma ġekoġo-ġenoġoito, ġekirato, “Haleluia!

Vanuġa baregona ġenana eraġeni goġuna tu asi bedokoni, mo goġu tu beraġe-vanaġi vanaġini.”

⁴ Benamo mo veġitaġau tarimari gabanana ruarua ma vasi-vasi (24) ema mo maġuri dagarari vasivasi ġevetui-tarito, benamo Barau ġena teronai tanutaġo ġetoma-rakariġo viniato-ġoi, maiġesi ġekirato, “Amen, Haleluia!”

Mamoe Natuna ġena veġaraġo verekona

⁵ Benamo mo terona na garo ta eiaġomato, ekirato,

“Barau ġena vetuġunaġi

tarimami mabarami,

e Barau garina ġogarini tarimami,

misina na beiaġo mo baregona,

ġera Barau ġovaġa-raġea!”

⁶ Benamo au na guru ta noġa moġo ġutuma-bara gururi kavana aseġaġiato, noġa ġaruka ġutuma ġeġaru-gwadani gururi kavana, ema noġa guba eguruani guruna baregona kavana, ġekoġoto-ġoi, ġekirato,

“Haleluia!

Ġita ġera Iaru-korokoro Barauna tu roġo Vere baregona etanuni.

⁷ Mabarara si-iaku, siverere, ema sivaġa-raġea,

korana tu Mamoe Natuna ġena

veġaraġo ġarona varau bema raġasi,

ema ġaraġona maki beġe ġabi-torea.

⁸ Dabuġa kurokurori gwaġġiri namori, namoka-namokana, miro misina ta maki asiġina ġinavaġi na ġevaġa-dabuġaiato.”

Mo dabuġa kurokurori gwaġġiri namori tu Barau ġena veaġa tarimari ġeri vei-iobukaiobuka ekiraġirini.

⁹ Benamo mo aneru na au ekiraguto, ekirato, “Maiġesi no-torea: ‘Mamoe Natuna ġena veġaraġo ġani-vegogona uranai ġekea-kaurito tarimari tu beġene iaku!’ ” Ma ekiraguto, ekirato, “Mai tu Barau ġena guruġa moġoniri!” ¹⁰ Benamo au mo aneru kwakuna koranai avetui-tarito, natoma-rakarigo vinia ġana. Senaġi ġia na ekira-ġoiguto, ekirato, “Maniġesi tu asi novei! Au maki vetuġunaġi tarimagu ġoi kavana, ema ġoi tarikakamu Iesu varina guruġari ġevaġa-moġonirini tarimari kavana. Barau moġo notoma-rakarigoa! Korana Iesu ġena vevarifju guruġari na tu tarimarima elaunaġirini, peroveta guruġari beġene kiraġi-foforiri.”

Hosi kurokuronai eraġeto tarimana

¹¹ Ma au aboġeto, guba evekeoto, benamo ġoiragu ai hosi kurokurona ta aġitaiato. Mo hosi iatanai eraġeto tarimana arana tu “Vetuġamaġikau” ema “Moġoni” ġetato. Ġia tu veġa iobukaiobukanai evevaġa-maoroni ema evetarini. ¹² Ġia matana tu karava moreri kavana, ema debanai korona tu asisebo. Ġia ġenai ara ta evetoreto, mo ara tu ta asi ribana, ġia ġereġana moġo ribana. ¹³ Ġia tu rara na evonuto dabuġana na evedabuġato, ema arana tu “Barau ġena Guruġa”. ¹⁴ Guba vanuġana ġena vetari doġorona tu ġia murina na ġeraka-naġi-rakanaġito-ġoi. Ġia mabarari tu dabuġa gwaġġiri namori, kurokurori ema namoka-namokari na ġevedabuġato, ma hosi kurokurori ai ġeraġeto. ¹⁵ Ġia bokana na tu vetari baġana raga-rakavarakava ema raka-rosito. Tanobara irauirau beseri tu mai vetari baġana ma ragana mainana bebasirini. Ġia na auri togoina na beġori-kaurini ma seġukana baregona ġesi. Ma vine ġwaġwari ġefanarini kavana bea fana-taririni. Moġa mo tu Iaru-korokoro Barauna ġena baru baregona bevaġa-raka-rosiani gabuna. ¹⁶ Dabuġa maukana eriġoato ġenai ema manininai tu mai ara maiġa etoreato, “Kini mabarari ġeri Kini ema vere mabarari ġeri Vere.”

¹⁷ Benamo au na aneru ta ġaro nuġanai eruġa-taġoto-ġoi aġitaiato. Mo aneru na guba fakana ġerovoni manuri ekeafarara vinirito, ekirato, “Ġoiġoma, Barau ġena ġanivegogo baregonai ġoma rovo-vegogo. ¹⁸ Be tanobara vereri barari viriġori, e vetari doġorori ġeri veġorikau tauri baregori viriġori, e kokore lelevaġi tarimari viriġori, ema hosi

virigori e hosi ai geraĝeni tarimari virigori, ema tarimarima mabarari, tuĝu-rakaorakao tarimari e fakai ĝetanuni tarimari, tarima keiri e baregori, mabarari virigori boĝonoma ĝaniri!”

¹⁹ Benamo au na vevaĝa-rakava dagarana ema tanobara vereri baregori ma ĝeri vetari doĝorori ĝesi vegogotaĝo aĝitarito. Ĝia tu hosi kurokuronai eraĝeto tarimana ma ĝena vetari doĝorori ĝesi beĝene vetari-viniri ĝana ĝevevogoto. ²⁰ Senaĝi mo vevaĝa-rakava dagarana ĝeĝabi-tariato, ema peroveta tarimana ĝofaĝofana maki, mai tu nuĝa-farevaĝi vetoĝari boruri vevaĝa-rakava dagarana aranai eveirito-ĝoi tarimana. Mai vetoĝa boruri maiĝeri na vevaĝa-rakava dagarana ĝena maka ĝeĝabiato tarimari ema ĝia vetoĝana o laulauna dagarana ĝetoma-rakariĝoani tarimari eĝofa-darererini. Ĝia tauri ruarua tu kou karavana morena asikeikeinai e salfa nuĝanai ĝefiu-ĝurarito. ²¹ Ma kotari tu hosi ai eraĝeto tarimana bokana na vetari baĝana erakarosito monana evaĝi-masemaserito, ma manu mabarari ĝeiaĝoto, ĝia virigori ĝeĝani-ĝosiĝosirito.

20

Laĝani 1,000 nuĝanai kara beĝorani

¹ Benamo au na aneru ta guba na emariĝoto aĝitaiato. Ĝimanai tu guri variĝo kwareĝana, (iauka rakavari ĝeri dibura), kina, ema tavi ta ĝimanai tu seini asikeikeina ta. ² Ĝia na mo ĝuĝaia kavana dagarana baregona eĝabi-tariato, mo tu sene bava motana, arana tu Diabolo o Satani. Mo aneru na seini na ebarubaruato, benamo ĝia tu laĝani 1,000 moĝesi barutarinai betanuni. ³ Ma aneru na eĝabiato, guri variĝo kwareĝanai efiu-ĝuraiato, benamo guri eloka-ĝauato, ema ekadakada-ĝauato. Aneru na Satani moĝesina eveiato anina tu, tanobara irauirau beseri asi bene ĝofari, bene iaĝo mo, laĝani 1,000 benea kori. Moĝa murinai bekeo-vaĝiani, benamo murikai ĝaro viravira ta moĝo ma betanuni.

⁴ Ma terona kotari ma aĝitarito. Mo terona iatari ai tu Barau na Kota beĝene seĝaĝi maorona evinirito tarimari ĝetanuto. Ma aboĝeto tu, Iesu varina guruĝari ĝevaĝa-moĝonirito e ĝekiraĝi-foforirito ema Barau ĝena guruĝa ĝaramanai debari ĝebasi-ĝuturito tarimari iaukari maĝuri aĝitarito. Ĝia tu mo vevaĝa-rakava dagarana ema ĝia vetoĝana o laulauna ĝeveiato dagarana asi ĝetoma-rakariĝo viniato, ema ĝena maka bakuri ai o ĝimari ai asi ĝevaĝa-kafarito. Ĝia tu ĝemaĝuri-ĝenoĝoito, benamo Keriso ĝesi

laḡani 1,000 ḡevereto. ⁵ Mase na variḡisi-ḡenoḡoi ginigu-
inena tu moḡa. Mase tarimari kotari tu asi roḡo ḡemaḡuri-
ḡenoḡoito mo, laḡani 1,000 ea korito. ⁶ Mai mase na variḡisi-
ḡenoḡoi giniguinena beḡe variḡisini tarimari tu beḡe iakuni
ema vevaḡa-namo barego beḡe doḡariani. Ġia tu mase vaḡa-
ruaruana seḡukana na asi beḡabirini. Ġia tu Barau ema Keriso
ḡeri Rubu Vevaḡa vereri ai beḡe iaḡoni, ema Keriso ḡesi mo
laḡani 1,000 nuḡanai beḡe vereni.

Satani ḡena keto

⁷ Mo laḡani 1,000 bekorini murinai, Satani tu ḡena dibura
gabuna na beḡe keo-vaḡiani, ⁸ benamo beiḡoni, tanobara
irairau beseri tanobara daiguni vasivasi nuḡanai ḡetanuni,
mai tu Gog ema Magog, bea ḡofa-taḡuitaḡuirini. Ġia
mabarari bea ḡori-vegogorini, vetari beḡene veia ḡana. Ġia
mabarabarari beḡe vegogoni tu, noḡa kone mirina kavana
asisebo-asisebo. ⁹ Tanobarana na beḡe raka-iaḡoni, ben-
amo Barau ḡena tarimarima ḡetotoḡato gabuna beḡea gana-
ḡeḡeraḡiani. Mo totoḡa gabuna tu Barau na eura-viniani
sitina. Senaḡi guba na karava emariḡoto, benamo Satani
ḡena vetari doḡorori ema ḡararito. ¹⁰ Benamo Diabolo,
eḡofarito tauna, tu karava moreri e salfa kouna nuḡanai
beḡe fiu-ḡurairani. Vevaḡa-rakava dagarana ema peroveta
tarimana ḡofaḡofana tu monai varau ḡefiu-ḡurarito. Tauri
toitoi tu monai mo karava moreri na vanaḡivanāḡi asi
dokona asi magona beḡara-tanurini.

Kota Baregona

¹¹ Moḡa murinai au na terona kurokurona baregona ema
terona iatanai etanuto tarimana aḡitaiato. Tanobara ema
guba ḡia ḡoirana na ḡeraka-veḡitato, benamo asi ma ḡeḡita-
ḡenoḡoirito. ¹² Benamo mase tarimari baregori ema keiri
aḡitarito mo terona kurokurona baregona ḡoiranai. Benamo
buka tari ekeorito. Mo buka ekeorito murinai tu, buka ta ma
ekeoato, maḡuri bukana tu moḡa. Benamo mase tarimari mo
buka tari moḡeri ai ḡeri veḡa etore-vanaḡirito ilailari ai Ba-
rau na ekota-vinirito. ¹³ Davarai ḡemaseto tarimari davara
na ḡevariḡisito, e Mase ema mase tarimari iaukari ḡetanuni
Gabuna (o Hades) na ḡevariḡisito. Benamo mabarabarari
tata karakara ḡeveirito ilailari ai ekota-vinirito. ¹⁴ Benamo
Mase ema mase tarimari iaukari ḡetanuni Gabuna (o Hades)
na ḡevariḡisito tarimari tu, karava kouna nuḡanai ḡefiu-
ḡurarito. Mo karava kouna moḡa, mo tu mase vaḡa-
ruaruana. ¹⁵ Bema tarima ta arana maḡuri bukanai asi
ḡeḡoitaḡoato tarimana tu, mo karava kounai ḡefiu-ḡurairito.

21

Guba ema tanobara variḡuri

¹ Benamo guba variḡuna ema tanobara variḡuna aḡitarito, korana tu guba guinena ema tanobara guinena tu ḡerekwarekwato. Davara maki asiḡi. ² Ma vanuḡa baregona veaḡana aḡitaiato, mo tu Ierusalemema variḡuna guba vanuḡana na Barau ḡenana emariḡoto-ḡoi. Ḡia tu veḡaraḡo variḡu vavinena ḡaraḡona ḡena ḡevaḡa-dabuḡaiani ema ḡevaḡa-vera ginikauani kavana. ³ Benamo garo baregona ta aseḡaḡiato terona na eiaḡomato, maiḡesi ekirato, “Toma Barau ḡena tanu gabuna tu tarimarima ḡesi, ḡia toma tu tarimarima vefakari ai betanuni. Ḡia tu Barau ḡena tarimarimai beḡe iaḡoni, ema Barau tauḡena ḡia seviseviri ai betanuni, [ema ḡia ḡeri Barau ai beiaḡoni]. ⁴ Ḡia na matari gorari mabarari bedaurini. Mase e taḡi-vanorovanoro e taḡitaḡi guruna ta ema midigumidigu tu beḡe kori-ketovaḡini, korana tu dagara guineri mabarari ḡekorito.”

⁵ Mo teronai etanuto Tarimana maiḡesi ekirato, “Ḡoḡitaia, au tu dagara mabarabarari avaḡa-variḡu ḡenoḡoirini.” Ma ekirato, “Maiḡeri guruḡa tu notore-vanaḡiri, korana mai tu guruḡa moḡoniri ema ḡeri ai boḡo vetuḡamaḡi-dadamāḡini maki.” ⁶ Ma ekiraguto, ekirato, “Mabarari beḡe kori. Au tu Alefa ema Omega, (giniguinena ema ginigabina), matamana ema dokona. Bokana bekokeni tarimana tu au na maḡuri nanuna, eḡaruḡaruani dagarana, asi voina, baviniani beniuani. ⁷ Rakava e meto bevaḡa-darererini tarimana, ḡena kokore voina tu maiḡeri mabarari beḡaunarini, ema au tu ḡia ḡena Barau ai baiḡoni, ema ḡia maki au natugu ai beiaḡoni. ⁸ Senaḡi gari ai asi ḡeruḡa-gwaḡiḡini e asi ḡeveḡabi-dadamani tarimari, vei-rakava na ḡevevaḡa-miroto tarimari, vevaḡi-deba tarimari, ḡekima-rakaorakaoni tarimari, ḡemeḡameḡani e kwaivakuku ḡetoma-rakariḡo viniani tarimari, ema ḡeḡofaḡofani tarimari, mabarabarari ḡeri gabu tu karava moreri e salfa ḡeḡarani kouna. Mai tu mase vaḡa-ruaruana.”

Ierusalemema variḡuna

⁹ Ma aneru ta au ḡegu ai eiaḡomato. Ḡia tu mo aneru 7 guinenai ḡimari tu diḡu 7, mo diḡu nuḡari ai tu tarimarima vaḡa-midigu-midiguri dagarari oreri na ḡevonuto aneruri ta. Ḡia eiaḡomato, benamo au ema kiraguto, ekirato, “Noiaḡoma, be veḡaraḡo variḡu vavinena nama vaḡaḡitamu, ḡia tu Mamoe Natuna ḡaraḡona!” ¹⁰ Benamo Barau Iaukana na eboroḡiguto, ma aneru na ḡoro baregona e mauka kenenena ḡana eḡwa-iaḡoguto. Benamo monana vau

siti veaḡana, Ierusalemā, Barau ḡenana guba vanuḡana na emariḡoto-ḡoi evaḡa-ḡitaguto. ¹¹ Ġia ḡenai tu Barau marevana mamana emamato-ḡoi, ema siti marevana vetoḡana tu fore namoka-namokari voiri asi keikeiri kavana, ema iaspa forena, fore veḡiaveḡiana kavana emamato-ḡoi. ¹² Ġia maḡuna tu asikeikeina ema maukana, ma ḡatama bokana tu gabanana ruarua (12). Mo ḡatama-boka 12 tu aneru 12 na ḡeḡita-ḡaurito-ḡoi. Mo ḡatama-boka tata iatari ai tu Isaraela doḡorori tata arari ḡetorerito, mo tu Isaraela doḡorori 12 moḡeri. ¹³ Ġatama-boka tu toitoi ḡaro eraḡeni rekenai (o east), ma toitoi ḡaro evariḡoni rekenai (o west), ma debana rekenai (o north) toitoi, ema gabina rekenai (o south) toitoi ḡeveirito. ¹⁴ Vanuḡa baregona maḡuna tu korana o duḡu foreri 12 iatari ai ḡevaḡa-ruḡa-vaisiato. Moḡeri fore iatari ai tu Mamoe Natuna ḡena apostolo 12 arari tata ḡetorerito, fore ta ara ta, ma fore ta ara ta.

¹⁵ Au ḡesi ḡaguruḡa-guruḡato-ḡoi mo aneru moḡa ḡimanai tu makamaka rulana o vevaḡa-vetovo dagarana, golo na ḡeveiato dagarana. Mo rula monana vanuḡa baregona e ḡatama bokana ema maḡuna bemakarini. ¹⁶ Siti ḡevaḡa-ruḡaiato daigunina tu vasivasi (4), e ḡena baḡaka ema mauka tu ilaila. Mo aneru na siti vevaḡa-vetovo dagarana na etovoato, makana eḡabiato tu stadia 12,000 o 2,400 kilomita. Ġia ḡena mauka e baḡaka ema varaḡe maukana tu ilaila moḡo. ¹⁷ Maḡuna ḡena barego maki etovoato, makana tu kiubit 144 o 70 mita. Tarimarima ḡeri vevaḡa-vetovo dagarana mo aneru na eḡauvei-iaḡiatio tu moḡesina.

¹⁸ Vanuḡa baregona maḡuna tu iaspa, fore marevari asi gadara dagarari, na ḡeragaiato, ema siti tauḡena tu golo namo vedaureari, ekimore-kimorerini galasi maki ḡevanaḡirito golori na ḡeragaiato. ¹⁹ Vanuḡa baregona maḡuna ḡevaḡa-ruḡaiato korana o duḡu foreri tu fore namoka-namokari irauirauri na ḡevaḡa-veraiato: Duḡu forena giniguinena tu iaspa forena, vaḡa-ruarua tu safaiā, vaḡa-toitoina tu kalakedo, vaḡa-vasivasina tu emeral, ²⁰ vaḡa-imaimana tu sadoniki, vaḡa-6-na tu konilian, vaḡa-7-na tu krisolait, vaḡa-8-na tu beril, vaḡa-9-na tu topas, vaḡa-10-na tu krisopres, vaḡa-11-na tu haiasin, vaḡa-12-na tu ametis. ²¹ Mo ḡatama-boka gabanana ruarua (12) moḡeri tu tata galasi foreri o pel voiri barego lelevaḡiri e marevari irau veḡata na ḡeveirito. Ġatama-boka ta pel ta, ḡatama-boka ta pel ta. Siti dabarana baregona tu golo namo vedaureana na, noḡa galasi kavana na ḡeveiato.

²² Vanuḡa baregona nuḡanai Rubu Veaḡa ta asi aḡitaiato, korana Vereḡauka, Iaru-korokoro Barauna, ema Mamoe

Natuna, ġia tu mo vanuġa barana ġena Rubu Veaġa. ²³ Mo vanuġa baregonai ġaro mamana ema ġue mamana tu asi bemamani, korana Barau marevana mamana monai bemamani, ema Mamoe Natuna tu mo siti ġena lamefa. ²⁴ Tanobara mabarana besena tu ġia mamana beġe rakani, ema tanobara vereri o kiniri mabarari na dagara e farefare marevari namori monai beġea ġwa-toġarini. ²⁵ Ġaro sebona ta maki vanuġa barana ġatama bokana asi beġe biririni, korana mo siti tu boġi na asi beġabi-ġauani. ²⁶ Tanobara irauirau mabarari ġeri farefare marevari ema ġeri taġa mabarana ġia ġena beġea ġwa-toġarini. ²⁷ Dagara ma mirona ta tu asi beraka-toġani, e maiaka ema ġofaġofa veiġari beveini tarimana ta maki asiġina ġinavaġi beraka-toġani. Deidei Mamoe Natuna ġena maġuri bukanai arari etorevanaġirito tarimari ġereġari moġo beġe raka-toġani.

22

Maġuri nanuna ġarukana

¹ Moġa murinai aneru na maġuri nanuna ġarukana evaġa-ġitaguto. Mo nanu tu nega-vaġura-vaġurana galasi kavana. Ma mo nanu tu Barau ema Mamoe Natuna ġeri terona na eġaru-rosito. ² Siti dabarana baregona nuġana ġana ġeġaru-iaġoto-ġoi. Mo ġaruka rikina reketa-reketai tu maġuri ġauri ġetubuto. Mo ġau tu ġue tata nuġari ai ġwaġwari ġeġorato-ġoi, mai tu laġani sebona nuġanai nega vaġa-12 ġeġwato-ġoi; ema ġau lauri na tanobara mabarari beseri evaġa-namorito-ġoi e evaġa-maġuririto-ġoi. ³ Monana bevesinani beiaġoni, tarima ta iatanai o tanobara iatanai tovoġa ta tu asi ma betanuni. Barau ema Mamoe Natuna ġeri terona tu vanuġa baregona nuġanai, ma ġena vetuġunaġi tarimari na vetuġunaġina beġe iaġo-vinini. ⁴ Ġia ġoirana beġe ġitaiani, ema ġia arana maki ġia bakuri ai betanuni. ⁵ Monai boġi tu asiġina. Lamefa ema ġaro mamari ta asi beġe ġitaiani e asi beġe urani, korana Barau, Vereġauka na mama bevinirini. Ema ġia tu vere beġe tanu-vanaġi vanaġini.

Iesu Vereġauka ma beġenoġoi-iaġomani

⁶ Benamo mo aneru na au evaġa-guruġaguto, ekirato, “Mai guruġa tu moġoniri ema ġeri ai maki bovetuġamaġi-dadamaġini. Vereġauka, ġia Iaukana tu peroveta tarimari mururi na eguruġani Barauna, ġena aneru etuġuato, ġia ġena vetuġunaġi tarimari kara dori ġeġorani dagarari bene vaġa-ġitari ġana. ⁷ Ġoseġaġi, au tu dori aiāġosini. Mai buka nuġanai peroveta guruġari bekorana-iaġirini tarimana tu bene iaku.”

⁸ Maiġeri dagara aseġaġirito ema aġitarito tarimana tu au, Ioane maiġegu. Maiġeri dagara aseġaġirito ema aġitarito nai tu, ekira-varaguto ema evaġa-ġitaguto aneruna kwakuna koranai avetui-tarito, natoma-rakariġo vinia atato. ⁹ Senaġi ġia na ekiraguto, ekirato, “Maniġesi asi novei. Au tu ġoi, e ġoi tarikakamu peroveta tarimari, ema mai buka guruġana ġekorana-iaġirini tarimari ġesi ilaila, Barau vetuġunaġina aiaġo-vinini. Barau notoma-rakariġo vinia!” ¹⁰ Moġa murinai ekiraguto, ekirato, “Mai bukai peroveta guruġari asi bono kada-ġauri, asi bono kure-toġari, korana nega tu varau bekavinai. ¹¹ Vei-rakava tarimana bene vei-rakava-iaġo roġo, veiġa mirori eveini tarimana veiġa mirori bene vei-iaġo roġo, veiġa iobukaiobukari eveini tarimana veiġa iobukaiobukari bene vei-iaġo roġo, ema veaġai etanuni tarimana veaġai bene tanu-iaġo.”

¹² Iesu maiġesi ekirato, “Goseġaġi! Au tu dori aiaġosini! Tarimarima ġeri ġauvei voiri tu au ġegu ai, be aġwa-iaġosirini. Tarimarima mabarari ġeri veiġa e ġauvei ilailari ai voiri bavinirini. ¹³ Au tu Alefa ema Omega, (giniguinena ema dokona), au tu tovotovona veġata ema magona.”

¹⁴ Ġeri dabuġa ġeġuriġirini tarimari tu beġe iakuni. Ġia tu Barau na maoro bevinirini, maġuri ġauna ġwana beġe ġaniani, ema vanuġa baregona ġatama bokana na beġe rakatoġani. ¹⁵ A kwaiva (o vei-rakava tarimari), ġemeġameġani tarimari, ġekimani e ġeveġura-vanaġini tarimari, vevaġideba tarimari, kwaivakuku ġetoma-rakariġo viniani tarimari, ema ġofaġofa ġeuradikani tarimari, mabarabarari tu siti murikanai beġe tanuni. ¹⁶ “Au, Iesu, na ġegu aneru batuġu-iaġosia, ekalesia doġorori ġeri mai vari moġonina ġomi neasi vaġa-ribami ġana. Au tu Davida garakana ema ġia ġenana aiaġomato Tarimagu. Au tu laġani visiġuna, ma mamana baregona.”

¹⁷ Iauka Veaġa ema veġaraġo variġu vavinena ġekirani, “Noiaġoma!” Ema beseġaġini tarimana maki nekira, “Noiaġoma!” Bokana bekokeni tarimana bene iaġoma; ema beurani tarimana, mai maġuri nanuna, asi voina nanuna, bene niua.

Guruġa dokona

¹⁸ Mai bukai peroveta guruġari beġe seġaġirini tarimari mabarari akira-toreġaurini: Bema deikara na mai guruġa iatari ai guruġa tari betore-kaurini tarimana tu, mai bukai tarima vaġa-midiguri dagarari, ekiraġirini dagarari, Barau na ġia iatanai betore-kaurini. ¹⁹ Ma bema tarima ta na mai peroveta bukana na guruġa tari bekoki-vaġirini nai, ġia tu Barau na voina maġuri ġauna ġenai ema siti veaġana nuġanai monai

tanu-vanaḡivanaḡi moḡa, mai bukai ekiraḡirini maiḡeri, ḡia ḡenana beḡabi-vaḡirini.

²⁰ Maiḡeri dagara bekiraḡi-foforirini tarimana ekirani, “Oi, au tu dori aiaḡosini!”

Amen. Iesu Vereḡauka o, noiaḡoma!

²¹ Iesu Vereḡauka ḡena namo ema varevare-bara ḡomi mabarami iatami ai bene tanu. Amen.